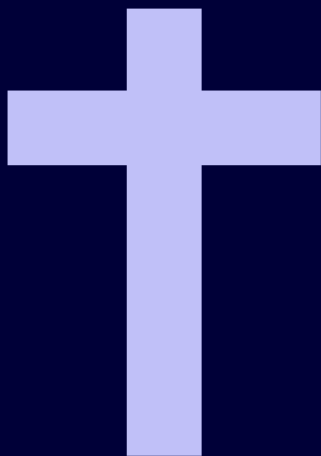

Juu³ tyu² 'e
gafaa^{'21} Dios tya'
tsá²

New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec,
Quiotepec)

Juu³ tyu² 'e gafaa^{'21} Dios tya' tsá²
**New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec,
 Quiotepec)**

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
 3808f8d2-c323-5477-a114-0f18fe74613e

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	36
SAN LUCAS	58
SAN JUAN	94
HECHOS	122
ROMANOS	156
1 CORINTIOS	171
2 CORINTIOS	186
GÁLATAS	195
EFESIOS	201
FILIPENSES	206
COLOSENSES	210
1 TESALONICENSES	214
2 TESALONICENSES	217
1 TIMOTEO	219
2 TIMOTEO	223
TITO	226
FILEMÓN	228
HEBREOS	229
SANTIAGO	240
1 PEDRO	244
2 PEDRO	249
1 JUAN	252
2 JUAN	256
3 JUAN	257
JUDAS	258
APOCALIPSIS	260

Júu³ tyá² 'e gajmaa¹ a San Mateo

'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyá' Jesucristo

¹ 'E lo-o coon²¹ jí² 'e taai² jileei²¹ tsacøøi¹³ tyá' Jesucristo, jaain²¹ jún² tyá' 'lii²¹² David jøongi tyá' 'lii²¹² Abraham 'ii.

² 'In Abraham do jmií²¹ Isaac, joon Isaac do jmií²¹ Jacob, Jacob do jmií²¹ Judá coon¹³ 'in ruu²¹; catyaaí² do. ³ Judá do jmií²¹ Fares coon¹³ Zara joon sáa³ o sii²¹ Tamar. Joon 'in Fares do jmií²¹ Esrom, Esrom do jmií²¹ Aram. ⁴ Aram do jmií²¹ Aminadab, Aminadab do jmií²¹ Naasón, Naasón do jmií²¹ Salmón. ⁵ Salmón do jmií²¹ Booz joon sáa³ a sii²¹ Rahab. Joon 'in Booz do jmií²¹ Obed joon sáa³ a Obed sii²¹ Rut. Obed do jmií²¹ Isai. ⁶ Isai do jmií²¹ røøi¹³ David. Joon røøi¹³ David do gasáa¹ i Salomón coon¹³ tsamí² 'in gali² tsamí² tyá' Urías.

⁷ 'In Salomón do jmií²¹ Roboam, Roboam do jmií²¹ Abías, Abías do jmií²¹ Asa, ⁸ Asa do jmií²¹ Josafat, Josafat do jmií²¹ Joram, Joram do jmií²¹ Uzías. ⁹ Uzías do jmií²¹ Jotam, Jotam do jmií²¹ Acaz, Acaz do jmií²¹ Ezequías. ¹⁰ Ezequías do jmií²¹ Manasés, Manasés do jmií²¹ Amón, Amón do jmií²¹ Josías. ¹¹ Josías do jmií²¹ Jeconías coon¹³ tsaruu²¹. 'Yiia¹³ joon ngajée¹ i tsá² seen²¹ Babilonia 'in tsá² Israel si'ñuu¹ mo fu goo¹.

¹² Joon mo taain²¹² tsá² Israel Babilonia Jeconías do gasáa¹ i Salatiel. Joon 'in Salatiel do jmií²¹ Zorobabel. ¹³ Zorobabel do jmií²¹ Abiud, Abiud do jmií²¹ Eliaquim, Eliaquim do jmií²¹ Azor. ¹⁴ Azor do jmií²¹ Sadoc, Sadoc do jmií²¹ Aquim, Aquim do jmií²¹ Eliud. ¹⁵ Eliud do jmií²¹ Eleazar, Eleazar do jmií²¹ Matán, Matán do jmií²¹ Jacob. ¹⁶ Jacob do jmií²¹ José. José do gacu² mo cwoo²¹ o María 'in líi¹ i sáa³ Jesús 'in sii²¹ o jon Cristo.

¹⁷ Joon mo galiseein²¹ 'lii²¹² Abraham ca galiseein²¹ 'lii²¹² David galiseein²¹ daytyúuin² jmií²¹ tsá². La joon jon galiseein²¹ dyatyúuin² jmií²¹ tsá² ca mo galiseein²¹ 'lii²¹² David ca ngalín² tsá² Israel si'ñuu¹ mo fu Babilonia. Joon dyatyúuin² gi jmií²¹ tsá² galiseein²¹ 'e la nu'gi 'e galiseein²¹ Cristo.

Mo galiseein²¹ Jesucristo

¹⁸ La no-o gali² mo galiseein²¹ Jesucristo. María, 'in ilíin² in sáa³ Jesús, niganá¹ júu³ coon¹³ Sé³. Pe la nu'gi icwaa¹ a caain²¹ coon¹³ Sé³ do gacán¹ in María yuun²¹ coon¹³ 'ii²¹ tyá' Espiritu Tyá² tyá' Dios. ¹⁹ Joon ñuu¹ tyá' o Sé³ do, tsu jaain²¹ tsá² tyúí¹ 'ii, jo gali'in²¹² in 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyá'a, jün¹³ 'iin²¹² in itúu² mo 'ido la jo ñii¹ tsá² fuu²¹. ²⁰ Joon la 'ii²¹² 'i-tsi Sé³ jilaa²¹

'elo lawa'a 'e cii¹ o gajnéi¹ jaain²¹ ángel tyá' Ña'ñu¹ u' tyaní¹ joon gajin²¹ in:

—Sé³, jün² tyá' 'lii²¹² David 'nu, 'ii¹³ mo'o

María do lawa tsamí² tyí'i. Jo jmaa²¹ a 'goo²¹ tsu 'in yuun²¹ gacán¹ in do, 'ii²¹ tyá' Espiritu Tyá² tyá' Dios do. ²¹ Iliseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tyá' a iunsii²¹; i JESÚS. Iisii²¹ la joon tsu 'wii¹³ ijmaa¹ a tiin¹³ tsá² tyá' a jilaa²¹ tsaa² tyá'a.

²² Jilaa²¹ 'elo gali¹ la joon 'e untsiin¹ in júu³ tyá' Ña'ñu¹ u' 'e gafaa²¹ tsá² tyá' a la mo jéei¹³. Gajin² o:

²³ Jaain²¹ simí² icáan² in yuun²¹, joon iliseein²¹ yuun²¹ tsañuu¹ tyá'a.

Joon iunsii²¹ 'ii Emanuel. ('E øø²¹ tsi tsá² 'e sii²¹: Dios jee²¹² jna'.)

²⁴ Joon mo gajná²-tsi Sé³ do gajmaa¹ a jün¹³ la jin² ángel tyá' Ña'ñu¹ u'. Joon ga'ii²¹ mo María lawa tsamí² tyá' o. ²⁵ Pe jo 'ee gajmaa¹ a coon¹³ 'ido ca galiseein²¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ nifu joon gaunsii²¹ 'ii JESÚS.

2

Jalín² 'in 'øøi²¹-tsi lí tyíin¹ sáa³ Jesús

¹ Jesús galiseein²¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Belén 'e náa¹ coon²¹ 'wó² 'e sii²¹ Judea. Herodes líi¹ i røøi¹³ 'yiia¹³ joon. Joon gatyalín² 'in líi¹³ røøi¹³ magos, tsá² jmií²¹²-tsi 'ii. Gatyalín² fu Jerusalén jalín² li 'yeei²¹ ñi¹ do. ² Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿Xiiafu tyíin¹ 'in røøi¹³ 'in nigaliseein²¹ tyá' tsá² Israel? Tsu jna'a naa²¹ a' li' li 'yeei²¹ ñi¹ joon ganee²¹² na'a nuu¹ tyá'a. Joon nijalii²¹ 'i jaun'goo²¹ o'o 'ii.

³ Joon mo ganúu² un røøi¹³ Herodes 'elo líi¹ 'láai² ga'i¹-tsi 'ái¹ coon¹³ jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén do. ⁴ Joon 'in røøi¹³ do gatø¹³ jileei²¹ 'in tyu² to² tyá' untsá² coon¹³ 'in tifo² tyá' ley tyá' 'in tsá² do. 'E 'iin²¹² in litsáai¹-tsi xiiafu iliseein²¹ Cristo. ⁵ Joon 'in tsá² do 'in gatø¹ røøi¹³ do gajin² in:

—Fuu²¹ Belén joon iliseein²¹ Cristo. Tsu 'in tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tyá' Dios calií gataan¹ an jí² 'elo:

⁶ Joon 'nu-u, fuu²¹ Belén 'e náa¹ li roon¹ on 'wó² tyá' Judá,

jo líi² u'u 'in pi³ gi la jee²¹² jileei²¹ 'in tyu² to² 'e 'wó² lo;

tsu icwo¹ 'ii i jee²¹² lo jaain²¹ tsá² feei¹ 'in tyu² to² tsá² tyiia 'in sein²¹ Israel.

⁷ Joon gatø¹³ Herodes 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do 'uun²¹ mo, gaunngii¹ i coon²¹ tún² líi gan'goo¹ o ni'íi in 'in nuu¹ do. ⁸ Joon gasii¹ ni² 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do fu Belén. Joon jin² in:

—Cwolín² naa¹, cwo'nee²¹ naa¹ 'in xuui²¹² do. Joon mi tyee¹ naa¹ 'ii joon jmaa¹³ aa' jna júu³ ini³ ii niun'goo²¹ oo jon 'ii.

⁹ Joon mo ganúu² un 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do júu³ tyá' røøi¹³ do ngalín² mo joon no. Joon

'in néu¹ do 'in ganí²in 'in tsá² 'øøi²¹-tsi fu li néé¹ fu li 'yeei²¹ ñi¹ ngó¹o nifugixu li ngalíin² 'in tsá² do. Ngo²¹o ca ga'i² fu yu' li raain¹ 'in xuui²¹² do. ¹⁰]løø¹³mo 'áai¹ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi mo ganí²in 'in néu¹ do. ¹¹ Joon mo gangatáa¹ inuu do gangaa¹ yuun²¹ do coon¹³ sáa³a. Joon gasi² 'i 'wojni¹ tyani 'in yuun²¹ do joon gaun¹goo²¹ 'ido. Joon ganá¹ cwóo¹ tyá'a icwo¹ 'in yuun²¹ do cwanáa¹ coon¹³ fuu²¹² sán² coon¹³ jmi¹³ 'mó² jma-fuu²¹ sii²¹ mirra. ¹² Joon Dios gajmaa¹a gaci¹ 'in tsá² do 'e jo tsalín²gi li' li tyiin¹ Herodes do. Joon ngaliin¹mo fuu²¹ goo¹o fu li 'xiia²¹.

Mo nangó¹ yuun²¹ Jesús fu Egipto

¹³ Mo ngayuui¹³ ngaliin¹ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do la 'ii²¹² ci¹ Sé³ gajné¹ jaain²¹ ángel tyá' Ñá'ñu¹'u' gajin²in sii²¹ Sé³ do:

—Ráan²u, jée¹ yuun²¹ coon¹³ sáa³a cwoliin²naa' Egipto. Joon cwotaan²¹²mo' do ca mi jmaa³aa júu³ tsa Herodes i'naa²¹in 'in yuun²¹ do ijnga²mo.

¹⁴ Joon garoon¹on Sé³ joon li 'woo¹ ngalíin² jée¹ yuun²¹ do coon¹³ sáa³a fu Egipto. ¹⁵ Do-o taan¹in ca gajún¹mo Herodes do. La lo-o galí¹ 'e gatsín¹ júu³ tyá' tsá² gafaa²¹a júu³ tyá' Ñá'ñu¹'u' la mo jéei¹ 'in gajin²in: “Tø¹³oo Yuun²¹ Tyiia 'in taain²¹² fu Egipto.”

Tyu² Herodes to² 'e júun²in jileei²¹ yuun²¹ seein²¹ fu Belén

¹⁶ Mo galili³i Herodes 'e nigacon²on 'in tsá² 'øøi²¹-tsi 'ii tóo², 'áa¹mo gatsá² 'ni²¹-tsi joon gaty²u to² júun²in jileei²¹ yuun²¹ tsañu¹ 'in ni ngó¹ tún² jün¹ li la 'wó¹. Jileei²¹ yuun²¹ tsañu¹ 'in seein²¹ Belén joongi li' caai¹ Belén gaty²u to² júun²in. Tsa la' joon gajin²in 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do 'e nigangaa¹ 'in náu¹ do. ¹⁷ Joon coon¹³ la joon ngatiin¹³ júu³ tyá' 'lii²¹² Jeremías 'in gacwo¹ júu³ tyá' Dios ca la mo jéei¹. Gajin²in:

¹⁸ 'Áai¹ 'náa¹ 'goo²¹ fuu²¹ Ramá ci²i xuui²¹²-tsi 'áai¹ tsa Raquel ci²i cwáain¹ tyá' jóon¹on.

Pe jo 'iin²¹²in wa'a cwo¹ tsá² 'ii fo'fee¹ tsa najún¹mo yuun²¹ tyá'a.

¹⁹ Pe mo gangii¹in gajún¹ Herodes gaci¹i Sé³ fu Egipto do joon gajné¹ jaain²¹ ángel tyá' Ñá'ñu¹'u' 'in jin² sii²¹ 'ii:

²⁰ —Ráan²un, cweei¹ tee¹e xuui²¹² coon¹³ sáa³a fu Israel tsa níjúun²mo 'in 'iin²¹²in ijin-gaa¹² 'ii.

²¹ Joon Sé³ do garoon¹on joon gatøø¹ xuui²¹² do coon¹³ sáa³a fu Israel. ²² Pe mo galili³i Sé³ do 'e jóon¹ Herodes sii²¹ Arquelao tyá²u to² fu Judea 'goo²¹o tsaliin² do. Joon coon¹³ 'e cwi¹o gajmaa¹a Dios 'ii júu³ wa tsaliin² fu li sii²¹ Galilea. ²³ Joon mo gatyaliin² li sii²¹ Galilea joon ngacwaa²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret. La joon galí¹ 'e

gatsín¹ júu³ gafaa²¹a tsá² cwoo¹o júu³ tyá² tyá' Dios la mo feei¹ 'in jin²in:

—Iunsi²¹ tsá² 'ii: tsá² Nazaret.

3

Cwo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ júu³ tyá' Dios coon²¹ li jo 'iin tsá² seein²¹

¹ La jee²¹² tyiin¹ Jesús Nazaret galáa² Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyá² tyá' Dios li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ li sii²¹ Judea. ² Joon gajin²in:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios tsa ti li tyu² Dios to² jee²¹² tsá².

³ Jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías gafaa²¹a cwáain¹ tyá' Wó³ do mo gajin²in:

Tá² coon²¹ ni 'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹, jin²in:

“Tjó¹ Ñá'ñu¹'u'. Tyaa²aa' tyá² tyii' i'ii¹³mo' 'ii, tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹mo'”,

jin² Isaías.

⁴ Joon siin¹³ Wó³ lí¹ jñú² camello, joon 'e 'ñuu¹ tu²gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joongi 'e gø¹²ø jmaai² sinii²¹ coon¹³ to² sá² moo²¹. ⁵ Joon 'in nééi¹ ciudóo¹³ Jerusalén coon¹³ 'in nééi¹ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ 'in nééi¹ coo¹³ li ngii¹ jmi²¹ Jordán jalíin² janú²un júu³ tyá'a. ⁶ Joon la jee²¹² jmoo¹o tyañii²¹ tyá'a tyani Dios gasaa¹ Wó³ 'ii jmi²¹ tsi jmi²¹ Jordán.

⁷ Pe mo gacón² Wó³ cwáain¹ 'e 'áai¹ fúui¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos jalíin² saa¹ jmi²¹, gajin²in:

—Tsa² 'in coon²¹ tsá² tóo² 'naa' 'i'lin nigasi²¹ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéin¹? ⁸ Cwojmaa²aa' jün¹³ la tii² jmi²¹ 'in nigajoo²¹-tsi. ⁹ Joon jo 'i¹-oo': “Jo 'e tsangii¹na' tsa jún² tyá' 'lii²¹² Abraham jna'.” Tsa fuu²¹²uun 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmi²¹ Dios ca jún² tyá' 'lii²¹² Abraham. ¹⁰ La lí¹ 'mó²-o líi¹ tsá² jon, joon Dios nityaa¹ tyá² ñity² tyá'a 'e tyu² 'mó² ca ti² jmoó³, joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwo¹ 'oofuu²¹ tyá² tyá'a ityu²o joon ijún² coon¹³ jí². ¹¹ 'E la ja²mo jna sáa³na 'naa' jün¹³ coon¹³ jmi²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nigajoo²¹-oo'. Pe 'in jó¹ ciin²¹gixu la jna isáa¹ 'naa' jmi²¹ coon¹³ Espiritu Tyá² tyá' Dios joon coon¹³ jí². Feei¹gi 'ii lagi jna ce jün¹³ jo tii²na cón³oon mhí¹. ¹² Joon san²o 'ido 'mó² tyuun²¹ trigo tsa ti lí² untyá² trigo tyá'a. Ijmaa¹a coon²¹ tyi¹ tyá' trigo do. Imá² trigo fu li 'má² tsá² trigo pe tyi¹ do tyá'a ijún² coon¹³ jí² 'e jo dyu¹.

Mo gasaa¹ Wó³ jmi²¹ Jesús

¹³ Joon gacwo¹ii Jesús li sii²¹ Galilea joon gangóo¹ fu li taain²¹² Wó³ do ti² jmi²¹ Jordán. Gangóo¹ 'e saa¹ Wó³ 'ii jmi²¹. ¹⁴ Pe

jo 'iin²¹in Wó³ saa¹i Jesús jmi²¹. Joon gasii²¹i Jesús:

—Nu-u 'ná¹ sáa²u'u jna jmi²¹. ζTi ñi²i 'e sáa¹³na 'nu jmi²¹?

¹⁵ Pe gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Cwó²du'u lí² jii¹³ la 'iin²¹na. Tšu tyá²-u 'e jmoó²¹o' jilaa²¹ jii¹³ la to² tyu² Dios.

Joon Wó³ do gacwoó¹o júu³. ¹⁶ Joon mo ngayuui¹³ gasaa¹i Wó³ jmi²¹ Jesús joon gacwo¹i Jesús tsi jmi²¹ do. Joon tsifu joon ganó¹ fu ñu¹fú² joon Jesús gangaa¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios líi¹i maa²¹² gajngáa¹i yu¹ li siin²¹ Jesús. ¹⁷ Joon ganúu²un coon²¹ júu³ fu ñu¹fú² 'e jin²:

—In no-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹na. Jloø¹³moó¹áai¹ coon¹³on.

4

Mo gacón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús

¹ Tsifu joon gangajée¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. Icón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús.

² Joon jee²¹² tunló¹ jmi²¹ joon tunló¹ 'woo¹ jo 'ee gø²ø jii¹³ xu. Joon gatsá² un'áa¹i mo ngíi¹ joon. ³ Joon Satanás gangatyéen¹in li sin² Jesús 'e 'iin²¹in cón² cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús. Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios tyuu¹³ to² cwoli² 'iñi¹ 'e cuun²¹² roon¹on no.

⁴ Pe Jesús gañi¹i:

—Ni jí² tya' Dios jin²in: “Jo taain²¹² tsá² tyá²-u fu juncwii²¹ lo jii¹³ coon¹³ 'e 'iñi¹ 'e sá² dø²ø pe coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyá² 'e gafaa²¹ Dios Jmi²¹.”

⁵ Joon ngajée¹ Satanás Jesús ngalín² 'e fuu²¹ nicwaa¹³ Jerusalén. Joon gasaa¹i Jesús fu yu¹ cwo¹ fee¹ si² do. ⁶ Joon gajin² Satanás sii²¹i Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios, cwó² cwotee²¹¹u tšu ni jí² tya' Dios 'e jin²:

Ityu² Dios to² 'e 'áa¹i 'nu ángeles tya'a.

Isáa¹ 'nu coon¹³ cwoó²¹o la coon²¹ jo tyuun²¹ cuun²¹² tí¹³i.

⁷ Joon gañi¹i Jesús:

—Jin²o jon ni jí² tya' Dios: “Jo untsáai¹-o'o xiiala líi¹i Ña'ñu¹u' Dios tyi¹.”

⁸ Xiia²¹gi tún² ngajée¹ Satanás Jesús fu yu¹ moo²¹ ñi¹ 'áa¹i. Joon ga'e²e Jesús jilaa²¹ fuu²¹ náa¹ la 'ui juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a. ⁹ Joon gajin²in:

—Cwóó³-oo jilaa²¹ 'elo tyi¹ wana sii¹³i jo wojni²¹ tyani²i 'e un'goo²¹o jna.

¹⁰ Joon jin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Cwei², Satanás, tšu ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹o Ña'ñu¹u' Dios tyi¹; joon jmoó²¹o jii¹³ to² tyu² 'ii.”

¹¹ Joon Satanás do gajeen²¹mo coon¹³ Jesús. Joon gatyalín² ángeles 'e unjí²in Jesús.

'Láa² Jesús 'wii²¹² jmoó¹o to² tya'a fu li sii²¹ Galilea

¹² Joon mo ganúu²un Jesús 'e Wó³ do 'yúu¹i 'nuñi³ gangóo¹on fu li sii²¹ Galilea. ¹³ Pe jo gajaan¹ fuu²¹ Nazaret, gangacwaa²¹a fu Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ti tyiia¹ do. 'Wó² tya' 'lii²¹² tsacøø¹³ Zabulón coon¹³ Neftalí.

¹⁴ La joon gali¹ 'e gatsín¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Isaias. 'Ii jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios la mo jée¹. Joon gataan¹an ni jí² júu³ 'e jin²:

¹⁵ 'Wó² tya' Zabulón coon¹³ Neftalí 'e roon¹ li caai¹ tyiia¹, li caai¹ li 'yee²¹i ñi¹ jmi²¹ Jordán li sii²¹ Galilea, li néei¹ tsá² 'in jo seen²¹ Israel.

¹⁶ 'In tsá² 'in néei¹ li 'ii¹ nuu²¹ gani²¹i coon²¹ jí² fee¹.

Joon nigajná² joo²¹ tya' 'in tsá² 'in tói¹ 'mó¹ do.

¹⁷ Joon galáa² Jesús 'wii²¹² cwoó¹o júu³ tyá², jin²in:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios tšu ti li tyu² Dios to² jee²¹² tsá².

Tø²ø Jesús tyúuin² tsá² 'in jmoó¹o to² saain²¹ joo²¹ taai²¹² jmi²¹

¹⁸ La 'ii²¹² ngóo¹o Jesús ti tyiia¹ Galilea gangaa¹ gáí¹ tsá² taain²¹² to² pii²¹i 'mó¹ tsi tyiia¹ do. Tšu joon to² tya'a. La 'oo²¹ ruu²¹mo 'in tsá² gáí¹ do. Jaain²¹ sii²¹ Simón 'in sii²¹o jon Tá³, 'in jaain²¹gi sii²¹ Dii³. ¹⁹ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna joon jmée³na 'naa¹ tsá² jmoó¹o to² saain²¹ tsá² 'in líin² tsá² tyiia.

²⁰ Tsifu joon gatuu²¹u 'mó¹ tya'a joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

²¹ Xuu ngó¹xu joon mo gangaa¹ gáí¹gi tsaruu²¹i. Jaain²¹ sii²¹ Jacobo, 'in jaain²¹gi sii²¹ Wó³. Joon'on Zebedeo 'ii. Taa¹i tsi barco coon¹³ jmi²¹ 'mí¹i 'núu³. Joon gatø²ø Jesús 'ii. ²² Joon tsifu joon ga'woo²¹mo 'e barco do. Do-o gatiuu²mo jmi²¹ joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

'E²e Jesús tsá² fúui¹

²³ Joon gangó¹ Jesús la caain²¹ li sii²¹ Galilea 'e'e tsá² inuu cwo¹i tya' tsá² Israel sii²¹ sinagoga. Ga'e²e tsá² xiiala ili² mi tyu² Dios to² tsá² joon gaun'láa¹i Jesús tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jilaa²¹ nii² jmoowúu¹.

²⁴ Joon galicwii¹mo tsá² Jesús la caain²¹ li sii²¹ Siria joon gangajée¹i tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jmoowúu¹ 'láa² 'ii¹³. Seen²¹ 'in taai² tyi². Seen²¹mo 'inlíi¹³ 'in taai² 'inlíi¹³

alma tya'a, seen²¹mo 'inlíi¹ jmoó²¹ wúu¹ jooiiníi¹, seen²¹mo jon 'in sitsuu¹³ cwoó²¹ tí²i. Joon gaun'láa²mo Jesús 'ii. ²⁵ Joon fúu¹mo tsá² néei¹ Galilea ngalín²mo coon¹³

Jesús. Ngalín²mo jon 'inlíi¹³ tsá² néei¹ Decápolis, coon¹³ Jerusalén. Seen²¹mo jon 'in ningalín² coon¹³ fu li sii²¹ Judea joongi

fu cwoo¹³ roon¹ on li¹ caai¹ li 'yeei²¹ ñi¹ jmi²¹
Jordán.

5

Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tsaa² moo²¹

¹ Joon mo gangaa¹ i Jesús 'in tsá² fúu¹ li¹
gasoo¹ coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó²o.
Joon gangatyéin¹ tsá² tya'a cu¹ li¹ 'in yíin¹in,
² joon ga'laa²¹ Jesús 'wii²¹ 'e²e 'in tsá² do,
jin²in:

Tin 'in tsá² jløø¹³

³—Jløø¹³mo 'in ñi²i 'e 'ná¹ licwii¹in Dios, tsu
tyú² Dios to² 'ii.

⁴ 'Jløø¹³mo 'in néi¹ fa¹i³ tsu icwo¹o Dios 'ii
fo'feei¹ tya'a.

⁵ 'Jløø¹³mo 'in 'wo²-tsi 'áai¹ tsu i'ii²¹mo 'e
juncwii²¹ múui².

⁶ 'Jløø¹³mo 'in 'iin²¹²in 'áai¹ jmá¹a la to² tyu²
Dios, tsu Dios iuncoon¹³ on 'ii 'e jmo¹o jiiin¹³
la 'iin²¹²in.

⁷ 'Jløø¹³mo 'in feei¹-tsi tya' tsá² xeei²¹ tsu
ilifeei¹-tsi Dios coon²¹ tún² tya'a.

⁸ 'Jløø¹³mo 'in jo tóin¹ júu³ tya'a tsu 'ii-o
iní²i Dios.

⁹ 'Jløø¹³mo 'in jmo¹o 'e seein²¹ tsá² tyú² la
'oo²¹ 'ii tsu ilii¹in jóon¹ Dios.

¹⁰ 'Jløø¹³mo 'in ní²i wúu¹ tsu 'wii¹³ jmo¹o
la to² tyu² Dios tsu Dios tyu² to² 'ii.

¹¹ 'Jløø¹³mo 'naa' mo jíi²in tsá² 'naa' joon
jmaai²¹ tsá² 'naa' joon faa²¹a tsá² júu³
tajuu²¹ gó² tyi'naa' 'wii¹³ cwáain¹ tyiia.
¹² Jmaa²aa' jløø¹³naa' jo cwolii¹innaa' caain²¹
tsu i'ii¹³naa' coon²¹ 'e tyú² 'áai¹ tyii¹ fu ñu¹fú².
Tsu la joon jon gajmaa¹a tsá² tya' 'in ni-
gacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios ca la mo jéei¹,
ga'óø¹mo tsá² 'ii.

*'Naa' líi¹naa' lawa ñi² joongi lawa coon²¹
jí¹ 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹*

¹³ 'Naa' líi¹naa' lawa ñi² jee²¹² tsá² taain²¹²
juncwii²¹ lo. Pe wana jo jmaai²¹gi to² ñi²
tya'a, jo li ñi²gi 'uunñi² tya'a. Jo lí² liñi²gi
tún¹. Jo jmeei¹gi to² jiiin¹³ 'e dya² tsá² tya'
fu¹ 'ø¹ tsá² joon.

¹⁴ 'Naa' 'in líi¹ tsá² tyiia, líi¹naa' lawa
coon²¹ jí² 'e coo²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹.
Wana ná¹ coon²¹ fuu²¹ yu¹ moo²¹ jo lí²
'meei²¹ 'ña'a. ¹⁵ La joon jon jiiin¹³ jaain²¹ tsá²
jo lí² 'uí¹ jí² coon²¹ jí² coo²¹o joon sii²¹i nu¹
coon²¹ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹. Pe xu joon isii²¹i
li yu¹gi do joon lí² jnee¹i jleei²¹ 'in néei¹ tsi
inu¹ do. ¹⁶ Joon la joon 'naa' jmaa²aa' 'e
tyú² 'e tíi²naa' joon coon¹³ la joon icón² tsá²
cwáain¹ 'e tyú² jmo¹oo' joon iun'goo²¹o tsá²
Dios Jmi²¹ tyii¹ tyiin¹ nu¹fú².

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' ley

¹⁷ 'Jo cwolii²naa' gacwéi¹na 'a jmáa³aa 'e
jo 'ee to² tí¹gi ley tya' líi²¹² Moisés coon¹³
júu³ ga'ee¹ 'in nigacwoo¹o júu³ tya' Dios la
mo jéei¹. Jon'on gagóo³oo jmáa³aa la joon,

gagóo³oo jmaa¹³aa tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi
tsá² 'e júu³ do. ¹⁸ 'E la ja²mo fuu²¹²uu
'naa' la 'ii²¹² roon¹on ñu¹fú² coon¹³ cwoo¹³
juncwii²¹ jiiin¹³ ca pii³ wa'a lí¹ 'e jo 'ee to²
tí¹ 'e ley do. Jmaa²¹ mogi to² ca gatsín¹ jilaa²¹
'e 'ná² lí¹. ¹⁹ Joon doñi¹in wana jo jmo¹o la
to² tyu² ley do, xafiin¹³ 'e 'wéi¹gi 'e ley do,
joon 'e²e tsá² 'e jmáa¹a tsá² la joon, xaa²¹gi
'in tsá² do la jee²¹² jileei²¹ li tyu² Dios to². Pe
'in jmo¹o jiiin¹³ la tí² to² tyu² joon 'e²e tsá²
'e jmáa¹a la joon, tsafee¹mo ilii¹in li tyu² Dios
to². ²⁰ Tsu fuu²¹²uu 'naa' wana jo 'øøi²¹gi-'oo'
joon wana jo jmaa²gii¹ jiiin¹³ la 'iin²¹²in Dios
jmá¹ tsá² lagi 'in tífo² tya' ley coon¹³ 'in tsá²
fariseos jo jmi²¹² cwotáan²naa' li tyu² Dios
to².

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' 'nii²¹-tsi tsá²

²¹ 'Nanu²uun¹ júu³ tya' líi²¹² tsacøøi¹³
jin²: "Jo jngaa¹²naa' tsá², tsu 'ná¹-a lísa² 'ii²¹
tya' 'in jngaai¹² tsá²." ²² Pe fuu²¹²uu 'naa',
doñi¹in 'in tya'nii²¹-tsi coon¹³ ruu²¹i ilisa²
'ii²¹ tya' 'ii. Joon tya' jileei²¹ 'in jíi²in ruu²¹i
'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in tyu² to nifu íjmaa¹a
'ii²¹ tya' 'ii. Joon 'in unsii²¹ ruu²¹: "Tsá²
caai²¹ nu." 'Áai¹ tyan' 'ii fo² li sityu² 'in jin²
la joon.

²³ 'Wii¹³ joon wa 'iin²¹²u'u cwo²o Dios
coon²¹ 'e 'yaa¹-o' inuu cwo¹ pe la jee²¹²
siin¹³in tyani altar do wa'a gati²¹-o' 'e
'ee¹mo ruu²¹u 'nu, ²⁴ tá² 'e cwo²o Dios 'e
'yaa¹-o' do tyani altar. Joon cweei², cwo-
jmaa¹³a júu³ røø²¹ coon¹³ ruu²¹u. Joongi
ñi²i ñicwo²o 'e 'yaa¹-o' do.

²⁵ 'Joon wana 'iin²¹²in tsajée¹ 'nu tyani
tsaa²to² 'e cwo¹o 'nu tsaa², siin¹³ coon¹³on
júu³ røø²¹ tya'i fu li cwolin¹naa' coon¹³on
joon coon¹³ la joon jo tsajée¹ 'nu tyani
tsaa²to². Tsu wana gajée¹ 'nu tyani tsaa²
do, joon ityu² to² 'ii¹³ tya'a tsajée¹ 'nu
'nuñi³. ²⁶ Joon 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'nu jo lí²
júu¹³u 'nuñi³ do ca cí²i coonti 'e cuu² do.

'E²e Jesús tsá² 'e jo feei¹ tsá² tsami²

²⁷ 'Nanu²uun¹ júu³ tya' líi²¹² tsacøøi¹³ 'e
jin²: "Jo foo¹u'u tsami² tya' tsá² xeei²¹."
²⁸ Pe fuu²¹²uu 'naa' doñi¹in 'in jøø²i jaain²¹
tsami² joon wana sooin²¹ tsá² 'ii lawa'a 'e
niga'laa²¹o coon¹³ 'ido.

²⁹ 'Wana unni²i tsá² jmo¹ 'le²u, tyí²ta,
pi²ta wíin² tsu tyú²gi wa'a tsá² unni²i do
lagi wa cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u. ³⁰ Sina
cwoo¹o tsáa¹ jmo¹ 'le²u tyuu¹³u, pi²ta
wíin² tsu tyú²gi tyi¹ tsá² cwoo¹o lagi wa
cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u.

'E²e Jesús tsá² wa'a tíui² tsá² tsami² tya'a

³¹ 'Gajin²in tsá² la mo jéei¹: "Wana tíui²
tsá² tsami² tya'a 'ná¹ cwo¹o coon²¹ mo jí²
jin²in 'e nigatú¹mo 'oo²¹²o." ³² Pe fuu²¹²uu
'naa' wa gatíui² tsá² 'oo²¹²o, wana jo mo
'láa¹a coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹, 'in tsañuu¹ do

jmoo¹o 'e lee²¹i 'in tsami² do wa cuu²¹i cwo²¹o tún¹ coon¹³ tsá² xeei²¹. La joon jon doñi'in tsañuu¹ 'in cuu²¹ cwo²¹o coon¹³ jaain²¹ tsami² 'in nigatíui² nnu¹ tya'a i'noo¹ 'in tsañuu¹ do tsaa² lawa'a fee²¹i tsami² tya' tsá² xee²¹mo.

'E²e Jesús tsá² 'e jo 'é¹ tsá² Dios

³³ 'Nanu²uun¹ júu³ tya' lii²¹² tsacoo¹i¹³ 'e jin²: "Jo cuu¹³u júu³ tyi'i 'e niga'é¹u tyani Ña'ñu¹u." ³⁴ Pe fuu²¹²uu 'naa' jo 'é¹u'u tyani tsá² coonti. Jo 'é¹u'u coon¹³ ñu¹fú² tsu joon si² li sili²¹² tya' Dios. ³⁵ Jon'gi'i 'é¹u'u coon¹³ cwo²¹o¹³ juncwii²¹ tsu do-o'ø²ø² Dios. Jon'gi'i coon¹³ Jerusalén tsu do-o'ø²ø² tyi' röö¹³ 'in feei¹. ³⁶ Jo 'é¹u'u Dios coon¹³ po'tyi²¹i tsu jo lí² litaa²¹ si 'wii¹ 'ee jiin¹³ coon²¹ jná¹ tyi'i. ³⁷ Jiin¹³ fóo¹³o "joon" si "ún³" 'ee. Wana foo²¹gi'i 'áai¹ lawa' 'e faa²¹a 'in lii¹³.

'E²e Jesús tsá² 'e jo coon¹on tsá² tya'a

³⁸ 'Nanu²uun¹ júu³ tya' lii²¹² tsacoo¹i¹³ 'e jin²: "Wana gatyí²¹i coon²¹ mi² unni² tsá² la joon jon tyi¹ tsá² mi² unni²i. Joon wana gatyí²¹i moojon² tsá² la joon tyi¹ tsá² moojón²¹on." ³⁹ Pe fuu²¹²uu 'naa': Jo tí¹³u'u coon¹³ 'in gó². Li' ci¹³i jmaa²¹a. Wana gatyí²¹un tsá² ju²u cataain²¹² pe cwóo¹³o lí² cataain²¹gi ju²u cwotyí²¹un. ⁴⁰ Wana 'in 'iin²¹²in tsajée¹ 'n tyani tsaa²o² 'e 'iin²¹²in tyi'i mi² tyii¹³i. Cwo²¹³o mi² tyii¹³i, cwóo¹³o jon mi³ jná¹ yá lúu¹³u. ⁴¹ Joon wana 'in jin² cwocón²¹on láa¹a coon²¹ kilometro cwocón²¹on coon²¹gi lí¹i. Joon wana 'in mi¹³ 'n cwo²¹³o 'ee mi¹³i do. ⁴² Joon mo 'iin²¹² tsá² 'e tyí² tyi' cwo¹³ta.

'E²e Jesús tsá² 'e ná¹-a 'e lí² 'iin²¹²in tsá² 'in 'eei¹ 'i

⁴³ 'Nanu²oo¹ jon júu³ tya' lii²¹² tsacoo¹i¹³ 'e jin²: "Cwoli¹ 'iin²¹²mo¹ tsá² 'in seen²¹u'u tyú² coon¹³on joon 'ee¹mo¹ 'in 'eei¹ 'n. ⁴⁴ Pe jna-gii fuu²¹²uu 'naa', -gajin² Jesús—cwoli¹nee¹moo¹ 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa¹ tyú² tya' 'in faa²¹a 'laa²¹ tyii', jmaa²aa¹ jmaa¹i² 'e tyú² tya' 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa¹ júu³ tyú² tya' 'in jii² 'in 'naa' joon tya' 'in jmaa¹i²¹ 'naa'. ⁴⁵ Joon coon¹³ la joon iiii²naa¹ jón¹ Dios ñu²u¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú². Tsu Dios jmo¹ 'yeei²¹ ñi¹ tya' tsá² gó² la joon jon tya' tsá² tyú¹i, jmo¹o jon 'e tsáa¹ jmi¹ jee²¹² tsá² jmo¹o la to² tyu²u la joon jon jee²¹² 'in tsá² 'in jo jmo¹o la to² tyu². ⁴⁶ ¿Tí² lí²naa¹ 'e tí²-tsi Dios tyii' wa'a 'iin²¹²naa¹ jiin¹³ 'in 'iin²¹²in 'naa'? Tsu 'in cón¹on 'laa¹³ tya' li 'ñii¹ tsá² jmo¹o la joon. ⁴⁷ ¿Tí² lí²naa¹ 'e tyú² jmo²oo¹ mo foo¹³naa¹ 'e tyú² tya' jiin¹³ 'in tyú² seen²¹naa¹ coon¹³on? Ca 'in jo cwii¹in Dios jmo¹o la joon. ⁴⁸ Tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa¹ tyú² tya' jileei²¹ tsá² la jmo¹o Dios tyiin¹ ñu¹fú² tyú² tya' jileei²¹ tsá².

6

'E²e Jesús tsá² tya' to² tyú² 'e jmo¹o tsá²

¹ 'Jo jmaa²aa¹ 'e tyú² tya' tsá² jiin¹³ la ní²¹ tsá² xeei²¹, tsu wana jmo²oo¹ la joon jo 'ii¹³naa¹ tya' Ña'ñu¹u Dios tyii' 'in tyiin¹ ñu¹fú² jiin¹³u tya' 'e tyú² 'e nigajmaa²aa¹ do. ² Tsu 'wii¹³ joon jo fu²¹u tsá² mo 'e cwo²¹o tsá² sityéin¹³ jmi²¹². Tsu seen²¹ tsá² 'in sisii²¹ 'i¹-tsi 'e jmo¹o inuu cwo²¹o sinagagas joon jee²¹² 'ná¹ 'in jmo¹o 'e tyú² tya' 'in sityéin¹³ jmi²¹² pe jiin¹³ 'e ní²¹ tsá². Joon faa²¹ tsá² tyú² tya'a. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', coon¹³ 'e tyú² do 'e nigafaa²¹ tsá² tya'a ga'i²¹mo 'ido jiin¹³ 'i¹i²¹ 'e gatii²¹. ³⁻⁴ Pe mo cwo²¹o 'e 'in sityéin¹³ jmi²¹², 'uun²¹mo cwo²¹o, ce jiin¹³ 'in seen²¹ tyú² coon¹³on jo ñii¹. Joon Ña'ñu¹u tyi'i 'in ní¹ jilaa²¹ 'e jmo¹o tsá² 'uuin²¹ icwo¹o 'n e gatii²u.

'E²e Jesús tsá² xiiala lí² faa²¹ tsá² júu³ tyú²

⁵ 'Joon mo foo²oo¹ júu³ tyú² jo jmaa²aa¹ la jmo¹o 'in tsá² 'in sisii²¹ 'i¹-tsi 'e jmo¹o. 'In tsá² do tí²-tsi téen²in inuu cwo¹ sinagagas joon lí¹ lí¹ tyuu¹³ jee²¹² 'ná¹ téen²in faa²¹a júu³ tyú² tya'a lí¹ tsá². Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': nigai¹i²¹mo 'in tsá² do 'e gatii²¹. ⁶ Pe mi fo²¹o júu³ tyú² tyi'i joon 'ú¹u tsi inuu joon jni²¹ 'ná¹ do joon mi²¹ 'uuin²¹ tyani Ñu²¹u. Joon Ñu²¹u 'in ní¹o jilaa²¹ 'e jmo¹o tsá² 'uuin²¹ icwo¹o n e gatii²u.

⁷ 'Joon mo fó²oo¹ júu³ tyú² jo jmaa²aa¹ la jmo¹o 'in jo cwii¹in Dios Jmi²¹, tsá² 'in faa²¹a júu³ 'e jo 'ee to² tí² 'i. Joon 'i¹-tsi 'e nuu¹un dios tya'a wa faa²¹a 'láai² naa' júu³ tyú² tya'a. ⁸ Jo jmaa²aa¹ la jmo¹o 'ino tsu Ñá²u¹ ni¹o jilaa²¹ 'e 'naa²aa¹ la nu'gi 'e mí²i'. ⁹ Tsu 'wii¹³ joon mo fó²oo¹ júu³ tyú² joon fo²oo¹ la no:

Nu¹u tyiin¹ ñu¹fú²,

cwoun¹goo²¹o tsá² jiin¹³ 'n u.

¹⁰ Cwoli² 'e tyu²¹u to² jee²¹² tsá².

Cwojmaa¹a tsá² taain²¹² juncwii²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²u'un la jmo¹o 'in taai² ñu¹fú².

¹¹ Cwo¹ 'in jna¹a 'uunñi² tyii¹ jmi²¹² no jiin¹³ la 'naa²¹a.

¹² Jmaa²a fee¹-o'o 'wii²¹² tyii¹ jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmo²o'o.

Tsu la joon jna¹a nigajmo²¹o'o fee¹-tsii¹ 'e gó² 'e nigajmaa¹a tsá² tyii¹.

¹³ Jo cwo²¹o wa'a 'e 'naa²¹a' tsaa²; láa²¹i jna'a jee²¹² jilaa²¹ 'e gó².

Tsu tyi¹nu-u jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'i¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon²¹ tøø²mo. Amén.

¹⁴ 'Tsu wana 'naa' jmo²oo¹ feei¹-oo¹ tya' 'in nigajmaa¹a 'e gó² tyii¹ la joon jon Ñá²u¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú² ijmaa¹a feei¹-tsi 'wii²¹² tyii¹. ¹⁵ Pe wana jo jmo²oo¹ feei¹-oo¹ tya' tsá²

xeei²¹ la joon jon 'Ñú^{2uu} jo ijmaa^{1a} feei¹-tsi 'wii²¹² tsaa² tyii'.

'E^{2e} Jesús tsá² cwáain¹ tya' mo gø² tsá² tyiiañi¹

16 Joon mo cøø^{2øø} tyiiañi¹ jo jmaa^{2aa} fa'i³ líi^{2naa} la jmoo^{1o} 'in sisíi²ⁱ 'e 'i¹-tsi 'e jmoo^{1o}. Tsu 'iin²¹² 'in tsá² do 'e iñi² tsá² 'e gø^{2ø} tyiiañi¹. 'E la ja² mo fuu^{212uu} 'naa' niga'i²¹ mo jilaa²¹ itíi²ⁱ. 17-18 Pe mo cøø^{13ø} tyiiañi¹ roon^{13un} ní²ⁱ joon xaai²¹² tyi²ⁱ wuu²¹ 'e jo líi²ⁱ tsá² 'e cøø^{13ø} tyiiañi¹. Wa cøø^{13ø} tyiiañi¹ 'uuin²¹ 'e líi²ⁱ Ñú^{2u} joon 'ii icwo^{1o} 'na 'e gati^{2u}.

'E^{2e} Jesús tsá² xiiala lí² sáa¹ 'e tyú² tya'a fu ñú²fu²

19 Jo saa^{2aa} jilaa²¹ 'e tyú² tyii' fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ joo²fu² cuu^{21u}, si ili^{1oo} 'ee si itsataai² 'uun²¹ icón² 'ee. 20 'Aa¹ mo tyú² tyii' wa saa^{2aa} 'e tyú² tyii' fu ñú²fu² li jo icuu^{21u} joo²fu² jon'gi ili^{1oo} joon jo lí² tsataai² 'uun²¹ icón². 21 Joon doñili¹ 'e sáai¹ tsá² 'e tyú² tya'a do-o jon 'iin²¹² in cwá^{2a} —jin² Jesús.

'E^{2e} Jesús tsá² xiiala lí² ngí¹ coon²¹ tsáa¹ Faa²¹gi Jesús jin²ⁱⁿ:

22 —La 'i¹-tsi tsá² la joon ingí¹. Joon wana canii² 'i¹-tsi tsá² coon²¹ tsáa¹ ingí¹ la ngí¹ tsá² mo jmi¹. 23 Pe wana gó² 'i¹-tsi tsá² jo ñii¹ xiiafu tsáa¹ la mo ngí¹ tsá² mo 'woo¹. Joon wa líi² tsá² 'e ngí¹ mo jmi¹ pe 'e gó^{2o} 'i¹-tsi 'áa¹ mo 'i¹ nua²¹ li ngí¹.

'E^{2e} Jesús tsá² 'e ná¹-a 'iin²¹² in jii¹³ Dios Jmii²¹

24 Jii¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² jmaa^{1a} la to² tyu² gáí¹ ñi¹fi²¹². Tsu ili¹ 'e 'in jaain²¹ joongi 'in jaain²¹gi ili¹ 'iin²¹² mo. Joon wana ijmaa^{1a} la to² tyu^{2u} jaain²¹ 'e jo 'ee ilitsáai¹-tsi 'in jaain²¹ do. Joon jo lí² jma^{1a} tsá² la to² tyu² cuu² la 'ii²¹² jmoo^{1o} la to² tyu² Dios.

'E^{2e} Jesús tsá² 'e 'aa¹ mo Dios Jmii²¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii

25 Tsu 'wii¹³ joon fuu^{212uu} 'naa' jo cuu^{13oo} coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø^{2øø} coon¹³ 'e 'uu^{2uu} 'e taan^{212naa} juncwii²¹ jon'gi tya' 'mi² tyi²ⁱⁱ. Tsu tyi²ⁱⁱgi juncwii²¹ tya' tsá² lagi 'e gø² tsá² joon tyi²ⁱⁱgi cuerpo tya' tsá² lagi 'mi² 'e tyi²ⁱ. 26 Coon^{2oon} cwáain¹ tya' ton¹ øø¹ tya'cwí² tsu jo 'ee ñii²ⁱ, jon'gi 'ee roo²¹ tsá² 'e coon^{1on}, jon'gi 'e coon^{1on} wa 'maa^{1a} tsi tyuu², xu lí²ⁱ Ñú^{2oo} 'in tyi²ⁱⁱ ñú²fu² cwoo^{1o} 'e gø^{2ø} 'ido. Joon tyi²ⁱⁱgi 'naa' lagi ton¹. 27 Jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' lí² jmé¹ 'ña'a ca'no³ metro li ní¹gi coon¹³ jilaa²¹ 'e cu²-tsi lí²ⁱ.

28 '¿'Ee lí² cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'mi² tyi²ⁱⁱ?' Tyaan^{2aan} cwáain¹ lí³ cartu² 'e cwaain²¹ jii¹³ li cwii²¹. 'E lí³ do jo jmoo^{1o} to² jon'gi 'mii¹ 'mi² 29 pe fuu^{212uu} 'naa', ca

'lí²¹² røø¹³ Salomón coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a jo li la lí² 'e lí³ do. 30 Joon wana gaj-maa^{1a} Dios jilaa²¹ lí³ 'ya²gi 'e taa²¹ coon²¹ jmi²¹² joon coo^{21o} coon¹³ jí², cwoliñi² 'naa' icwo¹ Dios 'naa' jilaa²¹ sin¹³ⁱⁿ. 31 Tsu 'wii¹³ joon jo cwotaan^{2naa} cu²-oo' coon¹³ Dios. Jo 'i¹-oo' 'ee icøø^{2øø} jon'gi tya' i'uu^{2uu} jon'gi tya' 'mi² ityi¹³ⁱⁱ. 32 'Aa¹ mo 'i¹-tsi 'in jo cwii¹ⁱⁿ Dios tya' jilaa²¹ 'e júu³ lo, pe Ña'ñu^{1u} 'in tyi²ⁱⁱ ñú²fu² ñii^{1o} jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmé¹ to² tyii'. 33 Pe cwoo^{13oo} 'e tyu² Dios to² 'naa' joon jmaa^{2aa} jii¹³ la 'iin²¹²ⁱⁿ. Joon wana jmoo^{2oo} la joon 'i¹ 'iin^{212naa} jilaa²¹ 'e cwyiia² do. 34 Jo 'i¹-oo' jmi²¹² nano tya' fa'i³ ilisá² tsa'oo²¹ tsu fa'i³ ilisá² tsa'oo²¹ 'e tya' tsa'oo^{21o} joon. 'E fa'i³ 'e sá² la coon²¹ jmi²¹² lí² mo tya' jmi²¹² joon.

7

Jo jmaa^{2aa} 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹

1 Jo jmaa^{2aa} 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ joon jo ijma^{1a} Dios 'ii²¹ tyii'. 2 Tsu Dios ijmaa^{1a} 'ii²¹ tyii' jii¹³ la nigajmaa^{2aa} do. Coon¹³ 'ii²¹ 'e gatyiin^{2aan} tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ joon icon^{1on} Dios 'ii²¹ tyi'naa'. 3 Tyú² jøø^{2ø} 'e tyi¹ pi³ 'yu unni² tsaruu^{21u} pe jo cón^{2on} cwáain¹ coon²¹ po³ 'mó² 'yu unni²ⁱ 'wo'o. 4 '¿'Ee lí² fu^{21u} tsaruu^{21u}: "Cwó² tyi²ⁱⁱ tyi¹ 'yu unni²ⁱⁱ', pe joongi 'yu coon²¹ po³ 'mó² 'yu unni²ⁱⁱ? 5 'In sisíi²ⁱ 'i¹-tsi 'e jmoo^{1o} 'naa'! Tyi¹du¹ po³ 'mó² 'yu unni²ⁱⁱ jéee¹ joongi lí² tyi²ⁱ tyi¹ 'yu unni² tsaruu^{21u}.

6 Jo cwoo^{2oo} 'e júu³ cwaai¹³ tya' Dios tya' tsá² 'in lí¹ la lí¹ tsii²¹, 'in jo tsí¹ tsa'goo^{1o}, jo 'ee ilinuu^{13u} jii¹³ ijmee²¹ mo 'naa'. La joon jon jo cwoo^{2oo} jilaa²¹ 'e jai² lí^{2naa}, 'e li la li perlas tyii', tya' 'in tsá² 'in lí¹ la lí¹ ñi¹ tsu jii¹³ 'iø^{1o} 'e júu³ do —jin² Jesús.

Cwoo^{13oo} 'e cwo¹ Dios 'naa' 'e tyú² tya'a

Faa²¹gi Jesús jin²ⁱⁿ:

7 —Mi²ⁱⁱ 'in icwo¹ Dios 'naa'; joon wana 'naa^{21naa} Dios joon ityee^{21moo} 'ii; joon wana pó^{2oo} 'ooca'nú¹, Dios i'ná² tyii'. 8 Tsu tya' jileei²¹ 'in m¹ⁱ, i'ii^{21mo}; joon jileei²¹ 'in 'noo^{1o} ityii^{13a}; joon 'in pó² 'ooca'nú¹ 'e 'náa^{1a} i'ná¹ tya'o.

9 Jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' jo icwoo^{2oo} yuun²¹ tyii' coon²¹ cuun²¹² wa'a gamii¹ⁱ coon²¹ 'iñi¹. 10 Jon'gi cwoo^{13naa} jaain²¹ mii²¹ wa'a gamuu¹ⁱ jaain²¹ joo²¹ taai² jmi²¹. 11 Joon wana 'naa', 'in líi¹ 'in gó², ñi^{2oo} 'e cwoo^{2oo} 'e tyú² tya' yuun²¹ tyii', fee¹gi 'áai¹ icwo¹ Dios 'e tyú² tya' 'in m¹ⁱ.

12 Tsu 'wii¹³ joon jmaa^{2aa} tya' tsá² xeei²¹ jii¹³ la 'iin^{212naa} jmaa^{1a} tsá² xeei²¹ tyii'. Coon¹³ la joon itii^{13moo} 'e ley tya' Moisés

coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' in tsá² 'in gacwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios ca la mo jéee¹.

Cwoo¹³-oo' 'íi' naa' ooca'ná¹ cu² áai¹
¹³ 'Íi' naa' ooca'ná¹ cu² áai¹ tsa' ú² 'áai¹ 'e' ooca'ná¹ si² li 'íi²¹ joon 'e fu¹ 'e tsá¹a li 'ii²¹ 'áa¹mo 'ú² 'e fu¹ joon. Joon fúu¹mo tsá² tsaliín² fu¹ joon. ¹⁴ Pe cu² áai¹ 'e' ooca'ná¹ tyi² fu ñu¹fú² joon tii² 'e fu¹ 'e ngo² fu ñu¹fú². Joon xa tsá² 'in tsaa²¹ 'e fu¹ 'e tsá¹a ñu¹fú².

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ tya'

¹⁵ 'Un'øø¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in tsá² 'in jin² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Dios pe jo jo¹. Jalín²mo jee²¹² 'naa' lawa joo'saa²¹ xuui²¹² 'in 'wo²-tsi áai¹ pe 'yiaa¹ tsiinu²¹ 'in lii³mo 'ii. ¹⁶ Lí²-i licwii²¹naa' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsa' jo cún¹ tsá² mi³ wuunjøø¹³ 'mó² tóon¹, jon'gi cún¹ tsá² mi³ cwarri³ 'mó² tóon¹ náa². ¹⁷ La joon jon coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ tyú² cwoo¹o jün¹³ 'oofuu²¹ tyú²-u. Coon²¹ 'mó² 'e gó² cwó¹o jmaai² 'oofuu²¹ 'e gó²-o. ¹⁸ Coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ tyú² jo lí² cwo¹ 'oofuu²¹ gó² jon'gi lí² cwo¹o coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'oofuu²¹ tyú². ¹⁹ Joon jilaa²¹ 'mó² 'oofuu²¹ 'e jo cwo¹o 'oofuu²¹ tyú² 'ná¹ 'wiin²¹in joon coo¹o. ²⁰ Iiñi² 'naa' xiiala líi¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

Jo jileei²¹ 'i'ii²¹; li tyiín¹ Dios Jmii²¹
²¹ 'Jo jileei²¹ itsataai² li tyiín¹ Dios Jmii²¹, 'in nigasii²¹; jna jin²'in: "Ña'ña¹u, Ña'ña¹u." Jiin¹³ 'in nigajmaa¹a la to² tyu² Ñu³oo itsataai² li tyiín¹in ñu¹fú². ²² Joon mi tyé¹ jmi²¹² joon fúu¹mo 'in jin²'in sii²¹; jna: "Ña'ña¹u, nigafaa²¹ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu, joon coon¹³ 'e sii²¹ 'nu niga'wóo³na'a 'in lii³ taai² 'alma tya' tsá², la joon jon nigajmoo²¹o milagros fee¹ 'láai² tya' tsá²." ²³ Pe joon ifuu²¹²uu 'ii: "Jo mo galicwii³na 'naa', jeen¹³naa' tyani³ii jileei²¹naa' 'in nigajmaa¹a 'e gó²" —jin² Jesús.

Tún² 'ii¹³ tiifuu²¹ jmoo¹o tsá²
 Faa²¹gi Jesús jin²'in:
²⁴ —Jileei²¹ tsá² 'in nuu¹un joon jmoo¹o la to² tyu²uu líi¹ la líi¹ tsá² 'in 'øøi²¹-tsi, 'in jmoo¹³ 'nú¹ ni cuun²¹². ²⁵ Joon mi jó¹ jmi²¹ mii²¹, joon galifee¹ jmi²¹, joon 'la¹ tyi² 'e 'nú¹ do pe jo gacii² tsa' si² ni cuun²¹². ²⁶ Pe 'in nuu¹un joon jo jmoo¹o la to² tyu²uu líi¹ la líi¹ tsá² 'in bá¹ 'in gajmaa¹³ 'nú¹ ni too¹³. ²⁷ Joon mo najó² jmi²¹ joon galifee¹ jmi²¹, ga'la² tyi² 'e 'nú¹ do. Joon gaci²mo 'e 'nú¹ do coonti.

²⁸ Joon mo gauntyeei¹ Jesús júu³ tyaa¹a do 'áai¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ coon¹³ 'e ga'ee¹e Jesús do. ²⁹ Tsa' ga'e²e Jesús tsá² lawa 'in 'oo¹o to² jo 'ee¹ la 'é¹ 'in tifo² tya' ley tya' Moisés.

8

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowú¹ 'e jgoo²¹ tya'

¹ Mo gajngáa¹i Jesús 'e moo²¹ do fúu¹mo tsá² ngaliín² caluu. ² Joon gangatyéen¹in jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowú¹ 'e jgoo²¹ tya' coo¹³ li ngaai¹ Jesús. Joon 'in tsá² do gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús joon jin²'in sii²¹; Jesús: —Tsañuu¹, feei¹du¹-o'o, wana 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

³ Joon gataan¹an Jesús cwoo²¹o tya' 'ido joon jin²'in sii²¹; 'ido:

—'iin²¹²mo jon. Un'láa²mo 'nu.

Joon tsifu joon galáa²mo 'e jmoowú¹ 'e jgoo²¹ 'e líi¹i. ⁴ Joon jin² Jesús sii²¹; 'ido:

—Jo 'in fu²u jiin¹³ jaain²¹. Jiin¹³ cwoo¹³o cwo'eei¹³ 'wo'o untsá². Joon cwocwoo²o fa¹ tya' Dios jiin¹³ la to² gatyu² ley tya' Moisés. Joon coon¹³ la joon líi¹ tsá² 'e niga'láa²mo'o.

Gaun'láai² Jesús tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² 'láa²

⁵ Joon mo ga'í² Jesús fuu²¹ Capernaum joon gangatyéen¹in jaain²¹ 'in tyu² to² 'láa² Roma co' li siin¹² Jesús ⁶ joon gajin²'in sii²¹; 'ii:

—Tsañuu¹, jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tyiia tsa' jaain²¹ tsa'leei¹³ tyiia raain¹ tsaa¹³a coo¹³ 'mó² fu tyiia. 'Áai¹ jó¹ tsaa¹³a cuu¹³ 'áai¹.

⁷ Joon Jesús gajin²'in:

—Inii³oo, niun'láa²na.

⁸ Joon 'in tyu² to² 'láa² do gañii¹:

—Tsañuu¹, jo tii²na 'e 'u²u inuu tyiia, jiin¹³ tyu²u to² 'e un'láa²mo tsa'leei¹³ tyiia joon 'iláa²mo. ⁹ Seen²¹mo jaain²¹ 'in tyu² to² jna; jna-a jon tyu³uu to² 'láa². Joon mo tyu³uu to² 'láa² tyiia 'e tsáa¹a, tsaa²¹o. Joon wa fuu²¹²uu, "na¹" joon joo²¹-o. Joon wana tyu³uu to² tsa'leei¹³ tyiia 'ee jmaa¹a, jmaa¹o.

¹⁰ Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo joon ganga'goo²¹-tsi, joon jin²'in sii²¹; 'in ngaliín² caluu:

—E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo mo gatsee²¹na jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel 'in jo¹ líi²; la jo¹ líi² 'ino. ¹¹ Fuu²¹²uu 'naa' 'e fúu¹mo jalín² li 'yeei²¹ ñi¹, jalín²mo jon li' li yooi¹³ ñi¹ jaa¹³; 'i¹ coon¹³ Abraham, coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob fu li tyu² Dios to² ñu¹fú². ¹² Pe i'woo²¹mo Dios fu caluu 'in nanáa¹ tyú² tya' 'e dø¹ do. I'woo²¹mo fu caluu li 'íi¹ nuu²¹. Joon ityi², joon cuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sii²¹; tsá² fúu¹ do.

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tyu² to² 'láa² do:

—Cwei¹ fu tyi¹, 'e jo¹ ni galíi²u'un ili² tyi¹.

Joon 'in tsa'leei¹³ tya'a tsifu joon galáa²mo.

Gaun'láa²mo Jesús 'yiaunsáa³ Tú³

14 Joon gangó¹o Jesús fu li tyíin¹ Tú³, joon do-o gangaa¹ i' yiaaunsáa³ Tú³ taain¹ yu tyíi².
15 Joon gason¹ Jesús cwoo²¹o joon tsifu gacwó² tyíi². Joon tsifu joon garoon¹on joon gatyaa¹ tyú² 'e idø¹ Jesús coon¹³ 'in catyaa¹ do.

Gaun'láai² Jesús tsá² fúui¹

16 Joon mo gatséi¹ ñi¹ gangajée¹ i tsá² 'in taai²¹² 'in 'lii³ alma tya'a li sin² Jesús. Joon mo gatyua² Jesús to² 'e wé¹ 'in 'lii³ do joon ga'wo²¹mo. Joon Jesús gaun'láai² ce jileei²¹ 'in tsatsaa¹³ do. 17 La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ ga'ú² 'in tsá² gacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jée¹ sii²¹ Isaías mo gajin²in: "Gajeen¹³mo 'e jo pí³-tsi', joon ga'wo²o jmoowúu¹ 'e lee²e'."

Lawa 'in 'iin²¹²in ngí² coon¹³ Jesús

18 Joon mo gangó¹ Jesús 'aai¹ fúui¹ tsá² niteen¹in ce cu' li' li siin¹²in, joon gatyua² Jesús to² wa'a tsalín² tsá² tya'a li' ngoo¹³ li náa¹ tyíia¹ do. 19 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tifo² tya' ley do gangatyéen¹in li sin² Jesús joon jin²in sii²¹; Jesús:

—Tifo², 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'nu doñixia¹ cwoo¹³o.

20 Joon Jesús do gañii¹:

—'In cwii¹ sá² too²¹ tya'a tii² xá¹ joon 'in ton¹ sá² sii²i pe 'in Ruu²¹ Tsá² jo sá² tya'a li ján³.

21 Jaain²¹gi 'in líi¹ i tsá² tya'a gajin²in sii²¹; Jesús:

—Ña'ñu¹u', 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'nu pe cwo²¹o ní'áai¹³duu ñu¹³uu jée¹i nifu.

22 Joon Jesús do gañii¹:

—Na¹ coon¹³ jna. Cwoli² cwo'aai¹ 'in jo cwii¹in Dios 'in 'lii²¹² do.

Jmoo¹o Jesús 'ii¹ tii² tyí²

23 Joon ga'i² Jesús tsi barco coon¹³ tsá² tya'a 'in ngalín² coon¹³. 24 Joon garóon² coon²¹ tyí² tá² líil¹ ca ganga'ó² jmii²¹ tsi barco do. Joon cwuu²¹mo Jesús la jee²¹² do. 25 Joon tsá² tya'a ngalín² ngaunjnaa¹-tsi 'ido. Joon gajin²in:

—j'Ña'ñu¹u'! Laai²¹² jna'a. Ti li te²moo'o.

26 Joon Jesús do gañii¹:

—¿'Ee li' 'goo²¹oo' 'áai'? j'Áai¹ xu jai² líi²naa¹!

Joon garóon² Jesús joon gatyua²u to² 'e tyí² do coon¹³ jmii²¹ do 'e ján² tii². Joon coonti gajaan¹an tii². 27 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in:

—¿'lin-gi 'in tsañuu¹ no? Ca tyí² coon¹³ jmii²¹ nuu¹³u to² tyu² 'ino.

Lawa gáí¹ tsá² Gadara 'in taai² 'in 'lii³ 'alma tya'a

28 Joon mo gatyíi¹ a Jesús li' ngóo¹³ tyíia¹ cataain²¹ do li roon¹ cwoo¹³ 'wó² tya' tsá² seein²¹ Gadara gáí¹ tsañuu¹ 'in taai² 'in 'lii³ alma tya'a ga'wo²¹ li taa¹³ 'áan³ tya' 'lii²¹².

'In gáí¹ do 'in 'lii³mo ca jo li² ngii¹ tsá² li' co' li taa¹i. Joon gangatyéen¹in li sin² Jesús.

29 Joon galáa² 'wii²¹² 'oo¹o gajin²in:

—¿'Ee to² ñi²¹i jee²¹² jna'a, Jesús? Joon¹ Dios 'nu. ¿Ti ñi²¹i 'e 'e²¹e jna'a wúu¹ la nu'gi ijó¹ 'ii²¹?

30 Joon coo¹³ joon taain²¹² ca poo²¹² ñi¹ fúui¹ líil¹ gø¹ø. 31 Joon 'in 'lii³ taai² tya' 'in tsá² do gamii¹ i tyani Jesús jin²in:

—Wana 'woo²¹o' jna'a wa'a cwo²¹o tsatoo²¹o' alma tya' 'in ñi¹ no.

32 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in 'lii³ do:

—Cwolin²naa¹.

Joon 'in 'lii³ taai² alma tya' 'in tsá² gáí¹ do ga'wo²¹mo joon ngataa²¹² alma tya' 'in ñi¹ do. Joon tsifu joon 'in ñi¹ do ngalín² cwii¹in li' sii² joon gaxuu²¹ tsi tyíia¹ do, joon gajoo²¹ jmii²¹ do.

33 Joon 'in 'aai¹ ñi¹ do ngalín² cwii¹in 'goo²¹o fu ifuu²¹ gajmaa¹³ a tsá² júu³ xiiala galí¹ tya' 'in tsá² 'in taai² 'in 'lii³ alma tya'. 34 Joon jileei²¹ tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do ngalín² ngajóø² i Jesús. Joon mo gangaa¹ 'in tsá² do Jesús gamii¹ i tyani Jesús wa cwo²¹ 'ido fu goo¹o.

9

Gaun'láa² i Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tii²

1 Joon ga'i² Jesús tsi barco do joon gangii¹ i li' cataain²¹ caai¹ tyíia¹ do. Joon gatyee¹² i fuu²¹ li taain¹. 2 Joon gajée¹ i tsá² jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tii² 'yuuu² coon²¹ jmoo²¹.

Joon mo gani² Jesús xiiala jo¹ líi² 'in jalín² do gajin²in sii²¹; 'in tsatsaa¹³ do:

—Tya¹-o'o yú², ni'iin²moo tsaa² tyi¹.

3 Joon 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in taai² do niga¹-tsi: "In tsá² lo faa²¹ 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a." 4 Joon galiñii¹ i Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gaunngii¹ i jin²in:

—¿'Ee li 'i¹-oo' 'e gø²? 5 ¿No-o jo taai²¹² gi fuu²¹²uu 'in tsá² no: "Ni'iin²moo tsaa² tyi¹ i", si fuu²¹²uu 'e: "Ráan²un ngí² tii¹³ i?" 6 Pe 'e liñi² 'naa' 'e Ruu²¹ Tsá² 'oo¹o 'ii²¹ ili'iiin²in tsaa² tya' tsá² mo taain²¹² juncwii²¹, jøø²øø² 'elo.

Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsatsaa¹³ dó²:

—Ráan²un no; pé¹ jmoo²¹ tyi¹ no, cwei¹ fu tyi¹.

7 Tsifu joon garoon¹on 'in tsá² do joon nga²mo fu tya'a. 8 Joon gafoo¹³mo 'in tsá² néei¹ do mo gani² 'elo, joon gaun'goo²¹o Dios 'e nigacwo¹o Dios 'ii²¹ 'e li'iin² tsá² tsaa² tya' tsá².

Mo gatø¹ø Jesús Mateo

9 Joon mo gacwo²¹ i Jesús fu li taain¹ do gangaa¹ i jaain²¹ tsá² sii²¹ Mateo tyíin¹in cón² 'laa¹³ 'e 'ñii¹ tsá². Joon gajin² Jesús sii²¹ i Mateo do:

—Na¹ coon¹³ jna.

Joon 'in Mateo do garóon² on li tyiin¹ in joon gangó¹ coon¹³ Jesús.

¹⁰ Joon gai² Jesús coon²¹ in^{uu}. Gøø²¹ø 'ii¹. Joon gatyaliin² fúu¹ 'in cón² 'laa¹³ li 'ni¹ tsá² coon¹³ fúu¹ mogi¹ 'in røø²¹ tsaa². Coon²¹ caan² mo néei¹ gø²ø coon¹³ Jesús joongi coon¹³ tsá² tya'a. ¹¹ Joon mo gangó¹ tsá² fariseos 'e tyiin¹ Jesús gø²ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ do gajin² in sii²¹ tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee li' tyiin¹ tifo² tyii¹ gø²ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ joongi coon¹³ 'in tsá² røø²¹ tsaa²?

¹² Joon nuu¹ un Jesús 'e jin² 'in tsá² do joon gajin² in:

—'In tsá² tyú¹ coon¹³ 'in tsá² tyú² si¹ 'i¹ tsi jo 'néi¹ timi¹ tya'a, jii¹³ tsatsaa¹³ 'néi¹ timi¹ tya'a. ¹³ Cwoliin² naa', cwoliti² moo' 'ee 'øø²¹ tsi tsá² 'e jú³ tya' Dios 'e jin²: "Lin²¹² gi¹ 'e jmá¹ tsá² fee¹ tsi tya' tsá² xeei²¹ lagi¹ cwo¹ o jna fa¹." Tsu jo gago²¹² oo wa'a tø³øø 'in tsá² tyú¹, gago²¹² oo 'e tø³øø 'in røø²¹ tsaa² wa'a ijaa²¹ tsi.

Gaungi¹ i tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gø² tsá² tyiiañi¹

¹⁴ Joon gangatyéen¹ in 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³ Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ co² li tyiin¹ Jesús joon gaungi¹:

—'In tsá² fariseos la joon jon jna'a tyé² 'e e tyiiañi¹. ¿Ee li jo gø²ø tsá² tyi¹ tyiiañi¹?

¹⁵ Joon gañii¹ Jesús:

—Jo jmo¹ o tsá² fa¹³ mo tsáa¹ a li cuui¹³ cwo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyiin¹ 'in tsá² cuui¹³ cwo²¹ do. Pe ijó¹ o coon²¹ jmi²¹² mo jo tyiin¹ gi¹ 'in nigacui¹³ cwo²¹ do joongi idø² tyiiañi¹.

¹⁶ 'Jiin¹³ jaain²¹ jo toon¹³ 'mi² fiin²¹ coon²¹ 'mi² natsáai² tsu mi ron² tsá² itsuu¹² 'e 'mi² fiin²¹ do joon ilifee² gi¹ li 'gi¹. ¹⁷ La joon jon jo tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai² tsu wana jmo¹ o tsá² la joon i'gi¹ 'e loo²¹ tsáai² do joon tsa'ii¹ 'e jmi³ móo¹ do coon¹³ loo²¹. Tsa 'wii¹³ joon tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ tsi loo²¹ 'mi² joon tyá² jee²¹² tún² do.

Lawa jamí¹ Jairo coon¹³ 'in tsami² 'in gason² siin³ Jesús

¹⁸ La jee²¹² tyiin¹ Jesús faa²¹ a 'e jú³ do gatyia¹ jaain²¹ tsá² fee¹ tya' tsá² Israel. Joon gasi² i wojni¹ i tyani Jesús joon gajin² in:

—La ngayuu¹³ jún² mogi¹ yuun²¹ tyiia. Pe wana cwo¹³ o cwotaan¹³ an cwo¹ o tya'a joon jiiin¹ in tún¹.

¹⁹ Joon garóon² on Jesús gangóo¹ o coon¹³ 'ido coon¹³ tsá² tya'a. ²⁰⁻²¹ Joon li ningóo¹ o 'yuui fu¹ gason² on jaain²¹ tsami² tsaa¹³ ti' siin³. Dyatun¹ jiiin²¹ ningó¹ 'e tuuin²¹ 'in tsami² do. Ga¹ i tsi 'in tsami² do: "Xufiin¹³ coon²¹ son³ oon siin³ 'ido in'laa² moo." Tsa 'wii¹³ joon gangatyéen¹ in caluu li ngó¹ Jesús

gason² on siin³ in. ²² Joon gajiiin¹ in 'ña'a Jesús gajóø² 'in tsami² do joon gajin² in:

—Tya¹ 'o o yú². Tsa niga'láa² mo' o tsa 'wii¹³ jo¹ o gali² u'u.

Joon tsifu joon ga'láa² mo' in tsami² do.

²³ La jee²¹² joon gatyia¹ Jesús tya' 'in tsafeei¹ do. Joon mo gangoo¹ o nataai² tí² 'e ti li tsa'áa¹ mo 'ido joon ganaa²¹² 'goo¹ 'áai¹. ²⁴ Joon gajin² Jesús:

—'Wóo² naa', tsu jo mo 'lii²¹² 'in simi² no li' cwuu²¹ mo 'ino.

Joon 'in tsá² do gaco²¹ ngi² tya' Jesús. ²⁵ Mo ga'wóo² 'in tsá² do ga¹ i Jesús li raain¹ 'in simi² do joon gason² on cwo²¹ o 'ido. Joon garóon² o 'ido. ²⁶ Joon galiñi¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ do jilaa²¹ 'e niga¹.

Mo gaun'láa² i Jesús gai¹ tsá² tiui²

²⁷ Mo gacwo¹ 'ii¹ Jesús tsi inuu do gá¹ i tsá² tiui² ngaliin² caluu Jesús 'oo¹ o tá² jin² in:

—i Fúu² cwolii¹ u jna'a, Jóon¹ David!

²⁸ Joon mo gatyee¹²¹ Jesús fu tya'a 'in tsá² tiui² do gangatyéen¹ in joon gaungi¹ i Jesús 'ii:

—¿Ti la jai² li² naa' 'e liun'láa² na' naa'?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Jo¹ o lii² jna'a, Ña'ñu¹ u'.

²⁹ Joon gataa¹ an Jesús cwo²¹ o unni² tsá² tiui² do joon jin² in sii²¹ i 'ido:

—Cwoli² jiiin¹³ la jo¹ li² naa'.

³⁰ Joon ga'lóo² o unni¹ i. Joon Jesús ga'ii² i jú³ jin² in sii²¹ i 'ido:

—Xúun² fú² uu' jiiin¹³ jaain²¹ 'e niga'lóo² o unni² ii¹.

³¹ Pe xuu¹ joon xuu¹ wóo² i xu do joon gajma² a jú³ jileei²¹ 'in néei¹ do jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Jesús tya'a.

Mo gaun'láa² i Jesús jaain²¹ tsá² 'in jo li² faa²¹ a

³² Joon mo ga'wóo² 'in gá¹ do joon 'in xeei²¹ gi¹ ngataai² jee¹ i jaain²¹ gi¹ tsá² 'in jo li² faa²¹ a li tyiin¹ Jesús. 'In 'lii³ mo 'yuui² alma tya'a. ³³ Joon mo gatyii¹ in Jesús 'in 'lii³ 'yuui² alma tya'a do tsifu joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹ a. 'Áa¹ mo tsa'goo²¹ tsi 'in tsá² taai² do joon gajin² in:

—Jiin¹³ cafu jo mo nee²¹ e' fu goo²¹ o' Israel la lí¹ 'e ganee²¹ e' nano.

³⁴ Pe 'in tsá² tya' fariseos do gajin² in:

—'In tsañuu¹ no 'wo²¹ i 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² 'ii.

Fee¹ i tsi Jesús tya' tsá²

³⁵ Ngóo¹ Jesús la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ fuu²¹ pi³ náa¹ do. Tsi inuu cwo¹ sinagogas gacwo¹ jú³ tyá² tya' mi li tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láa² i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in tyaan¹ an 'láai² nii² jmoowú¹. ³⁶ Joon mo gajóø² i Jesús 'in tsá² do fúu² gali² i ni¹ 'ido tsu

'in tsá² do líi¹ i la líi¹ joo'saa²¹ 'in jo seein²¹ 'in 'aa¹ 'i, 'woo²¹ o joon caain²¹ líi¹. 37 Joon Jesús jin²¹ in sii²¹ tsá² tya'a:

—'E la ja²mo, fee¹ 'ái¹ 'e sá² 'e roo¹ pe xuu tsaleei¹³ seein²¹ 'in jmaa²a to². 38 Tsa² 'wii¹¹³ joon mi²¹ tyaani Fii²¹ 'in cwo¹ 'e roo¹ 'e sá² 'e sí¹ in tsaleei¹³ tya'a jee to² 'e cóon¹on 'e garoo¹ do.

10

Tø²ø Jesús dyatooin¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ apóstoles

¹ Joon gatø²ø Jesús dyatooin¹ tsá² tya'a joon gacwo¹ o Jesús 'in tsá² do 'ii²¹ 'e lí² 'wó²i 'ido 'in líi¹³ taai² alma tya' tsá² joon 'e lí² un'láa²i tsá² jilaa²¹ jmoowú¹ 'e líi¹ tsá².

² 'Elo-o 'e sii²¹ 'in dyatooin¹ tsá² tya'a líi² in apóstoles: 'in nifu sii²¹ Simón, sii²¹ o jon Tú³; coon¹³ ruu²¹ i Dii³. Joon gá¹ jón¹ Zebedeo 'in sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³. ³ Seein²¹ jon Lii²¹ coon¹³ Bartolomé coon¹³ Tomó¹³ coon¹³ Untø², 'in gacón¹ laa¹³ tya' 'e 'nii¹ i tsá² la mo jéi¹. Joon seein²¹ Jacobo, jón¹ Alfeo; joon seein²¹ jon Lebeo, 'in sii²¹ o jon Tadeo. 4 Joon jaain²¹ jee²¹ 'ido sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² tya' tsá² coon²¹ poo²¹ sii²¹ cananistas. Joon seein²¹ jon Judas Iscariote, 'in ga'nii¹ Jesús mo li ciin¹gi.

Sii²¹ in Jesús ji dyatooin¹ apóstoles tya'a 'e cwoo¹ o júu³ tyá²

⁵ Joon Jesús gasii¹ in 'in dyatooin¹ tsá² tya'a do joon gatyu² u to² jin² in:

—Jo cwolin²naa' li néei¹ 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel, joon jo cwotaan²naa' fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Samaria. 6 Tyú²gi wa'a cwolin²naa' tya' jii¹¹³ tsá² Israel 'in líi¹ la líi¹ joo'saa²¹ 'in nituu¹. 7 Cwolin²naa', cwocwoo²oo' júu³ 'e ti li tyu² Dios to² tsá². 8 Un'láa²naa' 'in tsatsaa¹³ joon 'in tsá² líi¹ jmoowú¹ 'e jgo²¹ tya'a. Jmaa²aa' jii¹ 'in najún¹. 'Wó²naa' caluu 'in líi¹³ taai² alma tya' tsá². 'Naa' niga'ii¹³naa' 'e 'ii²¹ lo 'e jo 'ee gaciin¹ tyii¹ la joon jo 'ee laa¹³ cón²oon¹.

⁹ Jo cwotyaa²aan' cuu² cwanáa¹ jon'gi cuu² cwataa²¹ jon'gi cuu² yáun¹ ¹⁰ jon'gi tuló¹³oo'. Coon²¹ mi² cwaa²¹ cwotyii¹³ii¹ joon jo cón²oon¹ mi¹³ii¹ jon'gi soon²oon¹ 'mo'u². Tsa² 'in jmoo¹ to² tíi² 'ii²¹ 'e dø²ø.

¹¹ 'Mi tyalin²naa' coon²¹ fuu²¹ si coon²¹ fuu²¹ pi³ 'ee, 'naa¹³naa' jaain²¹ tsá² tyú¹ joon do-o jón²oon¹ ca 'wó²naa' do. ¹² Joon mi cwotaa²naa' inuu joon fú²uu¹: 'Aa²¹moo' tyú²-u si íi¹¹-oo'. ¹³ Joon wana ga'ii²¹ tyú² 'e 'aa²¹; do iliseein²¹ tyú²-u. Pe wa jo ga'ii²¹ júu³ tyii¹ tyiin¹aan¹ 'e 'aa²¹ nigasi¹³ii¹ do. ¹⁴ Joon wana jo 'ii²¹; jon'gi jo 'iin²¹ in nú¹ un júu³ tyii¹ cwo'wó²naa' 'e 'ná¹ do si fuu²¹ do 'ee joon xuu²uu¹ laa²¹ toon²¹ tíi¹³ii¹. ¹⁵ 'E la ja²mo fuu²¹uu¹ naa' 'ái¹gi ini² wú¹ 'in tsá²

néei¹ 'e fuu²¹ do mi cwá¹ jmú²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² lagi 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

I'ø¹mo tsá² 'naa'

¹⁶ 'Tyan²duu' cwáain¹, síi³na 'naa' lawa joo'saa²¹ 'e cwolin²naa' jee²¹ tsiinuu²¹. Tsa² 'wii¹¹³ joon jmaa²aa' líi³ii¹ la jmoo¹ o mi²¹ lí³; pe seein²¹naa' 'wo²-oo' lawa jaain²¹ maa²¹. ¹⁷ Lí³ii¹ jmaa²aa' tya' tsá² tsa² tsajé¹i 'naa' tyaani tsaa'to² joon ipó¹i 'naa' tsi inuu cwo¹ sinagogas. ¹⁸ Joon 'wii¹¹³ jna íjé¹ tsá² 'naa' tyaani tsaa'to² tsacøø¹¹³ joongi tyani røø¹¹³. Joon coon¹³ la joon lí² fó³oo' 'wii²¹ tyiia tyani¹i joongi tyani 'in jo tsáa¹-tsi Dios. ¹⁹ Joon mi jé¹ tsá² 'naa' tyaani tsaa'to² jo cuu¹³-oo' 'ee ifó³oo' tyaani tsaa'to² do tsa² mi ti 'ii²¹ ifó³oo' Dios icwo¹ o 'naa' 'ee ifó³oo' do. ²⁰ Jon 'naa' 'in faa²¹a do pe 'in Espiritu Tyú² tya' Nuu²uu¹ Dios Jmii²¹ 'in faa²¹a coon¹³ 'naa'.

²¹ 'La 'oo²¹ ruu²¹; tsajé¹i ruu²¹ tyani tsaa'to² ijngaa¹³; la joon jon tsacøø¹¹³ tsajé¹i jón¹on. La joon ijmá¹ jón¹on coon¹³ sáa³ jmi²¹ itsajé¹i tyani tsaa'to² ijngaa¹³ tsá² 'ii. ²² Jilee¹¹³ tsá² taain²¹ juncwii²¹ ili'ee¹i 'naa' tsa² 'wii¹¹³ ja²mo líi²naa' cwáain¹ tyajna. Pe jillee¹¹³ 'in jmaa²a taa²¹ ca li tyé¹ itiin¹³mo. ²³ Mo ga'ø¹ tsá² 'naa' coon²¹ fuu²¹ cwíin¹³iin¹ fuu²¹ li xia²¹gi. Tsa² 'e la ja²mo fuu²¹uu¹ 'naa' 'in Ruui²¹ Tsá² ijó¹ la nu'gi icwíin¹³iin¹ la caain²¹ fuu²¹ li néei¹ tsá² Israel.

²⁴ Jii¹¹³ jaain²¹ 'in untsáa¹a ilifee¹¹gi lagi tifo² tya'a, jon'gi ilifee¹¹gi tsalee¹¹³ lagi ñi'fi¹²¹. ²⁵ Ná¹-a 'yaa¹-tsi 'in untsáa¹a 'e 'yee¹i jii¹¹³ la tifo² tya'a do, joon 'in tsalee¹¹³ do 'e 'yee¹i jii¹¹³ la ñi'fi¹²¹. Joon wana gaunsi²¹ tsá² 'in tyu² to² inuu do Beelzebú, ¿'ee iunsi²¹ 'in tsá² taai² inuu do? (Wana gasii²¹ jna 'e gó² xufoo³ 'naa'gi jo sii²¹ 'e gó².)

Tin tíi²i jímá¹ 'gó²oo'

²⁶ Tsa² 'wii¹¹³ joon jo jmaa²aa' 'goo²¹ tyani tsá². Jo 'e sá² jii¹¹³ coon²¹ júu³ 'e 'uui¹²¹ wa' jo 'in líi¹. Joon jii¹¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa' jo líjná² ni²¹. ²⁷ Jilaa²¹ júu³ 'e fuu²¹uu¹ 'naa' coon²¹ cwofáa¹³aa' jee²¹ li nuu¹ un tsá². Joon jilaa²¹ 'e fuu²¹uu¹ 'naa' li 'uui¹²¹ ca yu¹ 'nú¹ cwo'oo²oo'. ²⁸ Jo jmaa²aa' 'gøø²¹naa' 'in jngaai¹² tsá² pe jo lí² jngaai¹² alma tya' tsá². Jmaa²aa' 'gøø²¹naa' 'in lí² 'iin² cuerpo coon¹³ alma tya' tsá² fu li 'ii²¹.

²⁹ Xufiin¹³ gá¹ ton¹ tyiin¹ coon²¹ cuu² pe jii¹¹³ jaain²¹ ton¹ do ijúun² in wa jo cwo¹ Dios Nu²u¹ 'ii²¹ tya'a. ³⁰ Joon ca jñá² tyi¹naa' si¹³ ti ca mi² ce jilaa²¹. ³¹ Tsa² 'wii¹¹³ tyiin²mo 'naa' lagi ton¹ fúu¹ jo jmaa²aa' 'goo²¹oo'.

'Ná¹-a jmaa²aa' júu³ tyani tsá² 'e cwii¹naa' Jesucristo

³² 'Jileei²¹ 'in jmoo¹o júu³ tyani tsá² 'e cwii¹in jna la joon jon jna ijmaa³aa júu³ 'e cwii¹na 'ii tyani Nuu³oo 'in tyiin¹ ñu³fú². ³³ Pe tya' jileei²¹ 'in jo róø¹ 'i 'e cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna ifo³oo 'e jo cwii¹na 'ido tyani Nuu³uu tyiin¹ ñu³fú².

'Wii¹³ cwáain¹ tya' Jesús ijma¹a tsá² ti' coon²¹ poo²¹²

³⁴ 'Jo cwoliin²naa' 'e gagó³oo 'e jmaa³aa 'ii²¹ 'e liseein²¹ tsá² tyá² coon¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Gagó³oo 'e 'wiin²¹ mü¹³ jee²¹² tsá² jon' wa' liseein²¹ tsá² tyá² coon¹³ tsá². ³⁵ Nigagó³oo ilisá² mü¹³ jee²¹² tsá² coon¹³ jmi²¹. La joon jon ilisá² mü¹³ jee²¹² simi² coon¹³ sáa³a. Ilisá² mü¹³ jee²¹² unloo²¹² tya'a coon¹³ 'yiaunsáa³a. ³⁶ La joon 'in tsá² la 'oo²¹ inuu³ tya'a ili'ee¹ mo ruu²¹ 'in inuu³ tya'a.

³⁷ 'Jileei²¹ 'in 'iin²¹²gi sáa³ jmi²¹ lagi jna jo tü²i ilin² tsá² tyiia. Joon wana 'iin²¹²gi tsá² jón¹on lagi jna jo tü²i ilin² tsá² tyiia. ³⁸ Joon wa jo 'iin²¹²in jün²in 'wii¹³ tyiia jo tü²i ilin² tsá² tyiia. ³⁹ Joon 'in 'iin²¹²in intiin¹³ juncwii²¹ tya'a icaa¹mo juncwii²¹ tya'a. Pe 'in caa¹mo juncwii²¹ tya'a tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyajjna, intiin¹³ juncwii²¹ tya'a.

'E tyá² ijma¹a Dios tya' tsá²

⁴⁰ 'Joon mi 'ii²¹ tsá² 'naa' inuu³ tya'a tsu 'wii¹³ lü²naa' tsá² tyiia lawa'a 'e 'ii²¹ 'in tsá² do jna ñüa¹oo. Joon mo 'ii²¹ tsá² jna lawa'a 'e 'ii²¹ tsá² Nu³oo 'in gasii¹in jna. ⁴¹ Joon doñi¹in tsá² 'in 'ii²¹ jaain²¹ tsá² 'in cwoo¹ júu³ tya' Dios inuu³ tya'a 'ii²¹ 'in tsá² do coon²¹ røø²¹ 'e la 'ii²¹ 'in tsá² cwoo¹ júu³ tyá² do tsu ga'in²¹ ni 'ido tsu 'wii¹³ tsá² cwoo¹ júu³ tyá² 'ido. Joon doñi¹in tsá² 'in 'ii²¹ jaain²¹ tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ 'in tyú¹mo 'ii¹ 'ii²¹ 'in tsá² do jon coon²¹ røø²¹ la in 'ii²¹ 'in tsá² tyú¹ do. ⁴² Joon doñi¹in tsá² 'in cwo¹ tsá² tyiia xaa¹gi doñiee coon²¹ 'e pi³, 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', xafin¹³ coon²¹ vaso jmi²¹ cwii²¹ gacwo¹o 'ido, 'ii²¹ 'in tsá² do coon²¹ 'e tyá² tya' Dios.

11

Mo jalín² tsá² tya' Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ jafee¹³ Jesús

¹ Joon mo ngayuui¹³ gatyu² Jesús to² 'in dyatooi¹ tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmaa¹a joon gacwa¹i¹ do ganga'e² tsá² joon gacwo¹o júu³ tyá² la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do.

² Yiia¹³ joon 'nañi³ yuui² Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹. Joon mo galiñi¹ xiiala jmo¹o Cristo do, joon gasii¹in Wó³ tsá² tya'a tsajøø²i Jesús. ³ Ngaunngii¹:

—¿Ti 'nu-u 'in Cristo 'in ijó¹ si sijeen²na'a 'in xeei²¹ 'ee?

⁴ Joon Jesús do gafiñi¹:

—Cwoliin²naa' cwosi¹³i' Wó³ do jilaa²¹ 'e niganí²i' joongi 'e niganuu²uu'.

⁵ Cwojmáa¹³aa' Wó³ júu³ xiiala nigalijnaa²¹ 'in tsá² tiui². Joon 'in ljuui¹³ nigangii¹, joon niga'láa²mo 'in tsá² jgøø²¹, joon ganá¹ loocwo¹o tya' 'in tsá² jo nuu¹un, joon 'in najúin¹ gajjin¹o. Joon tya' 'in tsá² tañi² niganuu¹o júu³ tyá² tya' Dios. ⁶ Joon jløø¹³mo 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

⁷ Joon ngaliin¹mo 'in tsá² do joon galáa² Jesús 'wii²¹² tyaai¹ júu² cwáain¹ tya' Wó³ coon¹³ 'in tsá² taai² do. Gajin²in:

—¿'Ee li' tyaliin²naa' tyajøø²øø' fu li jo 'iin tsá² seein²¹? ¿Ti tyaliin²naa' tyajøø²øø' coon²¹ tó² 'e si² jøø²¹ li 'ii²¹ tyi²? ⁸ Wa jo la joon ¿'Ee li' tyaliin²naa'? ¿Ti tyaliin²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² tyi³ 'mi² 'ya²gi? Niñi² 'naa' 'in tsá² 'in tyi³ 'mi² 'ya²gi néei¹ fu li tyiin¹in røø¹³. ⁹ 'Naa' tyaliin²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' nigajøø²naa' jaain²¹ feei¹gi lagi 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios la mo jeei¹. ¹⁰ Tsu ni jí² tya' Dios 'e jin² cwáain¹ tya' Wó³ do:

Sii³na jaain²¹ tsá² tyiia 'e tsáa¹a tyani²i.

Joon ityaa¹ tyá² coon²¹ fu li ngi²i.

¹¹ Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' jün¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² taai² juncwii²¹ jo seein²¹ 'in feei¹gi lagi Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹. Pe feei¹gi lagi Wó³ do doñi¹in 'in xaa²¹gi 'in 'i² li tyá² Dios to² tsá².

¹² 'Ca mo 'láa² 'wii²¹² cwó² Wó³ júu³ tyá² la ca nano jo ga'øø¹tsi tsá² røø²¹ xiiala ili² 'e tyu² Dios to² tsá². Joon tyitsaa¹mo 'iin²¹²in ili² jün¹³ la 'i¹-tsi yaamo. ¹³ Jileei²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios la mo jeei¹ coon¹³ jilaa²¹ ley tya' Moisés faa²¹a cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² ca mi jó¹ Wó³. ¹⁴ Joon wana lí² jai² ili²naa' 'in Wó³ no lí¹i Elías 'in 'ná¹ jó¹ tán¹ jün¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ii jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jeei¹. ¹⁵ Joon jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu³uu'.

¹⁶ '¿'Ee 'ii²¹ ilijmá¹a tsá² tya' 'in tsá² no ili² coon²¹ røø²¹? Lí¹i la lí¹i xuui²¹² taai²¹² to² coo¹o li li 'moo¹³ joon 'oo¹o jün²in sii²¹i ruu²¹i: ¹⁷ 'Xuu²¹u' lúu¹ tyi' jmo²¹o' sóoin¹³ pe jo 'in gatséen¹en. Joon ga'øø²¹ø' sóoin¹³ tya' li raan¹in 'ii²¹² pe jo 'in gatyí² jün¹³ jaain²¹. ¹⁸ Tsu gajó² 'in Wó³ do jo 'ee gø² jon'gi 'ee 'uun²¹un joon 'naa' foo²oo' 'e 'yuui² 'in lí¹i alma tya'a. ¹⁹ Mi yuui¹³ joon jna-gi lí¹na Ruu²¹i Tsá² gagoo²¹²oo joon gagu³uu joongi gagó¹oo, joon 'naa' foo²oo' 'e lí¹na tsá² jlo² tu²u. Joongi lí¹na tsá² 'uun²¹ vino 'áai¹, jaain²¹ tsá² 'in tyá² seein²¹ coon¹³ tsá² 'in røø²¹i tsaa² joongi coon¹³ 'in tsá² cón² 'laa¹³ li 'ñi¹ tsá². Tsu xiiala cwo¹ii¹ 'e jmo¹o tsá² jmo¹o júu³ xiiala 'i¹-tsi 'in tsá² do si tyá² si 'e gó² 'ee.

Cwáain¹ tya' tsá² fuu²¹ 'in jo gajmaa¹a nuu¹³

²⁰ Joon galáa² Jesús 'wii²¹² 'gáa²i sii²¹; 'in tsá² fuu²¹ li gajmaa¹ 'láai² 'ii¹³ milagros tya'a tsu 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do jo gajoo²¹-tsi. Jin² Jesús:

²¹ —iFúu² 'naa' 'in néei¹ Corazín! iFúu² jon 'naa' 'in néei¹ Betsaida! Wana nigalí¹ milagros fee¹ jee²¹² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e nigajoo²¹-tsi 'in tsá² do jmoonoo. Joon i'e² tsá² 'e nigajoo²¹-tsi 'e ci²; 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon 'ee¹ e f² tyí¹i. ²² Joon fuu²¹²uu 'naa' xúgi wúu¹ iní² 'in tsá² Tiro coon¹³ Sidón lagi 'naa' mi tí² jmú²¹² íjmá¹ a Dios 'ii²¹ tya' tsá². ²³ La joon jon 'naa' tsá² néei¹ Capernaum, ¿ti líi² 'naa' 'e cwolín² 'naa' fu ñú¹ fú²? Xú joon, icwolín² 'naa' fu li 'ii²¹! Tsu wana nigalí¹ fuu²¹ ²⁴ Sodoma milagros fee¹ la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e taa²¹ a 'e fuu²¹ do ca nano. ²⁴ Pe 'e fuu²¹²uu 'naa' mi tí² jmú²¹² 'e íjmá¹ a Dios 'ii²¹ tya' tsá² imoo² 'gii' wúu¹ lagi 'in tsá² néei¹ Sodoma do.

I'ii¹ 'woo²¹⁰ 'jileei²¹ 'in jalín² coon¹³ jna

²⁵ 'Yiia¹³ joon gajin² Jesús sii²¹; Jmii²¹:

—Cwo³oo 'nu 'maai¹³, Ñú². 'Nu² u fii²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ ñú¹ fú². Cwo³oo 'nu 'máa² u'u tsu niga² má² 'a 'e júu³ lo 'e jo lí² 'øøi²¹-tsi 'in jmú²¹²-tsi, 'in 'øøi²¹-tsi joon ga'ee¹³ 'e tya' 'in 'wóí¹gi. ²⁶ Tyá²-u, Ñú², tsu la joon gali¹ 'iin²¹² u'un.

²⁷ Faa²¹gi Jesús sii²¹; 'in tsá² taain²¹² do:

—Ñú³uu nigacwo¹o jna jilaa²¹. Joon jii¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹ 'in 'in Jón¹ Dios wa'a jo cwo¹ Jmii²¹. La joon jon jo lí² licwii¹ 'in jii¹³ jaain²¹ 'in Jmii²¹ do wa'a jo cwo¹ Jón¹ Dios. Joon cwo¹ 'in Jón¹ do jii¹³ 'in 'iin²¹² 'in ilicwii¹ 'in Jmii²¹. ²⁸ Ñilín² 'naa' tyaní³ jileei²¹ 'naa' 'in 'woo²¹ coon¹³ to² 'e jmoo²oo' joon coon¹³ laa²¹² tyán²aan'. Joon jna-a icwó³oo 'e 'ii²¹ 'woo²¹oo'. ²⁹ 'Ii¹³ 'naa' júu³ tyá² tyiia joon cwolicwii¹ 'moo' jna, jmoo²oo' la to² tyu³uu. 'E to² tyu³uu do ilí¹ la lí¹ coon²¹ 'motsity² tyii'. Pe 'woo²-tsí³oo joon jo tyu³uu to² 'ii²¹. Joon alma tyii¹ 'ii²¹; 'woo²¹. ³⁰ 'E 'motsity² 'e cwo³oo 'naa' jo tyan¹ to² cón²oon' joon 'e laa²¹² cwo³oo 'naa' jo 'áai¹ 'ii²¹.

12

Lawa mo gaciún¹ un tsá² tya' Jesús 'mi³ 'trigo mo jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹ La jee²¹² joon gangóo¹ Jesús fu li jñi¹ tsá² trigo coon²¹ jmú²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon gatsá² un'áa¹ tsá² tya'a joon galáa² 'wii²¹² cúun¹ un 'e 'mi³ trigo do. Gauntý² coon¹³ ja'cwoo²¹o joon gagøø²¹⁰. ² Joon mo gani² tsá² fariseos 'e jmoo¹o 'ido gajin² 'in sii²¹; Jesús:

—Jøø², jmoo¹o tsá² tyi¹ to² 'e jo tí² íj má¹ tsá² mo jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

³ Pe 'i-gi gajin² 'in:

—Ñi² 'naa' xiiala gajmaa¹ a líi²¹² David. Coon²¹ jmú²¹² mo gatsá² un'áa¹ coon¹³ tsá² tya'a ngatáa¹ tsi inuu tya' Dios ⁴ joon gagøø²¹⁰ 'e 'iñi¹ nicwaaí³ do 'e jii¹³ untsá² do tí² dø¹³ø. 'Lii²¹² David do jo tí² dø¹³ø jon'gi tsá² tya'a. ⁵ Ñi² 'naa' jon 'e ni ley tya' Moisés tyu²u to² untsá² 'e jmoo¹o to² inuu cwo¹ do jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon jo 'nóo¹o tsaa². ⁶ Joon fuu²¹²uu 'naa' jaain²¹ 'in feei¹gi lagi 'e cwo¹ do nacwéi¹ lo. ⁷ Gajin² Dios ni jí² tya'a: "Iin²¹² moo 'e seein²¹ 'naa' 'née² 'in ruu²¹ 'naa' lagi ijngaa¹³ 'naa' joo²¹ joon cwoo²oo' jna fa¹." Wana niga² øøi²¹ 'oo' 'e júu³ no jo 'ñii² 'naa' 'in jo 'e tsaa² røø²¹. ⁸ Tsu jna-a, 'in Ruu²¹; Tsá², tyu²u to² jon jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láa² Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹⁰

⁹ Joon gacwo¹ 'ii¹ Jesús fu do joon ga'í² inuu cwo¹ sinagoga. ¹⁰ Joon inuu cwo¹ do ni'yuui² jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹⁰. Joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹² 'in 'in tsá² do i'ñii² Jesús gaunngú¹:

—¿Ti tsaa² fee¹ 'e un'láa² jaain²¹ tsat-saa¹³ jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

¹¹ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Doñi¹ 'in jee²¹² 'naa' wa gatøø²¹; tsi too²¹ jaain²¹ joo'saa²¹ tyii¹ ityí² moo' xufin¹³ jmú²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ¹² Pe 'áai¹gi tyiin² jaain²¹ tsañuu¹ lagi jaain²¹ joo'saa²¹. La joon, lí²-i jmá¹ tsá² 'e tyá² mo jmú²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹⁰:

—Ñii¹³ cwoo¹o.

Joon mo ganií¹³ 'in tsá² do cwoo²¹⁰, joon galóo², galí²-i la lí¹ 'e cwoo²¹⁰ coon²¹. ¹⁴ Joon ga'wóo² mo tsá² fariseos do fu inuu cwo¹ do joon galáa² 'wii²¹² ga'noo¹³o xiiala ijngaa¹³; Jesús.

Coon²¹ júu³ 'e gafaa²¹ a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹³ cwáain¹ tya' Jesús

¹⁵ Joon mo galiñii¹ Jesús 'e 'iin²¹² 'in tsá² jnga¹ mo 'ii joon gacwo¹ 'ii do joon fúu¹ mo tsá² gangaliín² mo coon¹³ on. Joon gaun'láa² mo Jesús jileei²¹ tsatsaa¹³. ¹⁶ Joon gatyú² Jesús to² 'e jo jma¹ 'ido júu³ tsá² 'iin 'ii. ¹⁷ Coon¹³ la joon gatséi¹ júu³ ga'í² 'in tsá² gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéi¹ sii²¹ Isaías mo gajin² 'in:

¹⁸ 'Ino 'in tsá² jmoo¹o la to² tyu³uu, 'in gatyí³na.

'Áa¹ mo 'iin²¹² na 'ii joon 'áa¹ mo jløø¹³ na 'wii²¹² tya'a.

Icwóo¹³ moo Espiritu Tyá² tyiia tya'a, joon 'ii 'in jma² a tsá² taain²¹² juncwii²¹ júu³ xiiala jmóo³oo 'ii²¹.

¹⁹ 'E jo jmá² a 'ido mií¹³, jon'gi 'óo¹o jon'gi inuu¹ un tsá² faa²¹ a jee²¹² 'ná¹.

20 Joon jileei²¹ tsá² seein²¹ fa'i³ iuncoon¹³o
joon jileei²¹ 'in jo 'e wa² pí² 'oo¹o
icwo¹o 'ido wa² pí² tya' ca mi tyu² 'ii
to² coon¹³ 'ii²¹ røø²¹.

21 Joon ilitsáai¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii.

*Cwo¹ tsá² Jesús tsaa² 'e 'oo¹o 'ii²¹ tya' 'in
'lii³*

22 Joon 'in tsá² do ngajé¹i tyani Jesús
jaain²¹ tsá² tiui² 'in jo faa²¹a joon 'yuui²
'in 'lii³ alma tya'a. Joon gaun'láa²mo Jesús
'in tsá² do gali²-i jøø²ø joon galáa² 'wii²¹²
faa²¹o. 23 Joon 'áai¹ gangagoo²¹-tsi tsá² joon
gajin²in ino wa'a jon'on joo¹ 'lii²¹² David 'in
tsá² no.

24 Pe mo ganú²un 'in tsá² fariseos 'e jin²
tsá² la do gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'woo¹i 'in 'lii³ taai² alma
tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú 'in tyu²
to² 'in 'lii³.

25 Joon ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do joon
gajin²in sii²¹ 'ido:

—Wana 'in gobierno lí¹ 'láai² poo²¹² 'ii
joon tñin¹in la 'oo²¹ 'ii joon 'in gobierno do
jo taa²¹a. La joon jon wana coon²¹ fuu²¹
si la 'oo²¹ ruu²¹ 'ee jmoo¹o mi¹³ jo wóo²
taa²¹a. 26 Joon wana Satanás 'woo¹i Satanás
'ña'a tún² 'ii¹³ lí¹i. ¿Xiiala li taa²¹a 'ido wa
lí¹i la joon? 27 'Naa' fó²oo' 'e 'wóo²na 'in 'lii³
taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú
joon wana la joon, ¿'iin cwo¹o 'ii²¹ tya' tsá²
tyii' 'e 'woo¹i 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá²?
Coon¹³ 'e jmoo¹o tsá² tyii' líñi²¹ 'e li' cii²i
'i¹-oo'. 28 Pe 'wóo²na 'in 'lii³ taai² alma tya'
tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyú² tya' Dios
joon wana jmóo³o la joon gati² 'ii²¹ 'e tyu²
Dios to² jee²¹² 'naa'.

29 'Jo lí² tsataai² tsá² inuu¹ tya' tsá² pí²-tsi
'e 'wo¹ tsá² 'e sá² tya'a wa jo jee¹ 'núu¹i. La
joon lí² 'wóo² 'e sá² tya'a.

30 'Jileei²¹ 'in jo seein²¹ tyú² coon¹³ jna
'ee¹mo jna joon jileei²¹ 'in jo uncaain²¹ tsá²
ilín² tsá² tya' Dios coon¹³ jna 'øø¹mo tsá²
wíin².

31 'Tsu 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' doñi¹ee
tsaa² 'e 'noo¹o tsá² si doñi¹ee júu³ 'laa²¹ 'e
faa²¹ tsá² lí²-i 'iin² Dios tsaa² tya'a pe wana
faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Espiritu Tyú² tya' Dios
jo 'iin²gi tsaa² tya' 'ii. 32 Joon doñi¹ee júu³
'laa²¹ 'e faa²¹ tsá² tya' Ruu²¹; Tsá² lí²-i 'iin²
Dios tsaa² tya'a pe wana faa²¹a tsá² 'laa²¹
tya' Espiritu Tyú² tya' Dios jo 'iin²gi tsaa²
tya'a 'e juncwii²¹ lo la joon jon li' cataain²¹².

*Cwii¹ i tsá² 'mó² 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹
'e tsí²*

33 'Wana tyú² coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ cwo¹o
'oofuu²¹ 'e tyú² joon wana gó² 'e 'mó² do
gó²o jon 'e 'oofuu²¹ 'e i¹i. Tsu coon²¹ 'mó²
'oofuu²¹ cwii¹ tsá² coon¹³ 'oofuu²¹ 'e tsí².
34 'Xuu¹²¹² tya' 'in 'lii³ 'naa! ¿Xiiala lí² fó²oo'
'naa' júu³ tyú² joon yaamoo¹ 'lii³ 'naa'? Tsu

faa²¹a tsá² jii¹³ la 'i¹-tsio. 35 'In tsá² tyú¹
faa²¹o 'e tyú² 'e tyú²u 'i¹-tsi. La joon jon 'in
tsá² gó² faa²¹o 'e gó² tsu 'wii¹³ 'e gó² 'i¹-tsi.

36 Joon fuu²¹²uu 'naa', mi t¹² jmi²¹² ijmá¹a
Dios 'ii²¹ tya' tsá² icon¹on tya'a tya' jilaa²¹
júu³ 'e nigasi² tsá² 'e jo 'ee to² tí². 37 Tsu 'e
'ii²¹ ijmá¹a Dios tya' tsá² lí² jii¹³ la júu³ 'e
nigafaa²¹a tsá². Coon¹³ júu³ tya'a icwo¹u¹
'in tyú¹ si 'in gó² ee.

'In tsá² gó² do mi¹i coon²¹ lí² milagro

38 Joon 'in líi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tífo²
tya' ley gajin²in sii²¹ Jesús:

—Tífo², 'ii²¹² 'i' 'e '1¹e jna'a coon²¹ lí² mi-
lagro.

39 Joon gañii¹ Jesús:

—'In tsá² gó² 'in jo tsaa¹-tsi Dios mi¹i lí²
milagro pe lí¹i²¹ jii¹³ 'e lí² gacwo¹o 'in tsá²
cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jee¹ sii²¹ Jonás.

40 Tsu Jonás do ga¹i² nu' tu² joo²¹ taai² jmi²¹
'ni¹ jmi²¹² 'ni¹gi núu¹ la joon jon 'in Ruu²¹;
Tsá² tsá¹i²¹ 'ni¹ jmi²¹² 'ni¹gi núu¹ li taai² tsá²
'in najún¹. 41 Joon mi jmá¹a Dios 'ii²¹ tya'
tsá² 'in tsá² 'in née¹i Nínive i'ñi¹ ni 'in tsá²
seein²¹ nano tsu gajoo²¹-o-tsi 'in tsá² née¹i
Nínive mo gangó¹ Jonás ngacwoo¹o júu³ tyá²
tya' Dios. Joon gacwé¹i jaain²¹ 'in feei¹gi
lagi Jonás no. 42 Joon 'in tsamí² 'in tyu² to²
cwo¹³ roon¹on li cwo²¹ tsáa² li 'yee²¹ e ñi¹
i'ñi¹ ni 'in tsá² seein²¹ nano tsu 'in tsamí²
do gajó² janú²un júu³ 'e jmi²¹²-tsi tya' Sa-
lomón. Gajó² li wiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ fuu²¹
'e sá² la 'ui juncwii²¹. Joon gacwé¹i jaain²¹
'in feei¹gi lagi Salomón —jin² Jesús.

Lawa mo cii¹³ 'in 'lii³ alma tya' tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

43 —Mo gacwo¹u¹ 'in 'lii³ alma tya' jaain²¹
tsañuu¹ ngii¹ la caain²¹ li tyuun²¹ 'noo¹o
li 'ii²¹ 'woo²¹o. Joon mo jo tyii²¹a li 'ii²¹
'woo²¹o 'i¹-tsi: 44 "Ni¹³ moo li gajú³uu." Joon
mi cii¹³ i tún¹ ityee²¹ 'in tsá² do lawa coon²¹
'nú¹ 'e jø² 'e tyú² si 'ya² joon li tyú². 45 Joon
'in 'lii³ do 'e tsatee¹ e dyá¹ 'in 'lii³gi lagi 'ii' e
tsataa² i tsi alma tya'a. Joon li gatsé¹ 'e gó²gi
tya'a lagi li galáa² 'wii²¹². La joon lí² tya' 'in
tsá² gó² 'in seein²¹ nano.

Jalín² ruu²¹ coon¹³ sáa³ a jafee¹³ Jesús

46 La 'ii²¹² faa²¹gi Jesús coon¹³ 'in tsá² do
gatyalin² ruu²¹ coon¹³ sáa³a. Caluu ga-
jaan¹an 'iin²¹²in fee²¹ Jesús. 47 Joon jaain²¹
tsá² gajma²a Jesús júu³ jin²in:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹u téen²in caluu no
'iin²¹²in fee²¹ 'nu.

48 Pe Jesús gasii²¹ 'in tsá² gajma²a júu³ 'ii
jin²in:

—¿'lin sáa³aa joongi 'iin ruu²¹na?

49 Joon ga¹ii² cwo²¹o la caain²¹ li née¹i
tsá² tya'a joon gajin²in:

—Inlo-o sáa³aa joongi ruu²¹na. 50 Tsu
doñi¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Ñu³ tyín¹³

ñũ'fú² 'ii ruu²¹ na tsañũ¹, joongi 'ii ruu²¹ na tsañũ², joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

13

Lawa jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ mi³ trigo

¹ 'E jmi²¹² joon gacwo¹ 'ii Jesús inũ¹ tya'a joon gangacwaa¹ a ti' tyiia¹. ² Joon gali-caain²¹ tsá² fúu¹ li tyiñ¹ Jesús do. Joon ga'i² Jesús tsi barco 'ii t'í' mi²¹ do joon do-o gacwo²¹o. Joon 'in tsá² do gajaan¹an ni tsaá² do. ³ Joon ga'e²e Jesús 'in tsá² do coon¹³ 'láai² júu³ cwáain¹ gajin²in:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajñii¹ mi³ trigo. ⁴ La 'ii²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ do 'eliñi¹³ mi³ trigo do gaxũ²¹u tya'i fu¹ joon gatyaliñ² ton¹ gagii²¹i mi³ trigo do. ⁵ 'Eliñi¹³gi mi³ do gaxũ²¹u ni cuun²¹² li jo 'náa¹ cwoo¹³ 'láai². Tyá²-u ganiñi¹³ mi³ trigo do jo 'o² 'náa¹ cwoo¹³ do. ⁶ Pe mo ga'yee²¹ ñi¹ gacó³o coon¹³ 'yiia²¹. Joon tsũ 'wii¹³ jo jmóo³ tya'a sá² galityũñ²¹. ⁷ Joon 'eliñi¹³gi mi³ gaxũ²¹u jee²¹² 'motóon¹. Joon 'e tóon¹ do gacwaan²¹mo joon gajli²¹ 'e trigo do. ⁸ Pe 'eliñi¹³gi mi³ do gaxũ²¹u jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ joon tyá²-u gacwaan²¹. 'Eliñi¹³ mi³ júñ² do gacwo¹ coon²¹ ciein¹³ mi³, 'eliñi¹³gi gacwo¹ sesenta mi³, 'eliñi¹³gi gacwo¹ dyadya¹ mi³. ⁹ Jileei²¹ 'naa¹ 'in nuu¹un, nuñ²ũñ¹.

Yu³ to² 'e²e Jesús tsá² jmai² coon¹³ júu³ cwáain¹mo

¹⁰ Joon gangatyéen¹ in tsá² tya' Jesús co' li siin¹³ in joon gaunngii¹:

—'Ee li' 'e²e tsá² coon¹³ jmai² júu³ cwáain¹mo?

¹¹ Joon gañii¹:

—Dios gacwo¹o 'naa' 'e 'øø²¹mo-'oo' 'e júu³ 'uun²¹ tya' xiiala ityu² Dios to² tsá², pe 'in catyaa² do jo cwei² wa' 'øøi²¹ tsá². ¹² Joon 'in 'øøi²¹-tsi, icwo¹o Dios 'ii 'i'øøi²¹-tsi tyá²gi 'áai¹. Pe 'in jo ga'øøi²¹-tsi i'wo²o 'e xũ 'e 'øøi²¹-tsi do. ¹³ 'Wii¹³ joon tyii³aa júu³ tya' 'in tsá² lo coon¹³ jmai² júu³ cwáain¹mo. 'In tsá² lo ñi²o jilaa²¹ 'e jmó³oo pe tsalíñ²mo lawa jo 'ee gañi²o. Joon nuu¹o júu³ tyiia pe jo 'øøi²¹-tsi lawa jo 'ee ganuu¹o. ¹⁴ La joon gatsin¹ júu³ ga'ii² 'lii²¹² Isaías, 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in: 'E la ja²mo, inúu² 'naa' joon jo i'øøi²¹-'oo'.

'E la ja²mo, ijøø² 'naa' pe jo iunji²ii¹.

¹⁵ Tsũ nigali¹wa²a-tsi 'in tsá² no jo 'iin²¹²gi nuu¹un joon gajni¹ unñii¹ ya² to² 'e jo lí²gi jnaa²¹a, jon'gi li núu¹gi coon¹³ loocwóo¹o.

Coon¹³ la joon jo lí²gi i'øøi²¹-tsi 'e cii¹³gi coon¹³ jna 'e un'láa²na 'ii, jin² Isaías do.

¹⁶ 'Pe jløø¹³mo 'naa' tsũ jøø²øø¹ coon¹³ unñi²iin¹ joon nuu²uun¹ coon¹³ loocwoo¹oo'. ¹⁷ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' fúu¹mo 'in

gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in tyú¹ nigali¹ 'iin²¹² in jøø²ø jilaa²¹ 'e jøø² 'naa' pe jo gan²i. Nigali¹ 'iin²¹² in 'in tsá² do nuu¹un jilaa²¹ 'e nuu² 'naa' pe jo ganúu²un.

Jmo²o Jesús tsá² tya'a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' tsá² jñii¹ mi³ trigo

¹⁸ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Tyaan²aan¹ cwáain¹ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' 'in tsá² gajñii¹ mi³ trigo. ¹⁹ 'In tsá² 'in nuu¹un júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² pe jo 'øøi²¹-tsi líi¹ li la li mi³ trigo 'e xũ²¹u tya'i fu¹. Gajó² 'in líi¹gi gatyii²¹ júu³ ganúu²un 'in tsá² do. ²⁰ 'E mi³ trigo gaxũ²¹ jee²¹² cuun²¹² li la líi¹ 'in tsá² ganúu²un júu³ tya' Dios joon ga'ii²¹ jløø¹³mo, ²¹ pe jo jmóo³ jéei¹. Joon mo nii²¹² wúu¹ si 'øø¹ tsá² 'ii 'ee 'wii¹³ cwáain¹ tya' júu³ do tsifu joon tũ²¹ 'e júu³ do. ²² 'E mi³ trigo gaxũ²¹ jee²¹² 'motóon¹ li la líi¹ 'in tsá² 'in ganúu²un júu³ do pe cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Cuu² gacoon²¹ 'ido tóo² joon jo untsin¹ to² tya' júu³ tya' Dios coon¹³ juncwii²¹ tya' 'in tsá² do. ²³ Pe 'e mi³ trigo do 'e gaxũ²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ li la líi¹ tsá² 'in ganúu²un júu³ tya' Dios do joon gajmaa¹ a nuñ¹³an. Gajmee¹mo to² 'e júu³ do tya'a. 'Inlíi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ coon²¹ ciein¹³ mi³, 'inlíi¹³gi líi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ sesenta mi³, 'inlíi¹³gi líi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ dyadya¹ mi³.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in gajñii¹ tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

²⁴ Joon gatyaa¹ Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do jin²in:

—'E tyu² Dios to² tsá² li la li mo gajñii¹ jaain²¹ tsañũ¹ jún² trigo tyá² 'wó² tya'a. ²⁵ Pe la 'ii²¹² cwuu²¹mo 'in tsá² do joon ga'i² jaain²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii joon gajñii¹ jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo do joon nga²mo mi yuui¹³ joon. ²⁶ Joon mo ganiñi¹³ mi³ trigo do joon galisá² mi³ tya'a ga'yee²¹mo joon 'e tóon¹ ñii²¹ do. ²⁷ Joon 'in tsa'leei¹³ do gangóo¹o gangasii¹³gi ñi¹fii²¹²gi: "Patróon¹³, tyá²-u jún² gajñii²¹ li 'wó² do, çxiiali¹ ga'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ do?" ²⁸ Joon 'in ñi¹fii²¹² do gajin²in sii²¹gi 'ii: "Jaain²¹ tsá² 'in 'eei²¹ jna gajmaa¹ 'a 'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ no", jin²in. Joon 'in tsa'leei¹³ do gaunngii¹: "ÇT¹ 'iin²¹²u'un wa'a tsaá²¹ 'a tsasé² 'e 'e tóon¹ ñii²¹ do?" jin²in. ²⁹ Pe ñi¹fii²¹²gi do gajin²in: "Úñ², jo søø²øø¹ tsũ wana gacwotøø¹³ 'e tóon¹ ñii²¹ do 'ná¹ cwotøø¹³ jon 'e trigo do. ³⁰ Tyá²gi cwocwáain²¹ caan²¹mo ce roo²¹o. Joon ityu³ũ to² tsa'leei¹³ tsalíñ² tsasee¹ 'e jéei¹ 'e tóon¹ ñii²¹ do joon jmaá¹ 'a la catsi¹ joon coo¹o. Joon mi yuui¹³ joon isø²ø 'e trigo do to¹o inũ¹ tyiia", jin² fii²¹²gi —jin² Jesús.

Juu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jún² mostaza

³¹ Tyaá¹ a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in:

—E tyu² Dios to² tsá² li la li coon²¹ jún² mostaza 'e gajñii¹ tsá² wó² tya'a. ³² Pi³gi jún² tya' la jee²¹² jilaa²¹ jún² tya' nuu²¹ pe mi nii¹³ joon cwaain²¹ fee¹gi 'mó² tya' lagi nuu²¹ catyia² ca ti la ti coon²¹ 'mó². Fee¹ 'áai¹ ca jalñin² ton¹ jmáa¹ a sii² jee²¹² cwáa¹ tya'a.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

³³ Tyaa¹ a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in: —E tyu² Dios to² tsá² li la li tyiian³ 'e gacaai²¹ jaain²¹ tsami² 'ni¹ 'ii¹³ fu² 'iñi¹ joon garoon²on jilaa²¹.

Júu³ cwáain¹ gatyaa¹ a Jesús gauntsiin¹
júu³ ga'ii² 'lii²¹² tsá² 'in gacwo¹ o júu³ tyá² la mo jéei¹

³⁴ Jmai² coon¹³ júu³ cwáain¹ mo gasii²¹; Jesús 'in tsá² do. ³⁵ Coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ o júu³ tyá² tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in: Jmai² coon¹³ júu³ cwáain¹ ifo³oo; ifo³oo júu³ 'uuin²¹ 'e si¹mo² ca mo gajmaa¹ a Dios juncwii²¹.

Jmo² o Jesús tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

³⁶ Joon Jesús ga'ii² i júu³ tya' 'in tsá² do joon ga'í² inuu. Joon tsá² tya'a gangatyéen¹ in li tyíin¹ Jesús joon gajin² in sii²¹; Jesús: —Jmaa¹³ jna'a júu³, 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ 'e gatyaa¹ a mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo.

³⁷ Joon gajin² in Jesús:

—'In tsá² do 'in gajñii¹ 'e jún² trigo tyá² líi¹ Ruu²¹; Tsá², ³⁸ joon 'wó² tya'a do li ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon 'e jún² trigo tyá² li la líi¹ 'in tsá² jmoo¹ o la to² tyu² Dios. Joon 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ li la líi¹ 'in tsá² jmoo¹ o la to² tyu² 'in 'lii³. ³⁹ Joon 'in gajñii¹ 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ do 'in 'li³ mo 'i. Joon mo gasø²ø 'e trigo do li la li mi tyéi¹ juncwii²¹. Joon 'in tsaleei¹³ do 'in gasø² 'e trigo do líi¹ la líi¹ ángeles tya' Dios. ⁴⁰ Joon la gasø²ø 'in tsaleei¹³ do 'e tóon¹ ñii²¹ gadya² a ni jí² la joon ili² li tyéi¹ juncwii²¹. ⁴¹ 'In Ruu²¹; Tsá² ityu² u to² ángeles tya'a iucaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹ o 'leei²¹ tsá² coon¹³ jileei²¹ 'in ga'noo¹ o tsaa² 'e wóo² mo 'ido fu li tyu² u 'ii to². ⁴² Joon ipi² in 'in tsá² do li 'ii²¹. Joon ityi² 'áai¹ joon cuu¹ i moojóon¹ on. ⁴³ Joon jileei²¹ 'in jmoo¹ o la to² tyu² Dios iljii¹ 'la jii¹ ñi¹ fu li tyu² Jmii²¹ to². Jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹ un, nuu² uu.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si¹mo²

⁴⁴ 'E tyu² Dios to² tsá² li la li cuu² si¹mo² nu' wó². Joon mo gatsaa²¹ a jaain²¹ tsá² 'e cuu² si¹mo² do ga'maa¹ a tún¹. Galiljøø³ 'áai¹ joon gangaa¹³ i nga'ñii² jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹ o 'e 'wó² do li taa¹³ cuu² do.

Júu³ cwáain¹ tya' perla 'e 'moo³ 'áai¹

⁴⁵ 'La joon jon 'e tyu² Dios to² tsá² li la líi¹ jaain²¹ tsá² 'in ló¹ o 'e 'ñii². 'In tsá² do ngii¹ to² 'noo¹ o perlas tyá². ⁴⁶ Joon mo gatsaa²¹ a coon²¹ 'e tyíin¹ 'áai¹ joon tsa'ñii² jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹ o 'e perla do.

Júu³ cwáain¹ tya' nuu³

⁴⁷ 'La joon jon 'e tyu² Dios to² tsá² li la li coon²¹ nuu³ 'e 'ii¹ tsá² tsi jmi²¹ joon tsataa² jilaa²¹ nii² joo²¹ taai² jmi²¹ do. ⁴⁸ Joon mo garó¹ 'e nuu³ do 'in tsá² do unron² on fu ni tsaa² joon cwa¹ a in tyii¹³ in 'in joo²¹ taai² jmi²¹ do. Joon 'in joo²¹ tyú¹ do taa¹ 'i tsi motó² joon 'in joo²¹ jo tyú¹ do dyee¹³ mo. ⁴⁹ La joon ili² li tyéi¹ juncwii²¹. Joon ijaliin² 'in ángeles 'in jmáa¹ a coon²¹ 'in tyú¹ coon¹³ 'in go². ⁵⁰ Joon 'in go² idyee¹³ li 'ii²¹ joon do-o ityi² i joon cuu¹ i moojóon¹ on.

Júu³ 'e tyíin¹ 'e tsáai² coon¹³ júu³ 'e tyíin¹ 'e 'múui²

⁵¹ Joon jin² in Jesús sii²¹; tsá² tya'a:

—¿Ti 'øø²¹ mo-'oo' jilaa²¹ 'elo?

Joon gañii¹ tsá² tya'a jin² in:

—Joon, 'øø²¹ mo-tsi¹!

⁵² Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tifo² tya' ley 'in gauntsáa¹ xiiala ityu² Dios to² tsá² líi¹ la líi¹ tsá² fi²¹² 'nú¹ 'in lí² tyi² 'e 'mii² coon¹³ 'e tsáai² jee²¹² 'e sá² tya'a. Lí² 'e 'e 'in tifo² do tsá² 'e júu³ 'múui² joongi júu³ 'e tsáai².

Mo gangaa¹²; Jesús fuu²¹ Nazaret

⁵³ Joon mo ngayuu¹³ ga'ii² Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo ⁵⁴ joon gangaa¹ mo fu cwoo¹³ goo¹ o. Joon do-o galáa² 'wii²¹² 'e² e tsá² inuu cwo¹ i sinagoga tya'a. Joon 'in tsá² goo¹ o do ganga'goo²¹ o-tsi, jin² in:

—¿Xiiafu li' galitii²¹ 'in tsañuu¹ no 'e júu³ faa²¹ a? ¿Xiiala 'e galí² jmoo¹ o ino milagros la no? ⁵⁵ Tsa jóon¹ on ti'mó² ino joon sáa³ a sii²¹ María. Joon ruu²¹ mo Jacobo, coon¹³ José, coon¹³ Simón coon¹³ Judas. ⁵⁶ Joongi 'in ruu²¹; tsami² seein²¹ jee²¹² jna' jon. ¿Xiialí' galíñii¹ jilaa²¹ 'eno?

⁵⁷ Tsa 'wii¹³ joon ga'aa¹ a tsii²¹² wúu¹ tya' Jesús jo ganúu² un júu³ tya'. Pe Jesús gajin² in sii²¹; 'in tsá² do:

—Un'goo²¹ o tsá² jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios pe jiin¹³ tsá² goo¹ o coon¹³ tsá² inuu tya'a 'in un'goo²¹ o 'ii.

⁵⁸ Joon jo 'ee milagros gajmaa¹ a Jesús jee²¹² 'in tsá² goo¹ o do tsa jo jai² galíi² 'ido 'ii.

14

Mo gajúin¹ Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹

¹ Yii¹³ joon 'in tyu² to² li sii²¹ Galilea, 'in sii²¹ Herodes, nigalíñii¹ xiiala jmoo¹ o Jesús. ² Joon gasii²¹; 'in née¹ i coon¹³ on cwáain¹ tya' Jesús:

—Wó³ saai¹ tsá² jmú²¹ ino 'in nigajiin¹ in jee²¹² 'líi²¹². 'Wii¹³ joon lí² jmáa¹ a milagros do.

³ Ga¹-tsi Herodes la joon tsu nigataan¹³ in 'nũñ³ Wó³ do. Herodes iliseein²¹ tyá² coon¹³ Herodías gatyú^{2u} to² i'ñú^{1u} cadenas cwoó²¹ o Wó³ li¹ 'yuu²¹ 'nũñ³. Herodes do nigacán¹ mo Herodías 'in líi¹ tsmi² tyá¹ ruu²¹; 'in sii²¹ Líi²¹². ⁴ Joon Wó³ do gasii²¹; Herodes 'e jo tíi² jmáa¹ la no.

⁵ 'Iin²¹² in Herodes jngaa¹³ i Wó³ pe 'gøø²¹ mo tsá². Tsu jilee²¹ mo tsá² 'e ñii¹ 'e faa²¹ Wó³ cwáain¹ tyá¹ Dios. ⁶ Joon mo gatsé¹ jii²¹ tyá¹ Herodes gajmaa¹ a jmú²¹². Joon ga¹² jam² Herodías gatséen¹ in li taai² tsá² li náa¹ jmú²¹² do. Joon 'áa¹ mo gatí²-tsi Herodes lagi tséen¹ in 'in simi² do. ⁷ Joon gajin² in ga'é¹ Dios gasii²¹; 'in simi² do:

—Cwóo³ oo doñi¹ ee mi²¹.

⁸ Joon 'in simi² do mo ngayuui¹³ gafee²¹; sáa³ a jin² in sii²¹; Herodes:

—Cwoó¹³ jna lo mooty² Wó³ saai¹ tsá² jmú²¹ 'e 'yu² coon²¹ tsi wúun¹.

⁹ Galixuu²¹² mo-tsi Herodes pe jo lí² un'naa¹ i júu³ tyá¹ 'e niga'é¹ i Dios li nuu¹ un 'in tsá² taai² do. Gatyú^{2u} to² 'e lí² la joon. ¹⁰ Gasii¹ in tsá² gangatá² luu²¹² u Wó³ li 'yuu² 'nũñ³ do. ¹¹ Joon gacón¹ on ton² on coon²¹ tsi wúun¹ gacwo¹ o 'in simi² do. Joon 'ii-gi gacwo¹ o sáa³ a.

¹² Joon tyalín² 'inlíi¹³ tsá² tyá¹ Wó³ do gacoon¹ cuerpo tyá¹ 'a 'a tsa'áa¹. Joon ngalín² mo ngajmaa¹³ a Jesús júu³ xiiala galí¹.

Mo gacwo¹ o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ø

¹³ Joon mo galiñi¹ Jesús xiiala gangii¹ Wó³ do ga¹² tsi coon²¹ barco joon gangóo¹ coon²¹ coon¹³ tsá² tyá¹ fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Pe galiñi¹ tsá² né¹ 'e la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do joon ngalín² mo ngii¹ i tíi². ¹⁴ Joon mo gacwo¹ i Jesús 'e barco do gangaa¹ i tsá² fúui¹. Joon galifee¹ mo-tsi 'wii²¹² tyá¹ 'ido. Joon gaun'láa² mo tsatsaa¹³ jée¹ 'in tsá² do. ¹⁵ Joon nangó¹ xuu jnaa¹ tyalín² tsá² tyá¹ Jesús sii²¹; 'ii:

—Nixuu jnaa¹ lo. 'Íi júu³ 'in tsá² no tsu jo 'in seein²¹ 'e 'ni¹ 'e dø¹ 'ino. Sii¹³ i wa tsalín² fuu²¹ pi³ taa¹³ co¹ 'e ló¹ xu¹ 'e dø¹ ø.

¹⁶ Joon Jesús gajin² in:

—Jo ná² tsalín² 'ino. 'Naa', cwó² xuu¹ 'e dø¹ 'ino.

¹⁷ Joon gajin² tsá² tyá¹ a:

—Jo 'ee 'oo² gii¹ jii¹³ 'ná² 'iñi¹ coon¹³ gáí¹ joo²¹ taai² jmú²¹.

¹⁸ Jesús gafii¹ i:

—Cwooi² duu¹ fu lo.

¹⁹ Joon gatyú² Jesús to² wa' a cwá² 'in tsá² fúui¹ do jee²¹² ñii²¹ do. Joon gason² on 'e 'ná² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gáí¹ joo²¹ taai²

jmú²¹. Joon gajóø^{2ø} fu ñw¹ fú², gacwo¹ 'maai¹² Dios. Gajmaa¹ a 'no³ 'e 'iñi¹ do joon gacwo¹ o tsá² tyá¹. Joon 'in tsá² tyá¹ do gajmaa¹ a jmai^{2xu} jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do. ²⁰ Jilee²¹ mo gagøø^{21ø} joon jløø³ mo. Joon gauncaain²¹ jilaa²¹ 'e gasái¹ gi, joon garø¹ dyatun¹ 'motó². ²¹ Joon 'in tsá² 'in gagøø^{21ø} do tí² 'ñá² mil jmai² tsañuu¹ jo si¹ i in tsmi² coon¹³ xuui²¹².

Ngii¹ Jesús ni jmú²¹

²² Mo ngayuui¹³ joon gatyú² Jesús to² tsá² tyá¹ wa' tsalín² li' ngoo¹³ tyiá¹ cataain²¹ do jéei¹ gi lagi 'ii la 'ii²¹² 'ii¹ gi júu³ 'in tsá² do. ²³ Joon mo ngayuui¹³ ga'ii¹ Jesús júu³ 'in tsá² do gasoo²¹ o 'ña¹ a coon²¹ moo²¹ ngafee¹³ i Dios. Joon mo ga¹² 'nú³ do-o táain² Jesús 'ña¹ o. ²⁴ Joon 'e barco do tyá¹ tsá² tyá¹ a ngó¹ tún² tsa¹ ni tyiá¹ do. 'Áai¹ jnoó¹ jmú²¹ tsa¹ barco do tsu 'áai¹ 'ii¹ tyi² li' cii¹³. ²⁵ Joon niuu²¹ mogi mo ngatyéen¹ in Jesús li 'íi¹ barco do ngii¹ tíi² o ni jmú²¹ ngó¹ o. ²⁶ Joon mo gango¹ tsá² tyá¹ a ngóo¹ on ngii¹ tíi²; ni jmú²¹ do gafoo¹ mo 'áai¹ joon ga'oo¹ o gajin² in:

—Jaain²¹ tsá² 'mooty² 'in jó¹ no.

²⁷ Pe Jesús gajin² in sii²¹; 'in tsá² do:

—Tá² téen¹ 'oo', jna-a lo; jo foo¹³ naa¹.

²⁸ Joon Tá³ gasii²¹ 'ii jin² in:

—Wana 'nu no, Ña 'ñw¹ u', tyuu¹³ to² góo³ oo ti li siin¹³ u un no.

²⁹ Joon Jesús gajin² in:

—Na¹ joon.

Joon tsifu-u gajngái² Tá³ li' caai²¹ barco do joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ ni jmú²¹ fu li siin¹² Jesús do. ³⁰ Pe gafoo¹³ mo mo gacón² cwáain¹ xiiala 'ii tyi² joon ti'xu-u ganga'aa¹³; jmú²¹ do. Joon ga'oo¹ o gajin² in:

—jJmáa² tiin¹³ na, Ña 'ñw¹ u'!

³¹ Tsifu joon gason² on Jesús cwoó²¹ o gajin² in sii²¹; 'ido:

—'Áai¹ xuu jo¹ líi² u. ¿'Ee li' gacu² 'o'o coon¹³ jna²?

³² Joon mo gangatáa¹ tsi barco do tsifu gaján¹ 'ii¹ tyi². ³³ Joon 'in tsá² taai²¹² tsi barco do gasii²¹ i wojni¹ i tyani Jesús joon gajin² in: —'E la ja² mo, Jóon¹ Dios 'nu.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ fu Genesaret

³⁴ Mo gatáan¹ in li' ngoo¹³ cataain²¹² li roon¹ 'wo² tyá¹ tsá² Genesaret. ³⁵ Joon mo galicwii¹ in 'in tsá² né¹ i do Jesús tsifu joon ganii¹³ júu³ la caain²¹ 'in fuu²¹ joon ngajée¹ i tsatsaa¹³ li tyiín¹ Jesús. ³⁶ Gamii¹ wa' a cwo¹ o lii²¹ 'ido ti' siin¹³ in joon jilee²¹ 'in galií²¹ siin³ 'ido ga'láa² mo.

15

Jilaa²¹ 'e leei²¹ tsá²

¹ Joon gangatyéen¹ in 'inlíi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tifo² tyá¹ ley li siin¹ Jesús. Jalín² Jerusalén. Joon gaunngii¹ i:

2 —¿Ee li' jo jmoo¹o tsá² tyi'i la tii² 'e si² tyá' líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'? Jo untsiin¹in jiin¹³ la tii² 'e ruun¹³ tsá² cwoo²¹o mo gø²ø.

3 Pe Jesús do gaunngii¹:

—Joon 'naa', ¿'ee li' jo jmoo²oo' núu¹³uu' la to² tyu² Dios mo jmoo²oo' la tii² 'e si² tyii'? 4 Tsu Dios gatyú² to² jin²in: "Un'goo²o saa²¹a ñu²¹u." Joon gajin²in: "Ná¹ jún²mo jileei²¹ 'in faa²¹ laa²¹ tyá' sáa³ jmii²¹." 5 Pe 'naa'gii' fò²oo' 'e lí² sii²¹ tsá² sáa³ jmii²¹: "Jo lí² uncoon¹³gii' nu' tsu jilaa²¹ 'e 'oo²¹oo nigacwo³oo Dios." 6 Joon wana jin² la joon jo 'ná¹ uncoon¹³gii' sáa³a jmii²¹. Joon coon¹³ la joon tuu¹³naa' to² tyu² Dios lawa' jo 'e to² 'iin³gi' 'e jmaa²aa' jiin¹³ la tii² 'e si² tyii'. 7 Tsá² sisi¹ 'e 'i¹-tsi la jmoo¹o 'naa'! Tyú²-u gataan¹ ni jí² cwáain¹ tyii' 'in tsá² gacwoo¹o júu³ tyá' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaiás mo gajin²in cwáain¹ tyá' Dios:

8 In tsá² lo untyú¹ jna coon¹³ 'oo²o

pe w'íin² si¹ 'a 'i¹-tsi coon¹³ jna.

9 Jo 'ee to² 'i³in 'e un'goo²¹o jna².

Jilaa²¹ la 'ee¹ 'e jmai² 'e tyu²u to² tsá²-a, jin² Dios.

10 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² sii²¹ 'in tsá² néei¹ lí' co' do jin²in:

—Nuu²uun¹ joon cwø⁰øi²¹-'oo'. 11 Jilaa²¹ 'e to² tsá² 'oo²o jo leei²¹ tsá² coon¹³ 'e joon. 'E 'yee² 'oo²o tsá² 'e joon 'e 'lee²¹.

12 Joon gangatyéen¹in tsá² tyá' a joon gasii²¹ Jesús:

—¿Ti ñi²i, jo gati²-tsi tsá² fariseos do júu³ tyi'i no?

13 Pe Jesús gajin²in sii²¹ 'ii:

—Jilaa²¹ 'mó² 'e jo gajni¹ ñu³uu' 'in ø¹o la tyán¹ jmóo³. 14 Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ 'in tsá² no tsu lawa tsá² tiui² 'in soon²¹ 'mo'u² tyá' tsá² tiui² ruu²¹; 'ino. Wana tsá² tiui² 'méesi¹ ruu²¹ la 'oo²¹ tsá² tiui² joon jee²¹² waai²¹ do xuu²¹ 'in tsi too²¹.

15 Joon Tá³ do gajin²in sii²¹ Jesús:

—Jmaa¹³ jna'a júu³, ¿'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo?

16 Jesús-gi gajin²in:

—¿Ti jo 'øøi²¹-'oo' 'naa' jon? 17 ¿Ti jo 'øøi²¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá² tsatoo¹³ nu' tu² tsá² joon 'woo²o tún¹? 18 Pe jilaa²¹ 'e 'yee²¹ 'oo²o tsá² 'e 'i¹-tsi tsá² 'e joon. 'E joon 'e 'leei²¹ tsá². 19 Tsu la 'i¹-tsi tsá² la joon líi¹ joon. 'i¹-tsi tsá² 'e gó² tsu 'in gó²o 'ii. 'I jngaa¹³ tsá² la joon 'e ga'i¹-tsio. Fee²¹ tsá² tsami² tyá' tsá² xeei²¹ tsu ni ga'i¹-tsi la joon. 'Láa¹ a tsami² coon¹³ tsañuu¹ jiin¹³ la niga'i¹-tsi. La joon jon jmoo¹o tsá² 'uun²¹, faa²¹ a tsá² júu³ tajuu²¹, faa²¹ a tsá² júu³ 'at-saa²¹. 20 Coon¹³ jilaa²¹ 'elo un'leei²¹ tsá² yaai. Pe wana gøø¹²¹ø tsá² la jo mo roon²¹on cwoo²¹o la tii² 'e si² jo mo ga'lee²¹.

Ja²mo galii² jaain²¹ yüa²¹² tsami² cananea Jesús

21 Joon gacwo¹ Jesús fu do joon gango¹ fu li tyu² to² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón.

22 Joon gajó² jaain²¹ tsami² cananea 'in néei¹ do fu li siin¹³ Jesús joon ga'oo¹o jin²in:

—i'Ñá'ñu¹u', Jóon¹ David, fúu² cwoli²u jna! 'In líi³ 'úui² alma tyá' simi² tyiia. Joon 'áai¹ wúu¹ nigangóo¹.

23 Pe Jesús jo gañii¹ jiin¹³xu. Joon tsá² tyá' a gamii¹; tyaní¹ wa 'a sii²¹ Jesús 'in tsami² do wa'a tsee¹ tsu líi¹ to²o mi¹³ jó¹ caluu¹ li ngali² do.

24 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsami² do:

—Dios gasii²¹in jna jiin¹³ 'e 'naa³na 'in tsá² situui¹ tyá' tsá² Israel.

25 Pe 'in tsami² do gangatyéen¹in li siin² Jesús, gasii²¹ wojni¹ tyaní¹ joon gajin²in:

—Ná'ñu¹u', uncoon¹³ jna.

26 Joon Jesús gañii¹:

—Jo tyú² wa'a tyi² tsá² 'iñi¹ tyá' xuui²¹² cwø¹o tsii²¹.

27 Pe 'in tsami² do gajin²in:

—Jo¹o Nã'ñu¹u'; pe ca tsii²¹ téein² nu' mesa lí²-i dø²ø 'no³ xu²¹ li gøø¹²¹ø fii²¹² 'nú¹ do.

28 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—i'Áai¹ fee¹ jai² líi²u, rán³! Cwoli² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Joon tsifu joon ga'láa²mo jamii¹ 'in tsami² do.

Un'láa² Jesús fúu¹ tsatsaa¹³

29 Gacwo¹ Jesús do joon gangii¹ lí' co' tyiá¹ Galilea. Joon gasó²o coon²¹ moo²¹ si² do joon do-o gacwoo²¹o. 30 Fúu¹mo tsá² gatyaliin² li tyiin¹ joon jée¹ tsatsaa¹³ 'in líi² 'láa² nii² jmoowúu¹. Jée¹mo tsá² jluu¹³, tsá² tiui² coon¹³ 'in jo faa²¹a. Jée¹mo jon tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii². Joon gatyéer¹ ni 'ido lí' 'wii²¹² tii² Jesús joon gaun'láa²mo Jesús 'ido.

31 Áai¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² do mo gani² 'in tsá² do nafaa²¹a 'in tsá² jo mo to² faa²¹ joon 'in tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii² na'láa²mo joon tsá² jluu¹³ tyú²-u ningii¹ joon tsá² tiui² nij-naa²¹o. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwoo¹o 'maai¹³ Dios tyá' tsá² Israel.

Cwo¹o Jesús tyán² mil tsá² 'e dø²ø

32 Joon gatø²ø Jesús tsá² tyá' a joon gajin²in sii²¹ 'ido:

—Fúu² líi²na 'in tsá² no tsu ningó¹ 'ni¹ jmii²¹² táan¹in coon¹³ jna lo joon jo 'e 'oo¹o 'e dø²ø. Jo 'iin²¹²na sii¹³na fu tyá'a la jo 'ee mo gøø¹²¹ø si no xiiá²¹ ga'woo²¹o tyá' i fu¹.

33 Joon tsá² tyá' a gajin²in:

—¿Xiialí ijíin² jna'a 'e dø²ø 'in tsá² fúu¹ no tsu jo 'in tsá² taain²¹² lo?

34 Joon Jesús gaunngii¹:

—¿Joo¹ 'iñi¹ 'oo²gii¹?

Joon gani¹:

—'Oo²gii¹ dyá¹ 'iñi¹ coon¹³ jaain²¹ gáí¹ joo²¹ taai² jmii²¹ pi¹³.

³⁵ Joon gatyu² Jesús to² wa' cwá² tsá² ni 'wó². ³⁶ Joon gason²on 'e dya¹ 'iñi¹ coon¹³ 'in joo²¹ taai² jmi²¹ joon gacwo¹⁰ 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹ 'a 'no³ joon gacwo¹⁰ tsá² tya¹ 'e jmaa¹ jmai²xu jee²¹² 'in tsá² do. ³⁷ Jilee²¹mo gagøø²¹ca galijløø¹³mo. Joon garøø²dyá¹ 'motó²gi 'e 'no³ 'e gasáai¹. ³⁸ Joon 'in gagøø²¹ do ti tyán² mil jmai² tsañuu¹ 'jo 'e 'ii²¹in tsamí² coon¹³ xuui²¹². ³⁹ Mo ngayuu¹³ joon gañi² Jesús 'in tsá² do júu³. Ga'i² Jesús tsi coon²¹ barco joon gangó¹ cwoo¹³ li sii²¹ Magdala.

16

Tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos mii¹; coon²¹ milagro wa jma¹a Jesús tya'a

¹ Gatyaliin² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tsá² saduceos fu li siin¹³ Jesús. Joon 'e 'iin²¹²in lawa li 'ii¹ goon²¹ lá² wa'a iteei²¹ Jesús gajmii¹ 'in tsá² do wa jma¹a coon²¹ li² jó¹ fu ñu¹fú². ² Pe Jesús gañii¹:

—'Naa' mo jøø²coo²¹ jni¹ mo xuu jnáa² fó²oo': "E tyá² ijmá¹ a tsu coo²¹ jni¹." ³ Joon mo coo²¹ jni¹ mo 'aa²¹ fó²oo': "Gó²xu jma¹ a no tsu coo²¹ 'e jni¹ roon¹on." Tsá² 'in sisii¹ 'i¹-tsi 'e jmoo¹⁰ 'naa'. Ñii²¹ 'naa' xiiala lii² mo coo²¹ jni¹ mo 'áa²¹ coon¹³ mo xuu jnáa² pe jo ñi²'ii¹ 'e 'øøi²¹-tsi 'e li² 'e sá² nano. ⁴ Tsá² gó² coon¹³ tsá² 'in nigatiui² Dios 'iin²¹²in coon²¹ li² pe jo ilisá² li² tya'a. Ili²sá²gon li² jii¹³ lagi lisá² li² tya' Jonás.

Joon gatiu²mo Jesús 'in tsá² do joon gaa²¹⁰.

Tyiiian³ tya' tsá² fariseos

⁵ Mo gangalín tsá² tya' Jesús li' ngoo¹³ tyiia¹ li' ca taain²¹² do niga'iin²mo-tsi coon²¹⁰on 'iñi¹. ⁶ Joon Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tyán²'duu' cwáain¹, un'øø¹³naa' yaanaa' tya' tyiiian³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

⁷ Joon galáa² tsá² tya'a do 'wii²¹² sii¹i la 'oo²¹jee²¹² 'ii:

—'Wii¹³ jo ga'lee²¹e' 'iñi¹ 'e joon 'e jin² la joon.

⁸ Joon mo galili³ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'ii joon gajin²in:

—Laa¹³ 'áai¹ xu jo¹ li²naa'. ¿'E li' 'i¹-oo' 'e jo 'iñi¹ tyán²aan'? ⁹ ¿Ti jo mo ga'øø²¹mogi-'oo', ti jo ti¹³-oo' xiiala mo gajmaa³aa tyiia³ 'a 'iñi¹ 'ná² do jee²¹² 'ná² mil tsañuu¹? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'iñi¹ 'e gasá¹gi? ¹⁰ ¿Ti jo ti¹³-oo' mo gajmaa³aa tyiia³ 'e 'iñi¹ dyla¹ do jee²¹² tyán² mil tsá²? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'e gasá¹gi? ¹¹ 'Áai¹ jo mo ga'øøi²¹-oo' 'e jon'on fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'iñi¹ mo fuu²¹²uu 'naa' 'e un'øøi¹³ yaanaa' coon¹³ tyiiian³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

¹² Joon gali'øøi²¹-tsi tsá² tya' Jesús 'e jon'on cwáain¹ tya' tyiiian³ tya' 'iñi¹ jin² Jesús pe cwáain¹ tya' júu² 'ee¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

Jmoo¹⁰ Tü³ júu³ 'e Cristo Jesús

¹³ Mo gatyia¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li tyu² to² fuu²¹ Cesarea tya' Filipino gaunngii¹ Jesús tsá² tya'a jin²in:

—¿'iin jna, Ruu²¹ Tsá², jin² tsá²?

¹⁴ Joon gañii¹ tsá² tya'a:

—Inlii¹³ jin²in 'e Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ 'nu.

Inlii¹³gi jin²in 'e Elías 'na. Joon tsá² xeei²¹ jin²in 'e Jeremías 'nu si jaain²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ 'ee 'nu.

¹⁵ Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—'Naa', ¿'iin jna fó²oo' 'naa'?

¹⁶ Joon Simón Pedro do gajin²in:

—'Nu-x Cristo 'in gasii¹in Dios. Jóon¹ Dios 'in jiiin¹ 'nu.

¹⁷ Joon Jesús gajin²in:

—Jløø¹³mo 'nu, Simón, jóon¹ Jonás, tsu jon' tsá² ga'e² 'nu 'e júu³ lo. Pe Ñu³oo 'in tyiin¹ ñu¹fú² ga'e² 'nu. ¹⁸ Joon fuu²¹²uu 'nu, 'e sii²¹ 'nu Tü³, joon júu³ tyi'i 'e foo²¹⁰ 'e lii¹na Cristo, 'in gasii¹in Dios, ili la li coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'e jo jøøi²¹ tya' 'in jai² lii² jna tsu jilee¹ 'in jmoo¹⁰ la to² tyu² Tsó² lii¹ la joon. Joon ca 'mó¹ jo li² lii¹ 'e júu³ do. ¹⁹ Joon cwo³oo 'nu jonñi³ tya' li tyu² Dios to² tsá². Jilaa²¹ 'e untsaa¹³u fu juncwii²¹ no nigaliuntsaa¹²a fu ñu¹fú². Joon jilaa²¹ icwo²¹⁰ li² juncwii²¹ lo la joon gali² fu ñu¹fú² jon.

²⁰ Joon gatyu² Jesús to² tsá² tya'a 'e jo 'in jma¹a 'ido júu³ jiiin¹³ jaain²¹ 'e Cristo ii.

Jmoo¹⁰ Jesús júu³ ijúun²in

²¹ Joon 'yiia¹³ joon galáa² Jesús 'wii²¹² jmo²⁰ tsá² tya'a júu³ 'e 'ná¹ tsáa¹ Jerusalén joon do-o 'e'e² e tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ii wúu¹. Joon ijnga²mo 'ido 'ii pe ijiin¹⁰ tún¹ mi ti 'ni¹ jmi²¹². ²² Joon Tü³ do ngájee¹ li coon²¹ joon gasii²¹ Tü³ Jesús júu³ wúu¹ jin²in:

—Jo icwó² Dios 'e li² la joon, Ña'ñu¹u! Jo li² wa' itsangii¹ 'nu la joon!

²³ Joon gajin¹³ Jesús níi¹ joon gajin²in sii²¹i Tü³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna, Satanás, tsu jñii¹³mo coon¹³ júu³ tyi'i. Jo 'i¹-o'o la 'i¹-tsi Dios. La 'i¹-tsi tsá²-a 'i¹-o'o.

²⁴ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Wa 'iin²¹²in tsá² ngi¹ coon¹³ jna 'ná¹ tuu²¹ 'e 'i¹-tsi tya' 'ña'a, ná¹ tyá² a tyá² tya'a ijúun²in la ijúuin³ jna. Joon jó¹ coon¹³ jna. ²⁵ Tsa jilee¹ 'in 'iin²¹²in láa¹ juncwii²¹ tya'a 'ña'a incaa²¹ mo juncwii²¹ tya'a fu li 'ii²¹ pe jilee¹ 'in caai²¹ juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ jna pe intii¹³ mo juncwii²¹ tya'a. ²⁶ ¿'Ee to² 'i³ tya' tsá² wa'a li³ jilaa²¹ 'e sá² la tøøi² ni cwoo¹³ juncwii²¹ pe caa¹mo alma tya'a? ¿'Ee

coon¹³ lí² tyí² tsá² tya' alma tya'a? ²⁷ Tsá 'in Ruu'²¹ Tsá² jíó¹ coon¹³ jílaa'²¹ 'e 'ya'²gi tya' Jmú²¹ coon¹³ ángeles tya'a joon ityí³ tya' jíleei'²¹ tsá² ti jaain²¹ ti jaain²¹ jíin¹³ la niga-jmaa¹. ²⁸ 'E la ja'²mo fuu²¹²uu 'naa', seein²¹ 'inlí¹³ 'in teein² lo 'in jo ijúun²in ca mi jóó²'i 'in Ruu'²¹ Tsá² jó¹ ityá²u to².

17

Jesús gaunsi²i 'e lí¹i tyani gaai²¹ tsá² tya'a

¹ Joon mo gangáí¹ jnú² jmh²¹² ngajéi¹ Jesús Tá³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹i Jacobo do fu yá' coon²¹ moo²¹ ní¹ la jee²¹² tyúuin² do. ² Joon do-o gaunsi²i 'e lí¹i tyani 'in tsá² do. Joon ní¹i galijí¹ la jíi¹ ní¹, síin³gi galitaa²¹ la taa²¹ 'yíia²¹ tya' ní¹. ³ Joon tsifu joon gangaa¹in Moisés coon¹³ Elías teen¹in tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús. ⁴ Joon gajin² Tá³ síi²¹i Jesús:

—Ná'ná¹u, 'í'áai¹ tyá² 'e toon²¹o'on lo! Wana 'iin²¹²u'u, jmoo²¹o'o 'ni¹ 'ná¹ pí³: coon²¹ tyi'na, coon²¹ tya' Moisés joongi coon²¹ tya' Elías.

⁵ La jee²¹² faa²¹ a Tá³ do gajgá¹ coon²¹ jnú¹ taa²¹ jíi¹ li teein¹. Joon ganú²un coon²¹ júu³ jee²¹² jnú¹ do 'e jin²in:

—'In lo-o yáun²¹ tyíia 'in 'iin²¹²na, 'áa¹mo jlóó³na 'wii¹³ tya'a. Naa²uu' 'e jin².

⁶ Joon mo ganú²un 'e júu³ do gafoo¹mo 'áai¹ joon gatyí²¹ a lí¹ rí'í²in ní 'wó². ⁷ Joon Jesús gangatyéin¹ li teel¹³ tsá² tya'a joon gataan¹an cwoó²¹o tya' 'ido, síi²¹i:

—Ráan²naa'; jo foo¹³naa'.

⁸ Joon mo gajóó²o jo 'in gangaa¹gi jíin¹³ 'ná'a Jesús síin¹²gi.

⁹ Joon mo gajgáa¹ 'e moo²¹ do ga'í²i Jesús júu³ tsá² tya'a jin²in:

—Jo 'e fú²uu', jíin¹³ jaain²¹, ca mi yuui¹³ jíin¹ 'in Ruu'²¹ Tsá² jee²¹² lí¹².

¹⁰ Joon gaunngí¹i tsá² tya'a:

—'Ee lí¹ jin²in 'in tífo² tya' ley 'e 'ná¹ jó¹ Elías nífu?

¹¹ Jesús-gí gañí¹i:

—'E la ja'²mo 'ná¹ jó¹ Elías joon 'e tyá² tyá² jílaa'²¹. ¹² Pe fuu²¹²uu 'naa' 'e najó²-o Elías joon jo galicwí¹in 'in tífo² tya' ley do 'ii, lí jíin¹³ gajmaa¹ a jíin¹³ la 'iin²¹²in tya' 'ido. La joon jon i'e² e wúu¹ 'in Ruu'²¹; Tsá².

¹³ Joon ga'óó²¹mo-tsi tsá² tya' Jesús 'e faa²¹ a Jesús cwáain¹ tya' Wó³ saai¹ tsá² jmú²¹.

Un'láa²i Jesús jaain²¹ xuui²¹² júuin² níi¹

¹⁴ Joon mo gatyí¹ Jesús lí taai² tsá² gangatyéin¹ jaain²¹ tsá² lí síin¹² Jesús joon gasíi²¹i wojní¹i tyani Jesús joon gajin²in:

¹⁵ —Jmaa² a feei¹-o'o 'wii¹³ tyíia. Fúu² cwólí²u xuui²¹² tyíia tsa júuin² níi¹ tsa 'áai¹ wúu¹ ní²i. Cú¹³i ní jí² sí tsi jmú²¹ 'ee láai²

naa¹³. ¹⁶ Ningajé¹mo xuui²¹² tyíia fu lí néei¹ tsá² tyí¹ pe jo gali²i gaun'láa² ní¹ lo.

¹⁷ Jesús gañí¹i:

—'I'áa² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'; sícaai¹³ 'í¹-oo¹? 'éTi wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ taan²¹²na coon¹³ 'naa'? 'éTi wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ lífeeí¹-tsii¹³ 'wii¹³ tyíi'? Níjeei¹duu' xuui²¹² do fu lo.

¹⁸ Joon gatyá² Jesús to² 'in líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do joon ga'wóo²mo. Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in xuui²¹² do joon.

¹⁹ Joon coon²¹ lí néei¹ Jesús coon²¹ la 'oo²¹ tsá² tya'a joon gaunngí¹i tsá² tya'a:

—'Ee lí¹ jo gali²i tyí² jna'a 'in líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do?

²⁰ Joon Jesús gajin²in:

—Jo gali²i gatyí² 'naa' 'ido tsa 'wii¹³ xu jai² lí²naa'. 'E la ja'²mo fuu²¹²uu 'naa' wana jai² lí²naa', fiin¹³ coon¹³ coon²¹ 'e píi³, lí²-i fú²uu' 'e moo²¹ sí² dó²: "Jiin¹³ lo; cwó² lí¹ lí xia²¹." Joon ijeen²¹mo 'e moo²¹ do. Jílaa²¹ lí² tya' 'in jai² lí²i. ²¹ Pe 'in líi¹³ la no 'wóo²mo jíin¹³ wa'a faa²¹ a tsá² júu³ tyá² joongi góó²¹ tsá² tyíiañí¹.

Ti tún² naa¹³ 'e jmoo¹o Jesús júu³ jíúun²in

²² Joon mo taan²¹²in caain²¹ fu lí síi²¹ Galilea gajma² a Jesús tsá² tya'a júu³ 'e tsá²-a 'í'ná¹i Ruu'²¹ Tsá². ²³ Joon íjngaa¹³mo 'ido 'ii. Pe mí ti 'ní¹ jmú²¹² jíin¹o tún¹. Joon 'áai¹ ga'aa¹ a fal³ 'e ganú²un 'e júu³ do.

Cuu² 'e cí¹ tsá² tya' cwo¹

²⁴ Joon mo gatyalín² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fuu²¹ Capernaum 'in tsá² 'in cón² laa¹³ tya' cwo¹ gafee²¹i Tá³, gaunngí¹i:

—'éTi jo tyí² tífo² tyíi¹ laa¹³ cwo¹?

²⁵ Joon Tá³ gajin²in:

—Tyí²o 'ino.

Joon mo ga'í² Tá³ inuu tsifu gajin²in Jesús síi²¹i 'ii:

—'éEe 'í¹-o'o, Simón? 'é'lin tyí² laa¹³ tya' róó¹³ taain²¹² juncwii²¹, tí tsá² tya'a sí tsá² coon²¹ fuu²¹ 'ee?

²⁶ Joon Tá³ do gañí¹i:

—Tsá² coon²¹ fuu²¹ tyí².

Joon Jesús gajin²in síi²¹i; Tá³ do:

—Wana la joon jna jo 'ná¹ cí³ 'í' laa¹³ tya' cwo¹. ²⁷ Pe la coon²¹ 'e jo 'e ífaa²¹ a 'in tsá² no laa²¹ tyi, cwó² fu tí tyíia¹ cwo¹i²¹i moocuu². Joon 'in joo²¹ in téen¹u'u nífu ityí¹¹ a coon²¹ cuu² nu 'oo²¹²o. Joon 'e cuu² do líin²mo 'e cí²i laa¹³ tyi¹ coon¹³ tyiajna. Cwocón² tya' 'in tsá² cón² laa¹³ do.

18

Íin 'in tyiin²gi

¹ 'Yíia¹³ joon gangatyéin¹ in tsá² tya' Jesús fu lí tyíin¹in joon gaunngí¹i:

—'é'lin 'in tyiin²gi lí tyá² Dios to² tsá²?

²Joon gatø² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'e jmaa¹a siin¹²in tuntsa' jee²¹² 'in tsá² do, ³joon gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa jo unsii²naa' 'e 'i¹-oo' joon liin²naa' la líi¹i 'in xuui²¹² no jo cwotaan²naa' fu li tyu² Dios to² tsá². ⁴'E coon¹³ la joon 'in tyiin²gi fu li tyu² Dios to² tsá² ilíin² la 'in xuui²¹² no 'in jo jmaa²i jloo³ 'ña'a. ⁵Joon doñi¹in 'in 'ii²¹ jaain²¹ xuui²¹² coon¹³ 'e sii²¹ jna la 'ino, joon 'ii²¹mo jna jon.

'A tsaa¹'i¹³ i'noo¹o tsá² tsaa²

⁶'Wa seein²¹ tsá² itil² jmaa¹a 'e 'noo¹o xuui²¹² 'in jo² líi²i jna tsaa², tyú²gi tya'a wa'a jeei¹gi 'ñú¹a tsá² luu²¹²u coon¹³ coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹in tsá² 'ii tsi jmi¹ñi³ li 'o². ⁷'Áa¹mo gó² 'e sá² 'e leei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ Joon la joon 'e 'ná¹ ilí² pe fúu² 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e un'leei²¹ tsá² yaai.

⁸'Tsu 'wii¹³ joon wa gajmaa¹a cwoo¹o si tí¹³i; 'ee lee²¹u, cwotéu¹nu'u joon cwopi¹nu'u li wíin². Tsa tyú²gi tyi¹ 'e seen²¹un juncwii²¹ tsá² pooi¹³ si tsá² jluui¹³ 'ee lagi cwoo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ je tún² cwoo¹o si jé² tún² tí¹³i; 'ee. ⁹Joon wa unni²i jmoo¹o 'e 'noo²o tsaa², tyii²i, pí¹nu'u li wíin² tsa tyú²gi tyi¹ 'e seen²¹mo'o coon¹³ coon²¹ unni²i lagi cwoo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo.

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in situui¹

¹⁰'Jo jmaa²aa' wa' jo tsáai¹-oo' xuui²¹² no. Tsa fuu²¹²uu 'naa', 'in ángeles tya'a taa²i tyani Nu³u 'in tyiin¹ ñú¹fú². ¹¹In Ruui²¹ Tsá² gajó² juncwii²¹ jmaa¹a tiin¹³ tsá² 'in ngi² situui¹.

¹²'Xiiála líi²naa'? Wa' jaain²¹ tsá² 'aa¹i coon²¹ ciein¹³ joo'saa²¹ joon wa gatuui¹ jaain²¹, itiu²mo 'in noventa y nueve jee²¹² moo²¹ joon 'e tsa'nee¹³i 'in situui¹ do. ¹³Joon wa gatsee²¹i joon ilijøø¹³gi tya' 'in joo'saa²¹ gatsee²¹i do lagi 'in noventa y nueve do 'in jo ituu¹ do. ¹⁴La joon jon 'Ñú¹u, 'in tyiin¹ ñú¹fú², jo 'iin²¹in wa' 'e ngi² situui¹ jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in xuui²¹² pi³.

Xiiála 'ná² jmá¹ tsá² fee¹-tsi tya' tsaruu²¹

¹⁵'Wa ga'láa²a ruu²¹u tyi¹ sii¹³du' la 'oo²¹ gáa¹naa' joon jmaa²a júu³ xiiála ga'láa¹a. Joon wana gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tyi¹ joon lí²i 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³. ¹⁶Pe wa jo gajmaa¹a nuu¹³un te² jaain²¹ gai¹gi tsá² 'e núu¹un 'e sii¹³naa' ilí²in tsá² jmoo¹o júu³ jai² 'in tsá² do. ¹⁷Joon wana jo gajmaa¹a ruu²¹u nuu¹³un tyani 'in tsá² jmoo¹o júu³ jai² do joon cwojee¹u 'in ruu²¹u do tyani li sicaain²¹ jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi Dios. Joon wana jo galinuu¹³un tún¹ tyani 'in tsá² fúui¹ 'in tsaa¹-tsi Dios joon líi²in 'in ruu²¹u do

lawá jaain²¹ 'in jo tsaa¹-tsi Dios si lawá jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'ñii¹ tsá² 'ee.

¹⁸'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'e jilaa²¹ 'e untsaa¹³naa' fu juncwii²¹ lo la joon jon 'e lí² tsaai¹³ fu ñú¹fú². Joon jilaa²¹ 'e cwø²oo' lí² fu juncwii²¹ lo la joon lí² fu ñú¹fú² jon.

¹⁹'Fuu²¹²uu 'naa' jon, wana ti gáa¹naa' 'in cwoo²oo' júu³ ruu²¹naa' coon¹³ coon²¹ júu³ tyú² 'e mí²ii', Ñú³u 'in tyiin¹ ñú¹fú² icwo¹o 'naa' 'e gami²ii' do. ²⁰Mo natí² fiin¹³ gai¹ gaai²¹ tsá² 'in sicaain²¹ iun'goo²¹ jna siin¹³ moo jee²¹² 'ii²¹ —jin² Jesús.

²¹Joon Tú³ do gangóo¹ ngafee¹³i Jesús jin²in:

—Ñá¹ñú¹u, wa gajmaa¹a ruu²¹na 'e gó² tyiia joo¹naa¹³ 'ná¹ jmaa³aa feei¹-tsii¹ wii²¹² tya'a? ¿Ti ca tí² dyia¹ naa¹³?

²²Joon gañii¹i Jesús:

—Jo fuu²¹²uu 'nū ca tí² dyia¹ naa¹³ pe fuu²¹²uu 'nū ca gatyia¹ setenta naa¹³ 'e gafuu²¹²uu 'nū dyia¹ naa¹³.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in jo gali'in²¹²in jmá¹a feei¹-tsi

²³'Tsu 'wii¹³ joon 'e tyu¹ Dios to² tsá² li la lí¹i jaain²¹ røø¹³ 'in gali'in²¹²in jmaa¹³a cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ tya'a. ²⁴Joon mo ga'láa² 'wii²¹² gatø¹ 'in røø² do tsá² tya'a joon gatyia¹ jaain²¹ 'in røø² tya'a 'láai¹ 'áai¹. ²⁵Joon 'in tsa'leei¹³ do jo 'e 'oo¹o wa'a tyi² tya'a. Joon 'in røø¹³ do gatyu²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa' 'ñii¹ ni 'ido coon¹³ 'oo² 'ido coon¹³ joo¹on coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² tya'a 'e tyi² 'e røø² do. ²⁶Pe 'in tsa'leei¹³ do gasii²¹i wojni¹i tyani ñi¹fi²¹²i joon gamii¹i tyani 'ido 'áai¹: "Ñi¹fi²¹i' cwolifee¹mo-o'o 'wii²¹² tyiia joon ici³oo jilaa²¹ 'e røø²na tyi¹." ²⁷Joon ñi¹fi²¹²i do galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya' jilaa²¹ 'e røø² joon galáa²mo 'ido 'ii. ²⁸Joon tsifu cwo¹ii¹ tya' ñi¹fi²¹²i do joon xu ngai²xu mo gajii¹in jaain²¹ tsañuu¹ 'in nirøø²xu coon²¹ tún² 'ii²¹ cuu². Joon tsifu gason²on luu²¹² 'ido sii²¹i: "i¹tyi² gon 'e røø²u tyiia do la no la!" ²⁹Joon gasii²¹ 'in tsá² do wojni¹i tyani¹i joon gamii¹: "Cwo-lifee¹mo-o'o 'wii²¹² tyiia joon ici³oo jilaa²¹ 'e røø²na tyi¹." ³⁰Pe 'ii-gi jo galifee¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² do. Joon gatan²ni¹ 'ido 'ñii¹³ ca tyi² jilaa²¹ 'e røø². ³¹Pe mo gani²i 'in tsa'leei¹³ catyaa² do xiiála gajmaa¹a 'in tsá² do galixuu²¹²mo-tsi joon ngaliin² ngajmaa¹³a júu³ ñi¹fi²¹²i jilaa²¹ 'e nigali². ³²Joon 'in ñi¹fi²¹² do gatyu²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa'a tsate¹ 'e 'in tsá² do. Joon mo gatyia¹ 'in tsá² do gajin² røø¹³ sii²¹i 'ido: "i¹Tsa'leei¹³ 'in gó² ná! Ga'in²mo 'e røø²u tyiia 'wii¹³i gami²i tyani³ii. ³³'Ná¹-a jon jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tya' tsaruu²¹u jii¹³ la nigajmaa³aa feei¹-tsii¹ wii²¹² tyi¹." ³⁴Joon gatsá² 'ñii²¹-tsi ñi¹fi²¹²i do tya'a

'áai¹gi. Joon gatyu²u to² i'e²e tsá² 'ido wúu¹ ca mi tyí² jilaa²¹ 'e rðøi².

³⁵ 'La joon jon ijma¹a Ñu³uu, 'in tyíin¹ ñu²fú², coon¹³ 'naa' wa jo jmaa²aa' feei¹-'oo' 'wii²¹² tyá' tsaruu²¹naa' 'e 'yaai²¹²-'oo' —jin² Jesús do.

19

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tyá' mo tiui² tsá² tsami² tyá'a

¹ Mo ngayuu¹³ gajin² Jesús jilaa²¹ 'e júu³ lo gacwo²íi li sii²¹ Galilea joon gangó¹o li roon¹on coon²¹ 'wó² li sii²¹ Judea 'e roon¹on li' ngoo¹³ jmií²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹.² Fúu¹mo tsá² gangalíin² coon¹³on. Joon gaun¹láa²mo Jesús 'in tsá² do.

³ Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos gangatyéen¹in li ngó¹o Jesús 'e 'iin²¹²in 'e teei²¹ Jesús lawa coon²¹ nilá² joon gaunngíi¹:

—¿Ja ilí² tiui² tsá² tsami² tyá' coon¹³ doñi¹ee cwáain¹?

⁴ Joon gañii¹ 'ii:

—Ñi² 'naa' 'ee jin² júu³ tyá² tyá' Dios 'e mo 'láa² 'wii²¹² gajmee¹ Dios tsañuu¹ coon¹³ tsami².⁵ Jin²o jon: "Tsu 'wii¹³ joon itiu²mo tsá² sáa³ jmií²¹ ilicaain²¹ coon¹³ 'oo²o joon jee²¹² gáa¹ do ilí²in lawa jaan²¹mo."⁶ Joon jo líi¹gi gáa¹ jaan²¹mo galí¹ joon. Tsu 'wii¹³ joon jo lí² xee¹ tsá² 'in gauncaain²¹ Dios.

⁷ Joon gaunngíi¹ 'in tsá² do:

—Wa la joon, ¿'ee lí¹ gatyu²u 'lii²¹² Moisés to² wa lí² cwo¹ tsá² 'oo²o coon²¹ mo'jí² 'e lí² tiui² tsá² 'ii? Joon coon¹³ la joon tiu²mo 'ido.

⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Galí²-i la joon tsu 'wii¹³ 'áai¹ sóo²-'oo' 'naa'. Tsu jo la joon lí² la mo 'wiin²¹².

⁹ Jna fuu²¹²uu 'naa', wana tiui² tsá² 'oo²o wa mo jo mo 'láa¹a coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ joon cuu²¹ cwoo²¹o coon¹³ jaain²¹gi tsami² 'noo¹on tsa² coon¹³ 'in tsami² do. Joon wana cuu²¹ tsá² cwoo²¹o coon¹³ jaain²¹ tsami² 'in natiui² ñuu¹ tyá'a joon 'noo¹on tsá² tsa² 'e la joon.

¹⁰ Joon gajin² tsá² tyá'a sii²¹ Jesús:

—Wana la joon jmo¹o tsañuu¹ coon¹³ 'oo²o tsáai¹gi-tsi wa jo cuu²¹mo cwoo²¹o.

¹¹ Jesús-gi gajin²in:

—Jo jileei²¹ lí² 'øøi²¹-tsi 'elo. Li jiiin¹³ 'in nityi¹³in Dios ilí² 'øøi²¹-tsi. ¹² 'Láa²mo 'ii¹³ 'e sá² 'e jo lí² cui² cwoo²¹o tsá². 'Inlíi¹³ jo 'ii¹in 'e cui² cwoo²¹o ca mi liseen²¹mo. 'Inlíi¹³gi tsá² jo cwó² tsá² jon cui² cwoo²¹o. 'Inlíi¹³gi tsá² jo 'iin²¹²in cui² cwoo²¹o tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyá' li tyu² Dios to². Jileei²¹ 'in lí² jmá¹ 'elo, cwojmaa¹a.

Uncwaa¹i³ Jesús xuui²¹² tyá' tsá²

¹³ Joon gangajée¹ tsá² xuui²¹² tyá'a li sin² Jesús wa'a taan¹an Jesús cwoo²¹o tyá' 'ido joon faa²¹a júu³ tyá². Pe tsá² tyá'a ga'láa²

'wii²¹² jii² ni¹ 'in tsá² jée¹ xuui²¹² do. ¹⁴ Pe Jesús gajin²in:

—Cwó²duu¹, cwojalín² xuui²¹² no tyami³ii joon jo untsaa¹³naa' tsu jiiin¹³ 'in lí¹i la no-o tsataai² li tyu² Dios to².

¹⁵ Joon gataan¹an cwoo²¹o tyá' 'in xuui²¹² do. Joon mo ngayuu¹³ joon gacwo²íi¹o do.

Jaain²¹ simii²¹ 'in sá² cui² tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús

¹⁶ Joon gatyá¹ jaain²¹gi tsá² 'in gaunngíi¹ gajin²in sii²¹ Jesús:

—Tífo² tyúí¹, ¿'ee 'e tyú² 'ná¹ jmáa³aa 'e liseen²¹na tyú² coon²¹ tðøi²?

¹⁷ Jesús gajin²in:

—¿'Ee lí¹ fu²u jna 'in tyúí¹? Jaan²¹mo 'in seen²¹ 'in tyúí¹ jiiin¹³ 'ña'a Dios. Pe wana 'iin²¹²u' liseen²¹mo' tyú² jmaa²¹a la to² tyu² Dios.

¹⁸ Joon gajin² 'in simii²¹ do:

—¿Noo to² tyu² Dios?

Joon Jesús ganii¹:

—Jo jngá¹u'u tsá², jo 'laa²¹²a coon¹³ tsami² tyá' tsá² xeei²¹, jo jmaa²¹a 'uun²¹; jo fu²u júu³ tajuu²¹ jiiin¹³ jaain²¹; ¹⁹ un'goo²¹o nu²¹uu coon¹³ saa²¹a; cwoli¹iin²¹²u'u tsaruu²¹u lawa 'wo'o.

²⁰ Joon gañii¹ 'in simii²¹ do:

—Jilaa²¹ la no nigajmáa³aa jiiin¹³ la mo xuu²¹²na. ¿'Ee 'ná¹ jmáa³gíi?

²¹ Joon Jesús gajin²in:

—Wana 'iin²¹²u'un 'e jo 'e si'naai²¹gi 'e 'naa²¹ cwo¹ni²¹²i 'e 'oo²¹²o joon cwo²¹o tsá² tañii² joon lisá² 'láai²gi tyi¹ fu to² ñu²fú². Mi yuu¹³ joon na¹, ngi²i coon¹³ jna.

²² Pe mo ngayuu¹³ ganúu²un 'e júu³ lo gangaa¹³i faí³ 'áai¹ tsu 'áa¹mo sá² cuu² tyá'a.

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tyá'a:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'áai¹ wúui¹ cwóí¹ yaai tsá² sá² cuu² tyu²u Dios to² 'ii. ²⁴ Fuu²¹²uu 'naa' tún¹, tyán²gi to² wa'a tsaí² jaain²¹ tsá² sá² cuu² li tyu² 'do tsá² lagi wa' ngí¹ camello coon²¹ too²¹ tyá' moocuu².

²⁵ 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² tyá'a mo ganúu²un 'elo. Joon gaunngíi¹ la 'oo²¹ yaai:

—¿'iin lí² tsataai² li tyu² Dios to² tsá²?

²⁶ Joon gajø²i Jesús 'ii joon gajin²in:

—Jo lí² jmá¹a tsá² 'elo pe jilaa²¹ lí² jmá¹a Dios.

²⁷ Joon gajin² Tü³ sii²¹ Jesús:

—Ña'ñu¹u, nigatuu²¹oo¹o 'e 'oo²¹o joon nigangí²i coon¹³ 'nu. ¿'Ee ilí² tyi¹?

²⁸ Joon gañii¹ Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', mi li'múui² jilaa²¹ 'e sá² joon 'in Ruu²¹ Tsá² tyiín¹ li silií²¹ tyá'a coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tyá'a joon 'naa' 'in nigangí¹ coon¹³ jna iní² di dyatun¹ li silií²¹² tyií¹. Joon ityú²uu to² 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² Israel. ²⁹ La joon jon jileei²¹ 'in nigatú² nu¹ si nigatiui¹ ruu²¹ tsañuu¹ si ruu²¹ tsá² tsami² 'ee si nigatiui² sáa³ jmií²¹ 'ee si

tsami² tya'a si jóon¹ on 'ee si nigatá² 'wó² tya'a tsa² 'wii'¹³ jna-a; i'ii'²¹ mo cíein¹³ líi'¹ gi jnaa i'ii'²¹ mo jon juncwii'²¹ tya'a 'e taa'²¹ a coon²¹ tøø² mo. ³⁰ Pe fúu¹ mo tsá² 'in seein²¹ nano 'in líi'¹ nifu 'ii-i litséi'¹ ciin²¹ gi. Joon fúu¹ mo 'in litséi'¹ nano joon 'ii-i nifu ciin²¹ gi —jin¹² Jesús sii'²¹ 'in tsá² do.

20

Lawa tsa'leei'¹³ 'in gajmaa¹ a to²

¹ Faa²¹ gi Jesús jin² in:

—'E tyu'² Dios to² li la líi'¹ jaain²¹ ñi'fi'²¹² tsá² 'i náa¹ to². Joon mo 'aa²¹ tsáa¹ a tsa'née¹ i tsa'leei'¹³ tya' 'in cún² mi'³ wuunjøø¹³ tya'a. ² Joon jin² in xiiati tyi² la coon²¹ jmü'²¹². Joon gasii'¹ in 'in tsá² do jee²¹² to² tya'a. ³ Joon la 'iin² ñá² gangó¹ li li' 'moo¹³ joon gatsee²¹ i tsá² 'in jøøi². ⁴ Joon gajin² in: “¿Ja cwoliin² naa¹ cwojmaa² aa¹ to² tyiia joon icwó³ oo 'e tí² naa'?” Joon gangalín² mo 'in tsá² do. ⁵ Joon mo gatí² tyiiañi¹ coon¹³ la 'iin²¹ 'ni¹ ca 'loo¹ gangó¹ 'in ñi'¹ do li li' 'moo¹³ do 'náa²¹ tsa'leei'¹³ tya'a. ⁶ Joon la 'iin² ñá² ca'loo¹ gatsee²¹ i 'in líi'¹³ 'in jøøi², joon gajin² in: “¿'Ee li' nées¹³ naa' lo tøøi² jmü'²¹² jo 'ee to² jmoo² oo'?” ⁷ 'Ido-gi gañii¹: “Tsu jo 'iin²¹² mo galí² 'neei²¹ jna'a 'e jmoo²¹ o' to².” Joon gajin² in ñi'¹ do: “Cwoliin² naa¹ cwojmaa² aa¹ to² 'wó² tyiia joon icii³ 'i lee¹³ naa¹ jii'¹³ la gatii².” ⁸ Joon la xuu jnaa² gatyü² ñi'¹ do to² tsa'leei'¹³ tya'a 'in tyu'² to² gajin² in: “Cwote² du' tsa'leei'¹³ do joon cwo¹ o' lee¹³, joon 'láa² 'wii'²¹² cwo¹ o' lee¹³ 'in ngataai² li tséi¹ do. Joon 'in ngataai² jee²¹² to² nifu cwo¹ o' lee¹³ li gatséi¹.” ⁹ Joon 'in ngataai² jee²¹² to² la 'iin² ñá² ca'loo¹ ga'ii²¹ mo 'lee¹³ i tya' la tøøi² jmü'²¹². ¹⁰ Joon mo ga'ii²¹ 'in ngataai² nifu do 'lee¹³; líi'² i'ii'²¹ 'láai² gi 'lee¹³; lagi 'in ngataai² ca'loo¹ do. Pe xu joon coon²¹ røø² ga'ii²¹ 'lee¹³ i coon¹³ 'ido. ¹¹ Joon mo ga'ii²¹ 'e 'lee¹³ do galáa² 'wii'²¹² jo cwo¹ o' jüu³ ruu²¹ i coon¹³ ñi'fi'²¹² i do ¹² jin² in: “In gacwoliin² li tséi¹ røø² ga'ii¹³ naa¹ 'lee¹³ naa¹ coon¹³ 'ido joongi coon²¹ hora gajmaa¹ a 'ido to² joon jna'gii¹ tøøi² jmü'²¹² taan²¹ a'an jee²¹² 'yiia²¹.” ¹³ Pe 'in tsá² fi²¹² do gañii¹ i jin² in sii'²¹ jaain²¹ 'in tsá² do: “Tсарu¹ u', jo jmoo³ oo 'e gó² tyi'naa'. ¿Ti jo gajmoo²¹ o' jüu³ xiiati 'e léé¹³ u tya' coon²¹ jmü'²¹²? ¹⁴ Con²¹ on jii'¹³ léé¹³ u 'e gatii² u joon cweei². In²¹² na cwo³ oo 'in ngataai² jee²¹² to² li tséi¹ do jii'¹³ la cwo³ oo 'na. ¹⁵ Lí²-i tyu'³ u to² cúu³ uu jii'¹³ la 'iin²¹² na. ¿Ti ga'aa²¹² a tsiuwú¹ tsu tsá² tyú¹ mo jna? ¹⁶ La joon lí¹, 'in li tséi¹ 'ii 'in nifu, joon 'in nifu 'ii 'in li tyéi¹. Tsu itø¹² ø Dios fúu¹ tsá² pe xuu 'in gacwai² jmáa¹ a.”

Xiiagi tún¹ jmo¹ o Jesús tsá² tya'a jüu³ ijuun² in

¹⁷ Mo ngó¹ Jesús fu Jerusalén 'yúu² i fu¹ joon gajé¹ i coon²¹ ji dyatuuin² tsá² tya'a joon gajin² in:

¹⁸ —Tyán² duu' cwáain¹. 'E ningalii²¹ i' lo fu Jerusalén. Joon do-o i'ni¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwoó²¹ o 'in tyu'² to² untá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon ityu'² to² ijuun² in 'ido. ¹⁹ Joon ijaan¹³ mo 'ido tya' tsá² jo seein²¹ Israel, joon iungøø¹ ni' i 'ido, ipoo¹ ni' i joongi itéen¹ in tsaá² crúu¹³. Pe mi ti jmü'²¹² ni¹ ijiin¹ o tún¹ jee²¹² líi²¹².

Mü'¹ sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ jmü'^{aa} 212

²⁰ Joon gangatyéen¹ in Jacobo jóon¹ Zebedeo coon¹³ ruu²¹; Wó³ coon¹³ sáa³ a fu li siin¹³ Jesús joon gaun'goo²¹ o Jesús tsu sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ gali'in²¹² in mü'¹ i jmü'^{aa} 212. ²¹ Joon gaunngü¹ i Jesús 'ii:

—¿'E 'iin²¹² u'un jmáa³ aa tyi' i?

Joon sáa³ 'ido gajin² in:

—Mi tyé¹ u' u li tyu'²¹ u to² joon cwo²¹ o cwá² a 'in yuu²¹ tyiia gáí² lo, jaain²¹ li' cwoó¹ o tsáa¹ jaain²¹ gi li' cwoó¹ o tooin²¹².

²² Pe Jesús gañii¹:

—Jo ñi² 'naa' 'ee mí² ii'. ¿Ti lí² taa²¹ aa' moo² oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna? Joon, ¿ti lí² ijuun² naa' la ijuuin² jna?

'Ii-gi gajin² in:

—Lí²-i.

²³ Joon gajin² Jesús sii'²¹ i 'ii:

—Ja² mo, imoo² oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna joon ijuun² naa' la ijuuin² jna pe jo tí² na cwóo³ oo ni² i' jaan²¹ naa' li' cwóo³ oo tsáa¹ jaain²¹ gi li' cwóo³ oo tooin²¹². 'E joon 'e tya' tsá² 'in nigatyá¹ a ñu³ uu tyú².

²⁴ Joon mo ganúu² un 'in dyéi¹ tsá² tya'a catyaa² do gatsá² 'nii²¹-tsi tyi² 'in gáí¹ ruu²¹ i do. ²⁵ Pe Jesús gatø² ø 'ii gajin² in:

—Jiin¹³ la ñi² 'naa', 'in tsá² tyu'² to² juncwii²¹ tyu'² u to² 'ii²¹, joon 'in tsá² 'in tyu'² to² 'in tyiin² jee²¹² 'in tyu'² to² do gøø¹³ gi to² tyu'² u. ²⁶ Pe jo lí² la joon jee²¹² 'naa'. Tsu 'in 'iin²¹² in jmá¹ feei¹ gi jee²¹² 'naa', 'ii 'ná¹ unji² in 'in catyaa² gi. ²⁷ Joon 'in 'iin²¹² in lí² in nifu 'ná¹ jmá¹ la to² 'e tyu'² 'in catyaa² gi do. ²⁸ Tsu jna-a, 'in Ruu²¹ na Tsá², jo gagoo²¹² oo 'e unji² in tsá² jna pe gagoo²¹² oo wa'a unji³ na tsá². Gagoo²¹² oo 'e cwó³ oo juncwii²¹ tyiia la wa' 'e 'laa¹³ ilí² tiin¹³ tsá² fúu¹.

Un'laa² i Jesús gáí¹ tsá² tiui²

²⁹ Joon mo gacwo³ i' i Jesús fuu²¹ Jericó do fúu¹ mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesús. ³⁰ Joon li' caai²¹ fu¹ li ngó¹ o Jesús néei¹ gáí¹ tsá² tiui². Joon mo galii¹³ i ingii¹ Jesús li néé¹ i do joon ga'oo¹ o jin² in:

—i'Ña¹ ñu¹ u', Jóon¹ 'líi²¹² David, fúu² cwoliin¹ u jna'a!

³¹ In tsá² 'in ngalín² do sii'²¹ i 'ido wa'a jo to² o líi¹ 'ido mü'¹³. Pe xu joon lí¹ líi¹ gi tá² ga'oo¹ o jin² in:

—Ĵñāñu¹u, Jóon¹ 'lii²¹² David, fúu² cwoliin¹u jna¹!

³² Joon Jesús gajaan¹an li ngó¹ joon gatø²'in tsá² tiui² do joon gaunngii¹:

—Ĵ'ee 'iin²¹²naa¹ ijmaa³aa tyii¹?

³³ Joon gañii¹ 'ido:

—Ĵñāñu¹u, 'e 'iin²¹²na¹ jø²ø¹!

³⁴ Joon fúu² galii² Jesús 'ii, joon ga'lii²¹ unni¹ 'ido. Tsifu joon gali¹ jø²ø¹ 'in tsá² tiui² do joon ngaliin²mo coon¹³ Jesús.

21

Mo ga'i²i Jesús Jerusalén

¹ Joon mo xu¹ 'ná'gi tyía¹ Jesús fuu²¹ Jerusalén, joon gatyaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betfagé, fuu²¹ náa¹ caai²¹ moo²¹ sii²¹ Olivos. ² Joon Jesús gaty²u to² gáí¹ tsá² tya'a jin²in: —Cwoliin²naa¹ 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyani no. Joon do-o ityee¹³naa¹ jaain²¹ bu³ 'yiii²¹² si'ñúu¹ coon¹³ yuun²¹ tya'a. Joon sii¹³ii¹ 'nii²¹² tya'a joon jø²¹²naa¹ fu lo. ³ Wa¹ 'in sii²¹ 'naa¹ cwáain¹ tya' bu³ do joon fú²uu: “Ñāñu¹oo'o 'né¹ ni¹ 'inlo joon nacun¹ jaa²¹²na'a.”

⁴ Joon la lo gali¹ 'e gatsín¹ júu³ gataan¹an ni mo'ji² jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹ 'e jin²:

⁵ Sii¹³ii¹ 'e fuu²¹ do sii²¹ Sión: “Jø²ø², Røø¹³ tyii¹ jó¹ lawa tsá² 'wóí¹ tyiin¹in jaain²¹ bu³, jaain²¹ bu³ xuui²¹², 'in lí¹i jóon¹on jaain²¹ joo'núu³ tyaan¹ laa²¹².”

⁶ Joon 'in tsá² tya' Jesús do ngaliin²mo ngajmaa¹ la to² tya² Jesús. ⁷ Ngate¹e bu³ do joon gaunfuu¹u siin¹³in moo'wó¹o bu³ do. Joon gacwó² Jesús 'in bu³ do. ⁸ Joon 'in tsá² fúu¹ do ganii¹²i siin¹³in tya'i fu¹ li ngó¹ Jesús. Joon 'inlii¹³ gaty²u ni²¹² moo²¹ joon gatyaa¹ tya'i fu¹. ⁹ Joon 'in tsá² 'in ngaliin² nifu lagi 'in jalín² li' caluu 'oo¹o jin²in: —Ĵcwoseein²¹ Jóon¹ 'lii²¹² røø¹³ David wóo²! ĴIn cwa³mo 'i 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ñāñu¹u! ĴUn'goo²¹oo¹ Dios!

¹⁰ Joon mo ga'i² Jesús fuu²¹ Jerusalén joon ganáa¹ 'goo²¹ 'áai¹ joon fúu¹mo gaunngii¹ gajin²in: —Ĵ'lin-gi 'ino?

¹¹ Joon tsá² gañii¹:

—Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tya' Dios 'in sii²¹ Jesús 'ino. 'In jó¹ fuu²¹ Nazaret 'e náa¹ li sii²¹ Galilea no.

Ga'woo²¹mo Jesús tsá² 'in taai² inuu cwo¹ fee¹ do 'e tyaan¹ 'e 'ni¹i 'e ló² tsá²

¹² Mo ngayuui¹³ joon ga'i² Jesús inuu cwo¹ fee¹ tya' Dios sii²¹ do. Joon ga'øø¹²mo jileei²¹ 'in taai² do fu caluu. Lagi 'in taai² ló¹ do la joon jon 'in taai² 'nii¹i ga'øø¹²mo. Gajiin²¹ Jesús mesa li taa¹³ cuu² tya' tsá² 'in unsi²¹i cuu² tya' tsá². Gajiin²¹mo jon 'mosí¹³

li néei¹ 'in 'ni¹i maa²¹². ¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—Ni jí² tya' Dios jin²in: “'E 'nú³uu lo iun-sii²¹ tsá² coon²¹ li faa^{21a} tsá² júu³ tyá²”, pe 'naa¹ nigajmaa^{2aa} lo lawa coon²¹ too²¹ li taa²¹² 'uun²¹.

¹⁴ Joon tsi inuu cwo¹ do gangatyéen¹in 'inlii¹³ tsá² tiui² coon¹³ 'inlii¹³ tsá² jluui¹³ li siin²¹ Jesús joon gaun'láa²mo Jesús 'ido. ¹⁵ Taai² jon inuu cwo¹ do 'inlii¹³ xuui²¹² 'in ga'oo¹o gajin²in: “Ĵcwoseein²¹ Jóon¹ 'lii²¹² røø¹³ David wóo²!” Joon mo gani² 'in tsá² tya² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley jilaa²¹ milagro gajmaa^{1a} Jesús joon mo ganú²un 'e 'oo¹o 'in xuui²¹² do gatsá² 'nii²¹-tsi. ¹⁶ Joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—ĴTi jo nuu²un 'ee 'e jin² 'in xuui²¹² no?

Joon gañii¹ Jesús:

—Núu³oo. ĴTi jo mo gauntsaa¹³naa¹ 'ee 'e jin² jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'elo? Jin²o la no:

'E 'øø¹ø xuui²¹² coon¹³ yuun²¹ pi³ iuntyuí¹ jna-a joon.

¹⁷ Joon gacwo¹o do, gatáú²mo 'in tsá² do joon gangó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betania. Joon do-o gajaan¹an canúu¹.

'Ti²i Jesús tsiifú² tya' 'mó² cwarí³

¹⁸ Mo gajná² joon gaci¹³i Jesús fu Jerusalén joon gatsá² un'aa²¹². ¹⁹ Joon gango¹o si² li' caai²¹ fu¹ coon²¹ 'mó² cwarí³. Joon gangatyéen¹in co' li si²i pe jo 'e gatsaa^{21a} jiin¹³ coon²¹ 'oofuu²¹ tya'a. Jmaaí² mo'wo² tsi². Joon Jesús gajin²in sii²¹i 'e 'mó² cwarí³ do:

—Ĵjiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo 'ee 'oofuu²¹ 'ii¹gi 'nu!

Joon tsifu joon lityuun²¹ 'e 'mó² cwarí³ do. ²⁰ Joon mo gani¹ tsá² tya' Jesús 'elo ganga'goo²¹o-tsi 'áai¹ joon gajin²in:

—ĴLaa¹³ lii¹i jmoono galityuun²¹ 'e 'mó² cwarí³ no!

²¹ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa¹, wana jo¹ líi²naa¹ joon jo tóin¹ júu³ tyii¹ líi¹gi lijmaa^{2aa} lagi jmaa^{212aa} tya' 'e 'mó² cwarí³ no. Lí²-i fú²uu¹ 'e moo²¹ si² do: “Ĵiin¹³ lo, cwó², cwoté²u tsi jmi¹ñi³”, joon la joon ili². ²² Joon jilaa²¹ imi²ñi³ coon¹³ júu³ tyá² tyii¹ 'ii¹³naa¹ wa jo² líi²naa¹.

To² 'oo¹o Jesús

²³ Joon ga'i² Jesús inuu cwo¹ fee¹ do joon la 'ii²¹² siin²¹ 'e 'e tsá² joon gangatyéen¹in 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøø¹³ tya' tsá² Israel joon gaunngii¹:

—Ĵ'ee to² 'oo²¹o 'e jmoo²¹o la no? Ĵ'lin gacwo¹o 'e to² no?

²⁴ Joon Jesús gañii¹:

—Joongi iunngii³duu 'naa¹ joon wana ñi²ii¹ la joon jon jna ifuu²¹²uu 'naa¹ 'iin gacwo¹o

to² jmó³oo. ²⁵ ¿'lin gaty² to² saa¹i Wó³ tsá² jmi²? ¿Ti Dios 'e wa tsá² 'ee?

Pe 'in tsá² jo cwo¹o júu³ la 'oo²¹ ruu²i jin²in:

—Wana fá²a' Dios gaty² to² 'in Wó³ do ijin² 'ino: “¿'Ee li' jo gajo¹ galí²naa' júu³ tya' 'ido?” ²⁶ Joon wana fá²a' 'e tsá²-a gaty² to² Wó³ do ijme¹mo tsá² jna' tsu jilee²¹mo tsá² líi²i 'e faa²¹a Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

²⁷ Tsu 'wii¹³ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús jin²in:

—Jo né² jna'a.

Joon gajin²in Jesús:

—La² joon jon jna jo fuu²¹uu 'naa' 'in gacwo¹o jna to² 'e 'óo³oo.

Lawa jaain²¹ tsá² 'in seen²¹ gáí¹ jón¹on

²⁸ Joon Jesús gasii²¹i 'in tsá² do jin²in:

—¿'Ee 'i¹-oo'? Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in seen²¹ gáí¹ jón¹on. Joon gajin²in sii²¹i 'in jaain²¹ do: “Yun²¹ tyi', cwo²¹o cwocun²¹un mi³ wuunjø¹³ tyiia no.” ²⁹ Joon 'in jón¹ do gañii¹: “Jo ní³ jna.” Pe mo li cii²¹giXu gajoo²¹o-tsi joon gango¹-o, ngajmaa²¹a to². ³⁰ Joon gango¹o jmi²i do ngajø²⁰ 'in jaain²¹ dogi. Joon la do-o gajin²in. Joon 'in jaain²¹ do gajin²in: “Tyá²-u, ñu³, ní³oo.” Pe jo gango¹o. ¿'Ee 'i¹-oo'? ³¹ ¿'lin jee²¹ 'in gáí¹ do gajmaa¹a la 'iin²¹in jmi²i do?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'In nifu do-o.

Joon gajin²in Jesús:

—'E la ja²'mo fuu²¹uu 'naa', 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiatsangó¹ it-sataa² li tyu² Dios to² jéi¹gi lagi 'naa'. ³² Tsu Wó³ saai¹ tsá² jmi²i gajo² gajma¹ 'naa' júu³ xiiiala ná¹ taan²¹naa' joon jo gajo¹ galí²naa'. Pe 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiatsangó¹ jo¹o galí²i. Pe 'naa' fiin¹³ gañi²oo' 'elo jo gajoo²¹-oo' wa' jai² líi²naa' —jin² Jesús.

Lawa 'in líi¹ tsalee¹³ 'in gó²

³³ —Ná²duu' coon²¹gi júu³ —gajin² Jesús— lawa jaain²¹ tsá² fii²¹ 'wó² 'in gajñi¹i wuunjø¹³ jee²¹ 'wó² tya'a joon gajmaa¹³a coon²¹ 'yá² la caain²¹ ti tyiia²¹ tya'a. Joon gajmaa¹³a coon²¹ li niu² mi³ wuunjø¹³ do. Gajmaa¹³o joon coon²¹ po' ñi¹ i'á'a 'wó² do.

'Mo ngayuu¹³ joon gacwo¹o tsá² ini² do. Joon gango¹o coon²¹ cwo¹³ li wíin². ³⁴ Joon mo gati² liroo²¹ mi³ wuunjø¹³ do 'in fii²¹ 'wó² do gasii²¹in jaain²¹ gai¹ tsalee¹³ tya'a wa tsatyíin²an 'e tyáa¹ 'e gati²i 'e garoo²¹ 'wó² do. ³⁵ Pe 'in tsá² taain²¹ ní² do gasan²mo 'in tsalee¹³ 'in gatyálin² do, jaain²¹ gapoo²¹i, jaain²¹gi gajngaa¹³mo, joon gatyuu¹³i; cuun²¹ 'in jaain²¹gi do. ³⁶ 'In fii²¹ 'wó² do gasiin²¹gi tsalee¹³ tya'a fúu¹gi pe la do-o tún¹ gajmaa¹a 'in ní² 'wó² do.

³⁷ Joon li gatséi¹ gasii²¹in jón¹on ga'i¹-tsi: “Fowa ili'gii²¹mo Yun²¹ tyiia”, líi²i. ³⁸ Pe

mo gangaa¹i jón² 'in tsá² fii²¹ 'wó² do 'in gatyí¹a do gasii²¹ la 'oo²¹ 'ii: “'Ino-o 'in lí² tya'a 'e 'wó² no, joon wa jngaa¹²mo' 'ino joon ili² tyi' 'e 'wó² no.” ³⁹ La joon gasaan²¹mo 'ido, joon gapii²in li' co' 'yá² do joon gajngaa¹²mo.

⁴⁰ Joon gaunngii¹i Jesús 'in tsá² teein²¹ co' li siin¹²in do jin²in:

—Mi tyía¹ 'in fii²¹ 'wó² do, ¿'ee ijmáa¹a tya' 'in tsá² taain²¹ 'wó² tya'a do líi²naa'?

⁴¹ Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'Ijngaa¹²mo 'in tsá² gó² do jo 'ee fúu² líi²gi 'ido. Joon icwo¹o tsá² xee²¹mo 'e 'wó² do joon 'in tsá² do ityáa¹ cwo²¹o 'in fii²¹ 'wó² do ití²i 'e garoo²¹ do.

⁴² Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

'Naa' niganu²un²¹ júu³ tya' Dios 'e jin²in: 'E cuun²¹ 'e gadya²a 'in tsá² jmoo¹³o 'nú¹ li' caai²¹ lawa jo 'ee²¹ to² 'íi³.

'E cuun²¹ joon galí¹ cuun²¹ nifu.

Gajmaa¹a Na'ñu¹'u' 'elo.

Joon ganga²oo²¹-tsi tsá² 'áai¹ 'in gani² 'elo.

⁴³ Wii¹³ joon fuu²¹uu 'naa', jo ityu²gi Dios to² 'naa' joon ityu² to² tsá² xeei²¹ 'in lí²jmá¹a jii¹³ la to² tyu² do. ⁴⁴ Joon cwáain¹ tya' 'e cuun²¹ nifu do, doñi¹in 'in cii²i ni cuun²¹ do litu¹³ 'ii coonti joon wana 'iin gatsiin¹in 'e cuun²¹ do joon lí² fu² 'ii coonti.

⁴⁵ Joon mo ganúu²un 'in tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do 'e júu³ cwáain¹ gatyaa¹ Jesús do galili³o 'e faa²¹a 'wii¹³ tya' 'ii-o. ⁴⁶ Galii¹³in 'e teen¹³mo 'ido pe gø²¹mo tsá² tsu 'in tsá² do 'i¹-tsi 'e Jesús do faa²¹a cwáain¹ tya' Dios.

22

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwo²¹ tsá²

¹ Joon ga'laa² Jesús 'wii²¹ 'e tyaa¹ jmai² júu³ cwáain¹ tya' 'in tsá² do gajin²in:

² —'E tyu² Dios to² tsá² li la li mo gajmaa¹a jaain²¹ róøi¹³ røi²¹mo gacui² cwo²¹ jón¹on. ³ 'In róøi¹³ do gasii²¹in tsalee¹³ tya'a wa'a tsate² 'e 'in tsá² nigatø²⁰ itsaliin² jmi² do. Pe 'in tsá² nigatø²⁰ do jo 'iin²¹in tsaliin². ⁴ Joon gasii²¹in 'in xeei²¹gi tún¹ tsalee¹³ tya'a joon gasii²¹ 'ido: “Cwosii¹³duu' 'in tsá² nigatø²⁰ do, niná¹ tyú² 'uunñi² tyiia no. Nigajúin¹ joo'tsáa² coon¹³ 'in catyaa² 'in 'ooin¹³. Joon jilaa²¹ niná¹ tyú² tya'a jin²in fu²u. Cwoliin²moo¹ li ná¹ jmi² do.” ⁵ Pe 'in tsá² do jo gaunji²i tún¹. Jaain²¹ jee²¹ 'in tsá² jo gangalin² li ná¹ jmi² do do gango¹o ngajø²⁰ 'wó² tya'a. Jaain²¹gi gango¹o nga'ñii¹Xu 'e 'oo¹o. ⁶ 'Inlíi¹³gi gajmee²¹mo 'in tsalee¹³ tya' róøi¹³ 'in gangate² 'ii ce gajngaa¹²mo 'ido. ⁷ Joon 'in róøi¹³ do gati² 'nii²¹-tsi joon gaty²u to² 'láa² tya'a wa tsaliin² tsajngaa¹²mo 'in tsá² do 'in gajngaa¹² tsalee¹³ tya'a joon i'úi¹ jí² goo¹o

'ido. ⁸ Mo ngayuui¹³ joon 'in róøi¹³ do gasii²¹ tsaleei¹³ tya'a jin²in: "Jilaa²¹ niná¹ tyá² tya' icwui² cwoo²¹ xuui²¹² tyiia pe jo ti²i jalín² 'in nigatóø² do. ⁹ Cwoliin²naa' jon fu la caain²¹ tyuu¹³ jee²¹² 'nú¹ joon tóø² doñi²in tsá² 'in máa¹³naa' ijalín² li ti² jmi²¹² lo." ¹⁰ Joon ngalín²mo 'in tsaleei¹³ do jee²¹² 'nú¹ do joon galicaain²¹ jileei²¹ tsá² 'in gatsee²¹i 'in tyú¹i coon¹³ 'in gó². Joon coon¹³ la joon garó¹i in² tya' 'in róøi¹³ do.

¹¹ Joon 'in róøi¹³ do ga¹'2 in² li nataai²¹² 'in tsá² gatø² do. Joon gangaa¹i jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo tyi² 'mi² 'a la tyi² tsá² 'in taai²¹² li cui² cwoo²¹ tsá². ¹² Joon gajin²in sii²¹ 'ido: "Tsaru¹u, ¿'ee li jo tyii¹³i 'mi² 'e la tyi² 'in catyaa² no?" Joon 'in tsá² do gajaan¹an tii². ¹³ Joon 'in róøi¹³ do gaty² to² tsaleei¹³ tya'a jin²in: "Cwo²naa² cwoo²¹ ti² 'ino joon cwopín¹naa' fu caluu li nnu²¹." Do-o ityi²i tsá² joon icuu²¹i moojóon¹on. ¹⁴ Tsu² ito²ø Dios fúu¹mo tsá² pe xuu² 'in cwai¹³ jee²¹² do-o jmaa¹a.

Unngii⁴ tsá² Jesús cwáain¹ tya' cuu² cí¹ tsá² tya' tsaat² tyiin¹ Roma

¹⁵ Joon 'in tsá² fariseos gasii²¹ la 'oo²¹ yaai xiiala lí² 'ní²i Jesús coon¹³ júu³ tya'a. ¹⁶ To² joon gasii²¹in tsá² fariseos 'inlii¹³ tsá² tya'a caan²¹mo coon¹³ 'inlii¹³ tsá² tya' Herodes 'e sii²¹i Jesús, joon gajin²in:

—Tifo², né³oo¹ 'e fo²'o jmai² 'e la jai². Joon 'e²¹e tsá² fu¹ tyi² Dios la jai² jo 'ee unjii²¹i jilaa²¹ 'e faa²¹a tsá². Tsu² jo jmoo²¹o 'ii²¹ jii¹³ la 'i¹-tsi tsá². ¹⁷ Sii¹³ jna'a, ¿ti² tyá² wa tyi² tsá² cuu² tya' 'in tsaat² tyiin¹ Roma 'owa jo tyi² tsá² 'ee?

¹⁸ Pe Jesús ní¹o 'ee 'e gó² 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in:

—Tsá² 'in sii²¹i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'. ¿'Ee li 'iin²¹naa' tóø¹³naa' jna nilá²? ¹⁹ 'Ee¹³duu' jna coon²¹ cuu² 'e cí²i² tya' róøi¹³ do.

Joon gacwo¹o coon²¹ cuu² yuu²¹. ²⁰ Mo gani²¹i Jesús 'e cuu² do gaunngii⁴i:

—¿'lin ní² 'e toon¹on ni cuu² lo? Joon, ¿'iingi coon¹³ 'e toon¹on 'e sii²¹ ni cuu² lo?

²¹ Joon 'in tsá² do gañii⁴i:

—Ni² 'in tyu² to² do-o no.

Joon gajin² Jesús:

—Cwo²oo' jon 'in tyu² to² Roma jii¹³ 'e gatii²i, la joon jon cwo²oo' jon Dios 'e gatii²i.

²² Joon mo ganúu²un 'in tsá² do júu³ tya' Jesús do ganga²goo²¹-tsi. Gatiu²mo 'ido 'ii jon gangleiin¹mo.

Gaunngii⁴ tsá² Jesús cwáain¹ tya' mi jii¹ 'in tsá² jee²¹² 'ii²¹²

²³ Jmi²¹² joon gangalín² 'inlii¹³ tsá² saduceos, 'in jin² 'e jo jii¹in tsá² jee²¹² 'ii²¹², ngaunngii⁴i Jesús 'e júu³ lo:

²⁴ —Tifo², Moisés gaty²u to² jna' wana gajún¹ tsá² mo nasiciu² cwoo²¹o joon jo

xuui²¹² tya'a liseein²¹ ná¹ cu²mo cwoo²¹ 'in ruu²¹ 'in 'ii²¹² níjún¹ do 'in 'yia²nii². Joon iliseein²¹ xuui²¹² tya' 'in ruu²¹i najún¹ do. ²⁵ Joon galiseein²¹ dyá¹i tsañuu¹ la 'oo²¹ ruu²¹i. Joon 'in nifu do gacu²mo cwoo²¹o joon gajúun¹mo joon jo xuui²¹² tya'a galiseein²¹. Joon 'in ruu²¹i li gati² gáí¹ do gacu²mo cwoo²¹o jon coon¹³ 'in 'yia²nii² do. ²⁶ La galí¹ tya' 'in nifu do la joon galí¹ tya' 'in gati² gáí¹ do. La joon tya' 'in gati² gaai²¹ jon. La joon galí¹ tya' ji dyáa¹ do. ²⁷ Joon mo gangñii² joon, joon gajúun¹mo jon 'in tsa²ni² do. ²⁸ Joon mi jii¹in tsá² jee²¹² 'ii²¹², ¿'iin jee²¹² 'in dyá¹i tsaru²¹ do do ilii²in nuu¹ tya' 'in tsa²ni² do tsu² jilee²¹mo do gacu²mo cwoo²¹o coon¹³?

²⁹ Joon gañii⁴i Jesús:

—Li¹ cí¹²i 'i¹-oo' naa' tsu jo ní²ii¹ 'ee jin² júu³ tya'a Dios jon²gí ní²ii¹ 'ii²¹ tya' Dios. ³⁰ Tsu² mi jii¹in 'ii²¹² jo cui²gi cwoo²¹o tsañuu¹ jon²gí tsa²ni². Ili²in lawa ángeles tya' Dios 'in taai²¹² ñá²fú². ³¹ Pe cwáain¹ tya' 'e jii¹in 'in tsá², ¿ti² jo mo gauntsáa¹³ 'naa' xiiala nigajin² Dios 'ña'a? La joon gajin²in: ³² "Jna-a Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac, joongi tya' Jacob." 'In Dios Jmii²¹ do jon' Dios tya' 'in níjuin¹, Dios tya' tsá² jii¹ 'ii.

³³ Áai¹ ganga²goo²¹-tsi 'in tsá² fúu¹ taai² do mo ganúu²un júu³ ga'ee¹ Jesús.

'E júu³ 'e tyu² Dios to² 'e tyiin²gi

³⁴ Joon mo galiñi¹ tsá² fariseos 'e Jesús nigali¹o tsá² saduceos do joon gauncaain²¹ yaai 'in tsá² fariseos li siin²¹ Jesús. ³⁵ Joon 'e 'iin²¹²in wa iliiñii¹ 'ee 'i¹-tsi Jesús joon jaain²¹ tifo² tya' ley jee²¹² 'ii gaunngii⁴i Jesús jin²in:

³⁶ —Tifo², ¿'ee júu³ 'e ga'ii²i 'ii²¹² Moisés to² tyu² Dios 'e tyiin²gi?

³⁷ Joon Jesús gajin²in:

—Cwoli¹in²¹²mo'os Dios tyi¹ jii¹³ la'a 'e seen²¹un, joon jii¹³ la'a 'e 'i¹-o'o. Jo 'iin²¹²gi⁴i jii¹³xu fee¹gi lagi 'iin²¹²u'un Dios tyi¹i. ³⁸ 'E loo¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi nifu la jee²¹² jilaa²¹. ³⁹ Joon la joon li júu³ li gati² tún² 'e jin²: "Cwoli¹in²¹²mo'os jileei²¹ tsaru²¹u lawa 'wo'o." ⁴⁰ Tsu² 'e júu³ tún² lo 'e tyu² to² tya' jilaa²¹ júu³ 'e catyia² tya' Moisés coon¹³ jilaa²¹ 'e ga'e¹ 'in tsá² gacwoo²¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

¿'lin-gi jóon¹ 'in Cristo no?

⁴¹ La jee²¹² téen² mogi tsá² fariseos coon¹³ Jesús ⁴² joon gaunngii⁴i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Cristo? ¿'lin-gi jóon¹ no?

'Ido-gi gañii⁴i:

—Jóon¹ David 'ino.

⁴³ Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'ii:

—Wa'a la joon, ¿'ee li' gaunsii²¹ in David Ña'ñu¹'u' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios? Tsu David do gajin² in:

44 Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ jin² in sii²¹ Ña'ñu¹'u' tyiia:

“Ní² lí' cwóo³oo tsáa¹ ca mi tyée¹³na 'in 'eei¹ 'nu 'wii²¹² tí¹³!”

45 Wana gajin² 'in David do “Ña'ñu¹'u'” mo nagafaa²¹ a cwáain¹ tya' Cristo, ¿xiiala 'e lí² 'e lí² in jóon¹ David 'in Cristo no?

46 Joon jii¹³ jaain²¹ jo gali² gañii¹ jii¹³ xu. Joon ca jmii²¹² joon li ngó¹gi jo gata²gi tsá² wa'a 'e unngii¹gi Jesús.

23

Cwo¹o Jesús tsaa² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tifo² tya' ley

¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² fúu¹ téein² do coon¹³ tsá² tya'a:

2.—'In tifo² tya' ley coon¹³ 'in tsá² fariseos née¹ 'i áan³ tya' Moisés. ³ Joon 'naa' jmaa²aa' náu¹³ xu ce jilaa²¹ 'e jin² in pe jo jmaa²aa' la jmoo¹ o tsu jo jmoo¹ o jii¹³ la jin² in. ⁴ Tsu coon¹³ jilaa²¹ 'e jin² in 'e li la li coon²¹ laa²¹² 'e 'ii²¹ 'ái¹ ce jii¹³ jaain²¹ jo lí² roon²¹, joon 'ii tyu² to² cón² tsá² 'e laa²¹² do pe 'ii-gi jo 'ee uncon¹³ on jii¹³ xu. ⁵ 'Yu to² jmoo¹ o jilaa²¹ 'e jóo² tsá². Tí²-tsi 'in tsá² do ngii¹ si'ñu¹³ tuloo²¹ pi³ 'e taa¹³ mo'j² 'e toon²¹² júu³ tya' Dios tya'tyí¹. Si'ñu¹³ jon 'e tuloo²¹ pi³ do cwáa¹. Pe 'in tsá² do coo¹³gi tuloo²¹ pi³ tya'a lagi 'in catyaa¹ do. Joongi tí²-tsi jmoo¹ o cwa²¹ po³ ñi¹ si'ñu¹³ 'ée² siin¹³ in. ⁶ Joon 'iin²¹² in 'in tsá² do cwá² a jmai¹ li tyú²-u mo née¹ 'i góo²¹ coon¹³ tsá². 'Iin²¹² in jon cwá¹ a ni 'mosi¹ 'e tyiin² ní² 'e sá² in cwu¹ coo¹ sinagoga. ⁷ 'Iin²¹² in 'e fee²¹ tsá² 'ii coon¹ tun mo jii¹³ tsá² 'ii jee²¹² ná¹, 'e sii²¹ tsá² 'ii: “Rabbi”, 'e 'oøi²¹-tsi tsá², tifo² tyi' —jin² Jesús sii²¹ tsá² fúu¹ do.

⁸ Joon faa²¹gi Jesús jin² in sii²¹ tsá² tya'a:

—'Naa' jo cwee¹ sii²¹ tsá² 'naa': “Tifo² tyi'”, tsu 'naa' líi¹naa' tsaruui²¹ tsá² joon jaan²¹ mo tifo² tyii' seein²¹ jii¹³ 'in² Cristo. ⁹ Joon jo fú²uu' jii¹³ jaain²¹: “Ñu¹'u'”, ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu jaan²¹ mo Jmii²¹ tsá² seein²¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú². ¹⁰ Jo cwee¹ sii²¹ tsá² 'naa': “Ñi¹fii²¹”, tsu jii¹³ Cristo líi¹gi fii²¹² tsá². ¹¹ Tsu jee²¹² 'naa' 'in unji² in 'in catyaa²gi, 'ii 'in fee¹gi. ¹² Tsu jileei²¹ 'in jmoo¹ o cøø¹³gi yaai 'ii 'in pi³gi tyani Ña'ñu¹'u' pe 'in jmoo¹ o pi³gi yaai 'ii 'in cøø¹³gi —jin² Jesús.

¹³ Joon gajoo² Jesús li téein² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos joon gajin² in:

—jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi la jmoo¹ 'naa'!, tsu jni¹³ 'moo' wa tsataa¹²¹² tsá² li tyu² Dios to² tsá². Pe tyiin¹ 'naa' jo cwo¹tsá²naa'

li tyu² Dios to² jon'gi cwoo²oo' tsataa¹²¹² 'in catyaa¹²gi 'in 'iin²¹² in tsataa¹².

¹⁴ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi la jmoo¹ 'naa'! Tsu 'wooo¹³naa' 'nú¹ 'yia¹ni² joongi fó²oo' júu³ tyú² 'e cwaa²¹ líi¹ wa iun'goo²¹ tsá² 'naa'. Tsu 'wii¹³ joon imoo²oo' wúu¹ 'ái¹gi.

¹⁵ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi la 'e jmoo¹ 'naa'! Tsu 'naa' cwolin²naa' 'naa²¹naa' xufin¹³ jaain²¹ tsá² 'in lí² nuu¹un júu³ tyú² tyii' 'e xiiala un'goo²¹ 'naa' Dios tyii'. Cwolin²naa' la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'naa²¹naa' 'in tsá² do, joon mi tyeei¹ 'naa' jaain²¹ 'in nuu¹un júu³ tyii' jmée¹³naa' 'in tsá² do tún² 'ii¹³gi líi¹ jóon¹ 'in líi¹³ lagi 'naa'.

¹⁶ jFúu² 'naa', tsá² 'in coon²¹ too² yaanaa¹, 'naa' fó²oo': “Wa 'ii¹ tsá² júu³ 'ée¹ tsá² cwo¹ fee¹ si' Jerusalén jo 'ee to² 'ii³ in 'e júu³ joon fó²oo' 'naa'. Pe wana 'ii¹ tsá² júu³ 'ée¹ tsá² cwanáa¹ 'e sá² inu¹ wú¹ do 'e joon 'ná¹ untsin¹ tsá² júu³ do fó²oo' 'naa’.” ¹⁷ jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! ¿'Ee 'e tyiin²gi: 'e cwanáa¹ do owa 'e cwo¹ 'e si² jmoo¹ o cwaai³ 'e cwanáa¹ do? ¹⁸ Joongi fó²oo' 'naa': “Wa 'ii¹ tsá² júu³ 'ée¹ tsá² altar, jo tséin¹ 'e júu³ joon, pe wana 'ii¹ tsá² júu³ 'ée¹ tsá² 'e roon¹ on ni altar do 'e joon 'ná¹ untsin² tsá² 'e júu³ do.” ¹⁹ jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! ¿'Ee 'e tyiin²gi: owa 'e roon¹ on ni altar do owa 'ña'a altar do 'ee 'e jmoo¹ o licwaa¹³ 'e roon¹ on ni do? ²⁰ Tsu jileei²¹ 'in 'e¹ altar do 'e¹ o jon jilaa²¹ 'e ná¹ a ni do. ²¹ La joon jon 'in 'e¹ cwo¹ do 'e¹ mo jon Dios Jmii²¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú², 'in jmoo¹ o cwaai³ 'e cwo¹ do. ²² Joon jileei²¹ 'in 'e¹ ñu¹fú² 'ee¹ o jon li silii²¹² tya' Dios 'ée¹ mo jon Dios 'in tyiin¹ do.

²³ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley joon 'naa' tsá² fariseos! jTsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi 'e jmoo¹ o 'naa'! Cwó² 'naa' Dios ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii¹³ tya' jilaa²¹ 'oo² tya' 'uunñi² pe jo coon²oon' cwáain¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi lagi 'e jmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹, joon lagi jmaa²aa' feei¹-oo' tya' tsá², lagi 'e tsáai¹-oo' Dios. Ná¹-a jmaa²aa' jilaa²¹ 'elo joon jo 'iin²-oo' jmaa²aa' 'e catyia² do. ²⁴ jTsá² 'in coon²¹ too² yaamo 'naa'! jTyii¹³ 'naa' lu¹ mo 'yuu² 'e 'uu²uu' pe jo lí²ii' 'ni¹³naa' jaain²¹ camello!

²⁵ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! jTsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi 'e jmoo¹ o 'naa'! 'Naa' rúun¹³uun'naa' tyú² lí¹ caluu vaso coon¹³ jilaa²¹ wúun¹ 'e jmaa¹³naa' to² pe coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' si røø² mo tsi do. Sirøø² mo jon jii¹³ coon¹³ 'e 'yaa¹-oo'. ²⁶ Tsá² tiuu² 'naa', tsá² fariseo: 'Ná¹ rúu¹³naa' vasos coon¹³ wúun¹ tyii' li tsi nifu, joon coon¹³ la joon ilityá²-u li' caluu jon.

²⁷ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! jTsá² 'in sisi² 'e 'i'-tsi 'e jmoo¹ o 'naa'! Líi¹naa' la li 'nú¹ pi³ li si'aa¹²¹² líi²¹² 'e

gasuun¹ tsá² loo²¹² jnéei¹ taa²¹ 'ya'²gi pe li tsi jmai² moo¹ tya' líi²¹² taa¹³ tsi.²⁸ La joon jon 'naa' tyá²-u jnéé¹naa' li caluu jóó²ⁱ tsá² 'naa' pe li' tsi alma tyii' siróó² tóo² 'e coon²oon' tsá² coon¹³ jilaa²¹ nii²¹² 'e gó².

²⁹ ¡Fúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! ¡Tsá² 'in sisi²ⁱ 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'! Jmaa²aa' 'nú¹ pi³ tya' tsá² 'in najúin¹, 'in gacwó² júu³ Dios la mo jéei¹, joon jmaa²aa' 'ya'²gi li si'aa¹²¹² 'in tsá² tyúí¹.

³⁰ Joon fó²oo' 'naa': "Wa mo'o ni'i sáan²a'an mo nigaliseein²¹ 'líi²¹² tsacóó¹³ tyii' jo gajngaa¹³na'a 'in tsá² 'in gacwó² júu³ tya' Dios la nigajngaa¹² tsacóó¹³ tyii'."

³¹ Joon coon¹³ la joon jmóo¹³naa' júu³ 'e líi¹naa' jún² tya' 'in tsá² 'in nigajngaa¹² 'in tsá² 'in nigacwó² júu³ tya' Dios la mo jéei¹.³² ¡Untséin¹naa' jún¹³ la niga'láa² tsacóó¹³ tyii' wii²¹² jmaa¹!

³³ 'Jóon¹ mi²¹ 'líi³mo 'naa'. Coonti jo ilaa²¹naa' 'e wúu¹ ni² tsá² li 'ii²¹.³⁴ Tsa² wii¹³ joon isíi³na tsá² 'in cwo¹ 'naa' júu³ tyá² tyiia coon¹³ tsá² jmi²¹²-tsi coon¹³ tifo² 'in 'e² 'naa' júu³ tyá² tyiia. Pe 'naa' ijngaa¹³naa' 'inlíi¹³ joon 'inlíi¹³gi taa¹³naa' tsaa² crúu¹³. Joon 'inlíi¹³gi ipoo²¹²naa' inuu cwo¹ sin-agogas tyii', icwolín²naa' cwo²oo²¹naa' la coon²¹ fuu²¹ li tsalín² 'ido.³⁵ Coon¹³ la joon ilí² tsaa² tyii' tya' jilaa²¹ jmi¹ 'e nigatuun²¹un tya' 'in tsá² tyúí¹ 'in nigajngaa¹² tsá². Ilí² tsaa² tyii' tya' jileei¹ 'in najúin¹ joon 'láa² wii²¹² coon¹³ Abel, 'in tsá² tyúí¹ 'in gajngaa¹²i nifu, ca Zacarías, jóon¹ Berequías, 'in gajngaa¹² tsá² Israel tyani cwo¹ li si² altar.³⁶ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'elo ilí² tsaa² tya' 'in tsá² seen²¹ nano.

Gatyi² Jesús xuui²¹²-tsi wii²¹² tya' Jerusalén

Joon gajin²in Jesús:

³⁷ —¡Áai¹ xuui²¹²-tsii tyii' tsá² seen²¹ Jerusalén! Tsa² nigajngaa¹²naa' 'in tsá² cwó² júu³ tyá² tya' Dios la mo jéei¹ joongi nigatyuu¹³naa' cuun²¹² 'in tsá² 'in gasii²¹in Dios tyan¹ júu³ tya'a. ¡Áai gali'iin²¹²na ilicaan²¹naa' coon¹³ jna 'láai² naa¹³ la un-caain²¹ tui'yíia²¹² jóon¹on nu' cwáa¹a pe jo gali'iin²¹²naa'!³⁸ Pe nano nigatúú² Dios fuu²¹ goó²oo' joon lí² jmaa²aa' jiiin¹³ la 'iin²¹²naa'.³⁹ Tsa² fuu²¹²uu 'naa' jo máai¹³gi' jna no ca mi fó²oo': "Nicwaa³mo 'in nijó¹ no coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ña¹u'."

24

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e ti líi²in²mo tsá² 'e cwo¹ fee¹ si² do

¹ Joon gacwo¹ 'ii¹ Jesús 'e cwo¹ fee¹ do joon li nangaa¹³ 'yuui fu¹ gangatyéen¹in tsá² tya' li ngóo¹o joon ga'láa² tsá² tya'a 'wii²¹² jin²in xiiala 'ya'²gi 'e cwo¹ do. ² Pe Jesús gañii¹ jín²in:

—Jóó²oo' jilaa²¹ 'elo. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', Ce jiiin¹³ coon²¹ cuun²¹² wa' iján²an sífúu¹gi do, i'íin²mo tsá² coonti.

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e lisá² 'láai² 'ii¹³ lí² la nu'gi i'íin² juncwii²¹

³ Joon gangalín²mo fu moó²¹ sii²¹ Olivos. Joon do-o gacwó² Jesús joon tsá² tya'a la 'oo²¹ yaai gatyallín² li tyiin¹ Jesús joon gajin²in:

—¡I²¹²i'í fu²u jna'a líi¹³gi ilí² jilaa²¹ 'elo. ¿'Ee lí² ilisá² 'e line²e'e mi ñi²i'í joongi mi tí² i'íin² juncwii²¹?

⁴ Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a: —Jo cwóo²oo' wa'a coon²¹ tsá² 'naa' tóo².

⁵ Tsa² fúu¹mo 'in jalíin² coon¹³ 'e sii²¹ jna ijin²in: "Jna-a Cristo joon, Dios gasii¹in jna 'e jmáa³aa tiin¹³naa'." Joon icoon²¹ 'in tsá² do tóo² tsá² fúu¹ 'áai¹. ⁶ Imoo²oo' ico² tsá² 'nii²¹ joon, inuu²uan' 'e faa²¹a tsá² tya' 'nii²¹ pe jo foo¹³naa' tsa² jilaa²¹ 'elo 'ná¹ ilí², pe jo mo tí²gi lí² tyéi¹ mi lí² 'elo. ⁷ Tsa² coon²¹ nación intíin¹in coon¹³ coon²¹ nación xiia¹, la joon jon fuu²¹ intíin¹in coon¹³ fuu²¹ xiia²¹. Joon la caain²¹ lí² 'í² 'oo², joongi lí² 'í² jmoowú¹ joon injoo²¹ 'wo² 'áai¹. ⁸ Pe coon¹³ la joon 'í² 'wíin²¹² wúu¹ iní² tsá².

⁹ Joon ijaain²¹ tsá² 'naa' tyani tsaa²to² ijmee²¹i 'naa' joon ijngaa¹²mo 'inlíi¹³. Joon ili'eei¹ jileei²¹ tsá² taain²¹ juncwii²¹ 'naa' wii¹³ cwáain¹ tyiajna. ¹⁰ Joon mi ngíi¹ joon fúu¹mo tsá² 'in tiu²mo jna joon ili'eei¹ tsaruu²¹i, i'níi¹ la jaain²¹ la jaain²¹. ¹¹ Fúu¹mo tsá² tajuui²¹ jjalíin² jin²in 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Dios joon icoon²¹ tsá² tóo² fúu¹ 'áai¹. ¹² Joon jo 'ee líi²¹²gi tsaruu²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsa² 'áai¹gi ilisá² jilaa²¹ 'e gó². ¹³ Pe jileei²¹ 'in jmá¹a taa²¹ ca li tyéi¹ itíin¹³mo 'i. ¹⁴ Joon ingí¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ icwó²o júu³ tyá² tya' xiiala ityu² Dios to² tsá² 'e ilíi² jileei²¹ tsá². Joon mi yuu¹³ joon ityé¹mo.

¹⁵ Joon mi moó²oo' siin¹² li jo tíi²i siin¹³in 'in un'líi³, siin¹³in li cwaai³ jiiin¹³ lagi jin²in 'in tsá² Dañiel do 'in gacwó² júu³ tya' Dios la mo jéei¹ —cwo²oo¹³-tsi 'in nuu¹in 'e júu³ lo—, ¹⁶ jileei²¹ 'naa' tsá² seen²¹ Judea 'ná¹ cwíin²iin' fu moó²¹. ¹⁷ Joon mi tí² jmi²¹² joon wa téein¹ tsá² yu'u 'núu¹u jo¹ lítiin¹ tsataai²¹ tsá² inuu tya'a 'e wó¹o tsá² 'e sá² tya'a. ¹⁸ Joon 'in jmoo¹o to² jee²¹² tyiia²¹ jo lítiin¹ tsatyíin¹ siin¹³in. ¹⁹ ¡Fúu² 'in tsam² tyéen¹in yuun²¹ mi tí² jmi²¹² joon! ¡Fúu² jon 'in tsam² 'in nijéei¹ yuun²¹ cuu²¹ tuu²¹! ²⁰ Mii¹³in tyani Dios wa jo tsatiin¹³ cwíin²iin' mi tí² jii²¹in cwíi² si jmi²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² 'ee. ²¹ Tsa² ilisá² goon²¹ wúu¹ iní² tsá² 'e góó¹³gi 'áai¹ lagi nilisá² la jéei¹, góó¹³gi 'áai¹ jon lagi ilisá² mi li chíin²gi. ²² Joon wana jo tyuu¹³i; Dios 'e ní² tsá² wúu¹ do jiiin¹³ jaain²¹ jo taa²¹

'e wúu¹ ni² tsá² do ili² itiin¹³in. Pe tsu¹ wii¹³ 'iin²¹²mo Dios 'in nigatyii¹³in ityuu¹³mo 'e wúu¹ ini² tsá² do.

²³ 'Tsu wii¹³ joon wana sii²¹i tsá² 'naa' jin²in: "Jøø²øø¹, no siin²¹ Cristo, 'in gasii¹in Dios 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá²" si jin²in 'ee: "Jøø²øø¹, do-o siin²¹in", jo jai² cwolli²'naa'. ²⁴ Tsu iliseein²¹ tsá² 'in líi¹i la líi¹i Cristo pe jo jo¹, iliseein²¹ jon tsá² ijin²in 'e líi¹i tsá² 'in cwó² júu³ tya' Dios pe jo jo¹. Joon 'in tsá² do ijmaa¹a líi² 'e coo¹³ 'áai¹ joon coon¹³ milagros tya'a icoon²¹ tsá² too². Ca 'in nigatyii¹³in Dios 'iin²¹²in coon²¹ too² wu xú¹u líi¹i. ²⁵ Nigajmaa¹³oo 'naa' júu³ jéee¹gi ²⁶ tsu wii¹³ joon wa sii²¹i tsá² 'naa': "Do-o taain² líi¹ cwoo¹³ tyu¹an²¹ líi¹ jo 'in tsá² néee¹", jo cwolli²'naa' do, si wa jin²in tsá² sii²¹i 'naa' 'ee; "lo tyiin¹ 'in cristo do tsi inuu¹", jo jai² cwolli²'naa'. ²⁷ Tsu mi cwéee¹na 'e líi¹ la coon²¹ jí² cwaain¹ná³ 'e jná² joo²¹ ca ti¹ líi¹ yeei²¹ ní¹ joo¹gi ca ti¹ líi¹ yooi¹³ ní¹. La joon ili² mi cwéee²na 'in Ruui²¹ Tsá². ²⁸ Lí raain¹ líi²¹² do-o sicaain²¹ tuu¹ —jin² Jesús.

Xiiala ili² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

²⁹ —Joon tsifu mi ngii¹ 'e jmi²¹² 'e ní² tsá² wúu¹ do i'ii¹i nuu²¹ líi²¹ ní¹ joon jo 'yia²¹ sii²¹ sá²gi. Ixuu²¹mo núu¹ fu ní¹fú² joon jilaa²¹ 'e sá² tya'cwii²¹ ilisí²i. ³⁰ Joon ini² tsá² ya' juncwii²¹ líi² 'e ti líi² jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá². Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ityi²i xuui²¹²-tsi joon ini²mo jna, 'in Ruui²¹ Tsá², goo²¹²oo jee²¹² jni¹ tya'cwii²¹ joon fee¹ 'i' ²¹ i'oo³oo joon 'ya²gi 'áai¹ ijnéee²na. ³¹ Joon mi 'iin²in lúu¹ tá² líi¹i ityu³u to² ángeles tyia 'e tsaucaain²¹ jileei²¹ 'in gatiin¹³in, 'in néee¹ la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³² Tyaan²'aan' cwaain¹ 'e júu³ jmoo¹o 'mó² cwarí³. Mo 'yeei²¹ 'nii²¹² sii²¹ tya'a joon nii¹³mo³ tya'a joon níi²¹oo²¹ 'e ti líi² jii²¹ 'yia²¹. ³³ Coon¹³ la joon jon mi moo²oo' ngii¹ jilaa²¹ 'e gafuu²¹²uu 'naa' líi² níi²i' la joon 'e ti líi² tyé¹mo juncwii²¹. ³⁴ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'elo ili² la jéee¹gi ijúuin² 'in tsá² taain²¹² nicwoo¹³ juncwii²¹. ³⁵ Iyuu¹³mo ya' juncwii²¹ coon¹³ ní¹wó² pe jii²¹ coon²¹ júu³ tyiaa wa jo tsatiin¹³ ili².

³⁶ 'Pe jo 'in ní² jii²¹ jaain²¹ 'ee 'ii²¹ si 'ee jmi²¹² 'ee ijó¹ 'ido. 'In ángeles néee¹ ní¹fú² jo níi¹i, jon'gi ní¹ jon 'in Ruui²¹ Tsá² do. Jii²¹ 'ná¹a Dios Jmii²¹ níi¹i.

³⁷ 'La gajmaa¹a tsá² mo galiseein²¹ Noé la joon jon ili² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá². ³⁸ Mo galiseein²¹ Noé la nu¹gi ijó¹ jmi¹ 'in tsá² seein²¹ yia¹³ joon²¹ taain²¹² 'uun²¹, gøø²¹ø, joon cui²cwoo²¹o joon cuu¹³mo cwoo²¹o joo¹on jon ca jmi²¹² mo ngataai² Noé coon¹³ familia tya'a tsi arca do. ³⁹ Jo gaunjii²in 'in tsá² do ca mo gangó¹ jmi¹ 'áai¹ joon nigajúun¹mo jilee²¹mo. ⁴⁰ Joon mi jó¹

'in Ruui²¹ Tsá², gáí¹ 'in taain²¹² jee²¹² tyia²¹ joon jaan²¹mo 'in tøø¹ø joon 'in jaain²¹ do injaan²¹o do-o. ⁴¹ Joon gáí¹ tsami² 'in taai² tsi¹, joon jaan²¹mo 'in tøø¹ø jaain²¹gi 'in ján².

⁴² 'Cwoseen²¹'naa' tsá² 'in níi²¹²-tsi tsu jo níi² 'naa' 'ee 'ii²¹ ijó¹ 'Ná¹ñú¹'u. ⁴³ Tsu ní² 'naa' wana niliñ² jaain²¹ fii²¹² 'ná¹ 'ee 'ii²¹ ijó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹ líi²o jmoo¹o jo cwó¹ tsataai² 'in 'uun²¹ do. ⁴⁴ Tsu wii¹³ joon 'ná¹ niná¹ tyé² tyii¹ tsu mo jo 'in 'i¹-tsi ijó¹ Ruui²¹ Tsá² coon²¹ 'in cwéee¹ la no-o —jin² Jesús.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ coon¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in gó²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

⁴⁵ —Wa tyu² jaain²¹ ní¹fii²¹² to² jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e cwó¹o 'in catyaaí² do 'i 'e dø¹øø¹ mi ti 'ii²¹ 'e dø¹ø tsá², 'e ee ijmo¹o jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ joon 'in øø¹ø²¹-tsi? ⁴⁶ Jøø³mo 'in tsa'leei¹³ do wa tyee¹ 'i ní¹fii²¹²i nigajmaa¹a jii²¹ la to² nigatyú²u 'ido. ⁴⁷ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in ní¹fii²¹² do icwo¹ 'in tsa'leei¹³ tyú¹ do 'e tyu² to² jilaa²¹ 'e 'oo¹o. ⁴⁸ Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'in gó² 'ii joon in¹-tsi 'e ili¹ñ²¹² mogi ní¹fii²¹²i; ⁴⁹ joon il'áa² 'wii²¹² jmee²¹mo 'in catyaaí² do joon 'in 'uun²¹un dø¹øø¹ coon¹³ tsá² 'iin¹. ⁵⁰ Pe xu¹ coon²¹ jmi²¹² mo jo gajéen¹ ní¹ 'in ní¹fii²¹²i do, jmi²¹² joon gacwée¹mo 'ido. ⁵¹ Joon i'e² 'e 'ido 'ii wúu¹ 'áai¹gi. Ipi²in 'in ní¹fii²¹² do 'ii líi¹ taai²¹² 'in sisí²¹i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o. Joon do-o ityi²o lixuu²¹²-tsi 'áai¹ joon icuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a.

25

Lawa dyé¹ simí²

¹ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Joon 'e tyu² Dios to² tsá² líi¹ la líi¹ dyé¹ simí² 'in ngaliin² líi¹ cui² cwoo²¹o tsá². Joon la jaain²¹ 'in simí² do tyaan¹an jmaaí² coon²¹ candi³ líi¹ si¹o² aceite 'e coo²¹. It-saliin² tsajéen¹ 'in tsá² cui² cwoo²¹o do. ² Pe 'néee² 'in simí² do jo tsáa¹-tsi pe 'in 'néee² do níi²mo-tsi 'áai¹. ³ 'In 'néee² 'in jo tsáa¹-tsi do tyaan¹an candi³ tya'a pe jo 'e aceite nityaan¹gi líi². ⁴ 'In 'néee² do níi²gi-tsi 'áai¹ tyaan¹an candi³ tya'a joon tyaan¹gixu¹ aceite 'e líi¹gixu. ⁵ Pe gali¹ñ²¹²mo 'in tsá² cui² cwoo²¹o do joon gatsá² jal-icwúu²i jilee²¹mo. Joon gacwúu²mota. ⁶ Joon mo gati² tyiianú¹ joon ganúu²u ga'oo¹o tsá² jin²in: "Woo²¹'naa', cwounjii¹'naa' tsu no-o ni jalíin² 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹o do." ⁷ Joon garoon¹o jilee²¹ do gatyaa¹ tyé² candi³ tya'a. ⁸ Joon 'in 'néee² 'in jo tsáa¹-tsi jin²in sii²¹i 'in catyaaí² do: "Láa¹³ 'guu¹u candi³ tyii¹, cwó²xuu¹ aceite tyii¹ 'ná²a'a." ⁹ Pe 'e catyaaí² do gafii¹i jin²in: "Esa líi² tsu jo líin² 'elo tyijna'a. Cwolli²'naa' líi¹ ní¹i, joon ló²xuu¹ 'e tyii¹." ¹⁰ Pe la 'ii²¹² ngaliin²

ngalá¹ aceite tya'a do gatyalin² 'in tsá² 'in cui² cwo²¹o do. Joon 'in simi² 'in naná¹ tyú² tya'a gangatáa² 'in nuu¹³ coon¹³ 'in tsá² 'in cui² cwo²¹o do. Joon gajini¹ 'ooca'ná¹ do. ¹¹ Mi yuui¹³ joon gatyalin² 'in simi² catyaa² do gajin² 'in: "i'Náa¹ 'ooca'ná¹ lo tsataa²¹² fu tsi¹" ¹² Pe 'in tsá² 'in cui² cwo²¹o gañii¹: "E la ja² mo fuu²¹² 'uu 'naa' jo cwí³ na 'naa'."

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Woseen²¹ naa' ñi² 'oo' tsu jo ñi² 'ii' 'ee jmi²¹² si 'ee ii²¹ 'ee mi jo¹ 'in Ruui²¹ Tsá².

Júu³ cwáain¹ 'e ga'e² e Jesús tsá² tya' cuu² 'e 'oo¹ tsá²

¹⁴ "E tyu² Dios to² tsá² 'e li la líi¹ jaain²¹ tsá² 'e ti li cwo¹ 'ii¹ fuu²¹ goo¹o joon gatø² tsa'leei¹³ tya'a gacwo¹o cuu².

¹⁵ 'Jaain²¹ gacwo¹o 'ná² mil cuu² joon 'in jaain²¹ dogi gacwo¹o tún² mil. 'In li gati² gaai²¹ do gacwo¹o coon²¹ mil cuu². Gacwo¹o la jaain²¹ jii¹³ la lí¹ líi¹ 'ido jmaa¹ a to². Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹o 'in tsá² fii²¹² cuu² do li wíin². ¹⁶ Joon 'in tsa'leei¹³ do 'in ga'ii²¹ 'ná² mil cuu² galó¹ 'e 'ñii¹ coon¹³ cuu² do joon gauntsi¹ 'ná² mil tya'a. ¹⁷ La joon jon 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² do gauntsi¹ jon tún² mil. ¹⁸ Pe 'in ga'ii²¹ mil cuu² do joon gangóo¹ on gangataan¹ an nu¹ 'wó² 'edo.

¹⁹ 'Wóo² nu níngó¹ mo gatyé² fii²¹² cuu² do. Joon gajmaa¹³ a cwáain¹ coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹o cuu² do. ²⁰ Nifu gatyá¹ 'in gacwo¹o 'ná² mil cuu² do joon gajon² 'on 'ido 'e 'ná² mil 'e gauntsi¹ 'ido. Joon gajin² 'in sii²¹ fii²¹²: "Ñi'fii²¹, gacwo¹³o jna 'ná² mil cuu² joon saan¹³ 'an 'ná² mil-gi 'e gali² gauntsi¹." ²¹ Joon fii²¹² do gajin² 'in: "Tyú²-u, jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ mo 'nu, jo cu²-tsii coon¹³ 'nu. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa²¹ a røø²¹ coon¹³ 'e xu gacwo³oo 'nu icwo³oo 'nu líi¹ gi. Ngii²¹² fu li tyín¹³ na joon jmaa²¹ a jløø³u coon¹³ jna." ²² Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ 'in tsa'leei¹³ li gati² gáí² 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² joon gajin² 'in sii²¹ fii²¹² do: "Ñi'fii²¹, gacwo¹³o jna tún² mil cuu² joon saan¹³ 'an tún² mil-gi 'e gali² gauntsi¹." ²³ Ñi'fii²¹² gajin² 'in sii²¹ 'ido: "Tyú²-u, jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ mo 'nu, jo cu²-tsii coon¹³ 'nu. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa²¹ a røø²¹ coon¹³ 'e xu gacwo³oo 'nu icwo³oo 'nu líi¹ gi. Ngii²¹² li tyín¹³ na joon jmaa²¹ a jløø³u coon¹³ jna." ²⁴ Pe mo gatyá¹ 'in ga'ii²¹ coon²¹ mil cuu² do. Joon gajin² 'in sii²¹ 'in ñi'fii²¹²: "Ñi'fii²¹², ñi²oo 'e jaain²¹ tsá² 'wa²-tsi 'nu. Wuu²u cwuu²¹ li jo gajñi²¹ joongi coon²¹ on li jo 'ee to² gajmaa²¹ a. ²⁵ Tsa 'wii¹³ joon gafo¹³ moo joon gato¹oo 'e cuu² do nu 'wó². Lo náa¹ 'e gati²u." ²⁶ Joon gañii¹ 'in ñi'fii²¹² do gajin² 'in: "Tsa'leei¹³ 'in gó² 'nu, fu² mo 'nu. Nañi²o 'e wúu³ na cwuu²¹ li jo gajñi²¹ joon

coon¹³oon li jo 'ee to² gajmaa³aa. ²⁷ Tsa 'wii¹³ joon wa mo gata² a cuu² li cwáain² tsi¹ joon lisá² líi¹ gi tyiia." ²⁸ Joon gajin² 'in fii²¹² cuu² sii²¹ 'in tsá² téein² do: "Tyi² 'e coon²¹ mil cuu² do joon cwo²oo' 'in 'oo¹o dyá² mil do. ²⁹ Tsa 'in 'oo¹o 'láai² gi iñi² a ca sá¹ tya'a, pe 'in 'in jo 'e 'oo¹o 'e 'woo¹ gi 'e xu 'e 'oo¹o do. ³⁰ Joon 'in tsa'leei¹³ 'in jo 'e to² 'in³ pii² naa' fu caluu li nuu²¹ joon do-o ityi² 'ái¹ joongi icuu²¹ moojoon¹on", jin² røøi¹³ do —jin² Jesús.

Mi jó¹ Jesús ijmáa¹ 'a 'ii²¹ tya' tsá²

Faa²¹ gi Jesús jin² 'in:

³¹ —Joon mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá² ijó¹ lawa Røøi¹ tyín¹ li silii²¹² 'ya² gi 'ái¹ joon la cu² li li tyín¹ 'in do inéi¹ ángeles tya'a. ³² Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ili-caain²¹ tyani¹ i. Joon 'in Røøi¹³ do injmáa¹ a tún² poo²¹² 'in tsá² do. Injmáa¹ a la jmoo¹o tsá² 'in 'aa¹ joo'saa²¹, ijmáa¹ a coon²¹ 'in joo'saa²¹ coon¹³ 'in joo²¹ chivo ³³ joon isiin¹³ 'in 'in joo'saa²¹ do li caai²¹ tsáa¹ joon 'in joo²¹ chivo do-gi isiin¹³ 'in li caai²¹ tooi²¹². ³⁴ Joon 'in Røøi¹³ Tsá² do ijin² 'in sii²¹ 'in téein² li' cwo²¹o tsáa¹ do: "Ñilín² naa' jileei²¹ 'naa' 'in nigauncwaa¹³ Ñu³ nu. Ngii²¹² naa' li tyu² Dios to² li naná¹ tyú² tyi'naa' ca mo garón² juncwii²¹. ³⁵ Tsa mo gatsá² un'áa³ na, 'naa' gacwo²oo' jna 'e gagø¹øø, la joon jon mo gatsá² unjmi²¹ na, 'naa' a jon gacwo²oo' jna 'e gagu¹uu. Joon mo gangi³ 'ii 'e jo cwí³ naa' jna gatee²oo' jna inuu tyii'. ³⁶ Joon mo gangi³ 'ii jo sin³ 'iin sá² gacwo²oo' jna. Joon mo galitsaa¹³ aa gañifee¹³ moo' jna. Joon mo 'ú³uu nuñi³ ñijøø²¹² moo' jna jon." ³⁷ Joon 'in tsá² tyú¹ 'in téein² li' cwo²¹o Røøi¹³ do tsáa¹ ijin² 'in: "Ña'ñu¹u, ðliigi ganee²¹² na' a nu 'e un'aa²u'u joon gacwo¹³o 'o nu 'e gatyee²¹ e? Joon, ðliigi ganee²¹² na' a nu 'e unjmi²¹ u'un 'e gacwo¹³o 'o nu 'e ga'ii²¹ 'in? ³⁸ La joon jon, ðliigi ganee²¹² na' a nu 'e jo cwii¹ na' a nu joon gatee² e 'e nu fu tyii¹ si jo siin²¹ 'in 'oo²¹o 'ee joon gacwo¹³o 'o nu siin²¹ 'in? ³⁹ ðliigi jon nigaalitsaa¹³ 'na si ni'u²u nuñi³ 'ee 'e ningafee¹³ na' a nu?" ⁴⁰ Joon iní¹ 'in Røøi¹³ do: "E la ja² mo fuu²¹² 'uu 'naa', doñi¹ 'e 'e tyú² 'e nigajmaa²aa' tya' ruu²¹ na, xfiin¹³, 'in 'wéi¹ gi, lawa'a gajmaa²aa' tyiia", gajin² Røøi¹³ do.

⁴¹ Joon injin² 'in Røøi¹³ do sii²¹ 'in tsá² téein² li' cwo²¹o tooin²¹²: "Jeen¹³ naa' coon¹³ jna jileei²¹ 'in 'eei¹ Dios. Cwolin² naa' li 'ii²¹ li nigatyaa¹ a Dios tyú² tya' 'in 'liii³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a li coo²¹ jii² coon²¹ tøø² mo jon. ⁴² Gatsá² un'áa³ na pe 'naa' jo 'ee gacwo¹oo' jna joon gatsá² unjmi²¹ na jon'gi 'e joon gacwo²oo' jna jon. ⁴³ Joon mo gangi³ 'ii 'e jo cwí³ naa' jna pe 'naa' gi' jo gatee² ee' jna fu inuu tyii'. Galí¹ náa³ aa sin³ 'in pe 'naa' jo 'ee gacwo²oo' jna. Galitsaa¹³ aa

joongi ga'uu²¹uu 'nañi³ pe 'naa'gii' jo 'ee ñifee¹³'naa' jna." 44 Joon 'in tsá² do injin²in: "Ña'ñu¹'u, çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e un'aa²u'u si 'e unjmi²¹u'un 'ee si gangi¹'i 'e jo cwíi²na'a 'nu si jo siin²¹in sá² 'ee, si tsaa¹³'a 'ee si ga'u²u 'nañi³ 'ee joo jo gauncoon¹³ jna'a 'nu?' 45 Joon inñi¹ 'in Røøi¹³ do: "E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'ee 'e tyú² 'e jo nigajmaa²aa' tya' 'in tsá² 'wéei¹ lo lawa'a jo 'ee tyú² gajmaa²aa' tya' jna-a jon." 46 Joon 'in gó² do itsaliin² li ni² wúu¹ coon²¹ tøø²mo joo 'in tsá² tyú¹ do tsataa² li seein²¹ tyú² coon²¹ tøø²mo.

26

Cwó² tsá² júu³ ruu² 'i xiiala ili² li³ Jesús

1 Joon mo gatséi¹ faa²¹a Jesús 'e júu³ lo gajin²in sii²¹i tsá² tya'a:

2 —Niñ²oo' jee²¹² tún² jmi²¹² iti² jmi²¹² cwa²¹ jmi²¹² 'e unsii²¹ tsá² Israel, pascua. Joon ijaan²¹mo tsá² jna, 'e líi¹na Ruu²¹na Tsá², itéen¹in tsá² jna tsaa¹ crúu¹³.

3 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gauncaain²¹ yaai tyani 'nú¹ li tyiin¹ Caifás 'in tyú² to² nifu tya' untsá² do. 4 Joon do-o gasii² xiiala ijmaa¹a insaan¹an Jesús coon¹³ júu³ tajuu²¹ joo injga²mo 'ido.

5 —Pe jo lí² jee²¹² jmi²¹² jee²¹² —gajin²in— tsu ito² tsá² mi¹³ 'áai¹.

Jaain²¹ tsami² gaduu¹u jmi²¹ jmfuu²¹ tya' Jesús

6 Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús fuu²¹ Betania tyiin¹in tya' Simón, 'in nigacón² jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'a. 7 Joon ga'i²i jaain²¹ tsami² 'in tyán¹an coon²¹ sí² li cuun²¹² alabastro si'o² jmi²¹ jmfuu²¹. Joon 'e jmi²¹ jmfuu²¹ do 'áai¹ tyiin¹ cuu². Ga'i² 'in tsami² do tya' Simón. Joon la jee²¹² tyiin¹ Jesús li si² mesa joo ga'ee² 'in tsami² do 'e jmi²¹ jmfuu²¹ do ya' tyi² Jesús. 8 Joon mo gani² tsá² tya' Jesús 'elo gatsá² 'ni²¹-tsi gajin²in:

—'E gali²'i 'e un'ii¹ 'in tsami² no 'e jmi²¹ jmfuu²¹ no? 9 Li²-i tsan^{hi}²¹'i no, líi¹ inciin¹ 'e no. Joon lí²-i cwoo¹³'o tsá² tañi².

10 Joon mo galili³i Jesús xiiala sii²'i 'ido joo gajin²in:

—'Ee li' untyii² 'naa' 'in tsami² lo? 'E nigajmaa¹ a no 'e tyú²-u no tyiia. 11 Coon²¹ tøø²mo taan²¹² 'naa' coon¹³ 'in tañi² pe jna jo tyiin¹³na jee²¹² 'naa' coon²¹ tøø². 12 'A nисуun¹ 'in tsami² no 'e jmi²¹ jmfuu²¹ lo tyiia lawa 'e tyaa¹ tyú² 'e ti li 'á¹moo. 13 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñixiia¹ la 'úui¹ juncwii²¹ 'e cwó¹ tsá² júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² joongi ityá² tsá² júu³ la li' 'e gajmaa¹ 'in tsami² lo. Joon iti²-tsi tsá² 'ii —jin² Jesús

Gajmaa¹a Judas júu³ røø²¹ coon¹³ tsá² i'nñi¹ Jesús

14 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in dyatooi¹ tsá² tya' Jesús, 'in sii²¹ Judas Iscariote, gangó¹o ngafee¹³'i 'in tyu² to² tya' untsá² 15 joo gajin²in:

—çXiiia cuu² cwoo²oo' wa' jaan¹³na Jesús do tyii'?

Joon 'in tsá² do gacwo¹o Judas dyadya¹ cuu² cwataa²¹. 16 Joon tsifu joo gaunngii¹: Judas 'wii²¹² 'noo¹o xiiala lí² jaan²¹in Jesús.

Mo gagøø²¹ø Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gatséi¹

17 Joon mo ga'láa² 'wii²¹² jmi²¹² coon²¹ tya' 'e jmi²¹² gati² do mo gøø²¹ø tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian³ jeei¹, 'in tsá² tya' Jesús gangatyéen¹in li tyiin¹ Jesús joo gaunngii¹:

—çXiiia 'iin²¹²u'un ityaa²¹a' tyú² ityee²e' tya' jmi²¹² pascua lo?

18 Joo gañii¹:

—Cwolliin²naa' li náa¹ fuu²¹ no joo cwosii¹³duu' jaain²¹ tsá² tyiin¹ do joo fú²uu': "Tifó² tyi' jin²in: 'E ti li ti² 'ii²¹ tya'a joo fu tyi' 'iin²¹²in jmaa¹³a jmi²¹² pascua coon¹³ tsá² tya'a."

19 Joon 'in tsá² tya' Jesús do gajmaa¹a la to² tyu²u joo gatyaa¹ tyú² idø²ø tya' jmi²¹² pascua do.

20 Joon mo canuu²¹ jmi²¹² joo nanéei¹ Jesús coon¹³ dyatooi¹ tsá² tya'a idø²ø. 21 Joon la jee²¹² li néei¹ gøø²¹ø gajin²in Jesús: —'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jmoo²¹ joo jaain²¹ jee²¹² 'naa' in'nñi¹³naa' jna².

22 Joon tsifu joo gajmaa¹a tsá² tya'a fa'i³ 'áai¹. Joo garóon²on ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ gaunngii¹ Jesús:

—Ña'ñu¹'u, çti jna-a 'i?

23 Joo gañii¹ Jesús gajin²in:

—'In tyé³e'e coon²¹ wúu¹ coon¹³, 'i-i 'i in'nñi¹ jna. 24 'Ná¹-a tsín¹ jiiin¹³ la jin² ni jii² tya' Dios cwáain¹ tya' 'in Ruui²¹ Tsá² pe ifúu² 'in 'ni¹ Ruui²¹ Tsá² do. Tyú²gi tya'a wa mo'o jo galiseen²¹mo.

25 Joon Judas, 'in ti li 'ni¹ 'ii, gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyi', çti jna-a 'i?

Joo Jesús gañii¹ gasii²¹ Judas jin²in:

—Jiin¹³ la joo niga¹'-o'o 'nu.

26 Joo la jee²¹² gøø²¹ø gati²¹ Jesús coon²¹ 'iñi¹, gacwo¹o 'maai¹³ Dios, joo gajmaa¹a jmai²xu jee²¹² tsá² tya'a joo gajin²in:

—Tyee²ee', tsu la li ngu¹ taan²mo lo.

27 Mo ngayuui¹³ joo gati²¹ coon²¹ po³xu li si'ó¹o jmi³ wuunjøø¹³ joo gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Mo ngayuui¹³ joo gacwo¹o tsá² tya'a gajin²in:

—'iin²¹in' 'elo jilee¹'naa', 28 tsu 'e li la li jmi¹ øø³moo lo 'e ti li tán¹un joo coon¹³ 'elo itsín¹ 'e júu³ 'múui². Joo 'e jmi¹ øø³na itán¹un lo 'iin² tsaa² tya' tsá² fúui¹. 29 Pe

fuu²¹²uu 'naa' jo 'e i'né³e'gi' caain²¹ 'e jmi³wuunjøø¹³ lo coon¹³ 'naa' ca mi ti jmi²¹²ityu² ñu³uu tó² tsá², joon jmi²¹² joon i'né³e' tún¹ coon¹³ 'naa'.

Jmo² Jesús júu³ Tú³ 'e ijin²in 'e jo cwii¹in Jesús

³⁰ Joon mo ngayuu¹³ ga'øø¹ø coon²¹ Salmo joon ngaliin² mo coon¹³ tsá² tya'a fu ya' moo²¹ Olivos. ³¹ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do:

—'E 'woo¹ no jilee²¹naa' ixée¹mo-'oo' coon¹³ jna tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²in: "Ijngaa¹²moo 'in 'aa¹ joo'saa²¹ joon ixée² joo'saa²¹ tya'a." ³² Pe mi yuu¹³ injmá¹a Dios injiin¹ in jna iní³ii jéi¹³gi lagi 'naa' fu li sii²¹ Galilea.

³³ Pe jin² Tú³ gañii¹:

—Xafiin¹³ jileei²¹ 'in catyaa² no ixée²i-tsi coon¹³ 'na pe jna lo jo jmi²¹² xée²i-tsii coon¹³ 'nu.

³⁴ Pe Jesús gajin² in gasii²¹i Tú³ do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu, 'ni¹ naa¹³ ifoo¹³o 'e jo cwii¹un jna la nu'gi i'oo¹o tuuitsáa².

³⁵ Pe Tú³ do-gi gajin² in tún¹:

—Xafiin¹³ júun³moo coon¹³ 'na pe jo fo³oo wa'a jo cwii¹na 'nu.

Joon la joon jon gajin² 'in catyaa² do jon.

Faa²¹a Jesús júu³ tyú² fu li sii²¹ Getsemani

³⁶ Joon gatyaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li sii²¹ Getsemani joon Jesús gajin²in: —Ni²duu¹ lo la 'ii²¹² ní³ii nifo³oo júu³ tyú² li²do.

³⁷ Joon gajé¹mo Tú³ coon¹³ 'in gá¹i jón¹ Zebedeo ngaliin² coon¹³. Joon Jesús gatsá² goon²¹ 'e fa¹³ lí²i 'áai¹ joongi gajmaa¹a cu²-tsi 'na'a 'áai¹. ³⁸ Joon gajin²in: —'E fa¹³ 'e seen²na lo 'e li'i ijúun²moo. Ján²duu¹ lo joon jmaa²aa' lí²ii' coon¹³ jna.

³⁹ Joon gangó¹o Jesús capi³ nifugixu joon gatyii²a lí¹ rí¹lí²in ni 'wó² gamii¹i tyani Dios jin²in:

—Ñu³, wa xu³ lí² 'e jo móo³oo lí²no pe jo cwoli² jiin¹³ la 'iin²¹² jna, cwoli² jiin¹³ la 'iin²¹² 'nu-u.

⁴⁰ Joon ganga²mo tún¹ fu li néei¹ 'in gaai²¹ tsá² tya'a joon nateei¹³ 'ido cwuu²¹mo. Joon gajin²in sii²¹i Tú³:

—¿Ti jo nilii¹ 'naa' 'e jo cwuu²¹naa' coon¹³ jna coon²¹ hora? ⁴¹ Jmaa²aa' lí²ii' joon faa²aa' júu³ tyú² 'e jo xuu²¹naa' ja'cwoo²¹ 'in 'lii³. 'E la ja²mo 'i¹-tsi tsá² jmáa¹a 'e tyú² pe² ngá¹ taain²¹² jo cwo¹.

⁴² Gangó¹ Jesús tún¹ ngafee¹³i Dios jin²in: —Ñu³, wana jo lí² 'e cuu¹³u imóo³oo wúu¹ no pe cwoli² jiin¹³ la niga¹i-'o'o² 'nu.

⁴³ Joon ganga²mo tún¹ joon, joon nateei¹³ 'ido cwuu²¹mo tún¹ tsu 'áai¹ jlii¹i unni¹i. ⁴⁴ Joon jo gatø²gi 'ido gango¹o tún¹ ngafaa¹²a júu³ tyú² li gatí² 'ni¹ naa¹³

do. Gajin²in la nigajin¹ do tún¹. ⁴⁵ Joon ganga²mo tún¹ li tee¹ 'in gaai²¹ tsá² tya' do joon gajin²in:

—Cwocwu²¹mogii¹, cwo¹ii¹xu 'wó²oo'. Tsa² gatí² 'ii²¹ jjaain¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwoo²¹o 'in tsá² røøi²¹ tsaa². ⁴⁶ Raan²¹naa¹ no, moo²¹o' tsu no-o nijó¹ 'in 'nií¹ jna do.

Joon itøø² tsá² Jesús 'e si'ñú¹mo

⁴⁷ La jee²¹² faa²¹gi Jesús siin¹³in gatyía¹ Judas, 'in lí¹i tsá² tya'a jee²¹² 'in dyatooi¹ do, coon¹³ tsá² fúu¹ lí¹. Joon 'in tsá² do tyaan¹an ní³ espadas tyaan¹an jon 'no³ 'mó² gatyaliin² to² gatyú² 'in tsá² tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel. ⁴⁸ Joon Judas do, 'in i'nií¹ Jesús, ni gasii²¹i júu³ coon¹³ 'in tsá² do xiiala lí² jímáa¹a gajin²in:

—'In jun³uun caain²¹ ju² 'ii do. 'I-i 'in saan¹³naa'.

⁴⁹ Joon gangatyéen¹in li siin¹² Jesús joon gajin²in:

—i'Aa²¹²mo'lo, tifo² tyi¹!

Joon gajun²un caain²¹ ju² 'ido. ⁵⁰ Jesús gañii¹i:

—Ru¹u', ¿'ee to² ñi²i?

Joon tsifu joon gasan²mo 'in tsá² do Jesús joon gatøø²o 'ido si'ñú¹mo.

⁵¹ Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsá² tya'a do gasø²ø ní³ tya'a joon gatyú²u cataain²¹² loocwóo¹o jaain²¹ tsaleei¹³ tya' 'in tyu² to² tya' untsá² nifu. ⁵² Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Taan¹ ní³ tyi¹ tsi 'ná¹ tya'a. Tsa² jileei²¹ 'in ingaai¹² tsá² coon¹³ ní³ coon¹³ 'ni³-i jon ijúun²in. ⁵³ ¿Ti jo ñi²i, lí²-i fuu²¹² jna ñu³uu joon 'ii tsifu insii¹in setenta mil ángeles iun'øø¹ jna? ⁵⁴ Pe wa'a lí² la joon, ¿xiiala itsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, xiiala 'ná¹ lí²?

⁵⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² fúu¹ do:

—¿'Ee lí¹ ñiliin²naa' saan¹³aan' 'no³ 'mó² coon¹³ ní³ itøø²øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹? Tsa² la coon²¹ jmi²¹² tyiin¹na inuu cwo¹ fee¹ do 'e³ee 'naa' júu³ tyú² joon jo mo gaseen²¹naa' jna. ⁵⁶ Pe la lo-o galí² 'e gatsín¹ júu³ tya' Dios 'e gataan¹an ni mo'jí² 'in tsá² cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéi¹.

Joon 'in tsá² tya' Jesús do gacwiin¹o gatiu²mo Jesús 'ña'a do.

Jesús nasiin¹in tyani jileei¹³ 'in tyu² to² tya' tsá² Israel

⁵⁷ Joon 'in tsá² fúu¹ do 'in gasain² Jesús joon gangajaa²¹² ni¹ 'ido tyani Caifás, 'i-i 'in nifu 'in tyu² to² tya' untsá². Joon do-o niscaain²¹ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley. ⁵⁸ Pe Tú³ do gangaa¹³i cín²mo caluu do joon gatyee¹³i tya' tyi¹ li si² 'nú¹ li néei¹ 'in tyu² to² nifu do. Joon do-o gacwó² Tú³ caluu do coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' 'in tsá² tyu² to² do. 'E 'iin²¹²in jøøø² xiiala itsangii¹ Jesús.

59 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ 'in tsacøø¹³ coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa²gi 'in tyu² to², 'in sii²¹ Junta Suprema, ga'noo¹on 'ee tsaa² ilijmáa¹a tya' Jesús, fiin¹³ coon¹³ júu³ tajuu²¹ joon ilí² jnga¹ni 'ido. 60 Pe jo 'ee tsaa² tya' Jesús gatsaa¹a jjiin¹³ coon²¹ joongi liilí¹ fúui¹ tsá² taai² jmoo¹o júu³ tajuu²¹. Pe mo ga'yá² gatsin¹ garoon¹on gáí¹ tajuui²¹, 61 'in gajin²in:

—Niganuu²¹u jjiin² 'in tsañuu¹ no: “Jna-a lí² fiin¹na 'e cwo¹ fee¹ tya' Dios no, joon jee²¹² ni¹ jmi²¹² lí² jmaa¹³aa tún¹.”

62 Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² garoon¹on, joon gajin²in sii²¹² Jesús:

—¿Ti jo ngii²¹i coonti? ¿'Ee 'e tsaa² jmoo¹o 'in tsá² no tyi¹i?

63 Pe Jesús-gi gajaan¹an tii². Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² do gajin²in tún¹ gasii²¹i Jesús:

—Tyani Dios, 'in jjiin¹, sii¹³ jna'a, ¿ti 'nua-ø Cristo Joon¹ Dios?

64 Joon Jesús gañii¹ gajin²in:

—Í-gi jna jjiin¹³ la foo²¹ 'nu. Joongi fuu²¹²uu 'naa' imoo²oo' 'in Ruui²¹ Tsá² tyiin¹in lí² cwo²¹o Dios tsáa¹. Joon 'in Dios do lí² jmaa¹a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Imoo²oo' 'in Ruui²¹ Tsá² do ijó¹ jee²¹² jni¹ tya'cwii²¹.

65 Joon Caifás do ga'gii¹ siin¹³in joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo nigafaa²¹a 'e lawa Dios 'ii. Jo 'néi¹-gi tsá² 'in jmá¹ júu³ røø²¹. Jileei²¹ 'naa' niganuu¹³u jilaa²¹ júu³ gó² 'e gafaa²¹a. 66 ¿Xiagi la 'i¹-oo' 'naa'?

Joon 'in tsá² néei¹ do gajin²in:

—'Ná¹ júun²mo 'ino 'wii¹³ tsaa² tya'a.

67 Joon ga'ñii¹ 'in tsá² do ní² Jesús joongi gajmee²¹mo 'ido joongi gajnáa¹a ní² Jesús.

68 Joon gajin²in 'in tsá² do:

—Ñu-ø lí¹u'u Cristo 'in gasiin¹ Dios, laa¹³ jmaa²¹a júu³, ¿'iin gatyuun¹in 'nua?

Jo 'iin²¹²in Tú³ jmaa¹a júu³ 'e cwii¹in Jesús

69 Joon la jee²¹² siin¹² Jesús tyani 'in tsá² do Tú³-gi tyiin¹in fu caluu tya' tyi¹. Joon jaain²¹ 'yia²¹² 'in jmoo¹o 'e gø¹² Caifás do gangatyéen¹in lí² tyiin¹ Tú³ joon gajin² 'in tsami² do:

—'Nu jon 'in ngi¹ coon¹³ Jesús 'in jó² Galilea.

70 Pe Tú³ do-gi jo garøø¹i tyani 'in tsá² fúui¹ néei¹ do, gajin²in:

—Jo ñi³ii 'ee 'e foo²¹o no.

71 Joon gajeein²¹ gixu Tú³ lí² tyiin¹in do joon gangó¹ tyan'gixu lí² tyi³ 'oo² 'yá² lí² 'wooi²¹ tsá². Joon jaain²¹gi 'in gangaa¹ 'ii joon gasii²¹i 'in téein² do:

—'In tsañuu¹ no ngii¹o 'ino jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

72 Joon xiia²¹gi tún¹ jo garøø¹i Tú³ tún¹ ga'i¹i Dios gajin²in:

—Jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

73 Joon xuu lí¹ii²¹²xu joon mo gangatyéen¹in 'in néei¹ do lí² siin¹² Tú³ joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'nu lí¹u'u jaain²¹ jee²¹² 'ino tsu no lí² la faa²¹ 'ido-o foo²¹ 'nu.

74 Joon 'láa² Tú³ 'wii²¹² ga'i¹i Dios jin²in:

—Wa jo fo³oo 'e la jaí² ijmee²¹mo Dios jna, jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

Joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuuitsáa².

75 Joon gati²-tsi Tú³ jjiin¹³ la nigajin² Jesús gasii²¹i 'ii mo gajin²in: “La nu'gi i'oo¹o tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ nifaa¹³a 'e jo cwii¹u'u jna.” Joon mo gati²-tsi Tú³ 'e júu³ do gacwo'ii¹o fu jee²¹² 'ná¹ joon gatyí²o xuui²¹-tsi 'áai¹.

27

Gangajée¹³i tsá² Jesús tyani Pilato

1 Joon mo gajná² do joon gasii²¹i røø²¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøø¹³ tya' tsá² Israel xiiala ilijúuin² Jesús.

2 Joon gangajée¹³mo Jesús si'ñúu¹mo tyani Poncio Pilato 'in lí¹i to² gobernador.

Mo gajúuin² Judas

3 Joon mo galiñii¹i Judas, 'in ga'ñii¹ Jesús, 'e nisi²¹i tsá² røø²¹ xiiala ijúuin² Jesús gajoo²¹o-tsi 'áai¹ joon ngajoon¹³o 'ido 'e dyadya¹ cuu² cwataa²¹ tya' 'in tsá² 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tya' 'in tsacøø¹³ do. 4 Joon gajin² Judas sii²¹i 'in tsá² do:

—Jna-a niga'noo²¹²oo tsaa² mo ga'ní³na jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo 'ee tsaa² tya'a sá².

'In tsá² do-gi gañii¹i:

—Jo 'ee cwáain¹ tyijna'a 'e joon 'e cwáain¹ jon 'e tyi'nu 'woo¹o joon.

5 Joon Judas coon²¹ gadya² goon²¹ la no-o 'e cuu² do ní² 'inuu cwo¹ fee¹ do. Joon gacwo'ii¹o do joon nga'nuu²¹u 'nii²¹² luu²¹²u 'ña'a, joon coon¹³ la joon gajngaa¹²mo 'ña'a.

6 Joon 'in tsá² 'in tyu² to² tya' untsá² do gataa¹³i, gaunti¹i 'e cuu² do. Joon gajin²in:

—Jo tii²¹i taa¹³ jna' 'e cuu² lo tsi lí² taa¹³ cuu² tya' cwo¹ tsu cuu² gaciin¹in tya' ijúuin² tsá²-a no.

7 Joon tsifu joon gasii²¹i 'in tsá² do røø²¹ iló² coon¹³ sii¹³ 'wó² coon¹³ 'e cuu² do. 'E coon²¹ sii¹³ 'wó² do sii²¹ 'Wó² tya' Titu². Galó¹ 'e 'wó² ilisá² coon²¹ lí² ái¹ tsá² jalii² lí¹ xiia²¹ 'in júun²in fuu²¹ do. 8 Tsa 'wii¹³ joon sii²¹ 'e 'wó² do ca jmi²¹² no, 'Wó² tya' Jmi¹.

9 Joon coon¹³ la joon gatsin¹ júu³ tya' Jeremias, jaain²¹ 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ 'in gajin²in: “Tsá² Israel gajin² iciin¹in 'in tsá² do dyadya¹ cuu² cwataa²¹. 10 Joon coon¹³ 'e cuu² do galó¹ coon²¹ sii¹³ 'wó² tya' titu² jiiin¹³ la to² 'e nigatyu² 'Ña'ñu¹u.”

Jesús siin¹²in tyani Pilato

11 Gajée¹mo tsá² Jesús tyani 'in gobernador joon 'ido gaunngii¹ 'ii:

—¿Ti 'nə-u Róøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon Jesús gajin²in:

—Jiin¹³ la nigafaa¹³a no, 'e joon 'e jo¹.

12 Joon mo ga'nú¹i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøø¹³ do li coon²¹ gaján¹ Jesús tii². 13 Joon Pilato gajin²in sii²¹i Jesús:

—¿Ti jo nuu²un jilaa²¹ 'e gó² faa²¹ 'ido tyi¹?

14 Joon jo 'ee gañii¹ Jesús coonti. 'Wii¹³ joon ganga'goo²¹-tsi 'in gobernador do 'áai¹.

Pilato tyu²u to² ijúuin² Jesús

15 Jiin¹³ la tsi² mo gati² jmi²¹² 'e gati² 'in gobernador do 'ná¹ láa¹ jaain²¹ tsá² taai² 'nəñi³ tya' 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do. 16 Joon jee²¹² jmi²¹² joon 'yuu² jaain²¹ tsá² 'nəñi³ do 'in sii²¹ Barrabás. Tyá²-u cwii¹mo tsá² 'ii. 17 Joon la jee²¹² sicaain²¹ 'in tsá² do gaunngii¹ Pilato 'in tsá² do:

—¿'iin-in 'iin²¹² naa' ilaa²¹² na tyii'? ¿Ti 'iin²¹² naa' laa²¹² na Barrabás si Jesús 'in sii²¹ Cristo 'ee?

18 Tsu galili³ Pilato 'e 'wii¹³ tsiwúu¹mo 'e gajaan²¹ ni 'ido ja'cwoo²¹o.

19 La jee²¹² tyiin¹ Pilato li jmo¹o 'ii²¹ do gasiin²¹ tsamí² tya'a coon²¹ júu³ 'e jin²: “Jo ciiin¹³ 'wo²o 'áai¹ 'e cwáain¹ tya' 'in tsá² tyú¹ no tsu lili¹ caain²¹ 'e gaci³ cwáain¹ tya' 'ino coon²¹ 'e canuu²¹.”

20 Pe 'in tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøø¹³ do gasii²¹ 'in tsá² fúu¹ 'in téin² do wa' ilí² laa¹ Barrabás joon ijúun²mo Jesús. Joon gati² júu³ tya'a 'e laa¹ 'ii. 21 Joon gafee¹ 'in gobernador do tún¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹:

—¿'iin jee²¹² 'in gá¹ no 'in 'iin²¹² naa' lá²i?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'iin²¹² moo¹o lá²i Barrabás.

22 Joon gaunngii¹ Pilato tún¹:

—¿'Ee-gi ijmaa³aa tya' 'in Jesús no, 'in sii²¹ Cristo?

Jilee²¹mo gañii¹ joon:

—iCwotéen¹in tsaa' crúu¹³ 'ino!

23 Joon gañii¹ Pilato tún¹:

—¿'Ee 'e gó² 'e nigajmaa¹ 'a 'ino tyii'?

Pe 'in tsá² do xujoon ga'oo¹o tá² lí¹gi gajin²in:

—iCwotéen¹in tsaa' crúu¹³ 'ino!

24 Joon mo galili³ Pilato 'e jo lí² tii² júu³ tya'a pe lili¹ gato² 'in tsá² do mii¹³ joon gatyú² 'in Pilato do to² 'e jó¹ coon²¹ wúun¹ si'ó¹ jmi²¹ joon garun²un cwoo²¹o tyani 'in tsá² taai²¹² do joon gajin²in:

—Jo tsaa² tyiia ijúuin² 'in tsañuu¹ 'in tyú¹ lo, tsaa² tyi'naa' no.

25 Joon jileei²¹ 'in tsá² do gañii¹:

—Tsaa² tyijna'a coon¹³ xuui²¹² tyioo¹o ijúin¹ 'ino.

26 Joon Pilato do galáa²mo Barrabás joon gatyú² to² ipóo² 'i nú²¹² Jesús joon gajan² ni 'ido ja'cwoo²¹ 'in tsatéen¹ 'in 'ido tsaa' crúu¹³.

27 Mo ngayuu¹³ joon gató¹ø 'láa² Jesús tsi inuu¹ li néé¹ joon gauncaain²¹ jileei²¹ 'in 'láa² taain² do li siin¹² Jesús. 28 Joon gatyii²¹ siin¹³ 'ido joon gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mi² yáun². 29 Joon gajmaa¹a coon²¹ corona lí¹ tóon¹ gaton²on tyi² 'ido. Joon gacwo¹ 'o 'ido coon²¹ sii²¹ 'e son¹² 'ido coon¹³ cwoo²¹o tsáa¹. Joon gasi² 'i 'wojni¹ tyani 'ido joon ungoø¹ ni 'ido. Gajin²in:

—iWóo² cwoseein²¹ 'in róøi¹³ tya' tsá² Israel!

30 Joon ga'nú¹ ni 'ido. Joon coon¹³ sii²¹ 'e san²an do gapó² 'in 'láa² do tyi¹ 'i. 31 Joon ngayuu¹³ gaungøø¹ 'in 'láa² do 'ii joon gatyii²¹ 'o 'e siin¹³ yáun² do joon gatyin²in Jesús 'e siin¹³ 'in do tún¹.

Mo táain² Jesús tsaa² crúu¹³

32 Joon mo gangaliin² itsatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajii¹in jaain²¹ tsañuu¹ li ningaliin² do. Joon 'in 'láa² do gatyú²u to² 'in tsañuu¹ do sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² Cirene, 'e cón²on crúu¹³ tya' Jesús.

33 Joon gatyaliin² coon²¹ li sii²¹ Gólgota, 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹, Cwoon¹ Po³ Mootyi² 'Lii²¹². 34 Joon do gacwo¹o Jesús vino 'e sicaa¹³ jmi³ tsi³ tya' joo²¹. Joon mo gatii¹ 'i 'óo¹ 'e vino do sicaa¹³ 'e tyi¹ joon jo ga'un²un.

35 Joon mo ngayuu¹³ gatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ gacoo¹ 'in 'láa² do mi³ 'iin inli¹ siin¹³ Jesús. Joon coon¹³ la joon gatsin¹ júu³ tya' 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jee¹ mo gajin²in: “Icöö¹o siin¹³ 'iin, ijmaa¹ a jmai² 'iin inli¹.”

36 Joon do-o gacwo²o 'aa¹ ni 'ido. 37 Joon yu¹ tyii¹ gataan¹an 'e tsaa² tya' Jesús 'e jin²: “In no-o Jesús, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.”

38 Joon gatéin² jon gáí¹ 'uun²¹ jmai² coon²¹ crúu¹³ tya'a coon¹³ Jesús, jaain²¹ li cwoo²¹o Jesús tsáa¹ joongi jaain²¹ li 'cwoo²¹o tooin²¹². 39 Joon 'in tsá² 'in la coon²¹ gangii¹ la jee²¹² taain¹ Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajaan¹ jóøi² Jesús gajii²in, gajø²ø mootyi¹ 40 gajin²in:

—'Ñu-u, 'in fin¹ cwo¹ fee¹ do joon jmaa¹³a jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² tún¹, laa¹²¹² 'wo¹o no. Wana Jóon¹ Dios 'nə cwúui¹ tsaa' crúu¹³ no.

41 La joon jon gaungøø¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos coon¹³ tsacøø¹³. Joon sii²¹ la 'oo²¹ 'ii jin²in:

42—Gau'nláai² 'ino tsá² xeei²¹ pe jo lí² láa¹ 'i 'ña'a. Wana la jai² 'ii Róøi¹³ tya' tsá² Israel cwoxáa¹ tsaa' crúu¹³ no joon iun'goo²o 'ii.

43 Tsaa¹-tsi 'in tsañuu¹ no Dios jin²in, né²du¹ wana 'iin²¹²in Dios 'ii joon 'e láa¹ 'ido 'ii tsu gajin²in 'e Jóon¹ Dios 'ii.

44 Joon ca 'in 'uun²¹ 'in taan¹in coon¹³in do gajii²in 'ii jon.

Mo gajúun²mo Jesús

45 Joon ga'ii² nua²¹ la caain²¹ juncwii²¹ mo gatí² tyiaañi¹ ca iin² ni¹ ca'loo¹. 46 Joon mo gatí² 'e li²¹ joon ga'oo¹o Jesús tá² gajin²in:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (‘E'øøi²¹-tsi tsá² gajin²in: Dios tyiia, Dios tyiia, ¿'ee li²i nigatiu²mo'o jna?)

47 Inlii¹³ 'in teein¹ do ganúu²un joon gajin²in:

—In tsañuu¹ no tø¹ø Elías 'in nigacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

48 Joon tsifu joon jaain²¹ 'in teein¹ do gangó¹ cwiiin¹ ngatyaan¹ coon²¹ esponja joon gaun¹lá²a esponja do coon¹³ vino tiin²¹ joon gautyii¹ ni²¹² sii²¹ joon saa¹³a do 'e la mo cwo¹o Jesús i'un²un 'e do. 49 Pe 'in catyaa² do gajin²in:

—Cwoján¹du; né¹du' wa ijó¹ Elías jalaa²¹² ni 'ino.

50 Joon Jesús ga'oo¹o tún¹ tá² joon gajúun²mo mo ngayuui¹³ jon. 51 Joon tsifu joon ga'gii¹ 'e mi² 'i¹i inua cwo¹ fee¹ do ca ti' yu' ca ti' wii²¹². Joongi gajøø²¹ 'wó² joongi cuun²¹² gajli². 52 Joon ganó² 'aan²¹ li si'aa²¹² lii²¹² joon fúu¹mo 'in najúin¹ 'in nigatsaa¹-tsi Dios gajiiin¹. 53 Joon mo ngayuui¹³ gajiiin¹ in Jesús ga'wóo²mo 'in tsá² do 'aan¹ tya'a ngatáa¹ 'e fuu²¹ nacwai³ Jerusalén joon fúu¹mo tsá² gangaa¹ 'i.

54 Joon mo gani² fii²¹² láa² coon¹³ 'in láa² catyaa² do 'in 'aa¹ Jesús xiiala gajøø²¹ 'wó² joon jilaa²¹ 'e nigangó¹ gafoo¹mo 'áai¹ joon gajin²in:

—E la ja²mo Jóon¹ Dios 'in tsañuu¹ no.

55 Do-o teein¹ tsa² fúu¹ wii²gixu jøø²ø. Nigangi¹ 'in tsa² do coon¹³ Jesús fu Galilea joon nigaunji² in Jesús. 56 Joon jee²¹² do sin² María Magdalena coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ José. Sin²mo jon in sáa³ jóon¹ Zebedeo do.

Teen¹mo tsá² ga'áa²mo Jesús

57-58 Capii³ teein¹gi jmi²¹² joon mo gangó¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² seein²¹ fuu²¹ Arimatea 'in sii²¹ Sé³. Gango¹ 'ido tyani Pilato, ngamii¹ cuerpo tya' Jesús. 'Ii jaain²¹ tsá² 'in tsa²-tsi Jesús. 59 Joon gaxiia² cuerpo tya' Jesús joon gacii¹³ in coon²¹ mi² taa²¹ 'e tyú². 60 In Sé³ do natyu² to² 'e nali¹ coon²¹ 'aan¹ tya'a tsa² xá¹ 'e tsa²i²¹ mi júun²in pe gatan²mo Sé³ Jesús tsi 'aan¹ mi² do. Joon² mo ngayuui¹³ gataan¹ in Jesús do joon gajni²o 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'áai¹. Joon gangaa¹³mo mo ngayuui¹³ do. 61 Pe do-o née¹ María Magdalena coon¹³ 'in María jaain²¹gi do co' do.

Ngalin² láa² nga'aa²a 'aan¹ tya' Jesús

62 Mo ngayuui¹³ jmi²¹² 'e gatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'e gatí² jmi²¹² do 'in tsá² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do ngalin² ngafee¹³; Pilato 63 gajin²in:

—Tsa²to² tyi', tii¹²-tsii¹ la gajin² 'in tajuui²¹ do la mo jiiin¹gi ijiin¹in mi tí² 'ni¹ jmi²¹² 'e gajúun²in. 64 Tsa² wii¹³ joon siin¹u'un láa² tsa'áa² 'aan¹ do ca mi tsín¹ 'ni¹ jmi²¹² tsi 'nee¹ tsalín² tsá² tya'a tsatyí¹ ni 'ido la 'woo¹ joon la joon ili² jin²in 'e gajiiin¹ 'ido jee²¹² lii²¹². Tsa² la joon 'e ilifee¹gi 'e tajuu²¹gi lagi mo 'wiin²¹² do.

65 Joon Pilato do gajin²in sii²¹'i 'in tsá² do: —Cwoliin²naa¹ coon¹³ láa² joon cwoun⁰øø¹naa¹ 'aan¹ do jiiin¹³ la cwéei¹.

66 Joon ngalin²mo jon li roon¹on 'aan¹ do. Joon gajni¹ tyú² 'e 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Gataan¹an sello tya' cuun²¹² 'e sijn¹ do joon gajaan¹an láa²'i áa¹ 'aan¹ do.

28

Mo gajin¹ Jesús

1 Joon mo gangí¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tya' 'in tsá² do, mo ti li jná² domingo, 'in María Magdalena coon¹³ 'in María catyaa² do ngalin² ngajøø² li roon¹on 'e 'aan¹ do. 2 Joon gajøø²¹ 'wó² 'áai¹. Joon jaain²¹ ángel tya' Nā'nū¹u' gajgáa¹ fu ñūfú² joon gajiiin¹ 'e cuun²¹² do 'e sijn¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon gacwó¹o ni cuun²¹² do. 3 Ji¹ 'i 'áai¹ la jii¹ jí² cwaain¹ñá³. Joon siin¹³in taa²¹ la taa²¹ 'moo²¹. 4 Joon mo gani² 'in láa² do lo gafoo¹ 'i joongi gajlee¹ 'áai¹ joon gacii¹³ lawa'a lii²¹²mo coonti. 5 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹ 'in tsa² do:

—Jo foo¹³naa¹. Ní²oo 'e naa²¹naa¹ Jesús 'in gateen¹ in tsá² tsa² crúu¹³. 6 Pe jo 'yuui²gi lo, nigajiiin¹ 'o jiiin¹³ la nigajin²in. Nílin²naa¹, jøø²duu¹ li ga'í. 7 Cwoliin²naa¹ la jmoono cwojmaa²aa' tsá² tya'a júu³ 'e nigajiiin¹ 'o 'ido. Joon itsáa¹ 'ido nifugi lagi 'i fu Galilea. Joon do-o iní²in. Jiiin¹³ joon 'e ná¹ fuu²¹²uu'naa¹.

8 Joon ngalin²mo 'in tsa² do la jmoono, 'goo²¹ 'áai¹ joongi jløø¹³. Ngaliin² cwiiin¹in ngajmaa¹a júu³ tsá² tya' Jesús. 9 Joon la jee²¹² taa² 'i fu¹ 'in tsa² do gajné¹ Jesús li ngaliin² joon gafee¹ 'i 'ido 'i. Joon gantyyéen¹in li siin¹² Jesús joon gasoon¹on tii² Jesús gaun¹goo²¹o 'áai¹. 10 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'i:

—Jo foo¹³naa¹, cwojmáa²aa' tsaruu²¹naa¹ júu³ 'e ná¹ tsalín² Galilea joon do-o iní²in jna.

Gatyaa¹ láa² júu³ xiiala nigali²

11 La jee²¹² ngaliin² 'in tsa² do joon 'in láa² 'in 'oo¹ 'aan¹ tya' Jesús ngalin²in jaain²¹ gáa¹ ngajmaa¹³a 'in tyu² to² untsá² júu³ jilaa² 'e nigali². 12 Joon 'in tyu² to² do-gi ngalin² ngafee¹³ tsacøøi¹³ isiin¹in roø²¹. Joon gacwo²-o 'in láa² do cuu² 'áai¹ 13 joon gajin²in sii²¹ 'in láa² do:

—Naa' foo²oo: “E tsá² tya' Jesús gantyyéi¹ cuerpo tya' Jesús la 'woo¹ la jee²¹²

nigacwuu²taa'a." 14 Joon wa mi liñi¹ gobernador 'e nigacwuu²moo', jna'oo'o tyaa²¹a'a júu³ coon¹³on tsu joon jo jngaa¹²i 'naa'.

15 Joon 'in 'láa² do ga'ii²¹mo 'e cuu² gacwo¹ 'in tyu² to² do joon ngaliin¹mo joon gaj-maa¹a jiiin¹³ la júu³ gasii²i coon¹³ 'in tyu² to² do. Joon 'in tsá² Israel ca jmi²¹² no jo¹o líi²i jiiin¹³ la júu³ tajuu²¹ gatyá¹ 'láa² do.

Gasiin¹in Jesús tsá² tya'a wa tsalín² tsacwo¹ júu³ tyú² tya'a la 'ui juncwii²¹

16 Joon 'in dyajaa²¹ tsá² tya' Jesús ngaliin² fu Galilea fu yuu¹³ moo²¹ jiiin¹³ la nigajin² Jesús. 17 Joon mo gangaa¹ Jesús gaun'goo²¹o 'ido 'áa¹. Pe 'inlíi¹³ gacu²xu-tsi líi²i jon'on ñi² ti 'i 'ino. 18 Joon gangatyéen¹in Jesús li téein² tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Nigacwo¹o Dios jna jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² ñu'fú² coon¹³ 'ii²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 19 Tsu 'wii¹³ joon cwolin²naa' la 'ui juncwii²¹ cwo'ne²naa' tsá² 'e líin² tsá² tyiia. Cwosáa¹naa' 'ido jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ñu¹u' joongi coon¹³ 'e sii²¹ Joon¹on joongi coon¹³ 'e sii²¹ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios. 20 Joon 'ee²ee' 'ido 'e jmaa¹a nuu¹³u jilaa²¹ to² 'e nigatyu¹uu 'naa'. Joon niñii²¹oo' 'e ngii³ jna coon¹³ 'naa' la coon²¹ jmi²¹² ca mi tyéi¹ juncwii²¹. Amén.

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹ a San Marcos

Cwoo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmú²¹ júu³ tyú² li jo 'in tsá² seein²¹

¹ La lo ga'láa² 'wii²¹² júu³ tyú² tya' Jesu-cristo, Joon¹ Dios 'ii.

² La lí² 'e gajin² Isaías, 'ii jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii líli¹;

Dios sii¹ in jaain²¹ tsá² 'in tyan¹ júu³ tya'a.

'Ii tsáa¹ jéei¹ gi lagi 'nu.

'Ii tsajmaa¹ júu³ xiiala tya¹ tsá² tyú² tya'a mi ñi²¹.

³ Tá² ni'oo¹o jaain²¹ tsá² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Jin² in:

"Nuu²duu¹ nijó² Cristo. 'Ná¹-a tyaa²¹aa' tyú² tyii'. Tsáa²mo-'oo' 'e tyú¹-moo'", jin² in.

⁴ La joon mo gajó² Wó³ saai²¹ tsá² jmú²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ gajin² in:

—'Ná¹-a unsii²naa' 'e 'i¹-oo' joongi 'ná¹ saa¹naa' jmú²¹. Joon 'in²mo Dios tsaa² tyii'. ⁵ Jíleei²¹ tsá² 'in néei¹ coon²¹ li sii²¹ Judea joongi 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén tsaliin² tsanuu²¹ júu³ tya' Wó³ do. Joon la 'ii²¹² jmoo¹o 'in tsá² do tyañii²¹ tya'a tyani Dios gasaa¹mo Wó³ 'ii jmú²¹ ti' jmú²¹ cwo² Jordán.

⁶ Siin³ Wó³ lí¹ coon¹³ jñá² camello. 'E 'ñuu¹ tu²gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joon 'e gø²⁰ jmai² sini¹ coon¹³ to² sá² moo²¹. ⁷ Feei²¹ Wó³ tsá² júu³ tyú² joon gajin² in:

—Mi yuu¹³ jna joon 'injó¹ jaain²¹ tsá² feei¹. 'Ii feei¹ gi lagi jna jin¹³ jo tí²na juu¹³ na wojní³ii sii³ii loo²¹ tsi mí¹i. ⁸ Jna-a saa²¹na 'naa' jin¹³ coon¹³ jmú²¹ pe 'ii-gi nicwo²o 'naa' 'in Espiritu Tyú² tya' Dios 'e ngi¹ coon¹³ 'naa'.

Wó³ saa¹ Jesús jmú²¹

⁹ Jin¹³ jee²¹² jmú²¹² joon cwa¹i Jesús fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon gasaa¹mo Wó³ Jesús jmú²¹ tsi jmú²¹ cwo² Jordán. ¹⁰ Mo gacwa¹i Jesús tsi jmú²¹ do joon ganii²¹ nó¹ 'oo² ñu¹fú². Joon nii²¹ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios líi¹ maa²¹² jgaa¹ i fu li siin¹² in. Joongi gajaan¹ an fu yu¹ tyii¹. ¹¹ Joon ganú²un coon²¹ júu³ jó² fu ñu¹fú² jin².

—Yuu²¹ tyiia-oo 'na 'in 'nee¹na. 'Áai¹ lí¹ jlø¹³na 'wii¹³ 'na.

Tyaan¹ Satanás cwáain¹ 'ee líi¹ Jesús

¹² Tsifu joon gangajéei¹ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ gi. ¹³ Joon do-o gateen¹ in Jesús ca tséin¹ tunló¹ jmú²¹² jee²¹² joo²¹ nuu²¹. Joon Satanás gacón²on cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús. Mi yuu¹³ joon gatyaliin² ángeles tya' Dios gaunjii²mo Jesús.

'Láa² Jesús 'wii²¹² to² tya'a coon²¹ li sii²¹ Galilea

¹⁴ Mo liciiin²¹ 'e ga¹i² Wó³ 'nañi³ joon gangóo¹o Jesús coon²¹ li sii²¹ Galilea. Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tya' Dios. ¹⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá²;

—Gatyii²¹a, gati² 'ii²¹. Xuu¹ 'ná¹gi 'e tí² jin²¹ wa'a tyu² Dios to² tsá². Unsii²naa' 'e 'i¹-oo' joon la ja²mo 'i¹-oo' 'e júu³ tya' xiiala 'itiin¹³ tsá²—jin² Jesús.

Tøø²¹ Jesús tyúuin² tsá² 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmú²¹

¹⁶ Ngoo²¹o Jesús tí¹ tyiia¹ Galilea mo ganii² in Simón coon¹³ ruu²¹ sii²¹ Dii³ 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmú²¹ do. Taain²¹² to² pii²¹ 'mó¹ tsi jmú²¹. ¹⁷ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—Ñilii²duu¹ coon¹³ jna. Joon ijmée¹na 'naa' tsá² 'in jée¹ tsá² 'e licwii¹ in Dios.

¹⁸ Tsifu joon gatuu²¹u 'mó¹ tya'a joon gan-galiin¹mo coon¹³ Jesús.

¹⁹ Joon xu ngoo²¹gi Jesús mo ganii² in Jacobo coon¹³ ruu²¹ Wó³ jóon¹ Zebedeo. Táa¹ tsi coon²¹ barco 'mii¹ 'nú³ tya'a. ²⁰ Joon gatø¹ Jesús 'e. Do-o gatii²¹ jmii²¹. Do-o gajaan¹ Zebedeo coon¹³ tsalee¹³ tya'a. Joon Jacobo coon¹³ Wó³ ngaliin²mo coon¹³ Jesús.

Jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in líi¹³ alma tya'a

²¹ Tyaliin¹ Jesús coon¹³ 'in ngi¹ coon¹³ on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Joon mo gati² jmú²¹² 'e 'ii² 'woo²¹ tsá² Israel ga¹i² Jesús 'e cwo¹ sinagoga do. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e² tsá² júu³ tyú². ²² Lí¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e jin² Jesús tsu 'wii¹³ ga'e² 'e Jesús tsá² lawa jaain²¹ tsá² feei¹ jon'on la líi¹ 'in tifo² tya' ley tya' Moisés. ²³ Joon tsi inuu cwo¹ do 'yui jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in líi¹³ alma tya'a. Joon gafaa²¹ 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in líi¹³ do joon gajin² in sii²¹ Jesús:

²⁴ —¿'Ee li 'u²u jee²¹² jna'a Jesús tsá² Nazaret? ¿Ti gañi¹¹ 'e untyee¹u'u jna'a? Cwii¹moo 'nu. Joon Dios 'na. 'In tyú¹mo 'nu—gajin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in líi¹³ 'yui alma tya'a.

²⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in 'líi¹³ 'yui alma tya' 'ido:

—Jo too²¹ mí¹³. Tiui² 'in tsañuu¹ no.

²⁶ Joon 'in 'líi¹³ do gajmaa¹ a cii¹ 'in tsañuu¹ do. Joon mi yuu¹³ ga'oo¹o joon gacwa¹i 'in 'líi¹³ 'yui alma tya' 'ido. ²⁷ Jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi líi¹. Joon gaunngii¹ la 'oo³ ruu²¹;

—¿'Ee-gi lo no? ¿'Ee-gi júu³ 'múui² lo no? ¿'iin-gi 'in tsañuu¹ lo? Tyu² to² ca jilee²¹, ca 'in 'líi¹³ taai² alma tya' tsá² nuu¹²u to² tyu² 'ino.

²⁸ Jmoonoo-galicwii¹ in tsá² seein²¹ la caain²¹ Galilea Jesús.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simón

²⁹ Ga'woo²¹i Jesús 'e cwo¹ sinagoga do joon ngaliin¹ fu tya' Simón coon¹³ ruu²¹i; Díi³. Ngoo²¹o Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³on.

³⁰ 'Yiaunsáa³ Simón do raan²¹mo líi¹i tsaa²¹² tyíi². Joon gasi²¹i tsá² Jesús:

—Tsa¹a¹²a 'ino.

³¹ Joon gangatyéin¹in Jesús li raain¹ 'in tsatsaa¹³ do. Joon gason¹on cwo²¹o 'ido. Joon mo saa¹²a cwo²¹o, tsifu joon gajaan¹ 'e líi¹i 'ido. Joon garóon²on 'ido joon gacwoo¹o 'e dɔ¹l¹ɔ 'ido.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

³² Mo galiciin²¹gi joon mo gayoin² ñi¹i joongi mi canuu²¹xu joon gajájeei¹³ tsá² jileei²¹ tsatsaa¹³ li siin¹² Jesús. Joongi jajéi¹ tsá² jileei²¹ 'in taai² 'in 'líi¹i³ alma tya'a. ³³ La tɔ¹ɔ² fuu²¹ gangatyéin¹ 'ooca'nú¹ li tyiin¹ Jesús. ³⁴ Fúu¹mo 'in gaun'láai² Jesús. 'Láai² nii² jmoowúu¹ líi¹ 'in tsá² do. Joongi fúu¹mo 'in 'líi¹i³ ga'woo¹i Jesús alma tya' tsá². Pe Jesús do jo gacwoo¹o faa²¹ 'in 'líi¹i³ do tsa¹ ñi¹ 'ido 'iin 'i.

Jesús cwo¹o júu³ tyú² li sii²¹ Galilea

³⁵ Coon²¹ jmi²¹² jéi¹, nuu²¹mogi jiiin¹³ jo rɔ¹ɔ²mo jnáa¹gi garóon² Jesús. Joongi gacwa'íi¹ 'e fuu²¹ do. Ngoo²¹o ti' fuu²¹ li jo 'in tsá² seen²¹gi. Ngafee¹³i Dios. ³⁶ Simón coon¹³ 'in catyaa¹²gi gangaliin² nga'nee¹³i Jesús. ³⁷ Joon mo gatsee²¹i 'ido joon gajin²in:

—Jílee²¹mo 'néei² 'nu.

³⁸ Pe 'ii-gi gañii¹i;

—Moo²¹o' li caain²¹ fuu²¹ li' tyan¹. Joongi do-o jon 'ná¹ cwó³oo júu³ tyú² tsa¹ 'wii¹³ joon 'e gajúu³uu —jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do.

³⁹ Joon la joon gacwo¹ Jesús júu³ tyú² tya' Dios la caain²¹ li tyu² to² Galilea. Tsi inuu³ cwo¹ tya' tsá² Israel gacwoo¹o júu³ tyú². Joongi ga'woo²¹i jileei²¹ 'in 'líi¹i³ alma tya' tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ 'in líi¹i jgoo²¹

⁴⁰ Gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in ni-jgɔ¹ɔ² li siin¹² Jesús. Gajuu²¹i 'wojni¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—Lí²o'o un'láa²mo'o jna wana 'iin²¹²u'un.

⁴¹ Joon galifee¹mo-tsi Jesús 'wii²¹² tya'a. Joon gani¹³o cwo²¹o gasuu²¹ tya'a. Joon gajin²o:

—'In²¹²mo 'láa²mo'o. Cwo¹láa²modu'u.

⁴² Mo gajin²in 'elo joon tsifu gajeen²¹mo 'e jngɔ¹ɔ². Joon ga'láa²mo coonti. ⁴³ Tsifu ga'íi² Jesús júu³ pe lí¹i ga'íi² júu³. Joon gajin²in:

⁴⁴ —Jo 'in fu³u coonti jiiin¹³ jaain²¹ pe cwo²mo'o; cwo'eei¹³du' uuntsá² 'woo²o 'e ga'láa²mo'o. Joon cwo²o Dios la gatyu² Moisés to² wii¹³ 'e galityú¹mo'o.

⁴⁵ Pe tsifu joon ngai² 'in tsañuu¹ do ga'láa² 'wii²¹² jmo²o tsá² júu³ 'ee galí². 'Wii¹³ joon

Jesús jo lí²gi 'ii²¹ jiiin¹³ coon²¹ fuu²¹ la jɔ¹ɔ² tsá². Ngii²¹o la caain²¹ caluu li jo 'in tsá² seen²¹. Pe la caan²¹mo jalíin² tsá² 'iin²¹²in jɔ¹ɔ² 'ii.

2

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² waa²¹ cwo²¹o tñi²

¹⁻² Ningóo¹³xu tún² mo ga'í² Jesús fuu²¹ Capernaum. Joon mo galiñii¹ tsá² tyiin¹in coon²¹ inuu³ galicaain²¹ tsá² fúui¹ líli¹. Gacui¹ tsá² jiiin¹³ jo 'i²gi inuu³. Jo 'i²gi tsá² 'ooca'nú¹. Joon Jesús gacwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios. ³ La 'ii²¹² joon tyaliin¹in tyúuin² tsañuu¹. Jéi¹i jaain²¹ tsá² sítuu¹³. Jo lí²gi nii¹²i; cwo²¹o tñi². ⁴ Pe jo lí² tyaliin¹ ca ti li siin¹² Jesús 'wii¹³ fúui¹ líli¹ tsá² taai² inuu³ do. Joon ganáa¹ coon²¹ to² lí 'yu' 'nú¹. Náa¹a 'yu' li tyiin¹ Jesús. Joon li ganáa¹ do-o, joon gaxia²¹ 'in tsatsaa¹³ do tsíin² ni tyi¹. ⁵ Mo gani² Jesús 'e jo¹o líi²i 'in tsá² tyúuin² do. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do: —Yuu¹ni tyiia, 'iin¹³mo tsa² tyi¹.

⁶ Pe 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in néei¹ do ga'1-tsi: ⁷ 'Ee li 'e faa²¹ 'in tsañuu¹ lo la no? Júu³ 'laa²¹ tya' Dios faa²¹ 'ino. Jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'iin² tsa² tya' tsá². Jiiin¹³ 'ña'a Dios lí² 'iin² tsa² tya' tsá². ⁸ Ñi¹ Jesús 'ee 'i-tsi 'in tifo² joon gajin²in:

—'Ee li 'i-oo' la no? ⁹ Joo 'e jo taai²¹gi fuu²¹²uu 'in tsatsaa¹³ no: " 'In¹³mo tsa² tyi¹ 'i, si fuu²¹²uu 'ee; "Raan²un no, saa¹³ tyi¹ raan²un ni no joon ngi² no"? ¹⁰ Pe joon cwolini²ii' 'e jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² mo taan¹na fu juncwii²¹ líi²¹oo 'i¹³na tsa² tya' tsá². Ñii²duu' 'elo —jin² Jesús sii²¹i tifo² do.

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

¹¹ —Nu-u fuu²¹²uu, raan²un no, saa¹³ tyi¹ raan²un no, joon cweei² fu tyi¹i.

¹² Tsifu joon 'in tsatsaa¹³ garóon²on 'a li raain¹ do. Joon saa¹²a tyi¹ tya'a do joon gacwo'íi¹ la jɔ¹ɔ² jileei²¹ 'in taai² do. 'Wii¹³ joon jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jiiin¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo nee²¹e 'e la no.

Tɔ¹ Jesús Leví

¹³ Mi la ciin²¹ tún¹ ngóo¹ Jesús ti' tyiia¹ do. Joon jileei²¹ tsá² ngaliin² li siin¹²in. 'E²e Jesús 'ido. ¹⁴ La 'ii²¹² mo ngii¹ Jesús do gani²in Leví jón¹ Alfeo. Leví do coon²¹ 'laa¹³ li ci¹ tsá² 'laa¹³. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna.

Joon garóon² Leví fu li tyiin¹in joon ngoo²¹o coon¹³on. Joon líi¹ fúui¹ 'in coon²¹ 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsa² ngaliin¹ coon¹³on.

¹⁵ Joon gatɔ¹ Leví Jesús ngaa¹²in coon¹³ 'ido fu tya'a. Joon fúu¹mo 'in cón² 'laa¹³

coon¹³ 'in 'oo² tsa² tyaliin¹ li néei¹ Jesús. Caa²¹ mo néei¹ coon¹³ Jesús joon coon¹³ tsá² tya'a. ¹⁶ Gani² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos 'e néei¹ gø²ø 'uun²¹ un jilee²¹ mo coon¹³ Jesús. Joon gajin² 'in sii²¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Jesús do:

—¿'Ee li' tyiin¹ tifo² tyii¹ gø²ø 'uun²¹ un coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsa² tyi¹?

¹⁷ Mo ganúu² un Jesús 'elo joon gajin² in:

—Jileei²¹ 'in tyú¹ jo 'nee¹ timí¹ tya' 'i. Pe jileei²¹ 'in tsa² 'ii 'nee¹ timí¹ tya'a. Jo goo²¹² jna wa'a tø¹³øø 'in tyú¹, gagoo²¹² oo wa'a tø¹³øø 'in 'oo² tsa² —jin² Jesús.

Unngü⁴ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gø² tsá² tyiiañ¹

¹⁸ Mo líi¹³ gajmaa¹ a tsá² tya' Wó³ taa²¹ a tyani Dios joon jo gagøø²¹ø. Coon²¹ 'naa¹³ mo jmaa¹ a la joon coon¹³ tsá² fariseos 'inlíi¹³ tsá² ngaliin¹ li siin¹² Jesús. Joon gajin² 'in tsá² do sii²¹ Jesús:

—Jmoo¹ o tsá² tya' Wó³ coon¹³ fariseos taa²¹ a tyani Dios. Jo gøø²¹ø. ¿'Ee li jo jmoo¹ o tsá² tyi'na-gi la no?

¹⁹ Joon gañii¹ Jesús:

—Mo tsaliin² tsá² coon²¹ li cui² cwoo²¹ tsá² 'e gó jmoo¹ o wa'a jo gø² mo gø¹² 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do. Jo lí² wa'a jo gø¹²ø. ²⁰ Pe coon²¹ jmi³ jée¹ 'e jo taain²¹² gi 'in tsá² cui² cwoo²¹ do joon lí² jmáa¹ a tsá² taa²¹ a tyani Dios joon jo dø¹ø.

²¹ 'Jiin¹³ jaain²¹ jo toon¹ 'mi² siin¹³ coon¹³ ca 'no³ 'mi² 'mii². Wa'a jmoo¹ o tsá² la joon mo tsu² 'e 'no³ 'mi² 'mii² do joon ilifee¹ gi 'e gii²¹ do. ²² Joongi jii¹³ jaain²¹ jo tyii²¹ a jmi³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai². Wana jmoo¹ o tsá² la joon, joon mo 'ya² jmi³ móo¹ do joon idyii¹ 'e loo²¹ tsáai² do. 'Láa² mo jmi³ móo¹ 'itsa¹ñ¹. Joongi tsá¹ñ¹ 'e loo²¹ do. 'Wii¹³ joon tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ do tsi loo²¹ 'mii² —jin² Jesús.

Cuun¹ tsá² tya'a mi³ trigo mo jmi³ 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

²³ Coon²¹ jmi³ mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaliin¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a jee²¹² coon²¹ li injná² trigo. Pe 'in tsá² tya'a do galáa² 'wii²¹² cuun¹ un mi³ trigo la 'ii²¹² gangü¹. ²⁴ Joon gajin² tsá² fariseos sii²¹ Jesús:

—Jøø², ¿'ee li' jmoo¹ o tsá² tyi¹ la no? Jo tii² jmáa¹ a to² mo jmi³ 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

²⁵⁻²⁶ Pe 'i-gi gajin² in:

—'Naa¹ 'a, ñii² oo' la li 'e gajmaa¹ a 'lii²¹² David. David do coon¹³ tsá² tya'a gauntyéen² in jmi³ joo gatsaun¹ aai². Jaain²¹ tsá² sii Abiatar tyu² u to² tya' jileei²¹ untsá² yia¹³ joon. Joon David ga'ii²¹ tsi inu^u tya' Dios. Joon gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ nicwaa¹³ do. Pe jii¹³ untsá² tii² dø¹ø 'e 'iñi¹ do. Joongi

gacwo² David 'e 'iñi¹ do ca 'in tsá² ngi¹ coon¹³ on do.

²⁷ 'Gajmaa¹ a Dios jmi³ 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 'E jmi³ do gajmaa¹ a Dios 'e uncoon¹³ on tsá² jon'on gajmee¹ Dios tsá² wa'a 'e uncoon¹³ on 'e jmi³ do. ²⁸ Wii¹³ joon 'in Ruu²¹ na Tsá² lí²-i tyu² to² tya' jmi³ mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² —jin² Jesús.

3

Jaain²¹ tsá² tuu²¹ cwoo²¹

¹ Ga'ii²¹ tún¹ Jesús 'e cwo¹ tya' tsá² Israel. Mo gatyiaa¹ do joon tyiin¹ jaain²¹ tsá² 'in tuu²¹ cwoo²¹. ² Joon gacón² tsá² fariseos cwáain¹ wana unláa²¹ Jesús 'ii mo jmi³ 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'e ilí² xiia¹ la i'ñi¹ Jesús. ³ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² tuu²¹ cwoo²¹ do:

—Ráan² un no; jmaa² siin¹² u'un tún² tsa¹ lo.

⁴ Joon gaunngü¹ Jesús 'in tsá² catyaa² do:

—¿'Ee tii² na' jmoo²¹ o' mo jmi³ 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², 'e tyá² si 'e gó² 'ee? ¿Ti lí² un'láa² na' tsá² si 'e jngaa¹² na' tsá² 'ee? —gajin² Jesús.

Pe 'in catyaa² do ligoon gajaan¹ tii². ⁵ Joon gajøø² Jesús 'in néei¹ do. Nii²¹-tsi Jesús tya'a. Joon fa¹³ líi² 'wi¹³ jo 'iin²¹² in 'ido 'øø¹²¹-tsi. Joon gasii²¹ Jesús 'in tsatsaa¹³ do: —Nii¹³ cwoo¹ o no.

Joon gani¹² in 'ido cwoo²¹ o. Joon gal'loo² cwoo²¹ o coonti. ⁶ Joon ga'woo²¹ mo jileei²¹ tsá² fariseos joon gasii²¹ coon¹³ tsá² tya' Herodes xiiala ilí² jngaa¹² mo Jesús.

Fúui¹ tsá² téein² li' ti' tyiia¹ do

⁷ Joon gangaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a ti' tyiia¹. Joon líi¹ fúui¹ tsá² seen²¹ Galilea ngaliin² caluu Jesús. ⁸ Mo galiñi¹ tsá² jilaa²¹ 'e jmoo¹ o Jesús líi¹ fúui¹ tsá² seen²¹ Judea ngaliin² ngajøø² Jesús. Joongi jalín² tsá² seen²¹ Jerusalén coon¹³ tsá² seen²¹ Idumea, joongi coon¹³ tsá² seen²¹ li' ngoo¹³ jmi³ Jordán jalín². Joon jalín² tsá² ca tí² li tyu² to² fuu²¹ Tiro coon¹³ 'in jalín² ca tí² li tyu² to² fuu²¹ Sidón. Jileei²¹ tsá² lo ngaliin² ngajøø² Jesús. ⁹ 'Wii¹³ fúui¹ líi¹ tsá² seen²¹ joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a:

—Tyaa² aa' tyú² coon²¹ barco joon jo lí² 'la² a 'in tsá² fúui¹ líi¹ no.

¹⁰ Líi¹ fúui¹ tsá² nigaun'láai² Jesús. Joon jilee²¹ mo tsatsaa¹³ lee¹² ruu²¹ 'iin²¹² in soon²¹ tya' Jesús. ¹¹ Joon mo ni² jileei²¹ tsá² 'in taa² 'in líi¹³ alma tya'a joon gasii²¹ 'wojni¹ 'i tyani Jesús joon ga'oo¹ jin² in:

—Jóon¹ Dios 'na.

¹² Pe Jesús tyu² to² sii²¹ 'i do:

—Jo fó³ oo' coonti 'iin jna.

Jesús tyii¹³ in ji dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹³ Mo gangayuu¹³ joon gasóo²o Jesús coon²¹ moo²¹. Joon gatø¹ Jesús jiin¹³ 'in 'iin²¹in. Joon ngalín² 'in tsá² do li siin¹²in. ¹⁴ Joon gajmaa¹ a Jesús coon²¹ poo²¹² ti dyatuuin¹. 'Li ingi¹ coon¹³on. Joongi sii¹in 'ido tsacwo¹ júu³ tyá² tyá² Dios. ¹⁵ Joon gatyú² Jesús to² 'e un'láai² tsatsaa¹³ joongi 'wooi²¹ jileei²¹ 'in 'lii¹³ taai² alma tyá tsá². ¹⁶ 'In lo-o jee²¹² 'in dyatuuin¹ do: Simón, 'in sii²¹o jon Tú³. ¹⁷ Jacobo coon¹³ ruu²¹i Wó³, 'in jón¹ Zebedeo. Jacobo coon¹³ Wó³ do gaunsii²¹ Boanerges. øøi²¹-tsi tsá² 'e taain¹ sii²¹ 'Óon² Cwaaín^{ñá} 'wii¹³ tsifu li'nii²¹-tsi. ¹⁸ 'In catyaa¹² do sii²¹ Dñ³, Lii²¹², Bartolomé, Untøø², Tomó¹³, Jacobo jón¹ Alfeo, Tadeo, Simóoi¹³ tsá² tyá coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas, ¹⁹ coon¹³ Judas Iscariote 'in gajaain¹³ Jesús mo galiciin²¹gi.

Cwo¹ tsá² tsaá² Jesús 'e 'yuu² 'in 'lii¹³ alma tyá'a

Mo galiciin²¹ joon ga'i²¹ Jesús coon²¹ tsi inuu¹ coon¹³ tsá² tyá'a. ²⁰ Joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ lii¹ jiin¹³ jo jøø¹ i dø¹ø. ²¹ Mo galiñi¹ ruu²¹i; Jesús joon jin²¹ 'in 'e nicaa²¹² mo Jesús. Joon gajalín² 'iin²¹² in tøø¹ tyit-saa²¹ mo 'ido.

²² Joongi 'in tifo² tyá ley 'in jalín² ti' Jerusalén gajin²in:

—Beelzebú 'yuu² alma tyá 'ino. 'Wii¹³ joon lí²-i 'woo²i 'in 'lii¹³ taai² alma tyá tsá² —gajin² 'in tsá² do. (Beelzebú sii²¹ 'in 'lii¹³ 'in tyú² to² tyá 'in 'lii¹³ catyaa¹².)

²³ Joon gatø¹ Jesús 'in tifo² tyá ley do. Joon ga'e² 'e 'ido coon¹³ coon²¹ cwáain¹ do jin²in:

—¿Xiiala li Satanás tyíi 'in 'ñá'a? ²⁴ Wana jee²¹² gobierno tyá tsá² téein¹ la 'oo²¹ 'ii, 'e gobierno do jo itaa²¹a. ²⁵ Wana la 'oo²¹ tsá² inuu¹ tyá tsá² tíi¹ pe 'in tsá² inuu¹ do jo itaa²¹a. ²⁶ Joon wana 'in 'lii¹³ 'in tyú² Beelzebú to' jmoo¹o 'nii²¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii joon jo itaa²¹a. Jéei¹gixu 'ii-o ityéé¹ mo coonti.

²⁷ 'Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'ii²¹ coon²¹ li tyíin¹ jaain²¹ tsañuu¹ øøøi¹³ wana jo jéei¹gi 'ñuu² tsá² 'ii. Pe wana jéei¹gi 'ñuu² tsá² 'ii joon lí²-i 'woó² tsá² jilaa²¹ 'e 'oo¹o.

²⁸ 'E la ja² mo fuu²¹²uu 'naa'. Jileei²¹ tsá² 'in 'oo¹o tsaá² lí²-i 'in²in Dios tsaá² tyá 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e faa²¹a. ²⁹ Pe jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tyá 'in Espíritu Tyú² tyá Dios coonti jo 'in² Dios tsaá² tyá 'i. Tsaá² tyá'a taa²¹a coon²¹ tøø¹ mo.

³⁰ La joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido 'wii¹³ gajin²in tsá² do 'e 'ii-o 'yuu² 'in 'lii¹³ alma tyá'a.

Sáa³ a coon¹³ ruu²¹i Jesús jalín²

³¹ Mo licíin²¹gi joon gatyalín² sáa³ Jesús coon¹³ ruu²¹i. Joon gajaan¹an caluu. Joon gatø¹ø Jesús. ³² Jileei²¹ 'in néei¹ co' li tyíin¹ Jesús gajin²in:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹i no-o natéein² ca'nú¹ 'naa¹i 'nú.

³³ Pe joon Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'in sáa³aa joon 'iin ruu²¹na?

³⁴ Joon gajøø²ø Jesús la 'ui. Jøø²mo jilee²¹mo 'in néei¹ coon¹³on joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³ jna lo 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na. ³⁵ Tsu la jaain²¹ 'in jmoo¹o la to² tyú² Dios 'ii ruu²¹na joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

4

Cwáain¹ tyá tsá² jñi¹ jún²

¹ Coongi tún¹ galáa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e²e tsá² júu³ tyú² 'a ti tyiia¹ do. Liili¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹. 'Wii¹³ joon ga'i²i Jesús tsi coon²¹ barco 'ii¹ ni jmi²¹ joon do-o gacwoó²¹. Pe jilee²¹mo tsá² gajaan¹ ti' jmi²¹ do. ² Gasii²¹i Jesús 'in tsá² do 'láai² cwáain¹. Joon mo 'e² Jesús 'in tsá² do joon gajin²in:

³ —'Nuu²duu¹ 'elo. Lawa jaain²¹ tsá² 'in ngó¹ gangajñi¹ trigo. ⁴ Mo gadya²xu 'e trigo do joon gaxuu²¹xu mi³ trigo do ti' fu¹. Joon tsifu gatyalín² ton¹ joon gagøø²¹o 'edo. ⁵ 'Elii¹³gi mi³ do gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹² li jo 'e cwoo¹³ náa¹ 'láai². Joon 'e trigo do tsifu ga'yiia²¹ 'wii¹³ jo 'láai² cwoo¹³ náa¹ li gaxuu²¹ do. ⁶ Joon mo ga'yeei²¹ ñi¹ galifin³in 'wii¹³ jo jmoó³ 'láai² sá². Joon galityuan²¹. ⁷ 'Elii¹³gi mi³ gaxuu²¹ jee²¹² 'motóon¹. Pe 'motóon¹ do jmoonogi gacwaaín²¹. Joon galipi³ 'e trigo do. La do-o jon jo lí² cwo¹ mi³ tyá'a. ⁸ Joon 'elií¹³gi mi³ gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³. Joon mo ga'yiia¹ joon gacwáan¹ mo tyú². Tsifu gacwo¹ mi³ tyá'a. 'Elii¹³ mi³ do gacwo¹ dyadya¹ mi². 'Elii¹³gi gacwo¹ sesente mi³. 'Elii¹³gi ca cíein¹³ mi³ gacwo¹ 'e trigo do.

⁹ Joongi jin² Jesús:

—Wana sá² loocwoó¹oo', núu²duu¹.

'Ee to² 'in³ 'e cwáain¹ do

¹⁰ Mo ngayuu¹³ joon gatuui¹ Jesús yaai. Jiin¹³ 'in téein²gi co' li siin¹²in joongi jiin¹³ dyatuuin² tsá² tyá'o gajaan¹gi coon¹³on. Joon gaunngii¹ 'ii:

—¿'Ee øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ gatyá²¹a do?

¹¹ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ca jiin¹³ 'naa' nigacwoó¹o Dios 'e øøi²¹-oo' júu³ 'uui²¹ tyá'a tyá xiiala tyú² Dios to² tsá². Pe jileei²¹ 'in catyaa¹² do jmaai¹³ coon¹³ cwáan¹mo nuu¹un. ¹² Lí²-i jøø² 'ido pe jo ñi¹-i 'ee jnéei². Nuú¹o pe jo øøi²¹-tsi. Pe wana tsáai¹-tsi 'e jnéei² joongi øøi²¹-tsi 'ee nuu¹ fowa¹ niunshí²mo 'e 'i¹-tsi joongi fowa¹ 'in²mo Dios tsaá² tyá'a.

Jesús faa²¹a xiiala øøi²¹-tsi tsá² cwáain¹ tyá tsá² jna² trigo do

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—¿Xiigila øøi²¹-oo' 'e cwáain¹ catyiaa² do wa jo øøi²¹-oo' 'e cwáain¹ lo? ¹⁴ 'In gajñi¹

jún² trigo do líi¹ lawa'a 'in tsá² 'in 'e'1 júu³ tyá². 15 Joon 'inlíi¹³ tsá² líi¹ la li 'e' jún² trigo 'e' gatoo²¹ co' fu¹. Nuu¹o júu³ tyá² pe mo galiciin²¹ 'a ganúu²un do joon jó² Satanás tyii²¹ tún¹ 'e' júu³ tyá² do 'e' nataa¹³ alma tya' tsá². 16 'Inlíi¹³gi líi¹ la li jún² 'e' gangajna² jee²¹² cuun²¹². Nuu¹o 'ido júu³ tyá² joon 'ii²¹mo røø²¹. 17 Pe jo gatoo¹³ jmóo³ 'láai² joon jo taa²¹a. Ce tsifu 'e' gatoo¹³ fa'í³ tya'a si 'e' 'in 'eei¹ 'ii' wii¹³ núu²un júu³ tyá² joon tuu²o júu³ tyá². Jo seein¹ tá². 18 'Inlíi¹³gi líi¹ la li jún² 'e' gangajna² jee²¹² 'motóon¹. Nuu¹o 'ido júu³ tyá². 19 Pe líi¹ 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e' sá² fu juncwii²¹. 'i¹-tsi 'e' lisá² cuu², joon cuu² do coon²¹ 'ii' tóo². Joon 'iin²¹²in jilaa²¹ 'e' catyia². Jilaa²¹ 'elo li¹ 'i¹-tsi tsá² jiiin¹³ jo jøø²gi wa'a 'i¹-tsi júu³ tyá². Joon jo nuu¹³gi. 20 Pe 'inlíi¹³gi núu²o joon 'ii²¹mo júu³ tya' Dios. Joon jmaa¹o la to² tyu² Dios. 'Ii líi¹ la li jún² 'e' gangajna² li cwoo¹³ 'oo³. 'Inlíi¹³gi líi¹ la li jún² 'e' gacwo¹ dyadya¹ mi³. 'Inlíi¹³gi líi¹ la li jún² 'e' gacwo¹ sesenta mi³ si la li 'e' gacwo¹ cfein¹³ mi³ do 'ee.

Coon júu³ cwáain¹ tya' jí² coo²¹

²¹ Joon gajin²o jon Jesús:

—Wana tyan¹ tsá² coon²¹ jí² coo²¹, ¿ti sii²¹i tsi cajóoi¹³ si nu' coo²mo² 'ee? Jo jmoo¹o tsá² la joon. Li yu' 'ii² tsá² jí² coo²¹ do joon coon¹³ la joon jnéé²mo tsá². 22 Jilaa²¹ 'e' si²mo² nano 'ná¹-a jnéé² mi liciiin²¹gi. Joon jiiin¹³ coon²¹ júu³ 'uuin²¹ ilisá² wa'a jo líi¹ tsá². 23 Wana sá² loocwoo¹oo', náu²duu¹.

²⁴ Joongi jin² Jesús:

—Tyán²duu' cwáain¹ jilaa²¹ 'e' nuu²uun'. Jileei²¹ 'in núu²unxu, xu jon i'øøi²¹-tsi. Pe jileei²¹ 'in núu²un coon²¹ ce tún² joon tyá²-u øøi²¹-tsi. 25 Joongi jileei²¹ 'in tyá² øøi²¹-tsi joon i'øøi²¹gi-tsi. Pe jileei²¹ 'in xu øøi²¹-tsi joon 'iin²mo-tsi jiiin¹³ 'e' xu øøi²¹-tsi do.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² 'e' cwaain²¹

²⁶ Faa³¹gi Jesús jin²in:

—La tyu² Dios to² la joon lí¹ mo jaain²¹ tsañuu¹ gajni¹ jún² ni 'wó². 27 Mi ngayuu¹ joon tsacwuu²¹mo. Mí li ciiin²¹xu tún² joon róon²o. Joon 'láa²mo jmi¹ coon¹³ 'woo¹ gangii¹³. 'A jún² do ni¹³i joon cwaain²¹ pe jo ni¹ tsá² xiiala cwaain²¹. 28 Coon¹³ 'ña'a cwoo¹³ do cwaain²¹ do. Nifu 'yeei²¹mo mo² tya' joongi tóon¹ tya'a joongi tsatoo¹³ mi³ tya'a. 29 Mo naróo² mi³ tya'a joon tsatyuu²¹ tsá², tsatyian¹ tsá² tsa' gati² tiempo 'e' garoo²¹.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² mostaza

³⁰ Joon gajin² Jesús:

—'E júu³ lo li la li 'e' cwáain¹ fuu²¹²uu' naa'. 31 Lawa coon²¹ mi³ jún² tya' mostaza 'e' jñi² tsá² ni 'wó². 'E joon jún² 'e' pii³gi la jee²¹² jilaa²¹ jún² 'e' sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 32 Pe

mi jñi² tsá² joon cwaain²¹ coo¹³gi lagí jilaa²¹ 'oonuu²¹. Tsi³ cwáa¹ coo¹³ ca ton¹ 'in 'iii¹ li' yu' lí²-i cwa²¹ nu' 'iin¹³ tya'a.

Coon²¹ 'e' gajmaa¹ a Jesús tya' coon²¹ júu³ cwáain¹

³³ La joon ga'e² Jesús tsá² júu³ tyá² coon¹³ 'láai² cwáain¹ la lí¹ 'elo. Ga'e² Jesús tsá² ca jiiin¹³ ti lí² øøi²¹-tsi tsá². 34 Jiiin¹³ coon¹³ jmaa¹³ cwáan¹mo sii²¹i Jesús tsá². Jo jmaa¹³ tsá² fúu¹ júu³ xiiala lí², jiiin¹³ tsá² tya'o gajma² a júu³ xiiala lí².

Jesús jmoo¹o 'e' jon¹ tyi² coon¹³ 'e' jnoo¹ jmi²¹

³⁵ Jmi²¹² joon mo gai² nuu²¹ joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Moo²¹o' li' ngoo¹³ tyiá¹ no.

³⁶ Joon natáa¹i tsá² tya' Jesús tsi barco li tyiin¹ Jesús. Joon do-o gatiuu²¹ jilee²¹mo tsá² téein² ti' tyiá¹ do. Joon ngaliin¹gixu barcos 'elíi¹³ coon¹³on. 37 Pe joon garoon¹on coon²¹ tyi² tá² líi¹. Joon gajnaa¹ jmi²¹ ca tsi barco do. La do-o garøøi¹ jmi²¹ tsi barco tya'a. 38 Joon raain¹ Jesús cwuu²¹ ca tí² tu'mii² barco do. Cwuu²¹ tsín² mootyí¹i coon²¹ ni tu'mi²xu. Joon gauninaa¹-tsi tsá². Joon gajin²in gasii²¹i 'ii:

—j'ífo² tyii¹! ¿Ti jo cwáain¹ tyi¹ 'e' júun²mo'?

³⁹ Joon garóon²on Jesús. Joon gatyuu¹³mo 'e' tyi² do. Joon gasii²¹i jmi²¹:

—Jo too²¹ mii¹³, catii².

Joon tsifu gajaan¹ 'e' tyi² do. Jilaa²¹ ga'ii² tii². 40 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee li' goo²¹ 'lii²¹? ¿'Ee li' jo jai² líi²gii' Dios?

⁴¹ Jileei²¹ tsá² tya'a gafoo¹ li líi¹ joon sii²i jee²¹² 'ii:

—¿'iin-gi lo no? Jilaa²¹ tyi² joon jilaa²¹ jmi²¹ nuu¹³an to² tyu² 'ino.

5

Tsá² Gadara 'in 'yuu² 'in 'lii¹³ alma tya'a

¹ Mo gatyaliin² li' ngoo¹³ tyiá¹ cataain²¹ do li seein²¹ tsá² Gadara. 2 Mo gacwo¹³ Jesús tsi barco do joon gajó² jaain²¹ tsá² 'in 'yuu² 'in 'lii¹³ alma tya'a. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² cwo¹³ 'ii' 'in tsá² do. 3 Tsa' jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² do ni taain¹ 'in tsá² do. Jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'ñúu¹i. Jon'on coon¹³ ñi³ lí² 'ñúu¹. 4 Lí¹ 'láai² naa¹³ niga'ñúu¹ tsá² 'ii coon¹³ ñi³. Ni'ñúu² tsá² tii² cwoo²¹ pe joon tsifu 'gii¹o 'e' 'ñúu¹ cwoo²¹. Joon jmoo¹o 'no³ 'e' 'ñúu¹ tí¹i. Jo 'e' lí² 'woo¹-tsi. 5 Li' jmi¹ tiin¹³ li' 'woo¹ ngii¹ la caain²¹ moo²¹ joon la caain²¹ jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹²oo¹o taa²¹ líi¹. Joongi tyuu¹²i 'ña'a cuun²¹². 6 Pe joon wíin²gi mo ganí² Jesús. Joon tsifu cwíin¹ ngoo¹o gasii¹ 'i' wojni¹i tyani Jesús.

7-8 Mi yuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹; 'in liii³ 'yuui² alma tya'a:

—Tíui¹ 'in tsañuu¹ no.

Joon ga'oo¹o tá² liili¹ 'in liii³ do 'in 'yuui² alma tya' 'in tsañuu¹ do jin²'in:

—¿'Ee 'ná¹ jmaa³aa coon¹³ 'nu? Joon¹ Dios 'in tyiin¹ ñu¹ fú² 'nu. Mí³ii tyani¹ tyani Dios jo jmaa¹u' in jna.

⁹ Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

Joon gani¹ 'in 'liii³ do:

—Legi³on sii²¹ jna'a 'wii¹³ liili¹ fúu²u'u saan²¹ a'an joon sii²¹ jna'a la joon.

¹⁰ Lí¹ gamii¹ 'in 'liii³ do tyani Jesús 'a jo 'óó¹ 'ido 'ii. ¹¹ Joon liili¹ fúui¹ ñ¹ taain²¹² góó²¹ coon²¹ tsa² moo²¹ do. ¹² Joon 'in 'liii³ do gasii²¹; Jesús jin²'in:

—Siin¹ jna' fu li taain²¹² ñ³ do. Cwo²¹o júu³ wa'a tsatoo²o' alma tya' ñ¹ do.

¹³ Joon gacwoo¹ Jesús 'ii júu³. Tsifu gacwo¹ 'in 'liii³ taai² alma tya' 'in tsañuu¹ do joon gangataa²; alma tya' ñ¹ do. Taain²¹² jii¹³ tún² mil ñ¹ 'a tsa² moo²¹ do. Gacwiin¹ 'in ñ¹ do gaxuu²¹ yaai tyisi² joon gaxuu²¹; fu tsi tyiia¹ do. Joon gajgoo²¹o jmi²¹.

¹⁴ 'In taain²¹² 'aai²¹ ñ¹ do ngaliin¹ 'e fuu²¹ do joongi ngaliin¹ la caain²¹² li taain²¹² tsá². Ngajmaa¹³ a tsá² júu³ 'ee-gi liii¹ ñ³ tya'a. Joon gangaliin² tsá² ngajóó² 'ee gali². ¹⁵ Joon gatyaliin² tsá² fúui¹ li siin¹² Jesús. Joon gani² 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuui² 'in 'liii³ alma tya'a do. Joon nityiin¹ 'in tyi² siin¹³; in róó²¹ jo caai²¹² gi. Ni'láa² mo. Joon lí¹ gafoo¹; 'in tsá² tyaliin² do. ¹⁶ Joon jilee²¹ tsá² 'in nigani² 'ee gali² tyaa¹ tsá² júu³ 'in tsá² tyaliin² do xiiala galiin¹ 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuui² 'in 'liii³ alma tya'a. Tyaa¹o júu³ jon la lí² 'e gangangii¹ 'in ñ¹ do. ¹⁷ Joon gamii¹ tsá² fúui¹ liili¹ do tyani Jesús wa'a cwo¹ 'ido fuu²¹ goo¹o.

¹⁸ Ga'ii²¹ Jesús tsi barco do. Joon 'in tsá² 'in mo ta 'yuui² 'in 'liii³ alma tya'a gasii²¹; Jesús wa'a tsaliin² coon¹³ 'ido. ¹⁹ Pe jo gacwo¹ Jesús júu³. Joon gajin² 'in sii²¹ 'ido:

—Cwei² fu tyi¹. Cwojmaa¹³ du¹ júu³ ruu²¹u 'e fee¹ liili¹ 'e nigajmaa¹ a Dios 'wii¹³ tyi¹. Joongi liili¹ nagalifeei¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi¹.

²⁰ Joon gangaa¹³ mo 'in tsañuu¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² jmo²o tsá² júu³ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ Decápolis. Gajmaa¹ a júu³ 'e fee¹ liili¹ 'e nigajmaa¹ a Jesús 'wii¹³ 'ii. Joon jilee²¹ mo tsá² tsa'goo¹-tsi liili¹.

Xuui²¹² tya' Jairo coon¹³ 'in tsami² 'in gason¹ siin³ Jesús

²¹ Gatyia²¹ Jesús li ngoo¹³ tyiia¹ li cataain²¹ do. Joon gatyaliin² tsá² fúui¹ liili¹ li siin¹² 'in. Joon ti tyiia¹ do-o gajaan¹. ²² Joon

gajó² jaain²¹ tsá² 'in tyu² to² cwo¹ sinagoga. Jairo sii²¹ 'ido. Mo gani² Jairo Jesús joon gatyia² 'wii²¹² tii² Jesús. ²³ Joon gamii¹ tyani Jesús jin²'in:

—Jíuun² mo xuui²¹² tsami² tyiia. Jmaa² feei¹-o' o' 'wii²¹² tyiia. Ñ²'in; ñitaan¹²¹ an cwoó¹o tya'a. Joon cwo'láai², cwoseen²¹ mo.

²⁴ Joon gangóo¹ Jesús coon¹³ 'in tsañuu¹ do. Pe lí¹ fúui¹ tsá² ngaliin² coon¹³ on. Joon liili¹ cuu¹³ li ngóo¹ do. ²⁵ Joon jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do ningóo¹ jaain²¹ tsami² tsa¹³. Ningóo¹ jii¹³ dyatun¹ jii²¹ 'e tooin²¹ jmi¹. ²⁶ Nigani²¹ wúu¹ liili¹ 'a lí² mi² tya'a. Joon na'im² jilaa²¹ 'e 'oo¹ xu pe jo mo gajaan¹ 'e lí¹ 'ido coonti, xu li' 'e ngafuu¹ gi. ²⁷⁻²⁸ Mo ganúu² 'in tsami² do jilaa²¹ 'e jmo¹o Jesús ga'i¹-tsi: "Wana gason¹oon siin³ 'ino joon i'láa² moo." Joon gangatyéen¹ in li caluu Jesús joon gason¹ on siin³ 'ido. ²⁹ Mo gason¹ on siin³ Jesús tsifu gajaan¹ 'e tooin²¹ jmi¹ do. Joon galiin³; 'e ga'láa² mo coonti. ³⁰ Joon mo galiin³; Jesús 'a naga'láa² mo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya'a joon gajóó² li' caluu jee²¹² tsá² fúui¹ do. Joon gaunngii¹:

—¿'in gason¹ sin³ in?

³¹ Joon gajin² tsá² tya'a sii²¹ 'ii:

—Moo²¹o' liili¹ 'la² tsá² tyi¹ xiiala lí² unngii¹ u'un: "¿'in gason¹ sin³ in?"

³² Pe jóó² Jesús la cataain²¹ caai²¹ 'iin²¹² 'in gason¹ siin³ do. ³³ Joon 'in tsami² do jlee¹ 'e joongi 'goo²¹o liili¹ ñ¹o 'ee 'e gali² do. Joon ngoo²¹ 'in li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹; 'wojni¹ tyani 'ido. Gajin²o la ja² mo ce jilaa²¹ 'e gali². ³⁴ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsami² do:

—Yuan²¹ tyiia, ga'láa² mo' 'wii¹³ jo¹o lí²u. Cwei² júu³ róó²¹. 'Láa² mo' coonti jmoowúu¹ lí¹u'u.

³⁵ Faa²¹ gi Jesús siin¹² 'in mo gatyaliin² tsá². Jalíin² tya' 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajin² 'in tsá² tyaliin² do sii²¹; jmi²¹ 'in xuui²¹² tsa¹³ do:

—Najúun² mo yuan²¹ tyi¹. Jo untyi² in-gi¹ 'in tifo² no.

³⁶ Pe Jesús, mo ganúu² 'in faa²¹ 'in tsá² tyaliin² do joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do:

—Jo foo¹³o, jii¹³ jo¹o cwo'li² naa¹.

³⁷ Joon jo 'in cwo¹ gi Jesús tsaliin² coon¹³ on, jii¹³ T³, coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹; Jacobo. ³⁸ Joon mo gatyaliin² tya' 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do joon gani² in Jesús tsá² fúui¹ liili¹. In ci² to² mii¹³ liili¹. ³⁹ Joon ga'i² Jesús joon jin²'in:

—¿'Ee lí¹ to² lí¹ mii¹³? ¿'Ee lí¹ ci² lí¹? Jo mo júuin² 'in xuui²¹² no lí¹; cwuu²¹ mo 'ino.

⁴⁰ Pe 'in tsá² do gaungóó¹ mo Jesús. Joon ga'wooi²¹ Jesús tsá² ce jilee²¹ mo. Joon gat¹ jii¹³ jmi²¹ coon¹³ sáa³ xuui²¹²

tsaa¹³ do, joongi fiin¹³ coon¹³ 'in ngaliin¹ coon¹³ on do. Joon ga'í² li raain¹ 'in xuui²¹² do. ⁴¹ Gason¹ Jesús cwoo²¹ 'ido joon gajin² in sii²¹; xuui²¹² do coon¹³ jmi¹ tya'a:

—Talita cumi. ('E'øøi²¹-tsi tsá² jin² in: 'Nu fuu²¹² uu mi², ráan² un no.)

⁴² Tsifu joon garóon² on 'in xuui²¹² tsami² do. Joon ganghi¹ o. Joon dyatun¹ jiin² gi ngóo¹ o. Jilee¹²¹ tsá² do ganga'goo²¹-tsi. ⁴³ Pe joon ga'í² Jesús júu³ sii²¹; 'in tsá² taai² tsi inuu² do:

—Jo 'iin fu² uu' ce jiin¹³ jaain²¹.

Joon gatyu² u to² wa'a dö¹ 'in xuui²¹² tsami² 'in najiin¹ do.

6

Mo ngóo¹ on Jesús fu Nazaret

¹ Mo ngayuui¹³ gaun'láai² Jesús 'in xuui²¹² tsami² tsaa¹³ do joon gangaliin¹ mo fu goo¹ o Nazaret coon¹³ tsá² tya'a. ² Mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e² e tsá² júu³ tyú² tsi inuu² cwo¹ sinagoga si² do. Joon fúu¹ mo 'in núu² un 'e faa²¹ 'ido. Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² joon jin² 'in tsagoo¹ o do:

—¿Xiiala galití²¹ 'in tsañuu¹ no 'e faa²¹ no? ¿'Ee júu³ lo 'e¹ 'ino? ¿Xiiala jmoo¹ o jilaa²¹ milagro lo? ³ 'In tsañuu¹ lo jaain²¹ ti'mó² 'ii. Jóon¹ María, joon ruu²¹ mo Jacobo coon¹³ Sé³ coon¹³ Judas coon¹³ Simóoi¹³. Joongi ruu²¹ i tsami² seen²¹ mo jee²¹² jna¹ lo.

La joon gajin² tsá² Nazaret 'wii¹³ joon jo jo¹ líi²¹ Jesús. ⁴ Pe joon gasii²¹ i Jesús 'ii:

—Jilee²¹ mo jmoo¹ o nuu¹³ un jaain²¹ tsá² 'in faa²¹ a júu³ tyú² tya' Dios pe tsagoo¹ o coon¹³ ruu²¹ 'in seen²¹ inuu² tya'a jo cón² on cwáain¹.

⁵ 'Wii¹³ joon jiin¹³ coon²¹ milagro jo gajmaa¹ a do. Xu tsá² gaun'láai². ⁶ Líi¹ ganga'goo²¹-tsi Jesús 'wii¹³ jo jo¹ galí² i tsa'goo¹ o 'ii. Joon mo galicíin²¹ gi gangó¹ Jesús ga'e² e tsá² la caain²¹ fuu²¹ pi³ taa¹³ li tyan' Nazaret do. Joon ga'e² Jesús 'in tsá² do júu³ tyú².

Jesús shí²; ji dyatuuin¹ tsá² tya'a tsacwo¹ júu³ tyú²

⁷ Joon gatø¹¹ Jesús jiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii¹ in 'ido ti' ngái¹. Joon gacwoo¹ júu³ 'e lí² 'woo² 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá². ⁸ Joon gatyu² to² wa'a jo 'e coon²¹ 'ido jiin¹³ 'mo'u² soon²¹ on. Jo lí² coon²¹ jiin¹³ coon²¹ 'iñi¹ jon'gi tu'mi² jon'gi cuu² lí² coon²¹. ⁹ 'Ná¹ 'ø¹ø¹ mü²¹ saa¹³ joon tyi¹ i coon²¹ 'mi'tyi² jon'on la tún². ¹⁰ Joongi gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² tya'a do:

—Mi cwotaa² naa' coon²¹ inuu² do-jón² oo' ca mi 'woo²¹ naa' 'e fuu²¹ do. ¹¹ Wana jo 'iin²¹² in 'in tsá² do 'ii²¹ 'naa' xiiali' cwoliin² naa' si jo núu² un tsá² júu³ tyii¹ 'ee joon cwo'woo²¹ moo¹ do. Joon xuu² 'laa²¹

toon¹ tí¹³ 'ii' lawa coon²¹ lí² 'e jmaa² aa' tya'a. 'E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa': mi ti 'e 'iin² fu juncwii²¹ iwúu¹ ni² tsá² seen²¹ Sodoma coon¹³ tsá² seen²¹ Gomorra. 'In tsá² fuu²¹ do-po jo ga'ii²¹; júu³ tya' Dios mo ganúu² un. Pe wúu¹ gi ini² tsá² 'in jo 'ii²¹ 'naa' li cwoliin² naa' la coon²¹ gi tsá² seen²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

¹² Joon ga'woo²¹ mo 'in tsá² tya' Jesús do tsacwoo¹ júu³ tyú². Joon gajin² in sii²¹; tsá² li gatyaliin² 'ido:

—'Ná¹ unsi²¹ moo¹ 'e 'i¹-oo' —jin² in.

¹³ Joongi líi¹ fúui¹ 'in 'líi³ ga'woo¹ i almas tya' tsá². Joon gasoon²¹ on acete tya' tsat-saa¹³ joon coon¹³ la joon ga'láa² mo.

Najúun² mo Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹

¹⁴ Galitsáa¹ mo-tsi røøi¹³ Herodes jilaa²¹ 'elo tsu jilee²¹ mo tsá² niñii¹ 'e jmoo¹ o Jesús. Pe jin² in tsá² 'e nigajiin¹ in tún¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹, 'wii¹³ joon líi¹ 'oo¹ Jesús milagro. 'i¹-tsi tsá² 'e Jesús jmoo¹ o milagro coon¹³ júu³ tya' Wó³.

¹⁵ Pe seen²¹ mo 'in gajin² in:

—Elías no.

'Inlíi¹³ gi gajin² in:

—'In faa²¹ a júu³ tyú² tya' Dios la líi¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ 'ino.

¹⁶ Joon mo ganúu² un Herodes 'elo joon gajin² in:

—Wó³-o 'ino, joon jna-a gatyu¹ uu to² wiin²¹ luu²¹² u. Nigajiin¹ o 'ino tún¹ —jin² Herodes.

¹⁷⁻²⁰ Herodes do nigacáan¹ in 'in tsami² sii²¹ Herodías. 'In Herodías lo líi¹ 'oo²¹² o Líi²¹² ruui²¹ Herodes. Joon Wó³ do nigasii²¹; Herodes:

—Jo lí² caan²¹ u'un 'oo²¹² ruu²¹ u tsú seen²¹ mogi.

Joon 'wii¹³ joon gali'ee¹ mo 'in tsami² do Wó³. Joon Herodes tyu² u to² 'e tsa¹² Wó³ 'nañi³ 'wii¹³ Herodías. 'iin²¹² in Herodías wa'a júnun² in Wó³ pe jo cwo¹ røøi¹³ Herodes júu³ wii¹³ gøø²¹ mo Wó³. Joon ñi¹ Herodes 'e Wó³ jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹ i joongi jaain²¹ tsá² 'in ñi¹ júu³ tya' Dios. Coon²¹ o Herodes cwáain¹ coon¹³ ce tún² jilaa²¹ 'e faa²¹ Wó³ fiin¹³ jo tyú² 'øøi²¹-tsi. ²¹ Joon galí² 'e gajmaa¹² a Herodes jmi²¹² 'e tsin¹ jiin²¹ in. Gacwoo¹ o 'ee dö² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in tyu² to² 'láa² coon¹³ jilee²¹ tsá² tyiin² seen²¹ li sii²¹ Galilea do. Joon Herodías gatsaa²¹ o xiaa' la ijmáa¹ a. ²² 'In jamí² Herodías do ga'í² jee²¹² li néei¹ 'in tsá² gøø²¹ do. Joon gatséen¹ in. Joon líi¹ gatí²-tsi Herodes coon¹³ 'in tsá² néei¹ gøø²¹ coon¹³ 'ido la gatseen¹ 'in simi² do. Joon gajin² røøi¹³ sii²¹ 'in simi² do:

—Mí² i doñi'ee 'iin²¹² mo' o joon cwo³ oo' nu.

²³ Joon ga'ee²¹ in røøi¹³ do tyani Dios 'e cwo¹ o doñi'ee gamii¹ 'in simi² do fiin¹³ ca

coon²¹ tsa¹ 'a to² líi¹ 'ido. ²⁴ Joon gacwo¹ 'ii¹ 'in simi² do joon gasii²¹ 'i sáa³ a:

—¿Ee mi³ 'ii tya¹ 'ino?

Joon sáa³ 'gi gajin²:

—Sii¹² 'i cwocwoo¹ mootyi² Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹.

²⁵ Joon tsifu ga¹ 'i² tún² 'in simi² do li tyiin¹ róøi¹³ joon ngasii¹² 'i 'ido:

—La lo-o 'iin²¹² na: cwo² 'o coon²¹ wúun¹ 'yu mootyi² Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹.

²⁶ Joon gajaan¹ 'in róøi¹³ do fa¹ '3. Pe jo 'ee futyigi tsa nigali¹ 'ee² mo Dios icwo¹ doñi¹ 'ee mü¹ 'i. Joon niganú² 'un jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³ 'on do. Jo gatyuu¹² 'gi to² 'e mü¹ 'i 'in simi² do. ²⁷ Tsifu gatyü² róøi¹³ to² jaain²¹ 'lää² 'e tsatyian¹ mootyi² Wó³. ²⁸ Joon gangó¹ 'in 'lää² do fu 'nñi³ 'li 'yuui Wó³ 'e tsatyuu¹² 'u mootyi² 'ido. Joon gacóon¹ 'on 'yu tsi coon²¹ wúun¹. Joon gacwo¹ 'o 'in simi² do. Joon 'idogi gacwo¹ 'o sáa³ 'o.

²⁹ Mo galiñi¹ tsá² tya¹ Wó³ 'e najúun² mo joon gangatyian¹ 'o mootai² Wó³ joon ganga¹ 'aa¹ mo.

Cwo¹ 'o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ 'ø

³⁰ Mo galiciin²¹ joon galicaain²¹ dyatu- uin¹ tsá² tya¹ Jesús coon¹³ Jesús. Joon gajma² 'a júu³ Jesús jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ 'a joon jilaa²¹ 'e niga¹ 'e² 'e tsá². ³¹ 'Wii¹³ tsataai² tsá² joongi jalín² tsá² fúu¹ 'i líli¹ jün¹³ jo cwo¹ 'ido dø¹ 'ø joon gasii²¹ 'i Jesús tsá² tya¹ 'a:

—Ñilín² 'duu¹ coon¹³ jna. Moo²¹ 'o, 'yii²¹ 'a 'ta¹ 'ti catá² li jo 'in tsá² seen²¹.

³² Joon ngaliin² 'mo Jesús coon¹³ tsá² tya¹ 'a joon yaamo gataai² tsi coon²¹ barco. 'iin²¹² 'in tsaliin² coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹.

³³ Pe fúu¹ 'mo 'in gani² 'ii li ngaliin¹ do. Joon galicwii¹ 'mo tsá² Jesús. Joon gangaliin² cwiiin¹ 'in coon¹³ 'ii² 'o jilee²¹ 'mo 'in seen²¹ la coon²¹ fuu²¹. Joongi tyaliin² jée¹ 'gi li ngó¹ Jesús. ³⁴ Mo gacwo¹ 'ii¹ Jesús tsi barco gangaa¹ 'mo tsá² fúu¹ 'i líli¹. Joon galifee¹ 'mo 'tsi 'wii¹³ tya¹ 'ido. Téen¹ 'in la téein¹ joo¹ 'saa²¹ jo 'in fii²¹² seen²¹ mo. Joon galáa² Jesús 'wii²¹² 'e² 'e 'ido júu³ 'láai² líli¹. ³⁵ Joon ni ca'lóo² jalín² tsá² tya¹ 'a li siin¹² 'in joon sii²¹ 'ido 'ii:

—Ca'lóo² lo joongi jo 'in taain²¹² lo coonti. ³⁶ 'I² júu³ 'in tsá² no wa'a cwotyaliin² 'mo la caain²¹ fuu²¹ tyan¹ 'li taain²¹² tsá² cwoláa¹ 'a 'iñi¹ dø¹ 'ø, tsø jo 'ee sá² 'e dø¹ 'ino.

³⁷ Joon gañii¹ 'i Jesús:

—Cwoo¹³ 'naa¹ 'e dø¹ 'ino.

Joon 'in tsá² tya¹ 'a do gajin² 'in:

—Jo liin¹ wa'a tsalaa²¹ 'a coon²¹ mil tsi catyuu¹³ 'iñi¹ 'e cwoo¹ 'o 'ino 'e dø¹ 'ø.

³⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'i 'ido:

—¿Joo¹ 'iñi¹ 'oo² 'gi? Cwojøø² 'duu¹.

Mo galiñi¹ joon gajin² 'in:

—Ná² 'iñi¹ sá² 'gi tyi¹ coon¹³ gáí¹ 'gi joo²¹ 'taai² jmü²¹.

³⁹ Joon gatyü² Jesús to² wa'a cwó² 'in tsá² do jmaaí¹³ coon¹³ poo²¹² jee²¹² ñii²¹ røø²¹ do. ⁴⁰ Joon gacwo² tsá² 'ti' ciei¹³ joongi 'ti' cincuenta. ⁴¹ Joon gason¹ Jesús 'e 'iñi¹ 'ná² do joongi jün¹³ gáí¹ 'in joo²¹ 'taai² jmü²¹² do. Joon gajøø² 'li 'ñu¹ 'fú² joon gacwo¹ 'o 'maai¹³ Dios tya¹ 'e 'iñi¹ do. Joon gajmaa¹ 'a 'no³ 'e 'iñi¹ do. Joon gacwo¹ 'o tsá² tya¹ 'a wa'a jmaa¹ 'a tyiá³ 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'in tsá² fúu¹ do. Joongi gajmaa¹ 'a tyiá³ 'in joo²¹ 'taai² jmü²¹ gáí¹ do. ⁴² Garó¹ 'mo tu² 'jileei²¹ 'in gagøø²¹ do. ⁴³ Joongi garó¹ 'mogi dyatun¹ 'moto² coon¹³ 'no³ 'iñi¹ coon¹³ 'no³ 'in joo²¹ 'taai² jmü²¹ do. ⁴⁴ Gagøø²¹ 'ná² mil tsañuu¹ 'e 'iñi¹ do.

Ngü¹ Jesús tü² 'ni jmü²¹

⁴⁵ Joon gatyü² Jesús to² 'e tsataai² tsá² tya¹ 'a tsi barco. Joon tsaliin² 'ido jéei¹ 'gi lagi 'ña¹ 'a li ngoo¹³ tyiá¹ do. Joon 'iin²¹² 'in tsaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betsaida la 'ii²¹² 'i² Jesús tsá² júu³. ⁴⁶ Joon mo ngayuu¹³ joon gangó¹ Jesús fu moo²¹ ngafee¹² 'i Dios Jmii²¹. ⁴⁷ Nicanuu²¹ mo ganii²¹ Jesús 'e barco do. 'Ii²¹ ca tün² tsa¹ 'ni tyiá¹ do. Pe Jesús-gi siin¹² 'in ca tsaa¹ moo²¹ do 'o 'ña¹ 'a. ⁴⁸ Joon gani² Jesús 'e jo lí² ngü¹ 'gi barco tya¹ tsá² tya¹ 'a 'wii¹³ líli¹ 'ii¹ tyi² 'li' cii¹³. Ta'aa²¹ góo¹ mo gangó¹ Jesús li ngaliin² tsá² tya¹ 'a. Gangó¹ 'o ngü¹ 'tü² 'o ni jmü²¹ do. 'iin²¹² 'mo ngü¹ 'li' caai²¹ li ngaliin² 'mo 'ido. ⁴⁹ Gani² 'in tsá² tya¹ 'a 'ii jó¹ ngü¹ 'ni jmü²¹. Galí¹ 'e 'tsamoojii¹ jó¹. Joon ga'oo¹ líli¹. ⁵⁰ Jilee²¹ 'mo gani² 'ii. Joon gafoo² 'mo 'ii. Pe joon gafee²¹ 'mo Jesús 'ii gajin² 'in:

—i¹ 'á² téein¹ 'oo¹ 'i jna-a lo, jo foo¹³ 'naa¹!

⁵¹ Joon ga'ii²¹ 'o tsi barco li taai² tsá² tya¹ 'a. Joon gaján² 'ii² tyi² do. ⁵² 'Aai¹ 'waa²¹ 'a-tsi tsá² tya¹ 'a Jesús tsa¹ jo mo toon¹ 'tsi 'e júu³ tya¹ 'e 'iñi¹ do 'wii¹³ joon líi¹ ganga'goo²¹ 'tsi.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ seen²¹ li sii²¹ Genesaret

⁵³ Mo gatyaliin² li ngoo¹³ tyiá¹ ga'ñúu² barco tya¹ coon²¹ 'ti' tyiá¹ li sii²¹ Genesaret. ⁵⁴ Mo cwo¹ 'ii¹ 'ido tsi barco tsifu joon galicwii¹ 'in tsá² 'ii. ⁵⁵ Joon 'in tsá² do gangaliin¹ cwiiin¹ 'in la caain²¹ joon galáa² 'wii²¹² jajée¹ 'i tsatsaa¹³ 'in tsiin² 'mó² fu li siin¹² Jesús. ⁵⁶ La caain²¹ fuu²¹ pi³ 'si fuu²¹ fee¹ 'ee si 'ti' fuu²¹ 'ee li tsáa¹ Jesús gatyá¹ tsá² tsatsaa¹³ tya¹ 'a tya¹ 'i fu¹ li ngü¹ 'i Jesús joon gamü¹ 'i tyani Jesús wa'a cwo¹ Jesús jün¹³ 'ti' siin¹³ 'in soon²¹ 'on. Joon jileei²¹ 'in gason¹ siin¹³ Jesús ga'láa² 'mo 'i.

7

E un'íi³ tsá² tyani Dios

¹ Joon galicaain²¹ tsá² tya¹ coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos coon¹³ 'inlíi¹³ tifo² tya¹ ley li siin¹² Jesús. 'In tifo² do jalín² Jerusalén.

² Joon 'in tsá² lo gacón² cwáain¹ 'e 'in tsá² tya' Jesús néei¹ gø¹ joon 'lii² cwoo²¹o. 'øøi¹²¹-tsi tsá² 'e jo mo jngi² cwoo²¹ la tsi², 'wii¹³ joon gafaa^{21a} 'láai². ³ Jileei²¹ fariseos coon¹³ tsá² seein²¹ Israel jmoo¹o la lí² gaj-maa^{1a} 'lii²¹² tsacøøi¹³. Jo dø¹ tsá wana jo jngi² cwoo²¹ la tsi² mo jéei¹. ⁴ Mo jalín² 'moo¹³ jo dø¹ wana jo mo run²un cwoo²¹ la tsi². Joongi líi¹ 'láai² jilaa²¹ tsi² 'e sá² calii jmoo¹o. Jmoo¹o tsá² la tsi² run²un tasa 'un²un jmii²¹ joon tsmu² coon¹³ jilaa²¹ nii² 'e jmaa¹ to² mo gø¹². ⁵ Joon 'in fariseos do coon¹³ tifo² tya' ley do gaunngii¹ Jesús jin²in:

—¿'Ee lí' jo jmoo¹o tsá² tyi¹ la lí' gajmaa^{1a} 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi¹? Gø¹² pe jo mo run¹un cwoo²¹o la tsi².

⁶ Joon gañii¹ Jesús:

—Calii 'in gafaa^{21a} júu³ tya' Dios sii²¹ Isafas gajmaa^{1a} coon²¹ jí². Joon tsi jí² do gafaa²¹o xiala líi²naa¹ tsá² 'in jo tiin¹³ 'e 'e² tsá² xeei²¹. Gajin²in ni jí² do: 'In tsá² lo untyú¹ Dios jii¹³ coon¹³ 'e faa^{21a} pe jo tí²-tsi jii¹³ la to² tyu² Dios.

⁷ Jo 'e to² 'i³ 'e un'goo²¹o jna. Jilaa^{21a} 'e 'e² 'e tsá² jii¹³ lí' to² tyu² tsá², jin² Isaias.

⁸ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Ga'in²mo-'oo' jilaa²¹ to² tyu² Dios, pe coon²¹ tún² jmoo²oo' la tsi² 'e jmoo¹o tsá² la mo jéei¹ la rúun¹³uun¹ tsmu² joongi tasa 'uun²¹un jmii²¹. Joongi 'láa²mo 'e lí la lí 'elo jmoo²oo' la jmoo¹o tsá².

⁹ La joongi gajin² Jesús:

—'Iin²¹² 'naa' núu³gii¹ la to² tyu² 'lii²¹² tsacøøi¹³ jon'gi la to² tyu² Dios la no. ¹⁰ La lí gajin² Moisés calii mo gacwo¹o tsá² ley: "Un'gøø²¹mo'ò ñu²u coon¹³ saa^{21a}." Joon gajin²in: "In sii²¹ júu³ 'laa²¹ jmii²¹ si sáa³ 'e 'e 'ná' jnga²mo tsá² 'ii." ¹¹ Pe joon, 'naa'gii¹, jo cwoo²oo' júu³ 'e uncoon¹³ tsá² jmii²¹ si sáa³ 'e 'e wana gajin²: "Jilaa²¹ 'e sá² tyiia 'e lí² uncoon¹³ jna 'nu lí Corbán." ('øøi¹²¹-tsi tsá² jin²in: nigacwo³oo Dios.) ¹² Wa'a jin² tsá² la no, joon 'naa'gii¹ jo cwoo²oo' wa'a uncoon¹³on sáa³ jmii²¹. ¹³ Mo jmoo² 'naa' la joon tu¹oo' júu³ tya' Dios lawa'a jo 'e tyiin²mo. 'Iin²¹²gii¹ jmoo²oo' tsi² 'e gacwo¹ tsá² 'naa' lagi júu³ tya' Dios. Joongi líi¹ 'láai² tsi² 'e jmoo²oo' la lí¹ 'elo —jin² Jesús sii²¹ 'in tsá² fariseos coon¹³ tifo² tya' ley.

¹⁴ Joon gatø¹ Jesús 'in tsá² fúu¹ taain²¹² do joon gajin²in:

—Nuu²duu¹ jilaa²¹ 'e fo²oo lo. Joon cwo'øøi¹²¹oo'. ¹⁵ Jilaa²¹ 'e gø² tsá² jo lí² un'lii¹³ 'ii la joon. Jii¹³ 'e 'woo²¹ tsi tsá² 'e jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'e joon un'lii¹³ tsá². ¹⁶ Wana sá² loocwo¹oo' núu²duu¹.

¹⁷ Mo gatúu² Jesús tsá² joon ga'í² coon²¹ inuu joon gaunngii¹ tsá² tya'a 'ee 'e júu³ gatyaa¹ do. ¹⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ii:

—¿Ti jon'gi 'naa' 'øøi¹²¹oo'? Ní²-i 'naa' 'e jilaa²¹ 'e gø¹² tsá² jo tsatoo¹³ tsi alma tya' tsá² pe jii¹³ tu²o. ¹⁹ Joon mi yuui¹³ joon 'woo²¹o fu caluu tún¹. 'Wii¹² joon jo lí² un'lii¹³ tsá² tyani Dios.

'Wii¹³ jii¹³ coon¹³ júu³ la joon jin² Jesús 'e lí²-i dø¹ tsá² doñi¹ee. ²⁰ Jin²o jon Jesús:

—'E 'woo²¹ lí tsi alma tya' tsá² 'e joon un'lii¹³ tsá² tyani Dios. ²¹ Tsa lí tsi alma tya' tsá² 'øøi¹²¹-tsi 'e 'øøi¹²¹-tsi tsá². Lí' alma tya' tsá² 'woo²¹ jilaa²¹ 'e gø² 'e 'i¹-tsi tsá². Do-o 'i¹-tsi 'e lí² feei² tsmá² tsá² xeei²¹ si doñi¹ee 'e gø² 'i¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' tsmá² si tsañuu¹ 'ee. Do-o 'i¹-tsi tsá² wa'a jnga¹² tsá² ²² si jmoo¹o 'uun²¹ 'ee. Tsi alma tya'a gali'in²¹²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá² xeei²¹; 'aa¹ a tsii²¹² wúu¹; jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹; 'i¹-tsi jii¹³ tya' 'ña'a. Jo lí³ 'e 'e jmaa^{1a}. ²³ 'Wii¹³ 'i¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'elo, 'wii¹³ joon 'in 'lii¹³mo 'ii tyani Dios.

Jaain²¹ 'yiia²¹² tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in jo¹ gali² júu³ tya' Jesús

²⁴ Joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiro coon¹³ Sidón. Joon ga'í² coon²¹ inuu. Joon jo 'iin²¹²in wa'a líi¹ tsá² coonti pe jo gali²i jii¹³ la gali'in²¹²in. ²⁵ Joon tsifu galiñi¹ jaain²¹ tsmá². Joon 'in xuui²¹² tya' 'in tsmá² lo 'yuui² 'in 'lii¹³ alma tya'a. Joon gajó² 'in tsmá² do gasii²¹ 'wojní¹; wii²¹² tsi² Jesús. ²⁶ 'In tsmá² lo galiseein²¹ Sirofenicia, jon' tsagoo¹ tsá² seein²¹ Israel. Pe gajó² jamii¹ tyani Jesús wa'a tyii²in 'ido 'in 'lii¹³ 'yuui alma tya' jóon¹on. ²⁷ Pe Jesús gasii²¹ 'ii:

—Cwo²du'u jéei¹ wa'a dø¹ xuui²¹² lagi tsi²¹ tsa jo tseein²¹ tyii²¹ 'no³ gø¹² xuui²¹² joon cwó¹³o tsi²¹.

²⁸ Pe joon gañii¹ 'in tsmá² do jin²in:

—Jo¹o, pe cagi tsi²¹ 'in tee¹² nu' mesa gø¹²o 'no³ xuu²¹ mo gø¹² xuui²¹².

²⁹ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsmá² do:

—Tyá²-u la gafa^{21a}. Lí²-i cwoo²mo'no no nicwo'ii¹ 'in 'lii¹³ 'yuui² alma tya' xuui²¹² tyi¹.

³⁰ Joon mo gatye¹²; tya'a gatsee²¹; xuui²¹² tya'a raain¹ ni coo'mó². Nicwo'ii¹ 'in 'lii¹³ 'yuui² alma tya' 'ido.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² cwui²¹² jo faa²¹

³¹ Gacwo'ii¹ Jesús co' fuu²¹ Tiro gangii¹ Sidón joon ngii¹ fu lí' co' Decápolis, joon gatyá¹ tí' jmii²¹ tyiá¹ Galilea. ³² Joon mo gatyá¹ do joon gangajéi¹ tsá² jaain²¹ tsá² cwui²¹² 'yuccai²¹² jo faa²¹. Joon gamii¹ wa'a taan¹ Jesús cwoo²¹o tya' 'ido. ³³ Joon gangajéi¹ Jesús 'ii coon²¹ lí jo 'in tsá² jóø². Joon gafoo²¹ Jesús uniicwo²¹o tsi loocwo²¹ 'ido. Joon gañii¹ joongi gali¹²i

uniisii¹³ 'ido. ³⁴ Joon gajóø² li' ñu'fú² gasaai²¹-tsi joon gajin²in:

—'Efata! ('øøi²¹-tsi jin²in: jNéei² wo'o!)

³⁵ La joon ganó¹ loocwóo¹o. Sii¹³i gali² tyú²-u joon gali²-i faa²¹a røø²¹. ³⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² 'in gajé¹i 'in jo faa²¹ do:

—Jo 'in fuu²uu' ce jiin¹³ jaain²¹.

Pe li' tyu²gi to² 'e sii²¹o tsá². ³⁷ Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá², joon jin²in:

—Jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'ino 'e tyú² tsa ca 'in cwuu²¹² jmoo¹-o núu²un joongi 'in jo faa²¹a jmoo¹-o 'e faa²¹ 'ido.

8

Cwo¹o Jesús tyán² mil tsá² 'e gø²ø

¹ Jee²¹² jmi²¹² lo galicaain²¹ tsá² fúu¹ líli¹. Jo 'ee sá² dø¹ coonti. Joon gatø¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹i 'ido:

² —Líi¹ fúu² líi²na 'in tsá² lo 'wii¹³ ningó¹ 'ni¹ jmi²¹² 'e taain²¹² coon¹³ jna lo. Joon jo 'ee sá²gi dø¹ø coonti. ³ Wa'a 'ii³ii júu³ fu tya'a la jo mo gø²ø joon jo li piin³ ngí¹. 'Inlíi¹³ jalíin² wíin².

⁴ Joon gañii¹ tsá² tya'a:

—¿Xiiala lí² cwóo¹³o 'ino 'e dø¹ø? Jo 'in sein²¹ waa'a 'ni¹ coonti.

⁵ Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿Joo¹ 'iñi¹¹ 'oo²gi 'naa'?

—'li-gi gajin²in:

—Dyia¹ tigi.

⁶ Joon gatyu² Jesús to² wa'a cwó² ni 'wó² do joon gason¹on 'e 'iñi¹¹ dyia¹ do joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹¹ do gacwo¹o tsá² tya'a 'e tsaj-maa¹a tyia³ jee²¹² 'in tsá² fúu¹ do. ⁷ Joongi ni'aa¹mogi jaain²¹ gá¹ joo²¹ taai² jmi²¹ pi³. Joon gacwo¹o Jesús 'maai¹³ Dios tya' 'in joo²¹ taai² jmi²¹ pi³ do joon gatyu²u to² jmaa¹a tsá² tya'a tyia³ 'in joo²¹ do. ⁸ Tyú²-u gagøø²¹ø jilee²¹mo. Joongi ti²¹gi dyia¹ 'motó² røøi¹ 'e gasái¹. ⁹ Xuu jogi tí¹ tyán² mil tsá² 'in gagøø²¹ø do. Joon ga'ii² Jesús 'in tsá² do júu³. ¹⁰ Joon 'ña'gi gá¹² tsi coon²¹ barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon ngaliin¹ fu coon²¹ li sii²¹ Dalmanuta.

Mii¹ tsá² fariseos coon²¹ lí²

¹¹ Joon jee²¹² jmi²¹² joon gajaliin² 'inlíi¹³ tsá² fariseos joon galáa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ Jesús. 'iin²¹²in 'in tsá² fariseos do tyaan¹ cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús, 'wii¹³ joon gamii¹ waa'a 'e² Jesús 'ido coon²¹ lí² tya' ñu'fú². ¹² Pe gasaai²¹-tsi Jesús líli¹ joon gajin²in:

—'In tsá² lo jo tsáai¹-tsi Dios mo mii¹i coon²¹ milagro. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jiin¹³ coon²¹ lí² tya' milagro jo cwo³oo 'in tsá² lo.

¹³ Joon gatáuu²mo Jesús 'in tsá² do. Ngatáa¹i tsi barco joon gangó¹ fu li' ngoo¹³ tyia¹ cataain do tún¹.

Tyiaan³ tya' fariseos

¹⁴ 'In tsá² tya' Jesús do niga'in¹mo-tsi 'e coon²¹ 'ee dø¹ø. Ji tiin² coon²¹ 'iñi¹¹ nityaan¹ tsi barco do. ¹⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Ñii²duu, tíi¹moo' coon¹³ tyiaan³ tya' fariseos joongi tíi¹moo' coon¹³ tyiaan³ tya' tsá² tya' røøi¹³ Herodes.

¹⁶ Joon tsá² tya'gi galáa² 'wii²¹² sii²¹i la 'oo²¹ jee²¹² yaai jin²in:

—'Wii¹³ jo 'e 'iñi¹² lee²o' 'e joon 'e gajin²in la no.

¹⁷ Ñii¹ Jesús 'ee 'e sii²¹i 'ido joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'Ee li' foo²¹ 'naa' 'e jo 'oo²oo' 'iñi¹¹? ¿Ti jo mo 'øøi²¹-oo'? ¿Ti jo mo líli²ii'? ¿Ti 'áai¹ ni 'waa²¹ tyi² 'naa'? ¹⁸ ¿Ti jo jøø²øø' coon¹³ unni²ii'? ¿Ti jo nuu²uun' coon¹³ looc-woo²oo'? ¿Ti jo tíi²-oo'? ¹⁹ Mo gajmaa³aa tyia³ 'e 'iñi¹¹ 'ñá² do jee²¹² 'ñá² mil tsá², ¿joo'gi 'motó² 'e garøøi¹ do?

Joon gajin² tsá² tya'a:

—Dyatun¹gi gati².

²⁰ —Joon mo gajmaa³gi tyia³ dyia¹ 'iñi¹¹ jee²¹² tyán² mil tsá² —jin² Jesús— ¿joo' 'motó² røøi¹ 'e gatyian²¹gi'?

Joon gajin² 'in tún¹ tsá² tya'a:

—Dyia¹gi gati².

²¹ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—¿Ti jo mo 'øø²¹mogi-oo'?

Un'laa² Jesús jaain²¹ tsatiui² fu Betsaida

²² Mo gatyaliin² Jesús fuu²¹ Betsaida gan-gajé¹i tsá² jaain²¹ tsatiui² li siin¹² Jesús. Gamii¹ wa'a soon²¹ Jesús tya'a. ²³ Joon gason¹ Jesús cwoo²¹ 'in tsatiui² do. Gan-gajé¹i li' tí¹ fuu²¹. Joon gasúun² jmi²e² unni² 'ido. Joongi gataa²¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon gaunngii¹ wana nijnéei²xu. ²⁴ Gajóø² 'in tsatiui² do joon jin²in:

—Jøø³moo tsá². Jøø²na tsá² 'in líi¹ la li 'mo² pe ngii¹o.

²⁵ Joon gataa²¹ tún¹ Jesús cwoo²¹o unni² 'ido. 'In tsatiui² do gajóø²ø coon¹³ ce tún² joon galáa²mo coonti. Najóø²o jilaa²¹ røø²¹. ²⁶ Joon gatyu² Jesús to² 'a tsei² 'ido fu tya'o. Joon gajin²in:

—Jo ngii²¹un 'e fuu²¹ do, jogi 'in fu²¹u coonti jilaa²¹ 'e nicali² tyi¹.

Tú³ jmoo¹o júu³ 'e Dios gasii¹in Jesús 'e jmoo¹o tiin¹³ tsá²

²⁷ Mo galicíin²gi ngaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fu la caain²¹ fuu²¹ pi³ náa¹ co' Cesarea de Filipino. Li ngaliin² tya'i fu¹ gaunngii¹i Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—¿'tin jna jin² tsá²?

²⁸ Joon gañii¹ tsá² tya'a:

—'Inlíi¹³ jin² 'e Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹ 'nu. 'Inlíi¹³ gi jin² 'e Elías 'nu. Joon 'in catyaa² gi jin² 'e jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calií 'nu.

²⁹ Joon gaunngü¹ i Jesús tsá² tya'a: —'Naa'gü¹, ¿'iin jna fáa¹³aa'?

Joon gajin² Tá³:

—'Nu Cristo, 'in gasii¹ in Dios 'nu.

³⁰ Pe gatya² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹ tsá² tya'a ce jün¹³ jaain²¹ 'e Cristo 'ii, 'in gasii¹ in Dios.

Ti¹ Jesús júu³ ijúun² in

³¹ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e² e tsá² tya'a do jin² in:

—Jna-a 'in Ruu²¹ na Tsá². Joon 'ná¹-a móo³oo wúu¹ líli¹. Jileei²¹ tsacöøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ee¹ mo jna. Joon 'ii ijngaa¹² mo jna pe jün¹oo tún¹ mi tí² 'n¹ jmü²¹² 'e gajúun² na.

³² Gafaa²¹ a coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ gi. Joon gatø¹ Tá³ Jesús coon²¹ li gáí¹. Joon gajin² Tü² sii²¹ Jesús:

—Jo foo³ gi la no.

³³ Pe gajün¹² Jesús níi¹, gajöøi² tsá² tya'a joon gajin² in sii²¹ Tü³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna. Satanás 'nu tsa jo 'i¹-o 'nu júu³ tya' Dios. Jiin¹³ jmaa¹³ júu³ tya' tsá²-a 'i¹-o 'nu.

³⁴ Joon gatø¹ tún¹ Jesús tsá² tya'a coon¹³ jileei²¹ tsá² taain²¹² coon¹³ on joon gasii²¹ 'ido:

—Wana 'in 'iin²¹² in jalün² coon¹³ jna 'ná¹-a cwo¹ 'iin² mo-tsi 'wii²¹² tya' 'ña'o joon 'ná¹ tyaa² tyú² 'ña'a 'e jün² in lagi ijúun² na. Joon 'ná¹ cwojmaa¹ a la to² tyu² jna. ³⁵ Tsa jileei²¹ 'in 'iin²¹² in tiin¹³ juncwii²¹ tya' yaai 'e joon 'i'in² mo juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ gi 'in 'iin² in juncwii²¹ tya' 'wii¹³ jna, joongi 'wii¹³ júu³ tyá² tya' Dios joon tiin¹³ mo 'i juncwii²¹ tya'a. ³⁶ Jo 'ee to² 'i³ in tya' tsá² wa'a jnaa²¹ a la tøøi² cwoo¹³ fu juncwii²¹ pe caa²¹ mo alma tya'a li 'ii²¹. ³⁷ Jo lí² tyii²¹ tsá² coon¹³ cuu² alma tya'a. ³⁸ Wa jaain²¹ 'oo¹ o fa¹¹ 'wii¹³ jna joongi 'wii¹³ júu³ tyiia jee²¹² 'in tsá² jo 'naai² Dios joongi jee²¹² 'in 'oo¹ o tsaat² tyi¹ joon jna-a jon, 'in Ruui²¹ Tsá², in'oo³ o fa¹¹ 'wii¹³ tya' 'ii mi yí³ aa coon¹³ ángeles tyú¹ joon ungo²¹ tsá² jna la ungo²¹ tsá² Dios Jmii²¹ nano—gajin² Jesús sii²¹ tsá².

9

¹ Joon gajin² Jesús:

—E la ja² mo fuu²¹² 'naa' 'inlíi¹³ jee²¹² 'in téein² lo jo ijúun² in ca ilíi¹ xiiala tyu² Dios to² tsá².

Jesús unsü² 'e líi¹ i

² Jnúu² jmü²¹² 'e gangüi¹ joon gajé¹ i Jesús Tá³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon ngaliin² coon¹³ 'ido coon²¹ ni moo²¹ 'ii¹. Joon do-o

gaunsi² i Jesús 'e líi¹ tyani 'in catyaa² do. ³ Siin¹³ in galijü¹ líli¹. Jnéei¹ taa²¹ ca la taa²¹ 'moo²¹ ce jün¹³ jaain²¹ taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ mo run² un siin³ jo lí² ta' taa²¹. ⁴ Joon gajné¹ 'líi²¹² Elías coon¹³ 'líi²¹² Moisés 'e li téein² do. Joon gasii² i coon¹³ Jesús ⁵ Joon gajin² Tü³ sii²¹ i joes:

—Tifo² tyii¹, líi¹ tyú² 'e toon²¹ o'on lo! Jmóo¹³ o'ni¹ ná¹ pi³. Coon²¹ tyi¹ 'na coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

⁶ Pe Tü³-gi do jo 'ii¹ 'ee faa²¹ a, li' faa²¹ a 'goo²¹ o. Joon 'goo²¹ o jon 'in tsá² gáí¹ do. ⁷ Joon gajgø¹ coon²¹ jni¹ yu¹ li téein² joon ga¹¹ 'iin³ tya' li téein² 'ido. Joon jee²¹² 'e jni¹ do ganú² un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—'In lo-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹² na. Tyaan²¹ duu¹ cwáain¹ 'e jin² in.

⁸ Tsifu joon mo gajöø² la 'ui jo 'in ganü² gi jün¹³ jaain²¹, jün¹³ 'ña'a Jesús ganü² gi.

⁹ Mo gajgaa²¹ 'e moo²¹ do joon gasii²¹ i Jesús 'in tsá² gaai²¹ do 'e jo 'in sii²¹ 'ido jün¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e ganü² do ca mi jün¹ in tún¹.

¹⁰ 'Wii¹³ joon ga'maa²¹ o 'e júu³ do jee²¹² 'ii. Joon gaunngü¹ i jee²¹² ruu²¹ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² mo gajin² Jesús: "Ijün¹ o tún¹ Ruu²¹ Tsá²." ¹¹ Joon gaunngü¹ i tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee li' jin² tifo² tya' ley 'e 'líi²¹² Elías 'ná¹ jó¹ nifu?

¹² Joon gañii¹ i Jesús sii²¹ 'ido:

—E ja² mo Elías jó¹ nifu. Joon tyaa¹ o tyú² jilaa²¹. Júu³ la ja² mo gajin² jé² tya' Dios tya' Ruu²¹ Tsá² mo jin² 'e ini²¹ wúu¹. Joongi jin² jé² tya' Dios 'e jo 'iin²¹² in tsacøøi¹³ tsáa¹ gi-tsi 'ii. ¹³ E ja² mo fo³ gi—jin² Jesús—Elías najó¹ joon 'inlíi¹³ tsá² gajmee²¹ mo 'ii jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in jün¹³ la gajin² ni jé² tya' Dios ilí².

Un'láai² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'in yuui² 'in 'líi¹³ alma tya'a

¹⁴ Joon mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ li néei¹ 'in tsá² tya'a catyaa² gi do. Joon ganü² in tsá² fúu¹ lí¹ taain²¹² cu¹ li' li tyiin¹ 'in tsá² tya'a catyaa² do. Joon coon¹³ tifo² tya' ley téein² jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ i. ¹⁵ Joon tsifu mo gajné¹ i Jesús jilée²¹ mo ganga'goo²¹-tsi. Joon ngaliin¹ cwiin¹ in ngaunjiin¹ in Jesús. ¹⁶ Joon gaunngü¹ i Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee júu³ jo cwoo² oo' ruu²¹ naa' coon¹³ 'ido?

¹⁷ Joon jaain²¹ 'in tsá² téein² do gañii¹:

—Tifo², lo jee² na yuun²¹ tyiia 'in 'yuui² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Joon jo cwoo²¹ faa²¹ 'inlo. ¹⁸ Joon doñixia¹ siin¹² mo 'in 'líi¹³ lo jmoo¹ o saain¹ cii¹³ ni wó² joon 'yee²¹ jon¹ moo¹ oo² o joongi cuu²¹ moojón¹ on. 'Wii¹³ joon 'wo² ga¹¹ -tsi. Nam³ oo tya' tsá² tyi¹ wa'a 'e tyii² in 'in 'líi¹³ do pe jo gali¹ i.

¹⁹ Joon gañii¹ i Jesús sii²¹ 'ido:

—Naa' líi¹ naa' tsá² 'in jo jø¹ líi². ¿Ti wóo² gi 'áai¹ ná¹ taan²¹² na coon¹³ 'naa'? ¿Ti wóo² gi

'áai¹ 'ná¹ lifeei¹-tsii¹³ tyii¹? Nijee²¹duu¹ 'in xuui²¹² do fu lo.

²⁰ Joon ngajéé¹mo 'in xuui²¹² do. Mo gani²in 'in lii³' yuui² alma tya¹ 'in xuui²¹² do Jesús joon gajmaa¹ a júuin² ní¹ 'in xuui²¹² do. Joon gaci²¹ 'in xuui²¹² do jo 'wó², 'yee²¹ jon¹ moo¹oo². ²¹ Joon gaunngi¹ Jesús jmi²¹ xuui²¹² do:

—¿Xiati ningóo¹ e líi¹ la no?

Joon gajin¹ jmi²¹ xuui²¹² do:

—Ca mo xuui²¹² pi³ 'ii. ²² Joon líi¹ 'láai² naa¹³ nipii¹in ni jí² joongi tsi jmi²¹ 'e 'iin²¹²in jngaa¹³mo 'ino. 'Wii¹³ joon wana 'e líi²¹ fúu² cwoliin¹un jna'a joon uncoon¹³on jna'a.

²³ Gasii²¹ Jesús 'ii:

—Wa lijai² líi²u, jilaa²¹ ilí² tya¹ 'in jai² líi².

²⁴ Joon ga'oo¹ 'in jmi²¹ xuui²¹² do:

—Jo¹o líi²na! ¡Uncoon¹³ 'nə jna 'e ilí² jai²gi líi²na!

²⁵ Mo gani² Jesús 'e líi¹ fúui¹ tsá² gali-caain²¹ gasii²¹ 'in líi³ do:

—'Nə-ə 'in jo cwo¹o faa²¹ 'in xuui²¹² lo jogi cwo¹o núu²un, jna-a tyu³u to² 'e juu¹²u, túi¹ 'in xuui²¹² no. Jo 'ú²gi alma tya'a.

²⁶ Joon ga'oo¹ 'in líi³ do joon gajmaa¹ a júuin² ní¹ tún¹ 'in xuui²¹² do. Joon gacwo³ii. Gatiui² 'in xuui²¹² do lawa jaain²¹ 'li²¹². 'E joon gajin² 'in tsá² fúui¹ do 'e líi²¹²mo 'ido. ²⁷ Pe joon gason¹ Jesús cwo²¹ xuui²¹² do joon gasaa¹³ a joon gasiin¹²mo 'in xuui²¹² do.

²⁸ Joon mo ga¹² Jesús tsi coon²¹ inə joon gaunngi¹ tsá² tya¹ 'ii:

—¿'Ee lí¹ jo gali² jna'a 'e tyí² jna'a 'in líi³ do?

²⁹ Jesús-gi gajin²in sii²¹ tsá² tya'a:

—Jiin¹³ mo jmoo¹o tsá² taa²¹ tyani Dios joon jo dō¹ø joongi feei¹ tsá² Dios, jiin¹³ la joon cwo³ii 'in líi³ la no.

'H² Jesús júu³ tún¹ ijúun²in

³⁰⁻³¹ Mo gangalín² 'ido gangii¹ fu Galilea. Joon jo gali¹in²¹²in Jesús 'e lii³ jíin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ 'e²o jíin¹³ tsá² tya'a. Gajin²in sii²¹ 'ii 'e isaan¹mo tsá² 'in Ruu²¹ Tsá² jaan¹²in ja'cwo²¹ tsá² joongi ijngaa¹²mo 'ii. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmi²¹² ijúun²in joon ijiin¹o tún¹. ³² Pe 'in tsá² tya'a do jo 'øøi²¹-tsi 'e sii²¹ 'ido 'ii. Joongi 'goo²¹-o wa' unngii¹gi.

'In 'in tyiin²gi

³³ Joon gatyalin² fuu²¹ Capernaum. Mo ngataai² Jesús coon²¹ inə joon gaunngi¹ tsá² tya'a:

—¿'Ee júu³ jo cwo²oo¹ ñilín²naa¹ tya'i fu¹ do?

³⁴ Pe joon lí¹ coon²¹ gajaan¹ tií² 'wii¹³ lí¹ jalín² do nasii² jo cwo¹ júu³ ruu²¹; 'e 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii. ³⁵ Joon gacwo² Jesús.

Joon gatō¹ø jíin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹:

—Wana 'in 'iin²¹²in jmaa¹o to² nifu jee²¹² 'naa¹ 'ná¹ jméi¹ 'ña'a lawa'a tsá² 'wéi¹ joon unjí²o jon jilee²¹mo 'in catyaa² do.

³⁶ Joon gatii²¹ Jesús jaain²¹ xuui²¹² gatyéei¹ tún² tsá¹ jee²¹² lí¹ néé¹. Joon gataan¹²in cwáa¹ 'ido joon gajin²in:

³⁷ —Wana 'ii²¹ tsá² xuui²¹² la líi¹ 'ino cwáain¹ tyiia, 'ii²¹mo jon 'ido jna. Joon 'in 'ii²¹ jna do pe jon'on jíin¹³ jna 'in 'ii²¹ 'ido joongi 'ii²¹mo jon 'in gasii¹in jna do.

'In jo 'eei¹ jna' 'nee¹ jna'

³⁸ Joon gajin² Wó³ sii²¹ Jesús:

—Tifo², ganee²¹²mo'o jaain²¹ 'in jin² 'e 'wooi²¹ 'in líi³ taai² alma tya¹ tsá². Joon mo 'wooi²¹ 'in líi³ do joon jin²in sii²¹ 'in líi³ do: "Jesús tyu²u to² 'e 'wooi²¹mo." Pe jo ngii¹ 'ido coon¹³ jna' 'wii¹³ joon gatyuu¹³mo'o.

³⁹ Pe gajin² Jesús:

—Jo untsaa¹³naa¹. Jiin¹³ jaain²¹ lí² faa²¹ 'e gó² 'wii¹³ tyajna joongi jmaa¹ a coon²¹ milagro coon¹³ to² 'e 'óo³oo. ⁴⁰ 'In jo 'eei¹ jna' 'ii jon 'nee¹mo jna'. ⁴¹ Doñi¹in 'in 'iin²¹²in uncoon¹³ jna joon cwo¹o 'naa¹ fiin¹³ coon²¹ vasa jmi²¹ 'wii¹³ tsá² tya' Cristo 'naa¹ la ja²mo sá² lee¹².

'Áai¹ gó² tya' 'in 'noo¹ tsaa²

⁴² Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Áai¹ gó² tya' doñi¹in 'in jmá¹ 'e lí² 'oo¹o tsaa² 'in xuui²¹² 'in jo¹ líi² jna. 'E tyú²gi tya'a wa'a 'nuu³ tsá² luu²¹²u coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹in tsá² 'ii fu tsi jmi¹ni³. ⁴³ Wana coon¹³ cwo¹³o jmoo¹ lí² 'óo¹²o tsaa² tyú²gi tyi¹ wa'a tyuu³o'o. Tsa tyú²gi wa'a taan²u'un juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ cwo¹o lagi¹ 'a cwóo¹³o lí¹ 'ii²¹ coon¹³ jí¹ tún² cwo¹o. Tsa lí¹ 'ii²¹ do jo lí² dyuu¹ tsá² jí² tya'a coonti ⁴⁴ joon jo júuin² joo¹³ jogi guu¹ jí² coonti. ⁴⁵ Joongi wana tí¹³ 'i jmaa¹ ga'aa¹ a tsaa² tyuu³o'o jon. Tsa tyú²gi tyi¹ wa'a jmaa² a to² tyu² Dios mo taan¹un juncwii²¹ jluu¹³mo'o lagi tí¹u'u fu lí¹ 'ii²¹ coon¹³ jí¹ tún² tí¹³ 'i. Tsa fu lí¹ 'ii²¹ do jo lí² dyuu¹ tsá² jí² tya'a ⁴⁶ joon jo júuin² joo¹³ joon jogi guu¹ jí² tya'a. ⁴⁷ Wana unni² 'i jmoo¹o 'e lí² 'oo²o tsaa² tyí²du'u coonti tsa tyú²gi tyi¹ 'e 'uu¹u'u coon¹³ coon²¹ unni² 'i lí¹ tyu² Dios to² lagi coon¹³ jí¹ tún² unni² 'i cwóo¹³o lí¹ 'ii²¹.

⁴⁸ Tsa lí¹ 'ii²¹ do jo júuin² joo¹³ jo'gi jí² coonti.

⁴⁹ 'Tsu jilee²¹mo líi³mo coon¹³ jí². Joon 'ná¹ caai²¹ tsá² ní² jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios. ⁵⁰ 'E tyú²-ə ní² pe wana ga'in¹ jmá² tya', ¿'ee coon¹³ ilii³gi tún¹? Cwoli¹naa¹ la lí¹ ní² tyú² joon cwolisein²¹mo' 'e tyú² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹.

10

Jesús 'e'2e tsá2 tya' 'e xeei21 tsá2 tsami22 tya'a

1 Gacwo¹ hii¹ Jesús fuu²¹ Capernaum. Gangóo¹ li sii²¹ Judea. Gangóo¹ li' ngoo¹³ jmi²¹ Jordán li 'yeei²¹ fi¹. Do-o galicaain²¹ tsá2 fúu¹ li¹ li¹ 'e li siin¹² in do. 'E'2e Jesús tsá2 tún¹ la li 'e gatii². 2 Joon gangatyéen¹ in tsá2 coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos li siin¹² Jesús. 'In fariseos do 'iin²¹² in jmaa¹ 'a 'e tøø²¹ Jesús coon²¹ tsaa² tya'a. Joon gaunngii¹:

—¿Ti cwo¹ ley tya' Moisés júu³ wa'a xeei¹ tsá2 'in gacui² cwo²¹ coon¹³?

3 Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² gatyu² Moisés?

4 'I-gi gajin² in:

—Moisés gacwo'o tsá2 júu³ 'e cwo¹ tsañuu¹ 'in tsami² do coon²¹ mo'ji² 'e tíu² mo 'i. Joon coon¹³ mo'ji² do lí²-i xeei¹ tsá2 'in gacui² cwo²¹ coon¹³.

5 Jesús-gi gajin² in:

—Moisés gacwo¹ júu³ 'e joon tsa¹ 'wii¹³ 'e soo²¹-oo' 'naa' yaamoo'. 6 Pe mo gajmaa¹ Dios la jilaa²¹ 'e sá2 gajmeei¹ Dios tsañuu¹ coon¹³ tsami². 7 'Wii¹³ joon lí² tui² tsañuu¹ jmi²¹ coon¹³ sáa³ a joon licaain²¹ coon¹³ tsami² tya'a. 8 Jee²¹² 'in gáí¹ do liin¹ lawa jaain²¹ tsá2. La joon jo tigi gáí¹. Joon galii¹ jaan²¹ mo. 9 'Wii¹³ joon jo lí²-gi xeei¹ tsá2 'e gancaain²¹ Dios.

10 Mo ngataai² coon²¹ inuu¹ joon gaunngii¹ tún¹ tsá2 tya'a 'ee øøi²¹-tsi tsá2 'e júu³ do. 11 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—'In tsá2 'in tui² tsami² tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ unrøøi¹ 'ña'a tsaa². 12 Wana tsami² tui² ñuu¹ tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ gi 'e unrøøi¹ 'ña'a tsaa².

Uncwaaí³ Jesús xuui²¹²

13 Joon gangajée¹ tsá2 jaain²¹ gáí¹ xuui²¹² tyani Jesús joon 'iin²¹² in wa'a son¹ Jesús tya' 'ido. Pe 'in tsá2 tya'a do gajii² mo 'in tsá2 ngajée¹ xuui²¹² do. 14 Mo gani² Jesús galii² 'nii²¹-tsi joon gajin² in:

—Cwo²oo' cwojalín² 'in xuui²¹² no li siin¹² na. Jo jni¹³ naa' tsa¹ la líi¹ 'in xuui²¹² no líi¹ 'in tyu² Dios to². 15 La ja² mo fuu²¹² uu 'naa' 'in tsá2 'in jo 'ii²¹ to² tyu² Dios lawa jaain²¹ xuui²¹², 'ii jo 'e itsa² coonti li tyu² Dios to².

16 Joon tí² Jesús 'in xuui²¹² do, gataan¹² in cwáa¹ 'ido joon mo gataan¹ an cwo²¹ tya' 'ido joon gauncwaa³.

Jaain²¹ simii²¹ sá2 cuu² jafee¹²; Jesús

17 Li ningóo¹ Jesús tún¹ gajó² jaain²¹ tsañuu¹ cwiin¹ in gasii²¹ 'wojnii¹ tyani Jesús. Joon gasii²¹ Jesús:

—Tifo² tyú¹, ¿'ee 'ná¹ jmaa³ aa 'e tiin¹³ moo juncwii²¹ tyiia?

18 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee li fu²¹ u jna 'in tyú¹? Jaan²¹ mo 'in tyú¹ joon Dios 'i. 19 Ñi³ o'o to² tyu² ley tya' Dios: "Jo foo¹³ o tsami². Jo jngáa¹³ mo' o tsá2. Jo jmaa² 'a uun²¹. Jo fu²¹ u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹. Jo cón²¹ on tsá2 tóo². Cwoli¹³ gii²¹ mo' o ñu² 'e coon¹³ saa²¹ a."

20 Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—Tifo², jilaa²¹ 'elo galinuu¹³ oo ca mo galixuu²¹² moo.

21 Joon gajóøi² Jesús 'ii 'e 'nee²¹ ni 'ido. Joon gasii²¹ 'ii:

—Coon²¹ 'e 'ná¹ gi tyi¹: cwo² nii²¹² jilaa²¹ 'e 'oo²¹² o. Cwo² o' jilee¹² tsá2 tañii² joon lí² 'oo²¹² o 'láai² gi ñu² fú². Joon uncaan²¹ un coon¹³ jna fiin¹³ ca júun² mo' o tsaa¹ crúu¹³.

22 Pe mo ganúu² un 'elo líi¹ gajmaa¹ 'a fa¹³ joon nga² mo 'wii¹³ líi¹ galisá² cúu¹ u.

23 Joon gajóø² Jesús cu' li' li siin¹² in joon gajin² in sii²¹ tsá2 tya'a:

—Áai¹ tyán¹ to² wa'a cwói¹ tsá2 sá² cuu² 'ña'a tyu² Dios to² 'ii.

24 Tsá2 tya'a do líi¹ ganga'goo²¹-tsi 'e gajin² Jesús do. Pe Jesús gafaa²¹ a tún¹:

—Yuu²¹ tyiia, líi¹ tyán¹ to² tsá² jaain²¹ tsá2 'in tsáai¹-tsi 'e sá2 cuu² li tyu² Dios to².

25 Tyán¹ gi to² 'e tsá² jaain²¹ 'in sá2 cuu² li tyu² Dios to² lagi jaain²¹ camello ngii¹ jee²¹² too²¹ tya' mocusu².

26 Mo ganúu² un tsá2 tya'a 'elo líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gaunngii¹ la 'oo²¹ ruu²¹:

—¿'iin inlitiin¹³ mo wa la joon?

27 Joon gajóøi² Jesús 'ii. Joon gasii²¹ 'ido:

—Jo lí² jma¹ tsá2 tiin¹³ 'ña'a pe líi²¹ Dios, tsa¹ 'e tya' Dios jiin¹³ coon²¹ 'e sá2 wa'a jo lí² jmaa¹ a.

28 Joon ga'láa² Tü³ 'wii²¹² faa²¹ a jin² in:

—Nigatu²¹² jna' a jilaa²¹ 'e 'oo² o' joongi nigajalii² oo' o coon¹³ 'ñu.

29 Jesús-gi gañii¹:

—E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa', doñi¹ in 'in gatú² 'nú¹ si gatúu² ruu²¹ 'ee si jmi²¹ si sáa³ 'ee si 'oo²¹² o si jón¹ on 'ee si tú² o 'wó² tya'a 'ee 'wii¹³ jna-a si 'wii¹³ júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá2 'ee; 30 'in jmoo¹ o la joon 'ii²¹ mo cfein¹³ líi² gi 'in taain²¹² fu juncwii²¹ lo. I'ii²¹ mo 'nú¹, ruu²¹, sáa³, jón¹ on, 'wó² tya'a fiin¹³ wúu¹ iní². Joongi itiin¹³ mo mi 'iin² juncwii²¹. 31 Pe fúu¹ mo 'in líi¹ tsá2 tyiin² mo nano pe mi tí² jmi²¹² joon tsá2 'wéi¹ iliin¹. Joon fúu¹ mo 'in tsá2 'wéi¹ nano iliin¹ tsá2 tyiin² mi tí² jmi²¹² joon.

Xiia¹ gi tún¹ jmoo¹ o Jesús júu³ ijúun² in

32 Ngaliin² Jesús coon¹³ tsá2 tya'a soo²¹ o fu Jerusalén joon gangó¹ Jesús nifu. Li¹³ i tsá2 tya'a 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén 'wii¹³ joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá2 tya'a. Joon 'in catyaaí² do gangaliin² 'goo²¹ o. Joon gatø¹ tún¹ Jesús jiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá2 tya'a. Joon ga'láa²

'wii²¹² gasii²¹i tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'noogi 'e tsangii²i. ³³ Gajin²in:

—Ñii²duu¹ la ngalii²¹ lo fu Jerusalén. Joon do-o injaan¹³in tsá² jna, 'in Ruu²¹na Tsá², tyani 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon 'ii ityu² to² ijúun²na. Joon injaan¹³in jna ja'cwoo²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹. ³⁴ Joon 'in tsá² do iungøø¹i jna joongi ipóo²i jna joongi i'ñii¹i ni³ii joongi ijngaa¹²in jna. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmi²¹² ijiin¹oo tún¹.

Jacobo coon¹³ Wó³ mi¹i coon²¹ favor
³⁵ Joon gangatyéen¹in Jacobo coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i:
 —Tifo², 'iin²¹² moo²o 'e jmaa²o'oo coon²¹ 'e mi²¹i.

³⁶ Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿'Ee 'e 'iin²¹² naa¹ ili² tyii²?

³⁷ 'Ii-gi gajin²in:

—Cwo³o jna'a wa'a yii²¹a'a jmaai¹³ la cataain²¹ caa¹o'oo. Jaain²¹ li' tsáa¹ jaain²¹gi li' tooin²¹² mi tyuu¹³u to².

³⁸ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Jo ñi³ 'naa' 'ee 'e mi²i' no. ¿Ti taa²¹ wúu¹ la li 'e wúu¹ 'e tsangii²na? ¿Ti li² júun²naa¹ la ijúun²na?

³⁹ 'Ii-gi gañii¹i:

—Li³oo'oo —jin²in.

Pe Jesús-gi gajin²in:

—Ja²mo, 'naa' 'ná¹ moo²oo' wúu¹ la imó³ jna joon¹ 'ná¹ júun²moo¹ la ijúun²na. ⁴⁰ Pe 'e cwaa²¹ tsá² caa¹na li' tsáa¹ tiin¹³ li' tooin²¹² jo ti²¹na cwó³oo 'e joon. Pe 'e tii²¹ ñii²¹ jiin¹³ 'in nináa¹ tyá² tya'oo. 'E lo-o tya' 'e 'iin²¹²in Dios.

⁴¹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² tya'a dyéi¹ do gatsa¹ni²¹-tsi tya' Jacobo coon¹³ Wó³. ⁴² Pe joon gatø¹ Jesús 'ii joon gajin²in:

—La li' 'e ñi² 'naa', 'in tsá² 'in 'oo¹o to² tya' nacioi¹³ fu juncwii²¹ tyu²o to² 'ii²¹. Joongi jileei¹³ tsacøøi¹³ jee²¹² 'ii tyu²u to² ce tyii². ⁴³ Pe jo li² la joon jee²¹¹² 'naa'. Li' ci¹³i ili². 'In 'iin²¹²in jméi¹ 'ña'a tsafeei¹ jee²¹² 'naa', 'ii 'in tii²¹ uncoon¹³o 'in catyaa²gi do. ⁴⁴ Joon doñi¹in jee²¹² 'naa' 'in tyu² to² nifu, 'ii 'in uncoon¹³ jileei²¹. ⁴⁵ Jo mo cwéei¹ 'in Ruu²¹i Tsá² wa'a uncoon¹³ tsá² 'ii. 'Ii-o gacwée¹i 'e uncoon¹³o tsá². Joongi gacwée¹i 'e cwoo¹ juncwii²¹ tya'a lawa 'e 'laa¹³ 'e jmaa¹ tiin¹³ tsá² fúui¹.

Un'láai² Jesús 'in tsatíui² Bartimeo

⁴⁶ Joon gatyaliin² Jericó. Joon mo ga'wooi²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon¹³ tsá² fúui¹ liili¹ 'a fuu²¹ do, do-o nityiin¹in jaain²¹ tsatíui² sii²¹ Bartimeo, jóon¹ Timeo, co' fu¹. Mii¹i caridad. ⁴⁷ Mo ganúu²un 'e gangii¹ Jesús tsá² Nazaret 'in tsatíui² do galáa² 'wii²¹² 'oo¹o jin²in:

—Jesús, jóon¹ David, fúu² cwoliin¹un jna!

⁴⁸ Fúu¹mo gajii²mo 'ii jin²in:

—Jo to²o mi¹i¹³.

Pe 'ii-gi gatø² tá²gi:

—jJóon¹ David, fúu² cwoliin¹un jna!

⁴⁹ Joon gajaan¹ Jesús. Joon gajin²in:

—Te'duu¹ lo.

Joon gangalin² 'in gasii²¹ 'in tsatíui² do:

—Tya²-o'oo. Ráan²un no tsø do tø¹ø 'nu.

⁵⁰ Joon tsifu gatuu²¹ 'mi'jna³ 'yaa²¹i joon ga'ii²i 'e ngatyéen¹in li siin¹² Jesús. ⁵¹ Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'iin²¹²un 'e li² tyl¹i?

In tsatíui² do gañii¹i:

—Tifo², 'iin²¹²na jøø³øø.

⁵² Jesús-gi gajin²in:

—Li²-i cwoo²o. Ni'láa²mo'oo 'wii¹³ jo¹o lii²u'u.

Tsifu joon 'in tsatíui² do galí²-i jøø². Joon gangoo²¹o la caain²¹ tya'i fu li ngóo¹ Jesús.

11

'I² Jesús Jerusalén

¹ Mo gatyaliin² tyan¹ Jerusalén co' fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania joon gatyaliin² tsaa¹ moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos. Joon gasii¹in Jesús gáii¹ tsá² tya'a. ² Gasii²¹i:

—Cwoliin²duu¹ 'e fuu²¹ pi³ náa¹ do. Mi tyaliin²naa¹ joon imáa¹naa¹ jaain²¹ bu³ siin¹² 'neeii²¹². Jaain²¹ bu³ 'in jo mo cwó² jiin¹³ jaain²¹. Joon laa²¹²naa¹ joon tø²øø¹ fu lo. ³ Wana 'in jin²in: “Eel¹ jmoo²oo'la no”, joon fuu²uu¹: “Fii²¹²oo'oo 'néi¹ta 'in bu³ lo. Joon tsifu yajaa²¹²na'a 'inlo.”

⁴ Joon gangaliin²mo joon gatsee²¹mo 'in bu³ do siin¹² 'neeii²¹² coon²¹ tya'i fu¹ tyan¹ coon²¹ 'oo'ca'ná¹. Joon gasi²i 'nii²¹² tya' 'ido.

⁵ 'Inliii¹³ 'in teein¹ do gajin²in:

—¿'Ee jmoo²oo'? ¿'Ee li' sii¹³ii¹ 'nii²¹² tya' 'in bu³ no?

⁶ 'Ii-gi gañii¹i la to² nigatyu² Jesús 'e jin²in. Joon gacwoo¹ 'ido ngaliin¹. ⁷ Tsifu gatøø¹³o 'in bu³ do li siin¹² Jesús. Joon gaunfuu²¹ sii¹³in moo²wóo¹ bu³ do. Joon gacwó² Jesús. ⁸ Li¹i fúui¹ 'in ganii¹³ siin¹³ tya'i fu¹. 'Inliii¹³ gatyu²u nii²¹² moo²¹ joon gatyaa¹a nifu li ngóo¹ Jesús.

⁹ La 'in ngaliin² nifu lagi 'in jalíin² li caluu 'oo'oo. Jløø³mo 'oo'oo jin²in:

—¡Viva tsá² cwaa³mo 'in nigasii¹in Dios!
¹⁰ ¡Li¹i tyá² mi tyu² 'ii to² la to² 'e gatyu² 'lii²¹² røøi¹³ David! ¡Ña'ñu¹u' uncoon¹³ jna'a! —jin² tsá² do.

¹¹ La joon ga'i² Jesús Jerusalén. Joongi ga'i² iyíia² cwo¹ do. Mo ngayuu¹³ gajøø² ce jilaa²¹ 'e sá² la 'ui joon gangaa¹³in fu Betania tún¹ coon¹³ jiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a tsø joon nica'lóo².

'I² Jesús tsii¹fú² tya' mó² cwarí³

¹² Mo ca jná² tún¹ mo ga'wooi²¹ Jesús Betania joon galili³i un'aa²i. ¹³ Joon wíin² ganii²¹ coon²¹ mó² cwarí³ tsi mo³. Joon ngajøø² wana tsi cwarí³ 'e mó² do pe jiin¹³ mo³o ganii²¹ mo tyíia² tsø jo mo tí² jiin²¹ 'e sá² do.

14 Joon gasii²¹ Jesús 'e 'mó² cwaríi³ do. Joon gajin²in:

—Ce jün¹³ jaain²¹ jo 'in dø¹ 'oofuu²¹ tyi'na coonti —jin² Jesús.

Joon ganúu²un tsá² tya'a 'e jin²in do.

Jesús 'woo¹i tsá² 'in néei¹ i'yíá² cwo¹ 'in 'nii¹i

15 Mo licíin²¹ joon tyaliin² Jerusalén. Mo ga'i² Jesús fu i'yíá² cwo¹ feei¹ si'² do ga'láa² 'wii²¹² 'woo¹i jileei²¹ 'in 'nii¹ coon¹³ 'in ló². Gajiiin¹ mo mesa li néei¹ 'in unfuu²¹² cuu² joongi li néei¹ 'in 'nii¹ maa²¹². 16 Joon jo cwo¹ Jesús 'in ngíi¹ tyan¹ jün¹³ coon²¹ laa²¹² li tsi i'yíá² cwo¹ do. 17 Joon gajin²in:

—Ni jí² tya' Dios jin²:

'Nú³uu lo ilisii²¹ 'nú¹ tya' jún³ tyá² tya' la tøø² cwo¹³ juncwii²¹.

Pe 'naa'gíi¹ najmaa²'aa' lawa coon²¹ tsi too²¹ tya' uun²¹ do.

18 Joon jileei¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley ganúu²un. Joon 'wii¹³ ninga'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹ Jesús 'gøø²¹mo 'in tsacøø¹³ do coon¹³ tifo² tya' ley. 'Wii¹³ joon ga'noo¹²on xiala ijngaa¹²i Jesús. 19 Pe mo ga'i² núú³ gacwo'íi¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e fuu²¹ do.

Galityuu²¹ 'e 'mó² cwaríi³

20 Mo gajná² 'áa³gi gangíi¹ tya'i fu¹ li si'² 'e 'mó² cwaríi³ do. Joon gani²i 'e 'mó² cwaríi³ do nicalityuu²¹ ca t'i² jmóo³. 21 Joon gati²-tsi Tú³ joon jin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo², jøø²du', nicalityuu²¹ 'e 'mó² cwaríi³ do 'e ga'ii²i tsiifú² tya'a do.

22 Joon gañii¹ Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ Dios. 23 'E la ja²'mo fuu²¹²uu 'naa', doñi¹in 'in gajin²in sii²¹i 'e moo²¹ lo: "Jin¹³ joon 'u²u fu tsi jmi¹ñi¹." Wana jo toin² 'i¹-tsi joon jo¹o líi² 'e tsatiin¹³mo 'e la lí² 'e nigajin²in do, joon la joon ili². 24 'Wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'e mi²ii¹ 'naa' coon¹³ jún³ tyá² wana jo¹o líi²naa' 'e 'ii¹³naa' joon la joon ili². 25 Mo foo¹³naa' Dios joon seen²¹ jaain²¹ 'in 'eei¹ 'naa' jmaa²'aa' feei¹-'oo' tsaa² tya'a. Joon la joon 'iin²mo ñu¹'u tyiin¹ ñu¹fú² tsaa² tyi'naa'. 26 Wana 'naa' jo 'iin²naa' tsaa² tya' tsá² joon la joon ñu¹'u 'in tyiin¹ ñu¹fú² jo 'iin² tsaa² tyi'naa'.

To² 'e 'oo¹o Jesús

27 Joon gangaliin² tún¹ fu Jerusalén. La 'ii²¹² ngíi¹ Jesús i'yíá² cwo¹ do joon gangatyéen¹in 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley joongi coon¹³ tsacøø¹³. 28 Joon gaunngíi¹ 'ido 'ii:

—¿'lin tyu² to² 'e jmoo²o la no? ¿'lin gatyu² to² 'e jmaa²'a la no?

29 Jesús-gi gañii¹ sii²¹i 'ido:

—Jna-gi iunngíi²duu. Wana gañii²'ii' tyiia joongi ifo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmoo³oo 'elo.

30 ¿'lin gasii¹in Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹? ¿Ti Dios owa tsá² 'ee? Ñii²duu' jna.

31-32 Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² jo cwo¹o jún³ ruu²¹i, jin²in:

—¿'Ee sí¹³i?

Jo lí² jin²in 'e Dios gasii¹in 'i, jon'gi lí² jin²in 'e tsá² gasii¹in 'i 'wii¹³ 'goo²¹o. Wana gajin²: "Dios gasii¹in 'ii", joon 'i¹-tsi ijin²in Jesús: ¿'Ee lí² jo jo¹ líi²naa' 'ii? Pe wana gajin²in: "Tsá²-a gasii¹in 'ii", ityá² 'nii²¹-tsi jileei²¹ tsá² 'wii²¹² jileei²¹mo 'i¹-tsi 'e la ja²mo Wó³ do cwo¹ jún³ tyá² tya' Dios.

33 'Wii¹³ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Jo ne² jna'a.

Jesús-gi gasii²¹i 'ii:

—Jon'gi jna fo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmoo³oo la no.

12

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² 'in jmoo¹o to² 'e gó²

1 Ga'láa² Jesús 'wii²¹² gatyaa¹ jún³ cwáain¹ ejemplo. Joongi gasii²¹i tsá²:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ 'mó² wuunjøø¹³. Coon²¹ tyiia²¹ fee¹ ngajna². Joon gajmaa¹²a coon²¹ 'yá² joongi gajmaa¹a coon²¹ li 'woo²¹ jmi³ mi³ wuunjøø¹³ do. Gajmaa¹o jon coon²¹ po³ níi¹ li tsauñøø¹i tyiia²¹ tya'a.

'Mi yuui¹³ joon gatyaa¹a cwo²¹ 'in xeei²¹ 'wó² tya'a do. Joon 'ña'gi gangóo¹ wíin².

2 Mo gati² jün²¹ 'e gafuu²¹ mi³ wuunjøø¹³ do joon gasii¹in jaain²¹ tsaleei¹³ tya'a 'e cón² 'ido jün¹³ mi³ wuunjøø¹³ 'e tsií²i. 3 Pe 'in tsá² ní² 'wó² do gasaan¹²in 'in tsaleei¹³ tya' fii²¹² 'wó² do. Gajmee²¹i joon gasiin¹in ní 'ido jo 'e tyiian¹ coonti. 4 Joon 'in tsá² fii²¹² 'wó² do gasii¹in jaain²¹gi tsaleei¹³ tya'a. Pe 'inlo-gi ga'øø¹ 'in ní² 'wó² do. Coon¹³ cuun²¹² gauncwu²¹i 'in tsá² do, galíwúu¹ mootyíi¹. Joongi gajii²mo. 5 Pe gasii¹mo tún¹ jaain²¹gi. 'I-gi gajngaa¹²mo. Mo licíin²¹ gasii¹in fúu¹gi pe 'inlíi¹³ gajmee²¹i joon 'inlíi¹³gi gajngaa¹²mo.

6 'Joon jaain²¹ jón¹on 'ña'a 'in seen²¹ tya' fii²¹² 'wó² do 'in iin²¹²in 'ái¹. Joon lí² tséi¹ gasii¹in 'ii ga'i¹-tsi: "Ná¹-a líl'gøø²¹mo yuu²¹ tyiia lo." 7 Pe 'in tsá² gajmaa¹a to² do gasii²i jee²¹² 'ii: "Inlo-o 'in 'ii²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o jmi²¹ mi jún²in 'ido. Cwojngaa¹²na' 'ino joon ili² tyijna'o' jilaa²¹ 'e 'oo¹o lo." 8 La joon gasaan¹²in joon gajngaa¹²mo 'in jón¹ fii²¹² 'wó² do. Gatyii²mo 'ido li t'i tyiia²¹ do.

9 'Joon, ¿'ee ijmá¹ 'in fii²¹² 'wó² do? Ijó¹ tsifu joon ijngaa¹²mo jileei²¹ 'in gajmaa¹a to² do. Joon icwo¹o 'in xeei²¹ 'e 'wó² do.

10 ¿Ti jo mo gauntsáa¹ 'naa' 'e jin² ni jí² tya' Dios?

'E cuun²¹² 'e gapii²¹ 'in jmoo¹³ 'nú¹ lí¹ co' lawaa' jo tseen²¹.

Pe 'e joon cuun²¹² nifu. ¹¹ 'Elo-o gajmaa¹a
Ña'ñu¹'u' joon 'áa¹mo 'ya'²gi lí²na'.

¹² 'Wii'¹³ ñii¹ 'in tsá² do 'e faa'²¹a Jesús
'e júu³ cwáain¹ tya'a joon 'iin²¹²in saan¹mo.
Pe 'wii'¹³ 'g'òø'²¹mo tsá² gatúu²mo 'ido. Joon
ngaliin¹mo.

Júu³ tya' 'e 'ñii¹ tsá²

¹³ Mo galiciin²¹ gasii¹in tsacøø'¹³ 'inlii¹³
tsá² fariseos coon¹³ tsá² tya' Herodes li
siin¹² Jesús. 'Iin²¹²injmá¹ xiiala ili'ñii¹i Jesús
coon¹³ júu³ tya'a. ¹⁴ Joon gangalín² 'inlo
gasii²¹i Jesús:

—Tifo², ne² jna'a 'e 'nu-u fo²¹o 'e la jai²
joon jo nuu¹³'un 'ee jin² jiiin¹³ jaain²¹ tsá²,
'wii'¹³ joon jo jmoo²¹o la líi¹ tsá². Jiiin¹³ fu²
tyá² tya' Dios 'e'²o'o. Fu²¹u jna'a, ¿ti 'ná¹
tyii²¹²i' cuu² tya' tsaa²to² César tyiin¹ Roma
owa'a jo tyii²¹²i' 'ee? ¿Tyii²¹²i' si jo tyii²¹²i'
'ee?

¹⁵ Pe li³i Jesús 'e gó² 'e faa'²¹ 'ido. Joon
gajin²in:

—¿'Ee li' 'iin²¹²naa' 'e tee²¹ jna? Cwotyia-
ian¹duu' coon²¹ cuu² joon jøø³duu.

¹⁶ Gangatyíian¹o joon mo ganii²¹ Jesús
joon gaunngii¹i:

—¿'in ni² 'elo joongi 'iin 'e sii²¹ 'e toon¹ lo?
'Ii-gi gañii¹i:

—Tya' César 'edo.

¹⁷ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Cwoo²oo' jon 'in tyu² to² Roma jiiin¹³ 'e
gati²i, la joon jon cwoo²oo' jon Dios 'e gati²i.

*Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'ejjin¹ tsá²
tún¹*

¹⁸ Joon gangalín² li siin¹² Jesús 'inlii¹³ tsá²
coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 'In tsá² do 'i¹-tsi
'e jo jiiin¹gi tsá² mi júun²in. Joon gajin² 'in
tsá² do sii²¹i Jesús:

¹⁹ —Tifo², gatyu² Moisés to² jna' wana
júin¹ jaain²¹ tsañuu¹ joon jo xuui²¹² seein²¹
tya' tsmá² tya'a 'in ruui²¹ 'in najúin¹ do 'ná¹
cu²mo cwoo²¹o coon¹³ 'in tsmá² 'ñii² do.
Joon liseein²¹ yuu²¹ tya' 'in ruui²¹ najúin¹
do. ²⁰ Galí² 'e galiseein²¹ dyá¹ simii²¹ la
'oo²¹ ruu²¹i. Joon 'in feei¹gi do gacui²
cwoo²¹o. Pe gajún¹mo jo jóon¹on gasá¹. ²¹ 'In
li tí² ngái¹ do joon gacui² cwoo²¹o coon¹³ 'in
tsamí² 'ñii² do. Jún¹mo jon pe jo 'in jóon¹on
'e gasáa¹i. La joon jon galí² coon¹³ 'in li
gati² ngaai²¹ do. ²² La joon gacui² cwoo²¹o
la ji dyá¹ do coon¹³ 'in tsmá² jaain²¹ do.
Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo gasáa¹ jóon¹on. Coon²¹
mo gajún¹mo jon 'in tsmá² do. ²³ Galí²-i la
joon, joon nano fu²¹u jna'a, mi jiiin¹in tsá²
jee²¹² 'lii²¹², ¿'naai jee 'in dyá¹ do iliiin¹ tsmá²
tya'a? Tsu ji dyá¹ do gacu²mo cwoo²¹o
coon¹³ 'in tsmá² do.

²⁴ Joon gañii¹i Jesús tya'a:

—Jo joon, li' cii¹²i 'i¹-oo'naa' 'wii'¹³ jo
cwii¹ii' jii² tya' Dios jon'gi 'ii²¹ tya' Dios. ²⁵ Tsu
mi jiiin¹ 'in najúin¹ jon'on tsañuu¹ tiin¹³
jon'on tsmá² lí²gi cui² cwoo²¹o. Iliin¹ la líi¹
ángeles taai² ñu²fú². ²⁶ Joon fo¹³gi júu³ xiia'
cwáain¹ tya' mi jiiin¹ tsá² tún¹. ¿Ti jo mo ñii²
'naa' ni jí² tya' Moisés 'e gafaa'²¹ Dios coon²¹
jee²¹² 'mó² 'e coo²¹? Gajin²o la lo: "Jna-a
Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac, joongi
Dios tya' Jacob", jin² Dios. ²⁷ Coon¹³ la joon
'øø¹²¹-tsi tsá² 'e Dios jon'on Dios tya' 'lii²¹² 'i
pe Dios tya' 'in nijiin¹in. 'Wii'¹³ joon jo la
joon 'e 'i¹-oo' no tsa jiiin¹in tsá² tún¹.

'E to² tyu² Dios 'e tyiin²gi

²⁸ Joon gatyiaa²¹ jaain²¹ tifo² tya' ley.
'Ido-gi ganúu²un 'e sii¹ Jesús coon¹³ 'in sa-
duceo do. Joon 'wii'¹³ ñii¹o 'e nigañii¹i Jesús
'e la ja²mo joon gaunngii¹i jin²in:

—¿'Noo' 'e nifu tya' jilaa²¹ to² tyu² Dios?

²⁹ Jesús-gi gañii¹i:

—'Elo-o nifu tya' jilaa²¹ 'e tyu² Dios
to²: "Nuu²duu' tsá² Israel, 'in Ña'ñu¹'u'
Dios jaan²¹mo 'i seein²¹. ³⁰ Cwoli¹iin²¹²naa'
Ña'ñu¹'u' Dios tyii' ce caain²¹-oo'. Joon
cwoli¹iin²¹²naa' 'ii coon¹³ jilaa²¹ alma tyii'
joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo' joongi coon¹³
jilaa²¹ wa² pí³ tyii'. 'Elo-o 'e nifu to² tyu²
Dios." ³¹ Joon 'e li tí² tún² li la li 'elo-o jon:
"Cwoli¹iin²¹²naa' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa
yaamoo'." Jo 'e sá² 'e to² tyu² Dios 'e tyiin²gi
lagi' elo.

³² Joon gajin² 'in tifo² tya' ley do:

—Tifo², ja²mo júu³ tyi¹. Jo¹o 'e fo² 'nu no.
Jaan²¹mo Dios seein²¹. Jo 'in xeei²¹gi seein²¹
jiiin¹³ 'ii-o. ³³ Tyiin²gi 'e li'iin²¹²na' Dios ce
caain²¹-tsi' joongi 'e 'iin²¹²na' 'ii coon¹³ ji-
laa²¹ 'e 'i¹-tsi' joongi coon¹³ jilaa²¹ alma
tyi' joongi coon¹³ jilaa²¹ wa² pí³ tyi' joongi
un'neei¹na' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa yiaa-o'.
Tyiin²gi 'elo lagi jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios
coon¹³ jilaa²¹ 'e jún¹ tsá² ni aldo.

³⁴ Mo gani² Jesús 'e gañii¹ 'i 'ido røø²¹ tiin¹³
la ja²mo ce jilaa²¹ joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Xuu 'ná¹gi 'e tyu² Dios to² 'nu —jin²
Jesús.

Joon jiiin¹³ jaain²¹gi jo tá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

Jóon¹ David Cristo

³⁵ Joon tyiin¹ Jesús fu 'iyia² cwo¹ 'e² tsá²
joon jin²in:

—¿Xiiala li 'e jin² tifo² tya' ley 'e Cristo
jóon¹ David 'i? ³⁶ Tsu 'lii²¹² David 'ña'o
gajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya'
Dios:

Dios Jmii²¹ gasii²¹i Señor tyiaa:
"Ni²¹i caa¹na tsáa¹ ca mi lii²oo jileei²¹ 'in
'eei¹ 'nu, joongi núu²o jilaa²¹ to² 'e
tyu²¹u."

³⁷ ¿Pe xiiala lí² 'e jóon¹ David Cristo? Tsu
'wii'¹³ David do gaunsi²¹ 'ii Señor tyiaa
—gajin² Jesús.

Joon fúu¹mo 'in tsá² taain²¹² do núu²o jløø¹³mo. Núu²o coon¹³ ce tún² jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

Nh¹i Jesús tifo² tya¹ ley

38 La jee²¹² 'e²e Jesús tsá² gajin²o:

—Tii¹moo¹ coon¹³ 'in tifo² tya¹ ley 'in iin²¹²in ngi¹ jee²¹² 'nú¹ coon¹³ 'mi² cwaa²¹ joon sii²¹ tsá² 'aa²¹²u coon²¹ tún². 39 'Ii 'noo¹o li tyiin²gi icwá² inuu cwo¹ sinagogas joongi li tyú²gi li gø² tsá². 40 Joongi ngii¹o to² 'uun²¹ 'e sá² tya¹ tsami² 'nii² joon wa'a jo li li¹³ tsá² jmoo¹-o cwaa²¹ lii¹ júu³ tyú² tya'a. Pe 'ii-gi inii²¹ wúu¹gi.

Cwáain¹ tya¹ cuu² 'e gacwo¹ jaain²¹ tsami² 'nii²

41 Joon gali²-i cafu mo tyiin¹ Jesús fu 'yia² cwo¹ do co¹ li si¹ caja to² tsá² cuu². Jøø² Jesús xiiala to² tsá² cuu² do. Joon líi¹ fúu¹ 'in sá² cuu² gato¹o 'láai²gi. 42 Jee²¹² lo-o gatyia¹³ jaain²¹ tsami² 'nii², jaain²¹ 'yia¹nii² tañi² 'áai¹. Joon gato¹o 'in tsami² 'nii² lo tsi caja tún² centavo pi¹³ ñi³ yuun², 'e tyiin¹xu lii¹. 43 Joon gatø¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in tsami² 'nii² lo nigacwo¹ 'láai²gi tyani Dios la jee²¹² jileei²¹ 'in nigato¹ cuu² 'e caja lo. 44 Tšu 'in catyaa² do nigacwo¹ jii¹³, 'e nigasá¹ tya'a pe 'in tañi² lo nigacwo¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o tya' 'e taain¹ fu juncwii²¹.

13

Ifin¹ tsá² 'e cwo¹ fee¹ do

1 Mo gacwo¹ 'ii¹ Jesús fu 'yia² cwo¹ fee¹ do jaain²¹ tsá² tya'a gasii²¹; 'ii jin²in:

—Tifo², jøø²du'u 'e cuun²¹² lo joon jøø²du'u 'e 'nú¹ coo¹³ lii¹ no! iLii¹ 'ya²gi jilaa²¹ 'elo!

2 Pe Jesús-gi gañii¹:

—Nano jøø¹³ø 'e 'nú¹ coo¹³ lii¹. Pe jée¹gixu jo iján² jii¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúu¹gi. Jilaa²¹ 'e ixée²mo.

Li² il² la nu¹gi 'i'in² juncwii²¹

3 Joon ngaliin² fu moo¹ Olivos 'e si² tyani 'e cwo¹ fee¹ do. Coon²¹ li tyiin¹ Jesús coon¹³ Tã³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dii³ gasii²¹; 'ii Jesús 'uun²¹mo:

4 —'Ii²¹² 'i 'e fuu²¹²du'u jna'a, ðlii il² 'e nafaa¹³ 'a do? ðNoo¹ 'e li² jmáa¹ 'e jin² jilaa²¹ 'elo mi li²?

5 Jesús-gi gañii¹:

—Tii¹moo¹ 'e ce jii¹³ jaain²¹ jo 'in coon²¹ 'naa' tóo². 6 Tšu líi¹ fúu¹ 'in jalín² coon¹³ 'e sii²¹ jna. Joon ijin²in: "Jna-a Cristo." Joon coon¹³ la joon icoon¹on tsá² fúu¹ lii¹ tóo².

7 'Pe mi núu³uun¹ 'e faa²¹ tsá² 'nii²¹ jmoo¹o tsá² si ijmáa¹ tsá² 'ee jo foo¹³naa' tšu la joon ili² pe jon'on mo tsée¹mogi joon. 8 La coon²¹ la coon²¹ nacioi¹³ itéen²mo jon, joon

la jaain²¹ la jaain²¹ tsaa²to² itéen²mo jon. Joongi ijøø²¹ 'wó² lii¹ la caain²¹ juncwii²¹. Joon iliun²aa² tsá² joon ito¹ tsá² mii¹³. Joon jii¹³ coon¹³ 'elo-o iláa² 'wii²¹² 'e wúu¹ ijø¹.

9 'Pe li¹³ii¹ jmaa²aa', un'øø²'naa' yaanaa' tšu ijaain²¹ tsá² naa' tyani tsacøø¹ niisacaain²¹. Joon do-o 'i'ná¹ 'naa' joongi ipóo² 'naa' tsi inuu cwo¹ sinagogas. Iiti²¹moo¹ cwoliin²naa' tyani tsaa²to² tsafeei¹ joongi tyani róø¹³ 'wii¹³ tyajna-a. Joon tyani 'in tsá² do ifoo²oo' cwáain¹ tyiaa. 10 Joon la nu¹gi ityé¹ juncwii²¹ 'ná¹-a tyá² tsá² júu³ tya' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² tyani jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. 11 Joon mi tsajée¹ tsá² 'naa' tyani tsaa²to² jo cuu¹³-oo' 'e isii²¹naa'. Jo 'e 'i'-oo', jii¹³ cwosii¹³ 'e cwo¹ 'in Espiritu Tyá² tya' Dios 'naa' tšu jon

'naa' 'in faa²¹ do pe 'in Espiritu do faa²¹a. 12 Ruu²¹mo ijaan²¹ ruu²¹ ijjúun²¹in, joon jmii²¹gi ijaan²¹ jón¹on. Jileei²¹gi jón¹on ili'ee¹mo jmii²¹ joongi jingaa¹²mo. 13 'Wii¹³ jna-a jilee²¹mo ili'ee¹mo 'naa' pe tyani jileei²¹ 'in jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jna ca mi tyei¹ joon itiin¹³mo 'ii.

14 'Lii²¹² Daniel, 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios, gataan¹an ni mo'ji² cwáain¹ tya' jileei²¹ 'in un'lii¹³ tsá² joongi 'in jmoo¹o caai²¹ tsá². Joon mi moo²oo' 'inlo taain¹ li jo tii² taain¹ ('in núu²un, cwo²øø²¹mo-'o) joon 'in néei¹ Israel 'ná¹ cwiin¹in fu moo²¹. 15 Mi ti² jmii²¹² joon wana teen¹in caluu 'nú¹ jo lí² wa'a tsatáa¹ i'wóo²¹ 'e sá² tya'a. 16 Joongi wa mo 'in taain²¹² jmoo¹o to² jo lí² cwotyaliin¹ wa'a tsatyiaan²¹ sii¹³in. 17 'Áai¹ gó² tya' tsami² 'in tyéin¹ yuun²¹. Joongi líi¹ fúu² 'in seein²¹ yuun²¹ cuu²¹ tšu²¹ mi ti² 'e jmii²¹² joon. 18 Mii² tyani Dios wa'a jo 'ná¹ cwiin²in mi ti² jii²¹ cwií². 19 Líi¹ lisá² wúu¹ jee²¹² jmii²¹² joon. Coon²¹ wúu¹ 'e jo mo ñii¹ tsá² ca la mo gajmaa¹ a Dios juncwii²¹. Joongi jo lisá²gi mi licii²¹. 20 Joon wana jo unxu²gi Ña'ñu¹u' 'e jmii²¹² joon jo 'in taa²¹ ce jii¹³ jaain²¹. Pe tšu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios 'áai¹ 'in tsá² do 'in gatyii¹³in nigalixu²gi 'e jmii²¹² do.

21 'Joon wana 'in sii²¹ 'naa' jin²in: "Jøø²øø", lo siin¹² Cristo" si jin²in 'ee: "Jøø²øø", do-o siin¹² 'i', jo jo¹ cwoliin¹naa'. 22 Jo jo¹ cwoliin¹naa' júu³ tya'a tšu ijalín² tsá² 'in jin² 'e Cristo 'ii si 'in jin² 'ee 'e cwoo¹ júu³ tyá² tya' Dios pe jo jo¹. Jalín² jajmaa¹ a li² milagro 'a coon²¹on tóo² ca 'in gatyii¹³in Dios wa' ilí². 23 Pe gafuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo jée¹gi 'e 'naa' jmaa²aa' li¹³-oo'.

Xiiala ili² mi cwéei¹ 'in Ruu²¹; Tsá²

24 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Pe jee²¹² jmii²¹² joon, mi yuui¹³ ini² tsá² wúu¹ ilinuu²¹ li 'i' ñi¹ jon'gi sii²¹ ijnéei²gi. 25 Joongi náu¹ ixuu²¹mo 'i. Joongi jilaa²¹ 'e sá² li' yu' juncwii²¹ ijlee¹. 26 Joon imáa¹naa' jna, 'in Ruui²¹ Tsá², igóo³oo jee²¹² jni¹.

Joon ity³uu to² joon 'ya²gi jilaa²¹ 'e sá² tyiia. ²⁷ Joon is³na na ángeles tyiia 'e uncaain²¹ jileei²¹ 'in gaty³na la jee²¹² la tøø² cwoo¹³ juncwii²¹.

²⁸ "Núu²duu¹ 'e júu³ cwáain¹ tya¹ 'mó² cwarí³. Mo sii²¹ cwáa¹ a tya¹ joon ni¹³ mo³ joon ñi¹ tsá² 'e nijó¹ jiiin²¹ tya¹ jmi¹. ²⁹ La joon jon mi móo³ 'naa' 'e lí² la 'e fuu²¹²uu 'naa' no líñi²ii' 'e najó² tyan'an, 'e nijatyéén¹³in. ³⁰ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ilí²-i 'elo la nu³gi ijúun²in tsá² seen²¹ nano. ³¹ I'íin²mo juncwii²¹ joongi i'íin²mo ni 'wó² pe júu³ tyiia jo 'íin² coonti.

³² 'Pe jo ñi¹ jiiin¹³ jaain²¹ tsá² 'ee 'ii²¹ si 'ee jmi²¹² ilí² jilaa²¹ 'elo. Jon'on ángeles taa²i ñu³ fú² ñi¹i. Jon'gi ñi¹ 'in Jóon¹ Dios, jiiin¹³ la 'ña¹ a Dios Jmii²¹ ñi¹i.

³³ "Wii¹³ joon tyee²moo' tyá² yaanaa', tyaan²aan' cwáain¹ coon¹³ ce tún². Fee¹³naa' Dios tsu jo 'in ñi¹ mi cwá² hora joon. ³⁴ 'E li la li lawa jaain²¹ tsañuu¹ gacwo¹ii¹. Ngóo¹ wíin². La jee²¹² icwo¹ii¹ do joon gaty²u to² tsalee¹³. Gacwo¹o la jaain²¹ to² jmáa¹a. Joon gasii²¹i jaain²¹ wa'a tsá²áa¹i 'ido. ³⁵ Gajin²in: Tyee²moo' tyá² yaanaa' tsu jo ñi³ii' líi icwaa¹² 'in fi²¹² do. Jo ñi³ii' si cwaa²i mi 'i¹ núu³ si la 'woo¹ tyiá² náu¹ 'ee si mi 'oo¹ tuiitsáa² 'ee si 'e 'aa²¹ 'ee. ³⁶ Tyán²duu' cwáain¹ 'e joon 'e tyee²moo' tyá² yaanaa' mi yíi³aa—jin² Jesús.

³⁷ Jin²gi jon Jesús:

—'E fuu²¹²uu 'naa' 'e fuu²¹²uu jon jilee²¹mo: Tyee²naa' tyá² yaanaa'.

14

'Noo¹ tsá² xiiala ilí² saan¹ 'in Jesús

¹ Tún² jmi²¹² 'ná¹gi wa'a tí² pascua tya¹ tsá² Israel coon¹³ jmi²¹² tya¹ 'e gø² tsá² Israel 'íñi¹ jo tyiian³ jééi¹. Jileei²¹ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya¹ ley 'noo¹o xiiala ilí² saan¹ 'in Jesús coon¹³ 'e coon²¹ tóo². Joon ijngaa¹²mo 'ido. ² Pe jin²in:

—Jo lí² jmoo²¹o' jiiin¹³ la tí² jmi²¹² lo tsu líli¹ ito² tsá² mii¹³.

Jaain²¹ tsamí² sún²un jmi²¹ jmafuu²¹ tya¹ Jesús

³ Taain¹ Jesús fu Betania tsi inuu tya¹ Simon 'in jngøøi²¹. La 'ii²¹² tyíin¹in coon²¹ li si² mesa gatyii²a jaain²¹ tsamí² tyaan¹ coon²¹ sí² sí²o² jmi²¹ jmafuu²¹ sii²¹ nardo. 'Moo³ tyíin¹ 'e nardo do. Joon 'in tsamí² do gajaa¹ a luu²¹² 'e sí³ do joon ga'í²in 'e jmi²¹ do jmafuu²¹ do mootyí² Jesús. ⁴ Joon 'inlíi¹³ 'in nééi¹ do gali¹ni²¹i-tsi joon gasii²¹i jee²¹² 'ii:

—'Ee li' ganga¹ii¹ 'e jmi²¹ jmafuu²¹ lo?

⁵ Tsa ilí² tsanú²¹² do coon¹³ coon²¹ mil tsi ca 'no³ cuu². Joon li cwo¹o tsá² tañi².

Joon gali¹ee¹mo 'in tsamí² do.

⁶ Pe gajin²in Jesús:

—Jo 'ee fuu²¹²gii¹ 'ino. 'Ee li' untyí²naa' 'ino? Coon²¹ 'e tyá²-u gajmaa¹a 'ino tyiia. ⁷ Tsa 'in tañi² ngi¹ coon¹³ 'naa' coon²¹ tøø²mo pe jna-gi jo seen²¹na coon¹³ 'naa' coon²¹ tøø²i. ⁸ 'In tsamí² lo gajmaa¹o jiiin¹³ 'e lí³i, nigaya²o jmi²¹ jmafuu²¹ cuerpo tyiia tya¹ mi 'á¹na. ⁹ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñixiia¹ 'e licwá² júu³ tya¹ xiiala itiiin¹³ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ ityá² tsá² júu³ 'e gajmaa¹a 'in tsamí² lo. Joon untii¹³-tsi tsá² ii.

'Nii¹ Judas Jesús

¹⁰ Joon Judas Iscariote, jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a, gangóo¹ ngasiin¹in coon¹³ 'in tyu² to² tya¹ untsá² xiiala lí² jaan²¹in Jesús ja'cwoo²¹o 'ido. ¹¹ Joon mo ganúu²un 'ido 'elo joon galijøø¹³mo líli¹. Joon gasii²¹i Judas 'e cwo¹o 'ido cuu². Coon¹³ la joon ga'noo¹²on Judas xiiala jaan²¹in Jesús. Joon ga'noo¹²on 'ee hora 'e ilí² jaan²¹in.

Gø² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

¹² Gacwaa²¹ jmi²¹² joon ga'láa² 'wii²¹² jmi²¹² 'e gø² tsá² Israel 'íñi¹ jo tyiian³ jééi¹. Mo jmoo¹o tsá² Israel jmi²¹² cwaa²¹ jmi²¹² tya'a 'e joon jngaa¹² tsá² joo'saa²¹ tya¹ 'e jmi²¹² joon. Joon gaunngii¹ tsá² tya¹ Jesús 'ii:

—'E Xiiafu 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a' tyá² 'e tyee²e' tya¹ jmi²¹² pascua 'e gati²⁷?

¹³ Joon gasii¹in Jesús gáí¹ tsá² tya'a sii²¹i:

—Cwoliin²naa' 'e fuu²¹ fee¹ joon do-o imáa¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ tyan¹ coon²¹ tsuu² si'o² jmi²¹. Joon cwoliin²moo' xiiafu li tsee¹²i. ¹⁴ Joon li 'íi¹ do-o jon fú²uu' 'in tsá² fi²¹² 'ná¹ do: "Gajin²o Tifo²: 'E Xiia cuarto li ityee²e'e coon¹³ tsá² tyiia tya¹ jmi²¹² 'e gati²⁷?" ¹⁵ Joon i'e²e 'naa' coon²¹ cuarto fee¹ 'e nilí² tyá² lí¹ yu'. Do-o tyá²aa' tyá² 'e tyee²e'.

¹⁶ Gawoo²¹mo 'in tsá² tya'a do. Gangaíin²mo 'e fuu²¹ fee¹ do joon gali²i jilaa²¹ jiiin¹³ la gajin² Jesús do. Joon do-o gatyá¹ tyá² 'ee dø¹ø tya¹ jmi²¹² do.

¹⁷ Mo ga'í¹ núu³ joon gatyii²¹a Jesús coon¹³ jiiin¹³ tyatuuin¹ tsá² tya'a. ¹⁸ Joon la 'ii²¹² nééi¹ gø¹²ø gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in nééi¹ gø¹² coon¹³ jna lo ijaan²¹mo jna.

¹⁹ Gatoo²¹ fa¹³ tya¹ 'in catyaa¹² do. Joon gaunngii¹i tí¹ jaain²¹, jin²in:

—'E tí¹ jna-a 'i?

Joon jaain²¹gi gajin²in:

—'E tí¹ jna-a 'i?

²⁰ Jesús-gi gañii¹ tya¹ tsá² tya'a:

—'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin¹ 'naa' lo. 'In gø² coon¹³ jna coon¹³ coon²¹ wúun¹ 'ii 'i. ²¹ La joon ijúuin² 'in Ruu²¹i Tsá² jiiin¹³ la jin² ni jí² tya¹ Dios pe fúu² 'in jaain²¹ 'ii do. Tyá²-gi tya¹ 'in jaain²¹ 'ii do wa mo'o jo galiseen²¹mo.

22 La 'hí²¹² néei¹ Jesús gø¹²⁰ joon gatøø¹i coon²¹ 'iñi¹, gason¹ joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gafiin¹in, joon cwo¹o jileei²¹ tsá² tya'a jin²in:

—Tyé²ee' 'e lo tsá cuerpo tyiia-oo lo.

23 Mi yuui¹³ joon gaunrøø¹i coon²¹ vaso vino. Joon mo ngayuui¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a jmai¹xu 'uun²¹ jilee²¹mo. 24 Mo ngayuui¹³ joon gasii²¹i tsá² tya'a:

—'Elo-o jmi³ii tya' coon²¹ júu³ 'e 'mii² 'e nigacwoó³-oo tuun²¹ 'wii¹³ tya' 'in fúui¹ líli¹. 25 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo 'e duu¹³gii 'e jmi³ 'mi³ wuunjøø¹³ ca mi cwá² jmi³22 mi tyu² Dios to². Joongi lí²-i duu¹³uu vino 'múui² tún¹.

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e jo irø¹mo Tú³ 'ii

26 Mo ngayuui¹³ gaøø¹²⁰ joon ngalín²mo fu moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos. 27 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Jilee'naa' 'e jo litsáai¹-oo' jna 'e woo¹ no tsá ni jí² tya' Dios jin²in: "Ijngaa¹³mo 'in 'aai¹ joo'saa²¹ joon ingi¹ situu¹mo 'in joo'saa²¹ do." 28 Pe mi yuui¹³ 'e gajjin¹ jna in²ii nifugi la 'naa' fu Galilea.

29 Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—Fiin¹³ jilee²¹mo jo litsáai¹-tsi 'nu pe jna-a jo lí¹na la joon.

30 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'ii:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu, 'e 'woo¹ no la jée¹gi 'i'oo¹o tún²naa¹³ 'in tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ jo røø²¹u 'e cwii¹u'un jna.

31 Pe 'ii-gi jo gacwo¹ júu³ jin²in:

—Fiin¹³ jún²mo coon¹³ 'nu jo fo³oo 'e jo cwii¹na 'nu.

Joongi jilee²¹mo jin²in la do-o jon.

Faa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li sii²¹ Get-samení

32 Joon mo gatyalin² coon²¹ li sii²¹ Getsemani joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Ni²duu¹ lo la 'hí²¹² ni³ii nifoo¹³na Dios.

33 Joon gajée¹i jjin¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon galáa² 'wii²¹² lí² xuui²¹²-tsi joongi 'áai¹ fa¹³ lí²i. 34 Joon gajin² Jesús:

—Lí¹ fa¹³ lí² na ca la lí² ijún²mo, jan²duu¹ lo jo cwocwuui²¹du'naa'.

35 Joon gangó¹ Jesús ca nifugixu. Joon gatyii²¹a ni 'wó² joon gami⁴i tyani Dios Jmii²¹ wa'a ili² si'nee¹³mo 'e jo nii²¹ wúu¹ la lí² ili² 'e hora joon. 36 La jee²¹² faa²¹a fo² do joon gajin²in:

—Nu², tyi¹nu-u jilaa²¹a ili², jo cwo²o 'e mó³oo wúu¹ la lí² 'elo. Pe jo cwo²o lí² la lí²i² jna, cwoli²-i la lí²i² 'nu-u.

37 Mo ngayuui¹³ do joon gacwé¹ tún¹ li néei¹ tsá² tya'a joon mo gatyee¹²i joon nitée¹²i 'ido cwuu²¹mo. Joon gasii²¹i Jesús Tú³:

—Simón, ¿ti cwuu²¹mo'o? ¿Ti jo gali² 'e jo cwuu²¹mo'o jjin¹³ coon²¹ hora? 38 Unjnaa²¹-oo' joon fee¹³naa' Dios joon jo coon²¹ Satanás 'naa' tóo². 'E la ja²mo, náa¹ tyú² tya' alma tyii' 'e 'iin²¹²mo pe cuerpo-gi 'wo² si¹tsi.

39 Joon gangó¹ Jesús tún¹, ngafee¹³i Dios tún¹ joon jin²in 'e nafaa²¹a do tún¹. 40 Joon gacwé¹ tún¹ joon gatsee²¹i tsá² tya'a tee¹²i cwuu²¹mo tún¹ 'wii¹³ unni¹i do jni¹ jalicwuu²¹i. Joon jo níi¹ 'ee níi¹i. 41 Gangó¹ Jesús gati² 'ni¹ naa' joon mo gacwé¹ tún¹ gajin²in:

—Cwocwuu²¹mo' no. Cwo'ii²¹ 'woo²¹oo'. Naliin¹mo jjin¹³ la no 'wii¹³ nigacwá² hora. Ijaan²¹in 'in Ruu²¹i Tsá² ja'cwoo²¹o 'in 'oo¹o tsaa². 42 Raan²naa' no, moo²¹o' no. Ni joo¹-o 'in jaain²¹ jna —gajin² Jesús.

Tee¹ tsá² tyitsaai²¹² Jesús

43 Faa²¹gi Jesús siin¹²in mo gacwé¹ Judas, 'ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuun¹ tsá² tya'a. Joon jalín² coon¹³on 'in tsá² fúui¹ líli¹ 'in tyan¹ ní²espadas coon¹³ 'in san¹ 'no³ mó³. Jalin² to² tyu³ 'in tyu² to² tyu² untsá² joongi to² tyu² jileei²¹ tsacøø¹¹³. 44 Joon 'in Judas do, 'in gajaain²¹ Jesús, nigacwoo¹ coon²¹ lí² jin²in:

—'In cu³uu ju² do 'ii 'i. Seen¹²naa' tá², ñuu²uu' tyú² líli¹.

45 Joon mo gatyii²¹a Judas joon gatyéen¹in li siin¹² Jesús joon gasii²¹i:

—Tifo², Tifo².

Joon gacuu²¹u ju² 'ido. 46 Joon tsifu gasaan¹²in 'in nitéin¹ do Jesús. Joon gatøø¹²⁰ tyitsaa²¹²mo Jesús

47 Pe jaain²¹ 'in téein² do gasø¹⁴⁰ ní³ espada tya'a joon gatyu²u cataain²¹ loocwoo² tsa'lee¹³ tya' 'in tyu² to² tya' untsá² nifu do. 48 Joon gasii²¹i Jesús 'in catyaa² do:

—¿Ti niga'woo²¹naa' coon¹² ní³ espada coon¹³ 'no³ mó³ wa'a saan¹²naa' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹²? 49 La coon²¹ jmi²¹² siin¹²na coon¹³ 'naa' fu i'ylia² cwo¹ do joon jo-gi mo seen¹²naa' jna. Pe 'elo-o ili² joon itsin¹ jjin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. 50 Joon tsifu joon gacwiin¹in 'in tsá² tya'a 'goo²¹o. Joon Jesús do gajaan¹o.

Gacwiin¹in jaain²¹ simii²¹

51 Pe jaain²¹ simii²¹ 'in paai²¹ 'mi² taa²¹ ngóo¹ caluu li ngóo¹ Jesús. Joon gasan²mo tsá² 'ii. 52 Joon tsifu joon gatá² 'ido 'e 'mi² taa²¹ do joon gacwiin¹o ti' ringúu¹i coonti.

Jesús tyani tsacøø¹¹³

53 Joon gangajée¹i 'in tsá² do Jesús tyani 'in tyu² to² nifu tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøø¹¹³ coon¹³ tifo² tya' ley li sicaain²¹. 54 Joon wíin²gi xu ngóo¹ Tá³ caluu joon gatyii²¹a 'ii tyi¹ ca'nu tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá². Joon do-o gacwó²o coon¹³ láa² 'in néei¹ do unt'ya¹ 'i yaai co' jí².

55 'In tyu² to² untsá² coon¹³ jileei²¹ tsacøø¹³ néei¹ do 'noo¹o coon²¹ tsaa² tya' Jesús 'e 'nui¹i joon lisa² júu³ ijngaa¹²mo 'ido. Pe jo gatsaa²¹a jii¹³ coon²¹. 56 Tsu líi¹ fúui¹ 'in faa²¹a júu³ tajuu²¹ tya' Jesús pe jo coon²¹ røø²¹ faa²¹a la jaain²¹. 57 'Inlíi¹³ garøon²on 'nii¹i 'ido coon¹³ júu³ tajuu²¹ jin²'in:

58 —Jna'a ninuu²¹u'u 'e jin² 'ino: "Jna ifiin³na 'e cwo¹ fee¹ no 'e nigajmaa¹² tsá² joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² isaa¹³aa coon²¹ cwo¹ jon'on jma² tsá²." Júu³ joon ganuu²¹u'u tya' 'in tsá² no —jin² 'in tsá² tajuu²¹ do.

59 Pe jii¹³ coon²¹ júu³ 'e tya¹ lo jo røø²¹ síi¹.

60 Joon garøon²on jee²¹² 'in tsá² do 'in tyu² to² nifu tya' untsá² joon gaunngii¹i Jesús:

—¿Ti jo 'ee ngii²¹i coonti? ¿'Ee fo²¹o 'wii²¹² tyi¹ no?

61 Pe li goon²¹ gajaan¹ tii² Jesús. Jo 'ee gañii¹i coonti. 'In tyu² to² nifu tya' untsá² do gaunngii¹i tún¹ jin²'in:

—¿Ti 'nu-u Cristo, 'in Jóon¹ Dios nicwaa¹?'

62 Jesús-gi gasii²¹i 'ii:

—Jna-gi 'i. Joon imáa¹naa¹ 'in Ruui²¹ Tsá² tyiin¹ li' caai²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹. Joongi ijó¹ jee²¹² jni¹ li' ya'.

63 Tsifu joon ga'gii¹i siin¹³in 'in tyu² to² untsá² do joon gajin²'in:

—Jo 'néi¹gi' 'in jma² júu³ røø²¹ no.

64 Ganuu²¹o' jilee²¹na' xiiala nigaungøø¹i 'ino Dios coon¹³ júu³ tya'a. ¿'Ee líi²naa¹ 'e jmoo²¹o' coon¹³ 'ino?

Joon jilee²¹mo gajin²'in 'e 'ná¹ júun²mo Jesús.

65 Joon 'inlíi¹³ galáa² 'wii²¹² 'ñii¹i Jesús. Gajni¹i unni² 'ido joongi poo¹i Jesús joon sii²¹i 'ido jin²'in:

—Faa¹³du'u, ¿'iin 'in gapooi¹ 'nu?

Joon galáa² 'wii²¹² 'ii¹³ jnoó¹o mooni² Jesús.

Jo røø¹i Tú³ 'e cwii¹mo Jesús

66 Ca tí² 'wii²¹² 'iityi¹ siin¹² Tú³. Joon gatyii²¹a jaain²¹ jee²¹² 'in jmoo¹o 'ee gø² 'in tyu² to² nifu tya' untsá² do. 67 Joon mo gani²i Tú³ 'e siin¹²in do untyaa² 'ña'a co' jí² joon gajaan¹ jøø²i joon gajin²'in:

—Ngí² 'nu jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

68 Pe Tú³gi jo garøø²¹ jin²'in:

—Jo cwii¹na 'ino. Jo ñii³ii 'ee 'e fo²¹o no.

Joongi gacwo¹ii¹o li' 'oo¹ li tsataa¹i tsá². Joon ga'oo¹o tuuitsáa². 69 'In tsami² do gajøø²i Tú³ tún¹ joon gasii²¹i tún¹ 'in téein² do:

—Jaain²¹ tsá² tya' 'ido-o 'in tsañuu¹ lo.

70 Pe jo garøø¹i Tú³ tún¹. Jee²¹² catá²-a tún¹ 'in téein² do gasii²¹i tún¹ Tú³:

—La ja²mo, 'nu-u jaain²¹ 'in tya' 'ido tsa 'in seein²¹ Galilea 'nu, joongi la faa²¹ 'ido-o la joon foo²¹ 'nu.

71 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ 'ée¹i Dios jin²'in:

—Ni Dios jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no 'in 'ée¹naa¹ no.

72 Joon tsifu gati² tún² naa¹³ ga'oo¹o tuuitsáa². Joon gati²-tsi Tú³ do 'ee nigasii²¹i Jesús 'ii: "La jo-gi mo 'oo¹o tún² naa¹³ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u jna 'ni¹ naa¹³." Joon mo gati²-tsi Tú³ 'elo joon gatyi²o.

15

Jesús tyani Pilato

1 Mo gajná² joon, joon 'in tyu² to² tya' untsá² galicaain²¹ tún¹ coon¹³ jileei¹³ tsacøø¹³ coon¹³ 'in tífo² tya' ley coon¹ jilee¹i tsacøø¹³ 'in tyiin²gi. Joon ngajée¹i Jesús siñuu¹mo joon gangajaan¹²in tyani Pilato. 2 Joon gaunngii¹i Pilato Jesús:

—¿Ti 'nu røø¹³ tya' tsá² Israel?

Jesús-gi gañii¹i:

—'E joon foo²¹gi 'nu.

3 Jilee¹i 'in tyu² to² tya' untsá² ga'nii¹i Jesús líli¹. 4 Joon gaunngii¹i Pilato Jesús tún¹ jin²'in:

—¿Ti jo 'ee ngii¹²i coonti? Jøø²du'u xiiala 'nii¹i 'nu líli¹.

5 Pe jo gañii¹i Jesús coonti. 'Wii¹³ joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi Pilato.

Sii¹in tsacøø¹³ ijúun²mo Jesús

6 La nitii²i Pilato 'e láa²i jaain²¹ 'in 'yuii² 'nñii³ la jee²¹² 'e tí² jmi²¹² joon. Joon galáa²mo jaain²¹ 'in muui¹ 'in tsá² do. 7 Joon 'yuii² 'nñii³ jaain²¹ 'in sii²¹ Barrabás, 'ii jee²¹² 'in nigajngaa¹²gi tsá² coon²¹ li ni-gatíin 'in coon¹³ tsaa²to. 8 Joon gangaliin² tsá² joon gamii¹i tyani Pilato 'e jma¹ 'ido 'e la tísi². 9 Pilato-gi gañii¹i:

—¿Ti 'iin²¹²naa¹ 'e láa²na Røø¹³ tya' tsá² Israel?

10 Jin² Pilato la no 'wii¹³ li³o 'e gajaan¹²in 'in tyu² to² tya' untsá² Jesús 'wii¹³ tsi-iwúu¹mo tya' Jesús. 11 Pe 'in tyu² to² tya' untsá² do nigasii²¹o Pilato 'e tyu²gi wa'a láa¹i 'ido Barrabás. 12 Joon gaunngii¹i tún¹ Pilato: —¿'Ee 'iin²¹²naa¹ lí² coon¹³ 'in sii²¹ Røø¹³ tya' tsá² Israel lo?

13 Joon gañii¹i tsá², 'oo¹o tá² líli¹ jin²'in:

—¡Téen¹in 'ido tsa¹ crúu¹³ no!

14 Gasii²¹ Pilato tún¹ 'in tsá² do jin²'in:

—¿'Ee gó² nigajmaa¹a 'inlo?

Pe 'in tsá² do gañii¹i tún¹ tá² líli¹ jin²'in:

—¡Téen¹in 'ido tsa¹ crúu¹³ no!

15 Joon 'wii¹³ 'iin²¹²in Pilato ján² røø²¹ coon¹³ 'in tsá² do joon galáa²mo Barrabás joongi gatyu²u to² pøó¹i Jesús joon gajaan¹²in 'ido wa'a téen¹in tsa¹ crúu¹³.

16 Mo ngayuui¹³ joon, joon gatyii¹mo 'láa² Jesús tyani Pilato joon gangajée¹ 'ii tyi¹ tya' røø¹³ li sii²¹ Pretoria. Joon gauncaain²¹ ce jilee¹i 'láa². 17 Joon tyi¹ Jesús coon²¹ 'mi²

yóoin² n̄u² la lí¹ 'e tyi² róøi¹³. Coon²¹gi corona lí² jmaa² tóon¹ gaton¹ mooty² Jesús. Coon¹³ la joon galáa² 'wii²¹² l̄u²¹i Jesús. ¹⁸ Joon galáa² tsá² do 'wii²¹² 'aa²¹; Jesús jin²in:

—¡Viva Róøi¹³ tya' tsá² Israel! ¡Wóo²-o cwosein²¹!

¹⁹ Joon coon¹³ 'no³ sii² cwaa²¹ gapó² mooty² Jesús joon ga'ñii¹ Jesús. ²⁰ Mo ngayuui¹³ gaungøøi¹ la no joon gatyí³o 'a 'mi² yóoin² n̄u² do joon gaci¹ t̄un¹ Jesús siin³in do-o. Tsifu joon gatyí¹mo Jesús itéen¹in 'ido crúu¹³.

Taain¹ tsá² Jesús tsaa¹ crúu¹³

²¹ Jaain²¹ tsá² seen²¹ Cirene sii²¹ Simón, jmi²¹ Alejandro coon¹³ Rufo, najaa¹²i li tsajmaa¹ a to². Joon mo gangüi¹ do 'in 'láa² do gatyü² to² 'ido wa'a coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús.

²² Joon gangajée¹ Jesús fu coon²¹ li sii²¹ Gólgota, coon²¹ li 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Mooty² 'Lii²¹². ²³ Joon gacwo¹o 'ido Jesús vino caai¹³ jmi³ 'mo² sii²¹ mirra pe Jesús-gi jo ga'un²un 'edo. ²⁴ Joon gateen¹in tsaa¹ crúu¹³ do. Joon 'in 'láa² do gajmaa¹ a jmaa¹ x̄u siin³ Jesús. Gacoo¹o 'iin lii¹ la jaain²¹ do.

²⁵ 'iin² ñú³ ningóo¹ mo gateen¹in Jesús tsaa¹ crúu¹³. ²⁶ Joon gataan¹an coon²¹ jüü³ yu' tyi² Jesús 'e faa²¹a 'e ga'ñii¹ Jesús. Faa²¹a la lo: "Róøi¹³ tya' tsá² Israel 'ino." ²⁷ Caan²¹mo gataain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ gáí¹ 'uun²¹, jaain²¹ li' caai tsáa¹ jaain²¹gi li' caai²¹ tooin²¹². ²⁸ La joon 'e gatsín¹ 'e jin² ni ji² tya' Dios: "Gaun¹i³in tsá² 'ii jee²¹² 'in gó²."

²⁹ Jileei²¹ 'in ngüi¹ do gají²mo Jesús joon gajøø²¹ mo mootyí¹ jin²in:

—N̄u² 'in ifiin¹ cwo¹ do joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² ijmáa³o' t̄un¹, ³⁰ laai²¹² 'wo'o no. Cwúui¹ tsaa¹ crúu¹³ no.

³¹ La joon jon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo' tya' ley gaungøøi¹ Jesús sii²¹i ruu²¹i:

—Galáa²mo 'in xeei²¹ joon 'ña'gi jo lí² láí¹ 'ña'a. ³² Wana ganee²¹e' gajngaa¹ tsaa¹ crúu¹³ tya'a 'ña'a joongi lí² jo¹o líi²na' 'e 'ii-o Cristo, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.

Joon cagi 'in gataain¹ crúu¹³ coon¹³ Jesús gají²mo 'ii.

Jún¹mo Jesús

³³ Mo gatí² tyiiañi¹ galin̄u²¹ coonti ca 'iin² 'ni¹ calóo². ³⁴ Mo gatí² 'e hora joon ga'oo¹o Jesús jin²in:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ('E'øøi²¹-tsi jin²in: Dios tyiia, Dios tyiia, ¿'ee li' ni-gatíu¹³u jna?)

³⁵ 'Inlíi¹³ 'in téein² do niganú²un joon gajin²in:

—N̄u²duu¹, nitø¹ Elias.

³⁶ Joon gangó¹ jaain²¹ cwiin¹in. Mo ngayuui¹³ gaun¹laa²¹ coon²¹ esponja

coon¹³ vino tiin²¹ joon gauntyii²¹ coon ni²¹² sii² gacwo¹o Jesús. Joon gajin²in:

—Jaan²duu¹, nee²du¹ wana jo¹ Elías jaxáa¹ 'ino.

³⁷ Tsifu joon ga'oo¹o Jesús coon²¹ naa¹³ tá² líli¹ joon gajún¹mo. ³⁸ Joon coon²¹ 'mi² 'ii¹ in̄u² cwo¹ fee¹ do ga'güi²¹ coonti t̄un² fóo¹³.

Ti² yu' joongi ca ti² 'wii²¹² ga'güi²¹. ³⁹ Joon 'in tyu² to² 'láa² romano 'in siin¹² tyani li taain¹ Jesús do mo gani²¹ xiiala ga'oo¹o Jesús joongi xiiala gajún¹ 'ido joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'in tsañu¹ lo Joon¹ Dios 'i.

⁴⁰ Coon²¹ li téein² tsami² wíin²gi gajøø²ø. Jee²¹² 'ii siin¹² María Magdalena joongi María sáa³ Jacobo 'in xuui²¹²gi Sé³. Joongi siin¹² Salomé do. ⁴¹ 'In tsañi² lo nigangüi¹ coon¹³ Jesús. Joongi nigajmaa¹ 'a e dø¹ 'ido la 'ii²¹² gangüi¹ Jesús Galilea. Joongi fúu¹mo tsami² 'in téein² do 'in gangalín² coon¹³ Jesús Jerusalén.

Ga'á¹mo Jesús

⁴² Joon la x̄u tiin¹x̄u 'wii¹³ 'e jmi²¹² tya' 'e tyaa¹ tyú² ('øøi²¹-tsi tsá² cwoon¹ 'ló¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²) ⁴³ joon gajó² Sé³, tsá² seen²¹ coon fuu²¹ sii²¹ Arimatea. 'In Sé³ no jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ joon jaain²¹ tsá² 'in siján¹an jmi²¹² mi tyu² Dios to². Jo 'goo²¹o coonti. Ga'á¹ 'ido tyani Pilato joon gami¹o cuerpo tya' Jesús. ⁴⁴ Pilato do ganga'goo²¹-tsi 'e najún¹mo Jesús jmoono. Joon gatø¹ø 'in tyu² to² 'láa² do gaunngüi¹ wa'a jo¹o gajún²in. ⁴⁵ Mo gajin² 'in tyu² to² 'láa² do 'e jo¹o gajún²in joon gacwo¹ Pilato cuerpo tya' Jesús 'e cón² Sé³ do. ⁴⁶ Tsifu joon galó² Sé³ do coon²¹ 'mi² taa²¹ tyú². Joon gaxiia² cuerpo tya' Jesús joon gacin¹in 'e 'mi² taa²¹ do. Joon gataan¹²in coon²¹ tsi 'aan¹ li² coon²¹ tsaa¹ xá¹. Joon gasii²¹ coon²¹ cuun²¹² 'ootoo²¹ 'aan¹ do. ⁴⁷ Joon gani²¹ María Magdalena coon¹³ María sáa³ Sé³ li ga'á¹ Jesús do.

16

Mo gajin¹in t̄un¹ Jesús

¹ Mo gangüi¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² joon María Magdalena coon¹³ Salomé coon¹³ María sáa³ Jacobo galó² jmi²¹² jmafuu²¹ 'e tsaxee¹ tya' Jesús. ² Joon 'áa³ jmi²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³, mo ga'yeei²¹ ñi¹, tyalín² li ga'á¹ Jesús. ³ Sii²¹ ruu²¹i:

—¿'iin 'in jan¹ 'e cuun²¹² 'e jni¹ 'oo'aan¹ do? —sii²i.

⁴ Pe mo gani²¹ jo 'e cuun²¹² fee¹ li do. Jo si²gi 'áan³ tya'. ⁵ Mo gangatáa¹ tsi too²¹ 'aan¹ do gani²¹ jaain²¹ simii²¹, taa²¹ siin³ líli¹, tyín¹in li' caai²¹ 'aan¹ tsáa¹ do. Joon gafoo¹mo 'in tsami² do. ⁶ Pe 'in simii²¹ dogi gasii²¹ 'ii:

—Jo foo¹³naa'. 'Naa²¹naa' Jesús tsá² Nazaret 'in gateein¹ tsá² tsaa¹ crúu¹ do.

Pe nigajiin¹o. Jo 'yuui²gi lo. Jóø²duu¹ li ga'ii²¹ do. ⁷ Cwoliin²naa', cwosi¹³ii' tsá² tya'a coon¹³ Tú³ 'e tsáa¹a Jesús nifugi tyii' fu Galilea. Joon do-o imáa¹naa' 'i jiiin¹³ la nigajin²in.

⁸ Joon gangalin²mo cwiin¹in li roon¹ 'aan¹ do 'wii¹³ jleei¹ gafoo²¹; liili¹. Jo 'iin gasii²¹ coonti jiiin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ gafoo²¹; liili¹.

Jesús gajnee¹in tyani María Magdalena

⁹ Mo ngayuui¹³ joon 'e gajiiin¹ Jesús, mo gajná² 'e galáa² 'wii²¹² semóo¹ do joon gajné¹in Jesús 'láa² 'wii²¹² tyani María Magdalena, jaain²¹ tsamí² 'in ga'woo¹i Jesús dyáí¹ 'in 'liii' alma tya'a. ¹⁰ Joon 'ido-o gangóo¹ ngasii¹²; 'in nigangi¹ coon¹³ Jesús. Joon do-o taai¹ xuui²¹²-tsi joon ci²o. ¹¹ Joon mo ganúu²un 'ii 'e seen²¹mogi Jesús joongi 'e niganii²¹mo 'in tsamí² do 'ii jo gajo¹ galíi²; 'e jin² 'in tsamí² do.

Gajné¹in tyani gáí¹ tsá² tya'a

¹² Mo ngayuui¹³ joon gajné¹in Jesús xiiá²¹gi líi¹; tyani gáí¹ tsá² 'in ngaliin¹ coon²¹ tya'i fu¹. ¹³ 'Ii-gi ngaliin²mo ngasii¹²; tsá² tya' Jesús pe jon'gi júu³ tya' 'ii jo¹ galíi²i.

Síi¹i Jesús ji dyajaain²¹ tsá² tya'a

¹⁴ Mo licíiin²¹xu joon gajné¹in tún¹ Jesús coon²¹ li néei¹ 'in dyajaain²¹ tsá² tya'a gø¹²ø. Joon gaunngii¹ tsá² tya'a do xiiála li 'e jo jo¹ líi² 'ido, joongi 'waa²¹-tsi 'ido tsu 'wii¹³ jo jo¹ galíi² la jileei²¹ 'in gasii²¹; 'ii 'e nijiiin¹ Jesús. ¹⁵ Joon gajin¹ Jesús síi²¹; tsá² tya'a:

—Cwoliin²naa' la 'ui fu juncwii²¹. Síi¹³;ii' jileei²¹ tsá² júu³ tyú² tya' xiiála itiiin¹³ tsá² tyani Dios. ¹⁶ Joon jileei²¹ 'in jo¹ líi² 'e júu³ tyú² do joon 'in sáai² jmi²¹ itiiin¹³mo 'i. Pe 'in jo jo¹ líi² li 'lii³ itsáa¹a. ¹⁷ Joon 'in jo¹ líi² ijmáa¹a 'e li² lo: Coon¹³ 'ii²¹ tyiajna i'wooi²¹ jileei²¹ 'in 'lii¹³ taai² almas tya' tsá². Joon ifaa²¹o jmi¹ xiiá²¹. ¹⁸ Joongi isaan²¹in coon¹³ cwoo²¹o mii²¹ pe jo ijmá¹ 'nii²¹ tya'a. Joongi wana 'uun²¹ 'ootyíi² jo ijmá¹ 'ii²¹. Joongi tán¹an cwoo²¹o tya' 'in tsatsaa¹³ joon 'láa²mo 'i.

Mo gasoo¹o Jesús fu ñu'fú²

¹⁹ Mo ngayuui¹³ gafee²¹i Jesús tsá² tya'a do joon ganga²mo Ña'ñu¹u' Jesús fu ñu'fú². Joon do-o gangacwaa²¹ li' caai²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹. ²⁰ Joon ga'woo²¹mo tsá² tya'a ngasii¹²; tsá² xiiála itiiin¹³ tsá² la caan²¹mo. Joon coon¹³ 'ña'a Jesús 'e uncoon¹³on. Joon coon¹³ milagro 'e jmoó¹o tsá² tya'a litsáai¹-tsi tsá² 'e jo¹o júu³ tya' Jesús. Amén.

Júu³ tyá² 'e gajmaa¹ a San Lucas

Prólogo

1 Fúu¹ mo tsá² nigataan¹ an ni mo'jí² la galí² jilaa²¹ 'e nigali² jee²¹² jna'.² Joon 'in tsá² 'in niga'e¹ 'e jna' niganii²¹ o ca la mo 'wiin²¹² joon gatyaa¹ o júu³.³ La joon jon jna nigacoon²¹ oo cwáain¹ coon²¹ tún² ca la mo 'wiin²¹². 'Wii¹² joon líi² na 'e tyá²-u 'e tóon¹³ oon ni mo'jí² jilaa²¹ la lí² 'e nigali².⁴ La joon jmaa³ aan tsá² tyú¹ Teófilo 'e litsáai¹-o 'e la ja² mo jilaa²¹ júu³ 'e niga'e² tsá² 'na.

Jaain²¹ ángel jmoo¹ o júu³ iliseein²¹ Wó³ saa¹ tsá² jmú²¹

5 La jee²¹² líi¹ Herodes róø¹³ fu li sii²¹ Judea seein²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Zacarías. Líi¹ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ Abías. Tsamí² tya'a sii²¹ Elisabet. Jaain²¹ jún² tya' líi²¹² Aarón 'ii. 6 Jiwáa² mo do tyú¹ mo tyani Dios i. Joongi jmaa³ a jilaa²¹ tsi² coon¹³ jilaa²¹ to² tyá² Dios. Jo 'e tsaa² tya'a sá². 7 Jo 'in xuui²¹² tya'a seein²¹ tsa 'wii¹³ Elisabet do jo lí² tsatyéen¹ in. Joongi nitsáa² mo jiwáa² mo.

8-9 Cafu mo líi¹; Zacarías untsá² tyani Dios gatíi² tsajiin²¹ fuusún² ni altar tya' Dios. Gatíi² tsajmaa¹ a 'elo jiin¹³ la tii² si¹² 'e jmoo¹ o untsá² do. Gacoo¹ o untsá² 'iin²¹² in litsáai¹-tsi 'e to² ijmaa¹ a. Joon mo gatí² 'ii²¹ ga¹² Zacarías cwo¹ tya' Dios do 'e tsajiin²¹ fuusún². 10 Jileei²¹ 'in catyaa¹² gi do gajaan¹ an caluu faa²¹ a júu³ tyá². 11 La tsifu joon gajné¹ jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹ siin¹³ in lí¹ tsáa¹ 'e li juun¹ un fuusún². 12 Mo gajné¹ 'in ángel do 'áa¹ mo gafooi²¹ Zacarías jiin¹³ jo ñii¹ 'ee jmaa¹ a. 13 Joon 'in ángel do gajin²¹ in sii²¹ 'ii:

—Jo foo¹³ o, Zacarías, tsa Dios niganúu² o júu³ tyá² tyi'i. Itsatyéen¹³ mo tsamí² tyi'i jaain²¹ yuun²¹. Joon unsii²¹ o' o Wó² 'ii. 14 Líi¹ tyuu¹³ u jløø¹³ mo' o 'wii²¹² tya'a. Fúu¹ mo 'in jløø¹³ mo 'e galiseein²¹. 15 Tsa 'in yuun²¹ tyi'i do 'in lityú¹ mo tyani Dios. Jo 'e 'uun²¹ un coonti jon' vino jon' gi máa¹. Joon ca la mi liseen²¹ mo un'øø² mo Espíritu Tyá² tya' Dios 'ii. 16 Joon coon¹² júu² tya' o fúu¹ mo tsá² seein²¹ Israel ici² o coon¹³ 'Ña'ñu¹ u' Dios tya'a. 17 'In Wó³ no tsáa¹ a jée¹ gi lagi 'Ña'ñu¹ u' ijmaa¹ a la gajmaa¹ a Elías. Joon 'ii²¹ tya' 'ii ijmaa¹ a 'e jileei²¹ tsá² coon¹³ jón¹ on iliseein² mo tyá². Joon 'in jo mo nuu¹³ ninuu¹ o júu² røø²¹. Joon la joon tyaa¹ tyá² tya'a tsá² 'ii²¹ mo 'Ña'ñu¹ u' —jin² ángel do.

18 Joon Zacarías do gaunngii¹ 'in ángel do: —Xiiala ijmaa² aa 'e iun'øø¹² na 'elo tsa 'áa¹ mo nitsaa¹ moo la joon tsamí² tyiia jon.

19 'In ángel do gañii¹:

—Jna-a Gabriel. Siin¹³ moo tyani Dios. 'Ii gasii¹ in jna 'e fuu²¹² uu 'nu. Joongi 'e jmaa³ aa 'nu júu³ jilaa²¹ júu³ tyá² lo. 20 Pe nano jo lí² foo¹³ gi 'i ca gatsín¹ jilaa²¹ júu³ lo tsa jo gajo¹ líi² u' u júu³ tyiia. 'E júu³ lo 'ná¹ tsín¹ mo gatí² 'ii²¹ tya'a.

21 La 'ii²¹² joon 'in tsá² catyaa¹² téein² caluu²¹² u sijéen¹³ mo Zacarías. Líi¹ tsa'goo¹-tsi 'wii¹³ líi¹ gali¹² 'ii²¹²; inuu cwo¹ do. 22 Pe galili² o 'e nigajøø² coon²¹ lí² tsa 'wii¹³ mo gacwa¹ 'ii¹ jo lí² faa²¹ gi. Joon gajmaa¹ a lí² coon¹³ cwoo²¹ o tsa jo lí² faa²¹ gi.

23 La tsifu joon mo gatsín¹ to² tya'a 'e cwo¹ do ganga² mo fu tya'a. 24 Mo gangíi¹ gi xu jmi²¹² joon gacán¹ mo tsamí² tya'a yuun²¹. Joon gajaan¹ o inuu, jo gacwa¹ 'ii¹ ce gatsín¹ 'ñeei² sii²¹. Gajin² in:

25 —'Ña'ñu¹ o' nigajmaa¹ a coon²¹ 'e tyá² tyiia joon nigatyii³ o fa¹ 'ii²¹ tyiia tyani tsá².

Jaain²¹ ángel jmoo¹ o júu³ iliseein²¹ Jesús

26 Ningóo¹ jnúu¹² sii²¹ 'e tyéein¹ Elisabet do yuun²¹ mo gasii¹ in Dios 'in ángel Gabriel do fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret li náa¹ Galilea. 27 Ngafee¹³ jaain²¹ simí² sii²¹ María. 'I do náa¹ júu³ tya'a coon¹³ jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Sé³. Sé³ do jún² tya' 'líi²¹² David 'ii. 28 'In ángel do gangatyéein¹ li tyín¹ in 'in simí² do. Joon gajin² in:

—'Aa²¹² mo' o fuu²¹² uu 'nu! Nigauncwai² Dios 'nu líi¹ gi lagi jileei²¹ tsamí² —jin² ángel do.

29 Mo ganii²¹ María 'in ángel do líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon ga¹-tsi 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ do. 30 Joon 'in ángel do gasii²¹ 'ii:

—Jo foo¹³ o, María. Nigajmaa³ a Dios coon²¹ 'e tyá²-u tyi'i. 31 Cwoliñi²¹ in icaan²¹² mo' o yuun²¹ joon liliseein²¹ jaain²¹ yuun²¹ tyi'i 'e unsii²¹ o' o JESÚS. 32 'In lifee¹ mo 'ii. Ilisii²¹ jón¹ Dios 'in feei¹ gi. Joon 'Ña'ñu¹ u' Dios Jmii²¹ icwo² o 'ii 'án³ li gatyá² jún² tya' 'líi²¹² yuu¹³ tya'a David to². 33 Ilíin² in róøi¹³ tya' jileei²¹ tsá² Israel coon²¹ tøø² mo. Jo tyeé²¹ 'ii²¹ tya'a coonti.

34 Joon gaunngii¹ i María 'in ángel do:

—¿Xiiala ilí² 'elo, tsa jo 'in ñuu¹ tyiia seein²¹?

35 'In ángel do gajin² in:

—Ijoo²¹ o Espíritu Tyá² tya' Dios tyi'i. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios, 'in feei¹ gi, icaan²¹ un yuun²¹, tsa 'wii¹³ joon ilicwaa³ mo 'in yuun²¹ do. Joon ilisii²¹ jón¹ Dios. 36 Iliseen²¹ mo jon jaain²¹ yuun²¹ tya' ruu²¹ u Elisabet fiin¹³ nitsáa¹ mo. Jin² tsá² 'e jo lí² caain²¹ yuun²¹ pe nano ningóo¹ jnúu¹² sii²¹ 'e tyéein¹ in yuun²¹. 37 Tsa 'wii¹³ Dios ce jilaa²¹ a líi¹ i —jin² 'in ángel do.

38 María do gajin² in:

—Lo-o siin¹³na 'e jmaa³oo jilaa²¹ to² 'e tyu² Ña'ñu¹u'. Cwali²-i la lí¹ 'e nigasi²¹i jna. Mo ngayuu¹³ joon gatú²mo 'in ángel do 'ii.

Tsafeei¹³ María ruu²¹; Elisabet

³⁹ Jee²¹² jmi²¹² joon María do gangó¹ la jmoonoo coon²¹ fuu²¹ ná¹ jee²¹² moo²¹. Coon²¹ fuu²¹ náa¹ cwoo¹³ 'wó² sii²¹ Judea. ⁴⁰ Mo gatyí¹ a tya' Zacarías do gafee¹ Elisabet. ⁴¹ Joon mo ganú² Elisabet do júu³ tya' María do joon 'in yuun²¹ yuu¹ tu²u gajø²¹. ⁴² Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios ga'ii²¹ Elisabet do. Joon galáa² 'wii²¹² faa²¹ a coon¹³ júu³ tá²xu, jin²in:

—Nigauncwaa¹³ Dios 'nu lí¹gi lagí jileei²¹ tsami². Joongi nigauncwaa¹³ Dios yuun²¹ 'in tyéen²un. ⁴³ ¿'lin jna wa'a jó¹ sáa³ Ña'ñu¹o' jafee¹³i jna? ⁴⁴ La tsifu mo ganú³uun júu³ tyi¹ 'in yuun²¹ tyiia lo gajø²¹i jlø³mo nu¹ tu³uu. ⁴⁵ Jlø³mo'o 'e nicalitsáa¹mo'o'o 'e tyú²u 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' 'e nigajin²in.

⁴⁶ Joon María do gajin²in:

Fee¹mo Ña'ñu¹u' áai¹.
⁴⁷ Joon jlø³mo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o Dios 'in jmoo¹o tiin¹³na.

⁴⁸ Dios nigacón² cwáain¹ 'e tañi² jna. Tsu fúu² nicalí¹i jna 'in jmoo¹o to² tyu²u. Pe jilaa²¹ jmi²¹² li ngóo¹gi jilee²¹mo tsá² iuntú¹mo jna.

⁴⁹ Tsu Dios 'in jmi²¹²gi-tsi nigajmaa¹ a coon²¹ to² fee¹ tyiia. Jiin¹³ 'ii-o 'in tyu¹mo.

⁵⁰ 'Woo²¹-tsio tya' ce jileei²¹ 'in un'goo²¹ 'ii la tsá² seein²¹ nano lagí tsá² 'in nogí iliseein²¹.

⁵¹ Jilaa²¹ to² fee¹ jmoo¹o Dios. 'In jmaa¹ jlø³ yaai tyani¹³i ga'aa¹o fa'ii²¹. ⁵² Ga'woo¹mo Dios tsá² 'in tyiin² 'án³ tya'a. Joon jileei²¹ 'in tsá² 'wó¹i gasaa²¹mo.

⁵³ 'In sityéin¹³ jmi²¹² gaunrø²¹mo Dios 'ii coon¹² 'e tyú²u.

Pe 'in tsá² sá² cuu² gasii¹in lí²mo. ⁵⁴ Gauncoon¹³o tsá² Israel 'in jmoo¹o to² tyu²u.

⁵⁵ Fúu² galí²i 'in jo ga'in¹-tsi júu³ ga'ii¹ lí²¹² tsacøø¹³ tyi¹ Abraham coon¹³ jileei²¹ jún² tya'a coon²¹ tøø²mo

—jin² María do.

⁵⁶ Gaai²¹ sii²¹gi gajan¹ María coon¹³ Elisabet do. Mo ngayuu¹³ joon ganga²mo fu tya'a.

Galiseein²¹ Wó² saai¹ tsá² jmi²¹²

⁵⁷ Mo gatsín¹ jmi²¹² 'e Elisabet do 'ná¹-a liseein²¹ jóon¹on. Joon galiseein²¹mo. ⁵⁸ Joon lí¹ jlø³ jileei²¹ tsá² néei¹ tyan' coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i mo ganú² 'e tyú²u 'e nigajmaa¹ a Ña'ñu¹u' tya'a. ⁵⁹ Mo gatí² jñá² jmi²¹² gatí² 'ii²¹ i'ii²¹in 'in yuun²¹ do lí² jiin¹³ la tiisí². Jmi²¹² joon 'in tsá² jalíin² tí² jmi²¹²

gali'in²¹²in lisii²¹ 'in yuun²¹ do la sii²¹ jmi²¹.
⁶⁰ Pe sáa³o gajin²in:

—Jon' la joon, 'ná¹-a lisii²¹ Wó³-o.

⁶¹ 'In catyaa² do jo cwoo¹ júu³, jin²in:

—Pe jiin¹³ jaain²¹ tsacøø¹¹² tyi¹ jo sii²¹ la joon —jin².

⁶² Joon gajmaa¹ a lí² coon¹³ cwoo²¹o tya' jmi²¹ yuun²¹ do 'ee 'iin²¹²in lisii²¹ yuun²¹ do.

⁶³ 'I-igi gamii⁴ coon²¹ mo'ji². Joon gataan¹an ni do 'e lisii²¹o Wó³. Ganga'goo²¹-tsi jilee²¹mo. La tsifu joon galí²-i gafaa²¹

Zacarías do. ⁶⁴ Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. ⁶⁵ Coon¹³ 'e lo-o gafoo¹mo jilee²¹ 'in néei¹ la 'ui tsaa¹ moo²¹ lí² sii²¹ Judea do. Tya¹ júu³

jee²¹² 'ii jilaa²¹ 'e nicalí².

⁶⁶ Jileei²¹ 'in nuu¹un 'elo gacón² cwáain¹. Joon gajin²in:

—¿'Ee ilíin² 'in xuui²¹² no? Tsu 'e la ja²mo uncoon¹³ Ña'ñu¹u' 'ii.

Júu³ gafaa²¹ Zacarías

⁶⁷ Joon Zacarías, jmi²¹ 'in Wó³ do, røøi¹ Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa²¹ a júu² tya' Dios. Jin²in:

⁶⁸ Untyú¹mo Ña'ñu¹u' Dios Jmi²¹ tya' tsá² Israel.

Tsu nigauncoon¹³ tsá² tya'a joon gaun-tiin¹³mo jna'.

⁶⁹ 'Lii²¹² David gajmaa¹ a la to² tyu²u joon nigatyii¹²mo Dios jaain²¹ jún² tya'a 'in piin²gi 'e ijmaa¹ a tiin¹³ jna'.

⁷⁰ La joon júu³ ga'ii² 'wii²¹² tya' tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² ca lí²¹².

⁷¹ Ga'ii² júu³ itiin¹³ jna' tya' jileei²¹ 'in 'eei¹ jna'.

Joon 'i'wó¹i jna' ja'cwoo²o jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jmeei²¹ jna' jilaa²¹ 'e gó².

⁷² Dios ga'ii²o júu³ tya' lí²¹² tsacøø¹¹² tyi¹ 'e fúu² ilíin¹ Dios 'ii.

Jo 'in²-tsi 'e júu³ tyiin² do 'e nigajmaa¹ a coon¹³.

⁷³ La lo-o 'e júu³ ga'ii² Dios tya' lí²¹² yu¹³ tyi¹ Abraham:

⁷⁴ Gacwo²o 'ii²¹ 'e tiin¹³na' 'e lí²-i tsáa¹mo-tsi 'ii.

Jo cu²-tsi¹ coon¹³ 'in 'eei¹ jna'.

⁷⁵ Joon lí²-i jmoo²¹o' jilaa²¹ to² tyu²u coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú²-u la 'ii²¹² sáan³an'.

⁷⁶ Joon 'nu¹u, yuun²¹ tyiia, iunsii²¹ tsá² 'nu jaain²¹ tsá² 'in cwó¹ júu³ tya' Dios 'in fee¹ 'i.

Joon 'nu¹u icwoo²o nifu itya² a tyú² tsá² i'ii²¹mo Ña'ñu¹u'.

⁷⁷ Joon la joon litsáai¹-tsi tsá² tya'a xiiala itiin¹³ Dios tsá² mi 'in²in tsaa² tya'a.

⁷⁸ 'Wii¹³ fúu² lí² Dios jna' joon gasii¹in jóon¹on 'in nigajmaa¹ a jná² joo²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ li ngii²¹ 'i.

⁷⁹ Nigajná² joo²¹ tya' jileei²¹ 'in néei¹ lí² nuu²¹,

joongi 'in néei¹ lí² 'í¹ foo¹³ 'mó¹.

Joon lí²-i línee²¹e' xiiala ngí²¹i' 'e tyá²-u tyani Ña'ñu¹u',
jín² Zacarias do.

⁸⁰ Joon 'in xuui²¹² Wó³ do gacwán¹mo. Joon galí⁰ø²¹mo-tsi 'áai¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios. Joon gatéein² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ ca gatsín¹ jmí²¹² 'e 'ná¹ licwíin¹ in tsá² Israél 'ii.

2

Galiseein²¹ Jesús

¹ Jee²¹² jmí²¹² joon 'in tsa²to² tyíin¹ Roma sii²¹ Augusto. Joon 'in Augusto do gatyú²u to² 'e tsataai² tsá² ni jí² ce jileei²¹ tsá² 'in seein²¹ coonti. ² 'E jí² lo nifu galáa² 'wii²¹² gajmaa¹a mo lí¹i Cerenio to² fu li sii²¹ Siria. ³ Jílee²¹mo tsá² 'ná¹-a tsalíin² fu goo¹o 'e tsataai² ni jí². ⁴ 'Wii¹³ joon gacwo²í¹ Sé³ fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon gangóo¹ fuu²¹ Belén, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Judea. Do-o li galiseein²¹ 'lí²¹² David tsu Sé³ do jaain²¹ jún² 'lí²¹² David. ⁵ Ngóo¹ fu Belén caan²¹mo coon¹³ María 'e tsataai² ni jí². Nínáa¹³a júu³ tya'a 'e tí² li cui² cwoo²¹o. Joongi nityéen²mo yuun²¹. ⁶ Joon galí² la 'í²¹² taain²¹² fu Belén joon do-o li galiseein²¹ jón¹ María. ⁷ 'Ido-o jón¹on láa² 'wii²¹². Joon gapaa²¹ 'ni 'ido coon²¹ 'mí². Joon gatyaa¹i coon²¹ tsi momóo¹ tsu jo sá² 'ná¹ li ján³.

Jaain²¹ ángel jafee¹³i tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹

⁸ Tyan¹ fuu²¹ Belén ningi¹ coon²¹ poo²¹² tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹. Do-o nijoon¹o la coon²¹ 'woo¹ 'aa¹mo joo'saa²¹ tya'a. ⁹ La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u'. Joon la øø² 'oo² ñu¹fú² tya' Ña'ñu¹u' gajná² joo²¹ la cu² lí¹ li née¹i. ¹⁰ Joon lí¹i gafoo²¹i pe 'in ángel-gi do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jo foo¹³naa¹ tsu coon²¹ juu³ tyá²-u 'e tyaan² 'e fuu²¹²uu 'naa' ilijløø¹³ jílee²¹mo tsá². ¹¹ Nano galiseein²¹ fuu²¹ goo¹o David jaain²¹ 'in jmá¹ tiin¹³ 'naa' 'in sii²¹ CRISTO. Ña'ñu¹u' 'ii. ¹² Lawa coon²¹ lí² jmáa¹³naa¹ 'in yuun²¹ do raain¹ coon²¹ tsi momóo¹ sipaa²¹i 'mí² —jin² 'in ángel do.

¹³ La tsifu joon co' li siin¹³ 'in ángel do joon gajnéi¹ fúui¹gi ángeles. Joon cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Joon jin²in:

¹⁴ ¡Cwocwoo¹ 'maai¹³ Dios jíleei²¹ 'in néei¹ ñu¹fú²!

La joon jon ni 'wó² cwolisá² 'ii²¹ tya' tsá² 'in jløø¹³ 'wii²¹² tya'a.

¹⁵ Joon mo ngalíin²in 'in ángeles do fu ñu¹fú² 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹ ruu²¹i:

—Moo²¹o'. Mojøø²¹ø' fu Belén jilaa²¹ 'e nigalí² lo. Mojøø²¹ø' jilaa²¹ 'e nigajin² Ña'ñu¹u'.

¹⁶ Joon ngalíin²mo jmoonoo lí¹. Joon mo gatyalíin²in gatsee²¹mo María coon¹³ Sé³

joongi 'in yuun²¹ do raain¹ tsi momóo¹. ¹⁷ Mo gatsee²¹i gatyá¹o júu³ jilaa²¹ 'e nigajin² 'in ángel do cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ do. ¹⁸ Joon jíleei²¹ 'in ganúu² lí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ tya' 'ido. ¹⁹ Joon María tii¹³i-tsi jilaa²¹ 'elo. Joon ga'i¹-tsi 'wii²¹² tya'a. ²⁰ Joon 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ngalíin²mo jløø¹³mo cwáain¹ tya'a. Ngalíin²mo un'goo²¹o Dios. Cwoo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e niganúu² joongi 'e niganii²¹. Tsu 'wii¹³ jilaa²¹-a nigalí² la nigajin² 'in ángel do sii²¹i 'ii.

Tsacøøi¹³ tya' Jesús tya'a cwoo²¹ Dios Jmí²¹ 'in yuun²¹ Jesús

²¹ Mo gatí² jná² jmí²¹² 'e galiseein²¹ Jesús gajmaa¹a tsacøøi¹³ tya'a lí² 'ii. Joon gaun-sii²¹ JESÚS jín¹³ la 'e nigajin² 'in ángel do nigasii²¹i María la nu'gi 'e gacaain²¹ María Jesús.

²² Mo gatsiin¹ jmí²¹² 'e gauntyú¹-i jín¹² la tíisi² tya' Moisés gangajée¹³mo Jesús fu Jerusalén 'e tyá² cwoo²¹o Dios. ²³ La lo-o gajmaa¹a tsu 'wii¹³ ni jí² tya' Ña'ñu¹u' jin²: "Jíleei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in liseein²¹ nifu jmaa¹a tsá² coon²¹ tya' Ña'ñu¹u'." ²⁴ Gangalíin²mo gacwo²o Ña'ñu¹u' Dios jín¹³ la to² tyu² ni jí² tya'a. 'E jin² jí² do 'e 'ná² cwóo¹i tsá² canéei¹ posii²¹² si gáí¹ maa²¹² 'ee lawa coon²¹ fa¹.

²⁵ Jee²¹² jmí²¹² joon niseein²¹ Jerusalén jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Simeón. 'Ii jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹ coon¹³ Dios. Lí¹ un'goo²¹ 'ii Dios. Joongi sijan²o mi jó¹ 'in jmá² tiin¹³ tsá² Israél. Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios siin¹³mo coon¹³ Simeón do. ²⁶ Nigajin²in Espíritu tya' Dios 'e jo ijúuin² jín¹³ la jo mo nii²¹ Cristo 'in siin¹in Ña'ñu¹u'. ²⁷ 'In tsañuu¹ lo gangó¹ fu cwo¹ 'fee¹ si² Jerusalén to² tyu² Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon mo gajalíin²in tsacøøi¹³ tya' Jesús coon¹³on fu cwo¹ 'e jmáa¹a jín¹³ la to² tyu² ley. ²⁸ Joon gariin¹ 'in Simeón do 'in yuun²¹ do. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. Jin²in:

²⁹ Ña'ñu¹u', lí²-i cwo³o júun²mo 'e tyá²-u, tsu nigauntsiin¹mo 'ii²¹ 'e gajmaa²a coon¹³ tsá² tyi'i.

³⁰ Nigamá¹mo coon¹³ unní³oo 'in jmá² tiin¹³ tsá²,

³¹ 'in nigasiin²un tyani jíleei²¹ tsá².

³² Joon 'ino-o lí¹i lawa coon²¹ jí² 'e jnéei² tya' jíleei²¹ 'in jo seein²¹ Israél.

Joon coon²¹ 'e tyá²-u tya' tsá² tyi'i 'in seein²¹ Israél.

³³ Sé³ coon¹³ sáa³ Jesús lí¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gajin² Simeón cwáain¹ tya' xuui²¹² do. ³⁴ La 'ii²¹² joon gataain² Simeón cwa³ 'ii. Joon gajin²in sii²¹i María, sáa³ Jesús:

—'In yuun²¹ lo 'yuui 'ii²¹ 'e jmáa¹a 'e cii¹²i tsá² Israél síxu 'e róon²on 'ee. 'E joon lawa coon²¹ lí² 'e lí¹i fúui¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya'a. ³⁵ Coon¹³ 'e la joon 'e nilí² xiiala 'i-tsi tsá² la

jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'e tyi'ñu-u jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ ñi³ 'e ga'i² tsi alma tyi'i —jin² Simeón do.

³⁶ Do-o jon 'yuu² i jaain²¹ tsam² 'in nisii²¹ Ana. Jamí⁴ i jaain²¹ tsañuu¹ sii² Fanuel. 'Ido-o líi¹ i tsá² tyá' coon²¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel 'in¹ nisii²¹ Aser. Ana do-o tíi² i cwoo¹ o júu³ tyá' Dios. Líi¹ natsáai² tsu simí²¹² gi 'ii la mo gacui² cwoo²¹ o. Joon dyá¹ i jii²¹ nigacwoo²¹ coon¹³ ñuu¹ tyá'a. ³⁷ Joon nano ningóo¹ dyajñúu² jii²¹ 'ná¹ gi itsín¹ coon²¹ ciein¹³ jii²¹ in. Jo ga'woo¹ 'e cwo¹ do. 'Yuu² i cwo¹ la 'woo¹ tiin¹³ la jmi¹ 'e untyú¹ i Ñá'ñu¹ u'. Faa²¹ o júu³ tyá² joongi jo gøø²¹² la tíi² si². ³⁸ In tsam² do gangatyéin¹ la tsifu joon. Joon mo ngayuu¹³ gacwo² o 'maai¹³ Dios ga'láa² 'wii²¹² gafee²¹ i tsá² cwáain¹ tyá' 'in yuun²¹ Jesús do. Fee²¹ i jilee²¹ mo 'in síján² 'ii²¹ iláa² mo 'in seein²¹ Jerusalén.

Nga² mo Jesús fu Nazaret

³⁹ Mo ngayuu¹³ gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e tyu² to² ni jí² tyá' Ñá'ñu¹ u' gangaliin¹ mo fu Galilea. Gangaliin¹ in fu goo¹ Nazaret. ⁴⁰ Joon 'in yuun²¹ do gacwán² mo. Lí¹ gi pí²-tsi joongi lí¹ gi øøi²¹ gi-tsi. Joon líi¹ gauncwai³ Dios 'ii.

Xuu²¹² Jesús 'yuu² i cwo¹ fee¹ sii² Jerusalén

⁴¹ Joon tsacøøi¹³ tyá'a la coon²¹ jii²¹ tsaliin² Jerusalén 'e tsajøø² jmi²¹² sii²¹ pas-cua mo tíi¹³-tsi tsá² Israel mo gacwa'woo²¹ i tsacøøi¹³ tyá'a Egipto. ⁴² Mo gatsín¹ Jesús dyatun¹ jii²¹ in ngaliin² mo coon¹³ tsacøøi¹³ tyá'a fu Jerusalén jii²¹ la tísi² 'e tí² jmi²¹² do. ⁴³ Mo gaci¹² i jaliin¹ mo gatséi¹ jmi²¹² do 'in xuu²¹² Jesús do gajaan¹ o fu cwo¹ fee¹ Jerusalén. Ce jii²¹ jo galili¹³ tsacøøi¹³ tyá'a. ⁴⁴ Ga'i¹-tsi 'e jaa¹³ mo Jesús jee²¹² tsá² fúu¹ líi¹ do. La joon ngatái² fu² coon²¹ jmi²¹². Joon ga'naa¹² i jee²¹² tsaruu²¹ i coon¹³ jilee²¹ 'in cwii¹ ingi. ⁴⁵ Pe jo gat-see²¹. Joon ngaliin² mo tún¹ fu Jerusalén 'e tsa'nee¹³ 'ido fu joon.

⁴⁶ Joon mo gatsín¹ 'ni¹ jmi²¹² joongi gat-see²¹ i 'ido fu inu¹ cwo¹ do. Tyiin¹³ in jee²¹² tífo² tyá' ley nuu¹ u joongi ungi¹ 'ido. ⁴⁷ Jilee²¹ 'in nuu¹ u júu² tyá'a líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ cwoo¹ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e øøi²¹-tsi. ⁴⁸ Mo gani² i tsacøøi¹³ tyá'a 'ii líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajin² sáa³ a: —Yuun²¹ tyiia, ¿'ee lí' gacwoo¹³ o jna'a fa'i³ la no? Ñu² u coon¹³ jna líi¹ cu²-tsii¹ naga'nee¹³ na'a 'nu.

⁴⁹ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee lí' naa²¹ naa' jna? ¿Ti jo ñi² ii' 'e 'ná² a jmá³ aa jilaa²¹ to² 'e nicwo¹ Ñu³ u jmá³ aa?

⁵⁰ Pe tsacøøi¹³ tyá'a jo ga'øøi²¹-tsi 'e gajin² Jesús gasii²¹ 'ii.

⁵¹ Joon gangaliin¹ mo coon¹³ Jesús fu Nazaret. La joon galinu¹³ u to² tyu² u. Pe sáa³ o jo ga'ín¹-tsi jilaa²¹ 'elo. ⁵² La joon Jesús líi¹ tyá² gacwáan¹ in. Joongi øøi²¹ gi-tsi. 'Yaa¹ mo-tsi Dios coon¹³ Jesús. La joon jon 'yaa¹ mo-tsi jilee²¹ tsá² coon¹³ Jesús.

3

Cwoo¹ júu³ Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

¹ Ningóo¹ dya'ná² jii²¹ 'e Tiberio 'in tyiin¹³ Roma líi¹ i tsa'a² nifu. Joon Pon-cio Pilato-gi líi¹ tsa'a² fu Judea. Joon Herodes-gi líi¹ tsa'a² fu Galilea. Joon ruu²¹ i dogi sii²¹ Líi²¹² tyu² u to² fu Iturea coon¹³ li sii²¹ Traconite. Joon Lisanas líi¹ tsa'a² fu Abilinia. ² Joon Anás coon¹³ Caifás líi¹ untsá² 'in tyiin¹ gi nifu. La 'ii²¹² joon taain²¹² Wó³ jón¹ Zacarías coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Joon gacwo² o Dios 'ii coon²¹ júu³ 'e tyá¹ tsá². ³ Joon Wó³ gangii¹ i la caain²¹ co' ti' jmi²¹ Jordán 'e sii²¹ i tsá² 'e 'ná²-a unsi¹ 'e 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² joon 'ná²-a saai²¹ jmi²¹. Joon la joon 'in² mo tsa'a² tyá'a. ⁴ 'Elo-o gauntiin¹³ mo jii²¹ la jin² ni jí² 'e gajmaa¹ 'a 'in gacwo¹ júu² tyá² ca líi²¹² 'in sii²¹ Isaias:

Tá² coon²¹ ni'oo¹ o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Nijin² in:

“Íjó¹ Ñá'ñu¹ u'. Tyaa² aa' tyá² tyii¹ 'i'ii²¹ moo' 'ii.

Tsáa¹ mo-'oo¹ 'e tyú¹ moo'. Jmáa² aa' fu uncwii²¹ tyii¹ lawa coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹.

⁵ Unrøø¹ moo' jilaa²¹ juu¹³ cwó².

'E unrøø²¹ moo' jilaa²¹ po³ moo²¹.

Joongi fu¹ tuu²¹ nijmaa² aa' tsáa¹.

Jilaa²¹ fu¹ gó² 'ná² lí² røø²¹.

⁶ Joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni ní² o xiiala tiin¹³ Dios tsá².”

Jin² jí² tyá' Dios do.

⁷ Mo tsaliin² tsá² 'e saai¹ Wó³ 'ii jmi²¹ joon jin² in Wó³:

—ÍTsá² 'in coon²¹ tsá² to² 'naa' i 'lin nigasi¹³ 'naa' 'e laa²¹² naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéin¹? ⁸ Cwojmaa² aa' jii²¹ la tíi² jmá¹ 'in nigajo²-tsi. Joon jo 'i¹-oo': “Jo 'e tsangii¹ na' tsu jún² tyá' líi²¹² Abraham jna”, tsu fuu²¹² uu 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios jún² tyá' líi²¹² Abraham. ⁹ Dios nityaa¹ tyá² ñityi² tyá'a 'e tyu² u 'mó², joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwó² 'oofuu²¹ tyá² tyá'a ityu² o joon ijún² coon¹³ jí² —jin² Wó².

¹⁰ Joon gaungii¹ 'in tsá² do 'ii jin² in:

—¿'Ee-gi 'ná² jmoo²¹ o'on jon?

¹¹ Wó³ gi gajin² in sii²¹ 'ido:

—Jilee²¹ 'in 'oo¹ o tún² 'mi'tyi² 'ná²-a cwo¹ o coon²¹ tyá' 'in jo 'oo¹ o coon²¹ tí².

¹² Gajalín² mo jon 'inlíi¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii² tsá² wa'a 'e saai²¹ jmi²¹. Joon gaunngi¹i, jin² in sii²¹i Wó²:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmo³ jna'a?

¹³ Joon gajin² Wó³:

—Jo mi²ii¹ líi¹gi jii¹³ la 'ii²¹ na tyan¹.

¹⁴ Inlíi¹³gi 'láa² gaung¹i 'ii jin² in:

—Jna'gi¹, ¿'ee-gi 'ná² jmo²¹o'o?

Joon gajin² Wó³:

—Jo ti' tyii²ii' coon²¹ ti² tya' doñi¹in tyitsaai²¹², jogi tyii²ii' cuu² coon¹³ tajúu³. Cwoli¹yaa¹mo-'oo' jii¹³ la 'lee¹³naa¹.

¹⁵ 'In tsá² do téein² 'áai¹ sijáan¹³an. Joon 'i¹-tsi wana jon' Wó² no líi² Cristo 'in sín¹ Dios. ¹⁶ Pe Wó³ dogi gajin² in sii²¹i jileei²¹:

—Jna-a, 'e la ja¹'mo jii¹³ coon¹³ jmi²¹ saa²na 'naa' jmi²¹. Pe jó¹-o jaain²¹ 'in cwó¹i Espíritu Tyá² tya' Dios 'in ngí¹ coon¹³ 'naa'. Joon iuntyú¹mo 'naa' coon¹³ coon²¹ lawa coon²¹ jí². Joon 'oo¹gi 'ii²¹ lagi jna ce jii¹³ jo tii²na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii²¹². ¹⁷ 'Ijó¹o ijmáa¹ a la jmo¹ tsá² mi untyuu²¹ trigo. Mo untyuu²¹ trigo do tyii¹³o jilaa²¹ jún² tyá² joon coon¹o fu tya'a. Pe jilaa²¹gi tyi¹ dya²o ni jí² li jo guu²¹.

¹⁸ Coon¹³ láai²gi júu³ la lo-o ga'e² Wó³ tsá² júu³ tyá². ¹⁹ Joon ca-gi tsaa²to² Herodes gajin²mo tsu 'wii¹³ Herodes do tyín¹³ in coon¹³ Herodías tsami² tya' ruu²¹i Lii²¹² lawa tsami² tya'o. Gajin²mo jon 'wii¹³ jilaa²¹gi 'e gó² nigajmaa¹a. ²⁰ Joon coon¹³ jilaa²¹ 'elo-o gajmaa¹ 'e gó²gi ca gataan¹² in Wó³ 'nañi³.

Saai¹ Wó³ Jesús jmi²¹

²¹ La nū¹gi 'e lí² jilaa²¹ 'elo mo gangi¹ Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ joon gasaa¹mo jon Jesús jmi²¹. Joon la 'ii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios ganó¹ 'ooñu¹fú². ²² Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gajngáa¹ líi¹ maa²¹² fu li siin¹³ Jesús. Joon ganú² coon²¹ júu³ jó¹ fu ñu¹fú² 'e jin²:
—Nū¹-e yuñ²¹ tyiia 'in 'iin²¹na.

Jilei²¹ 'ii²¹² tsacó¹ '13 tya' Jesucristo

²³ Ningóo¹ Jesús jii¹³ dyadya¹ jii¹ in xui¹ xuxaa¹ la mo galáa² 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios. Jii¹³ la 'øø¹tsi tsá² 'e 'ii jón¹on Sé³. Sé³ do-gi jón¹on Elí. ²⁴ Elí do-gi jón¹on Matat. Matat do-gi jón¹on Leví. Leví do-gi jón¹on Melqui. Melqui do-gi jón¹on Jana. Jana do-gi jón¹on Sé³. ²⁵ Sé³ do-gi jón¹on Matatías. Matatías do-gi jón¹on Amós. Amós do-gi jón¹on Nahum. Nahum do-gi jón¹on Esli. Esli do-gi jón¹on Nagai. ²⁶ Nagai do-gi jón¹on Maat. Maat do-gi jón¹on Matatías. Matatías do-gi jón¹on Semei. Semei do-gi jón¹on Sé³. Sé³ do-gi jón¹on Judá. ²⁷ Judá do-gi jón¹on Joana. Joana do-gi jón¹on Resa. Resa do-gi jón¹on Zorobabel. Zorobabel do-gi jón¹on Saltiel. Saltiel do-gi jón¹on Neri. ²⁸ Neri

do-gi jón¹on Melqui. Melqui do-gi jón¹on Adi. Adi do-gi jón¹on Cosam. Cosam do-gi jón¹on Elmodam. Elmodam do-gi jón¹on Er. ²⁹ Er do-gi jón¹on Josué. Josué do-gi jón¹on Eliezer. Eliezer do-gi jón¹on Jorim. Jorim do-gi jón¹on Matat. ³⁰ Matat do-gi jón¹on Leví. Leví do-gi jón¹on Simeón. Simeón do-gi jón¹on Judá. Judá do-gi jón¹on Sé³. Sé³ do-gi jón¹on Jonán. Jonán do-gi jón¹on Eliaquim. ³¹ Eliaquim do-gi jón¹on Melea. Melea do-gi jón¹on Mainán. Mainán do-gi jón¹on Matata. Matata do-gi jón¹on Natán. ³² Natán do-gi jón¹on David. David do-gi jón¹on Isái. Isái do-gi jón¹on Obed. Obed do-gi jón¹on Booz. Booz do-gi jón¹on Salmón. Salmón do-gi jón¹on Naasón. ³³ Naasón do-gi jón¹on Aminadab. Aminadab do-gi jón¹on Aram. Aram do-gi jón¹on Esrom. Esrom do-gi jón¹on Fares. Fares do-gi jón¹on Judá. ³⁴ Judá do-gi jón¹on Jacob. Jacob do-gi jón¹on Isaac. Isaac do-gi jón¹on Abraham. Abraham do-gi jón¹on Taré. Taré do-gi jón¹on Nacor. ³⁵ Nacor do-gi jón¹on Serug. Serug do-gi jón¹on Ragau. Ragau do-gi jón¹on Peleg. Peleg do-gi jón¹on Heber. Heber do-gi jón¹on Sala. ³⁶ Sala do-gi jón¹on Cainán. Cainán do-gi jón¹on Arfaxad. Arfaxad do-gi jón¹on Sem. Sem do-gi jón¹on Noé. Noé do-gi jón¹on Lamec. ³⁷ Lamec do-gi jón¹on Matusalén. Matusalén do-gi jón¹on Enoc. Enoc do-gi jón¹on Jared. Jared do-gi jón¹on Mahalaleel. Mahalaleel do-gi jón¹on Cainán. ³⁸ Cainán do-gi jón¹on Enós. Enós do-gi jón¹on Set. Set do-gi jón¹on Adán. Joon 'in Adán do jón¹on Dios 'ii.

4

Satanás coon²¹on cwáain¹ 'e jmo¹o Jesús coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹

¹ Jesús røø²¹mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gacii¹²i fu ti' jmi²¹ Jordán. Joon 'in Espíritu do-o gangajéi¹ 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. ² Do-o gateen¹ in tunló¹ jmi²¹². Jo 'ee gagøø²¹ø jii¹³xu. Jee²¹² jmi²¹² joon gatsaa²¹² un'aa²i. Joon Satanás do gacón²du cwáain¹ xiiala líi² Jesús. ³ Joon gajin² Satanás do gasii²¹ 'ii:

—Wana Jón¹ Dios 'nū jmaa²¹ 'a 'e cuun²¹² lo lí¹ 'iñi¹.

⁴ Pe Jesús-gi gañii¹:

—Jin² ni jí² tya' Dios: "Jon¹ jii¹³ coon¹³ 'iñi¹ 'e seen²¹ tsá², ca-gi jilaa²¹ júu³ tya' Dios seen²¹ tsá²."

⁵ Joon gangajéi Satanás do Jesús coon²¹ moo²¹ ñi¹ lí². Joon ga'e² Jesús coon²¹ catá² la tøø² fuu²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. ⁶ Joon gajin²:

—Nicwo¹³oo 'nū jilaa²¹ 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e fuu²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya³gi tya'a. Tsu

jna niga¹i¹³ na jilaa²¹ 'elo. Joon cwo³oo doñi¹in 'in 'yaai¹-tsii. ⁷ Cwo³oo 'nū wana sii¹³i 'wojni²i tyani³ii joongi mi³i tyani³ii.

⁸ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jeen¹³mo'o coon²¹on coon¹³ jna. Satanás 'nū. Tsū ni jī² tyā' Dios jin²: "Un'goo²¹ 'naa' jii¹³ 'ñā-o' Dios. Joon untiin¹³ moo¹ jii¹³ la to² tyū² 'ii."

⁹ Mo ngayuu¹² joon Satanás do gan-gajéi¹ Jesús fu Jerusalén. Joon gasaa¹i ti yū' cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Satanás gasii²¹i Jesús:

—Wana Jóon¹ Dios 'nū cwó² cwotee²u ni 'wó² tsū ni jī² tyā' Dios jin²:

Dios cwoo²¹ 'ii²¹ 'e jalín² ángeles tyā'a 'e 'aa¹i 'nū. ¹¹ Nisaan²¹in 'nū coon¹³ cwoo²¹o. Joon jo liwúu¹ tii¹³i coon¹³ cuun²¹².

¹² Jesús-gi gajin²in:

—Jin²in jon ni jī² tyā' Dios: "Jo jmaa²¹a litsáai¹-o'o Ñā'ñū¹u' Dios."

¹³ Mo jo gatsaa²¹a Satanás 'e jmaa²¹gi coon¹³ Jesús gangawin²mo coon¹³ Jesús coon²¹ sii¹³.

Jesús 'láa² 'wii²¹² to² tyā'a fu Galilea

¹⁴ Jesús do nga²mo fu Galilea røø²¹mo 'in Espiritu Tyú² tyā' Dios. Joon líi¹ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tyā'a la caan²¹mo co' do. ¹⁵ Joon Jesús ga'e³ e tsá² tsi inūa la caan²¹mo cwo¹ sinagoga. Joon jilee²¹mo untyú¹ 'ii la caan²¹mo do.

Jesús ngaa¹²i fu Nazaret

¹⁶ Joon gangai² Jesús fu Nazaret. Fuu²¹ do-o li gacwáan¹in. Joon mo gati² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaa¹³i fu cwo¹ sinagoga tyā' tsá² Israel si² do jii¹³ la tsi² tyā'a. Joon gajmaa¹ a siin¹²in 'e faa²¹ a jī² taa¹³ jū³ tyú² tyā' Dios. ¹⁷ Joon gacwo² tsá² 'ii coon²¹ jī² tyā' 'in gafaa²¹ jū³ tyú² ca li²¹² sii²¹ Isaiás; joon mo ganá¹ joon gatsaa²¹a coon²¹ li jin¹² la lo:

¹⁸ In Espiritu Tyú² tyā' Ñā'ñū¹u' ngii¹ coon¹³ jna

tsū nigauntyú¹mo jna 'e cwó²oo jū³ tyú² tyā'a tyā' jilee²¹ tsá² tañii².

Joongi 'e jmáa³aa jū³ xiiala iláa²mo jilee²¹ 'in sijnii¹³.

Joongi unjnaa¹ unni² jilee²¹ tsá² 'in tíuu².

Joongi jmáa³aa tiin¹³ jilee²¹ tsá² 'in jmaai²¹ tsá².

¹⁹ La joon lisá² a jū³ 'e gacwaa²¹² jii²¹ mo jmoo¹o Ñā'ñū¹u' 'e tyú²-u tyā' tsá².

²⁰ Mo ngayuu¹² joon gajni¹ Jesús 'e jī² do joon gacwo² 'in tsá² 'in uncon¹³ 'in tyū² to² cwo¹ do. Joon gacwo²¹-o. Joon jilee²¹mo 'in tsá² taai² cwo¹ do jøø² Jesús 'áai¹. ²¹ Joon galáa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a jin²in:

—Nano-o nigatsin¹mo 'e jin² ni jī² tyā' Dios lo tyani²ii' —jin² Jesús.

²² Jilee²¹mo tsá² faa²¹ a tyū² tyā' Jesús.

Joongi líi¹ tsa'goo²¹ tsi jū³ 'ya² 'e sii²¹ Jesús 'ii. Joon gaunngii¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿Ti jon¹ 'in lo-o 'in jóon¹ Se³ do?

²³ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—'E la ja²mo ifu³naa¹ jna 'e jū³ lo: "Timí¹, un'láai² 'wo'o." Joongi 'e fú²uu¹ jna: "Jilaa²¹ 'e ganuu²¹u' 'e gajmaa²¹a fu Capernaum jmaa²¹a jon fuu²¹ góo²¹o lo."

²⁴ Joon gafaa²¹gi Jesús gasii²¹ 'i do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu¹ 'naa', ce jii¹³ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ jū³ tyú² jo faa²¹ tsa-goo¹o tyú² tyā'a. ²⁵ 'E ja²mo fuu²¹²uu¹ 'naa' 'e fúu¹ 'yiaa'ni² 'in seein²¹ fu Israel mo gacwo¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Elías jū³ tyú² tyā' Dios. Joon jo gajó² jmi¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no³. Joon líi¹ galisá² 'oo² la caain²¹ fuu²¹. ²⁶ Pe Dios jo gasii¹in Elías tyā' jii¹³ jaain²¹ 'yiaa'ni² 'in néei¹ fu Israel do. Gasii¹mo Dios 'ii tyā' jaain²¹ 'yiaa'ni² 'in seein²¹ fu li sii²¹ Sarepta tyān¹ co' fuu²¹ Sidón. ²⁷ Líi¹ jon seein²¹ tsat-saa¹³ jgøø¹³ fu Israel jee²¹² jmi²¹² tyā' tsá² gacwo¹ jū³ tyú² sii²¹ Eliseo. Pe jii¹³ jaain²¹ jo galáai². Jii¹³ Naamán 'in seein²¹ li tyū² to² Siria gaun'láai² Eliseo —jin² Jesús.

²⁸ Mo ganú² jilee²¹ 'in tsá² táai² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo líi¹ gati² 'ni²¹-tsi. ²⁹ Joon garóon². Joon gatyii¹mo Jesús fu caluu²¹² fuu²¹ do. Joon gangajéi¹³ Jesús fu coon²¹ yū' moo²¹ li náa¹ fuu²¹ do. Do-o la mo 'iin²¹²in 'e lee¹²i Jesús fu tyi² xá² do. ³⁰ Pe Jesús-gi gangii¹ tūn² tsa¹ jee²¹² 'ii. Joon ganga¹mo.

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'in 'yuu² 'in 'lii³ alma tyā'a

³¹ Joon gangó¹ Jesús fuu²¹ Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gajaan¹an 'e² e tsá² fu inūa cwo¹ sinagoga mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ³² Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹ e tsū 'wii¹³ faa²¹ a lawa jaain²¹ 'in 'oo¹o to².

³³ Cwo¹ do-o 'yuu¹ jaain²¹ tsá² 'in 'yuu² 'in 'lii³ alma tyā'a. Joon ga'oo¹o jin²in:

³⁴ —Túu¹ jna'a. ¿'Ee li¹ 'u¹u jee²¹² jna'a, Jesús tsá² Nazaret? ¿Ti ñi²'i 'e untyee¹u jna'a? Ñi²oo 'nii¹ 'nū. 'In tyú¹mo tyā' Dios 'nū —jin² 'in 'lii³ do.

³⁵ Pe Jesús gajii²in 'in espíritu gó² do. Joon gajin²in:

—¡Ca tii²! ¡Tiui² 'in tsañuu¹ lo!

Joon 'in espíritu gó² do gajmaa¹a cii²¹mo 'in tsañuu¹ do ni 'wó² tyani jilee²¹ 'in táai² do. Joon gacwo¹ 'in espíritu gó² 'ii. Ce jii¹³ coon²¹ 'e gó² jo gajmee²¹. ³⁶ Joon jilee²¹mo gafoo¹i. Joon gasii²¹i ruu²¹:

—¿'Ee-gi jū³ 'elo? ¿'Ee to² 'oo¹o 'in tsañuu¹ lo? jøø² xiiala tyū²u to² 'in espíritu gó² do, gatyū²u to² 'woo¹i, joon ga'woo¹mo!

³⁷ Joon líi¹ faa²¹ tsá² tyā' Jesús la caan²¹mo co' do.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³

³⁸ Joon gacwo¹í¹ Jesús fu cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' Simóoi¹³. Joon 'in 'yiaunsáa³ Simóoi¹³ nitsaa¹³o joongi 'yu tyii²mo. Joon gamii¹ tyani Jesús 'wii²¹² tya' 'ido. ³⁹ Joon gangatyéen¹ Jesús tyani li raain¹ 'ido. Joon ga'wó² 'e tyii²in do. Joon gajeen²¹mo. La tsifu joon garóon²o joon galáa² 'wii²¹² 'e unjii¹mo 'in tsá² do.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

⁴⁰ Mo gayoin² ní¹ jileei²¹ 'in 'aai¹ tsatsaa¹³, coon¹³ 'láai² nii² jmoowúu¹ 'e tyaan¹ tsá² gangajée¹³i li siin¹³ Jesús. Joon gauntsii¹ Jesús cwo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo fúu¹mo tsatsaa¹³. ⁴¹ Joongi ga'wooi¹ 'in 'liii³ taai² alma tya' tsá². Joon mo ga'woo¹i gajin²in:

—Jón¹ Dios 'nu.

Pe Jesús-gi gajii²mo 'ido, jo gacwo¹gi faa²¹ 'ido tsa níi²¹ 'in 'liii³ do 'e 'ii-o Cristo.

Jesús cwo¹ júu³ fu Galilea

⁴² Mo gajná² jmii²¹² Jesús do gacwo¹í¹o 'e fúu²¹ do. Joon gangóo¹ coon²¹ li 'ña'a. Pe 'in tsá² do ga'na²mo 'ii. Joon gatyaliin²mo li siin¹² Jesús. 'In²¹²in jnii²¹i wa'a jo tsáa¹a. ⁴³ Pe Jesús-gi gajin²in:

—'Ná²-a cwóo³oo júu³ tyá² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² ce jilaa²¹ fúu²¹ tsa 'wii¹³ cwáain¹ la lo-o gagoo²¹²oo.

⁴⁴ La joon gangi¹ Jesús cwo¹o júu³ tyá² la caain²¹ cwo¹ sinagoga li san² Galilea.

5

Tsá² saain² joo²¹ jmii²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesús

¹ Coon²¹ naa¹³ galí² siin¹³ Jesús ti' jmii²¹ tyíia¹ li sii²¹ Genesaret. Joon líi¹ fúui¹ tsá² gatyaliin². Joon lí¹ cuu¹² lí¹ li siin²¹ Jesús tsa 'iin²¹²in núu¹un júu³ tyá² tya' Dios. ² Joon gani² Jesús tún² barco líii² si¹³ co' do. Jo 'in tsafii²¹² do seen²¹. Ni'woo²¹mo caluu²¹² run²un náu³ tya'a¹. ³ Joon ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco do 'e nitya' Simóoi¹³. Joon gatyuu² Jesús to² nga'ii²¹ 'ido gala²gixu 'e barco do ti tsigi jmii²¹. Joon gacwo¹ Jesús tsi barco do. Joon galáa² wii²¹² 'e² tsá² júu³ tyá² ti li tyiin¹in do. ⁴ Mo ngayuui¹³ ga'e² tsá², joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Tyán² barco lo ti li 'o² jmii²¹. Joon 'ii³ii¹ náu³ tyii¹. Joon saan¹³naa¹ joo²¹ jmii²¹.

⁵ Simóoi¹³gi gañii¹:

—Tifo², la tóoi² 'woo¹ nigajmoo²¹o'o to² saain²¹ joo²¹ pe coonti jo 'in mo taan¹³na'a. Pe nano 'wii¹³ tyu²gi to² 'ii³duu náu³ tyiia.

⁶ Mo ngayuui¹³ gajmaa¹ la joon líi¹ fúui¹ joo²¹ jmii²¹ galí¹i ca ga'gii²¹ náu³ do. ⁷ Joon gajmaa¹ la lí² gasii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³on

do, 'in taai² barco coon²¹ do 'e tsaliin² tsaun-coon¹³on. Gajaliin²mo. Joon gaunrøø¹mo la ji tún² barco ca xuu jo gatá². ⁸ Mo ngayuui¹³ 'elo Simóoi¹³ Tú³ gasii²¹i wojni¹i tyani Jesús. Joon gajin²in:

—Túu² jna 'Ña'ñu¹u' tsa jaain²¹ 'in 'oo¹o tsaa² jna.

⁹ Simóoi¹³ do líi¹ ganga'goo²¹-tsi coon¹³ 'in catyaa²gi 'in téein² coon¹³ do mo gani² jileei²¹ joo²¹ jmii²¹ do. ¹⁰ Lí¹ jon ganga'goo²¹-tsi Jacobo coon¹³ Wó³ jón¹ Zebedeo. 'Ii jmoo¹o to² caain²¹ coon¹³ Simóoi¹³ do. Pe joon gasii²¹ Jesús Simóoi¹³ do:

—Jo foo¹³naa¹. La mo jée¹ jmoo²oo' to² saain²¹ joo²¹ jmii²¹ pe nano jmáa³aa' to² tyiia saan¹³naa¹ tsá².

¹¹ Joon gatyii²¹ barco do fu ti' jmii²¹. Do-o gasáa¹ coon²¹ tyaa¹. Joon ngaliin²mo coon¹³ Jesús.

Un'láai Jesús jaain²¹ tsá² líi¹ jgøøi²¹

¹² Gatyí¹ Jesús coon²¹ fúu²¹. Joon gani² jaain²¹ tsañuu¹ líii¹ jgøøi²¹ 'ii. Joon gasii²¹i moojni¹i ca ni 'wó² tyani Jesús. Joon gamii¹i tyani Jesús, gajin²in:

—'Ña'ñu¹u', wa' 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

¹³ Joon gason¹ Jesús tya' 'ido. Gajin²in:

—'Iin²¹²mo un'láa²na 'nu. Jmáa³oo 'láa²-o —jin² Jesús.

La tsifu mo gajin²in 'elo gajeen²¹mo 'e jgøø²¹ do tya'a. ¹⁴ Joon gatyuu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i ce jiin¹³ jaain²¹. Gasii²¹o 'ido:

—Cwo²¹o jiin¹³ tyani untsá². Joon untyú¹ 'wo'o coon¹³ to² 'e nigatyuu² Moisés. Coon¹³ 'e la joon líi² tsá² 'e niga'láa²mo'o.

¹⁵ Jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do la do, pe jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹ Jesús 'aai¹gi gafa¹ tsá² tya'a. Joon fúui¹gi tsá² licaain²¹ janúu² júu³ tya'a, joongi 'e un'láa²i Jesús 'ii coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an. ¹⁶ Pe Jesús gatyiin¹mo 'ña'a coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. Joon do-o ngafee¹³i Dios.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo²¹ tii²

¹⁷ Coon²¹ jmii²¹² 'yuui Jesús coon²¹ tsi inuu 'e² tsá². Joon néei¹ 'in líii¹³ tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in nijaliin² la caain²¹ co' Galilea coon¹³ Judea coon¹³ Jerusalén. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Jesús un'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³. ¹⁸ La 'ii²¹² joon gatyaliin² jaain²¹ gá¹i tsañuu¹ jée¹i jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo²¹ tii² 'in raan¹in coon²¹ nityi¹. La 'iin²¹²mo taan¹in inuu do joon tyái¹ tyani Jesús. ¹⁹ Pe jo gatsaa²¹a xii¹ fu tsataai² tsa líi¹ fúui¹ tsá² taai². Joon gasoo²¹o fu yu' 'nú¹ do. Joon gajan²an coon²¹ sii¹³ teja. Joon gaxái² 'in tsatsaa¹³ do tsiin¹in nityi¹ do jee²¹² tsá² fúui¹ do tyani li siin¹³ Jesús

do. ²⁰ Mo gani² Jesús 'e tsáa¹ mo-tsi 'ido joon gasii²¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, niga¹ in² mo tsaa² tyi¹.

²¹ Joon 'in tifo² tyá ley coon¹³ tsá² fariseo do ga'láa² 'wii²¹² 'i¹-tsi. Jin² in:

—In tsañuu¹ lo faa²¹ 'laa²¹ tyá Dios coon¹³ júu³ tyá'a. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² 'in² tsaa² tyá tsá² ce jiin¹³ 'ña'a Dios.

²² Tsa² nui² Jesús jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin² in:

—¿'Ee lí¹ 'i¹-oo' la no? ²³ ¿Noo 'e jogi¹ tyan¹ to² fuu²¹² 'in tsá² lo: "Jo 'ee tsaa² røø²¹ gi¹?", owa fuu²¹² 'u 'ee: "Ráan² un no, ngi² no"? ²⁴ Pe nano jímáa³ aa tyan² i¹ 'e tsáa¹ mo-'oo' 'e Ruu²¹ Tsá² tii² 'in² tsaa² tyá tsá² mo taain¹ fu juncwii²¹.

Joon gajin² in sii²¹ 'in tsá² 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tii² do:

—Nu-u, fuu²¹² un. Ráan² un, saa¹³ tyi¹ tyi¹, cwee²¹ fu tyi¹—jin² Jesús.

²⁵ La tsifu joon 'in tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tii² do garoon¹ on tyani jileei²¹ 'in tsá² do. Joon gasaa¹³ a tyi¹ tyá'a lí raan¹ in. Joon gangaa¹² i fu tyá'a cwo² o 'maai¹³ Dios. ²⁶ Jilee²¹ mo ganga¹ goo²¹-tsi. Joon gacwo² o 'maai¹³ Dios. 'Goo²¹ o líli¹ gajin² in:

—Nano niganee²¹ e' coon²¹ 'e fee¹ 'áai¹.

Tøø²¹ Jesús Levi

²⁷ Mo ngayuu¹³ jilaa²¹ 'elo gacwo¹ i Jesús. Joon gani² jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² sii²¹ Levi. Tyiin¹³ in coon²¹ lí cí¹ tsá² 'laa¹³ tyá jilaa²¹ 'e 'nii¹. Joon gasii²¹ i Jesús 'ido, jin² in:

—Ná¹ coon¹³ jna.

²⁸ Joon garón² Leví do. Gatá² o jilaa²¹. Joon gangoo¹ coon¹³ Jesús.

²⁹ Mo lí ciiin²¹ gi¹ xu joon gajmaa¹ a Levi coon²¹ jmi²¹² fee¹ lí fu tyá'a tyá Jesús. Joon líi¹ fúu¹ 'in cón² 'laa¹³ tyá 'e 'nii¹ tsá² taai² coon¹³. 'In líi¹³ gi¹ tsá² néei¹ coon¹³. ³⁰ Pe tsá² fariseo coon¹³ 'in tifo² tyá ley ga'láa² 'wii²¹² sii²¹ tsá² tyá Jesús, jin² in:

—¿'Ee lí¹ cø²øø' joongi 'ú²uu' coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tyá 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ 'in catyaa² gi¹ 'in røø²¹ tsaa²?

³¹ Jesús-gi gasii²¹ i do:

—Jo 'néi¹ timi¹ tyá jileei²¹ 'in tyú¹. 'Néi¹ mo jiin¹³ tyá tsatsaa¹³. ³² Jo mo gagoo²¹² oo wa'a tø¹³øø jileei²¹ 'in tyú¹. Tø¹³oo jiin¹³ 'in røø²¹ tsaa² 'e jaa²¹ a-tsi.

Ungii¹ i tsá² Jesús xiiala jmo¹ tsá² taa²¹ a jo gøø²¹ø

³³ Joon gaungii¹ i 'in tsá² do Jesús jin² in:

—¿'Ee lí¹ jmo¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Wó³ taa²¹ a jo gøø²¹ø joongi faa²¹ a júu³ tyú²? Joon la joon jón jmo¹ tsá² fariseo. Pe tsá² tyi¹ gi¹ i gø² o joongi 'un² o—jin² 'in tsá² do.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—'Goo²¹ wa'a jo dø¹ tsá² mi tyalin² coon²¹ lí gacui² cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyiin¹³ 'in tsá²

gacui² cwoo²¹ do gø²ø. ³⁵ Pe ijó² coon²¹ jmi²¹² mo jo seein²¹ gi¹ 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do jee²¹² 'naa'. Joon jmi²¹² joon lí²-i jmá¹ tsá² taa²¹ a jo døø²¹ø.

³⁶ Gajin² in jón Jesús gasii²¹ i 'ido 'e cwáain¹ lo:

—Jin² 'in tsá² 'e jo tyú² wa'a tyu² tsá² ca'no³ siin¹³ 'mii² joon taan¹² an coon¹³ siin¹³ tsáai². Wana gajmaa¹ tsá² la joon tsa¹ i¹³ i siin¹³ 'mii² joon jo jnee¹ in røø² coon¹³ siin¹³ tsáai² do. ³⁷ Joongi tún² jo lí³ wa'a tyiia² tsá² jmi¹ móo¹ 'mii² tsi loo²¹ tsáai² tsa wana gajmaa¹ tsá² la joon 'e jmi¹ móo¹ do mo 'yá² joon 'gi¹ o 'e loo²¹ tsáai² do. Joon la joon 'e tsa¹ i¹³ jmi¹ móo¹ coon¹³ 'e loo²¹ do. ³⁸ Tsa² 'ná²-a tyiia²¹ tsá² jmi¹ móo¹ 'mii² coon²¹ tsi loo²¹ 'mii². Joon la joon røø²¹ tsatiin¹³. ³⁹ Jo 'iin²¹² in tsá² 'uun² un vino 'múu² tsifu mo ngayuu¹³ gaun¹ tsá² vino tsáai² tsa jin² tsá² 'e jmá² gi¹ vino tsáai².

6

Tsá² tyá Jesús cuun¹ mi² trigo mo jmi²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá²

¹ Coon²¹ jmi²¹² gali² mo gati² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngóo¹ Jesús coon²¹ jee²¹² lí sijna² trigo. Joon tsá² tyá'a ngalin² cuun¹ un mi² trigo do. Joon untyuu²¹ coon¹³ cwoo²¹ o. Joon gø²ø mi² tyá. ² Joon 'in líi¹³ tsá² fariseo gaunngii¹ i sii²¹ i 'ido:

—¿'Ee lí¹ jmo² oo' to² 'e jo tii² jmo¹ tsá² mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo² tsá²?

³⁻⁴ Jesús-gi gañii¹:

—Tyú² u ñi³ 'naa' 'e gajmaa¹ líi²¹² David. Coon²¹ jmi²¹² gali² coon¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ mo gatsá² un 'áai² fu tsi inuu cwo¹ tyá Dios. Joon gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ ni cwaai¹³ fiin¹³ jiin¹³ untsá² tii² gø¹ø 'e 'iñi¹ do. ⁵ La joon jón Ruu²¹ i Tsá² tii² mo tyu² u to² mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tyuun²¹ cwoo²¹ o

⁶ Mo gati² coon²¹ gi jmi²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús nga¹ i²¹ fu inuu cwo¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e 'e tsá². Joon do-o 'yúu² jaain²¹ tsá² 'in tyuun²¹ cwoo²¹ tsáa¹. ⁷ Joon 'in tifo² tyá ley coon¹³ tsá² fariseo jøø² i Jesús. Gacón² cwáain¹ wana iun'láai² Jesús 'in tsá² do mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Coon¹³ 'e la joon lí²-i jmáa¹ a tsaa² tyá Jesús. ⁸ Pe Jesús ñi¹ o 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹ i 'in tsá² tyuun²¹ cwoo²¹ do:

—Ráan² un. Jmáa² siin¹³ u'un tún² tsa² no.

Joon garón² 'in tsá² do. Joon gajmaa¹ siin¹² in. ⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹ i 'in tsá² catyaa² do:

—Niunngii² duu 'naa', ¿'ee 'e tii² jmaa¹ tsá² mo 'e jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ti 'e tyú² owa 'e gó² 'ee? ¿Ti 'e jmá¹ tsá² tiin¹³ tsá² owa 'e jóoin² tsá² 'ee?

10 Joon gajóø²¹: Jesús jileei²¹ 'in téein² co' li siin¹³ in. Joon gasii²¹ 'in tsañuu¹ do:
—Nii¹³ cwoo¹o.

Joon gajmaa¹ 'in tsá² do. Joon ga'lóo² cwoo²¹. 11 Pe 'in catyaa¹²gi do gatsá² 'nii²¹-tsio. Joon ga'láa² 'wii²¹² unngii¹ la 'oo²¹jee²¹² 'ii 'ee ijmaa¹a 'e gó² tya' Jesús.

Tyii¹³ in Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a

12 Jee²¹² jmü²¹² joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ moo²¹. Ngafaa¹²a júu³ tyá². Joon do-o gajaan¹ la tóø²mo 'woo¹ fee¹i Dios. 13 Joon mo gajná² joon gatø² Jesús tsá² tya'a 'in ngi¹ coon¹³. Joon gatyii¹³ in dyatuuin¹ jee²¹² 'ii. 'Ii 'in galisii²¹ apóstol. (tøø¹21-tsi tsá²: tsá² tya'a 'in gasii¹ in.) 14 'In lo do 'in sii²¹ Simóoi¹³, 'in gaunsii²¹o jon Tã³. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Dii³, ruu²¹i Simóoi¹³. 'In catyaa¹²gi do sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Lii²¹² joongi coon¹³ Bartolomé coon¹³ 15 Untóø³ coon¹³ Tomóo¹³. Joongi coon¹³ Jacobo jón¹ Alfeo coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananista. 16 Coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo coon¹³ Judas Iscariote, 'in mo liciin²¹ ga'nii¹ Jesús.

Ga'e² Jesús tsá² fúui¹

17 Jesús gajgáai¹ fu moo²¹ do coon¹³ 'in tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajaan¹ coon²¹ ni mi¹³ coon¹³ 'in ngii¹ coon¹³. Joon líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹. 'In tsá² do nijalín² la caain²¹ li san² Judea coon¹³ Jerusalén coon¹³ li tyá² to² Tiro coon¹³ Sidón. 'In tsá² lo nijalín² 'e janáú² júu³ tya' Jesús. Joongi jalín² wa'a un'láai² Jesús 'ii jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. 18 Joongi jileei²¹ 'in ni² wúu¹ coon¹³ espíritu gó² un'láa²mo. 19 Jileei²¹mo tsá² 'iin²¹² in 'in soon²¹ on tya' Jesús tsu tyá² jmoo¹o mi¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'o. Joon ga'láa²mo jileei²¹.

Cwoo¹ Jesús júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyá²

20 Joon gajóø²¹ Jesús tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajin² in:

—Tyá²-u si¹³ 'oo' tsá² tañii² 'naa', tsu ityu² Dios to² 'naa'.

21 'Tyá²-u si¹³ 'oo' 'naa' 'in un'aai² no, tsu mi li ciiin²¹ niró¹mo tu¹uu¹.

'Tyá²-u si¹³ 'oo', 'naa' 'in ci² nano, tsu mi li ciiin²¹gi nilijløø¹³ moo¹.

22 'Tyá²-u si¹³ 'oo' jileei²¹ 'naa' mo 'eei¹ tsá² 'naa', joongi mo 'woo¹ tsá² 'naa' fu caluu, mo faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyii', mo faa²¹ tsá² gó² 'wii¹³ tyii' tsu 'wii¹³ ngii¹ii' coon¹³ 'in Ruu²¹i Tsá². 23 Unjløø¹³ 'yaanaa' coon¹³ 'e jmü²¹² joon tsu líi¹ fee¹gi tyii' mo tyalín²'naa' ñu¹fú². La joon jon gajmaa¹a 'in 'líi²¹² tsacøø¹³ tya' 'in tsá² no, gajmee²¹ 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² calií.

24 'Lii¹ fúu² 'naa' tsá² sá² cuu² tsu ni-gali¹óø² 'e tyá² seen²¹ 'naa'.

25 'Lii¹ fúu² jileei²¹ 'in seein²¹ tyá² nano tsu mi li ciiin²¹gi xu nityaa²¹² un'aa²'naa'.

'Lii¹ fúu² 'naa' 'in jløø¹³ nano tsu mi li ciiin²¹gi xu 'inchi³oo' coon¹³ jilaa²¹ fa'i².

26 'Lii¹ fúu² 'naa' jileei²¹ 'in faa²¹ tsá² tyá² tyii' nano tsu la joon gajmaa¹a 'líi²¹² tsacøø¹³ tya'a coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ gó² lawa júu³ tyá².

E² Jesús tsá² 'e ná² 'iin²¹² tsá² 'in 'eei¹ 'ii

Faa²¹gi Jesús jin² in:

27 —Pe jilee²¹'naa' 'in nuu¹u júu³ tyiia fuu²¹²uu 'elo: Cwoli¹'naa' jileei²¹ 'in 'eei¹ 'naa'. Joongi jmaa²'naa' jilaa²¹ 'e tyá² tya'a. 28 Cwauncwaa³'naa' jileei²¹ 'in un'líi¹³ 'naa'. Mii²'wii²¹² tya'a tyani Dios jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'naa'. 29 Wana 'in gapó² cataain²¹ ni¹i, cwoo¹³o wa'a pó² 'e cataain²¹gi do. Wana 'in gatyí² 'mi² tyiá² tyi¹ cwoo¹³o cwotyaaan²¹ jon 'e 'mi² tyii¹³i. 30 Cwoo¹³ doñi¹iin 'in gamí¹. Wana 'in gacón² 'e 'óo²-o' jo mi²gi. 31 Jmaa²'naa' tya' tsá² xeei²¹ ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²'naa' 'e jmá¹ tsá² tyii'.

32 'Jmaa²'naa' 'e tyá² jon' jiiin¹³ tya' 'in tsá² 'in 'néei¹ 'naa' tsu tsá² gó² jmoo¹o 'e tyá² tya' jiiin¹³ 'in 'iin²¹²mo. 33 Jo jmaa²'naa' 'e tyá² wana jmoo²oo' tyá²-u jiiin¹³ tya' 'in tyú¹ coon¹³ 'naa' tsu cagi 'in jo tyú¹mo jmoo¹o la joon. 34 Joongi jo jmaa²'naa' 'e tyá² wana tyii¹oo' jiiin¹³ coon¹³ 'e líi² 'naa' 'e joon¹³ on jilaa²¹ tún¹ tsu la joon jon 'in gó² tyi²o tya' 'in gó². 'i¹-tsi 'e 'ii²¹mo jilaa²¹ tún¹ tya' 'ido. 35 Pe 'naa' ná¹ un'nee²¹'naa' ce jileei²¹ 'in 'eei²¹ 'naa'. 'Ná¹-a jmaa²'naa' jilaa²¹ 'e tyá¹ tya'a. 'Ná²-a tyi²oo' tya'a. Cwoo²oo', jo 'e 'i¹gi-oo' 'e có²gi' tún¹ jiiin¹³ tya'. Tsu la joon jon lí² lifee¹gi jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa'. Joon la joon líin¹'naa' jón¹ Dios 'in Nii¹gi. Tsu 'in feei¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in jo cwoo²¹ 'maa¹³i 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in gó². 36 Cwoli¹'woo¹-oo' jon la 'woo¹-tsi Nii¹'u'.

Jo jmaa²'naa' tsaa² tya' tsaruu²¹'naa'

'E²gi Jesús tsá² gajin² in:

37 —Jo cwó²oo' tsaa² tya' tsaruu²¹'naa' la joon jon Dios jo icwó¹ tsaa² tyii'. Jo piin²¹²'naa' tsá² xeei²¹ la joon jon Dios jo piin²'naa'. 38 Cwoo¹³gi tsá² xeei²¹ 'e tyá² la joon jon cwo²gi Dios 'naa' 'e tyá². Mo tyaa¹ 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹ røøi²gi tó²oo'. Tá²gi táa²'naa'. Nijmaa¹ Dios 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'ii²¹ 'e 'naa' gajmee¹³ 'naa' to² coon¹³ tsá² xeei²¹.

39 Jesús gasii²¹gi tsá² cwáain¹ lo:

—Jo líi¹i jaain²¹ tsatiuu² 'meéi² jaain²¹gi tsatiuu² tsu la jiwáa²mo ixuu²¹i coon²¹ tsi too²¹. 40 Xu¹fiin¹³ cwo²-tsi 'ái¹ 'in untsáa¹ do pe jo lí² tii²gi jiiin¹³ la tii² tifo² tya'a. Pe mo natii² tyá²-u itii² la tii² tifo² tya'a.

41 'Áai¹ jo tyan¹ to² lí² jøø¹³ coon²¹ tyi¹ 'yu unni² ruu²¹u. Pe joon jo mo tyaan²'du¹

cwáain¹ coon²¹ po'mó² sicu³ unni²¹i 'wo'o.
 42 Xhiala tá²-o'o fu³u ruu²¹u: "Ru¹u
 cwodu' tyi³i tyi¹ 'ya unni²¹i." Pe jo
 mo tyan¹du'u cwáain¹ xhiala lí¹ po'mó² 'ya
 unni²¹i 'wo'o. iTsá² tajuui²¹ 'nu! Tyi²du' jéei¹
 po'mó² 'ya unni²¹i joongi lí² jó¹³ 'e lí² tyi³i
 tyi¹ 'ya unni² ruu²¹u—gajin² Jesús.

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ 'e 'oofuu²¹ si¹í¹

43 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Jo sá² 'mó² 'oofuu²¹ tyá² 'e cwo¹ 'oo-
 fuu²¹ gó² jon'gi sá² 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'e cwo¹
 'oofuu²¹ tyá². 44 Cwii¹ tsá² 'mó² 'e 'í¹ 'oo-
 fuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ si¹í¹. Jo cun¹ tsá² mi³
 cworí³ 'e tsi wuu²¹ tóon¹ fi¹. 45 Jileei²¹ tsá²
 tyú¹ faa²¹o jilaa²¹ 'e tyá²-u tsu tsi alma tya'o
 náa¹ jilaa²¹ 'e tyá². Jileei²¹gi tsá² gó² faa²¹o
 jilaa²¹ 'e go tsu tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e
 gó². Ce jilaa²¹ 'e gafaa²¹ tsá² coon¹³ 'oo² 'e
 jalí² tsi alma tya'a tsá² joon.

Tún² nii² tífuu²¹ 'e jmoo¹o tsá²

46 Jesús jin²in:

—'Naa' fuu²¹ jna: "Ñá¹ñu¹u." Pe jogi
 jmoo²oo' la to² tyu³uu. 47 Fu³duu 'naa' xhiala
 líi² jileei²¹ 'in jalíin² janú² jú³ tyiia, joongi
 jmoo¹o la to² tyu³uu. 48 Líi¹ lawa jaain²¹
 tsañuu¹ 'in gajmaa¹² coon²¹ 'nú¹. Pe nifu
 ga'in¹in 'o'2 líi¹. Joongi gajmaa¹ a tífuu²¹
 ni cuun²¹² do. Joon la joon mo gali¹láai²
 jmi²¹ do líi¹ ga'la² 'e 'nú¹ do. Pe jo gali²i
 gatyíian² tsu 'wii¹³ ni cuun²¹² lí¹ tífuu²¹ do.
 49 Pe jileei²¹ 'in nuu¹un joon jo jmoo¹o la
 to² tyu³uu líi² lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gaj-
 maa¹² 'e 'nú¹ ni 'wó². Jo 'ee tífuu²¹ gasii²¹i.
 Joon mo gali¹láai² jmi²¹ joon gatyíian² 'e
 'nú¹ do. Joon gaci²mo. Joon nga¹í¹ coonti
 —jin² Jesús.

7

*Un'láai² Jesús jaain²¹ tsa'leei¹² tya'
 jaain²¹ 'láa² tya' Roma*

1 Mo ngayuu¹³ gatséi¹ gafeei²¹ Jesús 'in
 tsá² do joon gangó¹ fu Capernaum. 2 Do-o
 ni seen²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² cíen¹³ 'láa²
 tya' Roma. Joon ni'áa¹ jaain²¹ tsá² tya'a
 'in ni'íin²¹²in líi¹. Niraan¹ ti li júun²mo.
 3 Mo ganú² 'in tyu² to² 'láa² do 'e faa²¹ tsá²
 tya' Jesús joon gasii¹in jaain²¹ gá¹i tsacó¹i¹³
 jee²¹² tsá² Israel 'e tsamí¹i tyani¹i wa' jó¹
 jaun'láai² tsá² tya'a. 4 Joon gangatyéein¹
 'in tsá² do tyani Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹²
 gamí¹i tyani Jesús, jin²in:

—'In tyu² to² 'láa² do tí²mo 'e uncoon¹³on
 5 tsu líi¹ fee¹-tsi tya' fuu²¹ goo²¹o'. Joon 'i-o
 tyu² to² líi¹ 'e cwo¹ tyi¹.

6 Joon gangó¹ Jesús coon¹³on. Pe mo
 gatyíia¹ tyan' co' li si² 'nú¹ do joon 'in tyu²
 to² 'láa² do gasii¹in jaain²¹ tsá² seen²¹ tyá²
 coon¹³ 'e tsasi¹³i Jesús:

—Ñi'fi²¹i, jo untyiin²gi 'wo'o, tsu jo tí²na
 'u²u 'inuu tyiia. 7 'Wii¹³ joon jo gatá²-tsii
 ga'nee²¹na 'nu. Li goon foo²¹o' joon la joon
 i'láa²mo tsá² tyiia. 8 Lawa'a jna 'ii¹³ moo to²
 tyu² tsá² xeei²¹ joongi tyu³oo to² tsá². Joon
 mo tyu³uu to² 'e tsalin² tsá², tsalín²mo jon.
 Joongi motyu³uu jó¹, jó¹-o. Joongi mo tyu³uu
 to² tsá² tyiia jilaa²¹a jmoo¹-o.

9 Joon mo ganú² Jesús 'elo líi¹
 ganga'goo²¹-tsi. Joon gajó¹í² jileei¹³ tsá²
 jalín² coon¹³ do. Joon gajin²in:

—'E la ja²mo, jii¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Is-
 rael jo mo gatsee²¹na 'in tsáai¹-tsi la tsáai¹-tsi
 'in tsañuu¹ lo.

10 Joon mo gangaliin¹in 'in tsá² gasii¹in do
 gatsee²¹i 'in tsá² do nityú¹mo.

*Gajmaa¹a Jesús gajii¹ jóon¹ jaain²¹
 'yiañú²*

11 Mo ngayuu¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngó¹
 fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nain. Joon ngalín²mo
 coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³on coon¹³ fúu¹gi tsá²
 xeei²¹. 12 Joon mo gatyíia¹ co' fuu²¹ do
 gani²¹ jéi¹ tsá² jaain²¹ 'li²¹² itsa'áa¹³i. Jiin³
 'in do-o jóon¹ 'yiañú² 'in niseein²¹. Líi¹
 fúu¹ tsá² seen²¹ fuu²¹ do ngalín² coon¹³on.
 13 Mo gani¹in Jesús 'ii fúu² galíi² 'ido. Joon
 gajin²in gasii²¹i 'ido:

—Jo cí²¹i.

14 Joon gangatyéein¹ Jesús. Joon gasuu²¹ 'e
 cwó¹ do. Joon 'in tyan¹ cwó¹ do gajan¹o.
 Joon gasii²¹ Jesús 'in 'li²¹² do:

—Simi²¹, jna-a fuu²¹²uu 'nu: iRaan²un no!

15 Joon 'in tsá² nigajúin¹ do nigacwoo²¹-o.
 Joon galáa² 'wii²¹² faa²¹a. Joon Jesús ga-
 jaan²¹mo sáa³o 'ido. 16 Mo gani²¹ 'in tsá²
 taain²¹² do jilaa²¹ 'elo jmai² 'in fafoo²¹mo.
 Joon galáa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios.
 Jin²in:

—Jaain²¹ tsá² feei¹ 'in cwo¹ júu² tyá² niga-
 jnéi¹ jee²¹² jna'.

Jin²o jon:

—Dios nigajó² 'e uncoon¹³on fuu²¹
 goo²¹o'.

17 La tó¹i Judea coon¹³ la cu' li' li san²
 galíi¹ tsá² 'e nigajmaa¹ Jesús.

Tsá² 'in gasii¹in Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹

18 'In tsá² ngii¹ coon¹³ Wó³ gajma²o júu³
 jilaa²¹ 'e nigali². Mo gali¹í² Wó³ 'elo joon
 gató²o ngá¹ jee²¹² 'ii. 19 Joon gasii¹in tyani
 Jesús 'e tsasi¹³i wana jo²o 'i-o Cristo 'in 'ná²
 jó¹ owa' síjéen¹ 'in xee²¹mo 'ee. 20 'In
 tsá² gasii¹in Wó³ do gangatyéin¹mo li siin¹²
 Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ nigasii¹in jna'a 'e
 unngii²i 'nu wana 'nu-u Cristo 'in 'ná² jó¹
 owa 'ná²-a jeen²na'a 'in xee²¹mo 'ee.

21 La tsifu joon mo gatyálin² 'in
 tsá² do, Jesús gaun'láai² fúu¹ tsatsaa¹³
 coon¹³ jmoowú¹ tsáai² coon¹³ 'láai² nii²gi
 jmoowú¹. Ga'woo¹ 'in líi³ táai² alma tya'

tsá². Líí¹ jon fúu¹ tsatiuu² gaun¹láa². 22 La joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² do:

—Cwoliin²naa¹, joon cwosi²ii¹ Wó³ la li 'e nigañi²ii¹ joongi niná²uu¹. Cwosi²ii¹ xiiala la lí² joo² tsatiuu². Joongi tsajluu¹¹³ lí²-i ngí³. Joongi tsá² jgøø¹²i galá²mo. Joongi tsá² cwuu¹²¹² nuu¹o. Joongi 'lí²¹² gajjin²¹o. Joongi tsá² tañi² nuu¹o júu³ tyú² tya¹ 'e tiin¹³ tsá². 23 Jløø¹³mo 'aai¹ jileei²¹ 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

24 Mo ngayuu¹¹³ gangaliin² 'in tsá² gasii¹ in Wó³ Jesús galá² 'wii²¹² gasii²¹i tsá² cwáain¹ tya¹ Wó³, jin²in:

—'Naa¹ jo mo tyaliin²naa¹ tyajoo²oo¹ li jo 'in tsá² seen²¹ coon²¹ tó² 'e jøø¹²¹ coon¹³ tyi². 25 Jon'gi mo tyajoo¹²¹ 'naa¹ jaain²¹ tsá² 'in tyi² 'mi² tyú². Niñi³ 'naa¹ jileei²¹ 'in tyi³ 'mi² tyú² 'in seen²¹ tyú² 'ii néei¹ lacaain²¹ tya¹ røø¹³mo. 26 'Naa¹ nigatyajoo²¹naa¹ jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú². Joon la joon gañi²ii¹. La joon fo²oo¹ 'e 'ido-o 'in tyiin²gi la jee²¹² jileei²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tyú². 27 Tøø¹ cwáain¹ tya¹ 'ii la mo gajin² ni jí² tya¹ Dios la lo:

Sii³na tsá² tyan¹ júu³ tyú² nifugi li cwóo²o.

Joon 'e tyaa² tyú² tsá² 'ii²¹mo 'nu.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu¹ 'naa¹, jee²¹² jileei²¹ tsá² jo mo cwai² jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² 'in feei¹gi lagi Wó³ sai¹ tsá² jmi²¹. Pe doñi¹iin 'in wói¹gi 'in seen²¹ li tyu² Dios to² 'ido 'in feei¹gi lagi Wó³.

29 Mo ganuu¹un jileei²¹ tsá² 'elo coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya¹ jilaa²¹ 'e 'ni¹ tsá² 'in nigasaai¹ Wó³ jmi²¹ gajin²o 'e ja²mo Dios. 30 Pe 'in tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya¹ ley 'in cwói¹ yaai¹ 'e saai¹ Wó³ 'ii jmi² jo ga¹i²¹i jilaa²¹ 'e la mo 'iin²¹² Dios jmaa¹a 'wii²¹² tya¹a. 31 Gajin²gi Jesús:

—Nanogi cón³duu cwáain¹ xiiala líi¹ tsá² 'in seen²¹ nano. Fo³duu xiiala líi¹. 32 Líi¹ la líi¹ xuu¹²¹² 'in néei¹ to² coo¹o la caain²¹ fu¹ moo¹³. Tøø¹²ø xuu¹²¹² ngii¹ coon¹³ jin²in: “Xuu²¹u¹ lúu¹ pe jo tseen²¹naa¹. 'øø²¹øø coon²¹ júu³ fa¹³ tyii¹ pe jo cí²ii¹.” 33 Gajo² Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ joon jo 'ee gøø¹²ø 'iñi¹ jon'gi vino 'uun²¹un. Joon 'naa'gii¹ foo²¹oo¹ 'e tyaan¹ coon²¹ espíritu gó². 34 Joon mo ngayuu¹¹³ joongi gago² jna 'in Ruu²¹na Tsá². Gøø¹³oo joongi gu¹³oo. Joongi foo²¹oo¹ 'e jlo² tu¹³uu, 'e gøø³øø joongi gu¹³uu líi¹gi. Joongi foo²¹oo¹ 'e seen²¹na tyú² coon¹³ jileei²¹ 'in røø¹²¹ tsaa² coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya¹ 'e 'ni¹ tsá². 35 Iliñi¹ tsá² 'e jmi¹¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmo¹ 'in jai² líi²i¹ 'ii.

Tyín¹³in Jesús fu tya¹ jaain²¹ tsá² fariseo sii²¹ Simóoi¹³

36 Jaain²¹ tsá² fariseo gatø¹ø Jesús 'e tsa¹ee²¹e 'i¹ fu tya¹a. Joon gangó¹ Jesús fu tya¹a. Joon jün¹³ la tiisi² gacwoo²¹ Jesús caai¹ mesa. 37 Joon galiñi¹ jaain²¹ tsami²

'in nirøø¹²¹ tsaa² 'in seen²¹ 'e fuu²¹ do 'e nigangó¹ Jesús nga¹ee²¹ 'i¹ fu tya¹ 'in fariseo do. Joon gatyii¹a 'in tsami² do tyaan¹ coon²¹ tsuu² lí¹ cuun²¹² alabastro si²o jmi²¹ jma-fuu²¹. 38 Joon líli¹ ci²i²; xuu¹²¹²-tsi. Gatyii¹a caluu li tyiin¹² Jesús. Joon galá² 'wii²¹² garun²¹un tíi² Jesús coon¹³ jmi²¹ toon²¹ uníi¹. Mo ngayuu¹¹³ joon gauntyuun²¹ coon¹³ jñatyii¹. Joon gajun¹un tíi² Jesús. Joongi ga¹i² jmi²¹ jmafuu²¹ tíi² Jesús. 39 Joon mo gani² 'in tsá² fariseo 'in nigatø¹¹ Jesús do joon ga¹i¹-tsi: “Wana 'in tsañuu¹¹ no 'e la jai² jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² nilili¹³o 'iin 'in sá² tya¹a. 40 Joongi nilili¹³o xiiala líi¹ 'in tsami² do. Tøø¹ jaain²¹ tsami² 'in røø¹²¹ tsaa² no.” Joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² fariseo do:

—Simóoi¹³, sá² coon²¹ 'e fuu²¹uu¹ 'nu.

Joon gañi¹i¹ 'in tsá² fariseo do:

—Faa¹³du¹, tifo¹².

41 Joon gajin² Jesús:

—Lawa gá¹i¹ tsañuu¹¹ nirøø¹²¹ cuu² tya¹ jaain²¹ tsañuu¹¹ 'in tyi² cuu². Jaain²¹ 'ido nirøø¹²¹ ñá² dóien¹³ cuu². 'In jaain²¹ dogen¹ nirøø¹²¹ ca¹no³ ciein¹³. 42 Joon jo nii²¹ 'e ityi²gi 'e røø¹²¹ tya¹ 'ido. Joon 'in tsá² tyi² cuu² do galifee¹¹mo-tsi 'e røø¹²¹ 'ido tya¹ la jiwaa²mo. Joon nano jmaa²du¹ júu³, 'i¹iin jee²¹² ngá¹ do 'in gali¹iin²¹²gi 'in tsá² tyi² cuu² do?

43 Joon gañi¹i¹ Simóoi¹³:

—Líi²na 'in tsañuu¹¹ 'in garøø¹²¹gi líi¹gi.

Joon gajin² Jesús:

—Jo²o júu³ tyi¹i.

44 Joon gajoo¹² Jesús 'in tsami² do. Joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Jøø¹²¹du¹ 'in tsami² lo. Ga¹uu²¹²uu fu tyi¹i. Joon jo gacwo²¹o jmi²¹ 'e ruun¹³uun tíi³ii, pe 'in tsami² logi garun²un tíi³ii coon¹³ jmi²¹ toon²¹ unníi¹. Joon gauntyuun²¹ coon¹³ jñatyii¹. 45 Jo gajin¹¹in tyiia pe 'in tsami² logi jo mo jan¹ jun²o tíi³ii jün¹³ la ga¹uu²¹ tyi¹i. 46 Jo ga¹ee²¹e aceite mootyíi³ii, pe 'i-gi nigaxé¹² jmi²¹ jmafuu²¹ tíi³ii. 47 'Wii¹³ joon fo¹³oo: Líli¹ røø¹²¹ tsaa² pe 'ee²¹o xiiala 'iin²na tsaa² tya¹a tsu¹ 'wii¹³ líi¹ gali¹iin²¹² jna. Pe jileei²¹ tsá² 'in xuu¹ tsaa² 'iin²na tya¹a 'e joon xuu¹ 'e 'iin²¹in jna —jin² Jesús.

48 Joon gajin² 'in sii²¹i 'in tsami² do:

—Niga¹in¹moo tsaa² tyi¹i.

49 Joon jileei²¹ tsá² 'in nijaliin² néei¹ do coon¹³ 'i galá² 'wii²¹² síi¹ jee²¹² 'ii:

—'i¹iin 'in tsañuu¹¹ lo 'e ca jigi tsaa² tya¹ tsá² 'iin²in?

50 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'in tsami² do:

—Nigajmaa²¹²aa tiin¹³mo¹o tsu¹ 'wii¹³ ja²mo galiñi²u. Jløø¹³mo¹o cwoo²mo¹o.

8

Tsamí² 'in gauncoon¹³ Jesús coon¹³ 'e jmaa²¹ to²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngí¹ la caan²¹ mo fuu²¹ coo¹³ coon¹³ fuu²¹ pi³ do. Cwoo¹ o júu³ tyú² joongi 'e² e tsá² xiiala tyú² Dios to² tsá². Ngaliin² mo coon¹³ jⁱ dyatuuin¹ tsá² tyá'a. ² Ngaliin² mo jon 'in líi¹³ gi tsamí² 'in niga'wooi¹ 'in líi¹³ taai² alma tyá'a coon¹³ láai² nii² gi jmoowú¹. Jee²¹² 'ii ngóo¹ María 'in sii²¹ Magdalena. 'Ido-o niga'wooi¹ dyái¹ 'in líi¹³ taai² alma tyá'a. ³ Do-o jon ngóo¹ Yawuun², tsamí² tyá' jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Chuza 'in líi¹ to² tyá' Herodes. Do-o jon ngóo¹ Susana coon¹³ 'in líi¹³ gi tsamí² 'in uncoon¹³ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²¹ to².

Tyaa¹ Jesús júu³ cwáain¹ tyá' jaain²¹ tsá² jñí² mi³ jún²

⁴ Líi¹ fúu¹ tsá² ga'wooi²¹ la caain²¹ fuu²¹ do 'e tsajóo²¹² Jesús. Joon mo galicaain²¹ tsá² fúu¹ líi¹ joon gafaa²¹ Jesús coon¹³ coon²¹ cwáain¹. Gajin² in:

⁵ —Lawa jaain²¹ tsá² gacwo'i¹ ijñí² mi³ jún². La 'ii²¹² ngóo¹ dya'a 'e mi³ jún² do 'e líi¹³ mi³ jún² do gaxuu²¹ tyá' fu. Joon ga'ø²ø tsá² joongi gagøø²¹ø tón¹-on 'e mi³ do. ⁶ Joon 'e líi¹³ gi gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹². Joon mo ga'yiaa¹ ni¹ galityuu²¹ tsu jo 'ee cwoo¹³ sá². ⁷ 'E líi¹³ gi gaxuu²¹ jee²¹² tóon¹. Joon gajoo²¹ o coon¹³ 'e tóon¹ ga'yiaa¹ caain²¹ coon¹³ do. ⁸ Pe 'e líi¹² gi mi³ jún² do gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ li tyá². Joon mo gacwáin¹ tyá² gacwo¹. Ca cíein¹³ mi³ líi¹ gi la ca mi³ gacwo¹.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasii²¹ tsá² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Wa'a sá² loocwoo¹oo', nuú²duu¹.

'Ee lo 'ii³ 'e cwáain¹ do

⁹ Joon gaunngii¹ tsá² tyá'a:

—¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tyá' jún² do?

¹⁰ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Dios ijmaa¹ 'a 'e líi² 'naa' coon²¹ júu³ 'uuin²¹ tyá'a. Coon²¹ júu³ tyá' xiiala ityu² Dios to² tsá². Pe 'in cattyaa² gi fuu²¹² uuu coon¹³ jmai² júu³ cwáain¹ mo. Tsa joon mo jóø² jan² o lawa'a jo jóø² o. Joongi mo ganúu² o ján² lawa'a jo 'ee ga'øøi²¹-tsio.

Jesús faa²¹ a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tyá' tsá² jñí² mi³

¹¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'i do:

—'Elo-o 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo: 'E mi³ jún² do li la li júu³ tyá' Dios. ¹² Joon mo gaxuu²¹ 'e jún² tyá' fu do 'e gagøø²¹ ton¹ 'øøi²¹-tsi tsá² la li mo ganúu² tsá² júu³ tyá². Joon 'in líi¹³ jóo¹ o joon tyí² o júu³ tyá² do yu tsi alma tyá'a. Joon jo lí²-in litsáai¹-tsi 'e tiin¹³ in. ¹³ Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹²

cuun²¹² 'øøi²¹-tsi tsá² li la li mo ganúu² tsá² júu² tyá². Yaa¹ mo-tsi ga'ii²¹ 'e júu³ tyá² do. Pe mi ti 'ii²¹ ini² in wúu¹ 'wii¹³ tyá' 'e júu³ do ilicoon²¹ on. Líi¹ la li coon²¹ sa³ 'mó² 'e jo jmóo³ 'láai² sá². Jo ta²¹ a. ¹⁴ Mo gaxuu²¹ 'e mi³ jún² jee²¹² tóon¹ do 'øøi²¹-tsi lawa'a mo ganúu² tsá² júu³ tyá². Nuú¹ o pe ngaliin² mo jün¹³ la fu¹ taai². Jün¹³ la gajoo²¹ 'e sa³ do jee²¹² tóon¹ do lawa la joon jon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e tyiin² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² seein²¹. Jo 'ee garoo²¹ mi³ tyá'a. ¹⁵ Joon mo gaxuu²¹ jün² do jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ 'øøi²¹-tsi tsá² mo ganúu² tsá² júu³ tyá² do. Nuú¹ o joon cón² o cwáain¹ 'e júu³ tyá² do. Joon jmoó¹-o taa²¹ a. Joon 'e la joon garoo²¹ 'láai² gi.

Júu³ cwáain¹ tyá' po³ jí² coo²¹ 16 jín² gi Jesús:

—Ce jün¹³ jaain²¹ jo 'iin dyi² coon²¹ jí² joon mi yuu¹³ joon jñí²¹ si sii²¹ i nu' coo¹ mo² 'ee. Mo dyi² tsá² jí² li' yu'u sii²¹ tsá² joon jnee² tyá' jileei²¹ 'in tsá² taai²¹². ¹⁷ Ce jün¹³ coon²¹ 'e si¹ mo² jo lí² wa'a jo lí² jnee¹. Jon'gi sá² coon²¹ júu³ 'uuin²¹ wa'a 'e jo líi¹ tsá². Joon nilisá² júu³.

¹⁸ 'La joon nuú²duu¹ tyá² tsa jileei²¹ 'in 'ii²¹ mo júu³ tyá² do cwo² Dios 'e 'øøi²¹-tsi tyá² gi. Pe jileei²¹ 'in jo 'ii²¹ 'e júu³ tyá² do cwo² Dios 'e jo 'øøi²¹-tsi coonti.

Sáa³ Jesús coon²¹ ruu²¹ 19

¹⁹ Joon gatyalin² ruu²¹ 'i Jesús coon¹³ sáa³ a li siin¹² Jesús. Pe jo lí² tsatyéin¹ tyan¹ tsa líi¹ fúu¹ tsá² taai²¹². ²⁰ Pe 'in líi¹³ tsá² gasii²¹ o Jesús:

—Saa²¹ a coon¹³ ruu²¹ u téein² caluu. Joon 'iin²¹² in jóøi² nu.

²¹ Pe joon gajin² Jesús:

—Jileei²¹ 'in nuu¹ júu³ tyá² tyá' Dios joongi cón² du cwáain¹ coon²¹ tún² 'ii sáa³ aa joongi 'ii ruu²¹ na.

Un'woo² Jesús tyí² 'ii ni jmi²¹ 22

²² Coon²¹ jmi²¹² galí² nga¹ 'i Jesús tsi coon barco coon¹³ tsá² tyá'a. Joon gasii²¹:

—Tsa²¹ a' li' ti cataain² tyiaa¹ no.

Joon ngaliin² mo. ²³ Joon la 'ii²¹² ngaliin² ni jmi²¹ do-o gacwu²¹ mo Jesús. Joon galí² li ngaliin² do ga'ii² coon²¹ tyí² tá² li' 'e ni jmi²¹ do. Joon galáa¹ 'wii²¹² garø¹ mo jmi²¹ tsi barco do. Joon ga'ii¹ fo²-tsi li táai² do itá². ²⁴ Joon ngaliin² gaunjnaa¹-tsi Jesús. Joon gasii²¹ Jesús:

—iTifo²! iTifo²! jNitee² mo!

Joon garøon² Jesús. Joon ga'woo¹ 'e tyí² do coon¹³ 'e jno¹ jmi²¹ do coon¹³ júu³ tyá'a. Joon coon²¹ ga'ii² tii². ²⁵ Joon gajin² Jesús gasii²¹ tsá² tyá'a:

—¿'Ee lí² jo tsáai¹-oo'?

Pe 'ido-gi gafoo²¹ mo. Joon tsa'goo²¹-tsi. Joon gaunngii¹ ruu²¹ la jaain²¹ la jaain²¹:

—¿'Iin 'in tsañuu¹ lo 'e tyu²o to² tyi² coon¹³ jmi²¹ joon nuu¹³o?

Tsá² 'in 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a 'in seen²¹ fu Gadara

²⁶ Pe gatyalin²mo fu cwoo¹³ sii²¹ Gadara. 'E náa¹ li' ngoo¹³ tyiá¹ do tyani Galilea. ²⁷ Mo gacwo¹ 'ii Jesús fu tsi barco do gatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ seen¹ fuu²¹ do. Lii²¹² 'áai¹ ningóo¹ 'in tsañuu¹ do 'yuui jaain²¹ 'in 'lii³ alma tya'a. Jo tyi²gi 'mi². Jon'gi jon'gi inuu. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² joon¹on. ²⁸ Mo gani¹ 'in Jesús joon gasii²¹ 'i wójni¹ tyani Jesús. Joon ga'oo¹ jin²in:

—¿'Ee jmaa² a tyiia, Jesús? Jóon¹ Dios 'in ñi¹mo 'nu. Mi³ tyani²¹ 'e jo 'e²¹ e wúu¹ jna.

²⁹ La lo-o gajin² in tsu 'wii¹³ Jesús ni-gatyú² to² 'in espíritu taai² alma tya' 'ido 'e 'woo²¹mo. Lii¹ 'láai² fu 'in espíritu gó² do nigasaan¹ 'in 'in tsá² do. Joon nigañuu² tsá² cwoo²¹ tii². Nigañuu² coon¹³ cadena joon jo laai²¹gi. Pe 'gii¹o cadena do. Joon 'in espíritu gó² taai² jmoo¹ cwiin¹ 'ido ti li jo 'in tsá² seen²¹. ³⁰ Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ nu?

'Ido-gi gañii¹:

—Legión-mo sii²¹ jna.

'E lo-o gajin² in tsu 'wii¹³ lii¹ fúui¹ espíritu gó² 'in nigataai² alma tya'a. ³¹ Joon 'in espíritu do gami²¹ Jesús 'e jo sii¹² 'in 'ii li 'lii³. ³² Joon lii¹ fúui¹ ñi¹ taai² gó² co² do. Joon 'in espíritu gó² do gami²¹ Jesús 'e cwoo²¹ tsataai² tu² 'in ñi¹ do. Joon gacwóo¹o Jesús 'ii²¹. ³³ Joon 'in espíritu do ga'woo²¹ mo tya' 'in tsañuu¹ do. Joon ngataai² tu² 'in ñi¹ do. Joon 'in ñi¹ do gacwiin¹ in li siji² joon gapée¹ xuu²¹ tsi tyiá¹ do. Joon do-o gajoo²¹o jmi²¹.

³⁴ Mo gani² jileei²¹ 'in 'aai¹ ñi¹ do jlaa²¹ 'e gali² gafo¹mo 'áai¹ joon gacwiin¹o. Joon gangaliin¹ ngajmaa¹²a júu³ tsá² fuu²¹ coon¹³ la caain²¹gi li taain²¹² tsá². ³⁵ Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² seen²¹ do ngajó²o jilaa²¹ 'e nigali². Mo gatyalin² ti li siin¹² Jesús gatsee²¹mo 'in tsañuu¹ 'in niga'woo²¹o espíritu gó² alma tya' 'ido. Tyi¹³ 'in 'wii²¹² tii² Jesús. Tyi²¹ 'mi² joon niga¹tsi. Joon gafo¹mo 'in tsá² do. ³⁶ Joon jileei²¹ 'in nigan² gatyá¹o júu³ xiiala niga'láai² 'in tsañuu¹ 'yuui¹ 'in 'lii³ alma tya' do. ³⁷ Coon¹³ cwáain¹ lo-o jileei²¹ tsá² seen²¹ ti li sii²¹ Gadara do galáa² 'wii²¹² mii¹ tyani Jesús 'e cwo¹ 'e fuu²¹ do, tsu lii¹ 'goo²¹o. La joon nga¹ Jesús tsi barco. Joon ganga²mo. ³⁸ La nu¹gi 'e tsee²¹, 'in tsañuu¹ 'in ga'woo²¹ 'in 'lii³ alma tya' do gamii¹ tyani Jesús 'e tse²mo coon¹³on. Pe Jesús-gi gatyú² to² 'e ján²o. Joon gasii²¹ 'ido:

³⁹ —Cweei¹ fu tyi¹ joon cwotyá²a júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios coon¹³ 'nu.

Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gatyá¹o júu³ la jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús 'wii²¹² tya'a.

Jamii¹ Jairo coon¹³ tsami² 'in gasá² sin³ Jesús

⁴⁰ Mo gacii¹² Jesús fu 'ngoo¹³ jmi²¹ do ga'i²¹mo tsá² 'ii jlø¹³mo tsu jilee²¹mo sijéen¹³ 'in 'ii. ⁴¹ Joon gacwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jairo. 'Ii 'in tyu² to² cwo¹. 'In tsañuu¹ lo gasii²¹ 'i wójni¹ 'i 'wii²¹² tii² Jesús joon gamii¹ tyani Jesús 'e tsáa¹ fu tya'a. ⁴² Jaan²¹mo joon¹ seen²¹ 'in ngóo¹ dyatun¹ jiin¹. 'In raain¹ ti li júun²mo. Mo gangó¹ Jesús lii¹ fúui¹ tsá² ngaliin² coon¹³on. 'Áa¹mo cuu¹² li ngaliin² do.

⁴³ Joon jee²¹² 'ii ngóo¹ jaain²¹ tsami² tsaa¹³. Ningóo¹ dyatun¹ jiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ 'e jmoowúu¹ tuuin²¹ do. Joon 'áa¹mo niga'in² cuu² coon¹³ tim¹. Nigatsaa²¹² jilaa²¹ 'e 'oo¹o pe jo mo ga'láai². ⁴⁴ Joon gatyéin¹ in li caluu Jesús. Joon gasuu²¹ ti' sin³ 'ido. Joon la tsifu joon gawuun¹³mo tuuin²¹. ⁴⁵ Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿'Iin gasá² sin³ 'in?

Jilee²¹mo tsá² jo júu³ gatyaa¹a. Joon Tú³ coon¹³ 'in catyaa¹²gi do gajin²in:

—Tifo², lii¹ cuui²¹ tsá² nu joongi 'lee¹² 'i tsá² 'nu. Joon unngii²¹: '¿'Iin gason¹ tyi¹?

⁴⁶ Joon gajin² Jesús:

—Lii¹³mo la li¹ seen²¹ 'in gasá² tyiia tsu galili³oo gaun'láa²mo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tyiia.

⁴⁷ Mo galili³ 'in tsami² do 'e galili² Jesús 'e niga'láa²mo joon gajó² jlee¹. Joon gasii²¹ 'i wójni¹ tyani Jesús. Joon gatyaa¹a júu³ tyani jilee²¹ tsá² do 'ee cwáain¹ niganon¹ sin¹³ 'in joon xiiala niga'láa²mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. ⁴⁸ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Niga'láa²mo'o, 'mi², tsu 'wii¹³ niga-itsáa¹mo-'o'o jna. Jlø¹³mo'icwoo²mo'o.

⁴⁹ Siin¹²mo gi Jesús faa²¹gi mo gatyá¹ jaain²¹ 'in joi¹ fu tya' Jairo, 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gasii²¹ Jairo jin²in:

—Najuun²¹mo yuun²¹ tyi¹. Jo untyi²gi 'in tifo² no.

⁵⁰ Pe ganúu² Jesús joon gajin²in:

—Jo jmaa² 'a 'goo²¹o canii² jmaa² tsáai¹-'o'o. Joon 'i'láa²mo yuun²¹ tyi¹.

⁵¹ Mo gatyá¹ Jesús 'a inuu do joon jo gacwoo¹ ngatáai² jiin¹³ jaain²¹ 'in catyáai². Jiin¹³ Tú³nga¹² coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joongi jiin¹³ jmi²¹ 'in yuun²¹ do coon¹³ jiin¹³ sáa³o nga¹². ⁵² Jilee²¹mo tsá² ci² xuu²¹²-tsi tya' 'ido. Joon gajin² Jesús:

—Jo ci² 'i tsu jo mo júuin¹ 'in yuun²¹ no jiin¹³ li' 'e cwuu²¹mo.

⁵³ Pe jmai² 'in gangii³ tsu ñi¹ 'e najuun²¹mo 'ido. ⁵⁴ Joon gason¹ Jesús cwoo²¹o

tya' 'in najóin¹ do. Joon gafaa²¹a coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí², jin²in:

—Simi², ráan¹un.

⁵⁵Joon gajjin¹o 'ido tún¹. Joon la tsifu joon garóon². Joon gaty^u² Jesús to² 'in tsá² do 'e cwoo²¹xu 'e d⁰¹ 'ido. ⁵⁶Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsacoo¹³ tya'a. Pe joon gaty^u² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i ce jün¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e nigali¹ do.

9

Sii²¹i Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹Jesús gauncaain²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gacwo²⁰ 'ido 'ii²¹ to² jmáa¹ 'e 'wooi²¹ 'ido jileei²¹ ni² espíritu gó² taai² alma tya' tsá² joongi un'láai² tsatsaa¹³.

²—Sii²¹na 'naa', jin²in, 'e cwolin²naa cwocwo²⁰oo' tsá² júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² joongi un'láa²naa tsatsaa¹³.

³Joongi sii²¹ Jesús 'ii:

—Jo 'ee cón²oon' coonti tya' tya'i fu li cwolin²naa'. Jo són²oo' mo'u² jon'gi cón²oon' mora². Jon'gi cón²oon' 'iñi¹ jon'gi cuu² cón²oon'. Tyaan¹aan' jmai² coon²¹ mi² tyi² 'ii' jo cón²oon' tún². ⁴Joon jmoo³ joon³ coon²¹ 'nú¹ li tyalin²naa', do-o jon²oon' jün¹³ la i'woo²¹naa' 'e fuu²¹ do. ⁵Joon doñixiia¹ li jo 'iin²¹² in tsá² 'ii²¹ 'naa' joon xá²uu' laa²¹ toon²¹² tí¹³h' lawa coon²¹ li² 'e jmá²aa' cwáain¹ tya'a.

⁶Joon ga'woo²¹mo. Joon ngalin² lacaain²¹ li san² do ngacwo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Joongi gaun'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seen²¹ lacaain²¹ do.

Mo gajúin¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹

⁷Tsaa²⁰ Herodes mo galiñii¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹⁰ Jesús jün¹³ jo ñii¹ 'ee 'i-tsi tsu¹ 'wii¹³ 'inlii¹³ tsá² jin²in 'e Wó³-o nigajün¹in jee²¹² 'lii²¹². ⁸'Inlii¹³gi tsá² jin²in 'e nigajnéi¹ jaain²¹ tsá² nigacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Elías. 'Inlii¹³gi jin²in 'e nigajün¹in jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² cali¹. ⁹Pe joon gajin² Herodes:

—Jna-a tsai' gaty^u³uu to² gawuun²¹ mooty² Wó³. ¿'iingi 'in lo 'in nú³uu faa²¹ tsá² líli¹?

'Aai¹ líi¹ gajóin²-tsi Herodes wa'a tyii¹²a xiiala nii¹in Jesús.

Cwoo¹ Jesús 'e g⁰é² 'ñá² mil tsá²

¹⁰Mo gatyaliin¹in tsá² tya' Jesús joon gasii²¹o jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a. Joon gajé¹i Jesús 'ii 'e gangalin² coon²¹ co² fuu²¹ Bet-saida. ¹¹Joon mo galiñi¹ tsá² joon ngalin²mo jon. Joon ga'i²¹ Jesús 'ii. Joon gasii²¹i 'ido xiiala mo tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láai² tsatsaa¹³.

¹²Ningóo¹ nicalóo²xu. Joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—'I² júu³ tsá² 'e cwotyaliin² 'ii²¹xu 'woo²¹o. Joongi tsa'naa²¹xu 'e d⁰¹ 'e li tyan' no tsu¹ 'e li toon²¹²on' lo jo 'ee sá² coonti.

¹³Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Cwoo¹³xu 'naa' 'ino 'e d⁰¹ø.

Joon gajin² tsá² tya' do:

—Jo 'ee sá² coonti. Líi²mo jün¹³ 'ñá² 'iñi¹ joongi gá¹mo joo²¹ taai² jmü²¹. Joon xiiala lí² laa²¹na'a 'e d⁰¹ jileei²¹ 'in tsá² lo.

¹⁴Tsu¹ ti² la coon²¹ 'ñá² mil 'in tsá² do. Joon gajin² Jesús gasii²¹i tsá² tya'a:

—Sii¹³ tsá² cwocwaa¹ ti' coon²¹ 'iin¹³ ca'no³ cieiñ¹³.

¹⁵La joon gajmaa¹a. Gacwo² jileei²¹mo.

¹⁶Joon gason¹ Jesús ji 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gá¹ joo²¹ taai² jmü²¹ do. Joon gajóø² fu yu' fu uncwii²¹. Joon gacwo²⁰ 'maai¹³ Dios tya' 'e d⁰¹ø do. Joon mo ngayuu¹³ gajmaa¹ 'no³ joon gacwo²⁰ tsá² tya'a 'e jmaa¹a jmai²xu jee²¹² tsá² do. ¹⁷Jileei²¹mo tsá² gajóø²¹ø ce ganeei¹³ tyú²-tsi. Joon mo ngayuu¹³ joon jilaa²¹ 'no³ 'e gasá¹ garóø² 'mogi dyatun¹ 'motó²gi.

Jmaa¹ Tú³ júu³ 'e Jesús líi¹ Cristo

¹⁸Coon²¹ jmü²¹² mo gafaa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li yaa-i joon téen²mo tsá² tya'a coon¹³on. Joon gaunngii¹i Jesús:

—¿'iin jna jin² tsá²?

¹⁹'Idogi gañii¹, jin²in:

—'Inlii¹³ tsá² jin²in 'e 'nu-u Wó³ saai¹ tsá² jmü²¹. 'Inlii¹³gi tsá² jin² in 'e 'nu-u Elías. Pe 'inlii¹³ jin²in 'e 'nu-u jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² cali¹ 'in nigajün¹ tún¹.

²⁰Joon gaunngii¹ tún¹ Jesús:

—¿'Naa'gii', 'ee fó²oo' 'in jna?

Joon gañii¹ Tú³ do jin²in:

—'Nu-u Cristo Jón¹ Dios.

Jesús jmoo¹⁰ júu³ xiiala mi jún²in

²¹Pe Jesús líi¹ gañii¹ júu³ joongi gauntsaa¹²i 'e jo 'in sii²¹ tsá² tya'a 'elo ce jün¹³ jaain²¹.

²²Joon gajin²in:

—'In Tsá² Ruu²¹mo tsá² noogi in² wú¹ líli¹. Joongi jo 'ii²¹ tsacoo¹³ 'ii. Caan²¹mo coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley jjaan²¹in injnga²mo 'i. Pe mo ti 'ni¹ jmü²¹² ijmaa¹ jün¹⁰o tún¹.

²³Mo ngayuu¹³ joon gasii²¹i jileei²¹:

—Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna cwojmaa¹ 'iin²-tsi jilaa²¹ 'e 'oo¹⁰. 'Ná²-a cwotyaañ¹an crúu¹³ tya'a la coon²¹ jmü²¹² joon cwojaa¹ coon¹³ jna. ²⁴Tsu¹ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lá¹i yaai icaa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in caai²¹ fu juncwii²¹ tya' 'wii²¹² tyiia 'in tiin¹³mo 'ii. ²⁵Jo 'ee to² 'í³ tya' tsá² wa'a 'e gali² tya'a la tóø² fu juncwii²¹ joon caa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a. ²⁶Tsu¹ wana 'in ga'aa¹ fa'ii²¹ 'wii²¹² tyiia coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' xiiala mo tyu² Dios to² la joon jon jna, 'in Ruu²¹na Tsá², ni 'aa²¹oo fa'ii²¹ 'wii²¹² tya'a mi yí³aa lawa Róøi¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya'

Ñá'ñu¹u' coon¹³ jileei²¹ ángeles tya'a. ²⁷ 'E la ja² mo fuu²¹²uu' naa' inlii¹³ jee²¹² 'in téein² lo nano jo ijúun²in nu'gi la jo mo gatyu² Dios to² tsá².

Unsií² Jesús la líi¹i

²⁸ Mo gati² jná² jmíi²¹² 'e gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasoo¹o coon²¹ moo²¹ 'e tsafaa¹²a júu³ tyá². Ngoo²¹-o coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. ²⁹ Joon la 'ii²¹² faa²¹ Jesús júu³ tyá² la tóøi² níi¹i coonti coon²¹ galisíi²mo la 'ii¹. Joongi siin¹³in gali taa²¹ jíi¹ líili¹. ³⁰ Joon gajnéi¹ gáí¹ tsañuu¹ co' li siin¹²in. Gajná² joo²¹ la 'ui li siin¹³in. Jaain²¹ sii²¹ Moisés, jaain²¹gi sii²¹ Elías. ³¹ Téein² coon¹³ Jesús síi¹i xiiala mi jóon²in. 'E 'ná² níi²¹ wúu¹ fu Jerusalén. ³² Líi¹ jalicwuu¹ Tú³ coon¹³ 'in tsá² catyaa²¹gi do. Pe jo gacwuu²¹. Joon ganíi²¹o jilaa²¹ 'e 'ya'²gi tya' Jesús. Joon ganíi²in j'i gáí¹ tsañuu¹ do 'in téein² coon¹³on. ³³ Mo gangalín² 'in tsá² do co' li siin¹² Jesús joon gajin² Tú³ do:

—Tifo², jíi¹ tyá² 'e toon²¹o'on lol! Jmoo²¹o'o 'ni¹ 'nú¹ lo; coon²¹ 'nú²u coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

Pe Tú³ do coonti jo níi¹ jilaa²¹ 'e faa²¹a. ³⁴ La 'ii²¹² faa²¹a do-o gajó² coon²¹ jníi¹ 'e gaciin¹³in. Joon gafoo¹ mo mo gataái² jee²¹² jníi¹ do. ³⁵ Joon ganuu¹ coon²¹ júu³ jee²¹² jníi¹ do 'e gajin² 'elo:

—Yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na lo. Nu²uú³ júu³ tya'a.

³⁶ Mo ngayuu¹³ gafaa²¹a 'e júu³ do joon ganíi²mo jii¹³ 'ña'a Jesús. Jo 'ee gajin²in coonti jon'gi gasii²¹i tsá² ce jilaa²¹ 'e ni-gani²i.

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ simii²¹ 'in 'yuu¹ 'in líi¹³ alma tya'a

³⁷ Mo gajná² jmíi²¹² do coon²¹ gajgáa¹ 'e moo²¹ do joon líi¹ fúu¹ tsá² ngaunjiin²¹in Jesús. ³⁸ Joon jaain²¹ tsañuu¹ 'in ngó¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i coon²¹ júu³ tá² lí¹, jin³in:

—Tifo², jmaa²¹ 'a feei¹-o'o jøøi²¹²du' yuu²¹ tyiia lo tsu camuui¹³ 'in no seein²¹ tyiia. ³⁹ 'Yuu¹ jaain²¹ espíritu gó² 'e jmoo¹ 'e 'oo¹o joongi joon²¹in níi¹i. Joongi 'yee²¹ jon¹ moo¹oo². Joongi 'e² 'e wúu¹. Jo 'iin²¹²in túu¹i. ⁴⁰ Nigamí³oo tyani tsá² tyi¹ 'e tyi²mo 'in líi¹³ 'yuu¹ alma tya'a pe jo mo gali²i.

⁴¹ Joon gajin² Jesús síi²¹i 'in tsá² fúu¹ do: —jTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! Jiin¹³ 'e gó² 'øøi²¹-oo'. Jo ní³ii líi²¹ 'e 'ná²-a 'e siin¹³na coon¹³ 'naa' joongi jmáa³aa taa²¹ 'a wii²¹² tyii¹.

Joon jin² Jesús síi²¹i jmii²¹ xuui²¹² do:

—Ñijee¹du' yuu²¹ tyi¹ fu lo.

⁴² Pe mo gangatyéen¹ 'in simii²¹ do 'in espíritu gó² do gaplín² 'ii ní 'wó². Gaj-maa¹ 'a 'e gajooin²¹ níi¹i 'ido tún¹. Pe Jesús gatyu² to² 'in espíritu do wa'a cwo¹i. Joon

gaun'láa²mo 'in simii²¹ do. Joon gajaan¹mo 'ido jmii²¹. ⁴³ Jilee²¹mo tsá² ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmíi²¹² cíi¹³ Dios jmaa¹a.

Jmoo¹ Jesús júu² xiiala mi júun²in

La 'ii²¹² jmoo¹o tsa'goo²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ Jesús joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

⁴⁴ —Núu²duu' coon²¹ tún² 'elo. Joon jo cwa'iin¹³-oo'. Jna-a 'e Ruu²¹na Tsá². Pe 'ná²-a ijaain²¹ tsá² jna ja'cwoo²¹ tsá².

⁴⁵ Pe tsá² tya' Jesús do jo ga'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e síi²¹i 'ii tsu¹ jo mo galisá² 'ii²¹ wa'a 'øøi²¹-tsi. Joon 'goo²¹-o wa'a mii²¹i Jesús wa 'e nijin²in la li 'e najin²in.

'E² Jesús tsá² 'iin 'in tyiin¹³gi ní fu

⁴⁶ Joon tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹i 'iin jee²¹² 'ii 'in tyiin¹³gi. ⁴⁷ Pe Jesús galii³o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasaan¹²in jaain²¹ xuui²¹² joon gasiin²¹in jee²¹² 'ii. ⁴⁸ Joon gasii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'in xuui²¹² lo coon¹³ 'e sii²¹ jna 'ii²¹mo jon jna. Joon jileei²¹ 'in 'ii²¹ jna 'ii²¹mo jon 'in gasii²¹in jna. Jileei²¹ 'in 'woi¹gi jee²¹² 'naa' 'ii 'in tyiin¹³gi la jee²¹² jileei²¹.

'In jo jmoo¹ 'e gó² tyi¹ 'ii 'in tyú¹ coon¹³ jna'

⁴⁹ Joon gajin² Wó³ gasii²¹i Jesús:

—Tifo², nigajøø²¹øø jaain²¹ 'in ngí¹ to² 'wooi¹ espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ 'nu. Joon gauntsaa¹³ moo¹o tsu jo ngii¹ coon¹³ jna¹.

⁵⁰ Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jo untsaa¹³naa' tsu jileei²¹ 'in jo jmoo¹o 'e gó² tyi¹ 'ii 'in uncaain²¹ coon¹³ jna¹.

Jiin²mo Jesús Jacobo coon¹³ Wó³

⁵¹ Mo gati² li tsei² Jesús fu ñafú² ga'ii²¹o fu¹ tsáa¹ a fu Jerusalén tá²-a taain²-tsi. ⁵² Joon gasii¹in tsá² tya'a nifugi. Joon ngalín² coon²¹ fuu²¹ 'e náa¹ co' Samaria gamii¹ li ján². ⁵³ Pe tsá² seein²¹ Samaria do jo ga'ii²¹i Jesús tsu galii³o 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén. ⁵⁴ Mo ganí² tsá² tya'a Jacobo coon¹³ Wó³ 'elo joon gasii²¹i:

—Ñá'ñu¹u', zja 'iin²¹²u'un wa'a siin²¹na'a júu³ 'e xii¹a goon²¹ po³ jí² fu yu¹ fu juncwii² tya'a? Joon ityee²¹mo coon²¹ tya' jilee²¹i 'in tsá² no la gajmaa¹a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² cali¹ 'in sii²¹ Elías.

⁵⁵ Joon gajøøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—Naa¹ a jo ní²ii' coonti xiiala líi¹i espíritu jee¹³ 'naa'. ⁵⁶ Jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo góo³oo wa'a 'e 'iin²¹²na fu juncwii²¹ tya' tsá² xli¹i jmáa³aa tiin¹³mo tsá².

Joon gangalín² coon fuu²¹ pi³ li xiia¹.

'Ee 'ná² jmaa¹a wa'a 'iin²¹² tsá² ngí¹ coon¹³ Jesús

⁵⁷ Mo gangalín² fu¹ táai² jaain²¹ tsañuu¹ nijin² gasii²¹i Jesús:

—In²¹²na ní³ii coon¹³ 'nə doñixiia' ca cwoo²¹⁰.

⁵⁸ Joon gañii¹ Jesús:

—Jileei²¹ cwii¹ sá² tóo²-o tsa' xá² joongi jileei²¹gi ton¹ sá² sá² i pe jna-a Ruu²¹na Tsá² jo 'ó³oo xiia' li cwuu²¹na.

⁵⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹; jaain²¹gi:

—Na¹ coon¹³ jna.

Pe 'idogi gajin²in:

—Cwó³du'u cata ní³ii jéei¹ ni'áa¹duu ñu³ñu.

⁶⁰ Joon gajin² Jesús:

—Já¹du' cwó³aa¹i in jo tsáa¹-tsi jna 'in 'lí²¹²do. Pe 'nə-ñu cwó³du'u, cwocwo²¹⁰o júu³ tyú² tya' xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

⁶¹ In xeei²¹gi gajin²in:

—Ña'ñu¹'u' 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'nə pe jéei¹ cwó³du'u ni³'i³ii júu³ tsá² néeei¹ inñu tyiia.

⁶² Pe Jesús gajin²in:

—Tsu lawa jaain²¹ tsá² 'in ga'láa² 'wii²¹² núu²un júu³ tya' Dios pe jo gacón² cwáain¹ coon²¹ tún². Jo tii² 'ii²¹ Dios 'ii li tyu² Dios to².

10

Sii¹in Jesús setenta tsá² 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo joon gatyiin¹² Jesús coon²¹gi setenta tsá² tún¹. Joon gasii¹in ti' gáí¹ ti' gáí¹ tyani¹'i 'e tsacwo¹ júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ li 'ná² tsáa¹. ² Joon gasii²¹gi:

—E la ja²mo, líi¹ fúui¹ tsá² sein²¹ 'in 'ná²gi núu² júu³ 'e 'iin²¹²mo Dios tsá². Pe xñ tsá² sein²¹ 'e li² tsaliin² tsajmáa² júu³. 'Wii¹³ joon mí²ii' tyani Dios 'in 'iin²¹²in tsá² wa' sin¹gi tsá² 'in cwó³gi 'e júu³ lo. ³ Cwoliin²naa'. Tyán²aan' cwáain¹ tsu sá³na 'naa' lawa joo'saa²¹ yuun²¹ jee²¹² 'yiia¹ tsi-inuu²¹. ⁴ Jo 'ee cón²oon' jon' mora² jon'gi tuloo²¹ taa¹³ cuu² jon'gi mí¹³ii'. Joon jo un'ii²¹² yaanaa' foo¹³naa' tsá² tya' i fu¹. ⁵ Mi cwotaa²¹naa' tsi inñu jéei¹ foo²¹oo' 'in tsá² do: "Mii²¹'i tyani Dios 'e uncwaa³'i inñu lo."

⁶ Wana 'in tsá² do røø²¹ 'ii²¹ tya' i 'ii²¹mo coon²¹ 'e tyú² la li 'e nuu¹. Wana jo la joon jo tii² 'e júu³ tyú² do. ⁷ Do-o jón¹³oo', dogi jon cøø²øø' joongi 'úu²uu' jilaa²¹ 'e cwoo¹ 'naa' tsu jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tii²mo 'e 'uun²¹un dø¹ø. Jo ngí²ii' la tyi 'nú¹. ⁸ Wana xiia' fu li gatyaliin²naa' 'ii²¹ tsá² 'naa' cøø²øø' jilaa²¹ 'e cwó³oo'naa'. ⁹ Un'láa²naa' tsat-saa¹³ 'in sein²¹ do. Joon sá¹³ii: "Tya'an nijó¹ 'e tyu² Dios to² 'naa'." ¹⁰ Pe wana gatyaliin²naa' coon²¹ fuu²¹ li jo 'ii²¹ tsá² 'naa' cwó³oo²¹naa' tya' i fu¹ joon fóo¹³oo' la lo: ¹¹ "Cagi 'laa²¹ sá² góo³oo' lo 'e taa¹³ mii²¹'i xñu²ñu lo lawa coon²¹ li² 'e jmoo²¹o' tya' 'e gó² tyii'. Pe cwoliñ²ii' 'áa¹mo nijatyéen¹ 'in 'e tyu² Dios to² 'naa'." ¹² 'E la ja²mo fuu²¹²uu

'naa'—jin² Jesús—, mi 'iin² fu juncwii²¹ líi¹gi wúu¹ ini² 'in tsá² seen²¹ fuu²¹ do lagi tya' tsá² seen²¹ fuu²¹ Sodoma.

Tsá² néeei¹ fuu²¹ 'e jo nuu¹³

¹³ 'Fuu²¹²uu 'naa' tsá² néeei¹ Corazin. Fuu²¹²uu 'naa' jon tsá² néeei¹ Betsaida. Wa' a la caain²¹ fuu²¹ Tiro coon¹³ Sidón wa gali² coon²¹ milagro 'e nigali² jee²¹² 'naa' ca la mo jéei¹ la mo 'iin²¹²in unsi²¹² 'e 'i¹-tsi. Joongi 'e tyii¹ coon²¹ 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon ga'ii² fó² mootyii¹ lawa coon²¹ li² 'e gajo²o-tsi. ¹⁴ Pe mi 'iin²in fu juncwii²¹ 'naa'^{21a} líi¹ wúu¹gi móo³'naa' lagi 'in tsá² néeei¹ Tiro coon¹³ Sidón. ¹⁵ Joongi 'naa' 'in néeei¹ Capernaon, çti líi²naa' isaa²¹ 'naa' fu 'ñu¹fú²? Xñjoon ixaa²¹mo' fu li 'ii²¹. ¹⁶ Jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tyii'—jin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a—, nuu¹o jon júu³ tyiia. Jileei²¹ 'in jo 'ii¹² 'naa' la joon jon jo 'ii¹ 'na. 'In jo 'ii¹³ jna la joon jon jo 'ii¹ 'in gasii¹ 'in jna.

Joon mi yuui¹³ gajin² Jesús 'elo gan-galiin²mo tsá² tya'a do.

Gacwoliin²mo tsá² 'in gasii¹in Jesús

¹⁷ Joon gacwoliin²mo 'in setenta tsá² do jløø¹³mo jin²in:

—Ña'ñu¹'u', cagi espíritu gó² galinñu¹³o to² tyuñ¹³ jna' a coon¹³ 'e sii²¹ 'na.

¹⁸ Joon gajin² Jesús:

—Jo²o. Gamóo³oo xiiala mo gatøø²¹ Sa-tanáas fu ya' fu juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² cwaain²¹ 'ná². ¹⁹ Jna gacwo²oo 'naa' 'ii²¹ 'e 'øø¹³øø' moo'woo²¹ mii²¹ coon¹³ ticún³ joongi líi²¹oo' jilaa²¹ wa' pi³ tya' tsá² líi¹³. Joon jo tí² 'nii²¹ tyii'. ²⁰ Mo tyú²ñu' to² 'in 'wó¹ 'in líi¹³ taai² alma tya'a tsá² joon 'woo²¹mo jon pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' 'wii¹³ joon, pe jmaa²aa' jløø¹³naa' tsu 'wii¹³ ni-gatyii¹³mo Dios 'naa' 'e cwoliin²naa' ñu¹fú².

Jløø¹³mo Jesús

²¹ La tsifu joon gajmaa¹ 'in Esíritu Tyú² tya' Dios galiñøø¹³mo Jesús. Joon gajin²in:

—Cwóo³oo 'maai¹³ Ña'ñu¹'u'. Nu-ñu fii²¹² ni 'wó² joongi fu juncwii²¹. Cwóo³oo 'maai¹³ tsu niga'máa²o' jilaa²¹ júu³ tyi¹ 'e jo ñi² tsá² jmi¹-tsi coon¹³ 'in tsá² øøi²¹-tsi. Joon niga'ee¹²o' tyani tsá² 'woi¹ 'in líi¹ la líi¹ xuu²¹² 'in jo mo gauntsáa¹. Tsu la joon Ña'ñu¹'u' nigali¹in²¹²mo'o.

²² 'Ñu²oo nigacwo²o jna jilaa²¹. Ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² licwii¹in jón¹ Dios jiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹ cwii¹in 'ii. La joongi jon ce jiin¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in Dios Jmii²¹ jiin¹³ 'ña'a jón¹on licwii¹in 'i coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'in jón¹-o 'e licwii¹in 'ii.

²³ Joon gajøø² Jesús tsá² tya'a. Joon jin²in gasii²¹ 'ido:

—Jløø¹³mo ce jileei²¹ 'in jøø² jilaa²¹ coon¹³ unñi¹ 'e jøø² 'naa'. ²⁴ Tsu 'ela ja²mo

fuu²¹²uu 'naa', líí¹ fúúí¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² cali coon¹³ jillee²¹ rðø¹³ nigali'in²¹²in jðø² jilaa²¹ 'e jðø² 'naa' nano. Pe jo gangoo¹o. Nigali'in²¹²in núu²un ce jilaa²¹ 'e núu²uu' nano. Pe jo ganúu²un.

Lawa jaain²¹ tsá² Samaria

²⁵ Joon garoon¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. Joon gangasii¹² Jesús. 'In²¹²in jðø²do xiiala lííi¹ Jesús. Joon gaunngii¹:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa itiin¹³na fu juncwii²¹ tyiia?

²⁶ Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² tyu² ni jí² tya' ley? ¿Xiiala gafaa¹²a 'e ley do líí²u?

²⁷ Joon gañii¹ 'in tifo² tya' ley do:

—“Cwoli'née¹mo'o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i la tðø² alma tyi'i, joongi coon¹³ la tðø² 'waa²¹ pí² tyi'i, joongi coon¹³ la tðø² 'e 'i¹-o'o. Joongi cwoli'née¹mo'o tsagóo²o lawa'a woo²o'o” —jin² tifo² tya' ley do.

²⁸ Joon gajin² Jesús:

—Tyú²-u nigafaa¹³a. Wana gajmaa¹³a jilaa²¹ 'elo tiin¹³mo'o.

²⁹ Pe 'in tifo² tya' ley do 'iin²¹²in untyú¹mo 'ña'a joon gajin²in gasii²¹ Jesús:

—¿'iin tsagóo³oo?

³⁰ Joon gajin² Jesús:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajgáa¹ fu¹ tya' fu Jerusalén 'e tsáa¹ fu Jericó. Joon gasain² 'uun²¹ 'ii. Joon ga'uun²¹o ce jilaa²¹a cagi siin¹³in. Joongi gajmee²¹i lííi¹ coon²¹ xuu jo gajnga²mo. ³¹ La coon²¹ jo ngaa²¹mo joon jaain²¹ untsá² gajgáa¹ 'e fu¹ do-o jon. Pe mo gani² 'ido lí' ti' gangú¹i. ³² La joon jon jaain²¹gi tsá² levita gangú¹i fu do. Joongi coon²¹ tsáa¹ joon gangú¹i mo gani²i. ³³ Pe jaain²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in seen²¹ Samaria 'in gangú¹i fu do-o jon. Joon mo gani² 'ido joon fúu² galí¹i. ³⁴ Joon gangatyéin¹in lí ráain² 'in tsañuu¹ do. Joon gajmaa¹o mí¹ lí sicwuu²¹ tya' 'ido. Gasuun²¹ aceite coon¹³ vino. Joon gapaa²¹a 'mi² lí sicwuu²¹ tya' 'ido. Joon gatyé¹mo 'ido bu³ tya'a. Joon gangajé¹ 'ido coon²¹ 'i cwó¹ ján². Joon ga'aa¹. ³⁵ Mo gajná² jmii²¹² do itse² 'in tsá² do joon gatyii²¹xu cuu² gacwo²o fi²¹² 'e 'nú¹ do. Joon gasii²¹ 'ido: “Jðø² 'in tsañuu¹ no. Jðø²du' joon wana ga'ín¹gi¹ cuu² no icí³oo tyi'i mí lí gaa¹³na.”

³⁶ Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'in tifo³ tya' ley do:

—¿'iin líí²u jee²¹² 'in gaai²¹ do galí¹i lawa jaain²¹ tsagoo¹ 'in tsañuu¹ 'in gajmeei²¹ 'uun²¹ do? —jin² Jesús.

³⁷ Joon gajin² tifo² tya' ley do:

—'In tsá² coon²¹ fuu²¹ do 'in fúu² galí¹i 'in tsá² sicwuu²¹ do.

Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'ido:

—Ngí², cwajmáa² ce tí² la joon.

Jesús tyin¹³in tya' Marta coon¹³ María

³⁸ Joon ngoo²¹² Jesús la fu¹ 'yúu²i. Joon gatyii¹a coon²¹ fuu²¹. Joon do-o jaain²¹ tsamí² sii²¹ Marta gatðø¹ø fu tya'a. ³⁹ Joon Marta do seen²¹ jaain²¹ ruu²¹ sii²¹ María. Joon 'ido-o gacwoo²¹ 'wii²¹² tíi² Jesús 'e 'iin²¹²in núu² jilaa²¹ 'e jin² Jesús. ⁴⁰ Pe Marta do líí¹ cwo²-tsi coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo¹o. Joon gangatyéin¹³ lí tyiin¹ Jesús joon gasii²¹:

—Ña'ñu¹u', ¿ti jo cu²xu-o'o coonti 'in ruu²¹na no coonti tuui¹ jna 'ñii'a coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo³oo? Sii¹³i cwouncoon¹³xu jna.

⁴¹ Joon gañii¹ Jesús:

—Marta, ¿'ee lí' cu²-o'o coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²o? ⁴² Pe coon²¹ 'e sá² 'e tyiin²gi. María lo nigatyii¹³o coon²¹ 'e tyú²gi. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwooi²¹ tyi² tya'a.

11

'E²e Jesús tsá² tya'a xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

¹ Cafu mo gali² gafaa²¹ Jesús júu³ tyú² joon mo ngayuu¹³ gafaa²¹a joon jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a gasii²¹ Jesús:

—Ña'ñu¹u', 'e²e jna'a xiiala faa¹³a' júu³ tyú² la ga'e² Wó³ tsá² tya'a.

² Joon gajin² Jesús:

—Mí fó²oo' júu³ tyú² tyii¹ fá²aa' la lo:

Ña'ñu¹u' tyin¹u'un ñu¹fú² tyi'i. Jiin¹³ 'nu-u 'in tyú¹ la jee²¹² jillee²¹ 'in seen²¹.

Tyuu²¹ to² jna'a.

Fu ñu¹fú² jilaa²¹ ilí² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Jmáa² jon ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³ Cwo³o jna'a 'e liin¹ 'e tyé³e 'e jmii²¹² no.

⁴ Joon 'iin¹u'un tsaá² tyii¹ tsu la joon jon jna'a 'iin²mo'o tsaá² tya' jillee²¹ 'in gajmaa¹ 'e gó² tyii¹.

Unðø¹u'u jna'a 'e jo 'naa¹³a' tsaá².

⁵ Gajin²in jon Jesús gasii²¹ 'ido:

—Jmoo¹³du' cwáain¹ lawa jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in 'aa¹i jaain²¹ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³. Joon la 'woo¹ tyiia² núu¹ ngóo¹-o fu tya' 'ido. Joon gasii²¹ 'ido: “Jmáa² fee¹-o'o, tyi³ta' 'ni¹ 'iñi¹ ná³aa. ⁶ Tsu jaain²¹ tsá² seen²¹ na tyú² coon¹³ sá² coon²¹ lí jaa¹²i. Joon gacwaa¹²i fu tyiia joon jo 'ee 'óo³oo coonti wa'a 'e cwo³oo.” ⁷ Joon 'in dogi gajin²in ca ti tsi inuu lí raain²¹: “Jo untyii²u jna tsu sijni¹ 'nú³uu. Joongi yuu²¹ tyiia tee¹³mo coon¹³ jna cwuu²¹mo ni coo¹mó². Jo lí² raan²¹na wa'a 'e lí² cwo³oo 'nu coonti.” ⁸ 'E la ja²mo fo³oo —jin² Jesús— fiin¹³ jo roon¹on 'e cwo²o 'ido tsu 'wii¹³ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³on do ilí² roon¹on cwo²xu 'ido la coon²¹ 'e jo untyii²gi 'ido 'ii. Joon cwo¹o jiin¹³ 'e 'ná¹xu. ⁹ 'E la joon fuu²¹²uu 'naa', mí²h tyani Dios tsu joon cwo²o 'naa'. 'Nee¹³naa' tsu joon

tyee²¹ moo'. Pó²oo' 'ooca'ná¹ tsu¹ joon inaa²¹o.
 10 Tsu¹ jileei²¹ 'in mi¹ 'ii²¹mo. Joongi jileei²¹
 'in 'noo² tyiaa¹³o. Joongi jileei²¹ 'in pó²
 'ooca'ná¹ naa²¹o tya¹ 'i.

11 'Jmoo² joon² jaain²¹ 'naa' líii¹naa'
 tsacó¹³, çti cwó²oo' yuun²¹ tyii¹ coon²¹
 cuun²¹² wa mo gamii¹ 'iñi¹? çTi cwoo¹³naa'
 jaain²¹ mi²¹ wa mo móo¹i joo²¹ taai² jmi²¹,
 12 owa cwoo¹³naa' 'ee jaain²¹ ticún³ wa mo
 gamii¹ coon²¹ mootú²? 13 Pe wana 'naa',
 'in jo tyú¹naa' cwó²oo' yuun² tyii¹ 'e tyú² xiati
 líi¹gi icwo²o Ña'ñu¹u tyiin¹ ñu¹fú² 'in Espiritu
 Tyá² tya'a tya' jileei²¹ 'in mi¹.

*Cwo² tsá² tsaa² Jesús 'e coon¹³ 'ii²¹ tya'
 'in líii¹³ jmoo¹o*

14 Seein²¹ jaain²¹ tsá² 'in ga¹i² 'in 'líii³ alma
 tya'a. Joon jo cwo¹ faa²¹ 'ido. Mo gatyii¹
 Jesús 'in 'líii³ 'yuui alma tya'a galí²i faa²¹o.
 Joon líii¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² 'elo. 15 Pe 'in
 líii¹³gi gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo 'woo¹i 'in 'líii³ coon¹³ 'ii²¹
 tya' Beelzebú 'in tyu² to² 'ii.

16 'In xeei²¹gi gali¹jin²¹²in coon²¹du
 cwáain¹ xiiala líii¹ Jesús joon gamii¹ coon²¹
 milagro. 17 Pe ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do.
 Joon gasii²¹ 'ii:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ 'e tún² 'ii¹³ líii² joon
 tíi¹i jee²¹² yaa-i. 'E fuu²¹ do jo taa²¹a. Joon
 wana tíii¹ tsá² la 'oo²¹ ruu²¹i tsi inuu¹ jo
 taa²¹a. 18 çXiiala ili² tyu² Satanás to² wa'a
 téen¹in jii¹³ la 'ña'a? Pe 'naa' fó²oo' 'e
 'wó³na 'in 'líii³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú.
 19 Wana jmaa³aa la joon, ç'jin coon²¹ cwo¹
 'ii²¹ tsagoo²oo' wa'a 'woo¹i 'ido 'in 'líii³ taai²
 alma tya' tsá²? Coon¹³ to² 'e jmoo¹ 'ii-o
 cwoliñi¹ tsá² 'e li¹ çii¹² fó²oo'. 20 Coon¹³
 'ii²¹ tya' Dios 'wó³na espíritu gó² —jin²
 Jesús—, joon coon¹³ 'e joon 'ó¹i²¹-tsi tsá² 'e
 nigacwa¹ 'ii²¹ tya' Dios jee²¹² 'naa'.

21 'Lawa jaain²¹ tsañuu¹ pi²-tsi joongi
 'oo¹o ñi³ wa'a un'ó¹i 'ña'a joon jó²o tya'a.
 Jilaa²¹ 'e si'móo¹ tya'a jo lí² coon¹ tsá² coonti.
 22 Pe wana tyiia¹ jaain²¹ 'in pi²gi-tsi lagi 'ii
 joon líi¹ 'ii. Joon 'woo²¹-o jilaa²¹ ñi³ tya'a 'e
 gajmaa¹ 'e jo cu²-tsi. Joon gajmaa¹ mai²xu
 ce jilaa²¹ 'e ga'wo²o tya' 'ido.

23 'Jileei²¹ 'in jo faa²¹ tyá² tyiaa 'laa²¹a
 faa²¹a tyiaa. Joongi jileei²¹ 'in jo jéi¹ tsá² 'e
 uncaain²¹ coon¹³ jna jmaa¹ 'e 'eei¹ tsá² jna.

'Ee¹³ Jesús tsá² xiiala líii² espíritu gó²

24 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Mo cwo¹ii¹ espíritu gó² tya' tsá² ngi¹o la
 caain²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ 'noo²¹o lí ján². Joon
 mo jo tyii¹a joon 'i¹-tsi: "Ñii¹³ moo fu tyiia
 li gajúu³uu." 25 Mo gatyee¹²i joon ni²in 'in
 tsañuu¹ do lawa coon²¹ 'nú¹ 'e líii² joongi
 sii¹i tyá². 26 Joon tsaa²¹o tsate² 'e dyá¹gi
 espíritu 'in 'líii³gi. Joon jilee²¹mo itsataa²i

tya' 'in tsañuu¹ do. Joon líi¹ galigoo²¹gi
 seein²¹ 'in tsañuu¹ nano lagi mo jéi¹.

'Ejló³mo la jai¹2

27 La 'ii²¹² siin¹² Jesús faa²¹ 'elo jaain²¹
 tsami²jee²¹² 'in tsá² do ga'oo¹o jin²in:

—líi¹ tyú¹-i 'in ningatyéein¹ 'nu joongi 'in
 gacwo¹ tuu²¹ cu²¹u!

28 Jesús-gi gajin²in:

—iPe líi¹gi tyú¹ 'in ganú² joongi nuu¹³o
 júu³ tya' Dios!

Tsá² gó² mii¹ coon²¹ milagro

29 La 'ii²¹² joon líi¹ ngafúu¹ tsá² la cu²
 lí¹ li siin¹² Jesús joon ga'láa² Jesús 'wii²¹²
 gafaa²¹ a sii²¹ 'ido:

—Tsá² gó² 'in seein²¹ nano mii¹ coon²¹ lí²
 milagro. Pe jii¹³ coon²¹ lí² ilisá² tya' 'in
 tsá² no jii¹³ la lí² gacwoo¹ jaain²¹ tsá² 'in
 gacwo¹ júu³ tyú² cali¹ sii²¹ Jonás. 30 Lawa
 Jonás, 'ii jaain²¹ lawa coon²¹ lí² 'e galí² tya'
 tsá² seein²¹ Nínive. La joongi jna 'in Ruu²¹na
 Tsá², jna-a lawa coon²¹ lí² tya' tsá² seein²¹
 nano. 31 Mi 'in² fu juncwii² ili² 'ii²¹ tya' tsá²
 seein²¹ nano jaain²¹ 'in tyu² to² coon²¹ fuu²¹
 náa¹ lí' cwo²¹ tooin²¹² lí' yuui² ñi¹ niroon²¹
 nijmáa¹ 'ii²¹ tya'a tsu¹ 'ii gajó² li wiingi ni
 cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e januu²du jilaa²¹ 'e
 jmi¹-tsi Salomón. Joon 'elo seen²¹ mo jaain²¹
 'in feei¹gi lagi Salomón. 32 Jileei²¹ tsá²
 seein²¹ fuu²¹ Nínive do mi 'iin² fu juncwii²¹
 niroon²¹ mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹
 nano. Joon icwo¹ tsaa² tya'a. Tsu tsá²
 seein²¹ Nínive do gaunsi²¹mo 'e 'i¹-tsi mo
 ga¹i² Jonás do júu³ tyú² tya' Dios. Joon nano
 lo-o seein²¹ jaain²¹ 'in tyú¹gi lagi Jonás.

Jí² coo²¹ tya' tsá²

33 'Ce jii¹³ jaain²¹ jo 'in dyi² coon²¹ jí²
 joon sii²¹i coon²¹ lí' uuin²¹ jon¹gi nu¹ coon²¹
 cwó¹. Sii²¹i tsá² coon²¹ yu¹-u joon jnéei² tya'
 tsá² 'in taai². 34 Unni² tsá² 'e lí lawa coon²¹ jí²
 coo²¹ tya' tsá² wana tyú² unni² tsá² la joon
 jon ró¹ coon¹³ 'e tyú² la tó¹i. Joon ngii¹ lí
 jná². Pe wana gó² unni² tsá² la joon jon gó²
 la tó¹i. Ngii¹o lí nuu²¹. 35 Tii²mo¹ ñi² 'e tyú²
 'e jo ngi²i lí nuu²¹. 36 Wana rø²u coon¹³
 'e jí² do jii¹³ capi² jo 'ii²¹gi nuu²¹ la joon
 jon nijó²o coon²¹ tyaa² lawa mo coo²¹ jí²
 jnéei² tyi¹.

Jí²mo Jesús tsá² fariseo

37 Mo gatséi¹ gafaa²¹ Jesús 'elo jaain²¹
 tsá² fariseo gatø¹o Jesús fu tya'a 'e
 dø². Ga¹i² Jesús joon gacwoo²¹ ti¹ mesa.
 38 Ganga'goo²¹-tsi tsá² fariseo do mo gani²¹
 'e jo gauntiin¹²in Jesús 'e run²un cwoo²¹
 jii¹³ la tiisi² la nu¹gi dø². 39 Pe joon gajin²
 Jesús:

—'Naa', tsá² fariseo, ruun¹³naa' jii¹³
 lí' caluu coon²¹ vaso coon¹³ wúun¹ pe
 'naa'gi¹ lí' tsi sirø²¹moo¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e

niga'uun²¹uun' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e ni-gatyáa²aa' coon¹³ 'e gó². ⁴⁰ ¡Tsá² bón¹ 'naa'! ¿Tí jo ñí²ii' 'in gajmaa¹ li' caluu 'ii-gi jon gajmaa¹ li' tsi? ⁴¹ La joon cwo²¹xuu' tsá² tañí² 'e d⁰é²o 'uunñí² tyii' la joon jilaa²¹a nilí² tyá² tyii'.

⁴² 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, cwo²naa' Dios diesmo tya' jilaa²¹ 'oosee²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'oo² ruda coon¹³ jilaa²¹ nii²gi 'oonuu²¹, pe coonti jo unjií² 'naa' 'e jmaa²aa' 'e tyú² tya' tsá² jon'gi 'iin²¹²naa' Dios. 'Elo-ogi 'ná¹ jmaa²aa' la jéé¹gi. Pe la joon jon jo 'iin²-oo' 'e jmaa²aa' 'e xiia²¹gi do.

⁴³ 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, 'iin²¹²naa' ní²ij' li tii² cwa² 'in tyiin²mo inuu cwo¹ tyii' sii²¹ sinagogas! Joongi 'iin²¹²naa' 'e li'gøø²mo tsá² 'naa' mo ngí²ii' jee²¹² 'nú¹.

⁴⁴ 'Fúu² 'naa' tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseo! Li' cii¹²i jmo²oo' 'e 'é²ee' tsá² no. Líi¹naa' la li 'e 'aan¹ roon¹ jo jnéé³in do-o. Jilee²¹mo tsá² ngí¹mo li ni do-o mo jo li²i.

⁴⁵ Joon gañii¹i jaain²¹ tifo² tya' ley jin²in: —Tifo², jilaa²¹ 'e fó²o no lawa'a 'e fu²u jna'oo'o.

⁴⁶ Joon gajin² Jesús: —'Fúu² 'naa' jon tifo² tya' ley! Coon¹³ tüsi² tyii' cwó²oo' tsá² coon²¹ laa²¹² 'e jo roon²¹ jiin¹³ jaain²¹. Joon jogi 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon' jiin¹³xu.

⁴⁷ 'Fúu² 'naa', jmo²oo'naa' ni'aan¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyá² calií 'in nigan-gaai¹² 'lii²¹² tsacøø¹³ tyii' calií! ⁴⁸ La no-o 'øø¹²-tsi 'e røø²¹ sii¹³naa' coon¹³ 'e gajmaa¹ 'lii²¹² tsacøø¹³ tyii'. 'Ii-o nigajngaa¹²i joon 'naa'gii' jmo²oo'naa' ni'aan¹ tya'o.

⁴⁹ Joon ñí² Dios mo nigajin²in: “Sii³na tsá² cwo² júu³ tyá² tyiia coon¹³ 'in líi¹³gi tsá² tya'a joon 'in líi¹³ ijnga²mo 'in líi¹³gi 'øø¹mo.” ⁵⁰ 'Wii¹³ joon tsá² seein²¹ nano nityii²¹o cwáain¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyá² tya' Dios 'in nigajúin¹ ca mo nigaroon¹ cwo¹³ juncwii²¹. ⁵¹ Ityi² jmi¹'øø² ca Abel joongi ca tí² Zacarías 'in nigajngaa¹³i 'oo² cwo¹ do. 'Wii¹³ joon fo³oo icon¹ Dios cwáain¹ tya' 'in nigajúin¹ la joon 'in seein² nano icon¹ cwáain¹ tya'a.

⁵² 'Fúu² 'naa' tifo² tya' ley! Tsu ñí² 'naa' xiiala li cwii¹in tsá² Dios pe yaaigii' jo mo jmaa²aa' jogi cwó²oo' 'e licwii¹in 'in xeei²¹ Dios.

⁵³ Mo gasii²¹ Jesús 'ii' elo 'in tifo² tya' ley do coon¹³ tsá² fariseo líi¹ gatí² nii²¹-tsi 'ido tya'a. Joon galáa² 'wii²¹² gauntyii² coon¹³ júu³ láai² líli¹. ⁵⁴ Coon²¹ cwáain¹ wa'a isá² coon²¹ júu³ 'e xiiala i'ñii¹ ni do.

12

'E²e Jesús tsá² 'e jo jmo¹o la jmo¹o tsá² tajuu²¹

¹ La jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² fúu¹ líli¹ ca 'øø¹² tsaruu²¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Joon galáa² Jesús 'wii²¹² sii²¹ tsá² tya'a:

—Lii³ jmaa²aa' coon²¹ tún² 'e 'i¹-tsi tsá² fariseo no. Jmo¹-o lawa 'in tyú¹mo 'ii. ² Tsu jiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e sá² wa'a jo líli¹ tsa². Jon'gi jiin¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa'a jo li sá² júu³. ³ Joongi la joon jon wa'a 'e nifaa²¹ tsá² linuu²¹ inuu joon lijmi²¹². Joongi jilaa²¹ 'e sii¹ tsá² 'uui²¹ 'e jni¹ 'ná¹ inú² cayu¹ 'nú¹.

'In jo cwooi¹ 'gøøi²¹ tsá²

⁴ Faa²¹gi Jesús:

—La lo-o fuu²¹²uu 'naa' 'wii¹³ tyú²-u seen²¹na coon¹³ 'naa'. Jo foo¹³naa' 'in jngaa¹³ tsá² pe mi yuu¹³ joon jo 'e sá²gi jmaa²a. ⁵ Fuu²¹²oo 'naa' 'in cwooi¹ jmaa²aa' 'gøø¹²naa'. Jmaa²oo' 'gøø¹²naa' 'in mi yuu¹³ jngai² tsá² tyu²o jon to² 'e tsalín² li 'lii³. Jmaa²oo' 'gøø¹²naa' 'ii.

⁶ ¿Tí jo 'ñii¹ tsá² 'ñee² tón¹ coon¹³ jee²¹² tún² wi³? Pe Dios-gi jo 'iin²-tsi ce jiin¹³ jaain²¹ tón¹ do. ⁷ Ca jilaa²¹ jñá² tsi³ mooty¹²ii' nigaun¹² Dios la ca mi³ la ca mi³-i. Jo jmaa²aa' 'goo²¹ tsa tyiin¹gi 'naa'a lagi tón¹ fúu¹gi.

'Ná¹-arøøi¹ tsá² 'e cwii¹ in Jesucristo tyani tsá²

Faa²¹gi Jesús:

⁸ —'E fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in jin²in 'iin jna tyani tsá², jna-a jon, 'in Ruu²¹na Tsá², ifo³oo jon 'e cwii¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios Jmi²¹. ⁹ Pe jileei²¹ 'in jo røøi²¹ cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna jo røø¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios.

¹⁰ 'Doñi¹in 'in gafaa²¹a 'laa²¹ tyiia 'e Ruu²¹na Tsá², lí²-i 'iin²mo tsaa² do tya'a pe jileei²¹ 'in faa²¹ júu³ 'laa²¹ tya' 'in Espiritu Tyá² tya' Dios jo lí² 'inm²gi 'e tsaa² do tya'a.

¹¹ 'Mi tsajéi¹³ tsá² 'naa' inuu cwo¹ si tyani 'in jmo¹ 'ii²¹ 'ee si tyani tsaa²to² 'ee jo cuu¹³-oo' xiiala ifó²oo' si xiiala ingí²ii' 'ee. ¹² Mi tí² 'ii²¹ joon i'ee²¹² 'in Espiritu Tyá² tya' Dios 'naa' xiiala 'ná² fó²oo'.

Fo' 'ii' mo sá² cuu²

¹³ Jaain²¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i Jesús:

—Tifo², sii¹³ ruu²¹na cwocwoo¹-o jiin¹³ tyiia³ 'e gatí²na.

¹⁴ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, ¿'iin gajin² 'e líi¹na tsaa²to² si 'in jmo¹ jmai¹xu jee²¹² 'naa' 'ee?

¹⁵ Gajin²o jon:

—Tyaan²duu' cwáain¹ joongi un'øøi¹³ yaanaa' wana canú² 'iin²¹²naa' cuu² tsa fu juncwii²¹ tya' tsá² jon' wa'a jilaa²¹ 'e 'oo¹ tsá².

¹⁶ Joon gasii²¹i 'e cwáain¹ lo:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu². Joon cwo¹³ 'wó² tya'a líi¹ 'láai² garoo²¹ 'e gajñii²¹ do. ¹⁷ Joon 'in tsá² sá² cuu² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee

ijmáa³aa coon¹³ jilaa²¹ 'e garoo²¹ tyiia lo? Jo 'óo³gii xiia¹ li to³oo." 18 Joon ga'i¹-tsi jin²in: "Liñi³oo xiiala ijmáa³aa. Cii¹³moo jilaa²¹ 'nú³uu lo. Joon ijmáa¹³aa 'e fee¹gi. Joon do-o i'máa³aa jilaa²¹ 'e roo²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e 'óo³oo. 19 Joon ifuu²¹²uu 'ñii'a: Alma tyiia, cwo'i²i 'woo²¹o tšu láa²mo 'e nisi¹mo²¹o. Taa²¹o tya 'láa²mo jiin²¹. Iin²¹in, tyee²¹. Unjløøi³ 'wo'o." 20 Pe Dios gasii²¹ 'ii: "Tsañuu¹, 'in jo øøi¹²¹-tsi 'nu. Nano-o ijuun²¹mo'o. Joon jilaa²¹ 'e 'oo²o'o, ç'iin li² tya?" 21 La joon tsangii¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹² 'e sá² tya 'ña'a 'láai¹ liñi¹ pe joon tañii²mo tyani Dios 'i—jin² Jesús.

Un'øø²mo Dios jóon¹on

22 Mo ngayuu¹³ joon²¹ gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

—E joon fuu²¹²uu 'naa'. Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' taa²¹²naa' fu juncwii²¹ jon'gi coon¹³ siin²in 'e cii²ii'. 23 Fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e tyiin²gi lagi 'e dø² tsá². Joongi 'e cuerpo tya' tsá² tyiin²gi lagi siin³ tsá² 'e tyi²i. 24 Tyaan²duu' cwáain¹ lawa jaain²¹ tyalaa²¹ jo ñii¹i jon'gi roo¹ tya'a jon'gi 'oo¹ li 'má¹ jon'gi tyuu²¹ sá² li to²o. Pe Dios cwoo¹ 'e gø²ø. Joon 'naa', tyiin²gi 'naa' lagi ton¹. 25 Ç'iin jee²¹² 'naa' 'e 'áai¹gi cu²-tsi gajmeei¹ 'ña'a coon²¹ ñii²gi coon¹³ 'e cu²-tsi do? 26 Wa jo li² jmaa²aa' ce jiin¹³ 'e xugi coon¹³ 'e cu²-oo', ç'ee li' cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹gi? 27 Tyaan²duu' cwáain¹ xiiala cwáain¹ li³ 'e jo 'ee to¹ jmoo¹o. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ca 'lii²¹² røø¹³ Salomón jo galisá² siin³ 'e 'ya²gi tya'a lagi 'e li³ do. 28 Wana ijmá¹ Dios 'e 'ya²gi 'oonuu²¹ 'e sá² nano jee²¹² tyiia²¹ joongi mi jná² tsa'oo²¹ ijún² coon¹³ jí² 'e ja²mo ityi² Dios 'naa' 'mi². iTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'. 29 Jo ngí²ii' 'e cu²-oo' 'e 'no²oo' 'e cøø²øø' joongi 'e 'ú²uu'. 30 Tšu tsá² 'in jo tsáí¹-tsi Dios 'in seen²¹ fu juncwii²¹ ngi¹o 'noo²¹o jilaa²¹ 'elo, pe 'naa' seen²¹mo jaain²¹ ñú²uu' 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'ná²gi tyii'. 31 'Áai¹gi tyá² wa'a 'e cwooi¹³naa' yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon 'i¹i¹³mo jilaa²¹ 'elo.

Jilaa²¹ 'e tyú² fu ñú²fú²

32 Faa²¹gi Jesús:

—Tsá² tyiia, jo jmoo²gii' 'goo²¹-oo'. Tšu xuu 'naa' pe ñú²uu' 'áa¹mo 'yáai²-tsi cwo¹o 'naa' to² 'e 'oo¹o. 33 'Ñii²ii' jilaa²¹ 'e sá² tyii' joon cwó²oo' 'in sityéin¹ jmi²¹². Jmaa²aa' la joon coon²¹ tuloo²¹ tyii' 'e jo litsáai¹ joon 'áai¹gi ilisá² tyii' fu ñú²fú² 'e jo tya¹. Jileei²¹ 'uun²¹ jo li² tsataai² do jon'gi joo¹³ fu² li² ngii¹. 34 Xiia¹ li 'óo²oo' jilaa²¹ 'e 'yaa¹-oo' do-o jon 'i¹-oo'.

'Ná²-a náa¹ tyú² tya' tsá²

35 Faa²¹gi Jesús:

—'Ná²-a tyá²aa' tyú² tyii'. 'Ná²-a téen³naa' coon¹³ jí² 'e coo²¹. 36 Jmáa²aa' lawa tsaleei¹³ 'in sijéen¹³in fi²¹²i. Mi cwaa¹i fi²¹²i li cui¹² cwoo²¹ tsá² joon pó² 'ooa¹nú¹ do tsifu li² no²¹o 'ooa¹nú¹. 37 'Áa²mo tyú² 'ii²¹-tsi 'in tsaleei¹³ do 'in jo cwuu²¹i mi cwai² fi²¹²i. Tšu jú³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in fi²¹²i do ityá² tyú² siin³ 'ido joongi iunji²mo 'ido. Joon ityu²u to² cwá¹ tsá² li si² mesa 'e dø²ø. Joon cwaa²¹o dø²ø. 38 Fiin¹³ la 'woo²¹ tyiia² nuu¹ cwaa²¹i si la ngóo¹ ca jná² 'ee tyú² 'ii²¹-tsi tsaleei¹³ wana 'in jnaa¹-tsi mi tyee¹³i fi²¹²i do. 39 Joon cwoliñii²ii' 'elo, wana jaain²¹ tsá² fi²¹² 'nú¹ ini¹ 'ee 'ii²¹ 'e wéee¹ 'uun²¹ nijmaa¹o li²o. Joon jo ná¹ 'núu¹u 'e jmá² 'ido 'uun²¹. 40 La joon jon 'naa' cwotyá²aa' tyú² tyii' tšu coon²¹ wa jo 'i¹-oo' ijó¹ 'in Ruu²¹i Tsá²—jin² Jesús.

Lawa tsaleei¹³ 'in tyú¹i coon¹³ 'in jo tyú¹i

41 Joon gaungii¹ Tú³ sñ²¹i Jesús:

—'Nañuu¹u', çti gafaa¹³a 'e cwáain¹ lo jiin¹³ tyijna'a owa'a tya' ce jileei²¹ tsá² 'ee?

42 Jin² Jesús:

—Ç'iin tsaleei¹³ 'in tyú¹i joongi 'in 'øø¹²¹-tsi mo tyu² fi²¹²i to² 'e tyaa¹ cwoo²¹ jileei²¹ tsá² taaí² inuu¹ 'e cwoo¹ 'e dø²ø mi tí² 'ii²¹? 43 'Áa¹mo tyú¹i 'in tsaleei¹³ mi tyeei¹² fi²¹²i tyee¹³mo 'ido jmaa¹a la to² nigatyu²u. 44 'E la ja²mo fo³oo, 'in fi²¹² do nityaa¹o cwoo²¹ 'ido jilaa²¹ 'e 'oo¹o 'e tyu² 'ido to². 45 Pe wana 'in tsaleei¹³ do 'i¹-tsi 'e li¹¹ 'mogi fi²¹²i do tyee¹²i joon láa² 'wii²¹² jii²in 'in tsaleei¹³ catyaa¹ do. Joongi láa² 'wii²¹² gø¹²ø joongi 'uun²¹o. Joon li¹in²mo. 46 Joon 'in fi²¹² do ijó¹ coon²¹ jmi²¹² 'e jo sijée¹³in tsaleei¹³ tya'a do. Jon'gi ñi¹ 'ee 'ii²¹. Joon lii¹ 'e² 'e 'ido wúu¹. Joon idu²mo 'ido fu li 'ii²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jo nny¹²u.

47 'Jileei²¹ tsaleei¹³ 'in ñii¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in fi²¹²i; pe jo tyaa¹ tyú² jon'gi unji²i 'e²o wúu¹ joongi ijmee¹³mo liñi¹. 48 Pe jileei²¹ tsaleei¹³ 'in jo ñii¹ pe jmoo¹-o jiin¹³ 'e tí²i xugi wúu¹ in² 'ii. 'In nigacwo¹²o Dios 'láai²gi imi¹ jon Dios 'láai²gi. Joon 'in jo cu²-tsi coon¹³ liñi¹ imi¹ 'ido 'láai¹gi.

Gajó¹ Jesús wa'a jmaa¹a tún² 'ii¹³ tsá²

49 Joon faa²¹gi Jesús:

—Gagoo²¹² jna ga'uu²na jí² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon tsei² nisijaan¹oo wa'a icoo²¹. 50 'Ná²-a tsangii¹na coon²¹ 'e la jaí². Joon li² móo³oo wúu¹ ca gatséi². 51 Çti lii²naa' 'e gagoo²¹²oo 'e sín¹ tsá² røø² coon¹³ tsaruu²¹i nicwoo¹³ fu juncwii²¹? Fo³oo 'e jo la joon. Jiin¹³ gagoo²¹²oo wa'a jmaa³aa 'ii¹³ tya' tsá². 52 Tšu nano la ngóo¹ 'naai¹³ 'in tsá² coon²¹ inuu¹ ilin² tún² 'ii¹³. Wana néei¹ 'ñéei² tsá² tsi coon²¹ inuu¹ gaai²¹ ili'ee²¹i 'in gáí¹ do, joon 'in gáí¹ do ili'ee²¹i 'in gaai²¹ do. 53 'In jmi²¹ do niseein²¹ gó² coon¹³ jóon¹on. La

joon gó² seein²¹ jóon¹ on coon¹³ jmi²¹. Joon sáa³gi seein²¹ gó² coon¹³ jamí¹. Jamí¹; la joon jon seein²¹ gó² coon¹³ sáa³a. Joon 'yiaaunsáa³a niseein²¹ gó² coon¹³ tsaunloo²¹ tya'a. Joon tsaunloo²¹ tya'gi niseein²¹ gó² coon¹³ 'yiaaunsáa³a.

Tí²mo tsá² coon²¹ cwáain¹ xiiala ngóo¹ tiempo

⁵⁴ Gasí²¹; jon Jesús tsá²:

—Mo moo²oo' róon² jní¹ li' li yuun¹² ñi¹ joon jin² tsá² ijó¹ jmi¹. Joon 'e la joon lí².
⁵⁵ Joon mo 'í¹ tyí² li' tooin²¹ li yuun¹² ñi¹ joon jin² tsá² ilityí² 'yiaa²¹ no. Joon 'e la joon lí².
⁵⁶ 'Naa', líí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ 'e 'é²ee' tsá²! Tyá²-u ní² 'naa' xiiala lí² juncwii²¹ joongi cwoo¹³ fu juncwii²¹. ¿Xiiala jo ní²'ii' 'ee jii²¹ taan²¹²naa'?

Cwoján² mii¹³ 'e seen²¹un coon¹³ tsá² 'in 'eei¹ 'nu

⁵⁷ Faa²¹gi Jesús:

—¿'Ee li' jo jmaa²aa' 'ii²¹ la 'oo²¹ yaanaa' coon¹³ coon²¹ 'ii²¹ 'e tyá²?
⁵⁸ Wana 'in jmo¹o tsaa² tyí¹ joon cwóo²¹o coon¹³on tyani tsaa²to² pe 'na-u jmaa²a coon²¹ tún² coon¹³on la 'ii²¹² cwolin²naa' tya' fu. Joon jo tsajéi¹ 'nu tyani 'in jmo¹o 'ii²¹. Tsu 'in jmo¹o 'ii²¹ dogi nijaan²¹in 'na miyóo¹³.
⁵⁹ Joon miyóo¹³ dogi tsajéi¹ 'na 'nañi³. 'E la ja²mo fo³oo jo júu¹³u do ca gatyi² 'e róo²u tya'a joon gatsee²¹ coonti.

13

'E tyiin²gi 'e unsií² tsá² 'e 'i¹-tsi

¹ Jee²¹² jmi²¹² joon gatyallín² tsá² sii²¹; Jesús xiiala gajngaa¹²; Pilato tsá² seein²¹ Galilea. Joongi xiiala gacaai²¹ Pilato jmi¹ 'óo²; 'in tsá² do jmi¹ joo²¹ núu³ 'e gajngaa¹³; 'in tsá² do tya' 'e un'goo²¹ Dios. ² Joon gajin² Jesús:

—¿Ti 'i¹-oo' 'e jilaa²¹ 'elo nigangíi¹ 'in tsá² seein²¹ Galilea do tsu 'áai¹gi róo²¹ tsaa² lagi 'in tsá² ca tyaa²¹ do 'in seein²¹ Galilea?
³ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon wana 'naa' jo unsií²naa' 'e 'i¹-oo' la joon jon ijuun²¹mo 'naa'.
⁴ ¿Ti líí²naa' 'e 'áai¹gi róo²¹ tsaa² 'in dyajnéi² tsá² gajúin¹ do mo gacii²¹ 'e po² ní¹³ tya' Siloé? ¿Ti 'áai¹gi róo²¹ tsaa² 'ido lagi jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén? ⁵ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon la joon wana 'naa' jo unsií²naa' 'e 'i¹-oo' la joon jon 'iin²mo 'naa'.

Júu³ tya' mocwarí³ 'e jo 'oofuu²¹ tsí³

⁶ Joon gajin² Jesús 'e cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ ni'oo¹o 'mocwarí³ sijná² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon ngajóo²o wana tsí³ cwarí³. Pe jo 'ee gatsaa²¹a ce jii¹³ coon²¹. ⁷ Joon gasii²¹ 'in tsá² jóo² cwoo¹³ 'wó² tya'a do: "Jóo²du', ningóo¹ 'ni¹ jii²¹ góo³oo ga'naa¹³aa cwarí³ 'e² 'mó² lo

pe jo mo gatsaa³aa. Tyuu¹³ coonti 'e 'mó² no tsu li' ti' jmo¹gi jin¹ cwoo¹³ 'wó²." ⁸ Pe 'in tsá² jóo² cwoo¹³ 'wó² do gañii¹: "Ñi¹fii²¹1', cwojan¹du' coon²¹ jii²¹gi. Joon nogi tyí³aa jla¹ cwoo¹³ joon to³oo 'oo³. ⁹ Jongaa²¹mo wana nicwo¹, wana jo gacwo¹ joon tyu³oo."

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsamí² 'in tuu²¹ moo¹wó¹ mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹⁰ Coon²¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús 'yuui cwo¹ 'e² e tsá². ¹¹ Joon do-o 'yuui jaain²¹ tsamí² ningóo¹ dyajná² jii²¹ 'e 'yuui jaain²¹ espíritu gó² alma tya'a 'e nigajmaa¹ a tuu²¹ moo¹wó¹. Joon jo lí² siin¹² 'na' a róo²¹ coonti. ¹² Mo gani² Jesús 'ii joon gatø²ø. Joon gajin²in:

—Tsamí², ni'láa²mo'o 'e jmoowú¹ tyán²an no.

¹³ Joon gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon la tsifu joon gani¹³mo 'ña'a 'in tsamí² do róo²¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwoo²o 'maai¹³ Dios. ¹⁴ Pe 'in tsá² tyu²to² cwo¹ sinagoga do gatí² 'nii²¹-tsi tsu 'wii¹³ gaun'láai² Jesús 'ido mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'in tyu²to² cwo¹ do gasii²¹ tsá²:

—Sá²-a jñuu² jmi²¹² 'e lí²to². Lí²-i jalín² tsá² jee²¹² jmi²¹² joon ilí² mí¹ tya'a. Joon jo jalín² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

¹⁵ Joon gajin² Jesús:

—'Naa' líí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ jii¹³ 'e 'é²ee' tsá². ¿Ti jo sii¹³naa' doñi¹in jee²¹² 'naa' si joo²¹ si bu³ 'ee cwotyai¹in²¹ xu mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²? ¹⁶ Joongi 'in tsamí² lo jún² 'li²¹² Abraham-mo 'ii. Joon ningóo¹ dyajna¹ jii²¹ jmo¹ 'in 'lii³ tsaa¹³ 'in tsamí² no. ¿Ti jo lí² un'láai² coon²¹ jmoowú¹ tyaan¹ mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

¹⁷ Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo jileei²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii ga'aa¹o fa'ii²¹. Pe jileei²¹gi tsá² jløø¹³ coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹ 'e gajmaa¹ Jesús.

Cwáain¹ tya' jún² jon² tasa

¹⁸ 'E joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ lí² li tyu² Dios to²? ¿Joon 'ee coon¹³ 'e lí² jmaa¹ coon²¹ róo²¹ coon¹³ joon? ¹⁹ 'E lí² la lí² jún² jon² tasa 'e jñi² tsá² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon do-o cwaain²¹ ca galí² 'mó² fee¹. Cagi ton¹ jmaa¹ sii²; ni cwáa¹ 'mó² do.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

²⁰ Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ 'e jmaa³aa 'e litsáai¹-tsi tsá² li tyu² Dios to²? ²¹ 'E lí² lawa tyiian³ 'e gacaai²¹ tsamí² 'ni¹ cwaa¹³ fu² 'iñi¹. Joongi ca galí² con² 'e fu² 'iñi¹ la tøøi²¹.

Cwáain¹ tya' ooca¹nú¹ cuu¹³

22 Gangóo¹gi Jesús fu Jerusalén. Ngú¹i fuu²¹ coo¹³ joongi fuu²¹ pi³. La caain²¹ joon li ga'ee¹e. 23 Joon gaunngú¹xu tsá² 'ii:

—Ñá'ñu¹'u, çti xu-u 'in itiin¹³?

Joon gañii¹i Jesús:

24 —Tyán²duu¹ cwáain¹ xiiala ngú²¹²naa'. Tyán²duu¹ cwáain¹ 'e ngú²¹²naa' li 'ooca'ná¹ li cuu¹³ tsu¹ 'e la ja²mo fo³oo: líi¹ fúui¹ tsá² 'iin²¹²in tsataai² pe jo lí². 25 Tsu¹ mi yuui¹³ 'in tsafii²¹² 'ná¹ do iron¹ jñii¹ 'ooca'ná¹ joon 'naa' téen¹naa li' caluu pó²oo' 'ooca'ná². Joon ifó²oo': "Na² no, tsañuu¹." Pe 'ii-gi iñii¹: "Jo ñi³'ii 'in 'naa'." 26 Joon 'naa' ifó²oo': "Niga'nee²¹e', nigatyee²¹e' coon¹³ 'na. Joon 'nugi niga'e²e jna'a tya'i fu¹ tyii¹." 27 Pe 'ido-gi niñii¹: "Jna fo³oo: jo ñi³'ii xiia seen²¹naa'. Tiuii¹duu' jna jileei²¹ 'naa' 'in jmoo²oo' jilaa²¹ 'e gó²." 28 Do-o cwotyii¹³'ii' joongi cwocuu¹³naa' moojón²oon' mi máa¹³naa' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² calií. Do-o táa²mo li tyu² Dios to² joon 'naa'gii' taa²¹²naa' fu caluu. 29 Tsu¹ ijalin²mo tsá² fu li 'yeei²¹ ñi¹ joongi fu li' li yuui¹³ ñi¹. Joongi li' caai²¹ tsáa¹ li' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi li' caai²¹ tooin²¹² li' li 'yeei²¹ ñi¹ ijalin² tsá². Joon icwaa¹ do²ø li tyu² Dios to² tsá². 30 Joon 'inlii¹³ siciin²¹ nano 'ii ijmaa¹a nifu, joongi 'inlii¹³ 'in sijéi¹ nano 'ii ijmaa¹a li ciin²¹.

Ci²i Jesús 'wii²¹² tya' Jerusalén

31 Jee²¹² jñii²¹² joon gatyaliin² 'inlii¹³ tsá² fariseo. Joon gajin²in sñi²¹i Jesús:

—Lo-o júu¹³'u nano tsu Herodes 'iin²¹²in jnga²mo 'na.

32 Joon gañii¹i Jesús:

—Cwoliin²naa' joon cwosi¹³'ii' 'in gó² do: "Jóø²du' no. Jñii²¹² no joongi tsa'oo²¹ 'woo²na espíru gó² alma tya' tsá². Joongi un'láa²na tsatsaa¹³. Joongi 'yia¹ untye¹moo to² tyiaa." 33 Joon níi³oo jñii¹³ la fu¹ 'yúu³na no coon¹³ tsá'oo²¹ joongi 'yia¹. Tsu jñii¹³ fu Jerusalén lí² júun²in jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá².

34 'iTsá² Jerusalén, tsá² Jerusalén, 'naa' jn-gaa¹³naa' jileei²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá² joongi tyá²uu' cuun²¹² jileei²¹ tsá² 'in gasii¹in Dios ijma²a 'naa' júu³ 'e fu¹ táa²naa'! joon jna-a gali¹iin²¹²na 'e uncaan²¹na 'naa' la jmoo¹o jaain²¹ tuiyú² 'e uncaan²¹ tuti² na' cwáa¹al! Pe jo gali¹iin²¹²naa'! 35 Jóø²du' 'naa' isiján¹ 'naa' ituu¹mo 'naa'. Joon fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jóø²gi 'naa' jna ca mi gacwá² jñii²¹² ifó²oo': "Cwaa³mo 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ñá'ñu¹'u."

14

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ tsañuu¹ 'in líi¹i jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a

1 Galí² coon²¹ jñii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e gangóo¹ Jesús nga'ee²¹e fu tya' jaain²¹ 'in

tyu² to² fariseo. Joon 'inlii¹³ tsá² fariseo gacoon²¹ cwáain¹ do. 2 Joon tyin¹ jaain²¹ tsañuu¹ jee²¹² 'in tyan¹ jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a. 3 Joon gajin² Jesús sñi²¹i tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo:

—çTi cwoo¹1 un'láai² tsá² jaain²¹ tsatsaa¹³ mo jñii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² owa jo lí² 'ee?

4 Pe 'ido-gi gajoon¹ ti-i. Joon gataan¹ Jesús cwoo²¹o 'in tsatsaa¹³ do joon gaun'láa²mo. Joon gasii²¹i 'ido 'e tsee²¹mo 'ido. 5 Joon gasii²¹i Jesús tsá² fariseo do:

—ç'in jee²¹² 'naa' wana gatøø¹21 bu³ tyii' si joo¹tsáa² 'ee coon²¹ tsi too²¹, ti jo tyiin¹³naa' la tsifu fiin¹³ jñii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

6 Joon 'in tsá² do jo ñii² 'e ñii¹gi jñii¹³ coon²¹.

Tsá² 'in tøø²¹ø tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá²

7 Mo gani²¹ Jesús jileei²¹ tsá² 'in gatø¹ tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² 'in gwaa¹ li tyiin²gi joon gasii²¹i Jesús 'e cwáain¹ lo:

8 —Wana 'in gatø¹ 'na coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² jo ni² 'e 'mosii¹ nifu tsu coon²¹ jo ngá²mo cwéei¹² jaain²¹ 'in tyiin²gi lagi 'na. 9 Joon 'in gatø¹ 'naa' cwée¹i sñi²¹i 'na: "Cwóø¹³o 'ino 'mosi¹ tyiin¹un no." Joon la joon ráan²un coon¹³ fañi²¹. Cwan²¹'i 'mosii¹ ca li gatsé². 10 Li' çii¹³i jmaa²a. Mo to¹ tsá² 'na coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² ni²i 'mosii¹ li tséi². La coon¹³ mi jó¹ 'in gatø¹ 'na sñi²¹i 'na: "Ngú²¹² ni²i 'e 'mosii¹ nifu do." La joon 'e tyá²gi tyi¹ tyani 'in néei¹ coon¹³ 'na. 11 Tsu jileei²¹ 'in jmaa¹21 cøø¹¹³ yaai, 'ii li tséi¹ joon jileei²¹ 'in jmaa¹21 yaai li tséi² 'ii nifu.

12 Gasii²¹o joon 'in tsañuu¹ 'in nigatø¹ 'ido:

—Mo 'iin²¹²u 'in tø²¹ø tsá² cwo²xu¹ 'e dø¹ 'ido jo tø²¹ø 'in seen²¹un tyá² coon¹³ jon'gi ruu²¹u jon'gi tsá² néei¹ co' li tyiin¹un wa' 'in sá² cuu². Tsu ici²o tún¹ icwó²o do. 13 Jo jmaa²a la joon, pe mo 'ee coon²¹ jñii²¹² jmaa²a to²¹ø jileei²¹ tsá² tañii¹mo coon¹³ jileei²¹ 'in 'wo² si¹i-tsi coon¹³ tsajluu¹³ coon¹³ tsatui². 14 La joon tyá²-u 'i¹-o 'to sñi¹ 'ii jo lí²gi tyi² tyi¹ 'e cwo²¹o do. La joon ityii²¹² tyi¹ mi jñii¹ jileei²¹ 'in jo røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jñii²¹² 'e gajmaa¹ jaain²¹ tsá²

15 Mo ganúu² jaain²¹ 'in néei¹ gøø²¹ coon¹³ Jesús 'e do joon gajin²in sñi²¹i 'ii:

—'In jløø¹³mo 'in dø¹ 'iñi¹ li tyu² Dios to² tsá².

16 Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tsañuu¹ gajmaa¹a coon²¹ jñii²¹² li gø² tsá². Joon gatø¹ fúui¹ tsá² 'e dø¹o do. 17 Joon mo gati² 'ii²¹ 'e dø¹ tsá² gasii¹in tsalee¹³ ty'a 'in ngajmaa¹³a júu³ 'in tsá² nitø¹³ do. Jin²in: "Naná¹-a tyá²." 18 Joon jilee²¹mo galáa² 'wii²¹² mñi¹i jñii²¹² 'aa²¹². 'In ni fu do gajin²in: "Jmaa² feei¹-o' o' jo ni³'ii. No-o tá²gi galoo²¹²oo coon²¹ cwoo¹³ 'wó². Joon 'ná¹ níi³'ii nijøø²øø. 19 'In

xeei²¹gi jin²: “Feei¹du¹o¹o ‘wii²¹² tyiia. Niløø²na ‘néeei² jmuui¹ joo²¹. ‘Inijøø²duu wa’a tii²i jii¹i.” ²⁰ In xeei²¹gi jin²: “La gangayuu¹³ mogi cui² cwóo³oo joon jo lí² níi³ii.” ²¹ Joon mo gangai² ‘in tsalee¹³ do, ngajmaa¹²a júu³ ñi¹fii²¹²i do. Joon líi¹ gatí² ‘nii²¹-tsi tsafii²¹² do. Joon gasii²¹i tún¹ ‘ido: “Jmoonoo cwoo¹³o jee²¹² ‘nú¹ ‘e fuu²¹ lo. Cwotee² ‘e jilee¹³ tsá² tañii² coon¹³ tsá² ‘wo² si¹ii¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².” ²² Mo ca’loo¹gixu¹ joon gajin² ‘in tsalee¹³ tyia’a do: “Nigajmaa³oo to² gatyu²¹ do. Joon sá²gi li cwá² tsá².” ²³ Joon gajin² ‘in tsafii²¹² do gasii²¹i tún¹ tsalee¹³ tyia’a: “Cwoo¹³o tyai¹ fu¹ ca tí² fuu²¹ coonti. Cwote² ‘e tsá² tyitsaa²¹² ‘in xeei²¹gi cwongii¹, tsu cworøø¹ tyiia lo coonti. ²⁴ Tsa fo¹³oo ce jii¹³ jaain²¹ ‘in gatø²oo nifu jo idø¹gi jii¹³ coon²¹ ‘yu¹oo² ‘e ‘uunñi² sá² tyai¹ jmi²¹² tyiia lo,” jin² ‘in tsafii²¹² —gajin² Jesús.

Wa’a ingi¹ tsá² coon¹³ Jesús ‘ná¹ tuu²¹ jilaa²¹ ‘e ‘oo¹o

²⁵ Fúu¹mo tsá² ngaliin² coon¹³ Jesus. Joon gajin¹³ Jesús níi¹i joon gajin²in:

²⁶ —Wana ‘in ‘iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna ‘ná¹-a li ‘iin²¹²in jna. Wana jo ‘iin²¹²in jna líi¹gi lagi jmi²¹ joongi lagi sáa³a, lagi tsami² tyai¹, lagi joon¹on, lagi ruu²¹i, joongi ca fu juncwii²¹ tyai¹ ‘ña¹a jo lí² liin² ‘ido tsá² tyiia. ²⁷ Wa ‘in jo náa¹ tyú² tyai¹ júuin² la jjuuin² jna jo lí² liin² tsá² tyiia. ²⁸ Wana jaain²¹ jee²¹² ‘naa¹ ‘iin²¹²in jmaa¹²a coon ‘nú¹, çti jo jeei¹ tyí¹du cwáain¹ xiaati jii¹² ‘i in² wana ‘yeei¹? ²⁹ Tsa wana jmoon¹²o tífuu²¹ joongi gatsá² cúu¹u la jo mo ‘yeei¹ ‘núu¹u joon i’láa² tsá² ‘wii²¹² ungoø²mo ‘i. ³⁰ Ijin²in: “In tsañii¹ no ga’láa² ‘wii²¹² jmaa¹²a joon jo lí² un’yeei¹gi.” ³¹ Wana jaain²¹ røø¹³ ‘iin²¹²in jmaa¹²a ‘ni³ coon¹³ jaain²¹gi røø¹³, çti jo cwá²a nifu joon i¹‘tsi wa’a ilíin² dyái¹ mil ‘láa² tyai¹ ilii¹ ‘in dyái² mil ‘láa² tyai¹ ‘in røø¹³ jaain²¹gi do? ³² Joon wana jo lí², la ‘ii²¹² ‘e taain²¹² wíin²gi ‘in tsá² røø¹³ jaain²¹gi do joon isín¹mo tsá² tyai¹ ‘má¹i júu⁴ røø²¹. ³³ La joon jon jmoon²¹ joon jaain²¹ ‘naa¹ ‘in jo tui¹ jilaa²¹ ‘e ‘oo¹o jo lí² liin² tsá² tyiia.

Mo jo ñi²gi ñi²

³⁴ “Ee tyú²-u ñi² pe wana jo ñi²gi xiiala cwooi¹ ‘e liñi²gi tún¹. ³⁵ Jo ‘e to² ‘iin³gi tyai¹ cwooi¹³ ‘wó² jon³gi tyai¹ poo²¹² ‘oo². Ligon dya²a tsá². Jilee¹³ ‘in núu² cwonuu¹o.

15

Júu³ cwáain¹ tyai¹ joo’saa²¹ si¹ ‘iin²¹²

¹ Jilee¹³ tsá² cón² ‘laa¹³ ‘e ‘nii¹ tsá² coon¹³ tsá² røø²¹ tsaa² gangatyéen¹ in li siin¹² Jesús ‘e núu² júu³ tyai¹. ² ‘Wii¹³ joon tsá² fariseo coon¹³ tifo² tyai¹ ley ‘laa²¹ gafaa²¹a tyai¹ Jesús jin²in:

—‘In tsañii¹ lo ‘i¹ mo jilee¹³ ‘in røø²¹ tsaa² joongi gøø²¹o coon¹³ ‘ido.

³ Joon gasii²¹i Jesús ‘ii¹ ‘e cwáain¹ lo:

⁴ —‘Iin jee²¹² ‘naa¹ wana ‘aa¹i ciei¹³ joo’saa²¹ joon tsaiin²¹² jaain²¹ jee²¹² ‘ii, çti jo tui²¹ ‘in cayaai² do jee²¹² nuu²¹ joon tsanee¹²i ‘in jaain²¹gi do ca gatsee²¹? ⁵ Joon mo gatsee²¹i gauntseen¹ yu¹ ‘nóo¹on jløø¹³mo. ⁶ Joon mo gatyee¹²i tyai¹ gauncaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ coon¹³ tsá² néee¹ co¹ li tyiin¹in. Joon gasii²¹i: “Jløø¹³naa¹ jmaa²aa¹ coon¹³ jna tsu nigatsee³mo ‘in joo’saa²¹ ‘in ga’in¹ tyiia do.” ⁷ La joon jon fuu²¹²uu ‘naa¹ mo joo²¹-tsi jaain²¹ tsá² røø²¹ tsaa² jløø¹³gi ‘áai¹ fu ñu¹fu ‘wii¹³ ‘ii lagi ‘in noventa y nueve tsá² ‘in jo ‘oo¹o tsaa², ‘in jo ‘ná² jaa²¹-tsi.

Júu³ cwáain¹ tyai¹ cuu² si¹ ‘iin²¹²

⁸ Faa²¹gi Jesús:

—Wa¹ jaain²¹ tsami² ‘in ‘oo¹o dyá² cuu² joon ganga’in¹ coon²¹ cuu² do, çti jo dyi¹i coon²¹ jí² joon ‘ya¹a inuu do? Coon²¹ tún² ‘nóo¹o ca gatsaa²¹a. ⁹ Joon mo gatsaa²¹a joon uncaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ on coon¹³ tsá² ‘in néee¹ co¹ li tyiin¹in. Joon sii²¹i ‘ido: “Jløø¹³naa¹ jmaa²aa¹ coon¹³ jna tsu nigatsaa²¹oo cuu² ‘e nga’in¹.” ¹⁰ La joon jon fuu²¹²uu ‘naa¹, jløø¹³mo ángeles tyai¹ Dios mi jaa²¹-tsi xafii¹³ jaain²¹ tsá² ‘in røø²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tyai¹ jaain²¹ simii²¹ ‘in gatiui²¹ jmi²¹

¹¹ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsañii¹ ‘aa¹i gáí¹ simii²¹ tyai¹. ¹² Joon jaain²¹ ‘in xaai²¹gi do gasii²¹i jmi²¹: “Nu², cwo²o jna jii¹³ tyia tyai¹ cwoo¹³ ‘wó² ‘e gatii²na.” Joon gajmaa¹²a jmi²¹ do jmai²xu jee²¹² ‘ii jilaa²¹. ¹³ Xu-u ngoo²¹gi joon ‘in xaai²¹gi do gajmaa¹² caain²¹ jilaa²¹ ‘e ‘oo¹o. Joon gangoo¹ coon²¹ fuu²¹ li wíin². Joon do-o ga’in² cúu¹u jilaa²¹ coon¹³ ‘e gó². ¹⁴ Joon mo gatsá² cúu² do ga’i² coon²¹ ‘oo² ‘e fuu²¹ li ngó¹on do. Joon gatsá² un’aa²i. ¹⁵ Joon ganga’naa² to² jmaa¹a coon¹³ jaain²¹ tsá² seein²¹ ‘e fuu²¹ do. Joon ‘idogi gasii¹ ni ‘ido li roon¹ ‘wó² tyai¹ ‘e tsai¹ ‘ii¹. ¹⁶ Joon ‘áa¹mo gali¹in²¹²in unrøø²i tu²u coon¹³ jilaa²¹ ‘e gø¹² ñi¹ do. Pe jii¹³ jaain²¹ jo ‘in cwo¹. ¹⁷ Joon ga’i¹-tsi: “Jøø¹³ tsalee¹³ ‘in jmoon¹o to² tyai¹ nu³u saai²¹gi ‘e gø¹² joon jnagi fu lo jjuun¹na ‘oo². ¹⁸ Nii¹³mo fu li tyiin¹ ñu³u. Joon fuu²¹²uu: Nu³, fee¹ niga’lee²¹na tyani Dios joongi tyani¹. ¹⁹ Joon jo cwooi¹ ‘e jmaa²gi i yuun²¹ tyi¹ jna. Jmaa¹³ cwáain¹ lawa jaain²¹ tsalee¹³ tyi¹ jna.” ²⁰ Joon gangaa¹³mo fu tyai jmi²¹.

‘Wíin²gi ‘ná¹ tyee¹²i li siin¹² jmi²¹ mo ganí²in jmi²¹ ‘ii. Galifee¹mo-tsi ‘wii²¹² tyai¹. Joon gangoo¹o cwiin¹ ngajeen² ni ‘ido. Joon ga’i³mo ‘ido. Joon garai¹n in

joongi gacu¹u 'oo² 'ido. ²¹Joon gasii²¹; jón¹ 'ii: “Nú³, nigalee²¹moo tyani Dios joongi tyani'i. Jo tii²gii¹ 'e fo²o yuun²¹ tyi'i jna.” ²²Pe jmii²¹ dogi gasii²¹; tsa'leei¹³ tya'a: “Tyi² goon' jmoonoo coon²¹ 'mi² 'e tyú²gi la jee²¹² jilaa²¹, joon tyiin¹³ goon' yuun²¹ tyiia lo. Joongi toon²¹ goon' ñi³ unni²¹² cwoon²¹o. Joongi 'øøi¹³ goon' mii²i. ²³Joon cwotée¹ee' jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² 'in na'ooiin¹³. Joon jngaa¹³naa', cwotyé³e' joongi cwojmoo²¹o' jmii²¹². ²⁴Tsu 'in yuun²¹ tyiia lo líi²na 'e nijuun²¹mo pe nano nigacwa²mo tún¹. 'In ninga'íin¹³mo pe gatsee²¹moo'o tún¹.” Joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a jmii²¹².

²⁵'La jee²¹² joon 'in jón¹ 'in nifeei¹gi jee²¹² to² taain¹. Joon mo gatyee¹²i tyán' co' 'núu⁴u joon ganúu² nináa¹ súuin¹³. ²⁶Joon gatø¹ø jaain²¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹ 'e jmii²¹² nináa¹. ²⁷Joon gajin² 'in tsá² do: “Nigacwa²mo ruu²¹mo'o. Joon gatyú² ñu²u to² gajngaa¹²i jaain²¹ joo²¹ 'ooiin¹³ tsá gacwa²mo tyú¹mo jo tsaa¹³a.” ²⁸Joon gatsá² 'nii²¹-tsi 'in ruu²¹ 'in nifeei¹gi do. Joon jo 'iin²¹² 'in tsa'ii²¹ fu tsi. Joon gacwo'ii¹ jmii²¹ 'e gamii¹ tyani 'ido 'e tsa'ii²¹. ²⁹Pe gajin² 'in simii²¹ gasii²¹; jmii²¹: “Niñii²¹o'o joo¹³ jii²¹ 'e nigajmaa³aa to² tyani'i. Pe jii¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo cwoon¹³o jna jii¹³ jaain²¹ chivo-pi' 'e jmaa³aa jmii²¹² coon¹³ tsá² seein²¹na tyú² coon¹³. ³⁰Pe la no 'e gacwa² 'in yuun²¹ tyi'i no. Nga'íin¹in cúu²o coon¹³ tsamí². Joon gajngaa¹³u'un 'in joo²¹ 'ooiin¹³gi no.” ³¹Joon gajin² jmii²¹ do: “Yuun²¹ tyi', coon²¹ tøø²mo tyiin¹u'un coon¹³ jna. Joon jilaa²¹ 'e 'óó³oo lo 'e tyi-o'o. ³²Joon nano tyiin²mo jmoo²¹o' jmii²¹² joongi jløø³na' tsu 'in ruu²¹u 'e líi²na najuun²¹mo pe cwa²mo tún¹. Líi²na 'e ninga'íin²mo joon nigatsee²¹moo'o tún¹.”

16

Júu³ cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ 'in gajmaa¹a 'e gó²

¹Gajin² 'in jon Jesús sii²¹; tsá² tya'a:

—Galiseein²¹ jaain²¹ ñi'fii²¹² sá² cuu² joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajma²a tsá² 'in ñi'fii²¹² do júu³ 'e 'in tsá² tyu² to² do 'áai¹ 'iin²in cuu² tya'a. ²Joon 'in ñi'fii²¹² do gatø¹ø 'ido. Joon gasii²¹: “¿Tí jo² 'e sii²¹ tsá² jna cwáain¹ tyi'i? Joon¹²du'u cwáain¹ to² jmoo²¹o' tsu jo jmaa²gi'itø² coon¹³ jna. Jo cwooi tyu²gi'itø² tsa'leei¹³ tyiia no.” ³Joon ga'i¹-tsi 'in tsá² tyu² to² do: “¿Ee jímáa³aa? Tyi¹mo ñi'fii³ii jna jee²¹² to² tya'a. Jo 'waa²¹ pí² 'óó³oo wa'a jmaa³aa to² jee²¹² tyiia²¹ joon 'óó³oo fa'ñi²¹ wa'a mí³ii caridad. ⁴Ñii³oo 'ee jmaa³aa 'e 'ii²¹mo tsá² jna inu⁴ tya'a mo jo to² 'óó³gii.” ⁵Joon gatø¹ø tí jaain²¹ tí jaain²¹ 'in røøi²¹ tya' ñi'fii²¹²i. Joon gaunngii¹ 'in nifu: “¿Xiia¹ røø²¹u tya'

ñi'fii²¹?'” ⁶'Idogi jin²: “Røø²¹moo ciei¹³ bar-ril aceite.” Joon 'in tsá² tyu² to² do sii²¹; 'ido: “Lo-o saan¹³aan mo'ji² tyi'i. Ni²du' jmoonoo joon jmaa² coon²¹ 'e coon²¹ tsa²gi.” ⁷Joon gaunngii¹ 'in xeei²¹gi tún¹: “Nugi, ¿xiia¹gi tí røø²¹u?” 'Idogi jin²in: “Ciei¹³ motuu¹ trigo.” Joon gasii²¹: “Lo-o saan¹³aan mo'ji² tyi'i. Jmaa² coon²¹gi jii¹³ ochenta.” ⁸Pe galili²i ñi'fii²¹² do 'e líi¹ 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do coon¹³ 'e gajmaa¹a do. Tsa lí²gi tsá² 'in jo tsaa²-tsi Dios coon¹³ 'e jmoo¹o la jaain²¹ la jaain²¹ lagi 'in tsaa²-tsi Dios.

⁹'Fuu²¹² jna 'naa' —jin² Jesús— jmaa² 'naa' 'in liseein²¹ tyú² coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e 'oo²oo' fu juncwii²¹. Joon mi tyá¹ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ iseen²¹mo 'in 'ii²¹ 'naa'. In'ii²¹ 'naa' li taan²¹²naa' coon²¹ tøø²mo.

¹⁰'Wa jmoo¹ tsá² 'e tyu² fiin¹³ capii³ 'e 'oo¹o, jímáa¹o 'e tyú² jon wa'a sá² láai². Pe wana coon²¹ too² tya' capii³, icon²¹o jon too² tya' 'e láai². ¹¹Wana jo jmoo²oo' tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo 'e jo tyiin² xiiala líi²naa' icwo¹o Dios 'naa' 'e sá² 'e tyiin² la jai². ¹²Wana jo gajmaa²aa' røø²¹ coon¹³ 'e sá² tya' 'in xeei²¹ jo cwooi¹ cwo¹o 'naa' 'e tyii' yaanaa¹.

¹³'Ce jii¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo lí² jmaa¹a to² tyu² gáí¹ ñi'fii²¹². Tsa nili¹ee¹mo jaain²¹ joon 'in jaain²¹gi do nili'nee²¹mo si ilityúu¹mo coon¹³ jaain²¹ joon coon¹³ 'in jaain²¹gi do gó²o liseein²¹. Jo lí² 'iin²¹² tsá² Dios la jee²¹² 'iin²¹²in cuu².

¹⁴'In tsá² fariseo do 'in líi¹ 'iin²¹²in cuu² núu²o jilaa²¹ 'elo. Joon gaungøø¹mo Jesús. ¹⁵Joon gajin² Jesús sii²¹; 'ido:

—Ngi²¹'naa' coon¹³ 'e tyu² jee²¹² tsá² pe ñi¹ Dios 'ee líi²naa'. Jilaa²¹ 'e øøe²¹-tsi tsá² 'e tyiin² 'e joon 'e 'ee¹mo Dios.

Ná² untsiin¹ ley tya' Moisés

¹⁶Jin² Jesús:

—Ca mo jó¹ Wó³ gatyú²u to² 'e ley tya' Moisés coon¹³ 'e júu³ tya' tsá² cwo¹ júu³ tyú² cali. Ca 'yia¹³ joon galisá² júu³ tyu² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². Joon jillee²¹mo cwoon¹ pí² tsataai²¹² li tyu² Dios to².

¹⁷'Tyan¹gi to² jo tsín¹ jii¹³ coon²¹ letra tya' ley la coon¹³gi 'iin² coonti jilaa²¹ yu' fu juncwii²¹ coon¹³ cwoon¹³ fu juncwii²¹.

Jesús 'e²e tsá² 'e tsaa² fee¹ wa'a øøi¹ tsá² tsamí² tya'a

¹⁸'Wana jaain²¹ tsañuu¹ 'ee¹mo tsamí² tya'a joon cui² cwoon²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ fee¹ tsaa² 'noo¹on. Joon wana cui² tsá² cwoon²¹ coon¹³ 'in tsamí² do la joon jon fee¹ tsaa² 'noo¹on.

Cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² sá² cuu² coon¹² Lázarø

¹⁹Gajin² 'in jon Jesús gasii²¹; tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in tyi¹ jmaai¹³ siin¹³ tyú² joongi 'ya²gi. Joon la coon²¹ jmii²¹² jmaa¹ a jmii²¹² coon¹³ 'e 'ya²gi lili¹. ²⁰ Galiseen²¹ mo jon jaain²¹ tsá² tañii² 'in sii²¹ La². La tøø² ngúu¹ u sirøøi²¹ 'mi². Joon gacwó² ni wó² 'occa'ná¹ tyá² 'in tsá² sá² cuu² do. ²¹ 'In tsá² tañii² do 'iin²¹² in røøi²¹ tu² u coon¹³ jilaa²¹ 'e xuu²¹ 'wii²¹² mesa li gø² 'in tsá² sá² cuu² do. Joon cagi tsii²¹ jalii² li tyiin¹ 'in 'e 'lu² u li jgoo²¹ tyá². ²² Coon²¹ jmii²¹² gajuun²¹ mo 'in tsá² tañii² do. Joon ángeles gatøø² mo 'ii 'e cwaa¹ coon¹³ Abraham fu ñu² fú². La joon jon gajuun² mo 'in tsá² sá² cuu² do. Joon ga'aa¹ mo tsá² 'ii. ²³ 'In tsá² sá² cuu² do 'áai¹ gan² 'in wúu¹ li tsalín² 'in najúin². Joon gasaa¹³ a unni¹ i. Joon wíin² gan² 'in Abraham coon¹³ La². ²⁴ Joon ga'oo¹ o jin² 'in: "Nu¹ u Abraham, fúu² cwolín² un jna. Síi² in La² no cwoun¹ lá² xú unniicwoo²¹ o coon¹³ jmii²¹. Joon cwojaa²¹², cwouncwii²¹² xú unniisii¹³ hi tsu líi¹ móo³ oo wúu¹ jee²¹² jí² lo." ²⁵ Pe joon gajin² Abraham: "Yuu²¹ tyi¹, cwotii¹³ du² o'o 'áai¹ tyú² 'ii¹ o'o mo gateen²¹² un fu juncwii²¹. Joon La² logi 'áai¹ gó² gangii¹. Joon nano tyú² seen²¹ lo. Joon ñugi moo² o wúu¹. ²⁶ Coon²¹ gi 'e sá² lo. Sá² goon²¹ juu¹³ cwó² jee²¹² jna² a coon¹³ 'nu. Jileei²¹ 'in 'iin²¹² in tsalín² u no jo lí². La joongi jileei²¹ 'in 'iin²¹² in jalii² lí¹ lo jo lí²." ²⁷ Joon gajin² 'in tsá² sá² cuu² do: "Mii³ hi tyani¹ jón, ñu³ Abraham, sii²¹ u La² no fu tyá² ñu³ u. ²⁸ Seen²¹ mo 'ñeei² gi ruu²¹ na. Cwofee¹ i la joon jon jo cwo² o wa'a jalii² lo 'a li tyafó² ní² tsá² wúu¹. ²⁹ Pe joon gajin² Abraham gasii²¹ i 'ido: "Oo¹ o 'ido jilaa²¹ 'e nigajin² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú². Lí² i unji²¹ o 'ido júu³ tyá² 'ii." ³⁰ Joon gañii¹ 'in tsá² sá² cuu² do: "E ja² mo, ñu³ Abraham, pe wana tyíia¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ 'in nigajin² i ja² a-tsi." ³¹ Joon gajin² Abraham: "Wana jo 'iin²¹² in núu³ júu³ tyá² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú² jon'gi inúu² un júu³ tyá² jaain²¹ 'in nigajin¹ jee²¹² 'ii²¹²."

17

Tsaa¹³ wa'a un'leei²¹ tsá² tsaruu²¹;

¹ Gajin² in jon Jesús gasii²¹ i tsá² tyá²:
—Láa² mo sá² 'e jmoo¹ un'leei²¹ tsá² pe fúu² 'in tsá² jmoo¹ un'leei²¹ 'in xeei²¹ do. ² Áai¹ gi tyú² tyá² wa'a wa'a 'ñuu¹ tsá² coon²¹ too¹ lúu¹ u joon pín¹ in tsi jmi¹ ñi¹³ la coon²¹ jo jmaa¹ a i'leei²¹ gi 'in xuui²¹² lo. ³ Un'øøi¹ duu¹ yaanaa' coon²¹ tún².

'Wana jmaa¹ a ruu²¹ u 'e gó² tyi¹ i joon fu² u: "Jo jmaa² gi¹." Joon wa gaunsi² i 'e 'i¹ tsi jmaa² feei¹ o'o 'wii²¹² tyá². ⁴ Xufiin¹³ dyíá¹ naa¹³ la coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹ a 'ido 'e gó² tyi¹ i pe joon dyíá¹ naa¹³ cwooi¹ sii²¹ 'nu: "Jo jmaa³ gi." Cwooi¹ jmaa² o'o feei¹ o'o 'wii²¹² tyá².

Xiiala ilitsáai¹ gi-tsi tsá²

⁵ Joon gajin² tsá² tyá² Jesús sii²¹ 'ii:

—Jmáa² 'e lijai² gi-tsi¹ 'nu.

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Wuxu¹ tsáai¹ du¹ 'oo' fiin¹³ la ti camí³ jún² jon² tasa lí² i fúu² 'e 'mó² fee¹ lo: "Ráain² du¹ no cwojñi² i 'wo'o tsi jmi¹ ñi¹³." Joon ninúu² 'e 'mó² do júu³ tyii¹.

Jilaa²¹ 'e ná¹ jmá² tsá² 'e tyiin²

⁷ 'Wana 'in jee²¹² 'naa' seen²¹ jaain²¹ tsaleei¹³ tyii¹ 'in jaai¹³ jee²¹² to², ngajii²¹ i si nga'aa¹ joo²¹ 'ee, xafó¹ o fúu² u: "Ngii²¹², ní² i, tyee³ 'í." ⁸ Jon¹ la joon tñi² faa²¹ tsá². Tyá² gi isii²¹ tsá² 'ii: "Tyá¹ tyú² 'e døø¹³ øø. Cwooi¹³ o'o tyá¹ tyú² døø¹³ øø joongi 'e duu¹³ u joon mi yuui¹³ joon 'uu¹² u, cøø¹¹² ø." ⁹ ¿Ti cwooi¹ cwo¹ o 'maai¹³ tsaleei¹³ tyá² a mo jmoo¹ o jii¹³ to² 'e tyu² u? ¹⁰ La joon jon 'naa', mi yuui¹³ jmaa² aa¹ jilaa²¹ to² tyu² Dios ná¹ fó² oo: "Tsaleei¹³ tyio¹ o jna² 'in jo 'ee to² ti tsu nigajmoo²¹ o'o jii¹³ 'e ná¹ jmoo²¹ o'o."

Jesús un'láai² dyéi¹ tsá² 'in líi² jmoowú¹ jgøøi²¹

¹¹ Mo gangóo¹ Jesús la fu¹ 'yuui fu Jerusalén. Gangii¹ in la caain¹ li sii²¹ Samaria coon¹³ Galilea. ¹² Mo gatyí¹ a coon²¹ fuu²¹ pi³. Joon ga'wooi²¹ dyéi¹ tsá² 'in líi¹ jmoowú¹ jgøøi²¹. Pe wíin² gajaan¹ li siin¹² in Jesús. ¹³ Joon ga'oo¹ o jin² 'in:

—Jesús, Tifo², fúu² cwolín² un jna²!

¹⁴ Joon mo gajøøi² Jesús 'ii joon gajin² 'in:

—Cwolín² naa¹ cwo¹ ee¹³ naa¹ untsá² yaanaa¹.

Joon la 'ii²¹² ngalín² fu¹ joon ga'láa² mo. ¹⁵ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii do mo gan² i 'e ga'láa² mo joon gacii¹³ o cwooi¹ o 'maai¹³ Dios coon¹³ júu³ tá² lili¹. ¹⁶ Joon gasii²¹ i wojñi¹ i tyani Jesús. Joon gaxiia¹ níi¹ i gajun² un ca ti ni 'wó² 'e cwooi¹ o 'maai¹³ Jesús. Joon 'in tsá² lo seen²¹ li sii²¹ Samaria. ¹⁷ Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo ga'láai² ce ji dyéi¹ do? ¿Náai¹³ gi 'in ñúu² gi do? ¹⁸ ¿Ti jii¹³ ino-o tsá² coon²¹ fuu²¹ nigacii¹³ o cwooi¹ o 'maai¹³ Dios?

¹⁹ Joon gasii²¹ i 'in tsafuu¹ i do:

—Ráan² un no. Cwei². Niga'láa² mo'o tsu jo² o galii² u'u.

E² Jesús tsá² xiiala mi cwá² 'e tyu² Dios to² tsá²

²⁰ Tsá² fariseo gaunngii¹ i Jesús líi²¹² mi cwá² 'e tyu² Dios to². Joon gajin² Jesús:

—Mí cwá² 'e tyu² Dios to² joon² wa'a coon²¹ 'e lí² jøø² tsá². ²¹ Jo lí² wa'a jin² tsá² 'elo si 'e do-o 'ee. Tsu nigali² i 'e tyu² Dios to² jee²¹² naa¹.

²² Joon gasii²¹ i Jesús tsá² tyá²:

—Nicwaa²¹² jmii²¹² mi li 'iin²¹² naa¹ jøø² øø¹ 'e jmii²¹² 'e jna-a, 'in Ruu²¹² na Tsá², láa²

'wii²¹² tyá^{2u} to². Joon jo lí² jóø² 'naa'. ²³ Joon isii²¹ tsá² 'naa': "Lo-o siin¹²in", si "Do-o siin¹³in", 'ee. Pe jo cwolín²'naa' coon¹³on. ²⁴ Tsu lawa coon²¹ jí² cwaain² 'ná³ 'e jná² joo²¹ ca ti' cataain²¹ li' caluu fu juncwii²¹ la joon jon jna 'in Ruu²¹na Tsá² mi cwá² jmá²¹² tyiaa. ²⁵ Pe jééi¹ nifu 'ná¹ mó³oo wúu¹ líli¹. Joon tsá² seein²¹ nano 'in jo 'e 'ii²¹ jna. ²⁶ Jiin¹³ la galí² jmá²¹² mo seein²¹ Noé la joon jon lí² jmá²¹² mi gó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². ²⁷ 'Gø²ø tsá² joongi 'un² tsá² joongi cui² cwo²¹ tsá². Joon gacwooi¹ tsá² jamú¹ 'e cui² cwo²¹ ca jmá²¹² mo galí² Noé fu tsi barco do. Joon gajó² coon²¹ jmá¹ joon jilee²¹ mo gajúun² mo jon. ²⁸ La joon galí² mo seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot. Gø²ø joongi 'un²un. Joon galó² joongi 'ni¹i. Jñii¹ tsá² joongi jmoo¹³ tsá² 'ná¹. ²⁹ Pe mo gacwo¹ 'i Lot 'e fuu²¹ Sodoma Dios gasii¹ in coon²¹ jmá¹ 'e lí² jí² caai¹³ cuun²¹² 'e coo²¹. Joon gatsee²¹ mo jilee¹ 'in nééi¹ fuu²¹ do. ³⁰ La joon líi² mi jnee²¹na 'in Ruu²¹na Tsá².

³¹ "Mo ti jmá²¹² joon wana 'in tééin² yu' 'ná¹ joon 'oo¹o jilaa²¹ si'mo² inuu tya'a jo cwox-aa¹ ja'wo¹²o. Joon wa 'in tééin²¹ jee²¹² tyiaa¹ jo cwojaa²¹ fu tya'a. ³² Cwotii¹³ 'oo' 'e galí² tya' tsamí² tya' Lot. ³³ Jilee¹ 'in 'iin²¹² in tiin¹³ fu juncwii²¹ tya'a i'ín² mo joon. Pe jilee¹ 'in 'iin² fu juncwii²¹ tya'a tiin¹³ mo joon.

³⁴ "E la ja² mo fo³oo: 'E 'wo¹ joon wana teel¹³ gáí¹ tsá² ni coo¹mó² yatée³ee jaain²¹, 'in jaain²¹ gi jan¹. ³⁵ Gáí¹ tsamí² taai²¹² tsi¹ caain²¹, yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹ gi jan¹. ³⁶ Gáí¹ tsañuu¹ taain²¹² jee²¹² to² yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹ gi jan¹.

³⁷ Mo ganú² tsá² tya'a 'elo joon gaunngii¹:

—¿Xiiala li lí² 'elo, Ña'ñu¹u'?

Joon 'ii-gi gajin²¹in:

—Jilee¹ 'in jo cwoi¹ 'ña'a 'e tyu² Dios to² 'ii i'ín² mo.

18

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'nii² coon¹³ tsá² jmoo¹ 'ii²¹

¹ Joon gasii²¹ Jesús tsá² 'e cwáain¹ lo 'e 'ee¹ xiiala 'ná² faa²¹ a tsá² júu³ tyú² joon jo cu²-tsi coon¹³ Dios. ² Joon gajin²¹in:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ galiseein²¹ jaain²¹ tsá² jmoo¹o 'ii²¹. Jo tsaa²-tsi Dios jon'gi un'goo²¹ tsá². ³ Fuu²¹ do-o jon seein²¹ jaain²¹ 'yiaa'nii² 'e coon²¹ tøø² mo tsafee¹² 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do. Tsamii²¹ 'e jmaa¹ 'ido 'ii²¹ coon²¹ mii¹³ 'e seein²¹ coon¹³ 'in 'eei¹ ii. ⁴ Wóo²-o 'áai¹ nangóo¹ 'e jo 'iin²¹² in 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do 'e jmáa¹ 'ii²¹. Joon mo galicii²¹ gi ga¹-tsi: "Jo tsaa²-tsii Dios jon'gi tsá² un'góo³oo pe tsu 'wii¹³ untyí²in 'in

tsamí² lo jna jmáa³oo 'ii²¹ tya'a⁵ la coon²¹ jo untyí²in'gi jna."

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Núu²duu¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ 'e gó² do. ⁷ ¿Ti líi²naa' 'e líi²¹²-i Dios un'øø¹i tsá² tya'a, 'in nigatyí¹²in, 'in nimi¹i tyani¹i la 'woo¹ la jmá¹? ⁸ Fuu²¹²uu 'naa' 'e la jmoono-o ijmáa¹ 'ii²¹ tya' 'ido. Pe jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá² mi yí³aa, ¿ti liseein²¹ gi tsá² ni cwo¹³ juncwii²¹ 'in tsaa² gi-tsi jna?

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² fariseo coon¹³ jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá²

⁹ Gasii²¹ jon Jesús coongi cwáain¹ tya' 'in líi¹³ 'in jmaa¹ 'ii²¹ yaai 'e tyú¹-i joon un'wo¹i tsá² catyaa¹²gi. Joon jin²¹in:

¹⁰ —Gáí¹ tsañuu¹ ngalín² fu cwo¹. Ngafaa¹³ a júu³ tyú². Jaain²¹ jee²¹² 'ii líi¹ tsá² fariseo, 'in jaain²¹ dogi líi¹ tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá². ¹¹ In tsá² fariseo do siin¹²in, joon gafaa²¹ a la lo: "Ña'ñu¹u' Dios, cwóo³oo 'maa²u'un tsu² jo líi¹na la líi¹ 'in tsá² catyaa¹² do. Jo líi¹na la 'in jmoo¹o 'uun²¹, lagi 'in jo nuu¹³. Jo líi¹na la líi¹ tsá² 'in fee²¹i tsamí². Ce jiin¹³ capii¹³ jo líi¹na la líi¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² lo. ¹² Tún² fu 'gø³øø tyiaa¹ni¹ la coon²¹ semóo¹³. Joon cwo¹³oo 'nu coon²¹ 'e jee²¹² dyá² 'ii¹³ 'e gajna²aa." ¹³ Pe 'in tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² do wíin² gajaan¹. Joon jo tá²-tsi saa¹² a unnii¹ i fu yu' juncwii²¹. Jiin¹³ 'e gajmaa¹ tyuun¹ nitsi¹-u. Joon gafaa²¹ a: "Ña'ñu¹u' Dios, cwolifee¹ mo-'o 'wii²¹² tyiaa tsu 'áa¹ mo røø²¹na tsaa²." ¹⁴ 'E la ja² mo fo³oo 'e nigauntyú¹ mo Dios 'in tsá² cón² 'laa¹³ tyá 'e 'nii¹ tsá² do pe 'in jaain²¹ do jiin¹³ la líi² mo líi². Tsu jilee¹ 'in jmaa²¹ i yaai cøø¹³ gi xujoon li'wee¹ 'ii pe jilee¹ 'in un'wee¹ yaai joon licøøi¹³ gi.

Uncwaa³ i Jesús xuu²¹²

¹⁵ Jajée¹ mo tsá² xuu²¹² tya'a li siin¹² Jesús 'e taan¹ cwo²¹ tya' 'ido. Pe joon mo gani¹ tsá² tya'a galáa² 'wii²¹² 'øø¹³ mo jilee¹ 'in jajée¹ xuu²¹² do. ¹⁶ Joon gatø¹ Jesús 'in xuu²¹² do. Joon gajin²¹in:

—Cwóo²oo cwojalín² xuu²¹² tyani³ii joon jo 'øø²¹²naa' tsu li tyu² Dios to² lín² jma¹² 'in líi¹in la 'ii-o jon. ¹⁷ 'E la ja² mo fo³oo jilee¹ 'in 'in jo cwoi¹ 'e tyu² Dios to² 'ii lawa jaain²¹ xuu²¹² jo lí² tsataa¹² li tyu² Dios to².

Jaain²¹ tsá² sá² cuu² fee²¹ i Jesús

¹⁸ Jaain²¹ 'in tyu² to² gaunngii¹ i Jesús:

—Tifo² tyú¹, ¿'ee 'ná² jmáa³aa 'e tiin¹³na juncwii²¹ tyiaa?

¹⁹ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee líi¹ fu²u jna 'in tyú¹? Jaan²¹ mo 'in tyú¹ seein²¹ gi, jiin¹³ 'ña'a Dios. ²⁰ Ñí³o'o jiin¹³ la to² tyu² Moisés: "Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹u'un tsá². Jo jmaa² 'a 'uun²¹. Jo jmaa² 'a júu³ tajuu²¹. La joon jo con²¹on tsá²

tóo² ce jiin¹³ jaain²¹. Cwoli'gøø²¹mo'o ñu²¹u coon¹³ saa²a."

²¹ Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:
—Jilaa²¹ 'elo nigalinuu¹³u ca la mo xuu²¹²moo.

²² Moganúú² Jesús 'elo joon gajin²in:
—Coon²¹gi 'e 'ná² jmaa²a. 'Ni³i; jilaa²¹ 'e 'oo²-o'o joon cwo²o tsá² tañí². Joon líi¹gi ili'oo²-o'o ñu²fú². Mi yuui¹³ joon na¹ coon¹³ jna.

²³ Pe mo ganúú² 'in tsanuu¹ do 'elo 'áai¹ fa'i³ gajmaa¹ a tsu¹ 'áa¹mo sá² cuu² tya'a. ²⁴ Mo ganí² Jesús xiiala fa'i³ jmaa¹ a joon gajin²in:

—i'Áa¹mo tyan¹ to² cwóoi¹ tsá² sá² cuu² yaai wa'a tyu² Dios to² 'ii! ²⁵ 'Áai¹gi tyan¹ to² tya' jaain²¹ camello 'e ngíi¹ too²¹ li ngíi¹ ñi¹ tya' moocúu³ lagi jaain²¹ tsá² sá² cuu² tsa'i¹in ñu²fú².

²⁶ 'In ganúú² 'elo gajin²in:

—¿Xiia¹gi la itiin¹³ tsá²?

²⁷ Joon gajin² Jesús:
—Jilaa²¹ 'e jo lí² jmaa¹ a tsañuu¹ lí²-i jma¹ Dios.

²⁸ Joon gajin² Tá³:

—Ñá'ñu¹'u, jna'a nigatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e 'oo²¹o'o joon nijalii²¹i'i coon¹³ 'nu.

²⁹ Joon gajin² Jesús:
—'E la ja²mo fo³oo, 'e doñi¹in si taa² 'náu¹u si tiui² sáa³ a jmi²¹ 'ee si ruu²¹ 'ee si tsami² tya'a 'ee si jóon¹ 'ee 'wii²¹² tya' cwáain¹ 'e tyu² Dios to² ³⁰ líi¹gi 'ii²¹ fu juncwii²¹ lo. Joon mi júun²in 'ii²¹mo jon coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e ta² a coon²¹ tøø²mo.

Jesús jmoó¹o júu³ 'e ti li júun²in

³¹ Jesús gatø¹ø coon²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹ 'ido:

—Nano tsaa²¹ a fu Jerusalén. Do-o lí² tsín¹ jilaa²¹ 'e gafaa²¹ a tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií cwáain¹ tya' 'in Ruu²¹na Tsá². ³² Ijaan²¹in tsá² 'ii tyani tsá² jalíin² wíin². Joongi ni-ungøøi¹ tsá² 'ii. Joon ijmee²¹ tsá² 'ii. Joongi i'ñi¹ tsá² tya'a. ³³ Joongi ipóoi² tsá² 'ii. Mi yuui¹³ joon ijnga²mo tsá² 'ii. Pe mi tí² 'ni¹ jmi²¹² ijiin¹o jee²¹² líi²¹².

³⁴ Pe 'idogi coonti jo ga'øøi²¹-tsi. Jo ñi¹ 'ee 'e sii²¹ Jesús 'ii. Lawa coon²¹ júu³ 'e jo ñi¹ xiiala 'ee i'øøi²¹-tsi.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tiui² seein²¹ Jericó

³⁵ Xuu¹ 'ná²gi 'e tyi¹ a Jesús fuu²¹ Jericó. Jaain²¹ tsá² tiui² tyiin¹in caai¹ fu¹ mii¹ caridad. ³⁶ Mo ganúú²un ningíi¹ tsá² fúui¹ líili¹ joon gaunngíi¹ tsá² 'ee-gí galí². ³⁷ Joon gajin² tsá² 'e Jesús tsá² Nazaret 'in ngíi¹ no.

³⁸ Joon ga'oo¹ 'in tsá² do jin²in:

—iJesús, Jóon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

³⁹ Pe 'in tsá² do 'in ngalín² nifu gasii²¹ 'ido:

—Ca tií², jo to²o mii¹³.

Joon jo cwofaa²¹gi 'ido. Pe 'ii coon²¹ 'ii¹³gi tá² 'oo¹o:

—iJóon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

⁴⁰ Joon gajan¹ Jesús joon gatyu²u to² 'e tsatee²¹² tsá² 'ido. Joon mo gatyí¹ a tyan² joon gaunngíi¹ Jesús 'ii:

⁴¹ —¿'E 'iin²¹² u'un ijmáa³ aa tyi'i?

Joon gañi¹ 'in tsá² tiui² do:

—Ñá'ñu¹'u, 'iin²¹² na ijøø³oo.

⁴² Joon gajin² Jesús:

—Jøø²o'o tsu¹ 'wii¹³ nigalija²mo líi²u.

⁴³ Joon la tsifu joon 'in tsá² tiui² do gajøø²o. Joon gangóo¹o coon¹³ Jesús cwo²o 'maai¹³ Dios. Joon jilee¹ tsá² 'in gajøø² 'elo la joon jon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

19

Jesús coon¹³ Zaqueo

¹ Joon ga'i² Jesús fuu²¹ Jericó. ² Joon do-niseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in ni sii²¹ Zaqueo. 'i tyu² to² jilee¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'ni¹ tsá². ³ 'In Zaqueo lo 'iin²¹²in jøø² Jesús.

'iin²¹²in licwii¹in pe jo lí² tsu¹ líi¹ pi¹³ 'ii. Joon líi¹ fúui¹ tsá² taai². La 'ii²¹² ngíi¹ Jesús 'e fuu²¹ do ⁴ joon gangóo¹ Zaqueo do cwíin¹in nifugi¹ 'e 'iin²¹²in jøø². Joon gasoo² coon²¹ yu¹ 'mó² si² co² fu¹ li 'ná² ngíi¹ Jesús. ⁵ Joon mo gangíi¹ 'ido joon gajøø² fu yu¹. Joon gajin²in:

—Zaqueo, cwíui¹ jmoono tsu¹ no 'ná¹ ni¹ii nijáan³aan fu tyio¹o.

⁶ Joon gajngáa¹ Zaqueo jmoono. Joon líi¹ jløø¹³ ga'i²¹ Jesús. ⁷ Mo ganí² 'in tsá² fariseo do jilaa²¹ 'elo joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹ a 'laa²¹ tya' Jesús joon jin²in 'e Jesús nigajaan¹ tya' jaain²¹ tsá² røøi² tsaa². ⁸ Joon Zaqueo do gajmaa¹ a siin¹²in joon gasii²¹ Jesús:

—Jøø²du, Ñá'ñu¹'u, cwo³oo tsá² tañí² coon¹³ tsá² jíin¹³ 'e 'óo³oo. Joon wana nigajmáa³aa 'uun²¹ coon¹³ júu³ tajuu²¹ nicíi³oo tyán² 'ii¹³gi líi¹.

⁹ Joon gajin² Jesús:

—No-o gatyí¹ 'e tiin¹³ tsá² taai² inuu lo. No-o ilíin² 'in tsañuu¹ lo jún² tya' líi²¹² Abraham. ¹⁰ Tsu¹ jna, 'in Ruu²¹na Tsá², gagoo²¹²oo 'e 'naa²¹na tsá² joongi 'e jmóo³oo tiin¹³ tsá² 'in røøi² tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' dyá² cuu² cwanáa¹

¹¹ La 'ii²¹² núu²un tsá² júu³ tya' Jesús faa²¹ a 'e júu³ lo joon gasii²¹ coon²¹ cwáain¹ tsu¹ tyan¹ niteein¹ co' Jerusalén. Tsu¹ 'in tsá² fúui¹ ngíi¹ coon¹³ Jesús do tya'i fu¹ líi² 'e ti li tí² 'e tyu² Dios to² tsá². ¹² Joon gasii²¹ Jesús 'ido:

—Lawa jaain²¹ tsá² 'in líi¹ tsafeei¹. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ wíin² i'ii²¹ to² røøi¹³ 'e fuu²¹ wíin² do. Joon mi yuui¹³ joon cií¹² fuu²¹ goo¹o. ¹³ Pe la na'gi cwo¹gi gatø¹ø dyéi¹ tsaleei¹³ tya'a. Joon gajoon²o la

jaain²¹ la jaain²¹ 'ido jmaai¹³ coon²¹ cuu² 'e tyiin² líi¹. Joon gasii²¹ 'ido: "Jmaa^{2aa} to² coon¹³ 'e cuu² lo ca mi cwaa^{21na}." 14 Pe tsagoo^{1o} do 'ee^{1mo} 'ii. Joon gasii¹ in júu³ ca li ngóo^{1on} 'e jin²; "Jo 'iin^{212na} 'a wa'a lín² 'in tsañu¹ lo róøi¹³ tyii¹." 15 Pe ga'ii²¹ mo to² róøi¹³ do. Joon ganga^{2mo} fu goo^{1o}. Joon mo gatyee¹²ⁱ joon gatø^{1ø} tsa'leei¹³ tya'a 'in ngacwo^{2o} cuu² do. 'iin²¹²ⁱⁿ litsáai¹-tsi xiati nigajna^{2a} la jaain²¹ 'ido. 16 'In gatyía¹ nifu gajin²ⁱⁿ: "Ñi'fii²¹ⁱ, 'e cuu² do nigacwaa^{1mo} dyá^{2gi}." 17 Joon 'in róøi¹³ do gajin²ⁱⁿ: "Áa^{1mo} tyá². Jaain²¹ tsa'leei¹³ tyú^{1mo} 'nu. Nano, 'wii¹³ 'e nigalityú^{1mo} coon¹³ 'e xuu, cwóoo³ 'e tyuu¹²ⁱ to² jee²¹² dyá² fuu²¹." 18 'In xeei²¹ gi gatyía¹ joon gajin²ⁱⁿ: "Ñi'fii²¹ⁱ, 'e cuu² do nigacwaa^{1mo} 'ñá^{2gi}." 19 La joon jon gasii²¹ⁱ 'in róøi¹³ do 'ii: "Nu-gi lí² tyuu¹²ⁱ to² 'ñá² fuu²¹." 20 Joon 'in xeei²¹ gi gatyía¹. Joon gajin²ⁱⁿ: "Ñi'fii²¹ⁱ, lo-o roon¹ 'e cuu² do. Ga máa^{3oo} gaci¹ⁱⁱ coon²¹ póo¹. 21 Gali'gøø²¹³ moo 'nu tsu jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi 'na. Joon ñi^{3oo} 'e cóon^{13o} 'o 'e jo gacwo^{2o}. Joon coon¹²ⁱⁿ lo li jo gajii²ⁱⁿ." 22 Joon gajin² róøi¹³ do: "Tsa'leei¹³ 'in gó² 'nu. Coon¹³ júu³ tyiio'o jmo^{2o} 'ii²¹ tyi¹. Ñi²ⁱ 'e líi^{1na} jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi. Joon cón^{3oon} li jo 'e gacwóo^{3oo}. Joongi cón^{3oo} coon²¹ li jo 'e gajii²¹²ⁱⁱ. 23 'Ee li jo gata^{2a} cuu² banco joon lí² 'ii^{13na} láai² gixu mi tyee^{12na} tyiia?" 24 Joon gajin² róøi¹³ do sii²¹ⁱ 'in téein² do: "Tyi²ⁱⁱ 'e cuu² no. Joon cwó^{2oo} 'in 'oo¹ dyá² no." 25 Joon gajin² 'in téein² do: "Pe ñi'fii²¹ⁱ, ni'oo^{1o} 'ido dyá² cuu²." 26 Joon gañii¹ 'in róøi¹³ do: "Fuu^{212uu} 'naa: jileei²¹ 'in 'oo^{1o} líi^{1gi}, la joon líi^{1gi} icwóo^{3oo}. Pe jileei²¹ 'in jo 'oo^{1o} li 'woo^{13gii} 'e ca pi³ 'e 'oo^{1o}. 27 Joon jileei²¹ 'in 'eei¹ jna, 'in jo 'iin²¹²ⁱⁿ jmaa^{3aa} róøi¹³ tya'a cwotee^{2duu} lo joon jngaa^{13naa} tyani³ⁱⁱ lo."

Jesús tsa'ii²¹ fu Jerusalén

28 Mo ngayuu¹³ gajin² Jesús 'elo joon gangóo¹ la fu 'yúu¹ fu Jerusalén. 29 Xuu ná^{2gi} tyii^{1a} fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania co' moo²¹ sii Olivos. Joon gasii¹ in gá¹ tsá² tya'a. 30 Joon gasii²¹ⁱ 'ido:

—Cwolín^{2naa} 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyan² do. Joon mi tyalín^{2naa} joon ityee^{2naa} jaain²¹ bu³ neei²¹². Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in mo cwó². Sii¹³ 'nii²¹² tya'a joon tø^{2øø} fu lo. 31 Joon wana 'in gajin²ⁱⁿ: "¿'Ee líi¹ sii¹³ⁱⁱ 'nii²¹² tya'a?" Joon fú^{2uu}: "Ñéi^{2a} cata Ña'ñu^{1u}."

32 Joon ngalín^{2mo} tsá² tya'a. Joon gatsee^{21mo} jiin¹³ la lí² 'e nigajin² Jesús. 33 Joon teen^{212mo} si¹ⁱ 'nii²¹² tya' bu³ do joon gaunngii¹ 'in tsá² fii²¹² do:

—¿'Ee líi¹ sii¹³ⁱⁱ 'nii²¹² tya' bu³ no?

34 'Idogi gañii¹;

—Ña'ñu^{1o} 'néi^{2a} cata.

35 Joon gatø^{21o} 'ido tyani Jesús. Joon gaunfuu²¹ siin¹³ⁱⁿ moo'wóo¹ bu³ do. Joon gatyée¹ 'e Jesús moo'wóo¹ bu³ do. 36 La 'ii²¹² ningóo¹ Jesús joon ganii¹³ tsá² siin¹³ⁱⁿ tyai fu¹. 37 Mo gat² lixaai¹ moo²¹ Olivos jileei²¹ tsá² jo² líii² 'in ngalín² coon^{13on} galáa² 'wii²¹² ga'oo¹ jløø¹³ⁱ. Joongi gauntyúu¹ⁱ Dios coon¹³ jilaa²¹ milagro 'e nigani²ⁱ. 38 Joon jin²ⁱⁿ:

—i'In cwaa^{3mo} Róøi¹³ 'in jó¹ coon¹³ júu³ tya' Ña'ñu^{1u}! iTyu^{2-u} 'ii¹ ñu'fú²ⁱ! i'In tyú^{1mo} Dios!

39 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in téein² jee²¹² 'in tsá² do gasii²¹ⁱ 'ido:

—Sii¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'nu 'e jo cwota^{2a} lí¹ mii¹³.

40 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja^{2mo} fo^{3oo}, wana 'inlo 'e jo to^{2o} mii¹³ cagi 'e cuun²¹² roon¹ lo ito^{2o} mii¹³.

41 Mo gatyii^{1a} tyan² gajøø^{2ø} Jesús fuu²¹ Jerusalén joon gaty¹²ⁱ 'wii²¹² tya'a. 42 Jin²ⁱⁿ:

—Wuxu^u øøi²¹² 'oo' fiin^{13xu}. Jmii²¹² no-o jmi²¹² tyii¹, 'in jma¹ 'ii²¹ róø² tyii¹ nigacwéi¹. Pe nano 'e si' mo. Joon jo lí² jøø^{2øø}. 43 Pe ijó² coon²¹ jmi²¹² 'e gó² tyii¹ mi jalín² tsá² 'eei¹ 'naa. Joon ijmaa^{1a} coon²¹ po³ cwoo¹³ ñii¹ cu² li' li née^{1naa}. Joon nitsatáai² joon nijmeei²¹ 'naa' la 'uui². 44 Joon ifiin² 'e fuu²¹ lo ti ni'wó². Itsajngaa¹³ⁱ tsá² néei¹ li tsi joon jo isái^{2gi} jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúui¹ tsu jo galiñii² 'naa' mo gajó² Dios itiin¹³ 'naa'.

Untyú² Jesús 'e cwo¹ fee¹ si² do

45 Joon ga'ii²¹ Jesús tsi inuu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén do joon galáa² 'wii²¹² ga'øø¹ 'in 'ñii¹ coon¹³ jileei²¹ 'in ló¹. 46 Joon gajin²ⁱⁿ gasii²¹ⁱ 'in taai² do:

—Ni jí² tya' Dios jin²: "Nú^{3uu} 'elo li tsalín² tsá² tsafee¹³ⁱ Dios pe 'naa'gii¹ nigajmaa^{2aa} lawa coon²¹ too²¹ xá² tya' uun²¹."

47 La coon²¹ jmi²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ fee¹ do. Pe tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley la joon jon 'in tyu² to² fuu²¹ do 'noo^{21o} xiiala ijngaa¹³ⁱ Jesús. 48 Pe jo 'e tyii² 'a xiiala ijmaa^{1a} tsa' jilee^{21mo} tsá² taai² jløø^{13mo} núu^{2o}.

20

To² 'e 'oo¹ Jesús

1 Coon²¹ jmi²¹² 'yuu²ⁱ Jesús fu tsi inuu cwo¹ fee¹ 'e 'e² tsá². Joon cwoo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon gatyaliin² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley coon¹³ tsacøø¹³. 2 Joon gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ Jesús:

—Jmáa^{2du} júu³, ¿'ee coon¹³ to² 'e jmo^{2o} jilaa²¹ 'elo? ¿'iin gacwo² 'nu 'e to² do?

3 Joon gañii¹ Jesús:

—La joon jon jna unngii^{1duu} 'naa'. Ñii^{2duu}: 4 ¿'lin gasii¹ in Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹²? ¿Ti gasii¹ in Dios 'ii owa¹ tsá² 'ee?

5 Joon galáa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹i jee²¹² ii. Jin²ⁱⁿ:

—¿'Ee faa²a? Wana faa²a' 'e Dios gasii¹in, joon iñi¹i: “¿'Ee li' jo 'ii¹³naa' júu³ tya'a?”
6 Joon wana faa²a' 'e tsá²-a jilee²¹mo tsá² ityuu¹²i; jna' cuun²¹² tsu tsáai¹-tsi tsá² 'e faa²¹ Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

7 Joon gañi¹i jin²ⁱⁿ:

—Jo nee²e'e 'iin gasii²in Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹.

8 Joon gajin² Jesús:

—La joon jon jna jofo³oo 'ee coon¹³ to² 'e jmóo³oo 'elo.

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ wuunjøø³

9 Joon galáa² Jesús 'wi²¹² gafaa²¹a. Joon gasii²¹i tsá² 'e cwáain¹ lo:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajñi¹ wuunjøø¹³ cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon gacwo²o 'áai¹ tsá² xee²¹mo. Joon gangóo¹ li xii²¹. Wó² gali¹i. 10 Joon la jee²¹² joon gatí² jii²¹ 'e garoo²¹ mi² wuunjøø¹³ do. Joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e tsami¹i tya' 'in jmoo¹o to² do jii¹³ 'e gatii² tya' fii²¹² cwoo¹³ 'wó² do. Pe 'idogi gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo 'ido tún¹ jo 'ee gacwo²o coonti. 11 Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya'a. La joon jon 'ido gajii²i. Gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo jon jo 'ee gacwo²o coonti. 12 Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in 'in xeei²¹gi. Pe 'idogi la joon jon gajmee²¹i. Joon ga'wooi¹ caluu.

13 'Mo gahí¹ 'elo 'in tsá² fii²¹² 'wó² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee jmaa³aa no? Isí³na yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na 'áai¹. Joon mi ni²i yuun²¹ tyiia foowa nijmaa¹o nuu¹³.un.” 14 Pe joon mo gani²i 'in tsá² jmoo¹o to² do 'ido joon gasii²¹i ruu²¹i: “'In lo-o 'in 'ii²¹ 'e sá² tya' jmi²¹. Cwojngaa¹³na' 'ii joon jna'o' ilin²na' fii²¹² 'wó² do.” 15 Joon gatyii¹mo caluu joon gajngaa¹³mo.

Joon gaunngii¹i Jesús:

—¿'Ee cwooi¹ jmaa¹o 'in fii²¹² cwoo¹³ 'wó² do coon¹³ 'in tsá² do? 16 Itsaa¹o joon tsajngaa¹³i 'in tsá² jmoo¹o to² do. Joon cwo²o 'in xee²¹mo cwoo¹³ 'wó² do.

Mo ganúu²un 'in tsá² taai² do 'elo joon gajin²ⁱⁿ:

—jo cwo¹ Dios ingii¹ 'elo!

17 Joon gajøø²i Jesús 'ii. Joon gajin²ⁱⁿ:

—¿'Ee cwooi¹ øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ taa¹³ jii² tya' Dios? 'E jin²:

'E cuun²¹² 'e nigapi² tsa² jmoo¹³ 'nú¹ 'e joon gali² cuun²¹² nifu.

18 Doñi¹in gatøøi²¹ ni cuun²¹² do li'no²o 'ii. Joon wana gatoo²¹ 'e cuun²¹² do tya' tsá² fu² ilim².

Júu³ tya' cuu² 'e cón² tsá² li 'ñi¹

19 'E jmi²¹² joon 'in tyu² to² tya' untásá² coon¹³ tifo² tya' ley 'iin²¹²in saan¹in Jesús do. Tsa ni¹o 'e cwáain¹ 'e nagafaa²¹ Jesús do

cwáain¹ tya' 'ii-o. Pe 'gøø²¹mo tsá². 20 Joon gasii¹in tsá² lawa tsá² tyú¹ 'e tsasii¹³i coon¹³ júu³ tajuu²¹ lawa júu³ jai² wa ili² cwoo¹o tsaa² coon¹³ júu³ tya'a. Joon ijaan²¹in tyani 'in 'oo¹ to². 21 Joon gaunngii¹:

—Tifo², ne²oo¹ 'e jo²o joongi 'e'2e' júu³ jo². Jmoo²o 'ii²¹ røø². Jo con²on cwáain¹ wa tsá² sá² cuu² si tsá² tañi² 'ee. Jii¹³ fu¹ tyú² tya' Dios 'e'2e. 22 Sii¹³ jna'a, ¿ti cwooi¹ tyi²i' laa¹³ tya' tsaato² tyiin¹ Roma? ¿Cwooi¹ owa jo cwooi¹ 'ee?

23 Pe galili¹³i Jesús jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasii²¹i 'ido:

—¿'Ee li'i jmaa²aa' lawa coon²¹ nilá² coon¹³ júu³ tajuu²¹? 24 La 'éi¹duu¹ jna coon²¹ cuu², nee²¹e'. ¿'iin ni² 'inlo? ¿'Ee tyan¹ 'e sii²¹ 'in taai² lo?

Joon gañi¹i 'in tsá² do:

—Tya' tsaato² tyiin¹ Roma.

25 Joon gajin² Jesús:

—Cwoo²oo' tsaato² jii¹³ 'e tñi² joon cwoo²oo' Dios jii¹³ 'e tya'o.

26 Joon jo gali¹i wa'a 'e teei²¹ Jesús jii¹³ coon²¹ tsa² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a jee²¹² tsá². Li' cii¹²i, ganga'goo²¹o-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a. Joon gajaan¹ tii².

Unngii⁴ tsá² xiiala mi jii¹ tsá²

27 Mo ngayuu¹³ joon 'inlñi¹³ tsá² saduceos gangaliin¹ ngajøøi² Jesús. Tsá² saduceos jin²ⁱⁿ 'e jo jo² jii¹gi tsá² mo najúun²ⁱⁿ. Joon gajin²ⁱⁿ sii²¹i Jesús:

28 —Tifo², Moisés gataan¹ ni jii² tya'a 'e júu³ lo: “Wana jaain²¹ tsañuu¹ jii²ⁱⁿin joon gatuu² tsami² tya'a 'ña'a jii¹³ jaain²¹ jón¹ jo seein²¹. Ruu²¹i 'in najóin¹ 'ná² cu²i cwoo²¹ coon¹³ 'in tsami² 'ña'a do. Joon liseein²¹ yuun²¹ cwáain² tya' ruu²¹i najóin¹ do.” 29 La joon gali² dyá¹ ruu²¹i seein²¹. 'In nifu gacu²mo cwoo²¹. Joon jo 'in yuun²¹ liseein²¹ tya'a. Gajúun¹mo 'ido. 30 Joon 'in tí² gá¹ do gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'yia¹nhí² do. La joon jon gajúun¹mo. Jo 'in yuun²¹ seein²¹ tya'a. 31 Joon 'in gatí² gaai²¹ gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'ido. La joon ji dyá¹ do gajúun¹mo. Ce jii¹³ jaain²¹ yuun²¹ jo liseein²¹gi tya'a. 32 La joon jon gajúun¹mo 'in tsami² do. 33 Joon mi jii¹in, ¿'iin jee²¹² 'in dyá¹ do icwaa¹ tsami² tya' 'ido?

34 Joon gañi¹i Jesús:

—Mo taain²¹² tsá² 'e fu juncwii²¹ lo tsañuu¹ coon¹³ tsami² cu²mo cwoo²¹. 35 Pe jilee¹ 'in tyaliin¹ juncwii²¹ cataain²¹ joon jii¹in jee²¹² 'ii²¹² do jo cuu¹gi cwoo²¹ ruu²¹i jon'gi cwooi¹gi tsá² jón¹on wa'a icui² cwoo²¹. 36 Jon'gi lí² juuin²¹gi tsa nali¹i lawa'a ángeles. Jón¹ Dios 'ii tsa 'wii¹³ nigajii¹o. 37 Cagi Moisés 'ña'a gajmaa¹a júu³ 'e jii¹ 'ii²¹². Mo gajøø² 'e mó² pi³ 'e coo²¹ do gaunsii²¹ 'ña'ñu¹ Dios tya' Abraham

coon¹³ tya' Isaac coon¹³ tya' Jacob. ³⁸ Pe Dios jon' Dios tya' lli²¹², Dios tya' tsá² jiin¹ 'ii tsa' tyani Dios seen²¹ mo jilee²¹ mo.

³⁹ Joon 'inli¹³ tifo² tya' ley gasii²¹ 'ii jin² in:

—Áa¹ mo tyú² foo²¹ o, Tifo².

⁴⁰ Joon jo gatá² gi-tsi 'e unngii¹ gi.

¿Ti jún² tya' lli²¹² David Cristo?

⁴¹ Joon gajin² Jesús:

—Xiiala lí² 'e jin² tsá² 'e Cristo jún² tya' lli²¹² David? ⁴² Ña'a David do gajin² in jee²¹² jí² Salmó: “Ñá'ñu¹u' Dios gajin² in sii²¹; Ñá'ñu¹u': Ní² lí' caa²¹ na tsáa¹ ⁴³ ca mi tyé¹³ na jilee²¹ 'in 'eei¹ 'nu 'wii²¹² tí¹³ i.” ⁴⁴ ¿Pe xiiala lí² Cristo ili² jóon¹ David tsa' ña'a David gaunsii²¹ 'ii Ñá'ñu¹u'?

Jesús cwo² o tifo² tya' ley tsa²

⁴⁵ Jilee²¹ mo tsá² núu² un mo gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

⁴⁶ —Tí¹ moo' coon¹³ tifo² tya' ley. Tí¹-tsi ngii¹ coon¹³ siin³ cwa²¹. Joon 'iin²¹² in 'e feeli²¹ tsá² 'ii coon²¹ tún². Joongi 'noo¹ o 'mosii¹ si² nifu icwaa²¹ fu tsi inuu cwo¹. Joon 'iin²¹² in 'mosii¹ tya' tsá² 'in tyiin² mo li gó² tsá². ⁴⁷ Joon tyii²¹ o 'ná¹ 'yiaa'ñi² joon faa²¹ a júu³ tyú² 'e cwa²¹ wa' a coon²¹ on tsá² too². Pe 'ái¹ gi wúu¹ inii²¹ 'ido.

21

Cuu² gacwo¹ 'yiaa'ñi²

¹ Tsi inuu cwo¹ gani²¹ Jesús tsá² sá² cuu² 'in to² cuu² tsi caja li to² tsá² cuu². ² Gani² mo jon jó¹ jaain²¹ 'yiaa'ñi² tsá² tañi² 'áai¹ 'in gato² tún² cuu² yáun². ³ Joon gajin² Jesús:

—E la ja² mo fo² oo 'in 'yiaa'ñi² tsá² tañi² lo nigacwoo¹ o láai² gi la jee²¹² jilee²¹. ⁴ Tsa jilee²¹ 'in catyaa² do cwo¹ o jiin¹³ 'e sáai² tya'o. 'Inogi tañi² mo 'áai¹ pe nigacwoo¹ o jiin¹³ 'e sá² tya'a.

Jesús tya¹ júu³ i'in² tsá² 'e cwo¹ do

⁵ 'In líi¹³ tsá² sá¹ i' jee²¹² yaai xiiala jnéei² 'e cwo¹ fee¹ do tsa' áai¹ 'ya² gi jilaa²¹ cuun²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'yaa¹-tsi. Joon gajin² Jesús:

⁶ —Nijóó³ coon²¹ jmi²¹² mi fiin²¹ jilaa²¹ 'e jóó². Jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² jo 'e sá² gi ni 'e ruui²¹ do.

Li² ili² la nu'gi mi i'in² juncwii²¹

⁷ Joon gaunngii¹ i tsá² Jesús:

—Tifo¹, ¿lii ili² jilaa²¹ 'elo? ¿Noo coon²¹ li² mi lí² jilaa²¹ 'elo?

⁸ Joon gajin² Jesús:

—Tí¹ moo' jon. Jo cwóo¹³ naa' yaanaa' 'in coon²¹ naa' too². Tsa líi¹ fúu¹ 'in jaliin¹ 'in jin² sii²¹ 'naa': “Jna-a Cristo.” Joongi jin² in: “Nano gatí² 'ii²¹ ili² sá² 'ii²¹.” Pe 'naa' jo unji² 'ii' júu³ tya'a. ⁹ Joon mi núu¹³ uu' 'e faa²¹

tsá² tya' 'nii²¹ joongi 'e tí² i tsá² jee²¹² yaai jo foo¹³ naa'. Tsa 'e joon 'ná¹ ili² nifu. Pe 'ná¹ gi ityia¹ 'ii²¹ ili² la joon.

¹⁰ Joon gafaa²¹ gi Jesús:

—Coon²¹ fuu²¹ itéen¹ in coon¹³ fuu²¹ xiia'. Coongi fuu²¹ xiia' ijmáa¹ a 'nii²¹ coon¹³ fuu²¹ dogi. ¹¹ Joongi ijóó²¹ 'wó² líi². Joon líi¹ i'í² 'oo² coon¹³ jmoowúu¹ la caain²¹ coonti. Joongi ya' juncwii²¹ imoo² oo' jilaa²¹ 'e fo² coon¹³ lí² 'e coo¹³ gi.

¹² 'Pe la nu'gi insaan² mo tsá² 'naa'. Joon 'jóó¹ mo tsá² 'naa'. Joon tsajée¹ 'naa' li lí² sá² 'ii²¹ tyii' fu cwo¹. Joon itaa²¹ 'naa' nuñi³. Joon tsajée¹ 'naa' tyani róó¹³ coon¹³ tsá² 'oo¹ to² tsa' wii¹³ jo² o líi² naa' jna. ¹³ Coon¹³ 'e la joon lisá² coon²¹ 'ii²¹ 'e fo² oo' 'e tyú² 'wii²¹² tyiia. ¹⁴ Tyá²-oo' mi ngii² joon, jo cuu¹³-oo' 'ee ifoo² oo' cwáain³ tyii-oo' la jée¹. ¹⁵ Tsa jna-a icwóo³ jóu³ joongi 'e jmi¹-oo' ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² lí² líi¹ 'naa' jon'gi lí² faa²¹ 'laa²¹ tyii'. ¹⁶ Pe 'naa' i'ñi² mo tsá² 'naa'. Cagi 'ñu³ uu' coon¹³ ruu²¹ naa' coon¹³ tsá² seen² naa' tyú² coon¹³ i'ñii² 'naa'. Ijnga² mo tsá² 'inli¹³ 'naa'. ¹⁷ Joon jilee²¹ mo tsá² seen²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ ni li 'eei¹ 'naa' 'wii¹³ jo² o líi² naa' jna. ¹⁸ Pe jiiin¹³ coon²¹ jñu¹ tsi tyi² i' i'in². ¹⁹ 'Wii¹³ 'e taa²¹-oo' joon itiin¹³ naa' juncwii²¹ tyii'.

²⁰ 'Mi jóó² naa' láa² la 'uui fuu²¹ Jerusalén joon lí² ñii²¹ oo' 'e ti li 'in² mo. ²¹ Joon jilee²¹ 'in néei¹ fu Judea 'ná¹ cwiin²¹ o fu moo²¹. La joon jon jilee²¹ 'in néei¹ fúu²¹ Jerusalén 'ná¹ woo²¹ mo do. Joongi jilee²¹ 'in taain²¹² jee²¹² to² jo li jaliin¹. ²² Tsa jmi²¹² joon jmi²¹² 'e ni² tsá² wúu¹. Jee²¹² jmi²¹² joon itséin¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. ²³ Lí¹ fúu² tsami² 'in tyéein¹ yáun²¹ si 'in cuu²¹ tuu²¹ 'ee. Tsa líi¹ wúu¹ 'in néei¹ la caain²¹ fúu²¹ do. Jmáa¹ a Dios 'ii²¹ tya' 'in tsá² do. ²⁴ 'Inli¹³ ijuun³ in coon¹³ ñi³. 'Inli¹³ insaan² mo tsá² joon tsajée¹ i la caain²¹ fúu²¹ li wíin². Joon tsá² jaliin² wíin² ityu² to² Jerusalén ca mi tyee¹ jmi²¹² tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel.

Xiiala ili² mi jó² 'in Ruu²¹ i Tsá²

²⁵ Joon ñi¹ coon¹³ sii²¹ coon¹³ nuu¹ icwoo¹ oo² lí². Joon ni cwo¹³ 'wó² téein² tsá² 'goo²¹-tsi. Xéei²-tsi tsá² coon¹³ 'e 'iin² jmi¹ ñi³ coon¹³ 'e jnoó¹ jmi²¹. ²⁶ Joon nityu² tsi tsá² coon¹³ 'e fo² mi 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² jó² fu juncwii²¹. Tsa jilaa²¹ 'ii²¹ tya' juncwii²¹ 'ii²¹ ya' ili² jlee¹. ²⁷ Mi yuui¹³ joon imáa¹³ naa' 'in Ruu²¹ i Tsá² jó² jee²¹² jni¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'ya² tya'a. ²⁸ Joon mi 'láa² 'wii²¹² lí² jilaa²¹ 'elo tyá²-oo' joon sáa¹³ naa' mooty² 'ii' tsa jmoono itiin¹³ naa'.

²⁹ Gasi²¹ o jon Jesús 'e cwáain¹ lo:

—Jóó² duu' jilaa²¹ 'mó² cwari³ coon¹³ jilaa²¹ 'gi nii¹ 'mó². ³⁰ Mo gañii² 'ii' gani¹³ 'mo² 'mó² sii²¹ ñii² oo' yaanaa' 'e nijatyéein¹ jiin²¹

jmí¹. ³¹ La joon jon mi moo²oo' ilí² jilaa²¹ 'elo niñii²oo' 'e nijatyéen¹mo' 'e tyu² Dios to².

³² "E la ja²mo fo³oo, jilaa²¹ 'elo nilí² la nu'gi ijúun²in tsá² 'in seein²¹ nano. ³³ Cwoo¹³ 'wó² coon¹³ juncwii²¹ 'ii²¹ yu' ityé²emo pe júu³ tyiia jo tyé²i coonti.

³⁴ 'Tíi¹mo', jo unbaan¹naa' yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². Jo ngú²ii²¹ to² 'iin¹. Jo unbaan¹naa' yaanaa' 'e 'i¹-oo' jmaai¹³ 'e jmaai¹ to² tyii¹. Tsu la joon jo xuu²¹naa' lawa nilá² mi cwá² 'e jmí²¹² do. ³⁵ Lawa coon²¹ nilá² lí¹ 'e jmí²¹² do 'e taain¹³ jileei²¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ cwoo¹³ juncwii²¹. ³⁶ Tyaa²aa' tyú² tyii¹. Foo²oo' júu³ tyá² coon²¹ tóø²mo. La ilí² lá²naa' ilí² lá²naa' jilaa²¹ 'elo 'e ná² ilí². Joongi lí²-i tyaliín²naa' tyani 'in Ruu²¹; Tsá².

³⁷ Mo jmí²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ joon mo 'woo¹ ngajáan¹an fu moo²¹ sii²¹ Olivos. ³⁸ Joon jileei²¹ tsá² jaliin¹ la coon²¹ mo 'aa²¹ fu cwo¹ fee¹ 'a núu²un júu³ tyaa'.

22

Noo² tsá² xiiala saan²¹in Jesús

¹ Nigajatyéen¹mo tyan² jmí²¹² 'e gø² tsá² 'iin¹ 'e jo tyiia³ jeei¹. 'øø¹²¹-tsi tsá² jmí²¹² 'e sii²¹ pascua. ² Joon 'in tyu² to² tyaa' untsá² coon¹³ tifo² tyaa' ley 'noo¹on xiiala ijngaa¹³; Jesús pe 'gøø²¹mo tsá².

³ Joon ga¹² Satanás alma tyaa' Judas, 'in sii²¹o jon Iscariote. Jaain²¹ jee²¹² dyatuuin¹ tsá² tyaa' Jesús 'ii. ⁴ 'Ido ngó¹o ngafee¹³; 'in tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo¹ do. Joon ngafee¹³; 'ido xiiala jmáa¹ a cwáain¹ 'e 'í¹ Jesús ja'cwoo²¹. ⁵ 'Idogi galijløø¹³mo. Joon gaunrøø¹ júu³ 'e wó² Judas cuu². ⁶ Joon ga'ii²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'noo¹²on xiiala jaan²in Jesús mo ga'ii² tii², mo jo tsá² seein²¹.

Li gatséi¹ gø² Jesús coon¹³ tsá² tyaa'

⁷ Joon gati² jmí²¹² 'e gø² tsá² 'iin¹ 'e jo tyiian³ jeei¹. Joon jngaa¹³ tsá² joo'saa²¹ jiiin¹³ la tsi². ⁸ Joon gasii¹in Jesús 'in sii²¹ Tü³ coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Wó³ joon gasii²¹; 'ii²¹:

—Cwoliín²naa' joon cwotyá²aa' tyú² 'e tyé³e' 'e gati² jmí²¹².

⁹ 'Idogi gaunngii¹:

—¿Xiia 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a' tyú²? —gajin²in sii²¹ Jesús.

¹⁰ Joon gajin² Jesús:

—Mi cwotaa²¹naa' 'e fuu²¹ joon jiiin¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyiian¹ coon²¹ tssu² si²o² jmí²¹. Cwoliín²naa' caluu-u ca xiia²¹ 'nú¹ lí 'í¹. ¹¹ Joon fuu²uu' 'in fi²¹² 'nú¹ do: "La lo-o jin² tifo² tyii¹ sii²¹ 'nu: ¿Xiiala cwo²¹o yii²¹a'a tyee²e' coon¹³ tsá² tyiia tyaa' jmí²¹² 'e gati²? " ¹² Joon ni'e² 'e naa' coon²¹ tsi inuu fee¹ lí ñii². Do-o tyaa²aa' tyú².

¹³ Joon ngaliín²mo. Joon gali² jiiin¹³ la nigajin² Jesús. Joon gatyaa¹ tyú² 'e dø¹ø mo gati² jmí²¹² do.

¹⁴ Mo gati² 'ii²¹, joon gacwó²o Jesús coon¹³ tsá² tyaa' 'e dø¹ø. ¹⁵ Joon gajin² Jesús:

—'Áa¹mo nagali¹in²¹²naa' jmáa³aa' coon¹³ 'naa' 'e tyee²e' tyaa' 'e jmí²¹² lo la nu'gi ijúun²na! ¹⁶ Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jmáa³gii ca mi tí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to².

¹⁷ Joon gason¹on coon²¹ wúun¹xu si²o² vino joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jun² 'elo, joon jmaa²aa' jmai²xu jee²¹² 'naa'. ¹⁸ Tsu la lo-o fo³oo, jo jmí²¹² yaa¹³gii duu¹³uu jmí³mi³ wuunjøø¹³ ca mi tyu² Dios to².

¹⁹ Mo ngayuu¹³ joon gason¹on coon²¹ 'iñ¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a ca'no³. Joon gacwo²o tsá² tyaa' sii²¹ 'ido:

—'E lo-o cuerpo tyiia ijoon¹³oo 'wii²¹² tyii'. Jmaa²aa' 'elo joon iti¹-oo' jna.

²⁰ La joon jon gajmaa¹a coon¹³ coon²¹ wúun¹xu do mo ngayuu¹³ gagøø¹²¹ø. Joon gajin²in:

—'E wúun¹xu lo lawa coon²¹ 'ii²¹ 'e 'múui². Joon 'e jmi¹ 'øø¹na lo 'e nituun²¹ 'wii²¹² tyii¹ 'e lí² tyaa' 'e 'ii²¹ 'múui² do.

²¹ 'Pe nana cwoo²¹ tsá² 'in i'ñii¹ jna roon¹ coon¹³ cwóo³oo ni mesa lo. ²² Pe jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² nilí²-i jiiin¹³ la 'ii²¹ nigalisá². Pe 'áa¹mo fúu² 'in 'ñii¹ jna.

²³ Joon ga'láa² tsá² tyaa' 'wii²¹² gaunngii¹ jee²¹² 'ii:

—¿'iin jee²¹² jna' 'in jmoo¹o 'e gó² lo?

Gasii² jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiín²gi jee²¹² 'ii

²⁴ Mo ngayuu¹³ joon gasii² jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiín²gi jee²¹² 'ii. ²⁵ Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'ii:

—Jileei²¹ røø¹³ 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tyu²o to² ce caain²¹-tsi. Joongi jileei²¹ tsacøø¹³ tyaa' 'ii lawa 'ña'o sii²¹ tsá² tyú¹. ²⁶ Pe 'naa'gii' jo tii²naa' jmaa²aa' la joon. Lí² cii¹²i joo'naa' 'naa'. Jileei²¹ 'in tyiín²gi jee²¹² 'naa' 'ná² sii¹³naa' lawa 'in xuu²¹²gi. Joon 'in tyu² to² 'naa' 'ná¹ jmaa¹o la jmoo¹o tsa'leei¹³. Jo cwoo¹ tyu²u to². ²⁷ ¿'iin 'in tyiín²gi awa 'in tyiín² gø¹²ø si 'in gatyaa¹ tyú² 'ee? Pe jna-a 'yuu²na jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ 'in tyaa¹ tyú².

²⁸ 'Naa' nigangi²ii' coon¹³ jna coon²¹ tóø² la lí 'e móo³oo wúu¹. ²⁹ 'E joon jna cwo³oo 'naa' coon²¹ lí ityuu²uu' to² la lí² 'e gacwo² Ñu³uu jna. ³⁰ 'E joon ilí² cøø²øø¹ joongi 'uu²uu' coon¹³ jna mi tyu³uu to². Joongi ini²ii' áan³ tyii' lawa tsacøø¹¹³ 'e jmaa¹aa' 'ii²¹ tyaa' 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

Jmoo¹ Jesús júu³ 'e jo røø¹ i Tü³ 'e cwii¹in 'ii

³¹ Gajin² in jon ña'ñu^{1u}:

—Simóoi¹³, Satanás nigamóoi¹ 'naa' 'e jøøi¹² 'naa' la mo untyá² tsá² trigo 'e coon²¹ cwáain¹ 'naa'. ³² Pe jna nigamí³ tiyani Dios wíi²¹² tyi¹ 'e jo tǎ^{2u} 'e jo² cwollin² un. Joon mi jaa²¹ -o-o cwotyí¹² -a-tsi 'in tsaruu^{21u}.

³³ Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Ña'ñu^{1u}, naná¹ a tyá² tyiia 'e ní³ ii 'nuñi³ coon¹³ 'na ca xufiin¹³ jún¹ moo coon¹³ 'na.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—Tǎ³, fuu²¹² uu 'na 'e jmí²¹² no-o la nu'gi i'ó¹ tuuitsáa² jo røø^{1u} 'e cwii¹ un jna 'ni¹ naa¹³.

Ityé¹ mo júu³ tyá² Jesús

³⁵ Joon gaunngí¹ Jesús:

—Gasí³ na 'naa' jo 'ee tuloo²¹ tyán² aan', jon'gi cuu² tyán² aan', jon'on mí¹³ ii' ga'øø¹³ øø', ¿ti 'ee gali¹ 'gi tyii'?

'Ido-gi gajin² in:

—Jiin¹³ coon²¹ jo 'ee ga'naai²¹ tyi jna'a.

³⁶ Joon gajin² Jesús:

—E ningóo¹ li' cii¹²; no joon jileei²¹ 'in 'oo¹ tuloo²¹ ná² cwotyaa²¹ o. Joongi 'in 'oo¹ cuu² ná² cwotyaa²¹. Joongi jileei²¹ 'in jo 'oo¹ ñi³ ná² cwo'nií¹ 'mi² tyiia² tyá'a joon ló² ñi³ tyá'a. ³⁷ Tsá la ja² mo fo³ oo, 'ná² -a tsangí¹ na jilaa²¹ la li 'e tyaan²¹ ni jí² tyá' Dios 'e jin²: "Sii² i la jee²¹² yaai 'e tsá² gó² 'ii." Ti li tsin¹ jiin¹³ la jin² jí² cwáain¹ tyiia.

³⁸ Joon gajin² 'ido:

—Sá² tún² ñi³ lo.

Joon gañii¹ Jesús:

—Naleen¹ mo jon.

Ngó¹ Jesús li sii²¹ Getsemaní ngafee¹² i Dios

³⁹ Joon gacwo¹ i Jesús. Joon jiin¹³ la tiisi² tyá'a gangóo¹ fu moo²¹ Olivos. Joon gangaliin¹ mo tsá² tyá'a coon¹² on. ⁴⁰ Mo gatyaliin² do joon gasii²¹ i Jesús 'ii:

—Mi² ii tyani Dios 'e jo xuu²¹ naa²¹ tsaa² tyii'.

⁴¹ Joon gangawíin² Jesús coon²¹ jiin¹³ la wíin² mo tyu² tsá² cuun²¹². Joon gasii¹ i wo-jnú¹. Joon faa²¹ a júu³ tyá². ⁴² Joon gajin² in:

—Ñu², wana 'iin²¹² un un'øø^{21u} jna 'e jo móo³ oo wúu¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ná² lí². Pe jo lí² jiin¹³ la 'iin²¹² na pe jiin¹³ la 'ii²¹ tyi'i.

⁴³ Joon gajné¹ jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu'fú² joon gacwo²¹ gi 'waa²¹ pí². ⁴⁴ Joon ga'í² 'e nii²¹ wúu¹ líli¹. Joon gamí¹ i wii²¹² tyá'a coon¹³ 'láai² gi 'waa²¹ pí². Joon ga'yá² un-tyiia²¹ tyá'a li la li jmi¹ 'e xuu²¹ ni 'wó².

⁴⁵ Mo rón² joon ngaa¹² in li téein² tsá² tyá'a. Joon gatsee²¹ 'ido cwuu²¹ mo coon¹³ jilaa²¹ fa¹³. ⁴⁶ Joon gajin² in:

—¿'Ee li cwuu²¹ naa'? Ráan² naa', fee¹² naa' Dios joon jo xuu²¹ naa' tsaa² tyii'.

Tøø¹ tsá² Jesús 'núu¹ i

⁴⁷ Faa²¹ gi Jesús siin¹² in mo gacwoíin² tsá² fúu¹. Joon jaain²¹ jee²¹² ji dyatuuin¹ tsá² tyá'a 'in sii²¹ Judas jó¹ nifu tyá' 'in tsá² do. 'Ii ngatyeen¹ in li siin¹² Jesús ijun² un ju² Jesús. ⁴⁸ Joon gajin² Jesús:

—Judas, ¿ti ga'nií²¹² un jna, 'in Ruu²¹ na Tsá², coon¹³ 'e gajiin¹ 'in ju³ uu?

⁴⁹ Jileei²¹ 'in téein² coon¹³ Jesús mo gani² i jilaa²¹ 'e lí² gajin² in sii²¹ i Jesús:

—¿Jatií² 'i coon¹³ ñi³ 'ee?

⁵⁰ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii gauncwuu²¹ jaain²¹ tsaleei¹³ tyá' 'in tyu² to² untsá² nifú². Gatyu^{2u} cataain²¹ loocwo² li tsáa¹. ⁵¹ Joon gajin² Jesús:

—Cwoján^{2xu} la no. Jo caai¹³ gii¹ 'ino.

Joon gasáú² Jesús loocwo² 'ido joon galáa² mo tsifu. ⁵² Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'in nijaliin² 'e tøø¹ 'ii. Sii²¹ i 'in tyu² to² tyá' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo¹ coon¹³ tsacøø¹³:

—Nañilíin² naa' coon¹³ ñi³ coon¹³ 'mó² 'e tøø² øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹. ⁵³ La coon²¹ jmí²¹² 'yuu² na jee²¹² 'naa' tsi inuu cwo¹ fee¹ do. Joon jo mo gaseen² naa' jna coonti. Pe jiin¹³ lo-o 'ii²¹ tyii' mo ga'í² nuu²¹.

Jo røøi¹ Tǎ³ 'e cwii¹ in Jesús

⁵⁴ Joon gajé¹ i Jesús si'ñuu¹ mo fu tyá' 'in tyu² to² untsá² nifú². Joon Tǎ³ ngaa¹³ i caluu Jesús wíin² gixu. ⁵⁵ Joon do-o gajiin² coon²¹ jí² tún² tsá² tyá' i tyi¹ do. Joon do-o gacwo² o cu' li li coo²¹ jí² do. Tǎ³ gi do-o jon tyiin¹ in.

⁵⁶ Joon jaain²¹ tsami² 'in jmoo¹ o to² inuu do mo gani² i tyiin¹ Tǎ³ co' jí² do joon gajaan¹ jøøi² 'ido. Joon gajin² in:

—Ngii¹ jon 'in tsañuu¹ lo coon¹³ 'ido.

⁵⁷ Joon jo garøø¹ i Tǎ³, gajin² in:

—Tsamí², jo cwii¹ na 'ido.

⁵⁸ Mo gali² ciiin²¹ gixu joon 'in xee²¹ mo gasii²¹ 'ii:

—Nu-u, jaain²¹ jee²¹² 'ii.

Joon gajin² Tǎ³:

—Jon' i jna, tsañuu¹.

⁵⁹ Coon²¹ hora ngóo¹ gixu mo gajin² 'in xee²¹ gasii²¹ 'ii:

—'E la ja² mo ngii¹ 'in tsañuu¹ lo coon¹³ on tsa' in seein²¹ Galilea lo.

⁶⁰ Joon gajin² Tǎ³:

—Tsañuu¹, jo ñi³ ii 'ee 'e fo² o.

La tsifu joon, la 'ii²¹² faa²¹ gi Tǎ³ ga'oo¹ jaain²¹ tuuitsáa². ⁶¹ Joon jiin²¹ 'ña'a Jesús ní¹ i gajøøi² Tǎ³. Joon gati² -tsi Tǎ³ jiin¹³ la nigajin² Jesús sii²¹ i 'ii: "La nu'gi i'oo¹ tuuitsáa² jo røø^{21u} 'e cwii¹ u jna 'ni¹ naa¹³."

⁶² Joon gacwo¹ i Tǎ³ joon gatyí² o xuui²¹² -tsi 'áai¹.

Ungøøi¹ tsá² Jesús

⁶³ Jileei²¹ tsá² do 'in 'aa¹ i Jesús gaungøøi¹ 'ii 'áai¹ joongi gajmee²¹ mo líli¹. ⁶⁴ Gajni¹

unnii¹ 'ido joon gapoo²¹ ni² 'ido joon gasii²¹; 'ii:

—Faa¹³du', ζ'iin pó² tyi'i?

⁶⁵ Joongi 'láai² júu³ 'laa²¹ gafa²⁰ o' ty'a Jesús.

Ngó¹ Jesús tyani tsá² 'in tyiin²gi ty'a tsá² Israel

⁶⁶ Mo gajná² joon galicaain²¹ tsacøø¹³ ty'a tsá² Israel coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² ty'a ley. Joon gangajée¹ Jesús li sicaain²¹ tsá² 'in tyiin²gi do. Do-o gaunngii⁴:

⁶⁷—Sii¹³ jna'a, ζ'ti 'na Cristo?

Joon gañii¹ Jesús:

—Wana fo³⁰o, jo jo² iliin²naa¹ júu³ tyiia.

⁶⁸ Joongi wa'a unngi³ 'naa' jo ñi² 'jon'gi jo laa²¹naa¹ jna. ⁶⁹ Pe ca nano-o ca li ngoo²¹gi jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², ninii²¹ii cáai¹ Dios Jmii²¹ li' tsáa¹.

⁷⁰ Joon jilee²¹mo gaunngii⁴:

—ζ'Ti 'na-ζ Jón¹ Dios?

Joon gañii¹ Jesús:

—Jnagii¹ 'i jiin¹³ la nafaa¹³naa¹.

⁷¹ Joon gajin²in jee²¹² 'ii do:

—Jo 'ee júu³ 'ná¹gi jna'. Yiiana' jon ninuu²¹u' júu³ ty'a'a.

23

Jesús tyani Pilato

¹ Joon jilee²¹mo garoon¹ joon gangajée¹ Jesús tyani Pilato. ² Do-o galáa² 'wii²¹² jmoo¹⁰ o' tsaa² ty'a Jesús jin²in:

—Nigatsee²¹na'a 'in tsañuu¹ lo 'e¹e tsá² tyii¹ 'e faa²¹ 'laa²¹ ty'a 'in tsa²⁰ tyiin¹ Roma. Jin²in 'e jo 'ná² tyii²ii¹ 'laa¹³ 'e 'ñii¹ ty'a 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma. Joongi jin²in 'e 'ii Cristo, 'e 'øø¹tsi tsá² 'e jaain²¹ røø¹³ 'ii.

³ Joon gajin² Pilato:

—ζ'Ti 'na-ζ Røø¹³ ty'a tsá² Israel?

Joon gajin² Jesús:

—La joon nigafaa¹³gi.

⁴ Joon gajin² Pilato sii²¹; 'in tyu² to² ty'a untsá² coon¹³ 'in tsá² catyaa²gi:

—Jiin¹³ coon²¹ jo mo gatsaa³aa tsaa² ty'a 'in tsañuu¹ no.

⁵ Pe 'idogi gafaa²¹ a tá²gi jin²in:

—Jileei²¹ 'in núu²un júu³ ty'a 'ino 'iin²¹²in to² mii¹³. Joon ga'e¹⁰ júu³ ty'a'a la caain²¹ Judea. Galáa² 'wii²¹² fu Galilea joon ca logi ga'ee¹ júu³ ty'a'a.

Jesús tyani Herodes

⁶ Mo ganúu²un Pilato 'elo joon gaunngii⁴; wana seen²¹ Jesús fu Galilea. ⁷ Joon mo gajin² tsá² joon, joon gasii¹in tyani Herodes 'in tyu² to² Galilea. Joon jee²¹² jmii²¹² joon taain¹ fu Jerusalén. ⁸ Mo gani² Herodes Jesús jløø³mo 'áai¹ tsa ningóo¹ 'e gali¹in²¹²in jøø² Jesús. Ninuu¹⁰ faa²¹ tsá² cwáain¹ ty'a'a. Joon ni¹in²¹²in jøø² coon²¹ milagro 'e jmá¹ Jesús. ⁹ Lii¹ 'láai² 'e gangii¹; pe Jesús coonti jo 'ee gañii¹. ¹⁰ Do-o jon téein² 'in tyu²

to² ty'a untsá² coon¹³ tifo² ty'a ley. 'Ii jmoo¹⁰ o' tsaa² fee¹ ty'a coon¹³ 'láai²gi liili¹. ¹¹ Joon Herodes coon¹³ 'láa² ty'a gatyii²mo Jesús joongi gaunngøø¹mo. Joon gatyii²¹in Jesús coon²¹ 'mii² jii¹ la li sii¹³ røø¹³. Joon gasii¹³mo tún¹ tyani Pilato. ¹² Jmii²¹² joon røø²¹ gasii² Pilato coon¹³ Herodes tsa¹ la mo jéei¹³ 'ee¹mo ruu²¹.

Nigalisá² 'ii²¹ ijnga²mo Jesús

¹³ Joon gauncaain²¹ Pilato 'in tyu² to² ty'a untsá² coon¹³ tsacøø¹³ joongi coon¹³ jileei²¹ tsá², ¹⁴ Joon gajin²in sii²¹ 'ido:

—Naa¹-a ñjje²¹naa¹ 'in tsañuu¹ lo foo²⁰o' 'e jmoo¹⁰ 'ido to² tsá² mii¹³. Pe jna-a ga¹⁰o' tsaa² ty'a tyani²ii¹ pe jo gatsaa³aa. Joon jøø²⁰o' 'e jo 'ee tsaa² sá² ty'a coonti jiin¹³ la tsaa² jmoo²⁰o'. ¹⁵ La joon jon Herodes 'in nigasiin¹²mo tún¹ fu lo jo nigat-saa²¹ tsaa² ty'a 'ido. Nijøø²⁰o' 'e jo 'ee tsaa² sá² ty'a wa'a 'e tii² jún²in. ¹⁶ 'E³duu wúu¹ joon mi yuu¹³ joon láa²mo.

¹⁷ Pilato jiin¹³ la tsi² 'ná² láai² jaain²¹ tsá² 'yuu¹² 'nũñ³ jiin¹³ jee²¹² jmii²¹² joon. ¹⁸ Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹. Jin²in:

—jJngai¹²ta 'ino! Cwolaai²¹ Barrabás.

¹⁹ 'In Barrabás do nigataan¹²in 'nũñ³ 'wii¹³ nigajmaa¹ 'e tsá² fuu²¹ lo jmoo¹⁰ 'nii²¹ coon¹³ tsaa² to² tyiin¹ Roma. Joon nigajnga²mo tsá². ²⁰ Pilato do 'iin²¹²in láai² Jesús. Joon gasii²¹ tsá² tún¹. ²¹ Pe 'idogi ga'oo¹ tá²gi gajin²in:

—jTáan¹in tsaa¹ crúu¹³! jTáan¹in tsaa¹ crúu¹³!

²² Joon mo gatí² 'ni¹ fu joon gajin² Pilato:

—ζ'Ee 'e go² nigajmaa¹? Jna-a jo gatyii³aa jiin¹³ coon²¹ tsaa² wa'a ijjuun²in. 'E³duu wúu¹ joon mi yuu¹³ joon iláa²mo.

²³ Pe 'ido-gi gañii¹ tá² liili¹. Gamii⁴ wa'a táan¹in tsaa¹ crúu¹³. Joon gatí² júu³ ty'a 'in tsá² do coon¹³ 'in tyu² to² ty'a untsá². ²⁴ Joon Pilato do gajmaa¹ 'ii²¹ jiin¹³ la gali¹in²¹²in 'in tsá² do. ²⁵ Joon galáa²mo jiin¹³ Barrabás 'in 'yuu¹² 'nũñ³ 'wii¹³ gajmaa¹ 'nii²¹ joon gajngaa¹³ tsá². Joon gajaan²¹mo Jesús jiin¹³ la nigamii⁴ 'in tsá² do.

Táan¹in Jesús tsaa¹ crúu¹³

²⁶ La 'ii²¹² ngaliin² jée¹ Jesús 'e táan¹in crúu¹³ gasaan¹²in jaain²¹ tsañuu¹ 'e coon²¹ crúu¹³ ty'a Jesús. Simóoi¹³ sii²¹ 'in tsá² do. Galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cirene. 'In jai¹³ fu coon²¹ fuu²¹ pi³ 'e ná¹ co' do. Joon joo²¹o caluu.

²⁷ Joon fúu¹mo tsá² ngaliin² coon¹³ on coon¹³ tsami² 'in ngaliin² ci². Joon 'oo¹⁰ o' tá² coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ 'wii²¹² ty'a'a. ²⁸ Joon gajøø² Jesús 'ii joon gasii²¹; 'ido:

—Tsamí² seen²¹ Jerusalén, jo cii² 'wii²¹² tyiia. Tyii¹³ 'wii²¹² tyii¹ yaanaa¹ joongi 'wii²¹² ty'a yuñ²¹ tyii¹. ²⁹ Tsa nijó² jmii²¹² mi

jin² tsá²: “Tyúu¹ mo 'in jo galiseein²¹ jóon¹ on, joon 'in jijn¹³ cafu jo gangatyéein¹ yuun²¹, 'in jijn¹³ coon²¹ naa¹³ jo gacuu²¹ xuui²¹² tuu²¹ tya'a.” 30 Mi tí² 'ii²¹ joon ni'láa² tsá² 'wii²¹² faa^{21a} sii²¹ⁱ moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ tí²¹: “Cwoxaa² joon cwojli¹³ u'u jna'a.” 31 Tsu wana galí² jilaa²¹ 'elo coon¹³ jna 'in jo røøi²¹ tsaa², ¿'ee coon¹³ ili² coon¹³ tsá² goo²oo' 'in røøi²¹ tsaa² 'áai¹?

32 Jee¹ mo jon gáí¹ gi 'in røøi²¹ tsaa² ijngaa¹³ⁱ caain²¹ coon¹³ Jesús. 33 Mo gatyaliin² coon²¹ li sii²¹ Mootyí² 'Lii²¹² joon do-o gateein¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ 'in tsá² gáí¹ gi do. Jaain²¹ li' tsáa¹ jaain²¹ gi li' tuuin²¹². 34 Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gajin² in:

—Ñu³, feei¹ jmaa²-o'o 'wii²¹² tya' 'in tsá² no tsu joñi¹ 'ee 'e jmoo¹o.

Joon 'in láa² do gacoo¹o xiiala ijmáa^{1a} jmai^{2xu} jee²¹² 'ii siin¹³ Jesús. 35 Jileei²¹ tsá² téen² mo jóø² joon cagi tsacøøi¹³ ungøøi¹ Jesús jin² in sii²¹ⁱ 'ido:

—Galáa² mo 'in xeei²¹ 'ii. Joon cwoláai² 'ña'a wana si najai² 'ii Cristo, 'in nityii¹² in Dios.

36 La joon jon 'láa² do ungøø¹ mo Jesús. Gangatyéen¹ in ca tyan² joon gacwo²o Jesús vino tin³. 37 Joon jin² in:

—Wana 'nu Røøi¹³ tya' tsá² Israel laai²¹² 'wo'o.

38 Joon nigataan¹ tsá² coon²¹ júu³ yu' tyii¹ⁱ 'e jin². “Inlo-o Røøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E júu³ do lí² jmí¹ griego coon¹³ jmí¹ latín coon¹³ jin¹ hebreo.

39 Jaain²¹ 'in tsá² røøi²¹ tsaa² 'in táain² co' do gasii²¹ⁱ Jesús jin² in:

—Wana 'nu Cristo laai²¹² 'wo'o joongi laai²¹² jna'a.

40 Pe 'in jaain²¹ gi do gatyuu¹²ⁱ júu³ tya' 'in jaain²¹ do. Joon gasii²¹ⁱ 'ido:

—Jmaa² gøø^{21u} in Dios tsu 'e røø²¹ na' tsaa². 41 Jna' 'e tí² mo' nee^{21e} wúu¹ tsu tyii²¹² jna' tsaa² tyii-o' 'e nigajmoo^{21o}. Pe 'in tsañuu¹ lo jo 'ee gajmaa^{1a} 'e gó².

42 Joon gajin² in sii²¹ⁱ Jesús:

—Cwotii¹³-o'o jna mi 'ii¹³ⁱ u to² 'e gatí² u.

43 Joon gañii¹ i Jesús:

—'E la ja² mo fo^{3oo}, no-o tyalii²¹ⁱ caan²¹ mo coon¹³ jna fu ña'fú².

Júun² mo Jesús

44 Ningóo¹ la tyiiañi¹ mo galinuu²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ gata² ca gatí² 'in² ni¹ ca lóo². 45 Joon ñi¹ galiniui²¹. Joon inuu cwoo¹ fee¹ si² do li 'ii¹ mi², ga'gii¹ tún² tsaa² 'e 'mi² 'ii¹ do. 46 Joon ga'oo¹ Jesús jin² in:

—Nu³, ja'cwoo^{1o} ityiaa¹³ alma tyiia.

Joon mo ngayui¹³ gajin² 'elo joon gajúun¹ mo.

47 Mo ganí² 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do jilaa²¹ 'e galí² joon gacwoo¹ maai¹³ Dios jin² in:

—'E la ja² mo 'in tsañuu¹ lo 'in tyúui¹ 'áa¹ mo no.

48 Jileei²¹ tsá² 'in téen² in jóø² jilaa²¹ 'e galí² gangaliin¹ fa'i³ tyuun¹ ni tsí². 49 Pe jileei²¹ 'in cwii¹ in Jesús coon¹³ tsami² 'in ni-gangi¹ coon¹³ on tí² Galilea wín² jaan¹ jóø² jilaa²¹ 'elo.

Galá² mo tsá² Jesús

50 Niseen²¹ mo jaain²¹ tsañuu¹ tyúu¹, jo tsaa² røøi²¹, 'in nisi²¹ Sé². 'In seen²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea li tyu² to² Judea 'ii. 'Ii jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in tyu² to² tsá² Israel. 51 'In Sé² lo sijaan^{1o} mi tyu² Dios to². La joon jo røø²¹ sii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} tsá² do. 52 'Wii¹³ joon gangajøøi² Pilato joon gangamii¹; cuerpo tya' Jesús. 53 Mo ngayui¹³ gaxaa²¹ⁱ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gaciin² in coon¹³ mi² taa²¹. Joon ga'áa² mo tsi coon²¹ aan¹ lí² tsaa¹ xá¹ li jo 'in mo ga'ái² jijn¹³ jaain²¹. 54 'E jmi²¹² no cwoun^{1o} tya' jmi²¹² 'e 'ii²¹ woo²¹ tsá². Joon ti li 'láa² 'wii²¹² 'e jmi²¹² do.

55 'In tsami² 'in ningii¹ coon¹³ Jesús fu Galilea gangaliin² joon gajøø^{2o} 'oo² too²¹ 'aan¹ joongi xiiala roon¹ cuerpo tya' Jesús. 56 Joon mo ngaliin¹ fu tya'a joon gatyaa¹ tyu² jmi²¹ jmfuu²¹ coon¹³ noo²¹². Joon gajaan^{1o} jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² jijn¹³ la to² tyu².

24

Gajin² in Jesús

1 Jmi²¹² galáa² wii²¹² semóo¹ 'in tsami² do gangaliin² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Tyaan^{1an} jmi²¹ jmfuu²¹ 'e nigatyaa¹ tyé². Joon ngaliin² mo tsami² catyaaí² gi coon^{13on}. 2 Mo gatyaliin² joon gatsaa²¹ 'e cuun²¹² jni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do jo si² gi 'áan³ tya'. 3 Joon ngataa² mo pe jo gatsaaa^{21a} cuerpo tya' Ña'ña^{1u} Jesús. 4 La 'ii²¹² téein² jo ñi¹ 'ee jmaa^{1a} coon²¹ gagoo^{1o} téein²¹ gáí¹ tsañuu¹ 'in tyi² mi² jii¹ co' li téein². 5 Joon gata^{2a} 'in tsami² do ní¹ ni 'wó² gafoo²ⁱ lii¹. Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿'Ee li'i 'naa²¹ naa' tsá² jijn¹ jee²¹² 'ii²¹²?

6 Jo 'yuu² gi lo. Najiin^{1o}. Cwotii¹³-oo' la gajin² in mo gateein¹ Galilea. 7 Gajin² in 'e 'in Ruu²¹ⁱ; Tsá² ná² tsee¹²ⁱ; ja'cwoo²¹ tsá² røøi²¹ tsaa² 'e taan² in tsaa¹ crúu¹³. Joon mi tí² ni¹ jmi²¹² joon jijn^{1o}.

8 Joon gati²-tsi júu³ tya' Jesús. 9 Joon mo ngayui¹³ gaci¹²ⁱ 'a 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do joon gasii^{21o} jii dyajaan²¹ tsá² tya' Jesús do coon¹³ tsá² catyaaí² gi 'e nigalí². 10 'In ngacoon¹ júu³ tyani tsá² tya' Jesús do sii²¹ María Magdalena coon¹³ Juana coon¹³ María sáa³

Jacobo coon¹³ tsami² catyaa²gi. 11 Pe tsá² tya' Jesús do gali¹ 'e sixeei²¹²-tsi 'in tsami² no. Joon jo jo² gali²i.

12 Pe gacwo¹ Tú³ joon gangóo¹ cwiin¹ fu 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon mo gajó² joo² joo² ganí² 'e 'mi² taa²¹ do roon¹ lí¹ caai²¹. Joon ganga²mo fu tya'a tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gali².

Tsalín² tsá² Emaús

13 Jmú²¹² joon gáí¹ jee²¹² 'ii do ngaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Emaús 'e tí¹ jiin¹³ dyacon²¹ kilómetros jiin¹³ Jerusalén.

14 Ngaliin² tya¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigali² do. 15 La 'ii²¹² tya¹ júu³ síi¹ 'e cwáain¹ do joon gangatyéin¹ Jesús. Joon galáa² 'wii²¹² ngú¹ coon¹³on. 16 Fiin¹³ jó²o pe jo cwooi¹ licwii¹in 'ido. 17 Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee 'e síi¹³naa' lí¹ cwolín²naa' no? ¿'Ee lí¹ 'e ngú²in' jmo²oo' faí³?

18 Jaain²¹ jee²¹² 'ii 'in sii²¹ Cleofas gañii¹:
—La tóo²mo juncwii²¹ ní¹ jilaa²¹ 'e nigali² Jerusalén jee²¹² jmú²¹² lo. ¿Tí¹ jaain²¹ 'nu-u 'in jó¹ fu do jo ngaliin³in?

19 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee ngali²?

Joon gasii²¹ 'ido:

—La lí² 'e gali² cwáain¹ tya' Jesús tsá² Nazaret. Jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joon to² fee¹ gajmaa¹ a joon júu³ 'gó²oí¹² gafaa²¹ a tyani Dios coon¹³ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹. 20 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacó²oí¹³ tyi' gajaan²¹mo 'ido 'e júun²mo 'ido joongi taan¹in tsa¹ crú¹³. 21 Jna'oo' mo lí²na' a 'e íjmaa¹ a tiin¹³ tsá² seen²¹ Israel. Joon no nangóo¹ 'ni¹ jmú²¹² 'e gajúun¹in. 22 Joon 'inlí¹³ tsami² nangaliin² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹. 23 Joon jo gatsaa²¹ a cuerpo tya'a. Joon gajaliin¹ jajmaa¹² a jna'a júu³ 'e nigani²¹ ángeles 'in gasii²¹ 'ii 'e gajii¹in Jesús. 24 Joon 'inlí¹³gi tsá² jna'a gangaliin²mo 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon jin²o la lí¹ 'e jin² 'in tsami² do, pe jo gangaa¹ Jesús.

25 Joon gajin² Jesús:

—Ílí¹ jo tsáai¹-oo' 'naa'! 'Áai¹ un'ii²¹²gi yaanaa' 'e litsáai¹-oo' la gajin² tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú². 26 ¿Tí¹ jo 'ná² nii²¹ Cristo wú¹ la na'gi 'ii²¹ to² tya'a ñu'fú²?

27 Joon galáa² Jesús 'wii²¹² tya¹ júu³ la jin² ni jí² tya' Dios. Galáa² 'wii²¹² coon¹³ jí² tya' Moisés joon mi yuui¹³ joon gatyaa¹gi júu³ cwáain¹ tya' 'e jí² catyiaa²gi tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií. Gatyaa¹ júu³ jilaa²¹ a 'e faa²¹ cwáain¹ tya' 'ña'a.

28 Mo gatyaliin¹ la fuu²¹ lí¹ ngaliin¹ do joon gajmaa¹ a Jesús 'e tsáa¹gi la fu¹ yúu²i. 29 Pe 'ido-gi gamii¹ 'e jaan¹ Jesús, jin²in:

—Ján² coon¹³ jna'a tsa nica'loo¹. Joongi tí lí² linuu²¹.

Joon ga'ii²¹ Jesús 'e jaan¹ coon¹³on. 30 Joon nityiin¹in caain²¹ 'e dó²o 'ii¹ coon¹³ 'ido. Joon gason¹o 'iñi¹ joon gauncwaa³i. Joon gajmaa¹ a 'no³. Joon gacwo¹o 'ido. 31 La tsifu joon ganó¹ unni¹in 'in tsá² do. Joon galicwii¹mo Jesús. Pe coon²¹ gaguu¹mo. 32 Joon gasii²¹ jee²¹² 'ii:

—'E la ja²mo lí¹ tyú¹gi ga'ii²-tsi' la jalii²¹ 'e síi¹³ 'i tya' í¹ fu¹ 'e tyaa²¹ a' júu³ cwáain¹ tya' jí² tya' Dios.

33 Joon jo 'ee gaun'ii²¹²gi. Tsifu joon gataa¹í fu¹ fu Jerusalén. Joon do-o gatsee²¹ jí dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús sicaain²¹ coon¹³ tsá² catyaa². 34 Joon gasii²¹ 'in tsá² néei¹ Jerusalén 'ii:

—'E la ja²mo nagajii¹in Jesús. Joon nigajii²¹mo Simóo¹³.

35 Joon 'in tsá² gáí¹ do gatyaa¹ júu³ 'e ningangii¹ tya' í¹ fu¹ joon xiiala nigalicwii¹in Jesús mo gajmaa¹ Jesús tyiaa³ 'e 'iñi¹ do.

Jné¹mo Jesús jee²¹² tsá² tya'a

36 Téen¹mogi faa²¹ a 'e cwáain¹ do mo gajnéi¹ Jesús jee²¹² 'ii lí¹ téein². Joon gajin²in: —Tyú²-u 'ii¹ jee²¹² 'naa'.

37 'Ido-gi gafo²mo. Joon lí¹ 'goo²¹o. 'i¹-tsi 'e jaain²¹ tsa'mootyí² ní²in. 38 Pe gajin² Jesús:

—¿'Ee lí¹ jo tsáai¹-oo' coon¹³ almas tyii'?

39 Jó²oó³ cwó³oo coon¹³ tí³ii. Tsei² jna-a lo. Suu¹³ joongi jó²oó³ tsa jaain²¹ tsa'mootyí² jo ngú¹ sá² jon'gi moo¹ taai² la 'óo³ jna.

40 Mo gajin²in 'elo joon ga'ee¹ cwo²¹o coon¹³ tí³ii. 41 Pe 'ido-gi jo tsáa¹mogi-tsi coon¹³ 'e jló³i coon¹³ 'e tsa'goo²¹-tsi. Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Tí¹ 'oo²xuu¹ 'uunni² 'e dó²o¹³o?

42 Joon gajin²in:

—'E lo-o ca'no¹³ joo²¹ taai² jmú²¹ 'e too² coon¹³ ca'no¹³ xu wa to².

43 Joon ga'ii²¹mo Jesús 'edo joon gagó²o²¹o tyani 'ido. 44 Joon gasii²¹ 'ii:

—Jilaa²¹ 'e nagangii¹na jiin¹³ la niga-fuu²¹²uu 'naa' mo gataain¹gi coon¹³ 'naa'. Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'ná² tséin¹ tyia 'e taa¹³ ni jí² tya' Moisés coon¹³ jí² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií coon¹³ 'e jí² sii²¹ salmos.

45 Joon gajmaa¹ Jesús 'e gangaaí²¹-tsi 'ido 'e jin² ni jí² do. 46 Joon gasii²¹ 'ido:

—La lo-o jin² ni jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wú¹ joongi júun²in, joon mi tí² jmú²¹² 'ni¹ 'ná¹ jiin¹⁰ jee²¹² lí²¹². 47 Joon coon¹³ jiin¹³ 'e sii²¹ 'ii 'ná¹ cwo¹ tsá² júu³ la tó²o² juncwii²¹. 'E láa² tsá² 'wii²¹² tí² Jerusalén 'e cwo¹ júu³ 'e 'ná¹ ja²a-tsi tsá² tyani Dios joon 'in²mo tsa² tya'a. 48 Joon 'naa' lí¹naa' tsá² 'in jmaa¹ a júu³ ró²¹ tya' 'e cwáain¹ lo. 49 Tyaa¹aa' cwáain¹, jna-a isí³na jee²¹² 'naa' jiin¹³ 'e gajin² Nuu³oo. Pe jan²duu¹ Jerusalén

lo ca ga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios ijó¹
fu ñu'fú².

Nga²mo Jesús fu ñu'fú²

⁵⁰ Joon gangajée¹i Jesús 'ido fu li ngíi¹ ti²
fuu²¹. Ca Betania ngaliin². Joon gasaa¹ Jesús
cwo²¹o. Joon gauncwaa³i. ⁵¹ Joon mo
ngayuu¹³ gauncwaa³i joon gatyii¹mo 'ña'a.
Joon ganga²mo fu ñu'fú². ⁵² Joon 'ido mo
ngayuu¹³ gaun'goo²¹ joon gangaliin¹mo fu
Jerusalén jlø³mo. ⁵³ Gangataai² cwo¹ fee¹
do cwo¹ 'maai¹³ Dios. Amén.

Júu³ tyá² 'e jmaa¹ a San Juan

'In Júu³ tya' Dios galíi¹ i tsá²

1 La mo jéee¹ mo galáa² 'wii²¹² 'e sá² 'e galisá² seen²¹ mo jaain²¹ 'in sii²¹ Júu³ tya' Dios. Joon 'in Júu³ do tyiin¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ la joon 'in Júu³ do líi¹ mo jon Dios Jmii²¹. 2 La mo 'wiin²¹² 'ii-o siin¹² in coon¹³ Dios Jmii²¹. 3 Joon to² tyu² u Dios Jmii²¹ 'ii-o gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e sá². Joon jiin¹³ coon²¹ 'e sá² jo sá² wa jo gajmaa¹ a 'ii. 4 'Ii-o cwoo¹ o juncwii²¹ tya' tsá². Joon lawa jí² coo²¹ líi¹ i tsu coon¹³ 'e jí² do-o jnéi¹ tsá² xiia²¹ fu tsalín². 5 Joon 'e jí² coo²¹ do cwoo¹ o jí² tya'a li 'ii¹ nuu²¹ joon 'e nuu²¹ do jo mo líi³ i dáu¹ u 'e jí² do.

6 Joon Dios gasii¹ in jaain²¹ tsá² sii²¹ Wó³. 7 'In Wó³ do gajó² fu juncwii²¹ ifaa²¹ o cwáain¹ tya' 'e jí² do 'e coon¹³ la joon ilí² ñi¹ tsá² 'e gacwa² 'e jí² tya' Dios, joon jo¹ o iliin¹ in. 8 'In Wó³ do jo líi¹ 'e jí² do jiin¹³ 'e gasii¹ in Dios 'ii 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' 'e jí² do. 9 Joon 'e jí² 'e jai² do niga¹ láa² 'wii²¹² cwoo¹ o 'e jí² tya'a fu juncwii²¹ joon jnéee² mo tsá² xiiala ngii¹ i tyani Dios.

10 Gateen¹ in 'in Júu³ tya' Dios do fu juncwii²¹ joon xafin¹³ 'ii-o gajmaa¹ a fu juncwii²¹ to² tyu² Dios 'in tsá² taan²¹² in fu juncwii²¹ jo mo galicwii¹ in. 11 Gacwaa¹³ i fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ tya'a pe 'in tsagoo¹ o jo ga'ii²¹ 'ii. 12 Pe seen²¹ mo 'in ga'ii²¹ 'ii joon jo¹ o galii². Joon tya' 'in tsá² 'in jmoo¹ o la joon cwó¹ Dios 'ii iliin¹ jóon¹ Dios. 13 Joon 'in tsá² 'in liin¹ jóon¹ Dios do jon'on galiseein²¹ la liseein²¹ yuun²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jon'gi galiseein²¹ to² tyu² tsá² jon'gi liseein²¹ la galiseein²¹ jóon¹ tsamí² coon¹³ tsañuu¹ tsu líi¹ i jóon¹ Dios 'ii.

14 Joon 'in Júu³ tya' Dios 'in seen²¹ coon¹³ in la mo 'wiin²¹² galíi¹ i tsá² joon gacwoo²¹ o jee²¹² jna' coon²¹ sii¹³. Joon 'iin²¹² in tsá² 'áai¹ joon jmaa¹ i júu³ ja² mo faa²¹ a. Galee²¹ e cwáain¹ 'e líi¹ i to² fee¹ gi joon 'e to² 'e líi¹ do 'e tíi² i jiin¹³ 'ii-o tsu jiin¹³ 'ii-o jóon¹ Dios Jmii²¹. 15 Joon Wó³ gafaa²¹ o 'wii²¹² tya' 'e Júu³ do joon gajin² in sii²¹ i tsá² fíui¹:

—Mo gafuu²¹² uu 'naa': "Jaain²¹ 'in jó¹ ciin²¹ gi lagi jna, 'ii 'in feeli¹ gi lagi jna tsu naseen²¹ mo jéee¹ gi lagi jna. 'Ino-o 'i' —jin² Wó³.

16 Joon tsu 'wii¹³ feei¹ 't-si 'áa¹ mo ga'ii¹³ mo' 'e tyá² tyi' la ca 'ii¹³. 17 Joon 'e ley do Moisés gacwo¹ o tsá² to² tyu² Dios pe 'e líi¹ i tsá² 'e 'iin²¹² in Dios 'ii joon jilaa²¹ júu³ 'e

jai² née³ e' tsu 'wii¹³ gacwéi¹ Jesucristo fu juncwii²¹. 18 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo mo gan-gaa¹ Dios Jmii²¹ jiin¹³ ca fu, pe 'in jaan²¹ mo jóon¹ on niga'e² mo jna' Dios Jmii²¹. Joon tii²¹ i 'in jóon¹ on do 'e² mo jna' xiiala líi¹ i Dios tsu tyiin¹ mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ faa²¹ a 'wii²¹² tya' Jesucristo

19 Jee²¹² jmi²¹² joon 'in tsá² Israel née¹ i Jerusalén gasii¹ in 'in líi¹³ untsá² coon¹³ 'in líi¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ levitas 'e tsafeei¹³ Wó³. Joon mo gatyaliin² li taan¹ in Wó³ do gaunngii¹ i:

—¿'iin 'nu?

20 Joon coon¹³ coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ gañii¹ i:

—Jon'on jna Cristo.

21 Joon gaunngii¹ gi 'in tsá² do:

—¿'iin 'nu jon? ¿Ti 'nu-u Elias, 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios calii li¹?

Joon Wó³ do gañii¹ i:

—Jon'on jna 'i.

Joon tsifu gaunngii¹ gi:

—Áai¹ ti li jó¹ jaain²¹ tsá² 'e ijacwoo²¹ júu³ tya' Dios; ¿ti 'nu-u 'i?

Joon gañii¹ i Wó³:

—Jon'on jna 'i.

22 'In tsá² do gajin² in sii²¹ i Wó³:

—¿'iin 'nu jon? tsu 'ná¹ a lee²¹ e júu³ tya' 'in tsá² 'in gasii¹ in jna'a. ¿Ee sii¹³ i' i cwáain¹ tyi¹ i?

23 Wó³ dogi gañii¹ i:

—Jna jaain²¹ 'in ngi¹ to² 'oo¹ o fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ jna fuu²¹² uu tsá²: "Ná² a ná³ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' N'a'ñu¹ u" —gajin² Wó³ do. La nigajin² 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios calii 'in sii²¹ Isaías.

24 'In tsá² do 'in jalín² jafee¹³ i Wó³ do jalín² to² tyu² tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos. 25 Joon 'in tsá² jaliin¹ do gaunngii¹ i jin² in gasii²¹ i Wó³:

—¿'Ee li' saa¹ u' u tsá² jmi²¹ wa' a jon'on Cristo 'nu, jon'on Elias 'nu, jon'on 'in cwoo¹ o júu³ tya' Dios 'nu?

26 Joon Wó³ do gañii¹ i:

—Jna-a sáa¹³ na tsá² jmi²¹ jiin¹³ coon¹³ jmi²¹, pe seen²¹ mo jaain²¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cwii¹ naa'. 27 Joon feei¹ gi 'ii lagi jna xafin¹³ ciin²¹ gixu lagi jna. Jo tíi² na sii¹³ i loo²¹ tsi mi¹ i.

28 Jilaa²¹ 'elo 'e galí² coon²¹ li sii²¹ Betábara li 'ngoo¹³ jmi²¹ Jordán li 'yeei²¹ ñi¹. Tsu do-o taan¹ in Wó³ saa¹ i tsá² jmi²¹.

Wó³ sii²¹ i tsá² 'iin Jesús

29 Mo gajná² jmi²¹² joon Wó³ gangaa¹ i Jesús jatyeen¹ in co' li siin¹³ Wó³. Joon Wó³ do gasii²¹ i 'in tsá² téen² in do:

—Tyaan² aan¹ cwáain¹. Ino-o 'in 'iin² tsaa² tya' tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ 'in gasii¹ in Dios. Líi¹ i lawa joo'saa²¹ 'in jngaii¹³ tsá²

Israel coon¹³ la joon 'iin²in tsa² tya' tsá².
³⁰ Nigafo³oo cwáain¹ tya'a mo gafuu²¹²uu
 'naa': "Çiin²¹gi lagi jna ijó¹ jaain²¹gi 'in
 feel¹gi lagi jna tsu 'ii 'in seein²¹ jée¹gi lagi
 jna." ³¹ Ce jiin¹³ jna jo ñí³ii 'iin 'i, pe
 gagoo²¹²oo sáa¹³na tsá² jmii²¹ cwáain¹ 'e
 licwii¹in tsá² seein²¹ Israel 'i.

³² Joon jin²in Wó³ sii²¹ tsá²:

—Gamáa¹moo 'in Espíritu Tyú² tya'
 Ña'ñu¹u' líi¹ maa²¹² jgáa¹ fu ñu'fú² joon
 gajaan¹an coon¹³ Jesús do. ³³ Jo mo licwii¹na
 pe 'in nigasii¹in jna 'e sáa¹³na tsá² jmii²¹
 sii²¹ jna: "Imáa¹mo'o 'in Espíritu Tyú² tya'
 Ña'ñu¹u' xáa¹ joon iján² tya' jaain²¹ tsá².
 Joon 'in tsá² do-o isáa¹ tsá² jmii²¹ coon¹³
 Espíritu Tyú² tya' Dios." ³⁴ Joon gamáa¹moo
 joon jmóo³oo júu³ jai² 'e 'ido-o líi¹ Jón¹ Dios
 Jmii²¹.

'In tsá² tya'a Jesús gatø²ø nifu

³⁵ Mo gajná² joon, jon do-o tún¹ nisiin¹²in
 Wó³ coon¹³ gáí¹gi 'in ngí² coon¹³on. ³⁶ Joon
 mo gani² Wó³ ngí¹i Jesús, joon gajin²in:

—Jøø²duu', 'ino-o 'in gasii¹in Dios ityí²i
 tsa² tya' tsá² lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹²
 'in jngaai¹³ tsá² 'in tyí²i tsa² tya'a.

³⁷ Joon 'in gáí¹ 'in ngí² coon¹³ Wó³ do
 mo ganúu²un 'e faa^{21a} 'ido la do joon gan-
 galin² coon¹³ Jesús. ³⁸ Joon gajin¹² Jesús
 nií¹i jøø²ni 'ido 'e ngalin²mo 'ido coon¹³on.
 Joon gajin²in sii²¹i do:

—¿'iin 'naa²¹naa'?

Joon gañii¹ 'ido:

—Tifo² tyii¹, ¿xiia tyi 'na?

³⁹ Jesús gajin²in:

—Ñiliin¹naa', cwojøø²duu'.

Joon gangaliin¹mo 'ido joon gani²o xiia'
 tya' Jesús. Joon calóo² 'e jmii²¹² joon 'e
 ningó¹ 'iin² tyán² calóo² joon ganuu²mo.

⁴⁰ Joon Andrés sii²¹ jaain²¹ jee²¹² 'in
 gáí¹ do 'in ganúu²un júu³ tya' Wó³ joon
 ngaliin¹mo coon¹³ Jesús. Joon ruu²¹i Dí³
 do tsá² ngaa¹³; coon¹³ sii²¹ Simón Pedro.
⁴¹ Joon Dí³ do tsifu nga'nee¹³i Simóoi¹³ joon
 gasii²¹i:

—Nitsee²¹moo'o Mesías (Mesías 'øøi²¹-tsi
 tsá² Cristo coon¹³ jmii¹ tya'a Dí³ do.
 Joon coon¹³ jmii¹ 'øøi²¹-tsi tsá² Cristo 'in
 gatyii¹³in Dios Jmii²¹.)

⁴² Mo ngayuui¹³ joon tø²ø Dí³ Simóoi¹³ fu
 li tyiin¹ Jesús. Joon mo gani² Jesús 'ii joon
 gajin²in sii²¹i Tú³:

—Simón sii²¹ 'na, jón¹ Jonás 'na, pe
 ciin²¹gi 'ilisi²¹ 'na Cefas ('e 'øøi²¹-tsi tsá²
 Pedro.)

Jesús tø²ø Felipe coon¹³ Natanael

⁴³ Mo gajná² joon gali'in²¹²in Jesús tsáa¹a
 coon²¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gatsee²¹i
 jaain²¹ tsá² sii²¹ Felipe, joon gajin²in:

—Moo²¹o' coon¹³ jna.

⁴⁴ Joon 'in Lii²¹² do tsagoo¹o Dí³ coon¹³
 Tú³ jalin¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida.
⁴⁵ Joon Lii²¹² do ngóo¹o nga'nee¹³i Natanael
 joon mo gatsee²¹i joon sii²¹i:

—Ninee²¹²moo'o 'in tsañuu¹ do 'in faa^{21a}
 Moisés ni jí² tya' 'e ley do, joon 'in faa^{21a}
 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹.
 Jesús 'ii, 'in jón¹ José 'in seein²¹ fuu²¹ li sii²¹
 Nazaret.

⁴⁶ Joon gajin²in Natanael:

—¿'Ee gon 'e tyú² 'e cwo'íi¹ Nazaret?

Joon gañii¹ Lii²¹² do:

—Nijøø²du'.

⁴⁷ Joon mo gani²i Jesús jatyéen¹in
 Natanael, joon gajin²in:

—Logi nijó¹ jaain²¹ tsá² 'in la ja²mo
 seein²¹ Israel, jo tajuui²¹ lí¹.

⁴⁸ Joon gaunngii¹ Natanael:

—¿Xiiala lí² 'e cwii¹u jna?

Joon Jesús-gi gañii¹:

—Nimáa¹moo 'na 'wii²¹² 'mó² cwori¹
 tyín¹u'u la na'gi itøø²¹ Lii²¹² 'na.

⁴⁹ Joon gajin² Natanael sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyii¹, 'na Jón¹ Dios Jmii²¹; 'na
 Røøi¹³ tya' tsá² Israel.

⁵⁰ Joon gañii¹ Jesús:

—¿Ti jo¹o líi²u jna tsu 'wii¹³ gafuu²¹²uu 'na
 'e gamáa¹na 'na 'wii²¹² 'mó² cwari¹? Nogi
 imóo³gi 'e fee¹gi lagi la lí² 'e gañii² do.

⁵¹ La joon jón² gajin² Jesús:

—'E ja²mo 'e fo³oo lo, 'naa'oo' imoo²oo'
 ná¹ fu ñu'fú² joon imáa¹naa' ángeles tya' Dios
 Jmii²¹ soo²¹o joongi jgaa²¹i li siin¹³in jna 'in
 Ruu²¹na Tsá².

2

*Ngó¹o Jesús coon²¹ li gacui² cwoø²¹ tsá²
 fu li sii²¹ Caná*

¹ Ni¹ jmii²¹² ningóo¹ joon gangó¹ sáa³ Jesús
 coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Caná 'e ná¹ li sii²¹ Galilea.
 Ngajøø² coon²¹ li cui² cwoø²¹ tsá². ² Ngó¹o
 jon Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gatø² tsá² 'ii
 'e li cui² cwoø²¹ tsá². ³ Joon la 'ii²¹² joon
 gatsá²-a 'e vino 'uun²¹un tsá². Joon gajin²in
 sáa³ Jesús sii²¹i ii:

—Jo sá²gi vino 'uun²¹un tsá².

⁴ Pe joon gajin²in Jesús:

—Saa²¹², ¿'ee li 'e fu²¹u jna la joon? Jo mo
 tí² 'ii²¹ tyia.

⁵ Pe sáa³ Jesús gasii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyíia³
 taa²i do:

—Jmaa²aa' jilaa²¹ 'e jin²in.

⁶ Joon do-o táan² jnúu² tu² 'e lí¹ cuun²¹² 'e
 nijmaai²¹ 'in tsá² do to² jiin¹³ la li 'e nitú²
 run²un. La coon²¹ tu² do 'e ni²o² ochenta
 joongi 'e 'ó² ciei¹³ litro jmii²¹. ⁷ Jesús
 gajin²in sii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyíia³ do:

—Tyíi¹³aa' jmii²¹ la røøi¹ tu² no.

Joon gaunrøø¹mo la tsijmuui²¹. ⁸ Mo
 ngayuui¹³ joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—'Naa' natyiyin² xuu' capii³ joon cwocwóo¹³oo' in náa¹ ni² li ti jmi²¹².

La joon gajmaa¹a. ⁹ Joon 'in tsá² náa¹ ni² li ti jmi²¹² do ga'un¹ xuu' capii³ 'e jmi²¹ do 'e galí¹ vino, pe jo nii¹ xiia fu sá² 'edo. Jiin¹³ la yaamo 'in jmo⁰o tyíia³ do ñii¹. Tsa 'ii-o gatyiin¹ 'in 'e jmi²¹ do tsi tu². La joon 'in náa¹ ni² do gat⁰o 'in tsá² gacui² cwóo²¹o. ¹⁰ Joon gajin²in:

—Jiin¹³ joon tii² 'e si² tya' tsá² 'e cwó¹o tsá² vino tyá²gi tya' jileei²¹ 'in tsá² taai² do nifu joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un 'láai² joon cwó¹o tsá² vino 'wéi¹gi. Pe 'nu-u ga'ma²¹a 'e vino tyá²gi ca li gatséi¹.

¹¹ 'Elo gajmaa¹a Jesús fu li sii²¹ Caná li tyu² to² Galilea. 'E joon milagro 'e gajmaa¹a nifu 'e ga'ee¹ e xiiala líi¹. Joon 'in tsá² ngí¹i coon¹³on jo 'lo líi².

¹² Mo ngíi¹ 'e galí² la do gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Ngaliin² coon¹³ sáa³a joongi coon¹³ ruu²¹i joongi coon¹³ 'in tsá² 'in ngí² coon¹³on. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ tún² jmi²¹².

Jesús gauntyá²o 'e cwó¹ fee¹ si² Jerusalén

¹³ Tsa najatyéein¹ jmi²¹² pascua tya' tsá² Israel gangó¹ Jesús fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén. ¹⁴ Joon inuu cwó¹ fee¹ si² do gatsee²¹i tsá² 'in 'ni¹i joo²¹ joongi 'in 'ni¹i joo'saa²¹ joongi 'in 'ni¹i maa²¹² joongi tsá² 'in née¹i li unsii²¹i cuu² tya' tsá². ¹⁵ Joon mo ganí²i Jesús 'elo joon gajmaa¹a coon²¹ sii² 'e tsi³ nii²¹² loo²¹ yu'. Joon ga'woo¹mo jileei²¹ 'in taa²i co' cwó¹ do fu caluu coon¹³ jileei²¹ 'in joo'saa²¹ joongi coon¹³ joo²¹. Joongi tya' 'in unsii²¹i cuu² do gadya²o cúu¹u ni'wó³ joongi gajjin¹mo mesa tya'a. ¹⁶ Joongi jin²in sii²¹i 'in tsá² 'ni²¹i maa²¹².

—iWooi²naa' 'in no caluu! iJo jmaa²aa' moo¹³ inuu tya' Ñu³uu!

¹⁷ Joon gati²-tsi tsá² ngí¹i coon¹³on 'e júu³ tyá² taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Áa¹mo 'iin²¹²na 'nu²¹u joon jo cwóo³oo wa'a jmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a.”

¹⁸ Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gaunngii¹i 'ido:

—¿'Ee lí² lí² jmaa²¹a jøø²¹ø'ø 'e cwee¹i 'e tsáai¹-tsii¹ 'e tii²u jmaa²¹a 'elo?

¹⁹ Joon Jesús gajin²i sii²¹i 'in tsá² do:

—Xee²naa' 'e cwó¹ lo joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² iun'yee¹ moo tún¹.

²⁰ Joongi gañii¹ 'in tsá² Israel do:

—Tonló¹ tsi jnúu² jiiin²¹ gala²ii²¹² 'in gajmaa¹³a 'e cwó¹ lo; ¿ti 'nugi líi¹i jmaa¹³a jee²¹² 'ni¹ jmi²¹²?

²¹ Pe li' jin² Jesús cwáain¹ tya' 'e cwó¹ tsa cuerpo tya'a 'ña'o 'e ee' do. ²² 'Wii¹³ cwáain¹ la joon mo gajjin¹in Jesús jee²¹² líi²¹² joon gati¹-tsi 'in tsá² ngí² coon¹³on 'e la lí² 'e

nijin²i do jo¹o galí²i 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios coon¹³ 'e júu³ 'e la lí² 'e njin² Jesús.

Jesús ñii¹o jilaa²¹ 'e 'i-tsi tsá²

²³ La 'ii²¹² taan¹in Jesús fu Jerusalén do la 'ii²¹² joon gati² jmi²¹² pascua joon fúu¹mo 'áai¹ jo¹o galí²i 'ii. Jo¹o galí²i coon¹³ jilaa²¹ milagro nigajmaa¹a Jesús. ²⁴ Pe cu¹u-tsi Jesús coon¹³ 'ido tsa joon¹³ ñii¹o 'e 'i-tsi 'ido. ²⁵ Jo 'in tyéen¹in jmi²¹² wa' 'in jma² 'ii júu³ xiiala líi¹i tsá² tsa 'ña'o niñii¹ jilaa²¹ 'e 'i-tsi tsá².

3

Jafee¹³i Nicodemo Jesús

¹ 'Yiia¹³ joon seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Nicodemo, líi¹i tsá² fariseo. 'Ii 'in jée¹ jaain²¹ jee²¹² tsacøø¹³ 'in tyu²u to² jee²¹² 'in tsá² Israel. ² Joon 'in Nicodemo do ningóo¹o ngafee¹³i Jesús li' canuu²¹. Joon nigashi²¹i:

—Tifo² tyii¹, nee²oo⁰ 'e Dios gasii¹in 'nu i'e²¹ 'e jna'a tsa ce jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² jmá¹ milagro la li' líi¹ 'nu wa jo uncoon¹³on Dios 'nu.

³ Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ii:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nu, 'in jo liseein²¹ 'múui² jo lí² tsatáa¹ li tyu² Dios to².

⁴ Joon gaunngii¹i Nicodemo:

—Pe ¿xiiala ilí² 'e liseein²¹ 'múui² jaain²¹ tsá² feei¹? ¿Ti lí² tsa'ii¹ 'nu tu²u sáa³a wa'a liseein²¹ tún¹?

⁵ Joon Jesús-gi ganii¹i:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nu, 'in tsá² 'in jo mo galiseein²¹ coon¹³ jmi²¹ joongi coon¹³ 'in Espiritu Tyá² tya' Dios jo lí² tsatáa¹ li tyu² Dios Jmi²¹ to². ⁶ Tsa tsá²-a líi¹ 'in galiseein²¹ sáa³ jmi²¹ tsá² pe jileei²¹ 'in 'ii²¹ Dios juncwii²¹ tya'a tya' 'in Espiritu Tyá² tya' Dios lawa'a coon²¹ juncwii²¹ 'e cwó¹ Dios. ⁷ Jo tsa'goo²¹-o'o 'e fuu²¹²uu 'nu: “Jilee²¹mo 'ná¹ liseein²¹ 'múui².” ⁸ Coon²¹ tyi² 'e 'ii¹ doñixiia' joon núu²un tsá² pe jo ñi¹i tsá² xiia' najó² si xiia' tsáa¹ 'ee. La joon jon líi¹ 'in nigacwo¹ 'in Espiritu Tyá² tya' Dios juncwii²¹ tya'a.

⁹ Joon gaunngii¹i Nicodemo tún¹:

—¿Xiiala ilí² 'elo?

¹⁰ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—¿Ti 'nu-u jaain²¹ tifo² jee²¹² tsá² Israel 'in tii²¹ 'áai¹ joon jo øøi²¹-o'o 'elo? ¹¹ 'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nu, jna'a faa¹³a jiiin¹³ 'e née³e'e. Joon júu³ ja²mo jmo²¹o jiiin¹³ 'e niganee²¹e'e. Pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' 'e sii¹³i'i. ¹² Wana jo jo¹ líi²naa' 'e fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e juncwii²¹ lo, 'áai jo i'øøi²¹-oo' cwáain¹ tya' ñu¹fú² fuu²¹²uu 'naa'.

¹³ 'Ce jiiin¹³ jaain²¹ jo mo ngó¹o fu ñu¹fú² jiiin¹³ 'ii 'in nigajgá¹ fu ñu¹fú². Joon jiiin¹³ jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² 'in gacwo² ñu¹fú² nigajmaa¹ la joon. ¹⁴ Joon la gasaa¹ Moisés 'in mii²¹ líi¹ ñi³ tsaa' 'mo² 'e jøø² tsá² 'ii fu li jo 'in tsá² seein²¹ wa'a un'láai² Dios 'ii, la

joon jon 'ná¹ saa¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² tsaa¹ mo². 15 Joon jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo tee²¹; li 'ii²¹ pe taa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø² mo.

Tin²¹² in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹

¹⁶ Tsu 'áa¹ mo gali¹ 'iin²¹² in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, tsu 'wii¹³ joon gacwóo¹ 'in jaan²¹ mo Joon¹ on ijuun² in 'wii²¹² tya' tsá². 'E tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo itsáa¹ a fu li 'ii²¹ pe taa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø² mo. 17 Jo gasii¹ in Dios Joon¹ on fu juncwii²¹ wa'a jmoo¹ o 'ii²¹ 'e juun² in tsá², gasii¹ mo wa'a jmaa¹ a tiin¹³ tsá² 'wii¹³ 'ii-o.

¹⁸ Jileei²¹ tsá² 'in jai² líi² 'in Joon¹ Dios do, jo ijmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a wa'a tsáa¹ ali 'ii²¹ pe tya' jileei²¹ 'in jo jai² líi² 'ii nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a itsáa¹ a li 'ii²¹ tsu jo mo galijai² líi² 'in jaan²¹ mo Joon¹ Dios Jmii²¹. 19 Nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ itsalín² li 'ii²¹ 'in jo jai² líi² Joon¹ on tsu 'in tsá² do jmoo¹ o 'e gó². Joon mo gajó² 'e jí² 'e jai² 'e cwo¹ tsá² ñii¹ 'i xiala ngii¹ tyani Dios jo ga¹ 'ii²¹ 'in tsá² do 'e jí² do tsu tí² gi-tsi ngii¹ li nnu²¹ lagi li sá² jí². Joon tsu 'wii¹³ joon nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a. 20 Jileei²¹ 'in jmoo¹ o 'e gó² 'aa¹ o 'e jí² do joon jo tsatyéén¹ en co¹ 'e jí² do tsu jo 'iin²¹² in 'e liñii¹ tsá² 'e gó² jmoo¹ o. 21 Pe tsatyéén¹ mo co¹ 'e jí² do jileei²¹ 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e jai² tsu 'iin²¹² in liñii¹ tsá² 'e 'yaa¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o.

Efaa²¹ a Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹ cwáai¹ tya' Jesús

²² Mo ngayuui¹³ joon, ningalín² mo Jesús coon¹³ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ on fu li sii²¹ Judea. Joon do-o gajaan¹ an coon²¹ sii¹³ xu saa¹ tsá² jmü²¹. 23 Taain¹ Wó³ fu li sii²¹ Enón co¹ Salim. Saa¹ Wó³ jon tsá² jmü²¹ tsu 'áai¹ sá² jmü²¹ do. Joon do-o gajalín² mo tsá² wa'a saa¹ Wó³ 'ii jmü²¹. 24 Jilaa²¹ 'elo gali² la nu¹ gi gataain¹³ tsá² Wó³ nuñi³.

²⁵ Joon 'inlíi¹³ tsá² 'in ngii¹ coon¹³ Wó³ galáa² 'wii²¹² jo cwo¹ o juu³ ruu²¹ coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² Israel cwáain¹ tya' 'e run² un tsá² jün¹³ la tísi². 26 Joon ngalín², ngafee¹³ 'i Wó³ joon gajin² in sii²¹ Wó³ do:

—Tifo² tyii¹, 'in taain¹ coon¹³ 'nu li' ngoo¹³ jmü²¹ Jordán li 'yee²¹ 'ñi¹ joon gasii¹³ jna'a cwáain¹ tya'a; nano saa¹ tsá² jmü²¹ joon jilee²¹ mo tsá² ngii¹ coon¹³ on.

²⁷ Joon jin² Wó³ sii²¹ 'ido:

—Cwó² Dios jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá². Joon jün¹² xu jo 'ee 'oo¹ o wana jo mo cwó² Dios. 28 'Naa' niganuu² uun¹ juu³ tyiia mo gafuu²¹² uu 'naa' juu³ coon²¹ tsáa¹ 'e jon'on na Cristo. Jna jaain²¹ tsá² gasii¹ in Dios ingi³ tyani¹ in 'e jmoo¹³ oo tsá² juu³ 'e tí² li jó¹ Cristo. 29 Joon jløø¹³ moo 'e tsalín² tsá² tsanuu² un juu³ tya' 'ido. Jmóo³-oo la jmoo¹ o tsá² mo tsalín² fu li cui² cwoo²¹ tsá².

Jløø¹³ mo 'in tsá² do 'wii²¹² tya' tsá² gacui² cwoo²¹. Ga¹ 'ii²¹ mo 'in tsamí² do 'ii. La joon jon jna jløø¹³ moo mo 'ii²¹ tsá² 'in Cristo do. 30 'Ná²-a 'e lifeei¹ gi 'ii joon jna ixaai¹ ghi —jin² Wó³ do cwáain¹ tya' Jesús.

Faa²¹ a tsá² jün¹³ 'e ñii¹

Faa²¹ gi Wó³ do jin² in:

³¹ —In gajái¹ fu juncwii²¹ feei¹ gi 'ii²¹ lagi jileei²¹ tsá². 'In tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ lo ñii¹ o jün¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo, la joon sii¹. Pe 'in nicwa¹ ñu¹ fú² jgáa¹ fu juncwii²¹ feei¹ gi 'ii lagi jileei²¹ tsá². 32 Joon jmoo¹ o juu³ jai² jilaa²¹ 'e niganii²¹² in coon¹³ jilaa²¹ 'e niganuu² un. Pe jün¹³ jaain²¹ jo 'in jo¹ líi² juu³ tya'a. 33 Pe jilee²¹ 'in 'ii²¹ juu³ tya'a jmo² o tsá² juu³ 'e juu³ jai² 'e juu³ tya' Dios do. 34 Joon 'ii 'in gasii² in Dios faa²¹ a jmai² juu³ tya' Dios, tsu gacwóoi¹ Dios 'in Espiritu Tyá² tya'a 'e gasá¹. 35 Joon 'áa¹ mo 'iin²¹² in Dios Jmii²¹ Joon¹ on joon gajan² an cwoo²¹ o jilaa²¹ 'e sá². 36 Jileei²¹ 'in jai² líi² 'in Joon¹ Dios do taa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø² mo. Pe 'e² Dios wúu¹ 'áai¹ jileei²¹ 'in jo 'ii²¹ Joon¹ on. Joon jo taa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø² mo.

4

Jesús jin² in sii²¹; jaain²¹ tsamí² cwáain¹ juu³ tya' Dios

¹ Galiñii¹ 'in tsá² fariseos 'e fúu¹ mo tsá² gangalín² coon¹³ Jesús lagi Wó³. La joon jon fúu¹ mo 'in saai¹ jmü²¹ lagi Wó³. 2 Pe tsei² jo saai¹ Jesús tsá² jmü²¹ jün¹³ 'in ngi¹ coon¹³ o 'in saai¹ tsá² jmü²¹. 3 Joon mo galiñii¹ Jesús 'elo joon gacwo¹ ñii¹ fu li sii²¹ Judea joon itsee¹³ i fu li sii²¹ Galilea.

⁴8 Joon fu li nganü¹ 'ná¹ ngii¹ coon²¹ li sii²¹ Samaria. Joon náa¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Sica. Joon co¹ joon roon¹ on coon²¹ sii¹³ 'wó² 'e gacwo¹ 'li²¹² Jacob jón¹ on 'li²¹² Sé² cali. Joon nityí³ coon²¹ too²¹ li nisá² jmü²¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Jacob. Jesús tyaliin¹ coon¹³ tsá² tya'a 'in ngii¹ coon¹³ 'e li tyi³ too²¹ do mo tí² tyiiañi¹ joon ni'wooi²¹ o 'áai¹. Joon tsá² tya'a do niliín² 'e fuu²¹ ni náa¹ tyan² do ningalá¹ 'e idø¹ ø. Joon gacwo² Jesús caai² li tyi³ too²¹ do. La 'ii²¹² tyiin¹ in joon tyá¹ jaan²¹ tsamí² seen²¹ Samaria tsacoon¹ jmü²¹ 'e tsi too²¹ do. Joon gajin² Jesús:

—Cwo¹³ xu jna jmü¹³ i.

⁹ Joon 'in tsamí² do nigajin² in sii²¹ Jesús: —Zxiiala 'e mii¹³ 'nu jna jmü²¹, tsu tsá² seen²¹ Israel 'nu joon jnagi 'in seen²¹ fu Samaria?

(Joon gajin² o la joon tsu jo tyú² seen¹ coon¹³ 'in tsá² seen²¹ fuu²¹ do.) 10 Joon gani¹ Jesús:

—Waxu¹ li 'nu ñi² i jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios joon 'iin 'in mi¹ jmü²¹ líi² u, nu-u nogi mii¹² i jna-a joon jnagi icwo² oo 'nu jmü²¹ 'e jün¹ in.

11 Joon gañii¹ 'in tsami² do sii²¹; Jesús:
—Tsañuu¹ jo ñi²¹ xiiala sөө¹³ jmi²¹ 'e tsi too²¹ no jiin¹³ 'nii²¹² jo tyan²¹an tsu² 'o² 'e tsi too²¹ no. ¿Xiiala icwo²¹⁰ jna² jmi²¹ 'e jiin¹? 12 'Lii²¹² tsacөө¹³ tyi¹ 'in ningii¹ Jacob 'in gasaa¹ 'e too²¹ sá² jmi²¹ no tyi jna'a. Tsu² 'e jmi²¹ sá² noo jon ga'un¹un 'ña'a coon¹³ joon¹on joongi coon¹³ joo'núu³ tya'a. ¿Ti joon líi²u 'e feei¹gi 'nu lagi 'ii?

13 Joon gajin²in Jesús:
—Jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmi²¹ no 'in 'yá² 'unjmi²¹mo 'i tún¹. 14 Pe jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmi²¹ cwóo³ jna jo jmi²¹² 'ya²gi 'unjmi²¹. Tsa jmi²¹ 'e cwóo³ jna li lawa coon²¹ li nii¹³ jmi²¹ 'e li tsi alma tya'a. Joon 'e jmi²¹ 'e nii¹³ do icwoo¹⁰ juncwii²¹ tya'a 'e seein²¹ coon²¹ tөө²mo.

15 Joon gajin²in 'in tsami² do:
—Tsañuu¹, si cwóo³ jna 'e jmi²¹ no tsu joon jo 'yá²gi unjmi²¹na. Joon jo 'ná²gi yatyii³aan jmi²¹ 'e li tyi³ too²¹ lo.

16 Joon gajin²in Jesús:
—Cwoo¹², cwotee² 'e ñuu¹ tyi¹. Joon ñilin¹naa' fu lo.

17 Joon ganii¹ 'in tsami² do:
—Jo seein²¹ ñuu¹ tyiia.
Joon gajin²in Jesús:
—Jo¹⁰ júu³ tyi¹ 'e foo²¹¹⁰ jo nuu¹ tyi¹ seein²¹. 18 Tsa nigacu²mo cwoo¹⁰ 'ña² naa¹³, joon 'in coon¹³ on la no jon¹ ñuu¹ tyi¹ 'i. 'E nija²mo 'e foo²¹¹⁰.

19 Mo ganúu²un 'in tsami² 'e júu³ do joon gajin²in:

—Tsañuu¹, 'i¹-tsii 'e líi¹u'u jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios. 20 'Lii²¹² tsacөө¹³ tyi¹ 'in galiseein²¹ Samaria gaun'goo²¹⁰ Dios 'e moo²¹ lo. Pe 'naa', tsá² seein²¹ Israel, foo²¹ 'naa' 'e jiin¹³ fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén li lí² un'goo²¹⁰ tsá² Dios.

21 Joon gañii¹ Jesús:
—Jo¹ cwoli¹un jna, yá³, 'e nijatyéen¹mo tyan²an 'e un'goo²⁰⁰ 'Ñá'ñu¹u' jo tyiin² ñilin²naa' 'e moo²¹ lo jogi tyiin² cwoliin²naa' fu Jerusalén. 22 'Naa' tsá² seein²¹ Samaria, jo ñii²'ii' naa' 'iin 'in un'goo²⁰⁰. Pe jna'a né²⁰⁰'o 'iin 'in un'goo²¹⁰, tsu Dios gacwo¹⁰ jna'a tsá² saan²¹'an Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá². 23 Pe ití²-i 'ii²¹ joon 'ii²¹ joongi tí² la no wana 'e la jai² 'e un'goo²¹⁰ tsá² Nu¹u' iun'goo²¹⁰ 'ii jiin¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai². Tsa la joon 'iin²¹²in Ñu¹u' 'e un'goo²¹⁰ tsá² 'ii. 24 Tsa Dios 'in Espíritu Tyá² joon tsu 'wii¹³ joon 'in un'goo²¹⁰ 'ii 'ná¹ un'goo²¹⁰ coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai².

25 Joon gajin²in 'in tsami² do:
—Jna niñi²oo ijó² Mesías —'өө¹²¹-tsi tsá² 'e Cristo do—; joon mi cwee¹ joongi ijin²in sii²¹; jna' jilaa²¹.

26 Jesús-gi gajin²in:

—Jna-a 'in fee²ee 'nu, jnagii jon fuu²¹²uu 'nu. Jna-a 'i.

27 Tsifu joon gatyaliin¹ tsá² tya'a gani'goo²¹⁰-tsi 'e Jesús do siin¹³in fee²¹ jaain²¹ tsami². Pe jiin¹³ jaain²¹ jo tá²-tsi wa 'e ungi¹ 'e 'iin²¹²in 'ido owa 'ee-gi júu³ tyaa¹ 'ido. 28 Joon 'in tsami² do, do-o gatuu¹u tsuu¹u joon gangaa¹³mo fu 'e fuu²¹ 'ido-o. Joon ganijmaa¹³a tsá² júu³.

29 —Ñijөө²¹² duu' jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigasi²¹; jna jilaa²¹ 'e nigajmaa³aa. ¿Wa jon 'ino-o 'in Cristo?

30 Joon ga'woo²¹ 'e fuu²¹ do joon ganilii² li siin¹²in Jesús. 31 La 'ii²¹² joon 'in ngi¹ coon¹³ Jesús do gamii¹ tyani 'ido, gajin²in sii²¹ 'ido:

—Tifo² tyii¹, cөө¹²¹xu¹.

32 Pe joon 'ii gajin²in:

—'Óo³oo 'e dөө¹³өө li 'naa' jo ñi³oo'.

33 Joon 'in ngi¹ coon¹³ 'ido gacaain¹³ 'wii²¹² unngii¹ ruu²¹:

—¿Xufoo¹ seen²¹in 'in nijacon¹on 'e dөө¹²⁰ 'ino ee?

34 Pe joon gajin²in Jesús sii²¹ 'ido:

—Mi jmaa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii²¹in jna joongi 'e tyee²¹ to² tya'a 'e joon lawa unñi² tyiia. 35 'Naa' foo²¹⁰⁰: "Ná²gi tyúuin² sii²¹ 'e joongi ilee²¹ jilaa²¹ 'e garoo²¹¹; pe jna fuu²¹²uu 'naa': tyán²duu' cwaain¹ li sijna² la gatón¹ náa² nilii²¹² coon¹on tsá². 36 Joon jileei²¹ 'in jmoo¹⁰ to² joon coon¹⁰ jilaa²¹ 'e garoo¹⁰ do 'e joon 'e nici² tya'a. Joon 'e garoo¹⁰ do 'e coon¹on 'in tsá² do li la líi¹ 'in tsá² 'in 'ii²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tөө²mo mo jai² líi² 'e júu³ tya' Dios. Joon coon²¹ la joon jlөө¹³mo coon²¹ caan²¹mo 'in gajii² coon¹³ 'in gacón¹on do. 37 Tsa júu³ ja²mo 'e gasii²¹ tsá²: "In gajii² do jmai² tyiin²mo coon¹³ 'in gacón¹on do." 38 Jna-a gasii²na 'naa' 'e cwotyiiin²aan' 'e do li jo 'e gajii²ii do. In xee²¹mo gajmaa¹a to² do joon 'naa'gii' coon²¹ tyatyiin²¹⁰⁰ 'e to² nijmaa¹a 'ido —jin² Jesús do.

39 Joon fúu¹mo 'in tsá² seen²¹in 'e fuu²¹ do li tyu² to² Samaria jo¹⁰ galii²; Jesús 'wii¹³ 'e júu³ gatyá¹ 'in tsami² do mo gajin²in: "In tsañuu¹ no gajin²in jilaa²¹ 'e nigajmaa³aa." 40 Joon mo gajalii² 'in tsá² seen²¹in Samaria do gamii¹ tyani Jesús wa iján²an 'ido coon¹³on. Joon Jesús gajaan¹an tún² jmi²¹² coon¹³ 'ido. 41 Joon fúu¹ lí¹ líi¹gi 'in jo¹ galii² mo ganúu²un jilaa²¹ 'e jin² Jesús. 42 Joon jin²in 'in tsá² do sii²¹; 'in tsami² do:

—Nogi jo¹⁰ nilii²; jna'a jon' wa'a jiin¹³ júu³ 'e ni tya³ 'nu pe jna'a ninú³oo¹⁰ júu³ tya'a joon nee²⁰⁰'o 'e ja²mo Cristo 'ii 'in jmoo¹⁰ tiin¹³ tsá² taan²¹²in juncwii²¹.

'Un'láai² Jesús jóon¹ jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o to²

⁴³ Mo gangüi¹ tún² jmü²¹² joon gacwo¹ü¹ Jesús li sii²¹ Samaria joon gangóo¹-o fu¹ 'yúu²i fu li sii²¹ Galilea. ⁴⁴ Jo gajaan¹ an fuu²¹ li sii²¹ Nazaret la li 'e nigajin²in 'ña'a Jesús, "Jaain²¹ 'in tsacwo¹o júu³ tyá² jo 'ii²¹i tsa-goo¹o 'ii." ⁴⁵ Joon mo gatyí¹a li sii²¹ Galilea joon 'in tsá² seen²¹in joon ga'ii²¹mo 'ido 'e tyá²-ü. Tsa¹ 'in tsá² do ni¹ nillim²mo li ti jmü²¹² pascua fu Jerusalén. Joon do-o niganii²¹i jilaa²¹ 'e nijmaa¹a Jesús li ti jmü²¹² do.

⁴⁶ Joon gaci¹i¹³; Jesús, gangaa¹i¹³ tún¹ fuu²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea. Fuu²¹ joon li nijmaa¹a jmü²¹ 'e gali¹i vino. Joon tyiin¹in fuu²¹ Capernaum jaain²¹ 'in ni'oo¹o to² fee¹ tyani² røø¹i¹³. Joon seen²¹in jaain²¹ jóon¹on 'in nitsaa¹i¹³. ⁴⁷ Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'oo¹o to² do 'e nityá¹ Jesús fu Galilea, jaa¹i¹³i fu li sii²¹i Judea, joon gangóo¹ 'in tsá² do gangamü¹i tyani Jesús wa 'ii²¹i 'ido itsáa¹a fu tya¹ 'in tsañuu¹ do tsajmaa¹a mi¹ tya¹ jóon¹on 'ido. Tsa¹ ti li ijúun¹mo 'ido. ⁴⁸ Joon Jesús do gajin²in gasii²¹i 'ido:

—'Naa' jo jo¹ lü²naa¹ wa jo jéei¹³ gañii²ii¹ li² coon¹³ jilaa²¹ milagros.

⁴⁹ Pe 'in tsá² 'oo¹o to² do gajin²in:

—Laa¹³xü¹ü góo³oo, lü³na ti jo jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tyiia wa'a tsá²a' cwoj-maa¹³a mi¹ tya¹ yuun²¹ tyiia la na'gi ijúun²in.

⁵⁰ Joon gajin²in Jesús:

—Cwooi¹³ fu tyi¹ tsa yuun²¹ tyi¹ nityú¹mo.

Joon 'in tsañuu¹ do jo¹o lü²i júu³ tya¹ Jesús joon ganga²mo. ⁵¹ Joon ngóo¹o gatye²mo tya¹a mo ga'wooi²¹ tsa'leei¹³ tya¹a gangaun-jiin¹ 'ii. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ tya¹a do: —Nityú¹mo yuun²¹ tyi¹ do.

⁵² Joon gaunngü¹ 'e 'ee 'ii²¹ 'e galáa² 'in jón¹on do. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ do: —Ca mo tyiá² la ngó¹o 'iin² coon²¹ gacwó² tyi².

⁵³ Joon galili³ jmü²¹ 'in xuui²¹² do 'e 'ii²¹ joon mo gajin² Jesús do: "Cwooi¹³ fu tyi¹ tsa yuun²¹ tyi¹ nityú¹mo." Joon 'ña'a 'in tsá² 'oo¹o to² do jo¹o lü²i Jesús coon¹³ 'in tsá² seen²¹in yuun²¹ tya¹a.

⁵⁴ 'Elo gali² ti tún² milagro 'e gajmaa¹a Jesús mo tyee¹³i Galilea jaa¹i¹³ Judea.

5

Gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² 'ii¹³ tá² cwoó²o tii²i co¹ li si² pila Betesda

¹ Mo ngayuui¹³ 'elo joon gati² jmü²¹² tya¹ tsá² seen²¹ Israel joon Jesús gangóo¹o tún¹ fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén. ² Ce cu² jiin²¹ 'e fuu²¹ do li goon²¹ 'yá² lí² cuun²¹² nü¹ 'áai¹. Joon tyi³ coon²¹ 'ooca'ná¹ fee¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Joo'saa²¹. Joon co¹ joon náa¹ coon²¹ pila fee¹ 'e 'o² jmü²¹ 'e sii²¹ Betesda coon¹³ jmü¹ 'e sii²¹ hebreo. Joon cu¹ li do joon sá² 'ñá²

'ooca'ná¹ coo¹³. ³ Joon do-o teei¹³ tsatsaa¹³ fúu¹ 'e ni 'wó². Tsá² 'in tyan¹ jilaa²¹ nii² jmoowúu¹. Seein²¹ 'in tú¹i, joongi seein²¹ 'in jluu¹³, joongi seein²¹ 'in 'ii¹ tá² cwoó²¹o tii²i. Joon 'in tsatsaa¹³ do 'in jáan¹³an ijøø¹²¹ 'e jmü²¹ do. ⁴ Joongi la coon²¹ naa¹³ jgaa¹i jaain²¹ ángel li náa¹ pila do joon jø¹ø jmü²¹ do. Joon 'in nifu 'in ga'í² tsi jmü²¹ do joon ga'láa²mo coon¹³ 'e jmoowúu¹ tyaan¹an do. ⁵ Joon do-o niraan¹in jaain²¹ tsá² 'in ni'oo¹o dyadya¹ tsi jná² jiin²¹ 'e nitsaa¹³a. ⁶ Joon mo ganí²in Jesús 'indo 'e raan¹in joon galili³ Jesús 'e lü¹-i nitsaa¹³a 'ido joon nigajin²in Jesús:

—¿Ti 'iin²¹²un 'láa²o?

⁷ Joon gañii¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹ jo 'in seein²¹ taan²i jna tsi pila no mo jøø²¹ jmü²¹. La coon²¹ naa¹³ mo 'iin²¹²na 'úu³uu 'in xee²¹mo tsa'í² jéei¹gi lagi jna.

⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Ráan²un no, joon saa¹³ tyi¹ raan¹un, joon ngi² no.

⁹ Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gasaa¹³ tyi¹ tya'a joon ga'láa² 'wii²¹² gangi¹i. Pe 'e jmü²¹² joon jmü²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ¹⁰ joon gajin² 'in tsá² seen²¹ Israel 'in taan²¹²in do sii²¹ 'in tsá² ga'láa²i do:

—Jmü²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² no. Jo cwoó²¹ ngi²i, tyan²an tyi¹ tyi¹.

¹¹ Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—'In gaun'láa²i jna joon gajin²in sii²¹i jna: "Saa¹³ tyi¹ raan¹un tsíin²un joon ngi² no."

¹² Joon gaunngü¹ 'ido jin²in:

—¿'iin gasii²¹ 'nua la joon 'e saa¹³a tyi² tyi¹ jooñgi ngi² no?

¹³ Pe 'in tsañuu¹ do jo ñii¹ 'iin 'in gaun'láa² 'ii do tsa 'áa¹mo fúu¹ tsá² 'in taan²i do, joon Jesús ni'ngaa¹³mo. ¹⁴ Mo ngü²i joon gajii²in Jesús 'in tsañuu¹ do co¹ cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—Ni'láa²mo'o no, jo 'laa²¹²gi¹ si no-o gaci² jo'gi 'e mo lü¹u'u do.

¹⁵ Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do ganij-maa¹³a 'in tsá² seen²¹ Israel júu³ 'e Jesús do-o 'in nigaun'láa²i 'ii. ¹⁶ Joon tsa 'wii¹³ gaun'láa²i Jesús 'in tsá² do jmü²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon 'áai¹ gauntyi²in 'in tsá² seen²¹ Israel do Jesús, 'iin²¹²in jnga²mo 'ido. ¹⁷ Pe Jesús-gi gasii²¹ 'ido:

—Ñu³u gaajmaa¹a to² ca jmü²¹² no la joon jna jon jmóo³oo to².

¹⁸ 'Wii¹³ joon 'in tsá² seen²¹ Israel do 'áai¹gi gali¹in²¹²in jngaa¹³i 'ido. 'Iin²¹²in jngaa¹³i 'ido tsa jo gauntyi¹³in 'e ley tya¹ jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon mo gajin²in 'e Dios jmü²¹i joon gajmee¹ 'ña'a coon²¹ røø²¹mo coon¹³ Dios jmü²¹.

To² 'e 'oo¹o Jón¹ Dios

¹⁹ Joon gajin² Jesús:

—E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo lí² jmaa¹ a 'in Joon¹ Dios jiin¹³ coon²¹ wa'a 'ña'a. Jmoo¹-o jiin¹³ 'e nii²¹; jmoo¹o Jmii²¹ do. Jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jmii²¹ do jmoo¹-o jon 'in Joon¹on do. ²⁰ Joon Dios Jmii²¹ 'iin²¹²mo 'áai¹ Joon¹on joongi 'e'2o jilaa²¹ 'e jmoo¹o, joon nogi 'e'e²¹gi 'e fee¹gi 'áai¹ 'e itsa'goo²¹-oo'. ²¹ La jmoo¹o Dios Jmii²¹ 'e jiin¹ 'lii²¹² joon cwo¹o juncwii²¹ tya'a, la joon jon 'in Joon¹on cwo¹o juncwii²¹ tya' jiin¹³ 'in 'iin²¹²in cwo¹o. ²² Joon 'in Jmii²¹ do jo jmoo¹o 'i'21 tya' jiin¹³ jaain²¹ pe jiin¹³ Joon¹on do nicwo¹o 'i'21 'e lí² jmaa¹ a 'i'21 tya' jileei²¹. ²³ E coon¹³ la joon ilitsáai¹-tsi tsá² la tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹. Wana jo tsáai¹-tsi tsá² Joon¹on Dios Jmii²¹ joon la joon jon jo tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹ tsa Dios Jmii²¹ gasii¹ in Joon¹on do.

²⁴ Tsa júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa': jileei²¹ 'in cón² cwáain¹ 'e fo³oo lo joongi ja²mo lí²i 'in gasii¹ in jna taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jo jma¹a Dios 'i'21 tya'a 'e tsáa¹ a li 'lii³ tsa jo júuin²gi, jiin¹o coon²¹ tøø²mo. ²⁵ Tsa júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa', nogi ijó¹-o 'i'21 joon jma¹i²¹² no-o do, inú¹un 'lii²¹² júu³ tya' Joon¹on Dios joon jileei²¹ 'in ganúu²un seen²¹mo coon²¹ tøø²mo. ²⁶ Tsa Dios Jmii²¹ cwo¹o 'ña'a juncwii²¹ tya'a 'ña'a la joon jon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on 'i'21 'e lisá² juncwii²¹ tya'a 'ña'a. ²⁷ Joon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on to² jmaa¹ a 'ido 'i'21 tya' tsá² tsa Ruu²¹mo Tsá² 'i. ²⁸ Jo cwo'tya'goo²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'elo —jin²in Jesús— tsa icwá² 'i'21 mi nú¹un jileei²¹ 'lii²¹² júu³ tya'a ²⁹ joon i'wo²¹i tsi 'aan¹ tya'a. Jileei²¹ 'in nigajmaa¹ 'e tyá² ijiin¹o joon iseen²¹mo coon²¹ tøø²mo; pe jileei²¹ 'in gajmaa¹ a 'e gó² ijiin¹o 'e ilisá² 'i'21 tya'a joon tsaliin² fu li 'lii³.

To² 'oo¹o Jesús

³⁰ Jna, jo lí² i'21 jmaa³aa cwáain¹ tyiia 'ñii¹ a jiin¹³ xu —jin²in Jesús—. Jmaa³aa 'i'21 jiin¹³ la to² nuu¹³oo, joon røø²¹ 'i'21 jmaa³aa. La joon jo jmaa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²na 'ñii¹ a 'ná¹-a jmaa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²in Ñu³uu, 'in gasii²¹in jna. ³¹ Jo lí² fo³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii¹ a tsa jo tyiin². ³² Seen²¹mo jaain²¹gi tsá² xee¹ 'in faa²¹ a 'wii²¹² tyiia joon ñi³oo 'e jin² 'ido 'e tyiin¹³mo joon. ³³ Joon 'naa' gasii²¹naa' 'in ganiunngii¹ Wó³ do cwáain¹ tyiia joon 'e júu³ gafaa²¹ a 'ido 'e ja²mo joon. ³⁴ Jo 'ná¹ 'i'13 na júu³ 'e faa²¹ a jaain²¹ tsá² cwáain¹ tyiia. Jiin¹³ fo³oo la joon 'e lí² tiin¹³naa' 'wii¹³ 'e júu³ tya'a Wó³ cwáain¹ tyiia. ³⁵ Wó³ do líi¹ lawa coon²¹ jí² 'e coo²¹ joongi jná² joo²¹. Joon 'naa'gii¹ galijløø³mo' coon²¹ sii¹³ xu coon¹³ 'e jí² do. ³⁶ Pe jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e tyú²gi 'e joon lagi 'e júu³ tya'a Wó³. Joon jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e joon gajin²in Ñu¹u 'e jmaa³aa. Jilaa²¹ 'elo 'e ja²mo 'e

gasii¹ in Ñu¹u 'u' jna. ³⁷ La joon jon 'in Ñu¹u 'u' 'in gasii¹ in jna faa²¹o 'wii²¹² tyiia xufiin¹³ jo mo ganuu²un júu³ tya'a, jon'gi mo gañú² 'naa'. ³⁸ Joon 'e júu³ tya'a jo mo ga¹² tsi alma tyii¹ tsa jo jo¹ lí²naa' Ñu¹u' do 'in gasii¹ in jna. ³⁹ E la joon 'naa' untsáa¹³oo' 'e jí² tya' Dios coon²¹ ce tún² 'áai¹ tsa 'i'1-oo' xee²¹² joon ityii²aa' juncwii²¹ tyii¹ itaa²¹ coon²¹ tøø²mo pe la jee²¹² joon gatí² unni²ii' li faa²¹ a cwáain¹ tyiia. ⁴⁰ Joon 'naa' jo 'iin²¹²naa' 'wa' ilii²naa' jna lí²naa' 'e juncwii²¹ do.

⁴¹ Jna røø²¹ náa¹ tyiia wana tsáai¹-tsi tsá² jna owa jo tsáai¹-tsi tsá² jna 'ee. ⁴² Pe jna, cwii¹mo' naa', joon ñi³oo 'e jo 'iin²¹²naa' Dios Jmii²¹. ⁴³ Jna nigoo²¹²oo cwáain¹ tya' Ñu³uu pe 'naa' jo ga¹i'13naa' jna. Pe wa' cwéé¹ jaain²¹ 'in xeei²¹ 'in jó¹o cwáain¹ tya'a 'ña'a joon 'i'13moo' 'i. ⁴⁴ çXiiala jo¹ ilii¹ naa' jiin¹³ la 'e tsáai¹-oo' tyaaana la jaain²¹ la jaan²¹naa'? Joon jo cón² naa' cwáain¹ wa'a jløø³mo Dios cwáain¹ tyi'naa'. ⁴⁵ Jo jmaa³aa tsaa² tyii¹ tyani Ñu³uu. Moisés, 'in jo cu²-oo' coon¹³, 'i' 'in cwo¹ 'naa' tsaa². ⁴⁶ Wana jai² lí²naa' 'e gajin² Moisés, la joon jon jo¹o ilii²naa²¹ jna tsa jí² gajmaa¹ a Moisés do faa²¹ a cwáain¹ tyajina. ⁴⁷ Pe wa jo jo¹ lí²naa' 'e jí² gajmaa¹ a Moisés, çXiia¹gi la jo¹ ilii²naa' júu³ 'e fuu²¹²uu 'naa'?

6

Cwo¹o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ø

¹ Mo gangii¹ 'e 'elo gangó¹o Jesús fu li 'ngoo¹³ tyiia¹ sii²¹ Galilea, sii²¹ jon Tiberias. ² Joon 'áai¹ fúui¹ tsá² ngalii²in ciiin²¹gi tsa goon¹³ nini² jilaa²¹ milagro joongi niun¹láa¹ tsá² 'in tsaa¹³. ³ Joon nigasóo²o Jesús coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó² coon¹³ tsá² 'in ngi¹ coon¹³on. ⁴ Joon ti li tí² jmi²¹² pascua tya' tsá² Israel. ⁵ Joon mo gajóø² Jesús joon gani² tsá² fúui¹ 'in jalii² caluu joon gasii²¹ Lii²¹²:

—çXiia 'e tsalaa²¹² a' 'e dø¹ 'in tsá² fúui¹ no?

⁶ Jesús gasii²¹ Lii²¹² do la joon tsa 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ee ijin² Lii²¹², tsa 'ña'a Jesús niñii¹o xiiala jmaa¹ a. ⁷ Joon gajin² Lii²¹²:

—Jo leen²¹in cuu² jiin¹³ 'e 'lee¹³ tsá² tya' jí² jñé¹ sii²¹ wa 'e li 'laa²¹² a' 'iñi¹ dø¹ 'in tsá² no fiin¹³ jmai² xu-u 'e tí² xu la jaain²¹ tsá².

⁸ Joon jaain³¹ 'in ngi¹ coon¹³on do, 'in sii²¹ Dii³, ruu²¹ Simón Pedro, gajin²in:

⁹—Lo-o siin¹³ jaain²¹ xuui²¹ 'in san² 'ná² 'iñi¹ joon gá¹gi joo²¹ taai² jmi²¹. Pe jo li tsanuu²un 'elo tya' 'in tsá² fúui¹ lo.

¹⁰ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² ngii¹ coon¹³.

—Sii¹³ji' 'in tsá² no cwocwaa²¹ a.

Joon 'áai¹ sá² ñii²¹ do joon gacwó²o 'in 'ná² mil tsá². ¹¹ Joon ga¹i'21 Jesús 'e 'iñi¹ do. Gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon mo ngayui¹² joon gacwo¹o 'in coon¹³on do. Joon 'in tsá²

do gajmaa¹ a jmai² xw¹o 'in tsá² fúu¹ 'in néé¹ do. Joon la joon jon gajmaa¹ a jmai² xw¹ 'in joo²¹ taa² jmi²¹ do. Cwo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in do. ¹² Joon mo garó¹ i tu² 'ido joon gajin² in Jesús sii²¹ 'in ngii¹ coon¹³ on:

—Ngii¹³ 'i' jee²¹² tsá² no, tyiin² aan¹ jilaa²¹ 'e gasá¹ i joon jo tsa¹ 'i jii¹³ xw¹.

¹³ Joon gacoon²¹o, joon 'e 'no² 'e gasá¹ i tya¹ 'e 'ná² 'iñi¹ do garó¹ mo dyatún² mii¹ tó³. ¹⁴ Joon mo gani² 'in tsá² do 'e milagro do 'e gajmaa¹ a Jesús, joon gajin² in:

—'In tsañuu¹ no 'e la ja² mo 'in 'ná¹ ijó¹o ni cwo¹³ juncwii²¹ cwo¹o júu³ tyú² tya¹ Dios.

¹⁵ Pe joon galili³ i Jesús 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do 'e tó¹ tó¹ 'ido tyitsaa²¹ mo wa iliin¹ in 'ido ró¹ tó¹³ tya¹o, joon gajeen²¹ mo Jesús 'ña¹o tún¹ jee²¹² moo²¹.

Ngii¹ i Jesús ni jmi²¹

¹⁶ Joon mo canuu²¹ 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³ Jesús gajgá¹ mo fu li náa¹ tyiia¹ do. ¹⁷ Joon gataá¹ i tsi coon²¹ barco joon gata² mo fu¹ itaan¹ in li 'ngoo¹³ tyiia¹ do li sii²¹ Capernaum. Joon 'aa²¹ mo niniuu²¹ mogi joon jo mo tyee¹³ mogi Jesús. ¹⁸ Joon garóon² on coon²¹ tyi² tá² 'aai¹ joon gajnáa¹ a jmi²¹ tsaa¹ barco. ¹⁹ Joon mo ningó¹o jii¹³ 'ná² si jnáu² kilómetro ni jmi²¹ joon gani² mo Jesús 'e nijó¹o jatyéen¹ in tyan¹ li ngó¹ on barco. Joon gafoo¹³ mo. ²⁰ Pe Jesús gajin² in sii²¹ 'i 'ido:

—Jna-a lo. Jo jmo¹oo¹ 'goo²¹oo¹.

²¹ Joon jló¹³ mo 'in tsá² do ga¹ 'ii²¹ mo Jesús tsi barco do. Joon la 'ii²¹² do o¹o tyaliin² mo 'wo² tyuun²¹ li 'ná² li nitsaliin² do.

'Naa² i tsá² Jesús

²² Mo gajná² joon 'in tsá² gajan¹ an li 'la 'ngoo¹³ tyiia¹ do galili² 'e 'in tsá² ngi¹ coon¹³ on do-o gacón² 'e barco do tsa¹ jii¹³ do-o 'e barco 'e sá². Joon gañii¹ 'e jo gangó¹ on Jesús coon¹³ 'ido. ²³ La 'ii²¹² joon gatyalí² barcos xiia²¹ taa² i tsá² 'in jalii² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiberias tyan¹ an li gacwo¹ Jesús 'maai¹³ Dios cwáain¹ tya¹ 'iñi¹ gagó¹ 'i 'in tsá² do. ²⁴ Joon mo galili³ 'in tsá² do 'e jo taan¹ in Jesús jon'gi tsá² tya¹ a taan²¹² in joon gataá² mo tsi barco do joon gangaliin² mo jon fuu²¹ li sii²¹ Capernaum ganga¹ nee¹³ i Jesús.

Lawa 'i² 'e gó³ tsá² cwo¹o waa²¹ pi² tya¹ tsá² la joon jon Jesús cwo¹o fu juncwii²¹ tya¹ tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tó¹ mo

²⁵ Joon mo gatyaliin² li 'ngoo¹³ tyiia¹ do joon gatsee²¹ i Jesús joon gaunngii¹ i:

—Tifo² tyii¹ i, çli¹ gacwe²o'o lo?

²⁶ Pe Jesús-gi gajin² in:

—'E ja² mo fuu²¹²uu 'naa¹, 'naa²¹naa¹ jna tsa¹ gatyee²¹oo¹ ce ró¹ i tuu¹uu¹ jon'gi wa 'wii¹³ tó¹ 'oo¹ 'e li² milagro gajmáa³aa do. ²⁷ Jo jmaa²aa¹ to² wa 'ná¹ 'e jnaa¹aa¹ 'e có¹ tó¹ 'e tyá² jmoono pe jmaa²aa¹ to² tya¹ 'e jnaa¹aa¹

juncwii²¹ tyii¹ 'e taa²¹ coon²¹ tó¹ mo. Joon jna-a, Ruu²¹na Tsá² cwó³oo 'e juncwii²¹ do tsa¹ coon¹³ 'e li² milagro 'e jmoó³oo do jmaa¹ a Dios Jmi²¹ júu³ 'e jmoó³oo to² 'e tyu¹aa.

²⁸ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—Wa¹ jmo²o'o to² tya¹ Dios, ç'eegi 'ná² jmaa²¹aa?

²⁹ Joon gañii¹ i Jesús:

—'E 'ná¹ jmaa²aa¹ to² tya¹ Dios 'e jo¹o liin¹naa¹ 'in gasii¹ in Dios Jmi²¹.

³⁰ 'I-gi gaunngii¹ i:

—ç'Ee li² cwee¹ 'e jmaa²aa¹ jó¹ tsa¹ joon jo¹ lii¹naa¹ 'naa¹? ç'Ee 'e jmaa²aa¹? ³¹ 'Li¹Li²¹² tsacó¹ tyi¹ 'in ningii² gagó¹ 'e sii²¹ maná coon²¹ cwo¹o¹³ li tyuun²¹. Jii¹³ la jin² ni jii² tya¹ Dios: "Dios gacwo¹o 'in tsá² do 'iñi¹ jó¹o fu ñu¹fú²."

³² Joon gañii¹ i Jesús:

—'E la ja² mo fuu²¹²uu 'naa¹: Jon Moisés 'in gacwo¹ 'naa¹ 'e 'iñi¹ jó¹o fu ñu¹fú², pe Ñu³oo 'in gacwo¹ 'naa¹ 'e 'iñi¹ la jai² 'e jó¹o fu ñu¹fú². ³³ Tsa¹ 'e 'iñi¹ 'e cwo¹ Dios Jmi²¹ 'e gajgó¹ fu ñu¹fú² joon, 'e 'iñi¹ do-o 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tya¹ tsá².

³⁴ Joon 'in tsá² do gajin² in sii²¹ i Jesús:

—Tsañuu¹, cwo¹³ jna'a coon²¹ tó¹ mo 'e 'iñi¹ no.

³⁵ Joon Jesús-gi gajin² in:

—Jna-a 'e 'iñi¹ no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya¹ tsá². Joon jileei²¹ 'in uncaan²¹ in coon¹³ jna jo jmi²¹² 'yá² unáa¹ i joongi 'in jo¹ lí² i jna jo jmi²¹² 'yá² unjmú¹ i. ³⁶ Pe jii¹³ la 'e nifuu²¹²uu 'naa¹, jo jo¹ lí²naa¹ jna xafiin¹³ wa niñii¹ i. ³⁷ Jileei²¹ 'in gacwee¹² 'Ñu³uu jna inuncaan²¹ in coon¹³ jna joon jileei²¹ in uncaan²¹ in coon¹³ jna jo 'woo²na fu caluu. ³⁸ Tsa¹ jo gó¹oo ni cwo¹³ juncwii²¹ wa'a 'e tyu³uu to² 'ñii¹aa, gagó³oo ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e jmaa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹ in jna. ³⁹ Joon 'e 'iin²¹²in Ñu³uu 'in gasii¹ in jna 'e jo tsa¹ 'i jii¹³ jaain²¹ 'in nigacwo¹³ i jna. Iin²¹²in 'e jmaa³aa jii¹ in 'in tsá² do mi ti jmi²¹² li gatsé¹. ⁴⁰ Jii¹³ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹ in jna 'e jileei²¹ 'in jó¹o jna, Jóon¹ on Dios jna, joongi jo¹o lí² i jna, itaa²¹ a juncwii²¹ tya¹ a coon²¹ tó¹ mo. Joongi jna-a jmaa³aa ijiin¹o mi ti jmi²¹² li gatsé¹.

⁴¹ Joon coon¹³ 'e júu³ tya¹ Jesús lo galáa² 'in tsá² Israel do 'wii²¹² gasii² cwáain¹ tya¹ Jesús 'e 'wii²¹² gajin² in: "Jna-a 'e 'iñi¹ 'e gajo² ñu¹fú²." ⁴² Joon gajin² in 'in tsá² do:

—Ino-o Jesús jóon¹ on José. Cwii¹ mo¹ jmi²¹ i joongi cwii¹ mo¹ sáa³aa. çXiiala li 'e jin² in 'e gajgáa¹ i ñu¹fú²?

⁴³ Joon Jesús gasii²¹ i 'ido:

—Jo sii¹³naa¹ jee²¹² yaanaa¹ cwáain¹ tyi-ajna. ⁴⁴ Jii¹³ jaain²¹ jo 'iin uncaan²¹ in coon¹³ jna wa jo 'iin cwo¹³ i Ñu¹u¹ jna. Joon jna-a jmaa³aa ijiin¹ in mi ti jmi²¹² li gatsé¹. ⁴⁵ Jee²¹² jii² tya¹ 'e gajmaa¹ 'in tsá² cwo¹o

júu³ tyá² tya' Dios calí 'e 'e jin¹: “Dios i'e²e jileei²¹ tsá².” La joon jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tya' ñu¹u' joon galicwii¹mo, joon 'ii' in tsá² in uncaan²¹ in coon¹³ jna².

46 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in taan²¹² in ni cwoo¹³ juncwii²¹ jo mo ganii¹ in Dios Jmii²¹. Pe seen²¹ jaan²¹mo 'in gajó² fu ñu¹fú² jiiin¹³ 'ii niganii¹ in Dios Jmii²¹. 47 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa'; 'in jai² lí²i jna 'oo¹o juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo. 48 Jna-a 'e 'iñi¹ 'e cwo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo. 49 'In líi²¹² tsacooi¹³ tyii' 'ii 'in gagoo²¹² 'e sii²¹ maná fu cwoo¹³ tyuan²¹ do joon jo gasi'nee¹³ gajún¹mo. 50 Pe jna fo³oo cwáain¹ tya' 'e iñi¹ 'e gajó² fu ñu¹fú², joon jileei²¹ 'in gagoo²¹² 'e 'iñi¹ do jo júun²in. 51 Joon jna-a 'e 'iñi¹ do 'e cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e gajó² fu ñu¹fú². Joon jileei²¹ 'in gajó² 'e 'iñi¹ lo taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tó²mo. Joon 'e 'iñi¹ icwóo³oo lo, 'ñii'a lo. Icwóo³oo 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in taan²¹² in ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e lí² sá² juncwii²¹ tya'a —jin² Jesús.

52 Joon galáa² 'in tsá² Israel 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹, jin²in:

—¿Xiiala icwo¹i 'ña'a ityee³ jna' ii?

53 Joon gajin² in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa'a jo coo¹³oo 'naa' iñi¹ ngú¹ Ruu²¹ Tsá², joongi wa'a jo 'úu¹³uu jmi¹ 'oo²i jo sá² juncwii²¹ tyii'. 54 Pe jileei²¹ 'in gó¹² 'iñi¹ ngúu³uu joongi 'in 'uun²¹uu jmi¹ 'oo²na taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tó²mo. Joon jna-a jmaa³aa ijiin¹ in mi ti jmi²¹² li gatséi¹. 55 Tsa ngú¹ taan²na joongi coon¹³ jmi¹ 'oo²na 'e la ja²mo cwo¹o 'waa²¹ pí² tya' tsá². 56 Joon jileei²¹ 'in gó¹² ngú¹ taan²na joongi 'uun²¹uu jmi¹ 'oo²na incaan²¹ in coon¹³ jna, joongi jna coon¹³ 'ii. 57 Joon ñu¹u', 'in gasii²¹ in jna sá²-a juncwii²¹ tya'a, joon 'ii-o cwo¹o jna juncwii²¹ tyiia. La joon jon jna jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'waa²¹ pí² tyiia cwo²oo juncwii²¹ tya'a joon. 58 Fo³oo cwáain¹ tya' 'e 'iñi¹ 'e gajó² fu ñu¹fú². Joon 'e 'iñi¹ no jo li la li 'e sii²¹ maná 'e gagoo²¹ líi²¹² tsacooi¹³ tyii' 'in ningii², gagoo²¹ 'e maná do pe jo gasi'nee¹² jún¹mo. Pe 'in gó¹² 'e 'iñi¹ 'e fuu²¹²uu 'naa' lo itaa²¹ fu juncwii²¹ tya'a coon²¹ tó²mo 'i —jin² Jesús.

59 Jesús ga'ee¹ 'e júu³ lo 'e la caan²¹ in tsá² inu³ cwo¹o sinagoga 'e si² coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Capernaum.

Júu³ tya' 'e seen²¹ tsá² coon²¹ tó²i

60 Joon mo ganúu²un tsá² 'e júu³ lo joon fúu¹mo 'ái¹ 'in ngi¹ coon¹³ Jesús jin²in:

—'Wúu¹mo 'ái¹ i'ii²¹ tsá² 'e júu³ lo. ¿'iin in unjii² 'e júu³ lo?

61 Joon galii³ Jesús 'e júu³ síi¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹ sii²¹ 'i do:

—¿Ti jo tí²-oo' 'e júu³ tyiia lo? 62 ¿'Ee i'i¹-oo' wa'a ñii¹ 'ii' 'in Ruu²¹ Tsá² sóo²o fu ñu¹fú² li mo tyiin¹ in la jéei¹? 63 'E cuerpo tya' tsá² jo to² 'i³in 'e joon, jiiin¹³ espíritu tya' tsá² 'e taa²¹ juncwii²¹ tya' coon²¹ tó²mo. Joon 'in Espiritu Tyá² tya' Dios cwo¹o juncwii²¹ tya' espíritu tya' tsá². Joon 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo cwáain¹ tya' 'e espíritu do. Joon coon¹³ 'e júu³ fo³oo lo lí²-i cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo. 64 Pe seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in jo jo¹ líi²i —jin² Jesús.

Tsa ñii¹ Jesús ca la mo 'wiin²¹² 'iin 'in jo jo¹ líi²i 'ii joongi ñii¹ 'iin 'in ñii¹ 'ii. 65 Joon gajin² in sii²¹ 'in tsá² do:

—'Wii¹³ joon nifuu²¹²uu 'naa' 'e jiiin¹³ jaain²¹ jo líi¹ uncaa²¹ in coon¹³ jna wa'a jo 'in mo cwóo¹ ñu¹u' jna.

66 Mo ngii² gajin² Jesús 'e júu³ lo, fúu¹mo 'in tsá² 'in la mo ta ngi¹i coon¹³on gatiiu²mo 'ii, joon jo ngi¹gi 'ido coon¹³on. 67 Joon gaunngii¹ Jesús sii²¹ la ji dyatuuin¹ tsá² tya'a do:

—¿Ti 'iin²¹²naa' cwoliin¹naa' jon?

68 Pe joon gajin² Simón Pedro:

—Ña'ñu¹u', ¿'iin coon¹³ tsa²¹a'a? Jiiin¹³ júu³ tyi'i no 'e cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo. 69 Joon jna'a jo¹o nili³na'a 'na joon ne²oo'o 'e 'na-u Cristo, Joon¹on Dios Jmii²¹ 'in seen²¹ coon²¹ tó²mo.

70 Joon Jesús gajin²in:

—Xufiin¹³ 'ñiia'oo nigatyi²mo 'naa' ji dyatuuin¹ 'naa' pe jaain²¹ 'naa' líi¹ 'in líi³mo.

71 Faa²¹a Jesús cwáain¹ tya' 'in sii²¹ Judas Iscariote, Joon¹on Simón, tsa 'ii in'ni¹ Jesús ciiin²¹gi. Ijmaa¹ la joon xufiin¹³ líi¹ tsá² tya' Jesús jee²¹² 'in dyatuuin¹ do.

7

Ruu²¹ Jesús jo jai² líi²i

1 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'e júu³ lo joon gangii¹ la caain²¹ Galilea. Jo 'iin²¹² in ján² coon²¹ li sii²¹ Judea 'in tyu² to² tsá² Israel 'iin²¹² in jnga²mo 'ido. 2 Joon tsa 'wii¹³ ti li ti jmi²¹² tya' tsá² Israel 'e sii²¹ 'e jmi²¹² jon¹ tsá² tsi 'ná¹ nuu²¹, 3 'in ruu²¹ Jesús gajin² in sii²¹ 'i do:

—Jo jon³on lo, cwoo¹i fu Judea 'e coon¹³ la joon 'in ngi¹i coon¹³ 'na 'in taan²¹² in lí²jó²o jilla²¹ 'e jmo²o. 4 Joon wana 'iin²¹²un 'e li cwii¹in tsá² 'na jo jmaa²a milagro tyi'i li 'uui²¹. Jmaa²a li jó²o jileei²¹ tsá² wana ijmaa²a milagro.

5 Jin² ruu²¹ la joon tsa jo jo¹ líi²i ruu²¹ 'ii. 6 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'i do:

—Jo mo ti 'ii²¹ tyia, pe tyi'naa' jmo²¹ joon²¹ coon²¹ hora 'e tyú²-u. 7 'In tsá² taan²¹² in juncwii²¹ jo 'ee¹i 'naa' pe 'ee¹mo jna tsa jna-a jmo³oo júu³ ró² 'e jilla²¹ 'e jmo¹o jmai² 'e gó². 8 Cwoliin²naa' fu li

ti jmi²¹² tsu jna jo ni³ii tsu jo mo gatséi¹ cwáain¹ tya' i¹i²¹ tyiia.

⁹Joon mo ngayuui¹³ gajin²'in' elo, gajan¹o coon²¹ li sii²¹ Galilea.

Jesús 'e'2e tsá2 li ti jmi²¹² 'e sii²¹i jmi²¹² 'e jon¹on tsá2 tsi 'ná¹ nuu²¹'

¹⁰ Pe mo ngayuui¹³ gangalín²in ruu²¹i Jesús, Jesús gangó¹o cün²¹mo fu li ti jmi²¹² do. 'Uun²¹mo tyi¹a, jo gangüi¹i jee²¹² tsá². ¹¹Joon 'in tsá² Israel do 'áa¹mo 'naa¹'i 'ido 'ii jee²¹² li ti jmi²¹², jin²'in:

—¿Xiiafu tye¹'i 'in tsañuu¹ no?

¹² Joon jee²¹² 'in tsá² taan²¹²in li ti jmi²¹² do 'áa¹mo sii¹i cwáain¹ tya' Jesús do. 'Inlíi¹³ jin²'in: "Jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹mo 'ino." Pe 'inlíi¹³gi jin²', "Jon¹ 'in tyú¹ no, tsu 'in coon²¹on tsá² too² 'ino."

¹³ Pe jii¹³ jaain²¹ jo faa²¹a jná² nii²'in 'wii²¹² tya' 'ido, tsu 'wii¹³ gøø²¹mo 'in tyu² to² tsá² Israel do.

¹⁴ Joon jmi²¹² do ningó¹o coon²¹ tsa¹ mo gaí² Jesús inuu cwo¹ fee¹ si² do, joon ga'láa² 'wii²¹² 'e²e tsá² júu³ tyú². ¹⁵ Joon 'áai¹ ninga'goo²¹-tsi 'in tsá² tyu² to² Israel do joon gajin²'in:

—¿Xiiala li 'e galitii²¹'in tsañuu¹ no jilaa²¹ 'e jin²'in no, tsu jo mo gauntsáa¹?

¹⁶ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Jilaa²¹ 'e 'éé³ee lo jon' 'e tyiia lo tsu 'e tya' 'in gasii¹'in jna. ¹⁷ Joon wa 'iin²¹²in jaain²¹ tsá² jmaa¹a la to² tyu² Dios Jmii²¹, joon ilii¹³'i 'e 'éé³ee lo júu³ tya' Dios si 'e fo³oo la 'øøi²¹-tsii 'ñii¹'a 'ee. ¹⁸ 'In faa²¹a jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi yaai 'e la joon wa' 'e un'goo²¹o tsá² 'ii-o. Pe 'in faa²¹a 'wii²¹² tya' 'inxeei²¹ 'e un'goo²¹o tsá² 'in gasii¹'in 'ii-o infaa²¹a 'e la ja²mo jo júu³ tajuu²¹ lí².

¹⁹ 'Moisés gacwo¹ 'naa' 'e ley do, ¿ja jo'? Pe jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo gauntiin¹³ 'naa' 'e ley do. ¿'Ee li' 'iin²¹² 'naa' jngaa¹³ 'naa' jna?

²⁰ Joon 'in tsá² taan²¹²in do gañii¹:

—'In 'lii³mo 'yuui² alma tyi¹. ¿'iin 'iin²¹²in jngai² 'nu?

²¹ Joon gajin² Jesús:

—Gajmaa³aa coon²¹ milagro jmi²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon ni'goo²¹-oo' jilee²¹ 'naa'.

²² Moisés do gacwo¹o 'naa' 'e tii² 'e nisi²¹ jee²¹² 'naa' 'e sii²¹ circuncisión (pe jon' 'ña'a Moisés gasi²¹i tii², 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya' 'in ningü²mo gasii²¹ 'e tii² do). Tsu 'wii¹³ joon jmo² 'naa' 'e tisi² no mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ²³ Joon 'naa' 'e untiin¹³ 'naa' 'e ley tya' Moisés jmo²oo' li² xuui²¹² tsañuu¹ 'e sii²¹ circuncisión xafiin¹³ jmi²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Wa 'naa' jmo²oo' la joon jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ¿'e li' jmo²oo' 'nii²¹-oo' tyiia 'wii¹³ gaun'láa²na jaain²¹ tsañuu¹ jmoowú¹ 'e tyaan¹an jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²? ²⁴ Jo cwojmaa²aa' 'ii²¹ jii¹³ la 'øøi²¹-oo' yaanaa'. Mo jmo²oo' 'ii²¹, cwojmaa²aa' coon²¹ tsáa¹.

Jesús faa²¹a xiaafu nijaa¹³i

²⁵ Joon 'inlíi¹³ 'in taan²¹²in Jerusalén do ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i, jin²'in:

—¿Ti jon' 'ino 'in 'naa¹'i 'ido 'e jngaa¹³i? ²⁶ No siin¹³in faa²¹a jee²¹² tsá² jná² nii²mo joon jii¹³ jaain²¹ jo 'in sii²¹ 'ii. Xufoo³ líi²i tsa²to² 'e 'ino-o Cristo 'in gasii¹in Dios Jmii²¹. ²⁷ Pe jna' ne²o' xiaafu li gajó² 'in tsañuu¹ no pe mi jó¹ Cristo jii¹³ jaain²¹ jo 'in ñi¹i xiaafu li jó¹o, —jin² 'in tsá² do.

²⁸ Joon mo ganúu²un Jesús 'elo li siin¹³in 'e²e tsá² júu³ tyú² inuu cwo¹ fee¹ do, joon gafaa²¹a tá², jin²'in:

—¿Ti jo¹ 'e cwii¹mo 'naa' jna? ¿Ti jo¹ ñi²oo' xiaa fu li gó³oo? Jo mo gó³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii¹'a. Pe gó³oo to² tyu² jaain²¹ 'in ja²mo seen²¹, 'in jo cwii¹naa'. ²⁹ Pe jna, cwii¹mo tsu gó³oo fu li tyiín¹in joongi 'ii-o sii¹'in jna —jin² Jesús.

³⁰ Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do saan¹mo 'ii tsajée¹i fu 'nuñi³. Pe jii¹³ jaain²¹ jo gason¹ tya'a tsu jo mo gatú² 'ii²¹ tya'a. ³¹ Pe fúu¹mo 'áai¹ 'in jo¹o galí² 'ii. Joon gafaa²¹a 'ido jin²'in:

—'Láai² milagro jmaa¹'a 'in tsañuu¹ no. ¿Ti 'ná¹ jma¹a Cristo mi jó¹o 'láai²gi milagro lagi 'in tsañuu¹ no? Jo 'ná¹ líi²'na'a. Líi²'na'a 'e Cristo 'ino.

Coon²¹ poo²¹² tsá² sii²¹ fariseo sii¹'in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²-i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús

³² Joon mo ganúu²un 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseo 'e faa²¹a tsá² cwáain¹ tya' Jesús gasii¹ røø²¹ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do 'e sii¹'in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²-i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús. ³³ Joon gajin²in Jesús:

—Taan²¹²taa coon¹³ 'naa' coon²¹ ca tá² joon mi yuui¹³ joon nii¹³moo tún¹ fu li tyiín¹'in 'in gasii¹'in jna. ³⁴ Joon 'naa' 'naa¹³mo' jna pe jo tye¹'naa' jna tsu jo li tyaliín²'naa' fu li nii¹³na.

³⁵ Joon gacáin¹ unngii¹i ruu²¹'i 'in tyu² to² tsá² Israel do, jin²'in:

—¿Xiiafu li tsei² 'ino 'e jo tye¹'naa'? Wa jo tsáa¹'a 'ino fu li taan²¹²in tsá² Israel jee²¹² tsá² faa²¹a jmi¹ griego, joon i'e² 'in tsá² faa²¹a jmi¹ griego júu³ tya'a. ³⁶ ¿'Ee 'øøi²¹-tsi 'e gasii²¹i jna' 'e 'nee¹³na' joon jo tye¹'naa' tsu jo li tsaa²¹a' xiaafu li tsáa¹a?

Júu³ tyú² tya' 'e juncwii²¹ icwo¹o Espiritu Tyu

³⁷ 'E jmi²¹² tyiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e li gatséi¹ 'e jmi²¹², joon jmi²¹² joon garoon¹on Jesús gafaa²¹a tá², jin²'in:

—Wana 'in 'i¹-tsi 'e licwii¹in Dios Jmii²¹ lawa jaain²¹ tsá² 'in unjmuu²; 'áai¹ 'i¹-tsi 'e tye¹'i li sá² jmi²¹ 'ná¹ 'e jai² líi²i jna. Joon lawa tsá² 'in ga'un²un jmi²¹ tyú²-u 'ii¹-tsi la joon jon 'in jai² líi²i jna tyú² i'ii¹-tsi 'e licwii¹in Dios. ³⁸ Tsu tya' jilee¹'i 'in jai² líi²i jna ili²

tya'a la lí¹ 'e jin² ni jí² taa¹³ júu³ tyá² tya¹ Dios 'e jin². "Alma tya¹ 'in jai² líi² ili² lawa coon²¹ jmi²¹ fee¹ 'e nii¹³ coon²¹ tøø²mo. Joon la cwaá¹ a ti¹ jmi²¹ do 'e cwaan²¹mo jilaa²¹ nuu²¹ la joon jon 'e jmi²¹ nii¹³ alma tya¹ tsá² icwo¹o juncwii²¹ tya¹ tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo."

³⁹ Coon¹³ 'e la joon 'øøi²¹-tsi 'e faa²¹ Jesús 'e i'ii²¹ 'in tsá² jai² líi² 'ii 'in Espíritu Tyá² tya¹ Dios. Tsa¹ 'in Espíritu Tyá² do jo mo ga¹i¹ alma tya¹ 'in jai² líi² 'ii tsa¹ jo mo jün¹ Jesús wa¹ 'e 'ii²¹ 'e 'ya²gi tya¹ 'e cwo¹o Dios Jmii²¹ 'ii.

Jileei²¹ tsá² jmai² tyii²mo 'i¹-tsi 'wii²¹22 tya¹ Jesús

⁴⁰ 'Inlíi¹³ jee²¹² 'in tsá² do mo ganúu²un 'e júu³ lo, joon gajin²in:

—'E ja²mo 'ino 'in tsañuu¹ 'in 'ná¹ jó¹ cwo¹o júu³ tyá².

⁴¹ 'Inlíi¹³gi jin²in:

—Cristo no.

Pe 'in xeei²¹gi gañii¹:

—¿Xiiala cwo¹i 'e Galilea 'e jó¹ Cristo?

⁴² Ni jí² tya¹ Dios faa^{21a} 'e jün² tya¹ 'lii²¹² røø¹³ David Cristo. Joon wa¹ jün² tya¹ David 'ná²-a liseein²¹ Belén li galiseein²¹ David do.

⁴³ La joon gaxe¹i tsá², gali² tsá² coon²¹ tún² poo²¹² 'wii²¹² tya¹ Jesús. ⁴⁴ 'Inlíi¹³ 'iin²¹²in tøø¹ 'ido 'nafi³ pe jiin¹³ jaain²¹ jo gasan² nii 'ido.

'In líi² to² do jo jai² líi² Jesús

⁴⁵ Joon 'in 'ii¹³ moyóo¹³ taai²¹² cwo¹ fee¹ ngaliin² tún¹ fu li néé¹ 'in fariseos do coon¹³ 'in tsá² tyá² to² untsá², joon 'in néé¹ do sii²¹ 'ii¹³ moyóo¹³.

—¿'Ee lí¹ jo té²ee¹ 'ido?

⁴⁶ Joon gañii¹ 'in 'ii¹³ moyóo¹³ do:

—jiin¹³ jaain²¹ jo mo gafaa^{21a} la lí¹ 'e faa²¹ 'a 'in tsañuu¹ no!

⁴⁷ Joon gajin²in 'in tsá² fariseos do sii²¹ 'ii¹³ moyóo¹³:

—¿Ti gacwoo²i yaanaa¹ con² 'ido 'naa¹ tóo²? ⁴⁸ Ce jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹³ 'in tyá² to² jna¹ jo jo¹ mo gali²i, jon^{gi} tsá² fariseos do jo¹ líi²i. ⁴⁹ Pe jiin¹³ tsá² 'in jo cwii¹ 'e ley do ja²mo líi²i, joon Dios ijmaa¹ 'a 'ii²¹ tya¹ 'ido.

⁵⁰ Joon jaain²¹ tsá² 'in nityiin¹³ jee²¹² fariseos do 'in nisii²¹ Nicodemo, 'in ningó¹o ngafee¹³i Jesús li canuu²¹. Joon nigasi²¹ 'in catyaa² do:

⁵¹ —jiin¹³ la tyá² to² ley tyi¹ jo li un¹li³ 'i jmo²¹o 'ii²¹ tya¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'e jo mo ganúu² nifu 'ee 'e go² 'e nigajmaa¹.

⁵² Joon gañii¹ 'in tsá² do sii²¹ Nicodemo: —¿Ti 'in seen²¹in Galilea 'nu jon? Untsáa¹³du¹ jí² tya¹ Dios joon liñi²i ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² cwo¹o júu³ tya¹ Dios jo mo jó² fu Galilea.

Tsamí² 'in ga'leei²¹

⁵³ Joon la jaain²¹ la jaain²¹ ngaliin¹mo fu tya¹.

8

¹ Pe Jesús ngóo¹o fu coon²¹ moo²¹ li sii²¹ Olivos. ² Mo jná² joon 'aa²¹ a nga²mo fu inuu cwo¹ fee¹ 'si² Jerusalén. Joon jileei²¹ tsá² gangaliin² li siin¹³in Jesús. Joon gacwo² Jesús joon ga'láa² 'wii²¹² ga'e²e tsá² júu³ tyá². ³ Joon 'in tifo² tya¹ ley do joongi coon¹³ tsá² fariseos nijé¹i jaain²¹ tsami² 'in gatsee²¹i 'in ngó¹o 'no³ 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹. Joon gasiin¹in tún² tsa² jee²¹² 'in tsá² taai² do, ⁴ joon gasii²¹ 'in tsá² do Jesús:

—Tifo² tyii¹, 'in tsami² lo nigaseen¹³mo¹o li ngó¹o 'no³ 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹. ⁵ Joon 'e ley tya¹ Moisés tyá²u to² jna¹ 'e jngaa¹³na¹ coon¹³ cuun²¹² jileei²¹ 'in 'láa¹ la 'láa¹ 'in tsami² no. ¿'Nu-gi xiiala foo²¹o?

⁶ Jin² 'in tsá² do la joon sii²¹ Jesús coon¹³ 'iin²¹²in tsáai¹-tsi 'ee ijin² Jesús tsa¹ la joon wa iuntyifu¹ 'nii¹ Jesús. Joon gajuu²¹ Jesús 'na¹ a joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹ a letra ni 'wó². ⁷ Joon 'in tsá² do ngóo¹gi 'naai¹³ 'e unngii¹. Joon gani¹³i Jesús 'na¹ a, joon gasii²¹ 'in tsá² do:

—Jmo²¹ joon²¹ jaain²¹ 'naa¹ 'in jo mo ga'nóo²o tsaa² joon 'ii tyá²u 'e cuun²¹² do nifu.

⁸ Joon gajmaa¹ 'in tuu²¹i, gajmaa¹ a letra ni 'wó² tún¹. ⁹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'e júu³ lo joon ga'aa¹o fa¹ii²¹. Joon ga'woo²¹i ti¹ jaan²¹mo, ga'láa² 'wii²¹² 'in yuu¹³gi ga'woo²¹i nifu li tse¹gi ga'woo²¹ 'in xaai¹gi. Joon mo gatoo¹ 'woo²¹i jileei²¹ joon 'na¹ a Jesús gatuu¹gi coon¹³ 'in tsami² do. ¹⁰ Joon gani¹³i Jesús 'na¹ a, joon mo gajøø²ø jo 'iin seen²¹ jiin¹³ jaain²¹, jiin¹² tsami² do 'in tyiin¹gi, joon gasii²¹ 'in tsami² do:

—Yá³, ¿'naaigi 'in jmo¹o tsaa² tyi¹? ¿Ti jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin gapiin² 'nu?

¹¹ Joon gajin² 'in tsami² do:

—Un², jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwo¹o jna¹ tsaa².

Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsami² do:

—Jon^{gi} jna piin²na 'na. Cwooi¹³ no, jo cwo¹laa²¹²gi.

Jesús líi² 'yiaa²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹

¹² Jesús sii²¹ tsá² tún¹, joon gajin²in:

—Jna- a líi¹na 'yiaa²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. La jnaa²¹ tsá² coon¹³ 'yiaa²¹ tya¹ ñi¹ la joon jon tsa¹ 'wii¹³ jna iliñi¹ tsá² xiiala 'e ngi²i tyani Dios. Joon 'in ngi¹ coon¹³ jna sá²-a 'yiaa²¹ tya¹ 'e cwo¹o juncwii²¹ tya¹. Joon jo jmi²¹² ngi¹ li nuu²¹.

¹³ Joon jin² 'in tsá² fariseos do sii²¹ Jesús: —'Nu foo²¹o cwáain¹ tyi¹ 'wo'o, 'e foo²¹o do jo to² 'i³in.

¹⁴ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Tyiín²mo júú³ tyiia xufiin¹³ jna 'ñii'a fo³oo cwáain¹ tyiia. Pe 'ñiia'oo ñí³ii fu li gago²¹²oo joongi fu li ní³ii. Pe 'naa'gii' jo ñí²'ii xiiafu li gago²¹²oo jon'gi fu li ní³ii. ¹⁵ 'Naa' jmoó²oo 'ii²¹ jiin¹³ la 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹. Pe jna-a, jo 'in 'ii²¹ tya'a jmoó³oo. ¹⁶ Pe wa jmaá³aa 'ii²¹ tya' tsá², jmaá³aa 'ii²¹ røø²¹, tsu jo jmoó³oo 'ii²¹ 'ñii'a, Ñu³oo, 'in gasii¹in jna jmoó³oo 'ii²¹ caan²¹mo coon¹³on. ¹⁷ Ni ley tyi'naa' faa^{21a}: wana seein²¹ gáí¹ 'in jmoó¹o júú³ røø²¹ faa^{21a} røø²¹, joon ná¹-a 'ii¹³moo' júú³ tya'a. ¹⁸ Joon 'ñii'a fo³oo 'wii²¹² tyiia 'e la goo²¹o' coon¹³ Ñu^{1u} 'in gasii¹in jna.

¹⁹ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do sii²¹; Jesús:

—¿Xiiafu tyiín¹ ñu^{2u}h?

Joon gajin²in Jesús:

—'Naa' jo cwii¹naa' jna jon'gi Ñu^{3uu} cwii¹naa'. Tsu wa'a cwii¹naa' jna, cwii¹moo' jon Ñu^{3uu}.

²⁰ Jesús gajin²in 'elo la 'ñii²² 'ee¹ e júú³ tyá² inuu cwo¹ fee¹ do co' li roon¹on cwóo¹ to² tsá² cuu². Pe ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin²¹ gasan² ni Jesús tsu jo mo ti 'ii²¹ tya'a.

Xiiafu tsei² Jesús

²¹ Jesús sii²¹gi 'in tsá² do:

—Ñii¹³moo jna, jnaa' naa'gii' naa¹³moo' jna pe mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Joon fu li nii¹³na jo lí² cwollin²naa'.

²² Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do faa^{21a}, ¿wa jon' ijngai² 'ino 'ña'o' e sii²¹; jna' e jo lí² tsaa^{21a} fu li tsee¹³?

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—'Naa', 'in seein²¹ li 'wii²¹² lo 'naa', pe jna 'in seein²¹ li yu³ do: 'naa' jiin¹³ 'in niseein²¹ fu juncwii²¹ lo-o pe jon' jiin¹³ 'in seein²¹ fu juncwii²¹ lo jna. ²⁴ Tsu 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa² tsu jo mo galijai² galii²naa' jna jiin¹³ la lí¹ 'e lí¹na.

²⁵ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿'iin-gi 'nu joon?

Joon gajin² Jesús:

—Ca la mo 'wii²¹²mo gafuu²¹²uu 'naa' 'iin jna. ²⁶ 'Láa²mo 'nogi' e 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa' xiiala lí¹naa'. Pe fuu²¹²uu 'naa' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jiin¹³ e ninú³oo faa^{21a} 'in gasii¹in jna joon jmai² 'e ja²mo faa^{21a} 'ido.

²⁷ Pe 'in tsá² do jo mo ga'øø¹²¹-tsi 'e faa^{21a} 'ido cwáain¹ tya' Ñu^{1u}. ²⁸ Tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Mi saa¹³naa' jna, 'in Ruu²¹; Tsá², joon ilicwii¹naa' jna jiin¹³ la lí¹na. Joon ilíi²'ii' e jo jmoó³oo ce jiin¹³ coon²¹ e øø¹²¹-tsii 'ñii'a. Pe jiin¹³ 'e ga'e² e Ñu^{1u} jna fuu²¹²uu 'naa'. ²⁹ Tsu 'in gasii¹in jna 'ii-o ngi¹ coon¹³ jna. Joon Ñu^{3uu} jo mo gatiuu² jna 'ñii'a, tsu jna jmoó³oo jiin¹³ e 'yaai¹-tsi.

³⁰ Joon mo gajin² Jesús 'elo 'áa¹ mo fúu¹ 'in jo¹ galí¹ 'ii.

Xiiala lí¹; jón¹on Dios joongi 'in jo la lí¹ coon¹³ tsaa² tya'a

³¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² Israel 'in jo¹ galí¹ 'ii:

—Wa gasii¹³naa' yaanaa' tá², jo tuu^{2uu} 'e nigafuu²¹²uu 'naa', niliin²naa' tsá² tyiia 'e la jai². ³² Joon ilíi²'ii' la jai², joon coon¹³ 'e la jai² do iláa²moo'.

³³ Joon gajin² 'in tsá² do:

—Jún² tya' Abraham-mo jna'a, joon ce jiin¹³ cafu jo mo gajmoó²¹o' to² tya' 'in seein²¹ fuu²¹ xiia' wa 'nogi' e láa²na'a. ¿'Ee lí¹ 'e fu^{21u} jna'a' e láa²na'a?

³⁴ Joon gajin²in Jesús:

—'E júú³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa' lo, jileei²¹ 'in lá^{1a} tsaa² tyí¹ jo la tí¹ coon¹³ tsaa² tya'a.

³⁵ Jaain²¹ tsaleei¹³ jo jmi²¹² wa'a ilin² tsá² inuu. Pe jaain²¹ jón¹on tsá² 'in lí¹i tsá² inuu coon²¹ tøø²mo 'i. ³⁶ Joon wana 'in Jón¹on Dios jmaa^{1a} láa²naa', joon la joon 'e ja²mo 'e in láa²naa'. ³⁷ Niñii³oo 'e 'naa'oo' jún² tya' 'lí²¹² Abraham, pe 'iin²¹²naa' jngaa¹³moo' jna tsu jo 'ii¹³naa' e nifuu²¹²uu 'naa'. ³⁸ Pe fo³oo jiin¹³ 'e ni'e² e Ñu^{3uu} jna joon 'naa' jmaa^{2aa} jiin¹³ 'e nijin² ñu^{2uu}'.

³⁹ Joon 'ii dogi gañii¹:

—Abraham-mo ñu¹ jna'a.

Pe Jesús gasii²¹ 'ido:

—Waxu lí¹ 'e jai² 'e ñu¹ 'naa' Abraham ijmaa¹³naa' la lí¹ 'e gajmaa^{1a}. ⁴⁰ Xufiin¹³ wa'a fuu²¹²uu 'naa' e júú³ jai² 'e ga'e² e Dios jna, pe 'naa' 'iin²¹naa' jngaa¹³moo' jna. ¡Abraham jo gajmaa^{1a} la joon! ⁴¹ 'Naa' ná¹ jmaa^{2aa} la joon la lí¹ 'e gajmaa^{1a} ñu^{2uu}'.

Joon 'ii dogi gajin²in:

—Jna'a jo lí¹naa' tsá² 'in jo jmi²¹ seein²¹ tsu seein²¹ jaan²¹o ñu^{1u} 'in sii²¹ Dios 'i.

⁴² Jesús joon gasii²¹ 'ido:

—Waxu lí¹ 'e la jai² ñu^{2naa} Dios Jmi²¹ 'e la 'iin²¹²moo' jna, tsu goo²¹²oo fu tyani Dios, joon lo-o tyiín¹na. Jon' gagoo²¹²oo cwáain¹ tyiia 'ñii'a tsu Dios Jmi²¹ gasii¹in jna. ⁴³ ¿'Ee lí¹ jo 'e øø¹²¹-oo' e fo³oo lo? Jo øø¹²¹-oo' tsu jo 'iin²¹naa' núu³oo' júú³ tyiia. ⁴⁴ Joon ñu^{2naa} 'in lí¹mo 'ii. Joon jón¹on 'ii 'naa' 'e joon 'iin²¹²naa' jmaa^{2aa} 'e 'iin²¹²in 'ii tsu ca la mo nifu gajngaa¹³ 'in lí¹ do tsá². Ce jiin¹³ cafu jo mo gajmaa^{1a} 'e jai² jogi faa^{21a} 'e jai². Mo faa^{21a} júú³ tajuu²¹ faa^{21a} jiin¹³ la 'e lí² lí¹. Tajuu²¹mo 'ii, joon jilaa²¹ júú³ tajuu²¹ 'e faa^{21a} tsá² 'in lí¹mo jmi²¹ 'e júú³ tajuu²¹ joon. ⁴⁵ Pe jna fo³oo 'e ja²mo, joon 'naa' jo jo¹ lí¹naa' jna. ⁴⁶ ¿Ti seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jma^{1a} júú³ røø²¹ 'e 'oo² jna tsaa² tyi¹? Joon wa'a fuu²¹²uu 'naa' júú³ 'e jai², ¿'ee lí¹ jo jo¹ lí¹naa' jna? ⁴⁷ Jileei²¹ 'in jón¹on Dios nuu¹o júú³ tya' Dios, pe 'naa'gii' jon' jón¹on Dios 'naa' tsu 'wii¹³ joon jo 'iin²¹²naa'

nuu²uu' júu³ tya' Dios —jin² Jesús sii²¹i 'in tyu² to² tsá² Israel do.

Cristo 'in niseein²¹ jéei¹gi lagi 'lii²¹² Abraham

⁴⁸ Joon gajin² tsá² Israel sii²¹i 'ido:

—'E ja²mo mo nigafaa¹³a'a 'e tsá² seein²¹ Samaria 'na joongi 'e yuui² 'in 'lii³mo alma tyi'i.

⁴⁹ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Jo 'in 'lii³ 'yuui² alma tyiia. Jilaa²¹ 'e jmóo³oo jmai² tya' 'e untyuu²¹²na Nñu³oo pe 'naa'gii' jmai² 'e un'lii³moo' jna. ⁵⁰ Pe jna jo 'noo¹³oon wa' 'e untyuu²¹²; tsá² jna xafiin¹³ seein²¹ jaain²¹ 'in 'noo¹on la joon, joon 'ii jmoo¹o 'ii²¹. ⁵¹ 'E la ja²mo fuu²¹²u 'naa', jileei²¹ 'in unjii² júu³ tyiia 'e fo³oo lo, jo jmii²¹² jjúum²in.

⁵² Joon gajin² 'in tyu² to² tsá² Israel sii²¹i Jesús:

—Nogi tsei² 'e ja²mo líi²na'a 'e 'yuui² 'in 'lii³mo alma tyi'i. 'Lii²¹² Abraham joongi jileei²¹ 'in cwo¹o júu³ tyú² 'in gajún¹mo 'i joon 'nugi fu²u jna'a: "In unjii² jilaa²¹ 'e fo³oo lo, jo jmii²¹² jjúum²in." ⁵³ ¿Ti líi²u 'e feei¹gi' la 'lii²¹² nu¹u' Abraham? Gajún²mo 'i la joon jon gajún²mo 'in gacwo¹o júu³ tyú² la mo jéei¹. ¿'lin 'na líi²u jon?

⁵⁴ Jesús gajin²in:

—Jo lí² untyuu²¹²na 'ñii'a, tsu wana untyuun²¹²na 'ñii'a jo to² 'ii³in. Pe 'in untyuu²¹²u jna Nñu³oo 'i, tsu 'ii jon foo²¹ 'naa' Dios tyii'. ⁵⁵ Pe 'naa' jo cwii¹naa' 'ii. Pe jna cwii¹moo. Joon wa jna fo³oo 'e jo cwii¹na 'ido joon jna tajuu²¹moo la líi¹ 'naa'oo'. Pe la jai² cwii¹moo joongi unjii²oo 'e jin²in. ⁵⁶ 'Lii²¹² tsafeei¹ tyii' Abraham galiijløøi¹³ 'áa' mo mo galñii¹ 'ini² jmii²¹² tyiia. Ganii²¹, joon galiijløøi¹³ 'áai¹.

⁵⁷ Joon gajin²in 'in tyu² to² tsá² Israel do sii²¹i Jesús:

—Jo mo 'oo²gi' cincuenta jiiin²¹. ¿Xiiala lí² 'e foo²¹o 'e gañii¹³u' Abraham?

⁵⁸ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²u 'naa', la nu¹gi 'e la seein²¹ Abraham, niseen²¹mo jna —jin² Jesús.

⁵⁹ Joon 'in tsá² do gasaa¹³a cuun²¹² ityuu¹³i Jesús. Pe Jesús do ga'mée¹mo 'ña'a joon cwo¹h¹o 'e cwo¹ fee¹ do. Joon ganggii¹i jee²¹² 'ido, ganga²mo.

9

Un'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² tiui²

¹ Joon li ganggii¹ do nii²in jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigangaai¹³ tiui². ² Joon 'in tsá² ngi¹i coon¹³on do nigaunngii¹ 'ido, joon nigajii²in:

—Tifo² tyii¹, ¿'ee li' gangaa¹³i 'in tsañuu¹ tiui²? ¿Xafo¹ røøi²¹ sáa³ jmii²¹ tsa² 'ee si' røøi²¹ 'ña'a no tsa² 'ee?

³ Joon gajin² Jesús:

—Jo gal² tiui² cwáain¹ tya' tsa² tya'a 'ña'a jon'gi tsa² tya' sáa³ jmii²¹; 'e gal² tiui² 'wii¹³ tya' coon¹³ 'e la joon ili² 'e² 'e Dios tsá² jilaa²¹ 'e lí² jmáa¹a. ⁴ Ná¹-a jmáa³aa to² tya' 'in gasii¹in jna mo jmii²¹² tsu najó²-o 'e li nuu²¹ joon jo 'iin lii¹gi jma¹ to². ⁵ La 'ii²¹² 'e taan¹na 'e fu juncwii²¹ lo lí¹na jí² coo²¹ 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo.

⁶ Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo Jesús gañii¹³i ni 'wó² joon gajmaa¹a xu capiléen³ jiiin¹ coon¹³ jmii²¹ 'e². Joon gasoon²¹on unni² 'in tsá² tiui² do. ⁷ Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² tiui² do:

—Cwó², cworuun¹³un unni²i coon¹³ jmii²¹ 'in 'o² tsi pila sii²¹ Silóé —øøi²¹-tsi tsá² 'e sii²¹, 'in gasii¹in do, coon¹³ jmii¹.

Joon gangoo²¹-o 'in tsá² tiui² do, niruun¹³un unni¹i joon mo gacii¹³i joon nijnaa²¹o. ⁸ Joon 'in tsá² née¹i tyán¹ li tyiin¹in 'in tuu² do coon¹³ tsá² 'in nigani²in 'in tiui do gajin²in:

—¿Ti jon¹ 'ino 'in tsá² la mo tyiin¹in 'in mi¹i caridad?

⁹ 'Inlíi¹³ gajin²in:

—'Inoo do.

'Inlíi¹³gi gajin²in:

—Jon¹ 'ino do, pe coonti-i la joon jnéé²i.

Pe 'ña'a 'in tsá² do 'e noo²¹²ta tiui² gajin²in:

—Jna-a 'in tsá² ta tiui² do.

¹⁰ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿Xiiala li 'e nijnaa²¹o'o?

¹¹ Joon gani¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Jesús 'in gajmaa¹xu jiiin¹ gasúun²un unni³ii, joon jin²in sii²¹i jna²: "Cwó² fu li náa¹ pila sii²¹i Silóé, joon roon¹³on unni²i." Joon gangoo²¹²oon joon mo garuun¹³uun unni³ii do joon gal² jnaa²¹oo.

¹² Joon gaunngii¹ 'in tsá² do sii²¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—¿Náai¹³gi 'in tsañuu¹ do?

Joon gajin² 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñii²i naai¹.

'In tsá² fariseos unngii¹ 'in tsá² ta tiui² do xiiala gal¹i jnaa²¹a

¹³ Joon 'in tsá² taa¹ do nijaa²¹²mo 'in tsá² ta tiui² do tyani tsá² fariseo. ¹⁴ Pe jmii²¹² 'ii¹ 'woo²¹ tsá² 'e jmii²¹² 'e gaun'láa²¹i Jesús 'in tsá² tiui² do. ¹⁵ 'Wii¹³ joon gaunngii¹ 'in fariseos do 'in tsá² ta tiui² do xiiala gal² 'e la no nili²-i jøøø. Joon gajin²in 'ido:

—Jiin¹in gasúun²un 'ido unni³ii mo ngayuui¹³ joon joon garuun¹³oo, 'wii¹³ joon nijnaa²¹oo la no.

¹⁶ Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo jin²in:

—'In tsañuu¹ 'in gajmaa¹a 'elo jo gajmaa¹a 'ii²¹ tya' Dios tsu jo tsáai¹-tsi jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Pe 'inlíi¹³gi gajin²in:

—¿Xiiala lí² jmáa¹ 'a 'e lí² milagro no wa'a røøi²¹ tsaa² tyi¹?

Coon¹³ la joon gali² tún² poo²¹² 'ii. 17 Joon gaunngii¹ i tún¹ 'in tsañuu¹ ta tiui² do:

—'Nu-gi, ¿xiiala foo²¹¹o cwáain¹ tya' 'in tsañuu¹ 'in gacwo¹o unni²¹ do?

Joon 'i-gi gajin²in:

—Jna fo³oo, jaain²¹ tsá² 'in cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios 'ido.

18 Pe 'in tyu² to² tsá² Israel jo jo¹ mo líi² mogi 'e ta tiui² 'in tsañuu¹ do ce gatø¹o 'in sáa³ jmii²¹ 'in tsá² ni'láa² do. 19 Joon gaunngii¹ i tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² do:

—¿Ti 'ino-o yuun²¹ tyii¹ 'in ca la mo gangaa¹³ mo 'e foo²oo' nitiiu² mo? ¿Xiiala lí 'e la no nijnaa²¹o?

20 Joon tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² ta tiui² do gañii¹:

—Ne²oo'o 'e yuun²¹ tyi-oo'o 'ino, joon ca la mo gangaa¹³ i tiuu² mo. 21 Pe jo né²e'e xiiala lí 'e la no nijnaa²¹o. Jo mo la né²e'e 'iin gaun'lá² unni¹i. Unngii¹ duu' ña'a no, tsu tsá² 'in nifee¹ mo no. Ña'a noo jmá¹ a júu³ røø²¹.

22 Jmii²¹ i gajin²in la joon tsu 'wii¹³ 'e 'goo²¹-o. Tsa 'in tyu² to² tsá² Israel gasii² i røø²¹ 'e jo cwo¹gi tsataa² inuu cwo¹ sinagoga jileei²¹ 'in jin² 'e Cristo Jesús. 23 Tsa 'wii¹³ joon gajin² tsacøøi¹³ tya¹a: “Unngii¹ duu' ña'a no, tsu tsá² 'in nifee¹ mo no.”

24 Joon gatø¹ø 'in tyu² to² tsá² Israel do 'in tsañuu¹ ta tiui² do, joon gasii²¹:

—Sii¹³ jna'a júu³ ja² mo tyani Dios. Jna'a ne²oo'o 'e tsá² røøi²¹ tsaa² tyi¹ 'ino.

25 Joon gañii¹ 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñi³ jna ti røøi¹ 'ino tsaa² tyi¹ si jo røøi²¹ 'ee. Jiin¹³ 'e ñi³ii 'e jna-a tsá² ta tiuu² mo joon la no nijnaa²¹oo.

26 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do tún¹:

—¿'Ee gajmaa¹ a tyii'? ¿Xiiala jmaa¹ 'a 'e gacwo¹o 'nu unni²¹?

27 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—Nifuu²¹²gi jna 'naa' joon jogi unjii²ii'. ¿'Ee lí 'iin²¹²naa' 'e fo³oo tún¹ 'e nifo³oo do? ¿Ti 'iin²¹²naa' líin²naa' tsá² tya'a?

28 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do gauntyii²in 'ido joon gasii²¹ 'ido:

—'Nu-u, líi²u'u tsá² tya' 'in tsañuu¹ do pe jna'gii¹ líi²na'a tsá² tya' Moisés 29 tsu jna'a ne²oo'o 'e Dios nigafee²¹ mo Moisés pe 'in tsañuu¹ do jo né²e'e xiia fu seen²¹.

30 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—'i'Áa¹ i tsa'gøo²-tsii 'e foo²¹ 'naa' 'e jo ñi²ii' xiia' seen²¹ 'ido pe 'ido nigacwo¹o jna unni³iii! 31 Tyú²-u né² jna' 'e jo unjii² Dios júu³ tyú² 'e faa²¹ a tsá² røøi²¹ tsaa² tyi¹. Unjii² Dios jiin¹³ júu³ tya' tsá² 'in un'goo²¹o 'ii joongi jmoo¹ 'ido jiin¹³ 'e 'iin²¹²in Dios. 32 Jo mo lí sá² júu³ 'e galí jnaa²¹ a jaain²¹

tsañuu¹ 'in tiui² ca la mo gangaa¹³i. 33 Wa' 'in tsañuu¹ no jo gasii¹in Dios 'ii jo 'e lí² jmáa¹ a jiin¹³ coon²¹.

34 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel gajin²in sii²¹ 'in tsá² ta tiui² do:

—'Nu-u, 'in gangaa¹³ coon¹³ tsaa² tyi¹, joongi 'iin²¹²un 'e³e jna'a júu³ tyú².

Joon gatyii¹ mo 'in tsá² ta tiui² do jee²¹² 'ii.

Lawa jaain²¹ tsá² tiuu² mo 'in jo jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios

35 Joon galiñii¹ Jesús 'e gatyii¹in tsá² Israel 'in tsá² ta tiui² jee²¹² 'ii joon mo jiin¹in Jesús 'in tsá² ta tiui² do joon gajin²in sii²¹ 'ido:

—¿Ti jo¹ líi²u Joon¹on Dios?

36 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Sii¹³ jna 'iin²¹² 'i tsu joon jo¹o líi²na 'ii.

37 Joon gajin² Jesús:

—'In niñii¹ mo 'nu 'i. Jna-a 'i 'in sii¹³u coon¹³on.

38 Joon 'in tsañuu¹ do tsifu gasii²¹ moo-jni¹ tyani Jesús joon gajin²in:

—Jo¹o líi²na 'nu, Ña'ñu¹u'a.

Joon gaun'goo¹o Jesús.

39 Joon gajin² Jesús:

—Jna goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo 'e 'ná¹-a lí sá² 'ii²¹ 'e lí jnaa²¹ 'in tiui² joon 'in jnaa²¹ ilitiiu² mo cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios.

40 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in taai² do coon¹³ Jesús mo ganú²un 'e júu³ do joon gaunngii¹ i sii²¹ Jesús:

—¿Ti joon tsá² tiuu² mo jna'a jon?

41 Joon gajin² Jesús:

—Wa'a 'naa' 'e tiuu²naa' jo 'e tsaa² røø²¹naa' cwáain¹ tya' tsaa² tyi¹. Pe 'e foo²oo' 'e jnaa²¹oo' joon 'oo²oo' tsaa² tyi¹.

10

Júu³ tya' lí náa¹ yá²

1 Faa²¹gi Jesús:

—'E la ja² mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús— jileei²¹ 'in jo tsataai² lí 'oo² yá² lí taai² joo'saa²¹ pe tsataai² fu lí lí xiia' uun²¹ 'i. 2 Pe 'in tsá² lí 'oo² yá² do 'ii 'in tsá² 'in ngi¹ to² 'aai¹ joo'saa²¹ do. 3 Joon 'in tsá² 'in ni² 'oo² yá² do ino² 'e 'oo² yá² do tya' 'in tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹ 'e tsá² 'ido. Joon 'in joo'saa²¹ do cwii¹o jmí¹ tya' 'in 'aa¹ 'ii. Joon 'in tsá² 'aa¹ joo'saa²¹ do ñii¹o 'ee sii²¹ 'ido la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'woo¹ ni 'ido fu caluu. 4 Joon mo ngayuu¹³ 'woo¹ ni 'in joo'saa²¹ do jileei²¹ joon 'in 'aa¹ 'ii gangii¹ ngøo¹-o nifugi lí ningalín² 'in joo'saa²¹ do. Joon 'in joo'saa²¹ do ngalín² caluu tsu cwii¹ 'ido jmí¹ tya'a. 5 Pe jo tsalín² 'in joo'saa²¹ do caluu 'in jo cwii¹in xujoon 'e cwii¹o, tsu jo cwii¹ i jmí¹ tya' 'in tsá² jo cwii¹in —jin² Jesús.

6 Jesús gatyaa¹ 'e júu³ lo tya' 'e 'e'2e tsá² pe 'in tsá² fariseos do jo ga'øøi²¹-tsi 'e cwoo¹i øøi²¹-tsi 'e júu³ do.

Jesús líi¹i 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in tyú¹

7 Joon gajin² Jesús tún¹ sii²¹i 'in tsá² do: —'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jiin¹³ jna-a líi¹'na 'oo²'yá² do 'e li tsataai² joo'saa²¹, tsu la taai² joo'saa²¹ tsi 'yá² coon¹³'oo²'yá² do la joon jon 'wii¹³ jna-a lí²-i tsataai² tsá² ñu¹fú². 8 Jileei²¹ 'in jalíin² jée¹gi la jna 'uun²¹'i, la jo unjii²'in 'in joo'saa²¹ do 'in jo cwii¹'in la joon jon jo unjii²'in 'in tsá² tsataai² ñu¹fú² 'in jalíin² jée¹gi lagi jna. 9 Jna-a líi¹'na 'e 'oo²'yá² do joon jileei²¹ 'in tsataai² 'wii¹³ jna itiin¹³mo 'ii. Líi¹i lawa joo'saa²¹ 'in tsataai² tsi 'yá² joongi 'woo¹i seen²¹in tyú² sá² 'e do¹ø.

10 'Pe 'in 'uun²¹ do canii² jó² jajmaa¹a 'uun²¹, joongi jajngaa¹³i 'in joo'saa²¹ do joongi tyaa¹ cwii¹³in. Pe jna nigoo²¹²oo 'e cwoo²oo juncwii²¹ tya' tsá² joon jna cwó³oo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú² 'aa¹mo. 11 La 'in tsá² tí²i tyá² 'aa¹i joo'saa²¹ la joon jon jna tí²mo tyú² 'aa²na tsá². 'In tsá² 'in tí²i tyá² 'aa¹i joo'saa²¹ cwoo¹o juncwii²¹ tya'a 'wii²¹² tya' joo'saa²¹ 'aa¹i. 12 Pe 'in ní² joo'saa²¹ 'e lee¹³mo jo jmo¹o la joon tsu mo ní²'in jó¹ jaain²¹ 'yiaa¹ lobo joon gatiu²mo joo'saa²¹ 'aa¹i, gacwii¹o tsu jo 'né²e 'in joo'saa²¹ do tsu jon' joo'saa²¹ tya'a. Joon 'in 'yiaa¹ lobo do gasan²mo 'in joo'saa²¹ do joon 'in catyaa² do gaxé¹mo. 13 'In tsañu¹ do gacwii¹o tsu jmo¹o to² 'lee¹³mo jo 'ee cwáain¹ tya'a 'in joo'saa²¹ do.

14-15 'Jna-a líi¹'na tsá² 'in tí²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹. La cwii¹'in ñu³uu jna la joon jon cwii¹mo. La joon jon cwii¹mo tsá² tyiaa 'in jai² líi² jna 'in líi¹i lawa joo'saa²¹ tyiaa. Joon 'ido cwii¹mo jna jon. Joon cwó³oo juncwii²¹ tyiaa 'wii²¹² tya' 'in joo'saa²¹ do. 16 Joon 'aa²mogii joo'saa²¹ xeei²¹ 'in taa²i tsi 'yá² li xiia 'in jon' taai² tsi 'yá² lo, 'ná¹ nitée²oo jon. Joon ijmaa¹a nuu¹³o júu³ tyiaa joon jilee²¹mo tsataai² coon²¹ 'yá² tya'a joon jaan²¹mo 'in 'aa¹i 'ii.

17 'Nee¹mo ñu³uu jna tsu cwó³oo juncwii²¹ tyiaa 'wii²¹² tya' tsá² joon iñii¹moó tún¹. 18 Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jnga²¹ jna pe 'ñiia¹oo cwó³oo juncwii²¹ tyiaa tsu jiin¹³ la joon 'iin²¹²na. 'E tí²moó cwó³oo joon coon¹³ la joon iñii¹moó tún¹. Tsa 'ii²¹ joon nijmaa¹a Nu³uu —jin² Jesús.

19 Joon mo ganúu²un tsá² Israel 'e júu³ lo joon gacoon²gi tún²-un gaxeei¹ yaai. 20 Joon fúu¹ tsá² jee²¹² 'ii do gajin²'in:

—¿'Ee li' 'e unjii² júu³ tya' 'in tsañu¹ no tsu 'in 'li³mo 'in yuui² alma tya' 'ino joongi yu caa²¹²mo 'ino?

21 Pe 'inlíi¹³gi gajin²'in:

—Wa'a yuui² 'in 'lii² alma tya' tsá² jo lí² faa^{21a} tsá² la no. Jo lí² cwó¹o espíritu gó² unni² tya' jaain²¹ tsañu¹ 'in tiui².

In tyu² to² tsá² Israel untyú²in Jesús

22 Ningó¹o jiin²¹ cwii² joon gati² jmi²¹² 'e unjmuu²¹²i tsá² Israel cwo¹ fee¹ si² fu Jerusalén tí² la joon nigasi² 'e unjmuu²¹²i tsá² la coon²¹ jiin²¹ ca la mo niga'yee²¹. 23 Joon sá² coon²¹ ni'ná¹ fee¹ tya' cwo¹ do 'e sii²¹i Salomón joon ni'ná¹ joon ngi¹i Jesús. 24 Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do gajmaa¹a coon²¹ líi²¹ ce cu² jiin¹ li siin¹²in Jesús joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Lii ca 'e cwo²¹o jna'a 'e la né²e 'e 'iin 'nu? Wana 'nu Cristo sii¹³ jna' coonti júu³ coon²¹ tsáa¹.

25 Jesús gajin²'in:

—Nifuu²¹² jna 'naa' pe 'naa' jo jo¹ líi²'naa' jna. Jilaa²¹ 'e jmó³oo to² tyu² ñu³oo 'e ni'e²e 'naa' 'e Cristo jna. 26 Pe 'naa' jo jo¹ líi²'naa' tsu jo líi¹'naa' joo'saa²¹ tyiaa jiin¹³ la li 'e nigafuu²¹²uu 'naa' la mo jée¹. 27 Tsa joo'saa²¹ tyiaa cwii¹o jmi¹i tyiaa joongi cwii¹mo joon 'ii-gi jalín²mo coon¹³ jna. 28 Joon jna icwó³oo juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo joon jo jmi²¹² 'iin²gi. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin tyi²'in 'ido ja'cwó³oo. 29 Ñu³oo nicwoo¹³i jna joon 'ii-gi 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² tyi²'in 'ido ja'cwó²¹o. 30 Jna-a coon¹³ ñu¹'u, jaan²¹mo jna'a líi¹'na'a.

31 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do son²on cuun²¹² la mo 'e tyuu¹³i Jesús. 32 Joon gajin²'in Jesús sii²¹i 'ido:

—'Láa²mo 'e tyú² nigajmaa³aa tyani 'naa' coon¹³ 'ii²¹ tya' ñu³uu ¿noo 'e tyú² lo 'e tyuu¹³naa' jna cuun²¹²?

33 Joon gajin²'in 'in tsá² tyu² to² Israel do:

—Jo tyuu¹³na'a 'nu cuun²¹² cwáain¹ tya' 'e tyú² nigajmaa^{131a} pe cwáain¹ 'e nigafaa^{131a} 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tyi¹. Tsa 'nu-u jaain²¹ tsañu¹ 'in jmaa¹i 'ña'a Dios.

34 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Ni jí² ley tyi'naa' 'e faa^{21a} 'e jin²'in Dios: "Naa' líi¹'naa' dioses jon." 35 Né²o' 'e jin² jí² tya' Dios joon jo lí² wa' jo røø²¹²na'. Joon Dios gaunsii²¹ jna' 'in 'ii²¹ júu³ tyá² tya'a, "dioses." 36 Joon wa gatyii¹in Dios jna joongi sii¹'in jna ni cwoo¹³ fu juncwii²¹, ¿xii-iala líi¹'naa' 'e foo²oo' 'e nifo³oo júu³ 'laa²¹ mo gafo³oo Jóon¹on Dios jna? 37 Joon wa jo jmá³aa jilaa²¹ 'e jmoo¹o ñu³uu joon jo 'ná¹ jo¹ líi²'naa' jna. 38 Pe wa'a jmá³aa, xufiin¹³ jo jo¹ líi²'naa' jna, jo¹ wcolin²'naa' jilaa²¹ 'e jmó³oo 'e coon¹³ la joon 'e lini²'ii coonti 'e ngi¹i ñu¹'u coon¹³ jna joongi jna ngii³oo coon¹³ ñu¹'u.

39 Coongi tún¹-un 'iin²¹²in 'in tyu² to² tsá² Israel do saan¹i pe Jesús galáa²mo 'ña'a.

40 Joon Jesús gangaa¹³i fu li 'ngoo¹³ jmi²¹ sii²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹. Joon joon gajaan¹an li mo ta natyín¹in Wó³ nisaa¹i tsá² jmi²¹ ca la jéej¹³. 41 Joon fúu¹mo tsá² 'in gangalín² ngajóø¹ Jesús. Joon jin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' Jesús:

—E la ja²mo xufiin¹³ jo gajmaa¹ a Wó³ do jün¹³ coon²¹ li² milagro pe jilaa²¹ 'e gajin²in 'wii²¹ cwáain¹ 'in tsañuu¹ no 'e nilaja²mo.

42 Joon fúu¹ 'áa¹mo tsá² 'in jo¹o galii²i Jesús li taain¹ do.

11

Mo gajúin¹ Lázaro

1-2 Joon née¹i gaai²¹ la 'oo²¹ ruu²¹i coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betania, Lázaro coon¹³ María coon¹³ Marta. 'In María do, 'ii 'in nigaxée²i jmi²¹ jmafuu²¹ ti² Jesús joon gauntyuan²¹ ti² Jesús coon¹³ jnutyi²o. La 'ii²¹ joon galitsaa¹³ a Lázaro do. 3 Joon gasii¹in 'in gáí¹ ruu²¹ Lázaro do jú³ fu li taain² Jesús, sii²¹i 'ido:

—Áa¹mo jo¹ tsaa¹³ a amigo tyi¹ Lázaro.

4 Joon mo ganúu²un Jesús 'elo, joon gajin²in:

—Jo ijúun¹in coon¹³ 'e jmoowú¹ do 'e 'i³in to² tya' 'e 'e²e tsá² jün¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ joon coon¹³ la joon jon iliiñ¹ tsá² 'ii²¹ tya' Jón¹on Dios.

5-6 Joon mo ganúu²un Jesús 'e jú³ lo 'e tsaa¹³ Lázaro gajaan¹o tún² jmi²¹gi fu li taan¹in xufiin¹³ 'áa¹mo 'iin²¹in Marta coon¹³ ruu²¹i Lázaro. 7 Mo ngayuu¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² 'in ngi¹i coon¹³on:

—Tsaa²¹a' tún¹ fu Judea.

8 Joon gajin² 'in ngi¹i coon¹³on do:

—Tifo² tyii¹i, ¿ti coon²¹gi tún¹ 'iin²¹u'un cwoo¹³o? Jo 'áai¹mo ngó¹ 'e 'iin²¹in 'in tsá² do jngaa¹²i 'na coon¹³ cuun²¹.

9 Jesús do gajin²in:

—Sá² dyatun¹ hora 'e ti 'yiia²¹. Wa 'e ngi¹ tsá² mo jmi²¹ jo tyuin² tsá² tsu sá²-a 'yiia²¹ tya' juncwii²¹ lo tya' 'e jnéé²in jóø² tsá². 10 Pe wa ngi¹ tsá² mo canuu²¹, tyui² tsá² tsu jo 'yiia²¹ jnéé²in.

11 Mo ngayuu¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Nicwuu²¹mo amigo tyi¹ Lázaro. Pe no cun'un ní²ii niunjnaa¹-tsi.

12 Joon gajin²in 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do:

—Ña'ñu¹u', wana jün¹³ 'e nicwuu¹i lí²-i un'láa²mo 'ña'a. Jo 'ná¹gi cwoo¹³o.

13 Pe Jesús gajin²in 'e 'øøi²¹-tsi júu³ tya'a 'e nijún¹mo Lázaro joon ga'øøi²¹-tsi 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³on do 'e faa²¹a Jesús 'e jün¹³ 'e canii² 'e cwuu¹mo 'ido. 14 Joongi gajin² Jesús la ti²:

—Nijún¹mo Lázaro. 15 Joon jløø²mo 'e jo nitiin¹³ taan¹na do tsu coon¹³ la joon 'e tyú²gi tyii¹ tya' 'e ja²mo líi²naa'. Pe tsaa²¹a' tsajøø²¹na'.

16 Joon gajin² Tomás, 'in nisii²¹ jon Gemelo, sii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³on Jesús catyaa¹ do:

—Tsaa²¹ jna' jon, joon júun²na' caan²¹mo coon¹³on.

Jesús unjün¹in tsá² jee²¹ 'li²¹

17 Joon mo gatyía¹ Jesús Betania ningó¹o tyén² jmi²¹ jün¹³ la ni'ái¹ Lázaro. 18 Joon tsu 'wii¹³ náa¹ tyan' Jerusalén Betania, ti tún² kilómetros tsi ca'no³o, 19 joon 'áa¹mo fúu¹ tsá² seen²¹ Israel ningalín² nifee¹³i Marta coon¹³ María cwo¹o 'ido fo'feei¹ cwáain¹ tya' 'e gajün¹ ruu²¹ 'ido. 20 Joon mo galiñii¹ Marta 'e ngó¹o jmoø²¹ tye²mo Jesús joon cwo¹i¹ Marta nijeen²en ni 'ido. Pe María-gi do gajaan¹o inuu. 21 Joon gajin² Marta sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyín¹u'un jo gajün¹in ruu²¹na do. 22 Pe jna ñi³oo 'e cwo¹o Dios 'nu jilaa²¹ 'e mi³i.

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i Marta:

—Injün¹in ruu²¹ 'na tún¹.

24 Marta-gi gajin²in:

—Jo¹o, jna ñi³oo 'e injün¹o mi ti jmi²¹ li gatséi¹ mo jün¹in 'li²¹.

25 Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—Jna-a jon jmaa³aa 'e jün¹in tsá² jee²¹ 'li²¹, jna-a cwo³oo tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'In jo¹ líi²i jna xufiin¹³ júun²in, ijiin¹o tún¹. 26 Joon jileei¹ 'in jün¹ 'in jo¹ líi²i jna jo júun²in. ¿Ti jo¹ líi²u 'e júu³ lo?

27 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ña'ñu¹u', jo¹o líi²na 'e 'nu-u Cristo, Jón¹on Dios Jmii²¹ 'in 'na¹ jó¹o ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Jesús xuui²¹-tsi mo tyii¹a ni 'aan¹ tya' Lázaro

28 Joon mo ngayuu¹³ gajin² Marta 'e júu³ lo gangaté² ruu²¹i María sii²¹i 'ido 'uun²¹mo:

—Nicwa²mo Tifo² tyi¹ joon gajmaa¹ a júu³ tøø²¹ø¹nu.

29 Joon mo ganúu²un María 'e júu² do tsifuu garoon¹on gangóo¹o ngafee¹³i Jesús. 30 Jo ga¹in Jesús ti 'i fuu²¹ do pe do-o tyín¹in li gafee²¹i Marta 'ii. 31 Joon mo gani²i 'in tsá² Israel 'in taai² cwo¹o fo'feei¹ María 'e garoon¹on 'ido ce tyí² cwo¹i 'ido fu caluu joon ngalín² caluu María líi²i 'e tsá¹ 'ido fu ni 'aa¹ do 'e ngatyii¹³ 'ido.

32 Joon mo gatyía¹ Marta li siin¹³in Jesús, joon gasi²¹i wojni¹i tyani Jesús joon jin²in:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyín¹u'un jo gajün¹ ruu²¹na do.

33 Joon mo gani² Jesús 'e ci²i María coon¹³ 'in tsá² Israel 'in ningalín² coon¹³ María joon gali¹i²i Jesús fa'i²-i 'áai¹ joongi gan-gatyn²-tsi. 34 Joon gaunngii¹:

—¿Xiia li' ga'áa¹naa'?

Joon 'ido-gi gajin²in:

—Ña'ñu¹u, na¹ du¹ cwojoo²ø.

³⁵ Joon gaty²i²¹ Jesús. ³⁶ Joon gajin² 'in tsá² Israel do:

—Jóø²duu¹ áa¹mo ni 'iin²¹²in ni 'ido.

³⁷ Pe 'inlii¹³ jee²¹² 'in tsá² seein²¹ Israel do gajin²in:

—In no-o 'in gacwo¹o unni² 'in tsá² tiui² do, ¿ti jo 'ee nilii¹i jma¹xu¹ tya¹ 'e jo júuin² Lázaro no?

Gajin²in Lázaro

³⁸ Joon Jesús ngatyin²-tsi tún¹, joon gan-gatyéén¹in ni 'aa¹ do. Joon 'e 'aa¹ do nili² too²¹ xá² joon ni injni¹ coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹. ³⁹ Joon gajin² Jesús:

—Jan² cuun²¹² 'e injni¹ 'oo² no.

Joon Marta, ruui²¹ 'in lii²¹² do gajin²in:

—Ña'ñu¹u, wa jo nijmaa²¹a tsu¹ ningóo¹on tyán² jmi²¹² jii¹³ la júin¹ Lázaro.

⁴⁰ Pe joon gajin²in Jesús:

—Nifuu²¹²oo 'nu wana jo¹ lii²u imóo³o'o xiiala 'e tsafee¹mo Dios.

⁴¹ Joon gajan²o cuun²¹² do joon gajoo²ø Jesús fu yu¹ joon faa²¹a júu³ tyá², jin²in:

—Nu³, cwo³-oo 'nu maa¹³mo'os tsu¹ niganúu²o'o júu³ tyiia. ⁴² Jna ni³oo 'e nuu²¹o'o júu³ tyiia coon²¹ tóø²mo. Foo¹³na 'nu 'wii²¹² tya¹ 'e jóø² 'in tsá² no 'e ilitsáai¹-tsi 'e 'nu-u gasii¹un jna.

⁴³ Mo ngayuui¹³ jin²in la joon, joon ga'oo¹o tá², tóø²¹ø Lázaro:

—iLázaro, júu¹ fu lo!

⁴⁴ Joon 'in lii²¹² do gacwo¹o joon 'in paa²¹ 'mi²i cwo²¹o coon¹³ ti²i joon 'in jni² 'mi²i tsi níi¹i. Joon gajin²in Jesús:

—Sii¹³ cwo²¹o tii²i cwotyee²¹mo.

Síi¹i tsá² røø²¹ saan¹in Jesús

⁴⁵ Joon fúu¹mo tsá² Israel 'in ningaliin² coon¹³ María joon gan²i 'e nigajmaa¹a Jesús jo¹o lii². ⁴⁶ Pe 'inlii¹³ 'in tsá² do ngaliin² nij-maa¹³a tsá² fariseos júu³ jilaa²¹ 'e niganii²¹ 'e gajmaa¹a Jesús. ⁴⁷ Joon 'in tsá² fariseos do joongi coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do gaun-caain²¹ yaai coon¹³ jileei²¹ tsacøø¹³ joon gajin²in:

—¿'Ee ijmo²¹o'? 'In tsanuu¹ no 'áa¹mo jmo¹o li² milagro. ⁴⁸ Wana tuu²¹²na¹ 'ino, jilee²¹mo jo¹o ilíin². 'I. Joon 'in tsá² 'oo¹o to² Roma ijaliin² 'e jafiin²mo cwo¹ fee¹ tyi¹ joongi ija¹iin²mo jna¹.

⁴⁹ Pe jaain²¹ jee²¹² 'ii do 'in sii²¹ Caifás 'in tyu² to² fii²¹² untsá² jii²¹ joon gajin²in:

—'Naa' jo ñi²ii¹ jii¹³xu, ⁵⁰ jon'gi li²naa¹ 'e tyá² tyi-o¹ 'e júuin² jaan²¹mo tsañuu¹ tya¹ goo²¹o' lagi 'e 'iin²in la tóø² li saan²¹an¹.

⁵¹⁻⁵² Pe Caifás do jo gajin²in jii¹³ 'e 'øø¹tsi 'ña'a, Dios gacwo¹ 'ii 'e ga'øø¹tsi 'e faa²¹a do 'e ijúuin² Jesús 'wii²¹² tya¹ jileei²¹ 'in seein²¹ Israel. Jon' ijúuin² 'wii²¹² tya¹ jii¹³ tsá² 'in seein²¹ Israel pe ijúuin² tya¹

iuncaain²¹ jileei²¹ joo¹on Dios 'in née¹i li caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹. 'E gacwo¹o Dios 'ii 'e ga'øø¹tsi-la do tsu¹ 'wii¹³ tsafeei¹ tyu² to² fii²¹² untsá² 'ii. ⁵³ Ca jmi²¹² joon gasii²¹ 'in tsá² 'oo¹o to² do seein²¹ Israel xiiala ijngaa¹³i Jesús.

⁵⁴ Wii¹³ joon jo li² ngi¹gi Jesús jee²¹² tsá² seein²¹ Israel, joon gacwa¹o fu li¹ Judea joon gangóo¹o co¹ coon²¹ cwo¹³ tyuu²¹ fu li sii²¹ Efraín. Joon do-o gajaan¹an coon¹³ 'in ngi¹i coon¹³on.

⁵⁵ Joon xu¹ 'ná'gi ti jmi²¹² pascua tya¹ tsá² Israel. Joon fúu¹mo tsá² 'in née¹i 'e fuu²¹ náa¹ la caain²¹ co¹ Jerusalén ngaliin² fu Jerusalén nu¹gi lagi iti² jmi²¹² pascua 'e tsaruuin¹³ yaai joon coon¹³ la joon lityúu¹. ⁵⁶ 'In tsá² jalíin²in Jerusalén ngii¹ 'naa²¹i Jesús joon la 'ii²¹² taa² inuu¹ cwo¹ fee¹ do unngii¹ ruu²¹:

—Xiiala lii²u, ¿ti ijó¹o li ti jmi²¹² lo 'owa jo jó¹ 'ee?

⁵⁷ Joon 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tyu² to² untsá² nityu²u to² wana 'in niñii²in xiia¹ tyiin¹in Jesús joon 'ná¹ cwatyajmaa¹³ 'ido 'ii júu³ tsu¹ joon isaan¹mo 'ido.

12

Jaain²¹ tsami² xée²i Jesús jmi²¹ jmafuu²¹

¹ Jñuu² jmi²¹²gi 'ná¹ ti jmi²¹² pascua gangó¹on Jesús fu Betania li tyiin¹ Lázaro 'in gaunjiin¹in Jesús jee²¹² lii²¹². ² Joon do-o gatyaa¹ tyú² 'e dø²ø tsá² 'e jløø³i 'e tyiin¹ Jesús jee²¹² 'ii. Marta tyaa¹ 'uunñi² 'e mesa la 'ii²¹² tyiin¹ Lázaro coon¹³ Jesús gø¹²ø. ³ La 'ii²¹² joon tyei² María tyiin¹an jmi²¹ jmafuu²¹ 'éein³ ti coon²¹ tsa² litro 'e tyiin¹ moo³ 'áa¹mo. 'E jmi²¹ jmafuu²¹ 'e sii²¹ nardo do gasóon²on tii² Jesús joon mo ngayuui¹³ joon tsifu gasii²¹i coon¹³ jna² tyi¹i. Joon la caain²¹ tsi inuu¹ garø¹i jma² tya¹ 'e jmi²¹ jmafuu²¹ do. ⁴ Joon jaain²¹ 'in tsá² tya¹ Jesús 'in sii²¹ Judas Iscariote, joo¹on Simón, 'in ti li 'ni¹i Jesús gajin²in:

⁵ —¿'Ee li¹ jo ga'ni²¹² 'e jmi²¹ jmafuu²¹ do 'e uncoon¹³ tya¹ 'in tanii²in tsu¹ tyiin¹ la ti 'e jnaa¹a tsá² jee²¹² coon²¹ jii²¹?

⁶ Pe Judas do jo gajin²in wa¹ 'e jo¹ 'nee¹i tsá² tañii²in, 'e gajin²in la do tsu¹ 'uun²¹ 'ii joongi tsu¹ 'wii¹³ 'e 'ii-o náa¹ cwo²¹o tu¹mi² taa¹³ cuu². Joon 'wo¹o 'e cuu² taa¹³ tsi. ⁷ Joon gajin² Jesús sii²¹i Judas do:

—Jo jni³ nu'u, tsu¹ lawa 'e sóon²i jna mi 'á¹na. ⁸ Coon²¹ tóø²mo seein²¹ tsá² tanii²in jee²¹² 'naa¹ 'e li² uncóon¹³oon¹ pe jna jo coon²¹ tóø² iseen²¹na jee²¹² 'naa¹.

Síi¹i 'in tyu² to² untsá² 'e jngaa¹³mo Lázaro

⁹ Joon mo galiñii¹ tsá² Israel 'e tyiin¹ Jesús fuu²¹ Betania joon 'áa²mo fúu¹ ngaliin² nga-jøø²¹²i Jesús, jon' wa¹ jii¹³ 'e 'iin²¹²in níi²in Jesús 'e 'iin²¹²in níi²mo jon Lázaro 'in gaj-maa¹a Jesús gajii¹in jee²¹² lii²¹². ¹⁰ Joon

gasii¹ 'in tsá² tyu² to² untsá² do røø²¹ 'e jngaa¹³ mo jon Lázaro, ¹¹tsu³ 'wii²¹² tya' 'ido-o fúu¹ mo tsá² Israel jo¹ o galii¹ Jesús joon gatuu² mo 'in untsá² do.

Mo ga¹² Jesús Jerusalén

¹²Fúu¹ mo 'áai¹ tsá² 'in gangaliin² Jerusalén li ti jmi²¹² pascua. Mo jná² joon mo galiñi¹ 'in tsá² fúu¹ do ityi¹ a Jesús 'e fuu²¹ do, ¹³joon ganga'naa¹ a ni moo²¹ joon ga'woo²¹ ni ngajeen¹ in Jesús, joon faa²¹ a tá¹, jin²¹:

—'In tyú¹ mo Dios! 'In cwa³ mo 'in gajó² cwáain¹ tya' Nā'nū¹ 'u! 'In cwa³ mo 'in Róø¹³ tya' tsá² Israel!

¹⁴Joon Jesús gatsee²¹ jaain²¹ bu³ joon gacwó² 'ido jiin¹³ la lí² 'e faa²¹ a ni jí² tya' Dios:

¹⁵Jo toon² on' fo²-oo' tsá² seen²¹ fuu²¹ li sii²¹ Sion.

Jóø² duu' no-o cwéi¹ Róø¹³ tyii¹, tyiin¹ jaain²¹ bu³.

¹⁶La mo 'láa² 'wii²¹² jo 'øøi²¹-tsi 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Jesús jilaa²¹ 'e nigali². Pe mo ngayuui¹³ gangai² Jesús fu nū¹ fú² joongi gati²-tsi 'e jilaa²¹ 'elo 'e toon²¹² ni jí² 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' Jesús joon la joon nigajmaa¹ a tya' 'ido.

¹⁷'In tsá² 'in nitéen² in coon¹³ Jesús la mo gatø² Jesús Lázaro 'oo² 'aan¹ joon gaunjiin¹ o jee²¹² 'li²¹², 'in tsá² do 'áa¹ mo tyaa¹ a júu³ cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e ganí². ¹⁸Tsu 'wii¹³ 'e júu³ gatyaa¹ 'ido joon ga'woo²¹ 'in tsá² fúu¹ do ngajeen² in Jesús. ¹⁹Joon 'in tsá² fariseos sii¹ la jee²¹² yaai:

—Jóø² oo', jo jmé¹ i tyi' jilaa²¹ 'elo. Níi² duu', jilee²¹ mo tsá² ngaliin² coon¹³ 'ii.

'Inlíi¹³ tsá² faa²¹ a jmi¹ griego 'naa¹ i Jesús

²⁰Jee²¹² 'in tsá² ngaliin² fu li gati² jmi²¹² Jerusalén seen²¹ 'inlíi¹³ 'in nifaa²¹ a jmi¹ griego. 'E nijaliin² 'e un'goo²¹ o Dios. ²¹'In tsá² faa²¹ a jmi¹ griego do gangatyéen¹ 'in co' li siin¹² in Felipe 'in seen²¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida náa¹ cwoo¹³ 'wó² tya' Galilea. 'In tsá² griego do gamii¹ tyani Lii²¹² do sii²¹ 'ido:

—Tsañuu¹, 'iin²¹² na' a nee²¹² na' a Jesús.

²²'In Lii²¹² do ngajmaa¹³ a júu³ Andrés joon mo ngayuui¹³ joon ngaliin² mo je wáai² do ngatyaa¹ a júu³ coon¹³ Jesús. ²³Joon gajin² in Jesús:

—'E gatyí¹ a gati²-i 'ii²¹ 'e untyú² i Dios jna, 'in Ruui²¹ Tsá², mi júun² na. ²⁴'E la ja² mo fuu²¹² uu' naa', wa ca mi² trigo 'e jo jni² tsá² ni 'wó² joon wa jo júun² mo, joon la mo líi²¹² ca mi². Pe wa najún¹ 'e ca mi² do joon 'e iyii¹ a 'láai² gi. ²⁵Jilee²¹ 'in un'øø¹ juncwii²¹ tya' a icaa² mo juncwii²¹ tya' a pe 'in jo tsáai¹-tsi juncwii²¹ tya' 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo iun'øø¹ i juncwii²¹ tya'

'e taa²¹ coon²¹ tøø² mo. ²⁶Wana 'in 'iin²¹² in jma¹ a to² tyu³ na' ná² a 'e jo tiu² jna. Joon doñixiia¹ siin¹³ na joon jon siin¹² in 'in jmoo¹ o to² tyu³ uu. Joon iuntyú¹ mo Nñu³ uu 'ii.

Jesús jmoo¹ o júu³ 'e ti li júuin²

²⁷'No no 'áai¹ ni¹-tsii tya' 'e tsangii¹ na —jin² in Jesús—. ¿'Ee ifo³ oo? ¿Ti lí² fo³ oo: “Nñu³, un'øøi¹ jna wa'a jo cwotyangi² na jilaa²¹ 'e itsangii² na?” Pe jo lí² fo³ oo la joon tsu³ 'ii²¹ joon 'yuu² na. Ifo³ oo: ²⁸“Nñu³, 'ii² 'wo² o coon¹³ 'e la joon un'goo²¹ o tsá² 'nu” —jin² Jesús sii²¹ i jmi²¹ tyiin¹ nū¹ fú².

Joon ganuu¹ un coon²¹ júu³ jó¹ fu nu¹ fú² 'e nijin² in:

—Ni² moo 'ñii¹ a joongi 'éé¹³ moo 'ñii¹ a tún¹ tya' 'e un'goo²¹ o tsá² jna.

²⁹'Inlíi¹³ 'in tsá² téen² in do jin² i:

—Cwaain² 'ñá³ 'in niga'oon² on do.

'In líi¹³ gi gajin² in:

—Jaain²¹ ángel gafee²¹ i Jesús.

³⁰Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Jon' gafaa²¹ a 'e júu³ lo 'wii²¹² tyiajna, 'e gafaa²¹ a 'wii²¹² tyi'naa' oo'. ³¹Pe 'e la no-o gati³ 'e jma¹ a Dios 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon la no i'wó¹ mo Dios 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹. ³²Joon mi sá¹ i tsá² jna tsaa' 'mó² joon ityiin²¹ an jna jilee²¹ tsá² —jin² Jesús.

³³Joon coon¹³ la joon gajmaa¹ a 'e i'øøi²¹-tsi tsá² xiiala mi júun² in. ³⁴Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Ninú³ oo' o li faa²¹ a jí² tya' ley tyii¹ 'e Cristo seen²¹ coon²¹ tøø² mo. ¿Xiiala li 'e foo²¹ o 'e ná¹-a sá¹ i tsá² tsaa' 'mó² 'in Ruui²¹ Tsá² no? ¿'iin 'in Ruui²¹ Tsá² no?

³⁵Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Joon jee²¹² 'naa' coo²¹ gi jí² pe coon²¹ catá²-a. Ngii² 'li 'ii²¹², 'e jnéé² mogii¹ coon¹³ 'e jí² lo tsu joon jó¹ linuu²¹ li ngii² 'ii', tsu 'in ngi¹ i li nuu²¹ jo ñii¹ xiiafu tsáa¹. ³⁶Jo¹ cwoliin² naa' 'e jí² lo la 'ii²¹² 'e 'oo² gi' tsu coon¹³ la joon iliin² naa' tsá² tya' 'e jí² lo.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² in 'e júu³ lo, ganga² mo Jesús, ganga'mée¹³ mo 'ña¹ a tya' 'in tsá² do.

'Inlíi¹³ tsá² Israel jo jo¹ 'lii² i Jesús

³⁷Jesús gajmaa¹ a 'láa² mo lí² milagro 'e ni-jóø² 'in tsá² do pe jo jo¹ lí² mogi, ³⁸tsu 'ná¹ gi 'e litin¹³ jiiin¹³ la li 'e nigataan¹ an ni jí² 'in tsá² 'in gacwo¹ o júu³ tyú² ca la jéi¹ 'in sii²¹ Isaias:

Nā'nū¹ 'u, ¿'iin 'in jo¹ nilii² júu³ tyú² tyi'?

¿'In niga'e² Nā'nū¹ 'u' 'ii²¹ tya'a?

³⁹Tsu 'wii¹³ joon jo lí² jo¹ líi² 'in tsá² do. Joon gataan¹ an Isaias ni jí² tya'a:

⁴⁰Dios 'e gajmaa¹ a tiu² 'ido joongi gajmaa¹ a 'e waa²¹ alma tya' 'ido,

tsu joon jo cwolijóø²ø² 'ido coon¹³ unní¹i
joongi jo cwo'øøi²¹-tsi coon¹³ alma
tya'a,

joongi jo cwojalíin² fu li siin¹³na wa 'e
un'láa²na.

⁴¹ Isaías gajin²in 'e júu³ lo tsu 'e gacií¹o 'e tyá²
tya' Jesús. Joongi 'e tyá¹ 'ido júu³ 'wii²¹tya'a.

⁴² Fúu¹mo 'in tsá² Israel jo¹o líi²i Jesús pe jo
faa²¹a la joon jee²¹² tsá² tsu 'wii¹³ 'gøø²¹mo
tsá² fariseos. Cagi tsacøøi¹³ seein²¹ Israel
jo¹o líi²i Jesús. Li 'goo²¹o wa gatyíi¹in tsá²
'ii fu caluu cwo¹. ⁴³ 'In tsá² do 'iin²¹²in 'e
seein²¹ tyá²gi coon¹³ tsá² lagi wa 'e iseein²¹
'ido tyá² coon¹³ Dios.

Júu³tya' Jesús faa²¹a ijmáa¹ 'a 'ii²¹tya' tsá²

⁴⁴ Joon Jesús gafa²¹a tá², jin²in:

—'In jo¹ líi²i jna jon' jiiin¹³ jna jo¹ líi²i, jo¹o
jon líi²i Ña¹'u' 'in gasii¹in jna. ⁴⁵ 'In níi²in jna
níi²mo jon 'in gasii¹in jna. ⁴⁶ Gagoo²¹²oo ni
cwoo¹³ juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² coo²¹ joon
jileei²¹ 'in jai² líi²i jna jo ján¹ li 'ii¹i nuu²¹.
⁴⁷ Wana seein²¹ 'inlíi¹³ nuu¹un júu³ tyiia,
joon jogi unjíi², jon' jna jmá³a 'ii²¹ tyá'a
tsee¹³i li 'líi³, tsu jo gagoo²¹²oo 'e jmá³aa
'ii²¹ tyá' tsá² 'e tsaliin² li 'líi³ 'in taain²¹² ni
cwoo¹³ juncwii²¹. Pe gagoo²¹²oo 'e jmá³aa
'e tiin¹³mo tsá². ⁴⁸ 'In jo tsáai¹-tsi jna joongi
jo unjíi² júu³ tyiia ní³oo¹ coon²¹ 'e 'lei² 'ii
li 'líi³. 'E júu³ nifo³oo 'e joon 'e 'lei² 'ii li
'líi³ jmí²¹² mi 'iin² juncwii²¹. ⁴⁹ Tsu jo fo³oo
'e øøi²¹-tsii 'ñii¹a, Ña¹'u', 'in gasii¹in jna-a,
'ii gacwo¹o jna jilaa²¹ 'e 'ná¹ fuu²¹²uu tsá²
joongi 'e 'ná¹ 'e³ee tsá². ⁵⁰ Joon ñi³oo jilaa²¹
to² tyu² Ña³u cwo¹o tsá² juncwii²¹ tyá'a 'e
taa²¹ coon²¹ tøøi². La joon 'e fo³oo lo fo²oo
jiiin¹³ la to² tyu² Ña¹'u' jna.

13

Jesús run²un' tii² tsá² tyá'a

¹ 'Yiia¹³ cwoun¹ló¹ pascua galiñii¹i Jesús 'e
gati²i 'ii²¹ 'e itii² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³
juncwii²¹, joon itse²mo fu li tyiin¹ Jmii²¹.
'Áa¹mo gali¹iin²¹²in tsá² tyá'a 'in taain²¹² ni
cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon la no 'e í¹mo 'ña'a
jiiin¹³ la ti 'e gali¹iin²¹²in tsá².

²⁻⁴ 'In 'líi³mo ní³i³ alma tyá' Judas Iscari-
ote, jóon¹on Simón. Joon Judas do 'i¹-tsi 'ñii¹i
Jesús. Pe Jesús niñii¹o 'e gajó²o li tyiin¹³in
Dios Jmii²¹ joongi joon itsee¹³i tún¹. Joongi
niñii¹o 'e Jmii²¹ do-o nigacwo¹ 'ii to² 'e tyu²o
to² jileei²¹. Tsa 'wii¹³ joon la 'ii²¹² 'e tyiin¹³in
gø¹ø¹ 'i canu²¹ coon¹³ tsá² tyá'a joon gaj-
maa¹ a siin¹²i li si² mesa joon gatyíi¹o 'mu²
cwa²¹ 'e tyi²i. Joon ga'aa²¹i coon²¹ 'mi²
toalla nuu²¹i. ⁵ Joon gatyíi²¹a jmi²¹ tsi
coon²¹ 'ú¹ ñi³. Joon galáa² 'wii²¹² run²un'
tii² tsá² tyá'a, joon gauntyuu²¹o coon¹³ 'mi²
toalla 'e in'aa¹³ 'ñuu²¹i.

⁶ Joon mo gati² irun²un' tii² Simón Pedro,
joon gajin²in 'ido:

—Ña¹'ñu¹'u', ¿ti 'nu iruun¹³un' tii³ jna?

⁷ Joon gañii¹i Jesús:

—Jo øøi²¹-o'o la no 'e jmóo³oo pe ciiin²¹xu
i'øø²¹mo-o'o.

⁸ Pe Tá³ dogi gajin²in:

—Jo jmí²¹² ruun¹³un' tii³ jna.

Joon gajin²in Jesús:

—Wa jo ruun¹³un' tii³i jo lí² liin²u tsá²
tyiia.

⁹ Joon gajin² Simón Pedro:

—Wana 'e la joon, Ña¹'ñu¹'u', jon' jiiin¹³
tii³ii ruun¹³un', ruun¹³o'o cwóo³oo joongi
mootyi³ii.

¹⁰ Pe gajin²in Jesús sii²¹i Tá³ do:

—'In ningayuui¹³ galo¹o jo li 'ná¹ idyii¹i
tyá'a jiiin¹³ tii²o 'ná¹ idyii¹i tsa nilo¹o. Joon
nilaa¹naa' xufiin¹³ jo jilee²¹naa'.

¹¹ Tsa niñii¹o Jesús 'iin'in'ñi¹i 'ii'wii¹³ joon
jiiin²in: "Jo mo laa¹naa' jilee²¹naa'."

¹² Joon mo ngayuu¹³ garun²un' tii² 'ido
jileei²¹ joon gaci¹o siin¹³in 'mu² cwa²¹ do
tún¹, joon gacwo²o tún¹ li si² mesa. Joon
gajin²in sii²¹i tsá² tyá'a do:

—¿Ti øøi²¹-oo 'e nijmá³aa? ¹³ 'Naa'
fuu²uu' jna: "Tifo² tyi'." Joongi gasii²ii'
jna: "Ña¹'ñu¹'u'." Joon 'e tii²¹mo² fuu²uu'
jna la joon tsa 'ii jna. ¹⁴ Joon wana jna
garuun¹³un' tii¹³ii' joon líi¹mo² Tifo² tyii'
joongi Ña¹'ñu²uu', la joon jon 'naa' 'ná¹ jon
rúun¹³un' tii² ruu²¹naa'. ¹⁵ Jna-a ni'e²ee
'naa' xiiala 'e jmaa²aa' jiiin¹³ la li 'e nigajmá¹
jna. ¹⁶ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jiiin¹³
jaain²¹ tsa'leei¹³ jo fee¹'i la feei¹ ñifi²¹²i. Ce
jiiin¹³ jaain²¹ 'in sii¹i tsá² wa 'e feei¹gi lagi
'in sii¹in 'ii. ¹⁷ Joon wana øøi²¹-oo' elo,
jløø¹³mo² wa' jmo²oo'.

¹⁸ 'Pe jo fo²oo 'wii²¹² tyii' jilee²¹naa'. Jna
niñii²oo 'iin' 'in nityi¹³na. 'Ná¹-a untiin¹³ la li
'e faa²¹a ni jí² tyaa¹³ júu³ tyá² tyá' Dios 'e
jin². "Jaain²¹ 'in gø² coon¹³ jna nijmaa¹a
'e gø² tyiaina." ¹⁹ Jmo¹³oon 'naa' júu³ jéei¹
tsu joon mi lí² 'e ja²mo líi²naa' 'e jna-a Cristo
jiiin¹³ la li 'e nifuu²¹²uu 'naa'. ²⁰ 'E la ja²mo
fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in 'ii²¹i 'in gasii²na,
'ii²¹mo jon jna. Joon jileei²¹ 'in 'ii²¹i jna
'ii²¹mo jon 'in gasii¹in jna.

Jesús tyaa¹a júu³ 'e Judas 'in'ñi¹i 'ii

²¹ Joon mo ngayuu¹³ gajin²in Jesús 'elo
joon galityin²-tsi 'áa¹mo alma tyá'a joon
gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹² jee²¹²
'naa' i'ni¹mo jna.

²² Joon 'in tsá² tyá'a do galáa² 'wii²¹² jøø²i
ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹ jo ñii¹i naa¹ 'in
jin²in Jesús. ²³ Jaain²¹ jee²¹² tsá² tyá'a do 'in
'nee¹i Jesús 'áai¹ tyiin¹in gø¹²ø caa¹i li tyiin¹
Jesús. ²⁴ Joon Simón Pedro do gajmaa¹ a lí²

tya'a wa'a cwounngii¹ i'in 'in 'i¹i Jesús 'e faa²¹a la do. ²⁵Joon 'in tsá² do 'in 'nee¹i Jesús joon ganityéen¹ in tyan'gi joon jin² in:

—Ñá'ñu¹'u, ¿'lin 'in 'ee¹u'u?

²⁶Joon gajin²i Jesús:

—'Oo³duu coon²¹ 'no³ 'iñi¹ tsi 'uunñi², joon 'in cwo³oo do, 'ii do.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² in la joon, joon ga'oo²¹o 'no' 'iñi¹ do tsi 'uunñi² joon gacwo¹o Judas Iscariote, jóon¹on Simón.

²⁷Joon tsifuu mo gatii²i Judas 'e 'iñi¹ do joon ga'i²i 'in 'lii³ alma tya'a. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'E 'nogi jmaa²¹a, jmaa²¹a jmoono.

²⁸Pe jiin¹³ jaain²¹ 'in 'nee¹i gø²ø ni mesa do jo mo 'øø²¹mogi-tsi 'e 'wii²¹² 'e gajin² in 'ido la do. ²⁹Joon tsu 'wii¹³ Judas do 'e 'in 'mo³o tu'mi² taa¹³ cuu², 'inlii¹³ ga'i¹-tsi 'e Jesús sii²¹i 'ido 'e tsalá¹a 'e 'ná² tya' mi ti jmi²¹² siXu 'e cwo¹Xu tsá² tani² cuu². ³⁰Joon mo ngayuui¹³ gøø²¹ø Judas 'e 'no³ 'iñi¹ do joon gacwo¹o tsifu tsu canu²¹.

Jesús tyu² to² 'e 'ná¹ 'nee¹mo tsaruu²¹i

³¹Mo ngayuui¹³ cwo¹i¹ Judas, joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—La no ini²i tsá² 'e 'ya²gi tya' 'in Ruui²¹ Tsá². Joon 'wii¹³o ini²i tsá² 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹. ³²Joon wana 'in Ruui²¹ Tsá² do 'é²e 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, joon Dios Jmii²¹ i'é²o jon 'e 'ya²gi tya' jóon¹on. Joon la jmoono ijmáa¹a. ³³Tsaru¹u, jo taain²¹²gii coon¹³ 'naa' 'wóo². 'Naa' i'naa¹³moo' jna, pe la li 'e gafuu²¹²uu 'in tsá² Israel do la joon fuu²¹²uu 'naa': Jo lí² cwoliin²naa' fu li nii¹³ jna. ³⁴Icwo³oo 'naa' 'e júu³ 'múui² lo 'e jmaa²aa': 'e un'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. La 'nee¹na' naa' la joon jon 'ná¹ 'e 'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. ³⁵Si na 'nee¹mo ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jilee²¹mo tsá² seein²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ illi³o 'e 'naa'oo' líi¹naa' tsá² tyiia.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e Pedro jo røø¹i cwii¹in Jesús

³⁶Joon Simón Pedro gaunngii¹ sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu cwo²u, Ñá'ñu¹'u?

Joon gajin² Jesús:

—Fu li nii¹³ jna jo lí² cwo²u la no coon¹³ jna pe ciin²¹gi ñi¹³u'un.

³⁷Joon gajin² Tú³:

—Ñá'ñu¹'u, ¿'Ee li' jo lí² tsaa²¹a caain²¹? La no nináa¹ tyú² tyiia 'e júun²na 'wii²¹² tyi'i.

³⁸Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo¹ nináa¹ tyú² tyi'i 'e júun²mo'oo 'wii²¹² tyiia? 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu, pe joon 'e ifo²¹o 'ni¹ naa¹³ 'e jo cwii¹u jna la nu'gi i'ó¹o tuitsáa².

14

Jesús líi¹i fu¹ 'e ngoo¹³ fu li tyiin¹ Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹

¹Faa²¹gi Jesús:

—Jo cwotaan²¹²naa' cu²-oo'. Jo jmaa²aa' cuu¹³-oo' coon¹³ Dios jon'gi cuu¹³-oo' coon¹³ jna jon. ²Fu li tyiin¹ Nu³uu joo²¹ 'áa¹mo li cwá²a tsá². Wa jo la joon lí² nifuu²¹²oo' naa'. Joon inii¹³na nityi³aa tyú² coon²¹ li ni³'i. ³Nii¹³na nityi³aa tyú² joon mi yuui¹³ joon yíia³oo tún¹, yatee²ee 'naa', tsaa²¹a' coon¹³ jna. Joon coon¹³ la joon ili'yii²¹a' coon¹³ jna li tyiin¹³na. ⁴Ñi³'i 'naa' fu li nii¹³na joongi niñi²oo' fu¹ li' li nii¹³na.

⁵Joon gajin² Tomás sii²¹i Jesús:

—Ñá'ñu¹'u, jo ne² jna'a xiia fu cwo²o, ¿xiiala 'e la ne²e' fu¹ li' li cwo²u?

⁶Joon gajin² Jesús:

—Jiin¹³ jna-a 'e fu¹ do, joongi jiin¹³ jna-a 'e júu³ jai², joongi jiin¹³ jna-a cwó³oo juncwii²¹ tya' tsá². Jiin¹³ 'wii¹³ jna-a 'e lí² tyaliin¹ in tsá² li tyiin¹ Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹. ⁷Joon wana galicwii¹moo' jna joon ilicwii¹moo' joon Nu³uu. Ca lano joongi li ngóo¹gi cwii¹moo' Nu³uu joon nijóø²moo'.

⁸Joon gajin² Felipe sii²¹i Jesús:

—Ñá'ñu¹'u, cwo¹³du' jna'a 'e nee²¹²na'a Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹, coon¹³ la joon lín²mo tyii'i.

⁹Joon Jesús-gi gañii¹:

—Ningóo¹ 'áai¹ 'e taan²na jee²¹² 'naa' Felipe, ¿ti joon jo mo cwii¹mogi' jna? Tsu 'in ni² jna ni²mo jon Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹, ¿'ee li' 'e mi²i 'e 'ee¹³na 'naa' Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹? ¹⁰¿Ti jo jo¹ lí²u 'e ngii¹ Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ coon¹³ jna joongi jna ngii³oo coon¹³ 'ii? Jilaa²¹ 'e fo²oo jo fo²oo 'e 'i¹-tsii 'ñii'a. Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ 'in ngii¹i coon¹³ jna, 'ii-o 'in jmoo¹o 'e to² tya'a lo. ¹¹Jo¹ cwoliin²naa' jna 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a ngii²ii coon¹³ Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ joongi 'ii ngii¹o jon coon¹³ jna. Joon wa jo jo¹ lí²naa' jna 'wii²¹² júu³ tyiia jo¹o cwoliin²naa' jna 'wii²¹² tya' jilaa²¹ to² 'e jmóo³oo. ¹²'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in jo¹ lí²i jna ijmá¹o jon la jmóo³oo joongi ijmáa¹a 'e fee¹gi lagi jna tsu nii¹³moo fu li tyiin¹ Ñá'ñu¹'u' Dios Jmii²¹. ¹³Joon jilaa²¹ 'e mi² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna, jna ijmáa³oo tyii' tsu coon¹³ la joon 'i' jóon¹on Dios 'ña'a' jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jmii²¹. ¹⁴Jna-a ijmáa³aa doñi¹ee 'e mi² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna.

Jesús cwo¹o júu³ tya'a isii¹ in 'in Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

¹⁵'Sino 'naa' 'nee¹moo' jna ijmáa²aa' to² tyu³uu. ¹⁶Joon imii³ii tyani Ñá'ñu¹'u' Dios 'e síi¹ in jaain²gi 'in cwo¹ 'naa' fo'fee¹ in sii²¹ Espiritu tya' 'e jai². Joon 'ii ingi¹ coon¹³

'naa' coon²¹ tøøi². 17 'In tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios, jo lí² 'ii²¹in tsu jo lí² jøø³i jogi lí² licwii¹in. Pe 'naa' nicwii¹moo' tsu ngii^o coon¹³ 'naa' joongi i'ii²¹mo alma tyi¹ joon 'e yuu²i coon²¹ tøø²mo. 18 Jo tuu²na 'naa' lawa xuui²¹² 'nii², tsu yia³oo itaan²¹²na coon¹³ 'naa'. 19 Ciin²¹gixu tsá² taan²¹²in ni cwoo¹³ juncwii²¹ jo ní²gi jna pe 'naa' máa¹moo' jna. Joon tsu 'wii¹³ ijiin¹ jna 'wii¹³ joon ijiin¹ 'naa' jon. 20 Joon mi ti jmii²¹² joon, joon ilii¹³ 'naa' 'e yuu²na alma tyá' Ñu³oo joon 'naa'gii¹ taa²'naa' alma tyiajna-a joon jna-gi 'yuu²na alma tyi¹'naa'oo'. 21 jileei²¹ 'in ñi¹i joongi 'in ijmáa¹a to² tyu²uu¹ 'in 'íi¹i yaai 'e ja²'mo 'nee¹i jna. Joongi Ñu³uu ili'nee¹mo jon 'ii, joon jna 'nee¹moo jon. Joon 'íi¹moo jon 'ñii¹a 'ii—jin² Jesús.

22 Joon Judas (jon' Iscariote 'ii) gajin²in sii²¹i Jesús:

—Ñá¹ñu¹'u, ¿'ee li 'íi¹i 'wo'o jna'a pe jo 'íi¹i 'wo'o tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹?

23 Joon gajin² Jesús:

—'In 'nee¹i jna unji²o 'e fo²oo joon ili'nee¹mo Ñu³uu 'ii. Joongi Ñu³uu ijá²oo'o coon¹³on 'e toon²¹²o'na alma tyá'a. 24 Joon 'in jo 'nee¹i jna jo unji²i 'e fo²oo. 'E júu³ tyá² 'e nuu²¹ 'naa' jon' 'e tyiajna, 'e tyá' Ñu¹o' in gasii¹in jna.

25 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo la 'ii²¹² 'e taan¹na coon¹³ 'naa'. 26 Pe Ñá¹ñu¹'u Dios isii¹in 'in Espiritu Tyá² tyá'a coon¹³ 'e la sii²¹ jna 'e cwø³oo 'naa' fo'fee¹. Joon 'in Espiritu do i'e² 'naa' jilaa²¹ joongi 'e untii¹³-oo' jilaa²¹ 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

27 'Coon²¹ 'e tyá² cwø³oo 'naa' 'e tyá² si¹'ii¹-oo' la tyá² 'íi¹-tsii. Joon jo li la li 'e tyá² 'in 'ii¹-tsi tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Jo cu²-oo' jogi jmaa²aa' 'goo²¹oo'. 28 Nináa²oo' 'e ni²oo' 'e nii¹³moo joongi 'e yia³oo 'e taan²¹²na coon¹³ 'naa' tún¹. Joon wana jo¹ 'nee¹naa' jna ilijøø³mo mi líi²'ii' 'e nii¹³na li tyi¹in Ñu¹'u, tsu 'in fee¹'gi 'i lagi jna. 29 Fuu²¹²uu 'naa' 'elo jee¹'gi tsu mi lí² joon jo¹ ilii²naa'.

30 'Jo fú³gii 'láai² 'áai¹ 'naa' tsu nijó¹-o 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo. Joon xafiin¹³ jo to² cwø¹i tyu² jna 31 la joon 'ná¹ lí² tsu coon¹³ la joon ilii² tsá² taain²¹² ni cwø¹³ juncwii²¹ 'e 'nee¹mo Ñu¹'u joongi jmó³oo jilaa²¹ to² tyu²u. Téen²naa' jmaa²aa'. Moo²¹na.

15

Cwáain¹ tyá' wuunjøø³

1 'E²gi Jesús tsá² tyá'a jin²in:

—Coon²¹ wuunjøø³ lí² 'mó² 'ñá² coon¹³ jilaa¹³ cwáa¹ tyá'a. Joon seen²¹mo jaain²¹ 'in un'øø¹i sa³ do. Joon jna-a líi²na lawa 'mó² 'ñá² wuunjøø³ joon 'naa' 'in jai² líi²i jna

líi¹naa' lawa cwáa¹ do. Joon 'e tyá² seen²¹ 'in jai² líi²i Dios li la li 'oofuu²¹ 'in'ii¹³ tyá'a. Joon Ñu³uu líi¹ lawa 'in un'øø¹i sa³ do. 2 Joon 'in un'øø¹i wuunjøø³ tyu¹o jilaa²¹ cwáa¹ 'e jo cwø¹o 'oofuu²¹ pe ji²i to² tyá' jilaa²¹ cwáa¹ 'e cwø¹o 'oofuu²¹ 'e joon cwø¹o 'láai²gi. La joon jmoo¹o Ñu³uu, tyuu¹³i jileei²¹ 'in jo 'in'ii¹³ 'oofuu²¹ tyá'a. Pe jileei²¹ 'in 'in'ii¹³ 'oofuu²¹ tyá'a untyú¹i Dios 'ii wa'a si¹'ii¹³ 'láai²gi 'oofuu²¹. 3 Coon¹³ júu³ tyiia 'e ga'e²ee 'naa' nigalityú¹moo'. 4 Joon la siseen¹³ cwáa¹ wuunjøø³ 'mó² 'ñá², la joon jon 'naa' 'ná¹ seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna la 'in caan²¹na coon¹³ 'naa'. Coon²¹ cwáa¹ wuunjøø³ jo lí² cwø¹o 'oofuu²¹ tyá'a wa jo siseen¹³ 'mó² 'ñá² tyá'a, la joon jon 'naa' jo lí² cwø²oo' 'oofuu²¹ tyi¹ wa jo seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna.

5 'Jna-a líi¹na 'mó² 'ñá² do joon 'naa' líi¹naa' cwáa¹ do. Joon jileei²¹ 'in ngi¹ sicaain²¹ coon¹³ jna joongi jna sican²¹na coon¹³ 'ido, 'láai² 'oofuu²¹ 'in'ii¹³ tyá'a. Tsu 'naa' jo lí² jmaa²aa' jii¹³ xu wa'a jo uncoon¹³ jna 'naa'. 6 Joon jilee²¹ 'in jo jón² sicaain²¹ coon¹³ jna líi¹ la li coon²¹ cwáa¹ wuunjøø³ 'e gap² joon galityuu²¹ joon tsuu¹³u tsá² joon dya² tsá² ni jí² 'e jún¹.

7 'Joon wana ján²naa' sicaan²¹naa' coon¹³ jna joon jo tuu²uu júu³ tyiia lí²-i mi²'ii doñi'ee 'iin²¹²naa' joon cwø³-oo 'naa'. 8 Mo si¹'ii¹³ 'láai² 'oofuu²¹ tyi¹ un'goo²¹o tsá² Ñu³uu joon coon¹³ la joon 'ii¹ 'naa' yaanaa' 'e líin¹naa' tsá² tyiia. 9 'Nee¹moo 'naa' la 'nee¹i Ñu¹'u jna, ngii¹³'ii, jmoo²oo' ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na. 10 Wa'a jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu³uu ngii¹³'ii, jmoo²oo' 'e li'nee¹moo 'naa'. Tsu jmó³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu³uu joon ngii³'ii, jmó³oo' 'e li'neemo jna.

11 'Fuu²¹²uu 'naa' la joon 'e lí² jmaa²aa' jløø³naa' coon¹³ jna joon jo 'ná¹ 'e jløø³naa'. 12 Joon 'e to² tyu³uu li la li 'elo: 'nee¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jii¹³ la 'nee¹moo 'naa'. 13 Joon 'ii¹ tsá² 'ñá² 'e 'nee¹i 'in seen²¹ tyá² coon¹³ mi júun²in 'wii²¹² tyá'o. Jo sá² 'e fee¹gi lijmaa¹a. 14 Joon 'naa' líi¹naa' tsá² seen²¹ tyá² coon¹³ jna wa jmoo²oo' jilaa²¹ to² tyu²uu. 15 Jo mo gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá²lee¹³ tyiia pe gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² seen²¹ tyá² coon¹³ jna, tsu 'in tsá²lee¹³ jo ñii¹ 'e jmoo¹o fii²¹². Pe gafuu²¹²uu 'naa' tsá² seen²¹ tyá² coon¹³ jna tsu ni'e²ee 'naa' jilaa²¹ 'e gasii²¹i Ñu³uu jna. 16 Jo gatyii¹³naa' jna pe jna-gi gatyii²na 'naa' 'e jmaa²aa' to² tyá' Dios joon 'láa²mo 'oofuu²¹ ilisá² tyi¹. Joon 'iin²¹²na 'e wó² taa²¹ 'e 'oofuu²¹ tyi¹ do. 'E la joon icwó¹ Ñu¹'u jilaa²¹ 'e mí¹i tsá² coon¹³ la sii²¹ jna. 17 Joon 'e lo-o to² tyu³uu: 'nee¹moo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

'Ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsí jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ Jesús

¹⁸ Faa²¹gi Jesús:

—Wa 'ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'naa', cwoliñi²'ii' 'e gali'ee²mo 'ido jna nifu. ¹⁹ Joon wa'a 'iin²¹²'naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ili'nee¹mo 'naa' jileei²¹ tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la 'nee¹mo 'in tsá² tya'a catyaa². Pe jna-a ga'woo²¹mo 'naa' jee²¹² 'in tsá² do 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ tsu 'wii¹³ joon 'ee¹mo 'in tsá² do 'naa' tsu jo líi¹'naa' tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹. ²⁰ Untii¹³.'oo' 'e júu³ gafuu²¹²uu 'naa': "Jo fee¹gi jii¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ lagi fii²¹²." Wana ga'øø¹ 'in tsá² do jna, la joon jon in'øøi²¹² 'naa' jon. Joon wana gajmaa¹ a nuu¹³un tsá² júu³ tyiia la joon jon ijmá¹ a nuu¹³un júu³ tyii'. ²¹ Joon tsu 'wii¹³ jo cwii¹in 'in tsá² do 'in gasii¹in jna ijmá¹ a jilaa²¹ 'elo tyi'naa' tsu líi¹'naa' tsá² tyiia.

²² Joon wa mo'o jo gagoo²¹²oo fuu²¹²uu 'in tsá² do jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe gagoo²¹²oo joon nano jo tí²igi 'noo¹o tsaa². ²³ Joon jileei²¹ 'in 'ee¹i jna 'ee¹mo jon Ñu³uu. ²⁴ Joon wa mo'o jo gajmaa³aa jee²¹² 'ido to² 'e jo gajmaa¹ a jii¹³ jaain²¹ jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe gani²i 'in tsá² do jilaa²¹ 'e gajmaa³aa, gali'ee¹mo 'in tsá² do jna, joon gali'ee¹mo Ñu³uu. ²⁵ Pe 'ná¹ lí² jilaa²¹ 'elo 'e coon¹³ la joon lí² untiin³in 'e júu³ taa¹³ ley tya'a 'e jin²: "Xafii¹³ jo tí²i gali'ee¹mo 'in tsá² do jna."

²⁶ 'Sii³na 'naa' 'in Espí¹tu 'e la Jai² 'in jai¹ fu li tyiin¹ Ñu¹'u, ijó¹o cwáain¹ tya' Ñu¹'u. Joon mi jó¹ ifaa²¹o 'wii²¹² tyiia. ²⁷ La joon jon 'naa' isii²¹²'naa' tsá² 'wii²¹² tyiia tsu gangi²'ii' coon¹³ jna ca mo 'wiin²¹².

16

¹ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo tiui¹-'oo'. ² I'woo¹mo tsá² 'naa' caluu cwo¹ sinagogas tya'a joon ti li tyiia¹ jmi²¹² mo líi²i 'in tsá² 'in ingaa¹³; 'naa' 'e jmoo¹o to² tyu² Dios. ³ Jmoo¹o la joon tsu jo mo galicwii¹in Ñu¹'u jon'gi galicwii¹in jna. ⁴ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo joon mi lí² joon itisii¹³.'oo' 'e gafuu²¹²uu 'naa²¹—jin² Jesús.

'Ejmoo¹o 'in Espí¹tu Tyú² tya' Dios Jmii²¹ Faa²¹gi Jesús:

—Jo gafuu²¹²uu 'naa' 'elo mo 'wiin²¹² tsu taan²na jee²¹² 'naa'. ⁵ Pe nano nii¹³mo fu li tyiin¹ 'in gasii¹in jna. Joon jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' nigaunngii¹; xiiafu nii¹³na. ⁶ Lí¹ jmoo²oo' fa¹³ tsu 'wii¹³ fuu²¹²uu 'naa' 'elo. ⁷ Pe fuu²¹²uu 'naa' la jai': 'e tyú²gi tyii' 'e nii¹³na, tsu wa'a jo nii¹³na jo ijó¹ ingi¹ coon¹³ 'naa' 'in icwo¹o 'naa' fo'fee¹. Pe wa nii¹³na isii²na 'ido. ⁸ Joon mi jó¹ 'ido 'in tsá²

taain²¹² juncwii²¹ icon²¹ cwáain¹ 'ña'a' 'e jo røø²¹ 'i-tsi cwáain¹ tya' 'e røøi²¹ tsaa², jon'gi cwáain¹ tya' xiiala ngi¹ tsá² tyá² tyani Dios, jon'gi røø²¹ 'i-tsi cwáain¹ tya' ijmá¹ a Dios 'ii²¹ tya'a. ⁹ Røø²¹ tsaa² tsu jo jai² líi²i jna. ¹⁰ Joon iliñi¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ tsu nii¹³na fu li tyiin¹ Ñu¹'u. Joon jo móo¹gi²¹ jna. ¹¹ Joon iliñi¹ 'in tsá² do ijmá¹ a Dios 'ii²¹ tya' tsá² tsu nigajmaa¹ a 'ii²¹ tya' 'in líi¹³ 'in tyu² to² fu juncwii²¹ lo.

¹² 'Áai¹ 'láai² jilaa²¹ 'e 'i-tsii fuu²¹²uu 'naa' pe nano 'naa' jo líi¹'ii' 'ii¹³'naa'. ¹³ Pe mi jó¹ 'in Espí¹tu 'e la Jai², 'ii' 'in 'e² 'e 'naa' jilaa²¹ 'e la jai², tsu jo ifaa²¹ a 'in Espí¹tu do cwáain¹ tya' 'ña'a. Ifaa²¹o jii¹³ jilaa²¹ 'e ninúu²un, joon isii²¹ 'naa' jilaa²¹ 'e 'ná¹ lí². ¹⁴ Funtyúu¹ jna tsu i'e² 'e 'naa' júu³ tyiia. ¹⁵ Joon jilaa²¹ júu³ tya' Ñu¹'u la joon jon júu³ tyiia. Tsu 'wii¹³ joon lí²-i fuu²¹²uu 'naa' 'in Espí¹tu do i'e² 'e 'naa' júu³ tyiia.

Fai³ seen²¹naa' pe ilijløø³mo'

¹⁶ 'E coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹mo' jna pe jee¹gi²¹ joon imáa¹mo' jna tún¹ tsu nii¹³na fu li tyiin¹ Ñu¹'u —jin² Jesús.

¹⁷ Joon gaunngii¹ 'in tsá² tya'a do la jee²¹² 'ii:

—'Ze'ee cwoo¹ 'i'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ no 'e gatyaa¹ 'ido? Gafaa²¹ a jna' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo nee²¹²mo' pe mi lí² ciin²¹ gi²¹ nee²¹²mo' tún¹. Joon jin²in 'e lí² la joon tsu tse³mo li tyiin¹ Ñu¹'u. ¹⁸ 'Ze'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya'a 'e jin² "coon²¹ nogi jó¹?" Jo øøi²¹-tsi' ee faa²¹ 'ino.

¹⁹ Joon galiñi²mo-tsi Jesús 'e 'in tsá² do 'iin²¹ jii¹³in unngii¹ tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Jna gafuu²¹²uu 'naa' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹mo' jna, joon ciin²¹ gi²¹ imáa¹'naa' jna tún¹. ¿Ti 'inoo júu³ tyiia 'e sii¹³'ii' jee²¹² yaanaa'? ²⁰ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', icii²'ii' 'e joongi fai³ jmoo²oo' pe 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ lo, jløø³mo 'e seen²¹in. Joon xafii¹³ fa¹³ jmoo²oo', 'e fa¹³ do jmoo²oo' ilisi²'i 'e seen²¹mo' jløø³mo'. ²¹ 'E lí² la li mo liseein²¹ yuun²¹. Wúu¹ ni² 'in sáa³ yuun²¹ do tsu gati² 'ii²¹ iliseein²¹ yuun²¹ tya'a. Pe mo galiseein²¹ yuun²¹ do jo tí²gi-tsi sáa³ 'e wúu¹ gani²¹ do tsu jløø³mo 'áai¹ 'e galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹. ²² La joon jon 'naa' jmoo²oo' fa¹³ nano pe la joon góo³oo ya-jøø²'na 'naa' tún¹ la joon jløø³ alma tyii' 'áai¹. Joon jii¹³ jaain²¹ jo lí² tyii¹ 'e jløø³ yu alma tyii'.

²³ Joon mi tí² jmi²¹² joon jo 'e iunngii¹'ii' jna jii¹³ xu. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Ñu¹'u icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e mi¹³'ii' coon¹³ la sii²¹ jna. ²⁴ Ca nano jo mo gami²'ii' coon¹³ la sii²¹ jna jii¹³ xu. Mí³ 'naa' joon i'ii¹³'naa' 'e coon¹³ la joon ilijløø³'naa' 'áai¹.

'E nali²i Jesús 'e sá² juncwii²¹

25 'Nifuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ jñii²i pe ti li tí² 'ii²¹ 'e jo fuu²¹²gii júu³ jñii²i pe ifuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tyá' ñu³uu coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹. 26 Joon mi tí' jñii²¹² joon imi²i' coon¹³ la sii²¹ jna pe jo 'ná'gi mi³ii tyani ñu¹'u' 'wii²¹² 'naa' 27 tsu 'ña'a ñu¹'u' 'nee¹mo 'naa'. 'Nee¹mo ñu¹'u' 'naa' tsu 'wii¹³ gali'nee¹'moo' jna, joon jo¹o líi²'naa' 'e Dios gasii²¹in jna. 28 Gajúu³uu fu li tyíin¹ ñu¹'u' joon gagoo²¹²oo 'e juncwii²¹ lo. Joon nano itá³uu 'e juncwii²¹ lo joon nii¹³moo tún¹ fu li tyíin¹ ñu¹'u'.

29 Joon gajin²in tsá² tyá'a sii²¹i Jesús: —Nano foo²¹gi¹ coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹ jo foo²¹gi¹ coon¹³ júu³ jñii²i. 30 Ni lee²¹e'e cwáain¹ 'e ñi²i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², joon jo 'ná' wa'a unngii¹ tsá² 'nu. Tsu 'wii¹³ joon jo¹o líi²'na'a 'e gañi²i li tyíin¹ Dios Jmii²¹.

31 Joon Jesús-gi gañii¹: —¿Ti jo¹ jo¹o líi²'naa'? 32 Ijó¹o 'ii²¹ joon 'ii²¹ joon ixee²¹'moo', joon ituu²'moo' jna. Pe jo 'ñii'a 'e jón³oon tsu sii¹³mo ñu¹'u' coon¹³ jna. 33 Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo cu³-oo' coon¹³ jna joon coon¹³ la joon seen²¹'naa' tyá². La 'ii²¹² taan²¹²'naa' jee²¹² tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ imoo²'oo' wúu¹. Pe tá² taain²¹²-oo' tsu nigali¹'oo 'e sá² juncwii²¹ —gajin² Jesús.

17

Faa²¹a Jesús júu³ tyá² tyá' tsá² tyá'a

1 Joon mo ngayuu¹³ gafaa²¹a Jesús 'e júu³ no joon gasaa¹³a níi¹ gajó²ó² ñu¹'fú² joon gafaa²¹a júu³ tyá², gajin²in:

—Ñu³, 'e gati² 'ii²¹ tyiia. Untyúu¹³u yuun²¹ tyi'i, joon coon¹³ la joon jon iuntyúu¹ 'ni. 2 'Nu nigacwo²o 'ii²¹ yuun²¹ tyi'i 'e lí² tyu²o to² jileei²¹ tsá². Joon lí² cwoo¹o coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo jileei²¹ 'in gacwo¹³mo 'ido. 3 Joon 'e juncwii²¹ do 'e taa²¹ coon²¹ tó²mo lí la lí 'e cwii¹mo 'in tsá² do 'nu, 'in jaan²¹mo Dios 'in jai² joongi 'e cwii¹mo jon Jesucristo 'in gasii¹un.

4 'Jna nigauntyúu¹moo 'nu jii¹³ la taan²na fu juncwii²¹ lo, joon gajmaa³oo jii¹³ la tí² to² gatyu²u jmaa³aa 5 Joon nano, ñu³, cwó²o 'e siin¹³na tyani¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tyiia 'e ga^ooo²mo mo tyiin¹na coon¹³ 'nu la nu¹gi garón¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

6 'Niga'e²ee 'in tsá² 'in ga'woo²u jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ xiiala líi²u. Ga'wóo²u 'in tsá² do wa'a cwoo¹³u jna. Tsá² tyi'i 'ido joon gacwo¹³u jna 'e liin¹mo tsá² tyiia. Joon 'in tsá² do gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tyi'i. 7 Joon galiñii¹o 'e 'nu gacwo²o jna jilaa²¹ 'e sá² tyiia. 8 Joon gacwo³oo 'in tsá² do 'e júu³ tyi'i 'e nigacwo¹³o jna, joon

ga'ii¹mo. Gacón²o cwáain¹ 'e gagoo²¹²oo fu li tyiín¹u'un joon ja²mo líi²i 'e gasii¹un jna.

9 'Joon mi³ii tyani¹ 'wii²¹² tyá' 'in tsá² do 'in gacwo²¹³u jna tsu tsá² tyi'i 'ido. Jo mi³ii 'wii²¹² tyá' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹.

10 Jileei²¹ tsá² tyiia líi²i jon tsá² tyi'i. La joon jon 'in tsá² tyi'i líi²i jon tsá² tyiia. Joon 'wii¹³ jmoo¹o 'ido 'e tyá² faa²¹ tsá² tyá² tyiia.

11 'Jo joon²gii ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nii¹³moo ini³ii coon¹³ 'nu pe 'in tsá² tyi'i do iján²a fu juncwii²¹. ñu³, 'nu-u jaain²¹ 'in tyú² tyani²¹i, un⁰ø¹u'u coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna 'e coon¹³ la joon 'e coon²¹ júu³ sii¹i lagi sii¹³i'. 12 La 'ii²¹² taan²na coon¹³on gajii³na coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna joon ga'aa¹moo. Joon ce jii¹³ jaain²¹ jo nga²'iin², ga²'iin²mo jii¹³ 'in 'lii¹³ do 'in 'ná¹ 'in² 'e coon¹³ la joon 'e tiin¹³ jii¹³ la jin² ni jí² tyá' Dios.

13 'Joon nano 'e nii¹³na li tyiín¹u'un, pe la 'ii²¹² taain²gii fu juncwii²¹ lo fuu²¹²uu 'e júu³ lo 'e lij¹³ø³mo 'ido 'áai¹ coon¹³ la jilø³na. 14 Gacwo²oo 'ido júu³ tyi'i, joon gali'ee¹mo 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ii, tsu 'in tsá² tyi'i do jo líi¹i tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la jo líi¹na jon. 15 Jo mi³ii tyani¹ wa'a 'wóo²u'u 'in tsá² do jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹, mi³ii tyani¹ wa'a jii¹³ 'aa²mo'o 'e jo líi¹ 'in 'lii¹³ 'ii. 16 La jo tí²-tsii jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ la joon jon 'in tsá² do jo tí²-tsi.

17 Untyúu¹mo 'in tsá² do coon¹³ 'e jai² líi² 'e lí² jmaa¹a to² tyi'i. Joon júu³ tyi'i 'e la ja²mo.

18 Joon la gasii¹un jna jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ la joon jon jna sii³na 'in tsá² no jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹.

19 Joon 'wii¹³ 'ii-o untyúu¹na 'ñii'a 'e coon¹³ la joon ilityúu¹ 'ido coon¹³ 'e la jai².

20 'Mi³ii tyani¹ 'wii²¹² tyá' 'ino joon jon' jii¹³ tyá' 'ino mi³ii tyani¹ pe mi³ii jon 'wii²¹² tyá' jileei²¹ 'in jo¹ líi²i jna çiin²¹gi mi nuu¹un júu³ tyá' 'ido. 21 Mi³ii tyani¹ 'e coon²¹ júu³ sii¹i 'ido, 'e seen²¹ caain²¹ coon¹³ jna, la 'yú¹ 'nu alma tyiia joon la joon jon 'yú¹na alma tyi'i. Mi³ii tyani¹ 'e coon²¹ júu³ sii¹ 'e coon¹³ la joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ ilijo² líi² 'e gasii¹un jna. 22 Nigacwo²oo 'ido 'e 'ii²¹ tyiia 'e gacwo²o jna 'e coon¹³ la joon coon²¹ júu³ sii¹ 'ido la sii¹³i'. 23 Jna 'yú¹na alma tyá'a la joon jon 'nu-u 'yú¹u alma tyiia, la joon jon sii¹ 'ido coon²¹ júu³ joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ icon²¹on cwáain¹ 'e gasii¹un jna. Joongi icon²¹on cwáain¹ 'e 'nee¹mo 'in tsá² tyiia jii¹³ la 'nee¹u' jna.

24 'Ñu³, 'nu-u gacwo¹³u 'in tsá² do tyiia joon 'iin²¹²na wa'a taan²in fu li tyiín¹na 'e coon¹³ la joon lí² ñii¹o 'e 'ya²gi tyiia 'e gacwo³o jna. Gacwo²o jna 'e 'ya²gi tyiia

do tsa 'wii¹³ gali'nee¹mo'o jna la nu'gi gaaron¹on ni cwoo¹³ juncwii²¹. ²⁵ N̄u³, røø²¹ 'ii²¹ jmoo²¹, joon xufin¹³ 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ jo cwii¹in 'nu, pe cwii¹mo 'nu. Joon galiñi²¹ 'in tsá² tyiia do 'e gasii¹un jna. ²⁶ Joon gajmáa³aa 'ido júu³ xiiala lí²u, joon íjmáa³oo jon. Íjmáa³aa 'ido júu³ xiiala 'nee¹u jna 'e coon¹³ la joon lí² 'nee¹ 'e 'ido tsá² la 'nee¹mo'o jna joon 'ñii¹ 'a 'yú¹na alma tya'a.

18

Jee¹mo tsá² Jesús

¹ Mo ngayuui¹³ faa²¹ a Jesús 'e júu³ lo ga'wóo²mo Jesús coon¹³ tsá² tya'a joon ngaliin² li ngoo¹³ cwó² 'e sii²¹ Cedrón. Joon do-o ga'í¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li sijna² 'mó² olivos. ² Joon ñii¹ Judas, 'in ti lí'ñii¹ Jesús jee²¹² 'mó² do tsa 'láai² naa¹³ ngóo¹o Jesús do coon¹³ tsá² tya'a. ³ Joon do-o gatyí¹ a Judas, jee¹mo coon²¹ poo²¹² 'láa² coon¹³ 'inlí¹³ 'ii¹³ tya' 'e cwo¹ fee¹ do. Jalín² to² tyu² 'in tyu² to² untsá², joongi to² tyu² tsá² fariseos. Joon san¹an ñi³ joongi san¹an jí² coon¹³ 'no³ chí¹. ⁴ Joon tsa 'wii¹³ ñii¹o Jesús jilaa²¹ 'e 'ná¹ lí² gacwo¹ii¹o joon gaunngii¹:

—¿'in 'naa²¹naa'?

⁵ Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

Joon gajin²¹ Jesús sii²¹ 'ido:

—Jna-a 'ii.

Joon Judas, 'in ga'ñii¹ Jesús, siin¹³mo jee²¹² 'ii do. ⁶ Joon mo gajin² Jesús: "Jna-a 'ii", 'in tsá² fúu¹ do gajin¹in lí' caluu joon gaci²mo ni 'wó². ⁷ Joon gaunngii¹ Jesús tún¹:

—¿'in 'naa²¹naa'?

Joon gajin² 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

⁸ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Gafuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a 'ii. Joon wana 'naa²¹mo' jna cwó²oo' wa'a cwólin²mo 'in catyaaí² no.

⁹ Coon¹³ la joon gatiin¹³ júu³ tya' Jesús mo gajin²in: "Jee²¹² jileei²¹ 'in gacwo¹³i N̄u¹u' jna, jo ga'ii² jii¹³ jaain²¹." ¹⁰ Joon Simón Pedro do, 'in 'oo¹o coon²¹ ñi³, gasø¹o joon gatuu¹ loocwóo¹o tsáa¹ tya' jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá². Malco sii²¹ 'in tsa'leei¹³ do. ¹¹ Pe Jesús gatyu² Pedro to² jin²in:

—Ton²-o'o ñi³ tyl¹ 'nú¹ tya¹a, 'Ná² móo³oo jilaa²¹ wúu¹ icwo² N̄u¹u' jna.

Jesús tyani Anás

¹² Joon 'in 'láa² do coon¹³ 'in tyu² to² 'ii caan²¹mo coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' tsá² Israel do gasan²mo Jesús, ga'ñuu¹u cwóo¹o 'ido. ¹³ Joon gato¹o fu tya' Anás, tsajmii²¹ Caifás. Caifás do lí¹ 'in tyu² to² nifu tya' untsá² jin²¹ no. ¹⁴ La mo jee¹ 'in Caifás do gajin²in

sii²¹; tsá² Israel 'e tyú²gi tya'a wa'a júun²in jii¹³ jaan²¹mo tsá² tya' goo¹o.

Jo røø²¹ Tú³ 'e cwii¹in Jesús

¹⁵ Simón Pedro coon¹³ jaain²¹gi tsá² tya' Jesús ngaliin² caluu Jesús. Joon 'in tyu² to² nifu tya' untsá² galicwii¹mo 'in tsá² jaain²¹ do, tsa 'wii¹³ joon lí¹o ga'ii¹ coon¹³ Jesús tya' tyi¹ tya' 'in tyu² to² nifu do. ¹⁶ Pe Tú³ dogi gajaan¹an lí' caluu 'ooca'ná¹ do. Pe 'in jaain²¹ do 'in cwii¹in 'in tyu² to² do gangó¹o, ngafee¹³ 'in tsa² 'in 'oo¹o 'ooca'ná¹ do joon ga'ii¹mo jon Tú³. ¹⁷ Joon 'in tsa² do 'in 'oo¹o 'ooca'ná¹ gajin²in, sii²¹ Tú³ do:

—¿Ti jon' nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ido?

Joon Tú³-gi ganií¹:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

¹⁸ Joon tsa 'wii¹³ cwii² jmoo¹ 'in tsa'leei¹³ coon¹³ 'in 'ii¹³ do gajmaa¹ coon²¹ jí² lí tyaaí¹ tsá². Joon do-o siin¹³in. Do-o jon siin¹³in Tú³ untyaa¹³ 'ii'na'a.

Unngii¹ 'in tyu² to² nifu Jesús

¹⁹ Joon ga'láa² 'wii²¹² 'in tyu² to² nifu untsá² unngii¹ Jesús cwaain¹ tya' 'in tsá² ngi¹ coon¹³on joongi cwaain¹ tya' 'e 'ee¹ do. ²⁰ Joon Jesús do gajin²in sii²¹ 'ido:

—Nigafuu²¹²uu tyani jileei²¹ tsá². Ga'e²ee tsá² inuu cwo¹ sinagogas joongi inuu 'e cwo¹ fee¹ lí licaain²¹ tsá² Israel, jii¹³ coon²¹ jo 'ee gafo²oo lí 'uuin²¹. ²¹ ¿'Ee lí unngii¹ jna? Cwounngii¹duu' 'in ganuu²un júu³ tyiia tsa ñii¹o 'ido jilaa²¹ 'e ga'é³ee.

²² Mo gajin² Jesús 'elo jaain²¹ 'ii¹³ tya' cwo¹ fee¹ do 'in sin² do 'e gajnaa¹ ni² Jesús, joon gajin²in:

—¿'Ee lí gañii¹ 'in tyu² to² nifu untsá² la no?

²³ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Faa²¹²du' 'e gó² 'e gafo²oo wa gafo²oo 'e gó², pe wa gafo²oo 'e tyú²-u, ¿'ee lí gajnaa¹ a ní³ii?

²⁴ Joon mi yuui¹³ joon gasii¹in Anás Jesús, si'ñuu¹mo, tyani Caifás 'in tyu² to² nifu tya' untsá².

Jo røøi²¹ Tú³ tún¹ Jesús

²⁵ La 'ii²¹² untyaa¹ 'i Tú³, 'ña'a gajin³ 'in tsá² do sii²¹; Tú³ tún¹:

—¿Ti jon' nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ino?

Pe jo garó¹ Tú³, joon gajin²in:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

²⁶ Joon jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá² siin¹³in do. Ruu²¹mo 'in gatú² Tú³ loocwóo¹o. Joon 'in tsa'leei¹³ no gajin²in sii²¹; Tú³:

—¿Ti jon'on gamaa²¹²mo 'nu jee²¹² 'mó² do coon¹³ 'ido?

²⁷ Joon jo garó¹ Tú³ tún¹, joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuutsáa².

Sin¹mo Jesús tyani Pilato

²⁸ Mi yuui¹³ joon gatyii¹mo 'in tsá² do Jesús tya' Caifás joon gajee¹mo tyani Pilato.

'In Pilato do líi¹i gobernado to² tyu² Roma. La ngoo¹gi gataai² 'wó² ijná² joon jo ga'íi¹ 'in tsá² Israel do tyani gobernado tsu jo 'iin²¹² in un'lii³i yaai jiin¹³ la tsi². Tsa wa mo'o gaun'lii³ yaai jo lí² dø¹ø¹ 'uunñi² tyá' pascua. ²⁹ Tsa 'wii¹³ joon gacwo'ñi¹ Pilato ngafee¹³ 'in tsá² do:

—¿'Ee tsaa² cwo²oo' 'ino? —jin²in.

³⁰ Joon gañii¹ 'in tsá² do jin²in:

—Wa jo 'lii³mo 'ino, jo lí² jee²¹²na'a tyani'i.

³¹ Joon gajin² Pilato sii²¹ 'in tsá² do:

—'Ná¹ jøø²moo' 'ino, cwojmaa²aa' 'ii²¹ tyá' 'ino jiin¹³ la to² tyu² ley tyi'naa'.

Pe 'in tsá² Israel do gajin²in sii²¹ Pilato:

—Pe jna'a, tsá² Israel, jo tii²¹na'a wa'a jn-gaa¹³na'a tsá².

³² Coon¹³ la joon gauntiin¹³mo júu³ tyá' Jesús 'e xiiala ijúun²in. ³³ Joon ga'í² Pilato inuu palacio tyá'a joon gatø¹ Jesús joon gaunngii¹ jin²in:

—¿Ti 'nu-u 'in Røøi¹³ tyá' tsá² Israel?

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—¿Ti la 'i¹-o'o 'wo'o si 'e gafee¹ tsá² 'nu cwáain¹ tyiia 'ee?

³⁵ Joon Pilato-gi gañii¹:

—¿Ti líi²u 'e tsá² Israel jna? Tsá² goo²¹o coon¹³ 'in tyu² to² untsá² 'in gajajee¹ 'nu tyani³ii. ¿Ee goon²¹ gó² gajmaa² tyani 'ido?

³⁶ Joon gajin² Jesús:

—Jo líi²na røøi¹³ fu juncwii²¹ lo. Wa'a líi²na la joon 'e gatiin²mo tsá² tyiia 'e jo gataan¹³mo tsá² Israel jna. Pe líi²na røøi¹³ fu li xiia²¹.

³⁷ Joon gajin² Pilato:

—¿Ti joon røøi¹³mo 'nu?

Joon Jesús gañii¹:

—Jna-a røøi¹³ jiin¹³ la foo²¹ 'nu-u. Cwáain¹ joon galiseen²¹na, joon cwáain¹ joon goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹. Gagoo²¹²oo gafo²oo júu³ 'e la ja²mo. Joon jileei²¹ 'in galinuu¹³, nuu¹o jilaa²¹ 'e fo²oo.

³⁸ Joon Pilato-do gajin²in:

—¿Noo 'e júu³ do 'e jai²?

Tyu² tsá² to² ijúun²in Jesús

Mo ngayuui¹³ gaunngii¹ Pilato Jesús 'elo, gacwo'ñi¹ tún¹, ngafee¹³ 'in tsá² Israel do tún¹. Jin²in:

—Jo gatsa³aa ce jiin¹³ coon²¹ tsaa² tyá' 'in tsañuu¹ no. ³⁹ Pe sá² coon²¹ tsi² tyii¹ 'e láa²na jaain²¹ tsá² 'yuui² 'nañi³ mi ti jmi²¹² pascua no. ¿Ti 'iin²¹²naa' wa'a láa²na tyii¹ 'in Røøi¹³ no tyá' tsá² Israel?

⁴⁰ Joon 'in tsá² do ga'oo¹o, jin²in:

—¿Jo láa²u 'ino! ¿Cwóláa²u Barrabás tyii¹! 'In Barrabás do 'uun²¹ 'i.

19

¹ Joon 'in Pilato gatyu²u to² 'láa² wa'a tsajee¹ ipóo²i. ² Joon 'in 'láa² do gajmaa¹ coon²¹ corona li jmai² tóon¹, joon gatøn¹on tyi² Jesús. Joon gatyii¹³ 'in 'in 'láa² do Jesús

coon¹³ coon²¹ 'mi² nuu¹. ³ Joon gajatyéen¹in joon gaunlee¹ jin²in:

—¿Wóo²o seen²¹ 'in Røøi¹³ tyá' tsá² Israel! Joon gajnaa¹a.

⁴ Joon gangó¹o Pilato caluu tún¹ ngafee¹³ tsá² Israel, jin²in:

—Tyaan²aan¹ cwáain¹, tyiin³duu 'in tsañuu¹ no 'e litsaa²mo-'oo' 'e jo gatsa³aa tsaa² tyá'a jiin¹³ coon²¹.

⁵ Joon gacwo'ñi¹ Jesús 'e inuu do 'e 'yu' tyii¹ corona li tóon¹, joon tyi²: 'mi² nuu¹ do. Joon gajin² Pilato sii²¹ 'in tsá² Israel do:

—¿Lo-o siin¹³ 'in 'in tsañuu¹ do!

⁶ Joon mo ganii¹ 'in 'in tyu³ to² untsá² joongi 'in 'ii¹³ do Jesús joon galáa² 'wii²¹² 'oo¹o tá², jin²in:

—¿Cwotáan²in tsaá' crúu¹³ 'ino! ¿Cwotáan²in tsaá' crúu¹³ 'ino!

Joon gajin² Pilato sii²¹ 'in tsá² do:

—'Naa' jeei¹duu', joon cwotéen¹naa' 'ido tsaá' crúu¹³ yaanaa'. Pe jna-a cwáain¹ tyiia jo gatsa³aa tsaa² tyá'a jiin¹³ coon²¹.

⁷ Pe 'in tsá² Israel do gañii¹:

—Sá² coon²¹ ley tyii¹, joon 'e ley do jin²in 'e 'ná¹ júun²in 'ido tsu gajmee¹mo 'ña'a Jón¹on Dios.

⁸ Joon mo ganúu²un Pilato 'e júu³ lo 'goo¹gi 'áai¹. ⁹ Joon ga'í² tún¹ palacio tyá'a joon gaunngii¹, sii²¹ Jesús:

—¿Xiiafu seen²¹u?

Pe Jesús do jo gañii¹ jin¹³xu.

¹⁰ Joon Pilato gajin²in:

—¿'Ee li' jo ngii¹³i? ¿Ti jo ñi² 'e tii²¹ moo tyu²uu to² taan²u tsaá' crúu¹³ si laa²¹² moo 'nu 'ee?

¹¹ Joon Jesús-gi gañii¹:

—'Nu-u jo lí² tyu²u to² jna wa'a jo cwoo¹³i Dios tyi¹. Tsa 'wii¹³ joon fee¹gi tsaa² tyá' 'in tsá² 'in gajajee¹ jna tyani¹ lagi tsaa² tyi¹.

¹² Tsiifu joon galáa² Pilato 'wii²¹² 'noo¹on xiiala lí² laai²¹ Jesús. Pe 'in tsá² Israel do ga'oo¹o, jin²in:

—¿Wa'a láa²u 'ino jo tyá² seen²¹u coon¹³ 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma! ¿Doñi¹in 'in jmee¹ 'i 'ña'a røøi¹³ la jmoó¹o 'ido, faa²¹a 'laa²¹ tyá' 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma!

¹³ Joon mo ganúu²un Pilato júu³ tyá'a, joon gatyu²u to² 'láa² tsajee¹ Jesús fu li jmoó¹o 'ii²¹ tyá' tsá². Joon do-o gacwoo¹o Pilato ni 'mosi¹³ tyá'a ijmaa¹ 'ii'. Ni 'wó² do li si² 'mosi¹³ tyá'a taa¹³ jmai² cuun²¹² coo¹³. Joon do-o galisii²¹ tsá² faa²¹a jmi¹ hebreo, Gabata. ¹⁴ Ningóo¹o iti² tyiia² ñi¹ cwoun¹ló¹ jmi²¹² pascua. Joon gajin² Pilato sii²¹ 'in tsá² Israel do:

—¿Lo-o siin¹³ røøi¹³ tyi'naa'!

¹⁵ Pe 'idogi ga'oo¹o tá², jin²in:

—¿Cwojúun²mo 'ino tsaá' crúu¹³ tyá'a! ¿Cwojúun²mo 'ino tsaá' crúu¹³ tyá'a!

Pilato do gajin²in:

—¿Ti 'iin²¹²naa' wa'a jngaa¹³na røøi¹³ tyii¹?

Pe 'in tyu² to² untsá² do gajin²in:

—Jo róøi¹³ xeei'gi seein²¹ tyijna'a jün¹³ 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma líi¹ i róøi¹³ tyijna'a.

¹⁶ Li gatséi¹ gajoon¹³ Pilato Jesús tya' 'in tsá² do wa'a téen¹ 'in 'ido tsaa' crúu¹³. Joon 'in tsá² do gajéé¹ mo Jesús.

Gateen¹ in Jesús tsaa' crúu¹³

¹⁷ Gacwo¹ Jesús tyaan¹ an crúu¹³ tya'a, tsalín² coon²¹ li sii²¹ Mootyí² Líi²¹². Joon coon¹³ jmí¹ hebreo sii²¹ Gólgota. ¹⁸ Joon do-o gateen¹ in tsaa' crúu¹³ caan² mo coon¹³ gáí¹ gí tsañu¹, jmai² jaain²¹ la cataain²¹² caai¹ Jesús. ¹⁹ Joon gatyu² Pilato to² 'e toon²¹² on tsá² coon²¹ júu³ yuu¹³ tyi² crúu¹³ tya' Jesús 'e jin²: "Jesús tsá² Nazaret, Róøi¹³ tya' tsá² Israel." ²⁰ Joon fúu¹ mo tsá² Israel gauntsáa¹ 'e júu³ do tsu¹ 'e júu³ do li 'ni¹ 'ii¹³ jmí¹, jmí¹ hebreo, jmí¹ griego joongi jmí¹ latin. Joon li tyan' ciudad do li gateen¹ in tsá² Jesús tsaa' crúu¹³.

²¹ Tsu 'wii¹³ joon 'in tyu² to² untsá² tya' tsá² Israel gajin² in sii²¹ Pilato:

—Jo tóon¹³ 'on 'e júu³ do 'e jin² "Róøi¹³ tya' tsá² Israel." 'E tyá² gi wa'a tóon¹³ 'on: "Lin 'in gajin² 'in 'e líi¹ Róøi¹³ tya' tsá² Israel."

²² Pe gañii¹ Pilato:

—Jiin¹³ la 'e tóon³ oon, la joon ili².

²³ Joon 'in tyúuin² láa² do 'in gateen¹ in Jesús tsaa' crúu¹³ gajmaa¹ a jmai² xu¹ sñn³ Jesús la 'oo²¹ yaai. Joon coon²¹ gi 'no³ 'mi² 'e tyá² gasái¹. 'E 'mi² do lí¹ coon²¹ 'no³ 'mi². ²⁴ Joon 'in láa² do jin² in sii²¹; la 'oo²¹ 'ii:

—Jo dyii²¹ 'e 'mi² no, tsacoo²¹ o, joon joo²¹ 'iin 'in líi¹.

Joon coon¹³ la joon gauntiin¹³ 'in 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios 'e jin²: "Gajmaa¹ a jmai² xu¹ sin³ in jee²¹² 'ii, joon tya' sin³ in dya¹ a mi³." La joon gajmaa¹ 'in 'láa² do.

²⁵ Joon tyan' li si² crúu¹³ tya' Jesús siin¹³ in sáa³ Jesús coon¹³ tsamí² ruu²¹; sáa³ a, coon¹³ María tsamí² tya' Cleofas joongi coon¹³ María Magdalena. ²⁶ Joon gajóø² Jesús sáa³ a joongi jaain²¹ tsá² tya' 'in 'nee¹ mo 'áai¹ joon gajin² Jesús sii²¹ sáa³ a: —Saa²¹², jin² in —lo-o siin¹² in yuun²¹ tyi¹.

²⁷ Joon gajin² in sii²¹; tsá² tya' a do:

—Lo-o siin¹² in saa²¹ a.

Joon jmí²¹² joon ga'i²; 'in tsá² tya' Jesús do María, sáa³ Jesús, inuu¹ tya' a.

Júu² mo Jesús

²⁸ Noo²¹² xu¹ mo galiñii¹ Jesús 'e jilaa²¹ gauntiin¹³ in, 'e untiin¹³ in jün¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, Jesús gajin² in:

—Unjmí² na.

²⁹ Joon do-o si² coon²¹ tsuu² si'oo¹ o vino tiin²¹. Joon 'in tsá² do gauncwii²¹; coon²¹ lawa joo²¹ 'e sii²¹ esponja coon¹³ vino do. Joon gatyin² 'e joo²¹ do nii²¹² sii² 'mó² sii²¹ hisopo joon gasaa¹³ a 'oo² o Jesús. ³⁰ Joon mo

ngayuu¹³ ga'un¹ un Jesús 'e vino tiin²¹ do joon gajin² in:

—Jilaa²¹ 'e la tí²-i lí².

Joon tsifu joon gajó¹ tyi¹ joon gajúun² mo.

'Yaa²¹ a 'láa² 'mosuun²¹ caa¹; Jesús

³¹ Cwoun¹ ló² jmí²¹² no tya' pascua, joon tsu 'wii¹³ coon²¹ jmí²¹² fee¹ 'áai¹ mi jná² joon jo 'iin²¹² in 'in tsá² Israel wa'a taain² gi tsaa' crúu¹³ 'in tsá² do mi tí² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ijó¹. Joon ngalín² mo 'in tsá² do tsamí² Pilato wa'a tyu² to² fiin¹ in tsaa'mootii² 'in tsá² taan¹ in crúu¹ do. Joon jmoono jjuun² in joon lí² xiaa¹ cuerpos tya'a. ³² Joon 'in 'láa² ngalín² ngafíin¹ in tsaa'mootii² tya' 'in nifu do joongi tya' 'in jaain²¹ gi do 'in gateen¹ in tsaa' crúu¹ coon¹³ Jesús. ³³ Pe mo ngalín² ngatyéin¹ in caai²¹ Jesús galili³ 'e najún¹ mo Jesús tsu 'wii¹³ joon jo gafíin¹ in tsaa'mootii² 'ido.

³⁴ Li coon²¹ ga'ya¹ 'in 'láa² do 'mosuun²¹ caai²¹ Jesús joon tsifu la joon gatuun²¹ un jmí¹ sicaai¹³ jmí²¹. ³⁵ Joon 'in 'in jmaa¹ a júu³ lo 'e gani² joon jmo¹ o júu³ jai². Nii¹ o 'e júu³ la ja² mo faa²¹ a joon jmaa¹ a 'naa' júu³ 'e lí² jo¹ o líi² naa¹. ³⁶ Joon jilaa²¹ 'elo galí² wa'a untiin¹³ mo 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: "Ce jün¹³ coon²¹ mootáa² ifiin¹³ in." ³⁷ Joon li xiaa¹ jin² in ni jí² tya' Dios: "Íjóø² tsá² 'in niga'ya² tya'a."

'Aa¹ mo tsá² Jesús

³⁸ Mo ngayuu¹³ jajuun² in Jesús jaain²¹ 'in jai² líi² Jesús sii²¹ José ngamii¹ Pilato wa'a cwo¹ 'ido cuerpo tya' Jesús. 'In Sé³ no ja² mo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea joon 'uun²¹ mo ngí¹ coon¹³ Jesús tsu 'goo²¹ o 'in tsá² tyu² to² tya' Israel. Ga'ii²¹ mo Pilato júu³ tya' a joon gangó¹ o Sé³ ngatyiin¹ an cuerpo tya' Jesús. ³⁹ Joon 'in Nicodemo, 'in ngafee¹³ i Jesús li 'woo¹, gatyí¹³ a tyaan¹ an 'oo²¹ jmafuu²¹ mirra coon¹³ áloes ti dyadya¹ kilo. ⁴⁰ Je wáai² do gapaa¹³ i cuerpo tya' Jesús coon¹³ 'mi² caai¹³ 'oo²¹ jmafuu²¹ do jün¹³ la tüsi² tya' tsá² Israel mi 'áa¹³ i tsá². ⁴¹ Tyan' li taan¹ in Jesús tsaa' crúu¹³ sá² goon²¹ jee²¹² 'mó². Joon jee²¹² do sá² goon²¹ 'aan¹ tya' 'li²¹² tsi too²¹ tsaa' xá². Jo mo ga'aa¹ i tsá² tsá² 'e tsi too²¹ do, jün¹³ jaain²¹. ⁴² Tsi 'aan¹ do-o ga'aa¹ i cuerpo tya' Jesús tsu tyan'an 'áai¹, joongi ti li 'láa² 'wii²¹² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel.

20

Mo gajin¹ Jesús jee²¹² 'li²¹²

¹ 'Aa²¹ jmí²¹² láa² 'wii²¹² semóo¹³ ngóo¹ o María Magdalena fu li niga'áai¹ Jesús. 'Nuu²¹ mogi. Joon gani²¹ 'e jo si² gi 'áai³ tya' a 'e cuun²¹² 'in jni¹ 'oo²¹ 'aan¹ do. ² Joon gangóo¹ cwiin¹ in fu li taain²¹ Simón Pedro

coon¹³ 'in jaain²¹gi tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'ái¹. Joon gajin² María do sii²¹i 'ido:

—Nigatyii¹mo tsá² Ña'ñu¹'u' tsi 'aan¹ joon jo nee³e'e xiiafu ngajée¹³i.

³⁻⁴ Joon Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa¹ ngalín²in cwiin¹in fu li roon²¹on 'aan¹ do. Joon 'in jaain²¹ do, cwii²¹gi cwiin¹in lagi Tú³ joon tyi¹a 'aan¹ do nifu. Joon nga'ee²¹²e 'oo²¹ 'aan¹ jòø²ø. ⁵ Nii²¹o 'e 'no³ 'mi² roon¹on do pe jo ga'i²i 'aan¹ do. ⁶ Mi yuui¹³ joon gatyii¹a Simón Pedro caluu joon ga'i²o tsi 'aan¹ do. Nii²¹o jon 'e 'no³ 'mi² roon¹on do. ⁷ Nii²¹o jon 'e 'mi² 'e gapaa²¹i ni² Jesús jo roon¹on coon¹³ 'e 'no³ 'mi² 'e catyia² pe ijui¹³ roon¹on coon²¹. ⁸ Joon ga'i²i jon 'in tsá² jaain²¹ do 'in gatyii¹a nifu 'aan¹ do, joon gani²¹i jilaa²¹ 'e nigali² joon jo¹o galii²i. ⁹ Joon jo mo ga'øø¹21-tsi jii¹in¹³ la nijin² ni ji² tya' Dios 'e 'ná¹ jii¹in¹ Jesús jee²¹² 'lii²¹². ¹⁰ Joon gangaa¹³mo 'in tsá² tya'a do fu tya'a.

Jné¹i Jesús tyani María Magdalena

¹¹ Pe 'in María do gajaan¹an caluu 'oo²¹ 'aan¹, gaty¹i²i. La 'ii²¹² ci²i do ga'i¹i jòø²ø tsi 'aan¹ do. ¹² Joon do-o gangoo²¹o gáii¹ ángeles tyi²i 'mi² taa²¹. Do-o néé¹i li garoon¹on cuerpo tya' Jesús. Joon jaain²¹ tyi¹in¹ ya' li garoon¹on tyi¹i joon jaain²¹gi tyi¹in¹ 'ée² tii² Jesús. ¹³ Joon gaunngii¹ 'in ángeles do 'ii:

—Tsamí², ¿'ee li ci¹i²¹i?

Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ci²oo tsu nigajee¹mo tsá² Ñu³ Fí³ii joon jo ñi³ii xiiafu ngajée¹i.

¹⁴ Joon mo gajin²in 'elo gajii¹in ní¹i joon gangóo¹o Jesús siin¹³in do. Pe jo galili³i 'e Jesús 'ii. ¹⁵ Joon gaunngii¹i Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsamí², ¿'ee li ci¹i²¹i? ¿'in 'naai²¹ 'nu?

Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi 'e 'in 'aa¹a 'wó² do fee¹³i 'ii gajin²in:

—Tsañuu¹, owa gajee²mo'o, foo²o xiiafu gatuu²¹u'u joon jna-a nitee²¹²ee.

¹⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—iMaría!

Joon María do gajii¹mo joon gajin²in sii²¹i Jesús coon¹³ jmi¹ hebreo:

—iRaboni! —'e 'øø¹21-tsi tsá² jin²in: Tifo² tyi¹.

¹⁷ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Jo 'li²u'u jna, tsu jo mo ngóo³gii li tyi¹in¹ Ñu³uu. Pe cwoo²¹o, cwosii¹³i 'in ruu²¹na 'e nii¹³na li tyi¹in¹ Ñu³uu 'in lí¹i Ñu²uu' jon, li tyi¹in¹ Dios tyiia 'in lí¹i jon Dios tyii¹.

¹⁸ Joon gangóo¹o María Magdalena do ngajmaa¹ 'in tsá² tya' Jesús júu³ 'e niganí²in Ña'ñu¹'u' Jesús joon 'e nigafee²¹i 'e júu³ do.

Jné²i Jesús tyani tsá² tya'a

¹⁹ Canuu²¹ jmi²¹² joon, jmi²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³ 'in caan²¹in tsá² tya' Jesús. Joon tsu 'wii¹³ 'gøø¹mo tsá² tyu² to² tya' Israel 'in

jñii¹ 'e ca'ná¹. Joon ga'i²i Jesús tún² tsa² jee²¹² 'ii joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa¹.

²⁰ Mo ngayuui¹³ joon ga'e²e Jesús tsá² tya'a cwoo²¹o, caa¹i. Joon 'in tsá² tya'a do galijløø¹³mo 'áai¹ mo jòø²i Ña'ñu¹'u' Jesús. ²¹ Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido tún¹:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa¹. La gasii¹in Ñu¹'u' jna la joon jon sii¹na 'naa¹.

²² Joon gaxuu¹u ni² 'ido joon gajin²in:

—Cwo¹ii¹³naa¹ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. ²³ Wa'a 'naa' jmaa²aa' feei¹-oo' tsa² tya' tsá², si¹in²mo tsa² tya' 'ido. Pe joon wa'a jo jmaa²aa' feei¹-oo' tsa² tya' tsá² jo si¹in²in tsa² tya' 'ido.

Tomás gangaa¹mo Ña'ñu¹'u'

²⁴ Pe jaain²¹ jee²¹² 'in apóstoles tya' Jesús 'in sii²¹i Tomás jo tyi¹in¹ in mi tyi¹a Jesús. Suuin²¹² 'in Tomás do. ²⁵ Joon 'in tsá² tya'a catyaa¹ gajin²in sii²¹i 'ii:

—Ganee²¹²mo'o Ña'ñu¹'u' Jesús.

Pe 'in Tomás do gajin²in:

—Jo ijai² líi²na wa jo nijøø³øø li ga'yá² cwo²oon¹ cwoo¹o, joon ngii³na unnicwóo³oo li ga'yá² cwo²oon¹ do joongi ngii³na cwóo³oo li ga'yá² mo²uun²¹ caa¹i.

²⁶ La coon²¹ dyá¹ 'in caain²¹ tsá² tya'a coon²¹ inuu joon taan²mo Tomás coon¹³on. Joon xufiin¹³ tyú² injni¹ jni¹ná¹ ga'i² Jesús joon gajmaa¹ a siin¹³in tún² tsa² jee²¹² 'ii. Joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa¹.

²⁷ Mi yuui¹³ joon gajin²in sii²¹i Tomás:

—Ngii²u unnicwoo²¹o lo joon jòø²ø li ga'yá² cwo²oon¹ cwóo³oo. Xá² cwoo²o joon taan¹ caa¹na. Jo ngii²gi 'e jo jai² líi²u la joon cwo²olitsáa¹mo-'o'o.

²⁸ Joon gañii¹ Tomás jin²in:

—iÑu¹fii³ii, joongi Dios tyiia 'nu!

²⁹ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tomás, jo¹o galii²u'u jna tsu 'wii¹³ gañi²mo'o jna. Pe jløø¹³mo 'in jai² líi²i jna xufiin¹³ jo mo ngaa¹i jna.

'Yuto² tya' 'e ji² lo

³⁰ Líi¹ 'láai²gi li² milagro gajmaa¹ a Jesús tyani tsá² tya'a 'e jo taa¹³ 'e ji² lo. ³¹ Pe 'e ji² lo taa¹³ jilaa²¹ 'e júu³ lo 'yuto² 'e li² jai² líi²naa¹ 'e líi¹i Jesús Cristo, Jón¹on Dios. Joon tsu 'wii¹³ jo¹o líi²naa¹ Jesús 'e seen²¹mo'o coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ 'ii.

21

Jné¹i Jesús tyani dyá¹i tsá² tya'a

¹ Mo ngayuui¹³ joon gajné² Jesús tyani tsá² tya'a coon²¹ fu li ti² tyiia¹ sii²¹ Tiberias. La no galí²: ² Dyá¹i tsá² tya' Jesús taain²¹² caan²¹mo. 'In tsá² do sii²¹ Simón Pedro,

coon¹³ Tomás suuin²¹², coon¹³ Natanael, joon jaain²¹ tsá² seein²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea 'ii. Taain²¹² jon 'in gáí¹ jóon¹on Zebedeo coon¹³ gáí¹gi tsá² tya' Jesús. ³ Joon Simón Pedro do gajin²in sii²¹; 'in catyaaí² do:

—Níi³ii, niseen¹²na joo²¹ jmií²¹.

Joon gajin² 'in catyaaí² do:

—Jna'a jon tsaa²¹a coon¹³ 'nu.

Joon ngalín²mo, ngatáa¹ coon²¹ barco. La tøø² 'woo¹ táa¹ 'i naa¹ joo²¹ jmií²¹ pe jo gataan¹³in jiin¹³ jaain²¹. ⁴ Mo ti li ngó¹o cajná² gajnéi¹ Jesús li ti' tyía¹ do pe jo galicwii¹in tsá² tya'a 'ii. ⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'i 'in tsá² taai² barco do:

—'Naa', ¿ti jo mo taan¹³naa'?

Joon 'in tsá² do gañii¹:

—'Un², jiin¹³ jaain²¹.

⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'ido:

—Li' tsáa¹ caai²¹ barco do nii¹³; 'ii' náu³, joongi iteen¹³naa' joo²¹.

La joon gajmaa¹a, joon jo lí² saa¹³a 'e néu³ tsi barco tsu røø¹mo joo²¹ jmií²¹ do. ⁷ Joon 'in tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹ Jesús 'áai¹ gajin²in sii²¹; Tú³.

—i'Na'ñu¹'u' 'ido!

Joon mo ganúu²un Simón Pedro 'e jin²in: "Na'ñu¹'u' 'ido", joon gaci²i siin¹³in (tsu gatyii¹ 'e saan¹in joo²¹ jmií²¹). Joon mo ngayuui¹³ joon gáí²i tsi jmií²¹ itsáa¹ li sin² Jesús. ⁸ Joon 'in tsá² tya'a catyaaí² 'in taai² barco do gatyalin²mo ti' jmií²¹ do jñuu¹u náu³ do røø¹ joo²¹ jmií²¹. Ga'ii²¹ barco do li 'oo² coon²¹ ciein¹³ metros 'e li' ti' do. ⁹ Joon mo cwo¹ 'i 'e barco do li' cwo¹³ tyuu²¹ gajnéi¹ coon²¹ jí² li coo²¹ jí² joon ni jí² do untýúun²in jaain²¹ joo²¹ jmií²¹. Joon náa¹ 'iñi¹ caai²¹ do. ¹⁰ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² do:

—Cwotyiiin²naa' jaain²¹ gáí¹gi joo²¹ do 'in la ngayuui¹³ gataan¹³naa' do.

¹¹ Joon Simón Pedro ga'í² tsi barco do joon gaun⁰ø¹ 'i 'e néu³ do fu nitsaa². Røø¹mo 'e náu³ do joo²¹ jmií²¹ cøø¹; 'i jiin¹³ coon²¹ ciein¹³ tsi ca'no³ tsigi gaaí²¹. Joon xufiin¹³ 'áa¹mo røø¹ 'e néu³ do jo ga'gii²¹. ¹² Joon gajin² Jesús sii²¹; 'ido:

—Ñilín²naa', cøø¹³xuu¹.

Joon jo gatá²-tsi jiin¹³ jaain²¹ tsá² tya'a do wa'a unngii¹ 'iin 'ii tsu ñi¹o 'e Na'nu¹'u' Jesús 'ii. ¹³ Joon gajatyéen¹mo Jesús joon gajmaa¹a jmai²xu¹ 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'ii. La joon gajmaa¹a coon¹³ 'in joo²¹ jmií²¹ do.

¹⁴ Ningóo¹ 'ni¹ naa¹³ 'e gajnéi¹ Jesús tyani tsá² tya'a mi yuui¹³ gajjin¹in jee²¹² 'lii²¹².

Jesus sii¹ coon¹³ Simón Pedro

¹⁵ Mo ngayuui¹³ gagøø²¹ gaunngii¹; Jesus sii²¹; Simón Pedro:

—Simón, jóon¹on Jonás ¿ti 'nee¹mo'o jna láai²gi lagi 'in no?

Joon Tú³ do gañii¹:

—Joon, Na'nu¹'u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'na.

Jesús-gi gajin²in:

—Joon, cwo²o 'e dø² joo'saa²¹ xuui²¹² tyiia.

¹⁶ Joon gatí² tún² naa¹³ 'e gaunngii¹ jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'nee¹mo'o jna?

Joon gañii¹ Tú³ do:

—Joon, Na'ñu¹'u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'na.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, 'aa²mo'o joo'saa²¹ tyiia.

¹⁷ Joon gatí² 'ni¹ naa¹³ 'e gaunngii¹ Jesús 'ii, jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'iin²¹²mo'o jna?

Joon Tú³ do gajmaa¹o fa'í³ tsu wii¹³ Jesús nigaunngii¹ 'ni¹ naa¹³ wa'a 'iin²¹²in Tú³ 'ii.

Joon Tú³ gajin²in sii²¹; Jesús:

—Na'ñu¹'u', ñi²o'o jilaa²¹. Ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'na.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, cwo²o 'e dø² joo'saa²¹ tyiia.

¹⁸ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'na: mo líi¹u'u simii²¹ gatyii¹ 'i siin²¹in 'wo'o joon gatyii²a doñixia¹ fu 'iin²¹²u'u. Pe mi li yuu¹³ 'na inii¹³ 'i cwaai¹a joon tsá² xee²¹mo ityii¹³; 'na siin²¹in joon ijee²¹²mo tsá² 'na xia¹li jo 'iin²¹²u'u cwo¹³o.

¹⁹ Coon¹³ 'e júu³ joon gajmaa¹a Jesús júu³ xiiála ijúun²in Tú³ joongi xiiála iuntyúu¹ Dios. Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹; Tú³:

—i'Na¹ coon¹³ jna!

'In tsá² 'in 'iin²¹²in Jesús

²⁰ Joon gajin²in Tú³ níi¹ joon gajøø² jii jaai¹³ caluu 'in tsá² tya' Jesús do 'in 'nee¹ Jesús 'ido. 'In tsá² do tyiin¹in caai¹ Jesús mo gagøø²¹ø li tséi¹ do. Joon gaunngii¹ Tú³ sii²¹; Jesús: "Na'ñu¹'u', ¿'iin 'in 'iñi¹ 'nu?" ²¹ Joon mo gangaa²¹ Tú³ 'ii, gajin²in sii²¹; Jesús:

—Na'ñu¹'u', coon¹³ 'in no, ¿'ee 'ili²?

²² Joon Jesús do gañii¹:

—Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu? Jiin¹³ cwáain¹ tyi' 'e 'na¹ coon¹³ jna.

²³ Joon coon²¹ júu³ 'atsaa²¹ gasii¹ 'in tsá² jai² líi² Jesús 'e jo ijúun²in 'in tsá² do tsu Jesus gajin²in: "Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?" Pe jo gajin²in 'e jo ijúun²in, gajin²o: "Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?"

²⁴ Joon 'in tsá² tya' Jesús no, 'ii 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo. Joon 'ii jin²in 'e ja²mo júu³ tya'a. Joon nee²¹e 'e ja²mo júu³ tya'a.

²⁵ Joon láai²gi nigajmaa¹a Jesús. Joon wana to²o tsá² ni jí² jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús iunrøø¹ jí² láai² 'áai¹. Amén.

'E la gajmaa¹ a tsá² tya' Jesús

Dios icwó² Espiritu Tyá² tya'a

1-2 Coon¹³ jí³ tyiia la mo' láa² 'wii²¹² nifu, tsá² tyú¹ Teofilo, gajmaa^{13aa} 'n'u júu² ce jilaa²¹ 'e ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmáa¹ a joongi 'e ga'e² e tsá² ca gangaa¹²ⁱ 'ñu'fú². La jo mo 'yaa¹ⁱ Jesús ñu'fú² gauncoon¹³ Espiritu Tyá² tya' Dios 'ii' e icwo^{1o} tsá² tya'a, 'in gatyii¹³ⁱⁿ, to² 'e ná¹ jmaa^{1a}. 3 Mo gangüü² gajün¹ Jesús do gajné^{1mo} 'e jii^{1o} jee²¹² tsá² tya'a. La jee²¹² tunlo¹ jmü²¹² do jnéé^{1mo} jee²¹² tsá² tya'a. Joon gajmaa¹ 'a láai² niü² to² 'e ee¹ 'e nigalija^{2mo} 'e seen²¹ mogi, 'e jo lí² jin² tsá² 'e jo ni^{1o}. Joongi gajin^{2o} xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

4 La jee²¹² ngi^{1gi} Jesús coon¹³ tsá² tya'a ga'ü² júu³ 'e jo mo 'woo²¹ duu¹ Jerusalén lo ca gatséin¹ júu³ ga'ü² Dios Jmü²¹.

5 —'E ja^{2mo} —jin² Jesús sii²¹ⁱ tsá² tya'a do—, Wó³-o gasaa¹ tsá² jmü²¹ jii¹³ coon¹³ jmü²¹ pe chíin²¹ gixu¹ icwo¹²ⁱ Dios 'naa' 'in Espiritu Tyá² tya'a iuncoon¹³ 'naa'.

Ngaa¹² Jesús fu ñu'fú²

6 Cafu mo gaicain²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a gaunngü¹ⁱ tsá² tya'a 'ii:

—Na'ñu^{1u}, çti gati² 'ii²¹ 'e laa²¹² mo' tsá² Israel joon la joon lí²-i tyu^{1u} to² yaai?

7 Joon gañü¹ⁱ Jesús:

—Jo tüü² 'naa' líñi³ 'ii¹ líñi² tsei² 'e lí² jilaa²¹ 'elo. Jii¹³ 'na'a Ña'ñu^{1u} Dios Jmü²¹ tüü² líñi¹ⁱ líñi² 'e ijmáa¹ 'a 'elo. 8 Pe ijoo^{21o} 'in Espiritu Tyá² tya' Dios joon 'ii ingi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'ii²¹ tya' 'ii cwollin^{2naa} Jerusalén, joongi la caain²¹ lí san² Judea, joongi lí sii²¹ Samaria coon¹³ la caain²¹ lí wiin^{2gi} ni cwoo¹³ juncwii²¹. Icwollin^{2naa} cwoj-maa^{2aa} 'a júu³ 'iin jna.

9 Mo ngayuu¹³ gajin² 'elo, la 'ii²¹² jò² mogi 'ido 'ii, joon gasaa¹ mo Jesús. Ngaa¹²ⁱ 'i fu yu'. Joon gajó² coon²¹ jniü¹ gaci¹²ⁱ Jesús. Joon jo jnéé^{1gi}. 10 Téén² mogi 'ido jò² fu ñu'fú² la 'ii²¹² ngaa¹²ⁱ Jesús. Joon gajné¹ co' lí téén² 'ido gáí¹ tsañü¹ taa²¹ sñi¹³ⁱⁿ. 11 Joon gajin² in sii²¹ⁱ 'ido:

—Tsañü¹ seen²¹ Galilea jo 'ee to² 'i³ in-gi téén^{2naa} lo jò² fu yu' juncwii²¹. 'In Jesús no, 'in cwo¹ⁱ jee²¹² 'naa' ngaa¹²ⁱ 'i fu yu' do coon²¹ rø²¹ 'ii la mo ngaa¹²ⁱ do, la joon jon ijó¹ tún¹.

Tyii¹³ⁱⁿ Matías 'a 'ii²¹ in cwáain¹ tya' Judas

12 Joon ngalín^{2mo} 'a moo²¹ sii²¹ Olivos do. Joon ngaliin¹ tún¹ Jerusalén 'e ná¹ coon²¹ sii^{13xu} jii¹³ la to² gatyü² ley tya' Moisés 'e sá² ngi¹ tsá² mo jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 13 Mo tyaliin¹ⁱⁿ 'e fuu²¹ do gasó^{2o} coon²¹

'nú¹ lí tí² tún² fú¹. 'In gatyaliin¹ⁱⁿ do sii²¹ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dñ³ coon¹³ Tomó¹³ coon¹³ Bartolomé coon¹³ Untø² coon¹³ Jacobo, jóon¹ Alfeo, coon¹³ Simó¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon coon¹³ Judas ruu²¹ⁱ Jaco¹³co, 14 jilee^{21mo} 'in lí caain²¹ coon¹³ ruu²¹ⁱ Jesús coon¹³ María sáa³ Jesús coon¹³ 'in tsa¹² catyaa¹² do. Licaain²¹ fee²¹ⁱ Dios.

15 Jii¹³ jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² jii¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi dyáa² 'in jai² líü². Joon gajmaa^{1a} Tú³ siin¹³ⁱⁿ jee²¹² tsaruu²¹ⁱ, joon gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ 'in tsá² catyaa¹² do:

16 —Tsarü^{1u}, 'ná¹-a tsín¹ jii¹³ la gataa^{1an} líü²¹² yuu¹³ David ni jí² tya' Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá² tya' Dios.

David do gafaa^{21o} xiiala 'e itsangü² Judas. 'Ii-o jee²¹² 'in gasaa¹² Jesús. 17 Judas jaain²¹² jee²¹² jna'a, joon tí² mo jmáa^{1a} to² coon¹³ jna'a. 18 Pe joon ngoo^{21o} Judas ngala¹ coon²¹ si² 'wó² coon¹³ 'e cuu² gajna^{1an} coon¹³ 'e gó² gajmaa^{1a} do. Tsifu joon gaci¹²ⁱ lí' sjiü². Joon ga'gü²¹ⁱ tu^{2u}.

Joon ga'woo^{21o} jilaa²¹ 'un'ñü²ⁱ. 19 Joon mo galiñi¹ 'in seen²¹ Jerusalén do joon gaunsii²¹ 'e 'wó² do Acéldama. 'ø¹²¹-tsi tsá² sii²¹ Coon²¹ Sii¹³ Tyiia²¹ 'in 'O² Jmü¹. 20 Tsu

'wii¹³ ni Salmos jin² la no:

Cwosii²¹ⁱ 'nú^{1u} situu^{1mo}. Jo 'in seen^{21gi} 'in cwaa^{21gi}.

Joongi jin²ⁱⁿ: Cwocwoo^{2oo} 'in xee^{21mo} 'in jmá¹ to² jmoo^{1o} 'ido.

21 'Wii¹³ joon tsajmoo^{21o} 'elo —jin² Tú³—. Jee²¹² jna' jee¹ 'inlí¹³ tsá² 'in ningi¹ coon¹³ jna' la tøø² nigangü²¹ⁱ coon¹³ Jesús.

22 Ca la mo gasaa¹ⁱ Wó³ Na'ñu^{1u} Jesús jmü²¹ joon ca gangaa¹²ⁱ ñu'fú². Tyii^{13mo} jon jaain²¹ jee²¹² 'ii wa'a 'in lícaain²¹ coon¹³ jna'a 'e ijmáa^{1a} júu³ 'e niijii¹ⁱⁿ Jesús —gajin² Tú³.

23 Joon ga'woo²¹ gáí¹ tsá² jee²¹² 'ii. Jaain²¹ 'in sii²¹ Sé³, 'in sii^{21o} jon Barsabás, sii^{21o} jon Justo. 'In jain^{21gi} do sii²¹ Matías. 24-25 La 'ii²¹² fee²¹ⁱ Dios jin²ⁱⁿ:

—Na'ñu^{1u}, 'nu-u jøø^{2ø} jilaa²¹ alma tya' tsá². 'Ee^{13du} jna'a 'naai²¹² 'in jee²¹² gáí¹ lo nityi^{1u} 'in jmá¹ to² tsá² tya' Jesús cwáain¹ tya' Judas. Gajaan^{1an} Judas do 'e to² jmoo^{1o} 'wii¹³ tsa² tya'o. Joon ngoo^{21o} lí 'iin²¹² mo.

26 Joon gacoo^{1o} jee²¹² 'ii. Joon gati^{2mo} Tii¹³. Tsifu joon ga'í² Tii¹³ do cwáain¹ tya' Judas jee²¹² 'in dyajaan²¹ tsá² tya' Jesús.

2

Mo gajó² Espiritu Tyá² tya' Dios

1 Mo gatsin¹ cincuenta jmü²¹² mo gangü²ⁱ cwaa²¹ jmü²¹² gati² jmü²¹² sii²¹² Pentecostés. Coon²¹ lí sicain²¹ la jilee^{21mo} 'in jai² líü².

2 La 'ii²¹² joon coon²¹ ga'iin² lí' yu' lawa mo

'hi¹ tyi² tá² lii¹. Ga'in² la tøø² inuu li néei¹ 'ido. ³Joon gainé¹ coon²¹ 'e li la li sii¹³ jí² li néei¹ la jaain²¹. ⁴Joon ga'i² 'in Espiritu Tyú² tya' Dios almas tya' ce jilee²¹mo 'in néei¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ jmai² jmi¹ xiia²¹ 'e cwoo¹ 'in Espiritu Tyú² do faa²¹a.

⁵Jee²¹² jmi²¹² lo fúu¹mo tsá² Israel 'in untüin¹³ to² tyu² Dios sicaain²¹. Jalín² Jerusalén la caain²¹ juncwii²¹. ⁶Mo ganú²un 'e ga'in² do joon galicaain²¹ 'in tsá² do li ga'in². Pe jo ñii¹ 'in tsá² fúu¹ do 'ee nigali² mo ganú²un la jaain²¹ la jaain²¹ 'in tsá² tya' Jesús do faa²¹a jmi¹ tya'a. ⁷Jmai² 'in ganga'goo²¹-tsi. Joon jmai² 'in gafo²mo joon sii¹ jee²¹² 'ii:

—'Owa'a jon 'in seein²¹ Galilea jilee²¹ 'in faa²¹a no. ⁸Xiiala li¹ 'e nuu²¹an' faa²¹a jmi¹ tyi jna'? ⁹⁻¹¹Lii¹ fúu¹ tsá² seein²¹ lo, 'in seein²¹ Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, joon li sii²¹ Asia seein²¹ lo. Seen²¹mo jon 'in jalín² Frigia, Panflia, Egipto joongi Africa li' ngoo¹³gi li' Cirene. Joongi tsá² seein²¹ Roma 'in seein²¹ lo. Caa¹²mo 'inlii¹³ 'in seein²¹ Israel ca la mo galiseen²¹mo coon¹³ 'inlii¹³gi 'in nigatú²mo dioses tya'a 'in gajmee¹ tsá² joon niga'ii²¹mo jon 'in Dios tya' tsá² Israel. Caa¹²mo tsá² seein²¹ Creta coon¹³ Arabia pe jilee²¹mo' nnu²¹an' faa²¹a coon¹³ jmi¹ tyi-o' júu³ tyú² tya' Dios.

¹²Jilee²¹mo tsa'goo²¹-tsi pe joon jo 'øø¹-tsi 'ee gali². Joon gaunng^{h1}i ruu²¹:

—¿Ee 'øø¹-tsi jilaa²¹ 'elo?

¹³Pe 'inlii¹³gi ungoø¹, jin²in:

—Tsá² 'iin¹mo no.

'E gasii²¹ T^{h3} tsá²

¹⁴Joon gajmaa¹a T^{h3} siin¹³in coon¹³ jii¹ dyajaain²¹ apóstoles catyaa² do joon gafaa²¹a tá² jin²in:

—Tsá² seein²¹ Israel, joongi coon¹³ tsá² seein²¹ Jerusalén, cwoliñ²ii' 'elo. Joongi náu²duu' coon²¹ tún² 'e ifo³oo lo. ¹⁵'In tsañuu¹ lo jon 'in 'iin¹ no la lí² 'e 'i¹-oo' tsu 'aa²¹gi lo. Jo mo tí² 'ii²¹ wa'a ngi¹ tsá² 'iin¹. Jiin¹³ la 'iin²¹ ñú² ningóo¹. ¹⁶'Elo-o gatsin¹ 'e gajin² 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios cali^h sii²¹ Joel. Joel do gajin²in:

¹⁷La lo-o gajin² Dios:

La nu'gi mi 'iin² juncwii²¹ icwo³oo Espiritu Tyú² tyiia la jilee²¹ 'in taain²¹² fu juncwii²¹.

Yuan²¹ tyii¹ tsañuu¹ coon¹³ yuan²¹ tyii¹ tsañuu¹ ifaa²¹a cwáain¹ tyiia.

Joongi simii²¹ sá² coon²¹ ini²¹.

Joongi yuu¹³ icwuu²¹ mo ilisá² tyisáa² tya'a. ¹⁸Nicwóo³oo 'in Espiritu Tyú² tyiia 'e jmi²¹² joon tya' jilee²¹ 'in jmo¹o la to² tyu³uu la tsañuu¹ teen¹³ la tsamí².

Joon ifaa²¹o cwáain¹ tyiia.

¹⁹Li' yu' juncwii²¹ 'ée³ee 'a tsa'goo²¹-'oo'.

Jmaa³oo jon li² li ni 'wó².

Coon¹³ jmi¹, joongi coon¹³ jni¹ tya' uñi² ijma³aa 'e li² do.

²⁰La nu'gi 'e icwá¹ jmi²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús, coon²¹ jmi²¹² fee¹ joongi coon²¹ jmi²¹² 'ya²gi lii¹, ilinuu²¹ li 'ii¹in ñi¹.

Joongi sii²¹gi iliin¹ la lí¹ jmi¹.

²¹Joon jilee²¹mo 'in gamii¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' itiin¹³mo.

La joon júu³ niga'ii² Joel cwáain¹ tya' Dios Jmi²¹—jin² T^{h3}.

Faa²¹gi T^{h3} jin²in:

²²—'Wii¹³ joon náu²duu', tsañuu¹ seein²¹ Israel, jilaa²¹ 'e ifuu²¹²uu 'naa' lo —jin' T^{h3}—. Tyú²u ñi³oo' jilaa²¹ milagro 'ya²gi 'e gajmaa¹a Jesús tsá² Nazaret coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmi²¹ jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús do gajmaa¹a Dios júu³ 'e Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in. ²³Pe jo 'ee futy³ la mo gajaain²¹ tsá² 'ii jee²¹² 'naa' tsu 'yu to²-o 'e ni¹-tsi Dios ca la mo jée¹mo. 'Naa'gi' gaseen²mo, joon cwáain¹ tyi'naa'oo' gajngaa¹³i tsá² gó² 'ii, gateen¹in tsa' crúu¹³. ²⁴Pe Dios Jmi²¹ gajmaa¹a jii¹o tún¹. Nigaláa²mo tsu feeli¹gi 'ii lagi 'mó¹. Jo lí² tyu² 'mó¹ 'ii to². ²⁵Joon 'li²¹² róø¹³ David gafaa²¹a ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Jesús mo gajin²in:

Maa¹moo Ña'ñu¹u' Dios coon²¹ tøø²mo tyan³ii.

Li caa²¹na tsáa¹ siin¹²in joon jo 'ee jii¹³ coon²¹ goo²¹oo.

²⁶'Wii¹³ joon jløø³mo alma tyiia.

Joon coon¹³ moo³oo³ fo³oo jmai² júu³ tyú²-u.

'Wii¹³ joon mo 'ii²¹ 'woo²¹ cuerpo tyiia jo 'ee cu²-tsii coonti.

²⁷Tsu ñi³oo 'e jo saa¹²¹a alma tyiia jee²¹² 'li²¹².

Joongi jo cwo²o 'e xiia²¹ cuerpo tya' 'in gatyii¹³in.

²⁸Ga'ee¹³o' jna xiiala ngii³ii coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá².

Joon nigalijløø³mo 'wii¹³ cwo²¹o coon¹³ jna.

La joon gajin² David cwáain¹ tya' Jesús.

²⁹'Tsa¹ru¹u', tyú²-u ñii²¹' 'e 'li²¹² tsafeei¹ tyi' David juun²¹mo. Joon ga'áa²mo tsá² 'ii. Joon 'aan¹ tya'a roon¹gi coon¹³ jna' ca jmi²¹² no. ³⁰Pe David do jaain²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios. Joon ñii¹o David 'e gasii²¹ Dios 'ii 'e tyi²mo jaain²¹ tyii²¹a 'in cwa¹ cwáain¹ tya'a. ³¹La joon 'li²¹² David do lawa jøø²o ca la jée¹mo 'a jiiin¹in Cristo. Joon gajin²in 'e jo ján² alma tya'a jee²¹² 'li²¹². Jon'gi xiia² moo¹ taa²i. ³²'Na'a Dios Jmi²¹ gajmaa¹a jii¹in 'in Jesús no. Jilaa²¹ 'elo ganee²¹e'e. ³³Joon gató¹ Dios Jmi²¹ 'ii li' cwo²¹o tsáa¹. Joon gacwo¹o Dios

Jmii²¹ 'ii 'in Espiritu Tyá² tya'a la li 'e niga-jin²in. Joon jilaa²¹ 'e nigali² nano, joongi nijó²ó²ó² joongi ninú²ú²ú² 'e gajmaa¹ 'a 'ii-o joon. 34-35 Jon' David do 'in gangaa¹³ fu ñá²fú² tsá² ñaa'o gajin²¹in:

Dios Jmii²¹ gasii²¹; Ñá²ñá² 'u jin²in: "Ní³'i caa¹'na tsáa¹ 'a mi jmaa³aa 'ii²¹ 'e tyée¹'na 'wii²¹² tí¹³'i jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nú."

36 'Jileei²¹ tsá² Israel, cwoliñi³oo' 'e la ja²'mo 'in Jesús, 'in gatéen¹'naa' tsaa' crúu¹³, Dios gajmee¹ 'e 'ii Ní³'fii²¹²; joongi 'in jmaa¹ 'a tiin¹³'naa' sii²¹ Cristo. La joon gajin² Tá³ sii²¹'i 'in tsá² fúu¹ do.

37 Joon mo ganú²'un 'in tsá² do 'elo joon ga'aa¹ fa¹³ joon gaungii¹ Tá³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² do:

—Tsarú¹'u, ¿'ee 'ná¹ jmoo²¹'o'o?

38 Joon gañii¹ Tá³:

—Cwojaa²¹'oo' coon¹³ Dios joongi cwojaa²¹'naa' jmii²¹ la jaan²¹'naa' coon¹³ la sii²¹ Jesucristo. Joon la joon 'iin²'mo Dios tsaa² tyii'. La joon jon icwo¹'o Dios 'naa' 'in Espiritu Tyá² tya'a. 39 'E júu³ lo 'e tyi¹'naa'oo' coon¹³ yá²¹ tyii'. Joongi tya' jileei²¹ 'in seen²¹ wii². Joongi tya' jileei²¹ 'in tó²ó² Ñá²ñá²'u Dios Jmii²¹.

40 Coon¹³ 'e júu³ lo gafaa²¹ 'a Tá³. Joon coon¹³ láai²'gi júu³ tyá² gafaa²¹ 'a jin²'in:

—Woo²¹'naa' yaanaa' jee²¹² 'in tsá² gó² no.

41 Joon gasaa¹'mo jmii²¹ jileei²¹ 'in gacón² cwáain¹ júu³ tya'a. Jiin¹³ jmii²¹² joon galicaan²¹'mogi coon¹³ 'in jai² líi² ca 'ni¹ mil-gi tsá². 42 Joon coon²¹ tún¹-un gacón² cwáain¹ jilaa²¹ 'e 'ee¹ 'in apóstoles tya' Jesús do. Tyá²-u seen²¹ 'a jaain²¹ la jaain²¹. Joongi galicaain²¹ fee²¹'i Dios joongi gajmaa¹ 'a jmai²'xu 'iñi¹.

Xiiala nigajmaa¹ 'a 'in jai² líi² Jesús nifu

43 Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsá² tya' Jesús do líi¹ 'láai² milagro gajmaa¹ 'a coon¹³ jilaa²¹ lí². 44 Jileei²¹ 'in nigajai² líi² do líi¹ ró²¹ sñi¹. Jmaa²¹'i to² jmai²'xu jmai²'xu-u la jaain²¹ la jaain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹'o. 45 Joongi ga'ñii¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹'o. Joon jmoo¹'o jmai²'xu cuu² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ xii¹'ti sityéin¹³ jmii²¹² jee²¹² 'ii. 46 La coon²¹ jmii²¹² la coon²¹ jmii²¹² licaain²¹ inuu² cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. La caain²¹ inuu² tya'a jmoo¹'o jmai²'xu 'iñi¹. Gó¹²ó² jló¹³'mo coon¹³ 'e 'e yaai¹-tsi alma tya'a. Joon gacwoo¹-o 'maai¹³ Dios. 47 Joon la jilee²¹'mo jin²'o 'e tsá² tyá²-tsi 'in tsá² jai² líi². La coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹ 'a Ñá²ñá²'u 'e ngafú¹'mo 'in jo¹ líi². Joon 'in jai² líi² do uncaan¹'mo coon¹³ 'in catyaa² do.

3

Galáa²'mo jaain²¹ tsá² jluui¹³

1 Coon²¹ jmii²¹² nica'lóo²'xu, ngóo¹ 'iin² 'ni¹, mo gati² 'ii²¹ 'e faa²¹ 'a tsá² júu³ tyá². Joon Tá³ coon¹³ Wó³ gasó²'o caan²¹'mo fu inuu² cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. 2 Tsajée¹ tsá² jaain²¹ tsá² jluui¹³ tyan' 'oo² cwo¹ do li ingii¹. Jluu¹³'mo ca la mo galiseen²¹'mo. Joon la coon²¹ jmii²¹² tsajée¹ tsá² 'ii fu coon²¹ 'oo² cwo¹ do sii²¹ 'Ya²'gi 'e mii¹'i caridad jileei²¹ 'in tsatáa¹'i cwo¹ do. 3 Mo gani² 'in tsá² jluui¹³ do itsataa¹ Tá³ coon¹³ Wó³ inuu² cwo¹ do joon gamii¹'i coon²¹ caridad. 4 Joon gajó²'i Tá³ coon¹³ Wó³ do 'ii. Joon gajin² Tá³:

—Jó²¹²'du' jna'a.

5 Joon gacón² 'in tsá² jluui¹³ do cwáain¹ coon²¹ tún². 'E sá² 'ee cwo¹'o 'ido 'ii líi². 6 Joon gasii²¹; Tá³ 'ii:

—Jo 'óo³'oo cwataa²¹ jon'gi cwanáa¹³ sá² tyiia pe jiin¹³ 'e 'óo³'oo lo cwo³'oo 'nú. Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret, ráan²'un, ngi² no.

7 Joon gason¹ Tá³ cwoo²¹'o tsáa¹. Joon gauncoon¹³'on jmaa¹ 'a siin¹²'in 'ido. La 'ii²¹² joon galipiin²'mo moo¹ taa¹³ luu²¹² tí²'i.

8 Joon ga'ñii¹ 'in tsá² jluui¹³ do fu ya'. Joon galáa² 'wii²¹² ngii¹ tí²'i. Joon ga¹'i 'ii² fu tsi inuu² cwo¹ do coon¹³ Tá³ coon¹³ Wó³. 'ii² jló¹³'i líi¹. Cwo¹'o 'maai¹³ Dios. 9 Joon jilee²¹'mo tsá² 'in téein² do jó²'i 'ii ngii¹'i cwoo¹'o 'maai¹³ Dios. 10 Jmai² 'in tsa'goo²¹-tsi 'e ganii²¹ do 'wii¹³ ñi¹'o 'e ido-o 'in tsá² jluui¹³ 'in tyiin¹ 'oo²¹ cwo¹ sii²¹ 'Ya²'gi mii¹'i caridad.

Júu³ gafaa²¹ 'a Tá³ coon²¹ ni'ná¹ fee¹ sii²¹ Salomón

11 'In tsá² jluui¹³ 'in ni'láai² do jo mo gatii² Tá³ coon¹³ Wó³ coonti. Joon jileei²¹ tsá² 'in téein² 'in'yiá² cwo¹ do ngaliin² cwii¹'in fu li téein² Tá³ do. Téen²'in coon²¹ ni'ná¹ fee¹ 'e sii²¹ Salomón. 12 Mo gani² Tá³ 'elo joon gasii²¹; tsá² 'in jalín² do:

—Tsá² seen²¹ Israel, ¿'ee li' tsa'goo²¹'-oo'? ¿'Ee li' jó²'naa' jna'a lawa yiaa-oo'o nigau¹l²áa²'naa' 'in tsañuu¹ lo? ¿Ti 'i¹'-oo' 'e nigangi¹ 'in tsá² lo coon¹³ 'ii²¹ tyijna'oo'o si 'wii¹³'i 'e tyii¹ jna'a 'ee'? 13 Jo lí² la joon, Dios, 'in gaun'goo²¹'o líi²¹² tsacó¹³'i tyi' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob, nigacwó¹'i jóon¹'on Jesús, 'in fee¹'i'gi la jee²¹² jileei²¹ pe 'naa' nigajaan¹³'moo' 'i tyani 'in tyu² to². Joon mo gali'in²¹²'mo Pilato 'e iláa²'i pe 'naa'gi' jo gali'in²¹²'naa'. 14 'E 'i¹³ 'e mí²'ii láai² jaain²¹ 'in tyú¹, 'in jo 'ee tsaa² ró²¹'i, naa'gi' gami²'ii galáai² jaain²¹ tsá² gó² 'in ró²¹'i tsaa². 15 La joon gajngaa¹³'moo' 'in cwo¹ juncwii²¹ tyi'. Pe Dios gajmaa¹ 'a gajjin¹'o tún¹. Joon jna'gi' faa¹³'a 'e ja²'mo jilaa²¹ 'elo. 16 Joon 'in tsañuu¹ lo, 'in cwii¹'moo', Dios gau¹l²áa²'mo tsu 'wii¹³ jo¹'o

líi² Jesús. Jmai² coon¹³ 'ii²¹ tya' e sii²¹ Jesús nicalipin² mo tii² la li nigañi²ii'.

17 'Niñi³oo, tsaru¹u', 'e 'naa'oo' coon¹³ tsacoo¹³ tyi' mo gajngaa¹³naa' Jesús do gajmaa²aa' 'e jo 'oo¹²¹oo'. 18 Pe la joon gatsin¹ e nii²¹ Cristo wúu¹ jiin¹³ la gajin² tsá² tyú¹ coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la jéei¹gi. 19 'Wii¹³ joon 'ná¹-a jaa²¹-oo' joon cii¹³-oo' coon¹³ Dios joon la joon 'iin²mo tsaa² tyii'. Joon ijó¹-o Ña¹ñu¹u' e untyú¹mo 'naa'. 20 La joon 'e isii¹in Dios Jesús, 'in sii²¹ jon Cristo, 'wii²¹² tyi'naa'. 21 Fiin¹³ ca la mo ñu¹fú² tyin¹ Jesucristo ca mi tyá² Dios tyú² ce jilaa²¹. La joon gajin² tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios cali. 22 La joon gajin² 'ii²¹² Moisés sii²¹; 'ii²¹² tsacoo¹³ tyi'. Jin²o: "Ña¹ñu¹u' Dios 'e isii¹in jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² jee²¹² 'naa', tsaru¹u', jiin¹³ la gasii¹in jna. Cwolinuu¹³unn' jilaa²¹ 'e jin²in 23 tsu jileei²¹ 'in jo nuu¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² do 'e 'iin²mo 'i jee²¹² tsagoo¹o." La joon gajin² Moisés.

24 'Joon la joon jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca Samuel nifu gafaa²¹ cwáain¹³ tya' 'e jmi²¹² lo. 25 Joon jilaa²¹ júu³ tyi'naa'oo' lo 'e gañi² Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a. 'E tyú² tyi-oo' mo gañi² Dios coon²¹ júu³ jéei¹gi coon¹³ 'ii²¹² tsacoo¹³ tyi' mo gajin²in sii²¹; Abraham: "Jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ilicwaa³mo mi jó¹ yuu²¹ tyi'i." 26 Mo gajmaa¹ Dios jiin¹ Joon¹on gasii¹in nifu tyani²ii' iuncwaa³ 'naa'. Joon la joon 'e uncoon¹³o 'naa' 'e tó²oo' jilaa²¹ 'e gó².

4

Tú² coon¹³ Wó³ tyani 'in tyu² to²

1 Faa²¹gi Tú³ coon¹³ Wó³ téen²in mo gatyallin² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in tsá² 'in ni² inuu cwo' fee¹ do. Joongi ngaliin² 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 2 'Ni²¹-tsi 'wii¹³ Tú³ coon¹³ Wó³ 'e² e tsá² júu³ tyú² joongi 'wii¹³ jin²in la mo gajin¹ Jesús la joon jon ijiin¹in tsá². 3 Joon tsifu joon gasan² ni 'ido. Joon ngajéi¹ 'nuñi³ ca nuu¹ tsu nicalóo² do. 4 Pe fúu¹mo 'in niganúu²un 'e júu³ do jo¹o líi². Joon jileei²¹ 'in jai² líi² ti² ñá² mil jmai² tsañuu¹.

5 Mo gajná² jmi²¹² joon galicaain²¹ fu Jerusalén 'in tyu² to² tya' tsá² Israel coon¹³ tsacoo¹³ coon¹³ tifo² tya' ley. 6 Joongi néei¹ Anás 'in tyu² to² tya' untsá², coon¹³ Caifás coon¹³ Juan, coon¹³ Alejandro. Joon gauncaain²¹ jileei²¹ tsá² inuu tya' tsacoo¹³ tyi' untsá². 7 Joon gatyu²u mo gajallin² Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gasin¹²in tún² tsa². Joon gaunngii¹ 'in tyu² to² do 'ii:

—¿'lin 'ii²¹ tya'a si coon¹³ 'e sii²¹ 'in xeei²¹gi 'ee gajmaa²aa' jilaa²¹ 'elo?

8 Joon Tú³ jin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios:

—Tsacoo¹³ 'e fuu²¹ lo joongi tsacoo¹³ tya' tsá² Israel: 9 wana 'iin²¹²naa' unngii¹ii' jna'a coon²¹ 'e tyú²-u gajmoo²¹o' o' tya' jaain²¹ tsatsaa¹³ 'e xiiala galáai². 10 Joon jna'a jmoo²¹o' o' júu³ tyani²ii'. Cwoliñi³ii' jileei²¹ tsá² Israel 'e 'in tsañuu¹ 'in siin¹² tyani²ii' lo nano niga'láai² coon¹³ 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret. 'Ii 'in gatéen¹naa' tsaa¹ crúu¹³ do. Joon Dios gajmaa¹a jiin¹ tún¹. 11 'In Jesús lo líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² nifu pe 'naa'gii' lawa 'in jmoo¹o to² do nigajaan²aan' li' co'o. 12 Ce jiin¹³ jaain²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ jo lí² jmaa¹a tiin¹³naa' tsu² Dios nigacwoo¹o 'e jiin¹³ Jesús tii²; jmaa¹a tiin¹³naa' —jin² Tú³ do.

13 Mo ganí² jileei²¹ 'in tyu² to² do xiiala jo 'goo²¹ Tú³ coon¹³ Wó³ faa²¹a joon galli¹³o 'e jo 'e jí² tii²¹ 'ido jon'gi 'ee to² 'oo' o' ganga'goo²¹-tsi. Joon galiñi¹ 'e 'ido-o' 'e nigangi¹ coon¹³ Jesús. 14 Joongi 'in tsá² 'in niga'láai² do, do-o siin¹²in jee²¹² 'ii-o. 'Wii¹³ joon jo 'ee sá² 'e faa²¹gi coonti. 15 Joon gatyu²u to² 'e 'woo²¹mo li sicaain²¹ do. Joon gasii² la jee²¹² yaa-mo 'ee 'e 'ná² jmaa¹a. 16 Joon gajin²in:

—¿'Ee jmoo²¹o' coon¹³ 'in tsá² do? Jileei²¹mo 'in seein²¹ Jerusalén niñi¹o jilaa²¹ lí² nigajmaa¹a 'in tsá² no. Coon²¹ milagro fee¹ líi¹ níi¹ nigajmaa¹a 'ido. Joon jo lí² faa¹³a 'e jon' la joon gali². 17 Tsatáan¹³an' fo²-tsi 'e jo faa²¹gi jiin¹³ jaain²¹ cwáain¹ tya' Jesús. Joon coon¹³ 'e la joon jo núu²gi tsá².

18 Joon 'in tsá² do gató¹o tún¹ Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gatyu²u to² la jo faa²¹gi 'ido coonti, jon'gi 'e²gi tsá² cwáain¹ tya' Jesús. 19 Pe joon gañi¹ Tú³ coon¹³ Wó³:

—'Í²du¹-oo' yaanaa' no. ¿Ti tyú²gi tyani Dios 'e jmoo²¹o' o' núu¹³u'u to² tyu² 'naa' lagi to² tyu² Dios 'ee? 20 Tsu jna'a jo cwoo¹ tuu²¹u'u 'e faa¹³a' jilaa²¹ 'e gane²¹e' e joongi ganuu²¹u'u.

21 Joon 'in tyu² to² do gaton¹on fo²-tsi pe galáai² 'ido. Jo gatsaa²¹a xiiala ijmeei²¹ ni 'ido wúu¹ tsu 'goo²¹mo tsá². Jileei²¹mo tsá² cwo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e nigali². 22 'In tsá² 'in galáai² coon¹³ milagro do nin-goo²¹-o tunló² jiin²¹ lí¹gixu.

Mii¹-o tyani Dios 'in jai² líi² 'e jo cu²-tsi joon 'e tá²-a taain²¹²-tsi

23 Mo galáai² Tú³ coon¹³ Wó³ joon nigaliin²mo fu li néei¹ 'in tsaruu²¹; catyaa² do. Joon gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹ 'e nigajin² 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ tsacoo¹³ do. 24 Joon mo ganúu²un, jileei²¹mo gamii¹ sii²¹ Dios:

—Ña¹ñu¹u', 'nu-u Dios 'in gajmaa¹a ñu¹fú² joongi ni 'wó², joongi jmi¹ñi¹³ coon¹³ jilaa²¹gi 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 25 Joon

'li²¹² tsafeei¹ tyi¹i David, 'in gajmaa¹a jii¹³ la to² gatyuu¹²u, gafaa²¹a cwaain¹ tyi¹i mo-gajin²in coon¹³ 'ii²¹ tyā' Espírítu Tyá² tyi¹i: 'Ee li¹ to² li¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ mii¹³?' Joongi 'i¹-tsi tsá² jmai² 'e jo 'ee to² 'i³mo.

26 Jileei²¹ tsaa²to² garóon². Joongi tsacøø¹³ 'e fuu²¹ galicaain²¹. Joon gajmaa¹a 'ee¹i Nā'nū¹'u' Dios joongi coon¹³ 'in gasii¹in Dios sii²¹ Cristo.

27 'Tsu ja²mo 'e fuu²¹ lo galicaain²¹ Herodes coon¹³ Poncio Pilato coon¹³ tsá² seen²¹ li xii'a'gi coon¹³ tsá² Israel. Joon galicaain²¹ 'e jmaa¹a 'e gó² tyā' yuun²¹ tyi¹i Jesús 'in 'iin²¹² un. 28 Joon la jon gajmaa¹a jilaa²¹ to² 'e nityuu¹²u 'e ili² joongi jilaa²¹ 'e ni¹'-o'o. 29 Joon la no coon²¹du'u cwaain¹ fo² gaton¹on. Cwoo¹³ jna'a yuun²¹ tyi¹i 'e jo ngii²¹i cu²-tsii¹. La joon jo 'goo²¹-oo¹ 'e cwoo²¹o'o júu³ tyú² tyi¹. 30 Joon mii²¹i tyani²¹ 'e cwo²o' jna'a 'ii²¹ tyi-o'o 'e un'láa²na'a jileei²¹ tsatsaa¹³ joongi coon¹³ 'e sii²¹ yuun²¹ tyi¹i Jesús jmoo²¹o'o jilaa²¹ li² coon¹³ milagro fee¹.

31 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² tyā'a 'e lí² licaain²¹ do joon gajøø²¹ 'wó² tá² lili¹. Tsfu joon galiseein²¹ waa²¹ pi² coon¹³ 'ii²¹ tyā' 'in Espírítu Tyá² tyā' Dios. Joon jo 'goo²¹gi faa²¹a júu³ tyú² tyā' Dios.

Jilaa²¹ 'e sá² tyā' jilee²¹mo 'in jai² líi²

32 Ca nii² 'e 'i¹-tsi jilee²¹ 'in ni¹o' líi². Joongi coon²¹ røø²¹ líi¹i jilee²¹mo. Ce jii¹³ jaain²¹ jo jin² wa'a 'e 'oo¹o tyā'a 'ña'a. Jilaa²¹ jmai² tyā' jilee²¹mo. 33 Faa²¹gi 'in apóstoles tyā' Jesús do 'e nigajiin¹ 'in Nā'nū¹'u' Jesús. Joon taain²¹² tá²-tsi líi¹. Joon Dios gataa¹³; cwa³ jilee²¹mo. 34 Jii¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o fa¹³ 'wi¹³ jilee²¹mo 'in 'oo¹o 'wó² si 'ná¹ 'ee ni¹'o. 35 Joon jilaa²¹ 'e sá² cwo¹o tsá² apóstoles. Joon 'ii-gi gajmaa¹a jmai² xu la jaain²¹ la jaain²¹ xiala sityéein¹ tsá² jmi¹³. 36 Lawa la lo-o jmoo¹o jilee²¹. Seen²¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ jún² Leví 'in sii²¹ Sé³. Galiseein²¹ coon²¹ 'wó² roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Chipre. Joon 'in apóstoles do gaunsii²¹o 'ii Bernabé. ('øøi²¹-tsi tsá² sii²¹; 'in untyā²-tsi tsá².) 37 'In tsañuu¹ lo ga'nii¹i coon²¹ sii¹³ 'wó² tyā'a. Joon 'e cuu² gatú² do ngacoon¹on joon gacwo¹o tyā' apóstoles do.

5

Tsaa² tyā' Ananías coon¹³ Safira

1 Pe jaain²¹gi tsá² sii²¹ Ananías coon¹³ 'oo²¹²o 'in sii²¹ Safira ga'nii¹i coon²¹ sii¹³ 'wó². 2 'In tsá² lo gasii²¹ røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o. Joon gasáai¹³gixu 'e cuu² do tyā'a. Joon ngacwo²¹o 'in apóstoles do lawa¹a la jilaa²¹a. 3 Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Ananías 'e li¹ niga¹² 'in 'lii³ alma tyi¹ 'e gaungøø¹u 'in Espírítu Tyá² tyā' Dios? Gasaa²¹²gi 'e cuu² gatú²u tyā' 'wó² do. 4 'Wó²

tyi-o'o do mo ga'nii²¹²naa'. Joon 'e cuu²¹ gatú²u tyi-o'o jon, lí²-i jmaa²aa' la 'iin²¹²naa'. 'Ee li¹ ga¹'-oo' la joon? Nigafaa¹³a coon²¹ júu³ tajuu²¹ tyani Dios jon' tyani tsá².

5 Mo ganúu²un Ananías 'elo tsifu joon gaci²mo jún¹mo. Jmai² tsá² 'in gafoo²mo mo ganúu²un 'elo. 6 Joon gatyaliin² jaain²¹ gáí¹ simii²¹ 'in gapaai²¹ 'ii' mi². Joon ngajéé¹i 'ido 'ii nga'áa¹³mo.

7 Ji 'ni¹ hora gangú²i mo ngayuui¹³ joon jon ga¹² 'oo²¹²o Ananías. Jo ñii¹i coonti 'ee galí². 8 Joon gaungii¹ Tú³:

—'Tí la gajin²in do-o gaciin² 'wó² ga'nii²¹in' do?

Joon gañii¹:

—Jii¹³ la do-o gaciin².

9 Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—'Ee li¹ gasiin¹³naa' røø²¹ 'e cóon¹³oon¹ 'in Espírítu Tyá² tyā' Nā'nū¹'u' Dios tóo²? Caluu no-o nijaliin¹ 'in nga'áai¹³ ñuu¹ tyi¹. Joon 'nu-gi injé¹ 'ino.

10 Tsfu joon cii¹²i 'wii²¹² tii² Tú³. Joon mo ngataai² 'in simii²¹ do joon gangaa¹ 'in tsami² ni 'li²¹²mo jon. Joon gatyii¹, nga'aa²mo caai¹ li si'aa¹²¹² ñuu¹ tyā'a do. 11 Joon jilee²¹mo tsá² 'in jai² líi² Jesús coon¹³ 'in galiñii¹ jilaa²¹ 'elo gafoo²i líi¹.

Fúu¹mo 'in gaun'láai² coon¹³ milagro

12 Láa¹mo lí² coon¹³ milagro gajmaa¹a apóstoles jee²¹² tsá². Joon galicaain²¹ tsá² coon²¹ ni'ná¹ sii²¹ Salomón. 13 Fúu¹mo 'in catyaa¹² do jo 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'ii tsu 'wi¹³ 'goo²¹-o. Pe jilee²¹mo tsá² faa²¹a tyú²-u tyā'a. 14 Líi¹ fúu¹ tsañuu¹ coon¹³ tsami² 'in nigalijai² líi² Nā'nū¹'u' Jesús. 15 Joon ga'wooi²¹ tsá² 'in tsatsaa¹³ tyā' fu¹. Tyā' fu¹ tee¹²i coo¹³ 'mó³ si ni jmoo²¹ 'ee. Joon mo ngii¹ Tú³ fiin¹³ jii¹³ tii¹³ 'iin³ tyā'a joon 'láa²mo. 16 Joon jilee²¹ tsá² 'in seen²¹ fúu²¹ co' Jerusalén do jajéé¹i tsatsaa¹³ tyā'a si 'in 'yuu²in 'lii³ alma tyā'a 'ee joon jilee²¹mo 'láa²mo.

Gatain² tsá² Tú³ coon¹³ Wó³ nuñi³

17 Joon ga'aa¹a tsiiwúu¹ jilee²¹ 'in tyu² to² tyā' untsá² joongi tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 18 'Wii¹³ joon gasan²mo tsá² 'in apóstoles do joon gataan¹²in 'nuñi³. 19 Pe jaain²¹ ángel tyā' Nā'nū¹'u' Dios gana¹ 'e 'nuñi³ do la 'woo'. Joon ga'woo¹mo 'ido. Joon gasii²¹i 'in ángel do 'ii:

20 —Cwollin²naa' fu inuu cwo¹ do. Cwo-jmaa²aa' júu³ xiala ngi¹ tsá² coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tyā' Dios.

21 Mo ganúu²un 'elo joon ngatáa¹ fu cwo¹ do. 'Aa²¹mo gajná² galáa² 'wii²¹² 'e² tsá².

La 'ii²¹² joon 'in tyu² to² tyā' untsá² joongi 'in téein² coon¹³on galicaain²¹ 'e Junta Suprema tyā'a. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e licaain²¹ jileei²¹ tsacøø¹³ tyā' tsá² Israel.)

Joon gatyu²u to² gajaliin² 'in apóstoles do 'in taai² 'nañi³. ²² Mo gatyaliin² 'ii¹³ tsi 'nañi³ do jo gatseei²¹gi jiiin¹³ jaain²¹. Joon ngaliin¹ tún¹. ²³ Ngacoon¹on júu³ li néee¹ tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Mo gatyaliin²¹i'i 'nañi³ do gatsaa²¹a'a tyú² sijni¹. Joongi 'ooca'na² do téen²mo 'láa² 'aa¹a. Pe mo ganaa²¹²a'a jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in seein²¹gi li tsi do.

²⁴ Mo ganúu²un tsacøøi¹³ tyá' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in ní² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo joon gaunngii¹ruu²¹:

—Júu³ tyá' fo², çxiiala iján² jilaa²¹ 'elo?

²⁵ La jee²¹² joon tyá¹ jaain²¹ tsañuu¹ jin²in:

—Inuu¹ cwo¹ do 'yuu² 'in tsañuu¹ 'in gatai² 'naa' nañi³ do. Do-o 'yuu² 'e²e tsá² júu³ tyú².

²⁶ Joon ngaliin² moyóo¹³ coon¹³ 'ii¹³ tyá'a. Joon ngatee¹ 'ido tún¹. Jo 'ee gajmee²¹i ni 'ido 'wii¹³ 'goo²¹o wana gatyuu¹² tsá² 'ii cuun²¹². ²⁷ Mo tyaliin¹in tee¹e ngajée¹ tyani tsacøøi¹³. Joon 'in tyu² to² tyá' untsá² do gajin²in:

²⁸ —Jna'a nigauntsaa¹³mo'o 'naa' coonti 'e jo 'e²gii¹ júu³ tyá' Jesús do. Pe 'naa'gii¹ li' cii¹³ ni nigajmaa²aa'. Nigarøø¹mo la tøøi² Jerusalén coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²ee'. Joon 'naa'oo' 'iin²¹²naa' cwo¹ jna'a tsaa² 'e gajúin¹ 'in tsañuu¹ do.

²⁹ Joon gañii¹ Tú³ coon¹³ 'in apóstoles catyaa¹ do:

—E tíi²mo jna'a jmoó²¹o'o nuu¹³u'un to² tyu² Dios lagi to² tyu² tsá². ³⁰ Dios tyá' lii²¹² tsacøøi¹³ tyii¹ 'ii gajmaa¹ a jiiin¹ Jesús 'in gajngaa¹³naa' tsaa¹ crúu¹³ do. ³¹ Joon Dios gasaa¹ 'ii 'e cwaa²¹ 'ii' cwoó²¹o tsaa¹. Joongi nicwo¹ to² fee¹ joongi 'e jmaa¹ a tiin¹³ tsá². Joon la joon lí²-i jaa²¹ tsi jileei²¹ tsá² Israel. Joongi 'iin²mo tsaa² tyá'a. ³² Faa¹³ jna'a 'e la ja² mo jilaa²¹ 'elo. Joongi 'in Espiritu Tyú² tyá' Dios, 'in Dios cwóo¹ jileei²¹ 'in nuu¹³ to² tyu² Jesús, jmaa¹ a júu³ 'e ja² mo jilaa²¹ 'elo.

³³ Mo núu²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon la mo 'iin²¹²in nga²mo 'ido. ³⁴ Jaain²¹ tsá² sii²¹ Gamaliel, 'in líi¹ tsá² tyá' fariseos, 'in tyiin¹ li sicaain²¹ 'ido. Líi¹ tifo² tyá' ley. 'Aa¹mo un'goo¹ tsá² 'ii. Joon garóon² li tyiin¹in, joon gatyu²u to² ga'woo²¹ 'in apóstoles do. ³⁵ Joon gasii²¹ 'in tyu² to² do jin²in:

—Tsá² Israel, tíi¹mo' 'e jmaa²aa' coon¹³ 'in tsañuu¹ no. ³⁶ Cwotii¹³du¹-oo' xugi mo ngóo¹ ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Teudas. Tsá² tyiin²mo 'ii gajin²in 'ña'a. Joon gajée¹ tyán² ciein¹³ líi¹gi tsá² tyá'a. Pe mo ngayuu¹³ gajngaa¹³ tsá² 'ii jileei²¹mo tsá² tyá'a gasojó¹mo. Joon gatsé¹mo jilaa²¹. ³⁷ Mo galiciin²¹gixu joon, mo gatain¹ jileei²¹ tsá² jí², ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Galilea sii²¹ Judas. Joon fúu¹mo tsá² gajée¹ 'ii. Pe la joon

jon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Joon jileei²¹mo jon tsá² tyá'a sojó¹mo. ³⁸ 'Wii¹³ joon tñu¹naa¹ 'in tsañuu¹ no. Joon jo untyii²naa¹ 'ii. Wana júu³ tyá' 'in tsá² lo jmai² júu³ tyá' tsá² joon tyee²¹mo jon. ³⁹ Pe wana júu³ tyá' Dios jo lí² 'iin²naa'. Tíi¹mo', jo tíi¹³naa¹ coon¹³ Dios.

⁴⁰ Joon gatii¹²i júu³ tyá' Gamaliel do joon galinuu¹²u jileei²¹mo. Joon gasii²¹mo røø²¹. Joon gatø¹ø 'in apóstoles do tún¹. Joon gajmee²¹mo 'ido. Joongi gauntsaa¹³mo 'a jo faa²¹gi 'ido júu³ tyá' Jesús. Joon galaa²mo. ⁴¹ Joon ga'woo²¹mo 'in apóstoles do tyani tsacøøi¹³ do. Jøø¹³mo ngaliin² 'wii¹³ Dios gacwoo¹o wa' gani²¹ wúu¹ 'wii¹³ tyá' Jesús. ⁴² Ca inuu¹ cwo¹ lagi inuu¹ tyá' tsá² jo gatú²gi 'e 'e²e tsá² júu³ tyú². Joongi faa²¹ a cwáain¹ tyá' Jesucristo la coon²¹ jmi²¹.

6

Gatyii¹²in dyá¹ tsá² 'in uncoon¹³ apóstoles do

¹ Jee²¹² jmi²¹² joon gangafúu²mo 'in jo¹ líi². Joon 'in faa²¹ jmi¹ griego galáa² 'wii²¹² jmoó¹o tsaa² tyá' 'in faa²¹ jmi¹ tyá' tsá² Israel. Jin²o:

—Mo jmoó¹o tsá² jmai²xu la coon²¹ jmi²¹² 'in 'yiaa¹ni² tyii¹ xugi tíi² gø¹ø lagi 'in 'yiaa¹ni² catyaa¹.

² Joon gatyú² jì dyatuuin¹ apóstoles to² wa'a galicaain²¹ ce jileei²¹ 'in jai² líi² do. Joon gasii²¹:

—Jo tseein²¹ wa'a tñu²¹u'u 'e cwoo²¹o'o júu³ tyú² tyá' Dios 'e jmoó²¹o jmai²xu 'e dø¹ tsá². ³ 'Wii¹³ joon, tsaru¹u, 'nee¹naa¹ dyá¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cu²-oo' coon¹³, tsá² 'in 'øøi²¹-tsi joon 'in 'oo¹o 'ii²¹ tyá' 'in Espiritu Tyú² tyá' Dios. Joon cwóo¹³oo' 'ido-o 'e to² no cwojmaa¹ a jmai²xu. ⁴ Pe jna'gii¹ canii² 'e faa¹³a'a fo² joongi 'ee¹³e'e jilaa²¹ júu³ tyú² tyá' Dios.

⁵ Røø²¹ gasii²¹ jileei²¹mo. Joon gatyii¹³in Téé¹³, jaain²¹ 'in tsá²-tsi Dios líli¹. 'Aai¹ nuu¹³u'un to² tyu² 'in Espiritu Tyú² tyá' Dios. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Líi²¹², coon¹³ Prócoro, coon¹³ Nicanor, coon¹³ Timón, coon¹³ Parmenas. Joongi jaain²¹ 'in seein²¹ fu Antioquía 'in sii²¹ Culáa¹³. Culáa¹³ do 'in niga¹ii²¹ tiisi² tyá' tsá² Israel ca la mo jée¹mo. ⁶ Joon ngajée¹ tyani 'in apóstoles do. Joon 'ii-gi gafaa²¹ a júu³ tyú² joongi gataan¹an cwoo²¹o tyá' 'ido.

⁷ Líi¹ nganii¹²i 'e júu³ tyú² tyá' Dios do. Joongi 'in jai² líi² 'in néee¹ Jerusalén líi¹ ngafúu². Joongi fúu²mo untsá² tyá' tsá² Israel galija²mo líi².

Gasain² tsá² Téé¹³

⁸ 'Aa¹mo gauncoon¹³ Dios 'e 'iin²¹²in Téé¹³ tsá². Jaain²¹ 'in 'oo¹o 'ii²¹ tyá' Dios 'ii. 'Láai² lí² coon¹³ milagro gajmaa¹ a jee²¹² tsá² do.

⁹ Joon 'inlhi¹³ tsá² tya' coon²¹ cwo¹ sin-
agoga 'e sii²¹ Esclavos Libertados coon¹³
'inlhi¹³ tsá² seen²¹ Cirene, coon¹³ tsá² Ale-
jandria, coon¹³ tsá² Cilicia, coon¹³ 'inlhi¹³
tsá² seen²¹ Asia galáa² 'wii²¹² jo cwo¹ júu³
ruu²¹ coon¹³ Tée¹³ do. ¹⁰ Pe jo lí² lí¹ 'in
tsá² do coon¹³ 'e júu³ røø²¹ 'e faa²¹ a Tée¹³
do. Jo lí² lí¹ tsu Tée¹³ do faa²¹ 'ii²¹ tya'
'in Esiritu Tyá² tya' Dios. ¹¹ Joon 'in tsá²
do gatyí²¹ 'o leei¹³ 'in gafaa²¹ a júu³ tajuu²¹
jin² in:

—Niñu³ oo'o 'e faa²¹ 'ido 'laa²¹ tya' Moisés
coon¹³ Dios.

¹² Joon la joon gajmaa¹ a gatí² 'nii²¹-tsi
tsá², coon¹³ tsacøøi¹³, coon¹³ tifo² tya' ley.
Joon coon¹³ la joon gasaan² ni Tée¹³ do.
Joon ngaje¹ i li náa¹ Junta Suprema. ¹³ Joon
ga'naa¹² 'i 'inlhi¹³ tsá² 'in jmá² júu³ tajuu²¹
jin² in:

—'In tsañuu¹ lo jo mo tuu²¹ faa²¹ a júu³
'laa²¹ tya' 'e cwo¹ nacwai¹³ lo joongi tya' ley.
¹⁴ Ninuu²¹ 'uñ faa²¹ 'e 'in Jesús tsá² Nazaret
do 'e ifiin¹ mo 'e cwo¹ lo. Joongi 'e iunsi² i
jilaa²¹ tisi² tyi¹ 'e gacwo¹ 'o Moisés jna'.

¹⁵ Joon 'in tyu² to² do coon¹³ jileei²¹ gi 'in
néei¹ do mo gajøø² ni² Tée¹³ do ganii²¹ li ní¹ i
la li ni² ángel.

7

Faa²¹ a Tée¹ 'wii¹³ tya' 'ña'a

¹ Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gaunngii¹ i
Tée¹³ jin² in:

—¿Ti jo¹ o jilaa²¹ 'elo?

² Joon 'ii-gi gañii¹:

—Tсарu¹ u' joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tyi',
ñuu² duu¹ 'e ifo³ oo lo. Ña'ñu¹ 'u' Dios 'in tyiin¹
ñu¹ fú² ga'ee¹² mo 'ña'a 'li²¹² tsafeei¹ tyi'
Abraham mo gacwo² gita fu Mesopotamia
la nu'gi itsacwaa¹ a fu Harán. ³ Joon gajin²
Dios sii²¹ 'ii: "Tu³ 'u' goo²¹ lo joongi jileei²¹
ruu²¹ u. Joon cwo²¹ o coon²¹ 'wó² li i'é³ ee
lo." ⁴ Joon gacwo¹ i Abraham li sii²¹ Caldea.
Joon gangacwaa²¹ fu li sii²¹ Harán. Pe mo
gajúin¹ jmii²¹ joon jajée¹ mo Dios Abraham
fu li seen²¹ naa¹ nano. ⁵ Pe jo 'ee gasáa¹ a
coonti tya' 'ido fu lo. Jiin¹³ coon²¹ sii¹³ xu
li sii²¹ xu tii² i jo sá². Jiin¹³ jo mo seen²¹ mogi
jóon¹ on, joon Dios ga'ii² i júu³ Abraham 'e
cwo¹ o jóon¹ on 'e 'wó² do. ⁶ Joon gajin² in
jon Dios sii²¹ i Abraham 'e jileei²¹ tyi² a 'e
tsacwaa²¹ a goo¹ o tsá² xeei²¹ ca gatsin¹ tyán²
ciéin¹³ jiin²¹. Jin² o jon inii²¹ wúu¹. Joon
tsá² xee²¹ mo 'in tyu² to² 'ii. ⁷ Pe joon gajin²
Dios: "Jna-a jmáa³ aa 'ii²¹ tya' 'in tyu² to²
tyi² a do. Mi yuui¹³ joon, joon i'woó² moo
'ido. Joon lo-o lí² ijmáa¹ a to tyiajna." ⁸ Dios
gasii² i coon²¹ júu³ jai² coon¹³ Abraham.
Joon gatyu² u to² 'e jmá² 'ido lí² circuncisión
tya' jóon¹ on. 'E lí² do coon¹³ 'e joon ti² i-tsi
tsá² 'e júu³ ga'ii² Dios do. 'Wii¹³ joon mo

galiseein²¹ jóon¹ on sii²¹ Isaac, joon gajmaa¹ a
Abraham 'e lí² circuncisión do tya' jóon¹ on.
Gatyuu¹ u loo²¹ yu' cúun¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹
do. Joon Isaac-gi gajmaa¹ o jon 'e lí² do tya'
jóon¹ on 'in sii²¹ Jacob. Jacob-gi gajmaa¹ o
jon 'e lí² do tya' 'in dyatuuin¹ jóon¹ on 'in
galiseein²¹ tya'a. Joon 'in dyatuuin¹ do-o
galii¹ i tsacøøi¹³ tya' dyatun¹ poo²¹² tya' tsá²
Israel 'e sá² nano.

⁹ "In xuui²¹² tya' Jacob do, 'in galii¹
tsacøøi¹³ tyi', ga'aa¹ a tsiwúu¹ tya' ruu²¹ i
sii²¹ Sé³. Joon ga'ni¹ mo 'ido tya' tsá² 'in
tsalín² Egipto. Pe Dios gauncoon¹³ Sé³ do.
¹⁰ Joon galáa² mo coon¹³ jilaa²¹ fa'i³ tya' 'ido.
Joon gajmaa¹ a 'e jmi¹ gi-tsi Sé³. Joon gaj-
maa¹ a 'e gali¹ in²¹² in Faraón 'ii. Faraón sii²¹
'in røø¹³ tsá² Egipto do. Joon 'in Faraón do
gatyu² u to² 'e ga'í² Sé³ tsaa² to² tya'a. Joon
gatyu² u Sé³ to² la tøøi² Egipto, ca jilee²¹ tsá²
néei¹ inuu tya' røøi¹³ do gatyu² u Sé³ do to².

¹¹ Joon ga'í² gon 'oo² la Egipto coon¹³
Canaán li néei¹ 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo
ñii¹ gi 'ee dø¹³. ¹² Pe mo galiñii¹ i Jacob 'e sá²
trigo fu Egipto do joon gasii¹ in jóon¹ on 'in
lii¹ la lii¹ i tsacøøi¹³ tyi'. Do-gi galáa² 'wii²¹²
ngalín². ¹³ Mo gatí² tún² naa¹³ tyalín² do,
'in Sé³ do gajin² o 'e ruu²¹ mo 'ido. Joon
galiñii¹ i 'in røøi¹³ tyin¹ Egipto do xiala nilii² i
tsacøøi¹³ tya' Sé³. ¹⁴ Joon gatyu² u Sé³ to² wa'a
jalín² jmii²¹ coon¹³ jileei²¹ ruu²¹ i. Gatí² i
ca'no³ ciéin¹³ tsi dyiia¹ néei² tsá² coon¹³ tya.

¹⁵ La joon gali² gangó²-o Jacob fu Egipto.
Joon do-o li gajúin¹ in coon¹³ jileei²¹ 'li²¹²
tsacøøi¹³ tyi'. ¹⁶ Joon moo¹ taai² 'in Jacob
do ngalii¹ gi xu fu Siquem. Joon do-o ga'aa¹ i
coon²¹ tsi 'aan¹ nivaló² Abraham tya' 'li²¹²
tya'a. Hamor sii²¹ 'in ga'ni¹ i 'e 'aan¹ do.

¹⁷ 'La do-o gangó¹ ca gatsin¹ júu³ jai²
'e gasii² i Dios coon¹³ Abraham. Ti'xu-u
gangafúu¹ mo tsá² seen²¹ Israel li nanéé¹ i
Egipto do. ¹⁸ Joon ga'í² jaain²¹ røøi¹³ to²
Egipto do 'in jo cwii¹ in 'li²¹² Sé³ do. ¹⁹ 'In
røøi¹³ do gacon¹ on tóo² 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi'.
Joongi ga'e² e wúu¹. Joon gatyu² u to² 'e
tuu² mo 'ido la jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a mi
liseen²¹. Joon la joon júnun² mo 'ido. ²⁰ Yii¹³
joon galiseein²¹ Moisés, 'ii jaain²¹ yuun²¹ 'in
gali¹ in²¹² in Dios. Gaai²¹ sii²¹ gauncwain²¹
tsacøøi¹³ tya'a inuu tya'a. ²¹ Mo gatí² 'ii²¹
'e gatíui² sáa³ 'ii la joon gali² 'e 'ña'a 'in
jamii¹ i røøi¹³ do gatøø¹ o 'in yuun²¹ do. Joon
gauncwain²¹ lawa jóon¹-o. ²² 'Wii¹³ joon
gauntsáa¹ Moisés jilaa²¹ 'e tii²¹ i tsá² Egipto.
'Wii¹³ joon tyu²-u gatu²¹ i jilaa²¹ 'e faa²¹ a
joongi jilaa²¹ 'e jmoó¹ o.

²³ 'Tunló¹ jiin²¹ ningóo¹ 'e seen²¹ mo
gali¹ in²¹² in tsafee¹³ i tsagoo¹ o. ²⁴ Joon li
ngóo¹ do gani² jaain²¹ tsá² Egipto taai² tii¹
coon¹³ tsagoo¹ o Israel. Joon 'iin²¹² in Moisés
do un'øø¹ i tsagoo¹ o. Joon gacoon²¹-o tya'a,

gajngaa¹³ mo 'in tsá² Egipto do. ²⁵ Pe 'i¹-tsi Moisés 'e lí² líi¹ tsagoo¹ o tsu Dios nigasi¹ in 'ii' 'e tsaláa² 'ido. Pe tsagoo¹ o do jo líi² la joon. ²⁶ Mo gajná² joon gani² Moisés taa² tsagoo¹ o tíi¹. Joon la mo 'iin²¹² in tyáa¹ 'nii²¹ joon gasii²¹: "La 'oo²¹ ruu²¹ moo¹ tíi¹³ naa'. 'Ee lí¹ jmaa¹³ ruu²¹ naa' la no?" ²⁷ Pe tsifu joon jaain²¹ 'in tíi¹ do ga'leei¹³ gon Moisés. Joon gasii²¹: 'ii: "¿Jin gatyu² to² 'e jmaa²¹ 'ii²¹ tyii¹ lawa tsaa² to²? ²⁸ ¿Ti 'iin²¹² un jgaa¹³ un jna la gajngaa¹³ un 'in tsá² Egipto do tyia²?" ²⁹ Mo ganúu² un Moisés 'elo gacwiin¹ o. Ngoo²¹ o li sii²¹ Madián. Do-o gateen¹ in lawa tsá² seein²¹ li wíin². Joon do-o galiseein²¹ gáí¹ jóon¹ on.

³⁰ Ngó¹ Moisés coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ co' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sinaí. Do-o taain¹ ningoo¹ tunló¹ jiin²¹ mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel. 'In ángel do 'yuui² coon²¹ jee²¹² 'mo² pi³ 'e li la li 'e coo²¹ jí². ³¹ Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi Moisés mo gani² 'edo. Joon gangatyéen¹ in tyan'gi wa'a jóø² tyá² gi. Joon ganúu² un coon²¹ júu³ tya' Ña'ñu¹ 'u' 'e jin². ³² "Jna-a Dios tya' 'li²¹² tsacøøi¹³ tyii¹ Abraham, coon¹³ Isaac, coon¹³ Jacob." Tsfu joon gajlé¹ mo Moisés. 'Goo²¹-o. Jo tá²-gi-tsi jóø². ³³ Joon gajin² Ña'ñu¹ 'u' sii²¹: 'ii: "Woo¹³ mii¹³ in no, tsu li 'øø²¹¹ no li cwaa³ mo no. ³⁴ Nimóo³-oo 'e nigan² yuun²¹ tyiia wúu¹ Egipto. Ganúu³ oo ci² 'wii¹³ joon gacwú¹ na ilaa²¹ na 'ii. Na¹ du' jon. Sii² na 'nu fu Egipto." La joon jin² júu³ ganúu² un Moisés.

³⁵ 'Coon¹³ 'in ángel 'in ganéi¹ tyani Moisés jee²¹² 'mo² pi³ 'e coo²¹ do gasii¹ in Dios Moisés lawa jaain²¹ tsafeei¹ 'in jmaa¹ a láa² tsagoo¹ o. Fiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsagoo¹ o do jo mo ga'ii²¹ 'e tyu² to² 'ii. Joon nigajin² tsagoo¹ o sii²¹: 'ii: "¿Jin nigatain² 'na lawa tsaa² to² si 'in jmoo¹ 'ii²¹ 'ee?" ³⁶ Moisés do ga'woo²¹: 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' Egipto do. Joongi gajmaa¹ a jilaa²¹ milagro coon¹³ lí² 'e fuu²¹ joon. Joongi li ganó¹ coon²¹ jmi¹ ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joongi gajmaa¹ a milagro li caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do la jee²¹² tunló¹ jiin²¹. ³⁷ 'In Moisés do gasii²¹ in tsá² Israel: "Dios ityii¹³ in jaain²¹ la 'oo²¹ jee²¹² ruu²¹ naa' 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' jee²¹² 'naa'. Jiin¹³ la 'ii²¹ 'oo² jna-a jon 'i'aa¹ a." ³⁸ Gateen¹ in 'in Moisés lo coon¹³ tsá² Israel 'e li jo 'in tsá² seein²¹ do. Mo gafee¹ 'in ángel do Moisés lí¹ moo²¹ sii²¹ Sinaí, Moisés-gi gasii²¹: 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e júu³ do ga'ii²¹ tya' xiiala 'e téein² tsá² tyá². Coon¹³ la joon ga'li¹³ naa' 'e júu³ do.

³⁹ 'Pe 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' jo gali'in²¹² in núu² un. Joon gajli² mo Moisés. Joon la mo 'iin²¹² in 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' tsaliin¹ fu Egipto tún¹. ⁴⁰ Joon gasii²¹: 'in tsá² do Aarón: "Ii²¹ 'i' jmee¹² un dioses tyii¹ 'in tsaliin² jee²¹² jna'a. Tsu jo nee² 'e 'ee galiin¹ 'in Moisés 'in

ga'woo¹ jna'a Egipto do." ⁴¹ Joon gajmee¹ jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² ilii¹ la líi¹ fii²¹² tya'a. Joon gajngaa¹³ i joo¹ núu³ 'e cwooi¹³ 'in fii²¹² tya'a 'in líi¹ joo²¹ xuui²¹² do. Joon gajmaa¹ a jløø¹³ i coon¹³ 'e nigajmee¹ coon¹³ cwoo²¹ o do. ⁴² Joon gatáú² mo Ña'ñu¹ 'u' Dios. Joon ga'láa² 'wii²¹² fee¹ 'ii¹³ jiin¹³ náu¹ 'in 'ii¹³ yu' juncwii²¹. La gajin² ni jí² tya' 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios: 'Naa', tsá² Israel, jin² Dios: ¿Ti gacwoo¹³ naa' jna 'in joo¹ núu³ 'in nigajngaa¹³ naa' do la 'ii²¹² taan²¹² naa' tunló¹ jiin²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do?

⁴³ Jon'on la joon. Gatyii² i' capillas pi³ tya' dios tyii' 'in sii²¹ Moloc, joongi náu¹ tya' dios 'in sii²¹ Renfán.

'Ii gajmee²¹² naa' yaanaa' ifoo¹³ naa'. 'Wii¹³ joon i'woo² moo' naa' fu goo² oo'.

Joon sii³ na' naa' ca li ngii¹ gi fuu²¹ Babilonia.

⁴⁴ 'Mo gatéin² 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e cwooi¹³ tyuun²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do ga'oo¹ o coon²¹ 'nú¹ 'mi² 'e li la li cwo¹ tya'a li 'maa¹ a jilaa²¹ cuun²¹² toon²¹² ley. Moisés gajmaa¹ 'e 'nú¹ 'mi² do la lí² 'e niganii²¹, jiin¹³ la nigatyu² Dios to² 'e jmáa¹ a. ⁴⁵ 'In 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi' ga'ii²¹ mo 'e 'nú¹ 'mi² do. Joon gacoon²¹ o mo gali²: 'e 'wó² do coon¹³ tsafeei¹ tya' Josué. Dios ga'woo¹ 'in mo néei¹ 'e 'wó² do, joon gacwo¹ 'o 'ii-o. La joon ngó¹ ca la mo ga'í² 'li²¹² róøi¹³ David to². ⁴⁶ Dios gali'in²¹² in David. Joon David-gi gali'in²¹² in jmaa¹² a coon²¹ cwo¹ li seein²¹ Dios tya' 'li²¹² Jacob. ⁴⁷ Pe jóon¹ David sii²¹ Salomón²-mo gamaa¹³ 'a 'e cwo¹ do cwáai¹ tya' David. ⁴⁸ Pe Dios, 'in fee¹ mo, jiin¹³ ñu¹ fú² tyiin¹ in jo tyiin¹ in cwo¹ jmoo¹ o tsá². Jiin¹³ la gajin² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios do:

⁴⁹⁻⁵⁰ Ñu¹ fú²-u tyiin¹ na jon, jin² Dios. Jiin¹³ coon²¹ 'nú¹ jo lí² jmaa¹³ a tyiia, jin² Dios.

Jon'gi 'án³ li 'ii²¹ 'woo²¹ oo' ná²-a, tsu jilaa²¹ 'e sá² jna-a gajmáa³ aa.

⁵¹ 'Pe 'naa'gii'—jin² Tée¹³ do—coon²¹ tøø² mo najmaa² aa' waa²¹-oo'. Sá² loocwoo¹ oo' pe jo nuu² uun¹ joon alma tyii¹ lawa'a jo cwii¹ naa' Dios. Jo nuu¹³ uun¹ jon'gi jmaa² aa' la to² tyu² 'in Espiritu Tyá² tya' Dios. Røø²¹ líi¹ naa' coon¹³ 'li²¹² tsacøøi¹³ tyii'. ⁵² 'Li²¹² tsacøøi¹³ tyii' do gamee²¹ mo jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² cali² do. 'Ii-o gajngaa¹³ 'in gajin² 'e ijó¹ jaain²¹ 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹. Joon mo gajó² 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹ do 'naa'gii' gajaan¹³ moo¹ joongi gajngaa¹³ moo¹. ⁵³ Fiin¹³ niga'ii¹³ naa' 'e ley do coon¹³ 'ii²¹ tya' ángel pe jo galinuu¹³ uun¹. Jilaa²¹ 'elo gajin² Tée¹³ do.

Jiin¹ mo Tée¹³

⁵⁴ Pe joon jileei²¹ 'in néei¹ do mo ganúu² un 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon gacuu²¹ in

moojón¹on líli¹. ⁵⁵ Pe Tée¹³ do røø²¹ mo 'in Espírítu Tyá² tya' Dios gajóø²ø lí' ya'. Joon gani²¹o xiiala jná² joo²¹ Dios. Joon do-o siin¹² Jesús lí' cwoo²¹ Dios tsáa¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii'²¹ tya'a. ⁵⁶ Joon gajin² Tée¹³:

—jòø²duu'! Jòø³oo sino² 'oo² ñu'fú². Joon do-o máa¹moo Jesús, 'in Ruu²¹i Tsá², siin¹³mo lí' caai¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹.

⁵⁷ Pe 'in tsá² do jo taa²¹gi núu²un. Joon gajni¹o loocwóo¹oon gaa'oo¹o tá² líli¹. Canii² ngaliin² cwiin¹in gasan²mo 'ido. ⁵⁸ Joon gatyii¹mo 'ido 'e fuu²¹ do. Joon gatyuu¹²¹ cuun²¹² líli¹. 'In gafaa²¹a 'laa²¹ tya' 'ido gasáa¹o siin¹³in 'e jòø²ø jaain²¹ tsañuu¹ 'in sii²¹ Saulo. ⁵⁹ Joon la 'ii'²¹ tyuu¹² tsá² 'ii' cuun²¹² joon gasii²¹; Tée¹³ Jesús jin²in:

—Ñá'ñu¹'u' Jesús, 'ii'¹³ alma tyiia.

⁶⁰ Mo ngayyui¹³ lo gasii²¹i wojní¹i, joon gaa'oo¹o tá² líli¹ jin²in:

—Ñá'ñu¹'u', jo cwo²¹o tsaá² tya'a 'e jmoo¹o lo.

Mo ngayyui¹³ gafaa²¹a 'elo tsifu joon jin¹mo.

8

Saulo jmaa²¹; 'in jai² líii²

¹⁻² Røø²¹ gasii²¹i Saulo 'e gajúin¹ Tée¹³ do. Joon 'inlíii¹³ tsá² 'in 'iin²¹²in Dios ganga'áa¹²mo Tée¹³ do. 'Áa¹mo galix-uui²¹², tsi tya' 'ido.

Jee²¹² jmi²¹² joon galáa² 'wii²¹² gajmee²¹; tsá² líli¹ jileei²¹ 'in jo¹ líii² néei¹ Jerusalén. Jilee²¹mo 'in jai² líii² ga'woo²¹mo Jerusalén. Ngaliin² la caain²¹ Judea coon¹³ Samaria. Jiin¹³ apóstoles do gajan¹gi. ³ La 'ii'²¹² joon 'øø¹mo Saulo jileei²¹ 'in jai² líii². Tsa'ii²¹ la coon²¹ 'ná¹ la coon²¹ 'ná¹-u jnúu¹i la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². 'Woo¹i tsataa¹²i 'ñuñ¹³.

Cwo¹ tsá² júu³ tyá² lí sii²¹ Samaria

⁴ Pe 'in ga'woo²¹i Jerusalén do gatya¹o júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² doñixiia¹ tyalíin². ⁵ Jaain²¹ jee²¹² 'ii' do, 'in sii²¹ Líi²¹², gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ náa¹ lí sii²¹ Samaria. Joon galáa² 'wii²¹² faa²¹a tya' Cristo do. ⁶ Fúu¹mo tsá² galicaain²¹ nuu¹un coon²¹ tún²-un 'e faa²¹a Líi²¹² do. Joon gajóø²o jilaa²¹ líi² 'e jmoo¹o coon¹³ milagro. ⁷ Fúu¹mo 'in taai² 'in 'líii³ alma tya'a 'woo²¹mo. Joon 'in 'líii³ 'in 'woo²¹ do ga'oo¹o líli¹. Joongi fúu¹mo 'in sítuu¹³ cwoo²¹ tí² coon¹³ 'in jluii¹³ galáa²mo. ⁸ 'Wii¹³ joon jløø¹³mo jilee²¹mo 'in néei¹ 'e fuu²¹ do.

⁹ Pe seein²¹ jaan²¹ tsá² 'e fuu²¹ do 'in sii²¹ Simóoi¹³ 'in gauntsáa¹ júu³ loo¹ ca la jéei¹gi. Jin²o 'ña'a jon 'e jaain²¹ tsá² tyiín²mo 'ii'. ¹⁰ Jilee²¹mo nuu¹un coon¹³ tún²-un la tsacøø¹³ tiin¹³ la 'in xuui²¹²gi. Jin²o 'e coon¹³ 'ii'²¹ fee¹ tya' Dios ngi¹ 'in tsalaai¹ no.

¹¹ Jo¹o líii² tsá² 'ii' tsa¹ 'wii¹³ ningóo¹o ungøø¹i tsá² coon¹³ jilaa²¹ júu³ loo¹ tya'a.

¹² Pe mo galií² tsá² jo¹o júu³ tya' Líi²¹² do fúu¹mo 'in gasaa¹ jmi²¹ la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². Cwoo¹ Líi²¹² do júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Júu³ tya² tya' Jesucristo cwoo¹o.

¹³ Joon 'in Simóoi³ do jo¹o jon galií²i. Joon gasaa¹mo jmi²¹. Ga'láa² 'ido 'wii²¹² ngii¹ coon¹³ Líi²¹² do. Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ milagro coon¹³ líi² 'e jmoo¹o 'ido.

¹⁴ Mo galiíi¹ 'in apóstoles néei¹ Jerusalén 'e ninúu²o júu³ tya' Dios 'in néei¹ Samaria do joon gasii¹in Tú³ coon¹³ Wó³. ¹⁵ Joon mo gatyalín² do gafee²¹i Dios 'wii²¹² tya' 'in jo¹ líi² do 'e cwoo¹³ Dios 'ii' 'in Espírítu Tyá² tya'a. ¹⁶ Tsa jo mo 'i'gi Espírítu Tyá² tya' Dios jiin¹³ jaain²¹. Lí coon²¹ nisaa¹mo jmi²¹ jiin¹³ coon¹³ la sii²¹ Ñá'ñu¹'u' Jesús-gi. ¹⁷ Joon gataan¹an Tú³ coon¹³ Wó³ cwoo²¹o tya' 'ido. La joon ga'ii²¹i Espírítu Tyá² tya' Dios.

¹⁸⁻¹⁹ Mo gani² Simóoi¹³ 'e ga¹² Espírítu Tyá² tya' tsá² mo gataan¹an apóstoles cwoo²¹o joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² tya' Jesús do:

—Cwóo³-oo cuu² wa'a cwoo²oo' jna 'ii'²¹ 'e ili² jmáa³aa la no. Joon mi tón³oon cwóo³oo tya' doñi¹in joon 'ii'²¹mo jon 'in Espírítu Tyá² tya' Dios—gajin² Simóoi¹³ do.

²⁰ Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Cwo¹in²mo cuu²u la tyan 'wo'o coon¹³ lí 'ii'²¹ tsa¹ 'wii¹³ ga¹-i-'o'o 'e jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios lí-i ló¹ tsá² coon¹³ cuu². ²¹ Jo tíii² 'nu coonti 'e to² lo jon'gi lí² jmáa³aa tsa jo tsáa¹ 'i¹-o'o tyani Dios. ²² Cwojaa²¹-o'o 'e gó² jmoo²o no. Mí²¹i tyani Dios wa'a i'íin²mo tsaá² tyi¹i jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-o'o no. ²³ Galili¹³oo 'e 'áai¹ ngi²i tsiuwúu¹u. 'Áa¹mo røø²¹u tsaá².

²⁴ Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Mí²¹i tyani Ñá'ñu¹'u' 'wii²¹² tyiia 'e jo 'ee cwotyangi¹na coonti jilaa²¹ 'e nífaa¹³aa' no.

²⁵ Mo ngayyui¹³ gafaa²¹a 'in tsá² tya' Jesús do jilaa²¹ 'e gani²¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyá² tya' Dios ngaliin² la caain²¹ fuu²¹ pi³ lí sii²¹ Samaria do. Ngacwoo¹ júu³ tyá² tya' xiiala tiin¹³ tsá². Joon ngaliin¹in tún¹ fu Jerusalén.

Lii²¹² 'e² jaain²¹ tsá² seein²¹ Etiopía

²⁶ Mo ngayyui¹³ jilaa²¹ 'elo jaain²¹ ángel tya' Ñá'ñu¹'u' gasii²¹i Líi²¹²:

—Ráan²un no, cwó² lí' tooin²¹² lí yooín¹³ ñi¹. Cwoo¹²o fu¹ ngóo¹ Jerusalén tyiia¹³ fu Gaza.

'E fu¹ do-o ngii¹ lí' cwoo¹³ tyuun²¹. ²⁷ Garoon¹on Líi²¹² joon ngó¹-o. Joon 'yuu²i fu¹ lí ngóo¹ do joon gatsee²¹i jaain²¹ tsá² te² 'in seein²¹ Etiopía. Jaain²¹ tsá² tyiín² 'in 'má¹ cuu² tya' tsamí² sii²¹ Candace 'in tyu² to² tyiín¹ Etiopía lawa røø¹³. Ngafee¹²i Dios fu Jerusalén. ²⁸ 'In tsañuu¹ lo ningaa¹²i fu goo¹o. 'Yuu²i coon²¹ tsi care³ tya'a. Ngaa¹²i

untsáa¹a júu³ tya¹ Dios 'e gataan¹an líi²¹² Isaiás ni mo¹jí². Isaiás do-o jaain²¹ 'in gacwo¹ júu³ tya¹ Dios calií. ²⁹ Joon gajin² Espíritu Tyá² do sii²¹i Líi²¹²;

—Cwotyéén¹un li si² care³ do.

³⁰ Joon mo ngatyéén¹ Líi²¹² do joon ganúu²un 'e untsáa¹ 'ido jí² tya¹ Isaiás do. Joon gaunngíi¹ 'ido:

—¿Tí 'øø¹²¹-o'o 'e untsáa¹a no?

³¹ Joon gajin² 'in tsaññu¹ do:

—¿Xiiala lí² 'øø¹²¹-tsii mo jo seein²¹ wa' 'in cwo¹ jna cwáain¹? Wúu² no, 'yii²¹a' coon¹³ jna.

³² Jee²¹² jí² tya¹ Dios li untsáa¹ do jin² la no: Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in jéei¹ tsá² jngaa¹³i si 'in joo'saa²¹ yuun²¹ 'in gajan¹ tii² tyani 'in tyu² jnú²,

la joon jo 'ee gajin²gi coonti.

³³ Fiin¹³ jo tsaa² 'oo¹o pe ngoo²¹-o tyani 'in 'oo¹o to².

Pe jo 'ii²¹ galisá² tya'a.

¿Xiiala lí² tyá² tsá² júu³ jilaa²¹ 'e gó² gajmaa¹a tsá² goo¹o tya'a?

Tsu gajngaa¹³mo. Jo seein²¹gi juncwii²¹.

³⁴ Joon 'in tsá² tyiin² do gaunngíi¹ Líi²¹²:

—Jmaa² feei¹-o'o sii¹³du' jna, ¿'iin cwáain¹ tya'a faa²¹a 'in cwo¹ júu³ tyá² lo? ¿Tí tya¹ 'ña'a si tya¹ 'inxeei²¹ 'ee?

³⁵ Joon galáa² Líi²¹² doo 'wii²¹² faa²¹a 'e li untsáa¹ do. Joon ga'e² jilaa²¹ júu³ tya¹ Jesús. ³⁶ Joon mo gangíi¹ coon²¹ li sá² jmií²¹ 'in tsá² tyiin² do gajin²in:

—Lo-o sá² jmií²¹. ¿Tí jo lí² saa²¹na jmií²¹?

³⁷ Líi²¹²gi gasii²¹ 'ii:

—Wa jai² líi²u ce caain²¹-o'o, lí²-i.

Joon gañii¹ 'in tsaññu¹ do:

—Líi²moo 'e Jóon¹ Dios Jesucristo.

³⁸ Joon gatyú²u to² wa'a jan¹ care³ do. Joon gajngá¹mo li sá² jmií²¹ do. Joon gasaa¹i Líi²¹² 'ii jmií²¹. ³⁹ Mo ga'woo¹ li sá² jmií²¹ do 'e gatøø²¹o 'in Espíritu Tyá² tya¹ 'Ñaññu¹u Líi²¹² do. Joon 'in tsá² tyiin² do jo ganí²gi 'ii.

Pe ngoo²¹-o la fu¹ 'yuu²mo. Tyú²-u ga'íi²-tsi. ⁴⁰ Coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Azoto gajnéi¹ Líi²¹² do. Ngoo²¹-o la coon²¹ fu¹ 'ee¹e júu³ tya¹ xiiala 'e tiin¹³ tsá² ca gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

9

Gajo¹-o-tsi Saulo

¹ La 'ii²¹² joon jo mo jan¹ Saulo do toon²¹on fo²-tsi tsá². 'Iin²¹²in jnga²mo 'in jo¹ líi² Ñaññu¹u Jesús. ² 'Wii¹³ joon gamíi¹ coon²¹ jí² tyani tsaa¹to² tya¹ untsá². 'Iin²¹²in tsáa¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Damasco tsa'nee¹²i 'in jai² líi² tsi inuu cwo¹ sinagogas si² 'e fuu²¹ do. Tsatee²i taan¹in 'nuñi³ fu Jerusalén do la tsaññu¹ tiin¹³ la tsami². ³ Pe la 'ii²¹² ngóo¹ tya¹ fu¹ do li tí² li tyíia¹ fuu²¹ Damasco. Joon coon²¹ gajná² joo²¹ co¹ li ngóo¹on. Coon²¹

'yiiá²¹ jó² fu ñu¹fú². ⁴ Joon gaci²mo Saulo ni 'wó². Joon ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Saulo, ¿'ee li 'øø²¹u jna?

⁵ Joon Saulo-gi gañii¹:

—¿'in nu, Señor?

Joon ganií¹ 'e júu³ do:

—Jna-a Jesús 'in 'øø²¹u no. 'Woo²¹-o'o jmaai²¹ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo 'ø¹²ø² nii²¹² 'mó² suun²¹.

⁶ Saulo do-gi gajlé¹ 'goo²¹o. Gajin²in:

—Ñaññu¹u, ¿'ee 'iin²¹²un jmaa³aa?

Joon Ñaññu¹u Jesús gasii²¹ 'ii:

—Ráan²un no. Cwoo¹u 'e fuu²¹ do. Do-o ijin²in 'ee ná¹ jmaa²¹a.

⁷ Jileei²¹ 'in tsaññu¹ 'in ngaliin² coon¹³

Saulo do líi¹ gafoo¹i. Ganúu²un 'e júu³ do pe jo 'iin ganií²in coonti. ⁸ Joon garóon²on tún¹ Saulo li raain¹ ni 'wó² do, pe mo gatyaa¹i unni¹i jo lí² jøø²gi. La joon ngóo¹ fu Damasco san² tsá² cwoo²¹o. ⁹ Do-o gateein¹ ni¹ jmií²¹² tiui². Jo 'ee gø²ø² jon'gi 'uun²¹un coonti.

¹⁰ Fuu²¹ do-o seein²¹ jaain²¹ 'in jo¹ líi² sii²¹ Ananías. Joon ganeí¹ Jesús tyani¹ i lawa tsaci¹. Joon gasii²¹ 'ii:

—iAnanías!

Joon 'ii-gi gañii¹:

—Lo-o tyiin¹³na, Ñaññu¹u.

¹¹ Joon Ñaññu¹u gasii²¹ 'ii:

—Ráan²un, cwó² fu calle sii²¹ Coon²¹ Tsáa¹ no. Joon mo tyii¹²¹a tya¹ jaain²¹ 'in sii²¹ Judas fu³u wa'a tyiin¹ jaain²¹ tsá² Tarso sii²¹ Saulo. Do-o tyiin¹in fee¹i Dios. ¹² Lawa 'e ci¹o niganíi²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Ananías ga¹i² li tyiin¹in joon gataan¹an cwoo²¹o tya'a 'e lí²-i jøø² tún¹.

¹³ Mo ganúu²un Ananías 'elo gajin²in:

—Ñaññu¹u, fúu¹mo 'in nigatya¹ júu³ tya¹ 'in tsaññu¹ no. Joongi ninúu³oo jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tya¹ 'in jai² líi² nu 'in néei¹ Jerusalén. ¹⁴ E joon gajó² Saulo do la to² tyu² untsá² 'e tøø¹ø² 'nuñi³-i jileei²¹ 'in fee¹i 'nu.

¹⁵ Pe Ñaññu¹u gasii²¹ 'ii:

—Cwó², tsu nityii¹³ moo 'ido 'e cwoo¹o júu³ tyíia tya¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ li xiia¹gi, joongi tyani róøi¹ coon¹³ tsá² Israel. ¹⁶ Jna-a jmaa³aa 'ii²¹ xiati wúu¹ inii²¹ wii²¹² tyíia.

¹⁷ Joon ngóo¹ Ananías fu li tyiin¹ Saulo do. Mo gatan¹an cwoo²¹o tya¹ 'ido joon gajin²in:

—Ru¹u Saulo, 'in Ñaññu¹u Jesús 'in gajnéi¹ tya¹ fu li ñi¹¹i do, 'ii gasii¹in jna ijmáa³aa 'e jøø²ø² tún¹ joongi 'e unróø¹ 'in Espíritu Tyá² tya¹ Dios alma tyi¹.

¹⁸ Tsi fu joon gaxuu²¹ 'e li la li wii¹³ joo²¹ taai² jmií²¹ unni¹i. Joon gajøø³o róø²¹ tún¹. Mo ngayuui¹³ joon garoon¹on joon gasaa¹i jmií²¹. ¹⁹ Mo gøø²¹ø² 'ii¹ joon gacoon²¹o waa²¹ pi² tya'a. Joon gajaan¹gi coon²¹ tún² jmií²¹²gi coon¹³ 'in jai² líi² néei¹ Damasco do.

Cwoo¹ o Saulo júu³ tyá² fu Damasco

²⁰ Tsifu galáa² Saulo 'wii²¹² cwoo¹ o júu³ tyá² tya' Jesús la caain²¹ in^{nuu} cwo' sinagoga tya' tsá² Israel. 'Ee¹ o 'e Joon¹ Dios Jesús. ²¹ Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a. Joon síi¹:

—¿Ti jon' 'in no 'in gangi¹ 'óøi¹ 'in jai² líii² Jesús 'in néei¹ Jerusalén do? ¿Ti jon' 'in no-o 'in jó² jatee¹ e tsá² tsajaan¹² in tyani tsa'a to² tya' untsá² do?

²² Pe coon²¹ 'ii¹³ gi jo 'goo²¹ Saulo gac-woo¹ o júu³ tyá². 'Ee¹ e 'e Jesús do-o 'e la jai² 'ii 'in nigasii¹ in Dios e ijmáa¹ a tiin¹³ tsá². Líi¹ gafaa^{21a} Saulo ca gaxéi¹-tsi tsá² Israel néei¹ Damasco do.

Cwiin¹ in Saulo

²³ Wóo² gi xuu¹ ngó¹ mo gasii² tsá² Israel røø²¹ e ijnga² mo Saulo. ²⁴ La coon²¹ jmi¹ la coon²¹ 'woo¹ tsajeen² ni 'ido 'oo² li suui²¹ 'e fuu²¹ do 'e ijngaa¹³ mo 'ido. Pe 'indogi galiñii¹ o. ²⁵ Pe 'in jai² líii² do coon²¹ 'woo¹ gataan¹³ ni 'ido coon²¹ tsi 'motó³. Joon la joon gaxáa² ni 'ido li coon²¹ tsa'a 'oo²¹ li injuun¹ la 'ui ti' fuu²¹ do. Joon la joon galáa² mo Saulo do.

Taain¹ Saulo Jerusalén

²⁶ Mo gatyá¹ Saulo Jerusalén joon 'iin²¹² in uncaain²¹ coon¹³ 'in jo¹ líii² do. Pe jilee²¹ mo tsá² gøø²¹ mo 'ii. Jo jo¹ líii² 'e nija² mo líii² 'ido Jesús. ²⁷ Joon gajée¹ mo Bernabé Saulo tyani 'in apóstoles do. Joon do-o gatyá¹ o júu³ xiiala niganii² Saulo Ña'ñu¹ 'u' Jesús tya'i fu¹ do. Joongi xiiala nigasii²¹ Jesús 'ii. Joon gajin² o jon xiiala jo cu²-tsi Saulo gac-woo¹ o júu³ tya' Jesús fu Damasco. ²⁸ Mo ngayuui¹³ joon gajaan¹ an Saulo Jerusalén do. Caan²¹ mo gangii¹ coon¹³ 'in jai² líii² catyaa² do. ²⁹ Jo cu²-tsi faa^{21a} júu³ tya' Ña'ñu¹ 'u' Jesús. Tya^{1a} júu³ joongi jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ coon¹³ tsá² Israel 'in faa^{21a} jmi¹ griego. Pe 'ii-gi ga'noo¹² on xiiala 'e ijngaa¹³; 'ii. ³⁰ Mo galiñii¹ 'in jai² líii² Jesús catyaa² do ngajée¹ Saulo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea. Joon do-gi ganga² mo fu Tarso.

³¹ Jilee²¹ mo 'in jo¹ líii² jo 'iin 'in untyiin² gi 'ii la caain²¹ Judea, coon¹³ Galilea coon¹³ Samaria. Tya¹-tsi lili¹ 'e li² jai² gi líii². Seein²¹ canii² gøø²¹ mo Ña'ñu¹ 'u' Jesús. Joon gauncoon¹³ 'in Espíritu Tyá² 'ii 'e seen²¹ mo jløø¹³ mo. Joon gangafúu² mo 'in jai² líii².

Galáa² mo Eneas

³² La 'ii²¹² ngi¹ Tú³ fee¹ 'i tsaru¹ 'u' la caain²¹ joon ngóo¹-o ngafee¹² 'i 'in jai² líii² néei¹ Lida. ³³ Joon do-o gatsee²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Eneas. Jñá² jii²¹ ningóo¹ raan¹ in coo¹ mó² 'wii¹³ jleei¹ sitsu¹³ cwoo²¹ o tií². ³⁴ Joon gajin² Tú³ sii²¹ 'ii:

—Eneas, coon²¹ gaun¹ láa² mo Jesucristo 'nu. Ráan² un no. Tsuu¹³ 'mi' jñu¹ 'u.

Tsifu joon garáan² mo Eneas do. ³⁵ Joon jileei²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Lida coon¹³ Sarón gajøø² mo 'ii. Joon gatuu²¹ o la tsi² goo¹ o la mo jée¹. Joon galijai² gali²; Ña'ñu¹ 'u' Jesús.

Mo gajii¹ in Dorcas

³⁶ 'E jmi²¹² joon jon galiseein²¹ jaain²¹ tsamí² 'in jai² líii² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Jope. 'In tsamí² lo sii²¹ Tabita. Pe coon¹³ jmi¹ griego sii²¹ tsá² 'ii Dorcas. 'In tsamí² lo jmo¹ o jilaa²¹ 'e tyá² tya' tsá². Uncoon¹³ o jileei²¹ 'in sityéen¹³ jmi²¹². ³⁷ Jee²¹² jmi²¹² joon gaton¹ tsa^{13a} 'in Dorcas do. Joon gajún¹ mo. Joon mo ngayuui¹³ galaai²¹ tsá² 'ii joon gatain² tsá² 'ii li tí² tún² fúui¹ 'ná¹. ³⁸ Tyan¹ an Lida náa¹ fuu²¹ Jope li taain²¹² Tú³ do. Joon mo ganúu² un 'in tsá² jai² líii² do 'e Tú³ taain¹ Jope do gasii¹ in gá¹ tsañuu¹ 'e tsasii¹² do:

—ijmaa² fee¹ 'o' o'! ¡Un'ø¹¹ø! Tsa¹³ du' fu Jope do. ¡jo un'ñi²¹² u!

³⁹ Joon ngoo²¹-o Tú³ coon¹³ 'ii. Joon mo gatyí^{1a} do ngajée¹ tsá² 'ii li raain¹ 'li²¹² do. Joon jileei²¹ tsamí² 'nii² néei¹ ci². Xuu²¹²-tsi 'áai¹. Ga'e^{12e} Tú³ jilaa²¹ 'mi² 'e nigajmaa^{1a} mo seein²¹. ⁴⁰ Pe Tú³-gi ga'woo¹ jilee²¹ mo. Joon gasii²¹ i wojni¹ gafaa^{21a} júu³ tyá². Joon jøø² 'in 'li²¹² do joon gajin² in: —Ráan² un, Tabita.

Joon ganá¹ 'in tsamí² do unni¹. Mo ganí² Tú³ do joon garoon¹ on gacwó². ⁴¹ Joon Tú³-gi gason² on cwoo²¹ o gajmaa^{1a} siin¹² in. Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ 'in tsaru¹ 'u' catyaa² do coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Joon ga'e^{12e} 'ido 'e nijiin¹ in. ⁴² Jilaa²¹ 'elo galiñii¹ tsá² seein²¹ Jope do. Joon fúu¹ mo gatsa²-tsi Ña'ñu¹ 'u' Jesús. ⁴³ Joon 'láa² mo jmi²¹² gateein¹ Tú³ 'e fuu²¹ do tya' jaain²¹ tiloo²¹ sii²¹ Simóoi¹³.

10

Tú³ cwo¹ o Cornelio júu³ tyá²

¹ Fu Cesarea do-o seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Cornelio. Jaain²¹ 'in tyu² to² tya' coon²¹ cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Italiano. ² Tsa²-tsi coon¹³ la tøø² tsá² in^{nuu} tya'a. Un'goo²¹ o Dios. Joon cwo¹ o cuu² 'e uncoon¹³ on tsá² Israel. La coon²¹ jmi²¹² fee¹ Dios. ³ Coon²¹ jmi²¹² ningóo¹ la 'iin²¹ 'ni' ca'lóo² mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios li tyiin¹ in. Joon gajin² in:

—¡Cornelio!

⁴ Joon gafoo¹² mo Cornelio. Joon gajaan¹ an jøø² 'i in ángel do. Joon gaunngu¹ i:

—Señor, ¿'ee fú³ xu¹ 'u' jna?

Joon 'in ángel do-gi gasii²¹ 'ii:

—Ninúu² Dios júu³ tyá² tyi'i. Joongi ninii²¹ o xiiala uncoon¹³ on 'in 'oo¹ o fa¹³. ⁵ Sii²¹ u tsá² tyi'i 'e fuu²¹ Jope do 'e tsatee¹ e Simóoi¹³, 'in sii²¹ o jon Tú³. ⁶ Tyiin¹ in tya'

jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Si² 'núu¹u tyan' ti' jmi¹ñi¹³ do. 'Ii jijn² 'ee 'ná² jmaa²o'o no —gajin² 'in ángel do.

7 Mo gangaa¹²ⁱ 'in ángel do joon gatø¹ø Cornelio do gáí¹ tsá² tya'a coon¹³ jaain²¹ láa² 'in tsaá²-tsi Dios. Joongi jo cu²-tsi coon¹³on. 8 Gajma²o 'ido júu³ jilaa²¹ 'ee gali². Joon gasii¹in fu Joje.

9 Mo gajná² jmi²¹² joon taa²mogi fu¹, ti lí² tyalín² Joje. La 'ii²¹² joon Tú³-gi gasoo²o yu' 'nú¹ li lí² tún² fúui¹. La tyíaa² ni¹i gasoo²o ngafee¹²ⁱ Dios. 10 'Áa¹mo niun'áa¹i. 'Iin²¹²in dø¹ø. Joon la 'ii²¹² náa¹ tyú² 'e dø¹ø joon ganii²¹ coon²¹ lawa 'e cii¹i. 11 Jøø²o lawa ganó² fu yu' juncwii²¹. Joon ganii²¹ jó² fu ni 'wó² lawa coon 'mi² taa²¹ fee¹ líli¹. 'E si'ñúu¹u ji tyán² tyuui¹³. 12 'E ni 'mi² do tsíin¹³ jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in sá² tyán² tii² coon¹³ mii²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹. 13 Joon ganú²un Tú³ do coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Naa Tú³, jngaa¹²ⁱi joongi cuu¹'i 'in no.

14 Pe Tú³-gi do gañii¹i:

—Un², Ña'ñu¹'u, jo mo gø¹øø jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tii¹na.

15 Joon ganú²un tún¹ 'e júu³ gajin²:

—E gauntyú¹ Dios jo foo²¹o 'e gó².

16 'Ni¹ naa¹³ gali² 'elo. Mo ngayuui¹³ joon gasoo² tún¹ 'e 'mi² taa²¹ do fu yu'. 17 'In tsá² 'in gasii¹in Cornelio do nigajalín²mo unngii¹i tya' Simóoi¹³. La 'ii²¹² 'i¹-tsi Tú³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ do-o gatyalín² 'in tsá² do 'ooa'ná¹. 18 Tø¹ø wa tyín¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³. 19 La 'ii²¹² 'i¹-gi-tsi Tú³ 'e lawa'a gacii¹ do gasii²¹i 'in Espiritu Tyú² tya' Dios 'ii:

—Ñii², gaai²¹ tsañuu¹ 'naai¹³ 'nu. 20 Cwú¹ no, cwó² coon¹³on jo 'ee 'i¹-gi-o'o coonti tsa jna-a gasii²na 'ido.

21 Joon jgá¹mo Tú³ li teein¹ 'in tsá² gasii¹in Cornelio do. Joon gasii²¹i:

—Jna-a 'in 'naa²¹naa' no. ¿'Ee to ñilín²naa'?

22 Ido-gi gañii¹i:

—Jalii²¹i to² tyu² jaain²¹ fii²¹² láa² sii²¹ Cornelio, jaain²¹ tsá² tyú¹ 'in tsaá²-tsi Dios. Jileei²¹ tsá² seen²¹ Israel jin²in 'e tsá² tyú¹mo 'ii. Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya'a 'e jma²a júu³ Cornelio do 'e tøø²¹ø 'nu fu tya'a 'e núu¹un júu³ tyi¹.

23 Joon gacwo¹ Tú³ gataa²mo inuu. Joon do-o gajaan¹an canúu¹. Mo gajná² jmi²¹² joon ngaliin¹mo Tú³ coon¹³ 'ii. Ngaliin²mo jon 'in jai² líii² néei¹ Joje do.

24 Mo gajná² jmi²¹² joongi tún¹ tyalín² Cesarea li sijéen¹in Cornelio 'ii. Sicaain²¹ coon¹³ ruu²¹i coon¹³ 'inlíii¹³ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ 'in nigatø¹ Cornelio do. 25 Mo gatyíá¹ Tú³ do tsifu joon cwo¹ii¹ Cornelio ngajéein¹ 'ii. Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Tú³

'e untyúui¹ 'ii. 26 Pe Tú³ do-gi gasaa¹³mo 'ii. Joon gajin²in:

—Jmaa² siin¹³un. Tsañuu¹ la 'nu jon jna.

27 La 'ii²¹² tyaá¹ júu³ ngataa²ⁱ. Ga'ii²¹ li fúui¹ tsá² néei¹. 28 Joon gajin² Tú³ sii²¹ 'ii:

—Ñii²¹ 'naa' 'e jo tii² tsá² Israel 'e uncaain²¹ coon¹³ tsá² seen²¹ li xiaai¹. Jon'gi tsataai² inuu tya'a. Pe Dios ni'e²o jna 'e jo tii²na fo³oo 'e gó² 'e jijn¹³ jaain²¹. 29 'Wii¹³ joon tsifu gagø³oo 'e gate²e jna do. Jo 'ee fo³oo coonti. 'Iin²¹²na líñii² 'ee to² tøø¹ø jna.

30 Joon gañii¹ Cornelio do:

—Tyán² jmi²¹² ningóo¹ jijn¹³ la 'ii²¹ nano tyín¹na lo. Jmóo³oo taa²¹ jo mo gøø²¹øø 'i'ii. Foo¹³na Dios la ca'loo. La jee²¹² joon gajnéi¹ jaain²¹ tsá² jii¹ siin³ lílii¹. 31 Joon gasii²¹i jna: "Cornelio, nanúu²un Dios júu³ tyú² tyi¹. Joon nacón² cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e nigaucoon¹³on jileei²¹ 'in 'oo¹o fa'í³. 32 Sii¹in 'in tsalín² 'e fuu²¹ Joje do. Tsatee¹ 'e 'in sii²¹ Tú³, 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Tyín¹in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³mo. Si² 'núu¹u tyan' ti' jmi¹ñi¹³. Mo cwé¹i joon tyá² júu³ coon¹³ 'nu." 33 Joon tsifu joon gasii²na 'in ja'neei¹³ 'nu. Tyú²-u nigajmaa¹³ⁱa gañii¹o'o. Joon lo-o náa¹oo'o tyani Dios. 'Ii²¹i'ii nuu²¹u'u jilaa²¹ 'e nigatyu² Ña'ñu¹'u to² 'e fu¹³u jna'a —jin² Cornelio.

Júu³ gatyaa¹ Tú³ inuu tya' Cornelio

34 Joon galáa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a jin²in:

—Niñi³oo no 'e tyani Dios jilee²¹mo tsá² coon²¹ røø²¹mo. 35 Joon 'ii²¹mo doñi¹in tsá² seen²¹ Israel tiin¹³ 'in jo seen²¹ joon wa'a tsaá²-tsi 'ii joon jmoo¹o 'e tyú². 36 Dios gasii¹in Jesucristo jee²¹² tsá² Israel. 'Ii Ñu¹'u jilee²¹o'. Joon gajmaa¹a júu³ xiaala tyia²-tsi tsá² Dios 'e jo téen¹in coon¹³on. 37 Tyú²-u ni²ii¹ 'e gali² goo¹o tsá² Israel. Galáa² 'wii²¹² Galilea mo ngayuui¹³ gacwo¹ Wó³ júu³ tyá² 'e 'ná² saai¹ tsá² jmi²¹. 38 Joon ñii²¹oo' xiala gacwo¹ Dios 'in Jesús tsá² Nazaret do 'in Espiritu Tyú² tya'a. Joon gacwo¹o 'ii²¹ tya'a. La joon gangii¹i lacaain²¹ jmoo¹o 'e tyú². Joon un'láai² jileei²¹ 'in ni² wúu¹ 'ii²¹ tya' 'in líii³. Jilaa²¹ 'elo gajmaa¹a tsa ngi¹ Dios coon¹³ 'ii. 39 Nigane²¹²oo'o jilaa²¹ 'e lí². Jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús lacaain²¹ Judea coon¹³ 'e fuu²¹ Jerusalén. Mo gangii² joon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Gateen¹in tsá² 'ii tsaá² crúu¹³ do. 40 Pe Dios gajmaa¹a jijn¹o mo ti² 'ni¹ jmi²¹². Joon gajmaa¹a jné¹mo tún¹ jee²¹² jna'a. 41 Pe jijn¹³ coon¹³ jna'oo'o gajné¹i jon' jileei²¹ tsá². Jijn¹³ 'in gatyii¹²in Dios la jée¹mo gajné¹i 'e cón² cwáain¹ 'ii-o. Caan¹mo tún¹ gatyée²e 'e joongi néé²e 'e coon¹³on mo gangii² jijn¹in do. 42 Joon gasii¹in jna'a sii¹³i tsá² 'e Dios gatyée¹i 'in Jesús lo 'e jma¹ 'ii²¹ tya' tsá² jijn¹ lagi 'in nijún¹. 43 Joongi ca la jée¹mo jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios gajin²o xiala líii¹ Jesús 'e jileei²¹ 'in

jai² líi² 'ii' in²mo tsa² tya'a coon¹³ 'ii'²¹ tya' 'e sii²¹o.

Ti'²¹mo Espiritu Tyá² la 'in jo seein²¹ Israel
 44 Faa²¹gi Tú³ siin¹² in mo gajó² 'in Espiritu Tyá² tya' Dios 'e gai² almas tya' jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a do. 45 Líi² tsa'goo²¹-tsi tsá² Israel 'in jo' líi² 'in gajalín² coon¹³ Tú³ do. La gai² Espiritu tya' Dios alma tya' tsá² Israel do-o la joon jon niga'i² Espiritu tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ joon. 46 Nuu¹o faa²¹ 'ido jmi¹ xii¹ joon gauntyú¹ Dios jmai² coon¹³ júu³ tya'. 47 Joon gajin² Tú³:

—¿Ti lí² jo cwo²¹o' saai¹ 'in tsá² lo jmi²¹ tsa niga'ii²¹ mogi Esiritu Tyá² la gai'ii¹³na'?

48 Joon gaty^u2u to² gasaa¹ 'ido jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesús. Mo ngayuu¹13 joon, joon gami² Tú³ wa'a jaain²¹²ta 'ido coon²¹ tún² jmi²¹ coon¹³on.

11

Jmaa^{12a} Tú³ tsá² 'in jai² líi² néei¹ Jerusalem júu³ jilaa²¹ 'e nigali²

1 Ganú²un 'in apóstoles coon¹³ 'in tsaru¹u' cayaai² néei¹ Judea 'e niga'ii²¹mo júu³ tyá² tya' Dios cagi 'in jo seein²¹ Israel. 2 Mo gacwai² Tú³ Jerusalén 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jai² líi² galáa² 'wii²¹² unngü¹:

3 —¿'Ee lí' gatyí²a tyatya^{31a} júu³ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel? Joongi gatyatyee²¹e coon¹³on.

4 Joon galáa² Tú³ 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ la jilaa^{21a} 'e nigali² do ca la nifu. Joon gajin²in:

5 —Do-o taan¹na Jope do. Joon la jiin¹³ foo¹³na Dios do-o gamó³oo coon²¹ lí². Coon²¹ lí² 'e li la li coon²¹ 'mi² taa²¹. Gamó³oo jgó² si'ñuu¹u ji tyán² tyuu¹13. Joon gacwá² tí² tyani³ii. 6 Mo gajó³oo coon²¹ tún² lí' tsi, joon gamáa¹na jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in tyú¹ tiin¹³ 'in gó². Joongi máa¹na mi²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹. 7 Joongi ganú³uun coon²¹ júu³ 'e jin²: “Raan²un, Tú³. Jngaai¹³ 'in joo²¹ lo joongi cwo²¹xi^uu.” 8 Pe joon gajo³oo: “Jo lí² dwo¹³oo 'elo, Ñu², tsa jiin¹³ cafu jo mo gato¹³oo jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tíi² dwo¹ tsá² Israel.” 9 Joon gajin² 'e júu³ do si²¹i jna tún¹: “Jilaa²¹ 'e untyú¹ Dios jo foo¹³o 'e gó².” 10 La joon galí² 'ni¹ naa¹³. Joon mo ngayuu¹13 joon gasoo² fu ñu¹fú². 11 La 'ii²¹² joon gatyalín² gaai²¹ tsañu¹ 'in 'naai¹ jna 'e ná¹ li tyiin¹na do. Nijalín² fuu²¹ Cesarea. 12 Joon 'in Espiritu Tyá² tya' Dios gasii¹mo jna 'e gangó¹oo coon¹³ 'in tsá² do jo cu²-tsii. Joon ngalín²mo ji jñúui² tsaru¹u' no. Joon jile¹oo'o ngatoo²¹o' tsi inuu¹ tya' 'in tsá² do. 13 Joon 'in tsá² do gatyaa¹ júu³ la lí' e gani²¹ jaain²¹ ángel 'in siin¹³ tyani¹i. Joon gasii²¹ 'in ángel do 'ii: “Sii¹in jaain²¹ gáí¹ tsá² tyi¹ fu 'e fuu²¹ Jope do. Tsate²du jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³. 14 Joon 'ii

'in 'e² 'naa' xiala taan²¹²naa' coon¹³ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá² taai inuu¹ tyi¹.” 15 Mo galáa² 'wii²¹² gajo³na joon gajó² 'in Espiritu Tyá² tya' Dios. Gai² lí li licaan²¹na'a do. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in néei¹ inuu¹ do la lí² mo gai²ii²¹in alma tyijna' la mo 'wiin²¹². 16 Joon gati²-tsi la lí² 'e gajin² Ña'ñu¹'u': “E jo¹o 'e Wó³-o gasaa¹ tsá² jmi²¹ jiin¹³ coon¹³ jmi²¹ pe Dios icwoo¹²ⁱ 'naa'güi 'in Espiritu Tyá² tya'a wa'a ngi¹ coon¹³ 'naa'.” 17 Pe wana gacwo¹ Dios 'ii la lí² 'e nigacwo¹o jna' 'in nigajo¹ líi² Ña'ñu¹'u' Jesucristo, ¿'iin líi²na 'e fo³oo 'laa²¹ tya' Dios? —jin² Tú³.

18 Mo ganú²un 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ fu Jerusalem do gajaan¹an tíi². Joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios gajin²in:

—¿Ca-gi 'in jo seein²¹ Israel Dios nigacwo¹o coon²¹ 'ii'²¹ 'e lí² jaa²¹a-tsi joon 'e tiin¹³mo!

'In jai² líi² 'in seein²¹ Antioquia

19 Mo ngayuu¹13 gajngaa¹³ⁱ tsá² Téé¹³ galáa² 'wii²¹² ga'ó¹ 'in cayaai²gi 'in tsáai¹-tsi Dios. Joon 'inlíi¹³ gacwiin¹in fu Fenicia. 'Inlíi¹³gi gacwiin¹in fu Chipre joongi Antioquia. Joon do-o galáa² 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyá² tya' Dios jiin¹³ tsá² Israel. 20 Pe 'inlíi¹³ 'in jai² líi² tsá² seein²¹ Chipre coon¹³ Cirene gallingin² fu Antioquia. Do-o galáa² 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyá² tya' Ña'ñu¹'u' Jesús. 21 Ca-gi 'in jo seein²¹ Israel gacwo¹o. 'Áa¹mo gauncoon¹³ Ña'ñu¹'u' 'ii. Joon la joon fúu¹mo galijai² líi². Joon galáa² 'in tsá² do 'wii²¹² tsa¹-tsi Ña'ñu¹'u'.

22 Mo ganú²un 'in jo¹ líi² 'in néei¹ Jerusalem 'e júu³ lo gasii¹in jaain²¹ tsá² sii²¹ Bernabé 'in gangó¹ fu Antioquia. 23 Mo gatyía¹ Bernabé do gacón² cwáai¹ 'e Dios gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e ganú²un 'e gali² do. Joongi galijó³mo. Joon ga'ii² júu³ Bernabé jileei²¹ 'in tsá² do cwotyia²-tsi ce caain²¹-tsi Ña'ñu¹'u'. 24 Tsá² tyú¹mo 'in Bernabé do. Ja²mo líi² Jesús. Joon galinuu¹³an 'in Espiritu Tyá² tya' Dios. Joon la joon líi² fúu¹ tsá² gatsa²-tsi júu³ tya' Jesús.

25 Mo ngayuu¹13 joon gangó¹ Bernabé fu Tarso. Nga'nee¹³ⁱ jaain²¹ tsá² sii²¹ Saulo. Mo gatsee²¹ⁱ joon gató¹o fu Antioquia. 26 Joon do-o gateen¹-in la tso² coon²¹ jiin²¹ jee²¹² 'in tsá² jai² líi² do. Do-o ga'e² fúu¹mo tsá². Joon fu Antioquia do-o galáa² 'wii²¹² 'e galisii²¹ 'in jai² líi² Cristo, cristianos.

27 Jee²¹² jmi²¹² lo-o 'inlíi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios ga'woo²ⁱ Jerusalem. Joon ngalín² fu Antioquia. 28 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii, 'in sii²¹ Agabo, gajmaa¹ a siin¹²ⁱin jee²¹² la 'oo²¹ tsaru¹u' néei¹ do. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá² tya' Dios gafaa^{21a} ijo² goon²¹ 'oo² la tso² ni cwo¹13 juncwii²¹. La

joon galí² jii²¹ mo gatyu² róøi¹³ Claudio to².
 29 Joon 'in tsá² jai² líi² 'in nééi¹ fu Antioquia
 do gaun'ii²¹ jüü³ 'e uncoon¹³ on tsaru¹ 'u' 'in
 nééi¹ Judea. Joon cwo¹ o la jaain²¹ la jaain²¹
 jii¹³ ti lí² líi¹. 30 La joon gajmaa¹ a. Joon
 gasiin¹² 'in e cuu² do coon¹³ Bernabé coon¹³
 Saulo.

12

*Jngaa¹² mo tsá² Jacobo joongi taain¹ tsá²
 Tú³ nuñi³*

1 Jee²¹² jmi²¹² joon galáa² Herodes 'wii²¹²
 ga'óø² mo 'inlíi¹³ 'in jai² líi². 2 Joongi gatyu²
 to² 'e gajngaai¹² tsá² Jacobo ruu²¹ Wó³
 coon¹³ ñi³. 3 Mo galili³; 'e gati²-tsi tsá²
 Israel 'e gajmaa¹ a do joon gasaan¹² 'in Tú³.
 Jilaa²¹ 'elo galí² la 'ii²¹² 'e gati² jmi²¹² mo gø²
 tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian² jeei¹. 4 Joon gatyu²
 Herodes to² 'e 'aa¹ tyán² poo²¹² láa² Tú³ do.
 La coon²¹ poo²¹² tí¹ tyuui² 'láa² do. Joon
 gataan¹ 'in Tú³ do 'nuñi³. Do-o ga'aa¹ 'láa²
 do 'ii. Líi² Herodes itsajéé¹ Tú³ fu tyani tsá²
 Israel mi ngii² cwaa²¹ jmi²¹². 5 La joon líi¹
 tyá² sijnii¹³ Tú³ 'nuñi³. Pe 'in jai² líi² líi¹
 fee¹ Dios 'wii²¹² tya¹ Tú³ do.

Dios tyii¹ 'in Tú³ 'nuñi³

6 'E 'wooi¹ joon la nu'gi jmi²¹² 'e ityii¹ 'in
 Herodes Tú³ 'e tsajée¹ tyani tsá² Israel
 raan¹ mo Tú³ jee²¹² gáí¹ 'láa² do. Do-o raan¹ 'in
 cwuu²¹; si'ñúu¹³ mo coon¹³ cadenas. Joon
 'inlíi¹³ gi 'láa² do téen² mo 'oo² 'nuñi³ do. 7 La
 tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹ 'in
 Dios. Joon gajná² joo²¹ tsi 'nuñi³ do. Joon
 'in ángel do galii²¹ moo'wó¹ Tú³ do. Joon
 gaunjnaa¹ a-tsi Tú³ do. Joon gajin² 'in sii²¹ 'i
 'ido:

—Jmoonoo ráan² un.

Tsifu joon gaxuu²¹ cadena 'e 'ñuu¹ u
 cwo²¹ o Tú³ do. 8 Joon gajin² 'in ángel do:

—Jmoonoo 'núu² tuu¹ u. 'øø¹³ mii¹³ i no.

Mo ngayuui¹³ gajmaa¹ a Tú³ jilaa²¹ 'elo
 gajin² ángel sii²¹; 'ii:

—Jmoonoo tyán² 'mi'ñuu¹ u joon na¹ coon¹³
 jna.

9 Joon gacwo'ii¹ Tú³ caluu coon¹³ 'in ángel
 do. Jii¹³ jon' líi² jo¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a
 'in ángel do. 'Áai¹ gi galii² 'e lawa¹ a coon²¹
 'e cii¹ o. 10 Joon gangii¹ mo li téen² 'in 'in 'láa²
 nifu. Joon la joon gangii¹ mo li ti tún². Joon la
 joon gatyaliin² mo li si² jni¹ nú¹ do li gasuui²¹
 'ooa¹ nú¹. Joon 'e jni¹ nú¹ do lí¹ jmai² ñi³.
 Joon mo gatyaliin² 'ooa¹ nú¹ do, ña¹ a ganó¹.
 Joon ga'woo²¹ mo. Joon ngaliin² caan²¹ mo
 coon²¹ sii¹³ xu. Joon gatáú² mo 'in ángel do 'ii.
 11 Mo galili³; Tú³ 'e la ja² mo jilaa²¹ 'elo joon
 ga¹-tsi:

—No-gi jo¹ líi² na 'e nigasii¹ 'in Ña'ñuu¹ u
 ángel tya¹ 'e galaai¹ jna tyani Herodes do

joon jilaa²¹ gi 'e la mo 'iin²¹² in tsá² Israel
 jmee²¹ i jna.

12 Jmai² 'edo-o 'i-tsi Tú³ gangaa¹² i fu tya¹
 Maria sáa³ Wó³, 'in sii²¹ o jon Marcos. Do-o
 li licaain²¹ jileei²¹ 'in nigafaa²¹ jüü³ tyá²
 'wii²¹² tya¹. 13 Mo gapoo²¹ 'ooa¹ nú¹ do joon
 gajó² jaain²¹ simi² sii²¹ Rode. Ngajóø² 'in
 do. 14 Mo galicwii¹ i jmi¹ tya¹ Tú³ do jo ganá¹
 'ooa¹ nú¹ do. Joon ga'ii²¹ jløø¹³ mo cwii¹ 'in
 gajmaa¹² a tsá² catyaa² gi do jüü³ 'e Tú³ u
 siin¹² 'in 'ooa¹ nú¹ do. 15 Pe 'in tsá² do gasii²¹
 'ii:

—i'Tsá² caa²¹² mo 'nu!

Pe la jin² o jin² 'in 'e jo¹ o siin¹² Tú³. Pe joon
 gajin² 'in tsá² do:

—Jon' Tú³ 'in siin¹² ca'nú¹ do. Ángel tya¹ o
 do.

16 La 'ii²¹² joon siin¹² o Tú³ poo²¹ 'ooa¹ nú¹
 do. Joon mo ganá¹ 'ooa¹ nú¹ do joon
 gajóø² mo fafoo¹ mo. 17 Pe Tú³ do gajmaa¹ a
 coon²¹ li² coon¹³ cwo²¹ o 'e jo cwota³ tsá²
 do mii¹³. Joon gatyaa¹ jüü³ xiiala galaa¹ 'in
 ángel do 'ii tsi 'nuñi³ do. Joon gajin² 'in:

—Sii¹³ Jacobo coon¹³ tsaru¹ u!

Joon gacwo'ii¹ Tú³. Gangóo¹ fu li xii¹ a.

18 Mo gajná² jmi²¹² do ganá¹ 'goo²¹ jii¹³
 la 'oo²¹ jee²¹² 'in 'láa² do tsu jo ñii¹ 'e
 galí² coon¹³ Tú³ do. 19 Joon gatyu² Herodes
 to² 'e naa²¹ mo 'ido. Pe mo jo gatsee²¹ i
 gajmaa¹ a cwaain¹ tya¹ 'in 'láa² do. Joon
 gatyu² u to² ijúun² mo 'ido. Pe mo li cii¹ 21 xu
 joon gacwo'ii¹ o Herodes coon²¹ li sii²¹ Judea.
 Joon ngacwaa¹ a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

Xiiala mo gajúin¹ Herodes

20 'In tsá² seein²¹ Tiro coon¹³ Sidón 'ná²-a
 tsaláa¹ 'e dø¹ø fu li tyu² Herodes to². Pe gati²
 'nii²¹ tsi Herodes ty¹ 'in tsá² do. 'wii¹³ la
 joon 'iin²¹² 'in 'in tsá² do ilisá² 'ii²¹ røø²¹. Joon
 gajaan²¹ an cuu² tya¹ jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹
 to² tya¹ Herodes do 'e 'ido-o faa²¹ o 'wii²¹²
 tya¹. 21 Joon tyu² Herodes do to² 'in tsá²
 do ilicaain²¹ coon²¹ jmi²¹². Joon mo gati²
 'e jmi²¹² joon, joon ci¹ Herodes siin³ røøi¹³.
 Joon gacwo² o 'aan³ tya¹. Joon gacwo¹ 'in
 tsá² do cwú¹. 22 Joon galáa² 'in tsá² do 'wii²¹²
 faa²¹ a tá²:

—i'In tsañuu¹ 'in faa²¹ no jon' tsá² no, Dios
 no! —jin² 'in tsá² do.

23 Joon 'wii¹³ nigaunfee¹ mo 'ña¹ a tyani
 Dios, jo mo gauntyu¹ Dios, gajó² jaain²¹
 ángel tya¹ Dios Jmii²¹. Joon gajmaa¹ a galit-
 saa¹² a Herodes. Joon gajuun¹ 'in Herodes do.
 Gagøø²¹ joo¹³ 'ii.

24 Joon la joon líi¹ nganii¹³ jüü³ tyá² tya¹
 Dios.

25 Mo gatséi¹ to² tya¹ Bernabé coon¹³
 Saulo ga'woo²¹ mo Jerusalén do. Ngaliin¹ mo
 tún¹ fu Antioquia coon¹³ jaain²¹ 'in sii²¹
 Wó³. Sii²¹ o jon Marcos.

13

Láa² Bernabé coon¹³ tya¹ Saulo 'wii²¹² tsalín² tsacwoo¹ júu³ tyú² tya¹ Jesús

¹ Jee²¹² 'in jai² líi² néé¹ fu Antioquia do-o seein²¹ 'in líi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya¹ Dios joongi 'e²e tsá². Jaain²¹ jee²¹² 'ii sii²¹ Bernabé jaain²¹ gi sii²¹ Simón, 'in sii²¹ o jon Negro. Jaain²¹ gi sii²¹ Lu³, 'in seein²¹ fu Cirene. Jaain²¹ gi sii²¹ Manaén, 'in gacwaain²¹ caain²¹ coon¹³ Herodes. (Herodes do-o gatyú^{2u} to² coon²¹ li sii²¹ Galilea.) Joon jaain²¹ gi sii²¹ Saulo. ² Joon coon²¹ jmi¹² la 'ii²¹² faa²¹ 'in tsá² do júu³ tyú² jmoo¹ o taa²¹ a jo mo gøø²¹ø. La 'ii²¹² joon gajin² Espíritu Tyú² tya¹ Dios sii²¹ 'ii:

—Cwotyii¹³ naa¹ Bernabé coon¹³ Saulo ijmaa¹ a to² la 'e nigafuu²¹²uu —jin² 'in ángel do.

³ Joon gajmaa¹-o taa²¹ a jo gagøø²¹ø 'in tsá² do ca mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a júu³ tyú². Joon 'in tsaru¹u' do ga'ii² cwoo²¹ o mootyí² Bernabé coon¹³ Saulo. Joon coon¹³ 'e la joon ga'i¹ o júu³ ruu²¹.

Cwo¹ apóstoles júu³ tyú² tya¹ Jesús fu li sii²¹ Chipre

⁴ La joon gasii¹ in Espíritu Tyú² tya¹ Dios 'ii. Ngaliin² fu Seleucia. Mo gatyaliin² do-o joon ngatáa¹ tsi coon²¹ barco. Joon gatyaliin² coon²¹ 'wó² roon¹ tún² tsa¹ jmi¹³ sii²¹ Chipre. ⁵ Mo gatyaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salamina galáa² 'wii²¹² cwoo¹ o júu³ tyú² tya¹ Dios tsi inuu cwo¹ sinagoga si² do. Joon ngóo¹ coon¹³ on jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³ 'e un-coon¹³ 'ii. Ngii¹-i la caain²¹ do. ⁶ Joon gatyaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Pafos. Joon do-o gatsee²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Barjesús. Tii² júu³ loo¹. Coon²¹ on tsá² tóo², gajin² 'in 'e 'ii-o cwoo¹ o júu³ tyú² tya¹ Dios. ⁷ 'In tsalaai¹ do tyiin¹ in coon¹³ jaain²¹ 'in tyú² to² sii²¹ Sergio Paulo. Jaain²¹ tsá² jmi¹-tsi 'in Sergio do joon gatyú^{2u} to² 'e gajó² Bernabé coon¹³ Saulo tsa¹ 'iin²¹² in nuu¹ un júu³ tyú² tya¹ Dios. ⁸ Pe 'in tsalaai¹ do sii²¹ o jon Elimas. ('øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Tsalaai¹.) Joon 'in tsalaai¹ do gauntyí² in Bernabé coon¹³ Saulo tsa¹ jo 'iin²¹² in 'e jo¹ liin¹ Sergio do. ⁹ Joon 'in sii²¹ Saulo do, sii²¹ o jon Poo², sirøøi²¹ Espíritu Tyú² tya¹ Dios alma tya'a. Joon gajóøi² coon²¹ tún² líi¹. ¹⁰ Joon gajin² 'in sii²¹ Elimas do:

—'In coon²¹ tsá² tóo² 'nu-u! Joon 'in 'lii³ mo 'nu. 'In 'aa¹ jilaa²¹ 'e tyú² 'nu, joon jmoo²¹ o jilaa²¹ 'egó². 'Ee li' fu²¹ u tsá² 'e júu³ gó² 'e júu³ tyú² tya¹ Na'ñu¹u? ¹¹ Pe la nano-o ilisá² coon²¹ 'ii²¹ tyi¹ icwó² Na'ñu¹u. Iliitiuu²¹u. Jo li² jøø¹³ø 'yiaa²¹ 'ií¹ juncwii²¹ coon²¹ sii¹³ xu —jin² Poo² do.

La tsifu joon galituu² mo. Jo nnaa²¹ gi coonti. Joon ga'naa¹² i jaain²¹ 'in tsajaa²¹² i 'ii. ¹² Galija² mo líi² 'in Sergio do mo gani² in

jilaa²¹ 'elo. Líi¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ tya¹ Jesús.

Poo² coon¹³ Bernabé ngataa² fu Antioquia li san² Pisidia

¹³ Poo² coon¹³ tsá² coon¹³ on ngataa² tsi coon²¹ barco fu Pafos do. Joon ngaliin² fu Perge 'e náa¹ li sii²¹ Panfilia. Pe do-o gatúu² mo Wó³ 'ii. Joon ganga² mo fu Jerusalén. ¹⁴ Mo li çiin²¹ gi 'in catyaa¹ do-gi gangii¹ fu Perge. Joongi tyalín² fu Antioquia náa¹ li sii²¹ Pisidia. Mo jmi¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngataa² tsi inuu cwo¹ sinagoga tya¹ tsá² Israel. Do-o gacwó² o. ¹⁵ Joon jaain²¹ tsá² do gauntsáa¹ a coon²¹ sii¹³ xu li sii²¹ ley tya¹ Moisés. Jaain²¹ gi coon²¹ sii¹³ tya¹ jí² 'e gajmaa¹ 'a 'in gafaa²¹ a júu³ tyú² tya¹ Dios cali. Mo ngayuui¹³ joon 'in tsafeei¹ tya¹ cwo¹ do gatyú^{2u} to² gajin² in:

—Tsarú¹u, wana 'oo²oo' coon²¹ júu³ tyú² tya¹ 'in tsá² néé¹ no, li²-i foo²oo' nano.

¹⁶ Joon garoon² on Poo² li tyiin¹, gajmaa¹ a coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹ o 'e ján² tsá² tii². Joon gajin² in:

—Náú²duu' tsá² Israel joongi jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. ¹⁷ Dios tya¹ tsá² Israel nigatyii¹² in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon mo gateen¹ in li sii²¹ Egipto, do-o gangafúu² mo tsacøøi¹³ tyi' fiin¹³ jo taain²¹² gi goo¹o. Mo la çiin²¹ joon Dios ga'woo²¹ mo 'a Egipto do coon¹³ 'ii²¹ tya'a. ¹⁸ Joon gacwoo²¹ o Dios 'in tsá² do jilaa²¹ 'e 'ná¹ la 'ii²¹² gangii¹ li jo 'in tsá² seein²¹ jiiin¹³ la gatsé¹ tunló¹ jiiin²¹. ¹⁹ Joon ga'in¹ ca la dyá¹ fuu²¹ náa¹ fu li sii²¹ Canaán do. Joon gacwo¹ o ji dyá¹ fuu²¹ do 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e gali² tya'a. ²⁰ Mo la çiin²¹ joon²¹ gatyú² Dios to² 'e liseein²¹ tsá² jmaa¹ 'a 'ii²¹ jee²¹² 'ii 'in tyu² to² 'ii. La joon gali² ca gatséin¹³ tyán² cién¹³ tsi ca no³ gi cién¹³ jiiin²¹. Ca mo gasii¹ in Dios jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a sii²¹ Samuel. ²¹ Mo ngayuui¹³ joon gamú¹ i tsacøøi¹³ tyi' jaain²¹ røøi¹³ 'in tyu² to² 'ii. Joon gacwóo¹ Dios 'ii jaain²¹ røøi¹³ sii²¹ Saúl. Jóon¹ Cis 'ii. Benjamín sii²¹ 'lii²¹² tsafeei¹ tya'a. Tunló¹ jiiin²¹ gatyú² Saúl do to² lawa røøi¹³. ²² Mo la çiin²¹ joon gatyii¹ mo Dios 'ii 'e jo 'ee to² tyu² gi. Joon gacwo¹ o 'lii²¹² David 'e tyu^{2u} to² cwáain¹ tya¹ Saúl. Joon gajin² Dios: “Ñii³oo 'e David, jóon¹ Isai do, jaaan²¹ 'in 'i¹-tsi la 'i¹-tsii. Joon 'e 'ii-o ijmaa¹ a jilaa²¹ to² 'e tyu³uu.” ²³ Jaain²¹ jún² tsaruu²¹ 'lii²¹² David do galisii²¹ Jesús. Joon Dios gajmaa¹ 'e Jesús do 'in jmaa¹ a tiin¹³ tsá² Israel. Jilaa²¹ 'elo nigajin² Dios cali. ²⁴ La nu³ gi ijó¹ Jesús gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹. Joon gacwo¹ o jileei²¹ tsá² Israel júu³ tyú² jin² in: “E 'ná¹-a sáa¹ naa¹ jmi²¹. Joongi unsii² naa¹ 'e 'i¹-oo.” ²⁵ Ti li jatyéein¹ 'e tyéi¹ to² jmoo¹ o Wó³ joon gajin² in: “Tsá² xee²¹ mo jna jon' jna 'i 'in líi² naa¹. Mi yuui¹³ jna ijó¹ jaain²¹ gi 'e jiiin¹³

jo tí²na jmáa³aa situu²¹na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii¹—jin² Wó³ saal¹ tsá² jmii²¹.

²⁶ Joon tyaa¹gi Poo² júu³:

—Tсарu¹u', líi¹naa¹ jún² tya' líi²¹² Abraham coon¹³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. Tyi'naa¹oo' 'e júu³ lo tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².
²⁷ Jileei²¹ 'in galiseein²¹ Jerusalén joongi tsacoo¹³ ty'a jo hii¹ 'in Jesús do. Jon'gi 'ooi²¹-tsi júu³ tya' 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calií fiin¹³ untsáa¹o júu³ tya' 'ido la coon²¹ mo sóo¹. Joon 'in tsá² do mo ga'nii¹ Jesús do gauntsiin¹in júu³ tya' 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios calií. ²⁸ Joon mo jo gatsaa²¹a jii¹³ coon²¹ tsaa² tya' 'ido gamii¹ Pilato wa'a ityu²u to² jnga²mo. ²⁹ Joon la joon mo gatsin¹ jilaa²¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ii. Joon gaxi²a tsá² cuerpo tya'a tsaa' crúu¹³. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii. ³⁰ Pe Dios gajmaa¹o 'e gajjin¹o jee²¹² líi²¹². ³¹ Joon líi¹ láai² jmii²¹² gangii²¹ 'in Jesús do gajnéi¹ tyani 'in ningalín² coon¹³on fu Galilea mo ngóo¹ fu Jerusalén. Joon la joon 'in tsá² do jmoo¹o júu³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ sii²¹o tsá².

³² Joon la joon jmoo¹³o júu³ naa¹ jilaa²¹ júu³ tyá² 'e nigacwo¹o Dios líi²¹² tsacoo¹³ tyi'. ³³ Joon mo ganjii¹in Dios Jesús coon¹³ 'e joon nigauntsiin¹mo 'ii²¹ tya'a la lí² 'e nigajin²in sii²¹ 'e líi²¹² tsacoo¹³ tyi'. Jilaa²¹ 'elo niganee²¹e. La lí² 'e nigajin² ni jí² tya' Dios. Núu²uu¹ li ti tún² salmo: "Yuu²¹ tyia-oo 'nu. Nano-o nicwóo³-oo juncwii²¹ tyi", jin² Dios Jmii²¹. ³⁴ Jin²in jon júu³ tya' Dios: "Icwo³oo naa' 'e cwaai³ la lí 'ii²¹ 'e gafuu²¹²uu líi²¹² David." Coon¹³ 'e júu³ lo-o ga'ii² Dios Jmii²¹ júu³ 'e iunjiin¹o Jesús jee²¹² líi²¹². Joon 'e jo ixiiá²¹ cuerpo tya'a. ³⁵ Jee²¹² salmo xiiá¹ jin² David do sii²¹² Dios: "Jo icwoo²¹ 'e ixiiá²¹ cuerpo tya' tsá² tyi'i, 'in gatyii¹³un." ³⁶ Pe David do-o gauncoon¹³on tsá² jii¹³ la mo seen²¹ la lí 'e gatyú² Dios to². Joon mo líi²¹in gajún¹mo jon. Ga'aa¹mo tsá² 'ii. Joon gajgo²¹ cuerpo tya' 'ido. ³⁷ Pe cuerpo 'e nigajmaa¹a Dios gajjin¹ do jo gajgo²¹ 'e joon. ³⁸ Tсарu¹u', ná¹-a líi¹³ii¹ 'e Dios lí²-i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' Jesús do. ³⁹ 'Wii²¹² tya' 'ii-o jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii²in²mo tsaa² tya'a. Pe jilee²¹ 'in 'iin²¹²in jmá¹ jii¹³ la to² tyú²

Moisés jo 'iin²in tsaa² tya' 'ii. ⁴⁰ Tí¹moo', un'ooi¹ yaanaa'; xuan cwoli² la lí 'e gajin² tsá² gafaa²¹a júu³ tya' Dios calií mo gajin²in: ⁴¹ Joo²duu' tsá² 'in un²gooi¹ Dios, tsá² 'goo²¹-oo' joongi cwojuun²naa'.

Tsu jna-a Dios, joon jmoo³oo coon²¹ to² fee¹

'e jo jai² líi²naa¹ fiin¹³ jmoo¹³o tsá² naa' júu³.

La joon jin² jí² tya' Dios jin² Poo² do.

⁴² Mo gacwo¹ii¹ Poo² coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'e cwo¹ sinagoga do 'in tsá² jo seen²¹ Israel gamii¹ 'e cwo¹ Poo² 'e júu³ do mi ti

tún² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ⁴³ Mo ngayuu¹ gatséi¹ 'e sicaain²¹ tsá² 'in taai² cwo¹ do fúu¹mo tsá² Israel gauncaain²¹ coon¹³ Poo² joongi coon¹³ Bernabé. Joongi gauncaain²¹ 'inlíi¹³ tsá² 'in jo seen²¹ joon pe niga¹láa²o 'wii²¹² tsáa¹mo-tsi Dios la líi¹ tsá² seen²¹ Israel. Joon Poo² coon¹³ Bernabé ga'ii² júu³ 'e jo 'iin²-tsi xiiala 'nee¹ Dios tsá².

⁴⁴ Mo gatí² tún² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do galicaain²¹ jilee²¹mo 'in tsá² seen²¹ 'e fuu²¹ do 'e janúu² júu³ tya' Dios do. ⁴⁵ Mo ganí² 'in tsá² Israel do 'e líi¹ fúu¹ tsá² galicaain²¹ ga'aa¹a tsiuwú¹. Joon galáa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹ coon¹³ Poo². Joon galáa² 'wii²¹² jii²¹in Poo². ⁴⁶ Joon Poo² coon¹³ Bernabé do jo 'goo²¹o coonti gafaa²¹a jin²in:

—Naa¹-a tí²naa¹ nuu²uu¹ júu³ tyá² tya' Dios nifu tsú tsá² Israel naa'. Pe jogi 'iin²¹²naa¹ cwoliin²naa¹ coon¹³ Dios coonti. Tsu la joon tsáa³oo¹o tsacwo²¹o júu³ 'in jo seen²¹ Israel do. ⁴⁷ Tsu la joon nigatyú² Ná¹ñu¹u' to² ni jí² tya'a 'e jin²:

Nigajmé¹na 'nu lawa jí² 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

'Ná¹-a jmaa²¹a júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la tóo² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

⁴⁸ Mo ganúu²un 'in tsá² jo seen²¹ Israel do 'elo líi¹ gatí²-tsi. Joon galáa² 'wii²¹² gajin²in 'e 'áa¹mo tyá² 'e júu³ tya' Ná¹ñu¹u'. Joon galjá²mo líi² jileei²¹ 'in nigatyii¹³ Dios. ⁴⁹ Joon la joon gafaa²¹a tsá² júu³ tyá² tya' Dios la caain²¹ li san² 'e fuu²¹ do. ⁵⁰ Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do gasii² coon¹³ tsacoo¹³ 'in tyiin²gi seen²¹ 'e fuu²¹ do coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyú¹ 'in tsaa¹-tsi dioses tya'a 'áai¹ joon coon¹³ la joon galáa² 'wii²¹² untyii¹in Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹mo 'e fuu²¹ do. ⁵¹ Pe Poo² coon¹³ Bernabé ga'wo²o mií². Joon gaxu²u' laa²¹ toon²¹² mií² lawa coon²¹ lí² 'e fuu²¹ do 'e nigajmaa¹o coon²¹ 'e gó². Joon ngalín²mo fuu²¹ Iconio.

⁵² Pe 'in jai² líi² 'in néei¹ Antioquía do líi¹ jlóo¹³, joon róo¹mo 'in Espíritu Tyú³ tya' Dios.

14

Poo² coon¹³ Bernabé taain²¹² Iconio

¹ Mo gatyalín² Poo² fu Iconio gangataai² caan²¹mo fu cwo¹ sinagoga. Joon gafaa²¹a coon²¹ júu³ 'in sicaain²¹ do. Joon líi¹ fúu¹ tsá² Israel do coon¹³ tsá² jo seen²¹ joon gaja²mo líi². ² Pe 'in tsá² Israel do 'in jo jo¹ líi² gajmaa¹a 'e ga'i¹-tsi 'in tsá² jo seen²¹ Israel do jilaa²¹ 'e gó² tya' 'in tsá² jai² líi² do. ³ 'Wii¹³ joon líi¹ wóo² gajaan¹an do. Jo 'goo²¹o. Gacwoo¹o júu³ 'wii¹³ jo cu²-tsi coon¹³ Ná¹ñu¹u'. Joon Ná¹ñu¹u' gacwoo¹o lí² coon¹³ milagro 'e jmoo¹o 'in tsá² do. Coon¹³ 'e la joon litsáa¹mo-tsi tsá² 'e

la ja²mo iin²¹²mo Dios tsá² la lí² 'e faa^{21a} 'in tsá² do. ⁴ Pe 'in tsá² fuu²¹ do jo cwo^{1o} júu³ ruu²¹ⁱ. 'Inlíi¹³ tsá² faa^{21a} tyá² tya' tsá² Israel do joon 'inlíi¹³gi faa^{21a} tyá² tya' tsá² tya' Jesús do. ⁵ Joon 'in jo jo¹ líi² seein²¹ Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon síi² røø²¹ coon¹³ 'in tsa²to² do itsajii¹ joongi itsatyuu¹²ⁱ cuun²¹² 'ido. ⁶ Pe mo galili³ⁱ; Poo² coon¹³ Bernabé do gacwiin^{1o} fu Listra coon¹³ Derbe 'e náa¹ li sii²¹ Licaonia coon¹³ 'la cu¹ li joon. ⁷ Do-o jón nigacwoo^{1o} júu³ tyá² tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².

Tyuu¹³ tsá² cuun²¹² Poo²

⁸ Fu Listra do galiseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo lí² ngi¹. Do-o tyiin¹ in tsu tsá² jluui¹³ ca la mo li seen²¹mo. Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gangii¹ⁱ. ⁹ Joon 'in tsañuu¹ do nuu^{1o} jilaa²¹ júu³ tya' Poo² do. Joon gajóø² Poo² do 'ii. Joon galili³ⁱ; Poo² do 'e 'ii-o jo^{1o} líi² Dios 'e 'láa²mo. ¹⁰ Joon gajin² Poo² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Røø²¹ sii²¹ tíi¹³ⁱ.

Joon 'in tsañuu¹ do gasii^{21o} tíi²ⁱ. Coon²¹ ga'í²ⁱ la no-o. Tsifu joon gangi^{1o}. ¹¹ Mo gani² 'in tsá² fuu²¹ do jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} Poo² do joon galáa² 'wii²¹² ga'oo^{1o} coon¹³ jmi¹ tya' tsá² seein²¹ Licaonia, jin²in:

—iDios 'in líi¹ la líi¹ tsá²-a nigajgá¹ fu li saa^{212an}!

¹² Jin²in 'in tsá² do 'e Bernabé do líi¹ dios tya'a 'in sii²¹ Júpiter joongi 'e Poo² do líi¹ dios tya'a 'in sii²¹ Mercurio, tsu 'ii líi¹ 'in faa²¹ do. ¹³ Joon 'e cwo¹ tya' Júpiter do si' tyan' ti' fuu²¹ do. Joon 'in untás² do gajajé¹ jo²¹ joongi jilaa²¹ lí³ 'ya²gi li suu²¹ fuu²¹ do. 'I-i coon¹³ 'in tsá² do 'iin²¹²in un'goo^{21o} Poo² coon¹³ Bernabé do. Ijngaa¹²ⁱ; 'in joo²¹ do 'e un'goo^{21o} dios tya'a. ¹⁴ Pe mo ganúu²in 'in tsá² tya' Jesús do, Bernabé coon¹³ Poo², jilaa²¹ 'elo, galáa² 'wii²¹² ga'gii²¹ⁱ siin¹³in. Joon ngataa² jee²¹² 'in tsá² do 'oo^{1o} jin²in:

¹⁵ —iTsañuu¹! 'E 'Ee li' jmoo^{2oo} la no? iTsá² la 'naa'-a jna'a! Canii² to² nijalii²¹ⁱ 'e sii¹³ⁱ 'i naa' 'e júu³ tyá² 'e tú^{3oo} jilaa²¹ 'elo 'e jo 'ee to² tí¹. Joon ngi^{3oo} coon¹³ Dios, 'in seen²¹mo, tsu 'ii gajmaa^{1a} juncwii²¹. Joongi 'ii gajmaa^{1a} ni cwoo¹³ coon¹³ jmi¹ni³ joongi jilaa²¹ 'e sá² jee²¹² 'ii. ¹⁶ La mo jee¹ gacwoo^{1o} 'e ngi¹ jileei²¹ tsá² jiin¹³ xiiala 'iin²¹²in. ¹⁷ Pe cwoo^{1o} li 'e seen²¹mo coon¹³ jilaa²¹ 'e tyá² 'e jmoo^{1o}. No síi¹ in jmi¹ li saan^{212an} roo²¹ jilaa²¹ 'e jñii²¹ⁱ. Joon cwo^{1o} jna' la liin²mo 'e tyú¹na' —jin² Poo².

¹⁸ Pe fiin¹³ gacwoo^{1o} Poo² jilaa²¹ 'e júu³ lo 'in tsá² do 'iin²¹² mogi jngaa¹²in 'in joo²¹ do. 'iin²¹²in un'goo^{21o} 'in tsá² do.

¹⁹ Joon gatyaliin² jaain²¹ gá¹ tsá² Israel 'in néei¹ fu Antioquia coon¹³ 'in néei¹ Iconio. Joon gali^{1o} gasii²¹ⁱ tsá² 'e tyuu¹³mo cuun²¹² 'in Poo² do. La joon gajmaa^{1a}. Joon

gajñuu¹in li' ti' fuu²¹ do. Líi² 'e nijúun²mo 'ido. ²⁰ Pe joon mo galicaain²¹ jaain²¹ gá¹ 'in jai² líi² do cu' li' li raain¹ Poo² do joon garóon^{2o}. Ga'í^{2o} 'e fuu²¹ do tún¹. Mo gajná² jmi²¹² joon ga'woo²¹mo coon¹³ Bernabé. Ngaliin² fu Derbe.

²¹ Mo gacwoo^{1o} júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in néei¹ Derbe do líi¹ fúui¹ tsá² gajai² líi². Mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ tún¹ fu Listra coon¹³ Iconio coon¹³ Antioquia. ²² Do-o nigatyaa¹-tsi 'in nigajai² líi² li ningaliin¹ do. Gajin²in sii²¹ 'ido:

—Ná¹-a jai²gi liin²¹ naa' júu³ tya' Jesús. 'Ná¹-a nee^{21e} wú¹ jiin¹³ la joon lí²-i tsatoo^{2o} li tyu² Dios to² —gajin² Poo² do.

²³ Joongi gatyii¹³mo tsacøø¹³ 'in tyu² to² jee²¹² 'in jai² líi² la coon²¹ fuu²¹. La jo mo gøø²¹ gafaa^{21o} júu³ tyá² jin²in:

—Ná¹ñu¹, uncoon¹³ jileei²¹ tsá² lo tsu nigaliija²mo líi² 'na.

Poo² coon¹³ Bernabé tsataai² tún¹ fu Antioquia 'e náa¹ li sii²¹ Siria

²⁴ Mo ngayuui¹³ gangii¹ fu li sii²¹ Pisidia gatyaliin¹ li sii²¹ Panflia. ²⁵ Do-o gacwoo^{1o} júu³ tyá² fuu²¹ sii²¹ Perge. Joongi tyaliin¹ fu Atalia. ²⁶ Do-o ngataai² tsi barco. Joon ngaliin¹ tún¹ fu Antioquia li galáa² 'wii²¹² 'ee¹ júu³ tyá². Mo ga'woo²¹ⁱ 'e fuu²¹ do nifu jileei²¹ 'in jai² líi² Dios do nigami^{1o} Dios, 'in 'iin²¹²in tsá², 'e uncoon¹³on Poo² coon¹³ Bernabé jilaa²¹ to² 'e nigaun'yee¹mo nano. ²⁷ Joon mo gatyaliin¹ fu Antioquia do gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líi². Joon Poo² coon¹³ Bernabé gatyaa¹ júu³ ce jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} Dios li ngaliin². Gajin^{2o} xiiala gajmaa^{1a} Dios 'e gajo^{1o} líi² 'in jo seein²¹ Israel. ²⁸ Joon Poo² coon¹³ Bernabé gajaan^{1an} coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ do.

15

Mo gangóo¹ Poo² li licaain²¹ tsaru^{1u} Jerusalem

¹ Jee²¹² jmi²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² ga'woo²¹ⁱ fu Judea. Mo gatyaliin² Antioquia do galáa² 'wii²¹² 'e^{2e} 'in jo¹ líi² do 'e ná¹ jmáa^{1a} 'ido jiin¹³ la tisi¹² to² 'e nigatyu² Moisés. Jiin¹³ la joon lí² tiin¹³mo tsá². Lí¹ jo cwo¹ Poo² coon¹³ Bernabé júu³ ruu²¹ⁱ coon¹³ 'in tsá² do. ² Pe Poo² coon¹³ Bernabé galisá² 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'in tsá² do 'e 'ii-o coon¹³ 'inlíi¹³ catyaa² do itsaliin¹ Jerusalem tsafee¹²ⁱ 'in apóstoles néei¹ do coon¹³ 'in tsacøø¹³ tya' 'in jai² líi² do cwaain²¹ tya' 'e júu³ do.

³ Joon 'in jai² líi² fu Antioquia do ngóo^{1o} 'ii¹ júu³ Poo² coon¹³ 'in catyaa² do. Joon gangii¹ la caain²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Fenicia coon¹³ Samaria. Li ngaliin² do gatyaa¹ júu³ 'e xiiala nigatuu²¹ 'in jo seein²¹ Israel

tii² tsáai² tya'a joon gatsa²a-tsi Dios. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² líi² líi² jlo³i mo ganú²un² 'e cwáain¹ lo.

4 Mo gatyaliin² Poo² coon¹³ Bernabé fu Jerusalén 'in tsá² 'in jai² líi² néei¹ do coon¹³ apóstoles coon¹³ tsacoo¹³ ga'ii²¹mo 'ii. Joon Poo² coon¹³ Bernabé do gatyaa¹o júu³ xiiala nigajmaa¹ a Dios 'wii²¹² tya'a li ningaliin² do. 5 Pe 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in nigajai² líi² gajmaa¹ a siin¹²in joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in nijai² líi² 'in jo seen²¹ Israel 'ná¹-a jmaa¹ a jiiin¹³ la to² tyu² Moisés.

6 Joon galicaain²¹ jileei²¹ apóstoles coon¹³ tsacoo¹³ 'do 'e lí² 'i¹du¹-tsi 'e júu³ lo. 7 Mo ngayuui¹³ gatyaa¹ coon²¹ júu³ cwaa²¹ garóon² Tú³ li tyiin¹in joon gajin²in:

—Tсарu¹u, ñ²-i 'naa' 'e ningóo¹on coon²¹ sii¹³ mo gatyii¹³in Dios jna jee²¹² 'naa' 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in jo seen²¹ Israel. Joon lí² ja²mo líi². 8 Joon Dios, 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² nigacwóo¹o lí² 'e niga'ii²¹mo 'in jo seen²¹ Israel. Nigacwo¹o 'in Espiritu Tyú² tya'a la lí 'e nigacwo¹o jna'. 9 Coon²¹ røø²¹ líi²na' tyani Dios lagi 'ii. Gauntyú¹mo Dios 'ii mo galijai² líi². 10 Joon nano, ¿'ee lí² jo jo¹ lí²naa' tsá² Israel jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Dios? Cwoø²oo coon²¹ to² 'ii²¹ 'e jo lí² jmaa¹a. Ca 'lí²212 tsacoo¹³ tyi¹ coon¹³ jna' jo mo gali¹i'. 11 Lí² cii¹²i nitiiin¹³mo' jiiin¹³ la lí² 'e nigatiin¹³ 'in tsá² catyaa² do. Jo 'ee gaciiin² tyi'. Untiin¹³mo Ña'ñu¹u Jesucristo jna' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna'.

12 Mo ngayuui¹³ joon jmai² 'in gajaan¹an tii². Joon ganú²o la 'ii²¹² tyaa¹ Bernabé coon¹³ Poo² júu³ jilaa²¹ lí² coon¹³ milagro 'e nigajmaa¹ a Dios jee²¹² 'in jo seen²¹ Israel do. 13 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a joon gajin² Jacobo sii²¹ 'in tsá² sicaain²¹ do:

—Tсарu¹u, náu²duu¹ júu³ tyiia: 14 Simóoi¹³ Tú³ lo nigatyaa¹ a coon²¹ júu³ xiiala nigatyii¹³in Dios nifu 'in jo seen²¹ Israel 'e galitsáa¹mo-tsi 'ii. La joon gali¹mo tsá² tya' Dios. 15 Jilaa²¹ 'elo li la lí 'e gatón¹ mo'jí² tya' 'in gafaa²¹ a júu³ tyá² tya' Dios calií. La nigajin² ni jí² tya' Dios:

16 Yíia²oo tún¹ mi tyá² jilaa²¹ 'elo. Jón jmaa¹³oo tún¹ ná¹ David 'e nisicii¹³ no. Un'mii²moo jilaa²¹ 'e sá²gi joon isaa¹³oo, jin² Dios.

17 Joon la joon jileei²¹ 'in seen²¹gi lí²-i 'naa²¹i Ña'ñu¹u Dios.

Joon jilee²¹ tsá² jo seen²¹ Israel 'in nityi²na lí²-i fee²¹ jna.

18 Ca la mo jée²mo Dios gajmaa¹ a júu³ jilaa²¹ ijmáa¹a.

Jin² jí² tya' Dios jin² Jacobo.

19 Faa²¹gi Jacobo jin²in:

—'Wii¹³ joon, tsaru¹u, la lo-o líi²na: 'E tyú²gi wa'a jo untyú²ingi 'in jo seen²¹ Israel

'in nigatú² tii² tsáai² tya'a joon nigatsáa¹-tsi Dios. 20 Liin¹mo wa'a jiiin¹³ 'e táan³a' ni jí² 'e jo lí²-i dø¹ø 'uunñi² 'e nisii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Joongi jiiin¹³ coon¹³ 'oo²¹o lí² cwuu²¹ tsá². La Joongi 'oo²¹ tsá² jiiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a. Joongi jo lí² dø¹ø ngú¹ joo²¹ 'in nigawuui²¹ tyi², jon'gi jmi¹ lí²-i dø² tsá². 21 Tsu ca mo líi la coon²¹ mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e²e tsá² in mhu cwo¹ sinagoga la coon²¹ fuu²¹ jiiin¹³ ley tya' Moisés—jilaa²¹ 'elo gajin² Jacobo.

22 Joon la joon 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacoo¹³ coon¹³ 'in jai² líi² do galisá² 'ii²¹ 'e tyii¹³in jaain²¹ gáí¹ jee²¹² 'ii 'e sii¹in fu Antioquia coon¹³ Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹³in Judas 'in sii²¹o jon Barsabás, coon¹³ Silas. 'Ii jaain²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'in tsaru¹u do. 23 Joon coon¹³ 'ii-o gasii¹in 'e jí² do. 'E jí² do jin² la lo:

“Aa²¹²mo' faa¹³ jna'a. Jna'a, apóstoles tya' Jesús, coon¹³ tsacoo¹³, coon¹³ 'in jai² líi² catyaa², 'aa²¹²mo' sii¹³i 'naa²¹ jileei²¹ tsaru¹u 'in jo seen²¹ Israel 'in néei¹ Antioquia coon¹³ 'in seen²¹ líi sií²¹ Siria coon¹³ Cilicia. 24 Niganáa²oo'o 'e jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén nigacwalin² li seen²¹naa'. Joon niganuuyi²in 'naa'. 'In tsá² do jo gasii²¹²na'a. Niganáa²oo'o 'e coon¹³ júu³ tya'a nigaxé²mo-'oo'. Nigajin²in 'e 'ná¹ 'ii¹³naa' lí² 'e nigacwo¹ Moisés. Jin²in jon 'e 'ná¹ jmaa²oo'o jiiin¹³ la 'ii²¹ tya'o. 25 Niga'ii¹-tsii¹ jilaa²¹ 'elo. Joon røø²¹ gasii²¹i 'e tyá² 'e tyii¹³na'a jaain²¹ gáí¹ jee²¹² jna'a 'in jalín² fu lí seen²¹ 'naa' coon¹³ Bernabé coon¹³ Poo² 'in 'iin²¹²na'a. 26 'Ido-o nigalín² tóin¹ mó¹ wii²¹² tya' Ña'ñu¹u Jesucristo. 27 Joon sii²¹²na'a Judas coon¹³ Silas ifee¹ 'i 'naa' jilaa²¹ 'e faa²¹ 'e jí² lo. 28 'In Espiritu Tyú² tya' Dios niga'e² jna'a joon jna'a nigasi²¹i røø²¹ 'e jo cwoo¹³gi 'naa' coon²¹ to² 'e 'ii²¹gi. Jiiin¹³ 'e tyiin²gi la lí² 'elo. 29 Jo cøø²øø¹ jilaa²¹ ngú¹ 'e nigasi²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Jon'gi jmi¹ cøø²øø¹. Jon'gi cøø²øø¹ ngú¹ joo²¹ 'in jiiin² wuui²¹ tyi². Joongi jiiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o lí² cwuu²¹ tsá² joon tsami² jiiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a lí² cwuu²¹. Wana 'má²aa' jilaa²¹ 'e júu³ lo canii²mo iliseen²¹naa'. Jiiin¹³ la joon júu³ tyii¹.”

30 La joon ngataa²mo fu¹ ngaliin¹in fu Antioquia. Mo gatyaliin¹in joon gauncaan²¹mo 'in tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹ 'e jí² do. 31 Mo gajøø²ø 'in tsá² jo¹ líi² do 'e jí² do líi¹ jloø¹³ jiiin¹³ cwáain¹ 'e cwo¹o 'in tsá² do. 32 Judas coon¹³ Silas do tí²¹mo 'e cwo¹ júu³ tya' Dios 'wii¹³ joon gacwoo¹o júu³ 'in tsá² do. Joon líi¹ fúu¹ 'in tsaru¹u 'in gatyá¹-tsi. 33 Mo gangii² coon²¹ tún² 'ni jmi²¹² 'in tsaru¹u seen²¹ Antioquia do gáí²o júu³ 'e ngaliin¹mo fu lí jalín². 34 Pe Silas do-gi gatyá¹-tsi 'e ján²-o.

35 Poo² coon¹³ Bernabé gaján² o jon fu Antioquia do. 'Ii coon¹³ 'in catyaa² do-gi ga'e² o joongi gacwoo¹ o júu³ tyú² tya' Dios.

Tsacwoo¹ Poo² tún¹ júu³ tyú² tya' Dios

36 Mo licíin²¹ jmíi²¹² joon gajín² Poo² sii²¹; Bernabé:

—Tsaa²¹a' tún¹ tsafee¹³na' jileei²¹ tsaru¹u' 'in néee¹ la caain²¹ fuu²¹ li ningalii²¹i' cwoo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios. Tsajoo²¹Ø' xiiala seein²¹.

37 Pe Bernabé do 'iin²¹² in jée¹ Wó³, 'in sii²¹ jon Marcos. 38 Pe Poo² do gajín² in:

—Áai³gi tyú² wa'a jo jee²¹²mo', tsu nigatúu²mo jna' Panfilia do. Jo gangóo¹on coon¹³ jna' li ngalii²¹i' do.

39 Líi¹ gasí²i' 'e ca gajmaa¹a tsá² jmai² tyíin¹ la jaain²¹ la jain²¹. Bernabé do gatyii¹³in Marcos joon coon¹³ 'ii ngataa²; tsi coon²¹ barco. Joon ngalín² fu Chipre. 40 La 'ii²¹² joon Poo² do gatyii¹³in Silas. Mo ngayuui¹³ ga'íi² tsaru¹u' júu³ gamíi¹i tyani Ña'ñu¹u' 'e ngíi¹o coon¹³on, ga'woo²¹mo. 41 Joon gangíi¹i fu li' li sii²¹ Siria joongi Cilia. Do-o gatyá¹-tsi 'in jo¹ líi² li la caain²¹.

16

Timoteo gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas

1 Poo² coon¹³ Silas gatyalín² fuu²¹ sii²¹ Derbe coongi li sii Lистра. Joon do-o gatsee²¹; jaain²¹ 'in jai² líi² sii²¹ Timoteo. 'Ii jón¹ jaain²¹ tsamí² 'in niseein²¹ Israel. Pe jmíi²¹²gi jon' tsá² Israel. 2 'In jai² líi² seein²¹ fu Lистра coon¹³ Iconio tyú² faa²¹a tya' Timoteo do. 3 Joon gali'in²¹²in Poo² wa'a 'e tsáa¹a Timoteo coon¹³on. Joon 'e jo faa²¹gi tsá² Israel 'laa²¹ tya' Timoteo Poo² do gatyú²u to² 'e liin¹ Timoteo 'eli² circuncisión tya' tsá² Israel, tsu ñii¹i tsá² 'e tsá² griego jmíi²¹ 'ii. 4 La caain²¹ fuu²¹ li ngalín² gajmaa¹a júu³ jiiin¹³ la nigajin² jí² tya' 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacoo¹³ 'in néee¹ Jerusalén. 5 Joon gauntya¹-tsi jileei²¹ 'in ni jai² líi². La coon²¹ jmíi²¹² gangafúu²mo 'in jai² líi².

Jaain²¹ tsá² seein²¹ Macedonia gajné¹i tyani Poo²

6 'In Espíritu Tyú² tya' Dios jo gacwoo¹o 'e tsacwó²o Poo² júu³ tyú² tya' Dios fu co' li sii²¹ Asia. Joon la joon gangíi¹mo la caain²¹ li sii²¹ Frigia coon¹³ li sii²¹ Galacia. 7-8 Joon gatyalín²mo fu ti' Misia. 'i¹-tsi 'e tsataa²i li sii²¹ Bitinia. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo cwoo¹o. 'Wii¹³ joon gangíi¹mo coon²¹ tsáa¹ co' li sii²¹ Misia. Joon gatyalín²mo fu Troas coon²¹ fuu²¹ náa¹ ti' jmi'ñi¹³. 9 Joon do-o gani²i Poo² coon²¹ 'e canuu²¹ coon²¹ li². Gani²¹ jaain²¹ tsafuu¹ 'in seein²¹ li sii²¹ Macedonia. Siin¹²in joon gamíi¹i tyani Poo² gajín²in:

—Na¹ fu Macedonia. Na¹, uncoon¹³ jna'a.

10 Mo ngayuui¹³ gani²i Poo² 'e li² lo, jna'a, Lucas gauncaan²¹na coon¹³ Poo² do. Joon gatyaa²¹a'a tyú² tyii¹i. Ngalii²¹i' fu Macedonia. Tsáa¹mo-tsii¹ 'e la ja²mo Dios nigasii¹in jna'a tsacwoo²¹o' júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

Poo² coon¹³ Silas gatyalín² fu Filipos

11 Ngatoo²¹o' tsi coon²¹ barco fu Troas. Joon ngalii²¹i' coon²¹ tsáa¹ fu coon²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ roon¹ ni jmíi²¹ sii²¹ Samotracia. Joon mo gajná² jmíi²¹² joon gatyalii²¹i' fu Neápolis. 12 Mo ngayuui¹³ joon ga'woo²¹o'o gangalii²¹i' fu Filipos. Coon²¹ fuu²¹ li tyu² to² Roma. Coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi la caain²¹ li catyia² Macedonia. Do-o gatoo²¹o' on coon²¹ tún² 'ni¹ jmíi²¹². 13 Coon²¹ mo sóo¹ jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngalii²¹i' li gasuui²¹ fuu²¹ do. Coon²¹ li ti' jmíi²¹. Coon²¹ li licaain²¹ tsá² tsafaa¹²a júu³ tyú². Do-o gayii²¹a'a gacwóo¹³o' júu³ tyú² 'inlíi¹³ tsamí² 'in nigalicaain²¹. 14 Jaain²¹ jee²¹² 'in tsamí² do sii²¹ Lidia. Lidia do galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiatira. Joon jmo¹o to² 'ni¹i 'mi² nuu¹ tyú². Nitsáa¹-tsi Dios. La 'ii²¹² nuu¹un 'e júu³ tya' Poo² do Dios gajmaa¹a 'e ga'oo¹i²¹-tsi. 15 Joon gasáa²mo jmíi²¹ coon¹³ la tso¹i inuu¹ tya'a, Mo ngayuui¹³ joon gamíi¹i tyani²¹i jin²in:

—Jmaa² fee¹-oo' pe wana ja²mo líi²naa¹ 'e tsáa¹mo-tsii Dios, mo¹o' fu tyiaa —jin² Lidia do.

Joon gajmaa¹a 'e tyitsaa²¹²mo 'e gajóon¹³o'on.

16 Cafu galí² mo ngalii²¹i' ti li tsafaa¹³a'a júu³ tyú² gatseei²¹na'a jaain²¹ simí² 'in 'oo¹o coon²¹ espíritu 'e jmo¹² júu³ tya' 'e unngíi¹i tsá². Joon líi¹inaa²¹ 'in ñi'fii²¹²i cuu² coon¹³ 'e júu³ jmo¹²o do. 17 'In simí² lo galáa² 'wii²¹² gangíi¹ caluu Poo² joongi caluu²¹u'u. Ga'oo¹o tá² jin²in:

—'In tsá² lo jmo¹o la to² tyu² Dios, 'in ñii²gi. Joongi tyaa¹ júu³ xiiala lí² tiin¹³ tsá² —jin² simí² do.

18 Jiin¹³ la joon ngíi¹i faa¹a la coon²¹ jmíi²¹² ce jiin¹³ do-o gata¹gi Poo² nuu¹un júu³ tya' 'in tsamí² do. Joon gajiiin¹³ níi¹i joon gajín²in sii²¹i 'in espíritu 'yui² alma tya' 'in simí² do:

—Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo, tyu³u to² 'e júu¹³u alma tya' 'in simí² lo —jin² Poo².

La tsifu joon gacwo¹i' 'in espíritu gó¹ do.

19 Mo galiñi¹ jileei²¹ ñi'fii²¹i 'in simí² do 'e jo lí²gi jnaa¹a cuu² coon¹³on joon gasaan¹²in Poo² coon¹³ Silas. Joon ngajée¹i tyani tsaa²to² li 'moo¹³ nifu. 20 La joon gatyalín²mo tyani tsaa²to² 'in jmo¹o 'ii²¹ nifu. Joon gacwoo¹o tsaa² jin²in:

—In tsá² Israel lo ngúí¹ i untyí² in goo²¹² o'.
21 'Ee¹ e jilaa²² cwáain¹ 'e jo tíí²¹ na¹ jmoo²¹ o' tsa tsá² Roma jna' —jin¹ ñi¹ fii²¹² 'in simi² do.

22 Joon fúui¹gí tsá² ga'láa² wii²¹² faa²¹² a 'laa²² tya¹ Poo² do. 'In tsaa² to² do gatyú² u toon¹² e gacwo² siin¹³ 'in tsá² do. Joon gapóo¹ i coon¹³ si² 'ido. 23 Mo ngayuui¹¹³ gapóo¹ i lili¹ gataa¹¹ i ñaí¹³. Joon gatyú² u to² 'in tyu² to² 'naí¹³ do 'e tsaa²² i Poo² coon²¹ tún². 24 Mo ngayuui¹¹³ ganú² un¹ in tyu² to² 'naí¹³ do jilaa²² 'elo gangajée¹ i Poo² coon¹³ Silas ti tyan¹ tsi¹ 'naí¹³ do. Joon gato¹ o' mó² luuti²² i 'ido.

25 La 'woo¹ tyianú¹ Poo² coon¹³ Silas do née¹ faa²¹² a júu³ tyú² joon ga'øø¹ ø 'e un'goo²¹ o Dios. Jileei²¹ 'in catyaa² do 'in taai² 'naí¹³ do nuu¹ o jilaa²² 'elo. 26 La tsifu joon gajøø¹²¹ goon¹ wó² tá² lili¹. Gadyeei¹¹³ goon la tøø¹² 'naí¹³ do. Fuxu tsifu joon ganó¹ jilaa²² 'oo² 'naí¹³ do. Joon gaxuu²¹ u jilaa²² cadena¹ 'e ñá¹ u cwoo²¹ o 'in tsá² taai² do. 27 Mo gajná² tsi¹ 'in tyu² to² 'naí¹³ do gani²¹ 'e niganó¹ jilaa²² 'oo² na¹ do. Líi²² i 'e niga'woo¹ mo coon²¹ tya¹. Joon gatyii¹ ñi³ tya¹ 'e la mo ijngaai¹¹³ 'ña¹. 28 Joon gafa²¹ a Poo² tá² lili¹ jin¹² in:

—Xuun¹³ jmeei¹³ wo'o tsa lo-o taan² jna¹ a coon²¹ tya¹.

29 Joon 'in tyu² to² 'naí¹³ do gamii¹ i coon²¹ jii² jnee². Joon ga'ii²² cwiin¹ in jileei¹ 'goo²¹ o lili¹. Joon gasii²² i 'wojni¹ tyani Poo² coon¹³ Silas. 30 Joon ga'woo²¹ mo 'ido. Joon gaunngii¹ i sii²² i 'ii:

—Tsañuu¹, 'e 'ee¹ ná¹ jmaa³ aa¹ e itiin¹¹³ moo²
31 'Ido-gi gañii¹ i:

—Cwotya¹ 'o'o Ña¹ñu¹ u¹ Jesucristo. Joon la joon tiin¹¹³ mo'oo coon¹³ tsá² inuu tyi¹.

32 Joon gacwo¹ o Poo² júu³ tyá² tya¹ Jesús 'ido coon¹³ jileei²¹ 'in taai² inuu tya¹ 'in tsá² do. 33 Joon 'woo¹ joon garun² un¹ in tyu² to² 'naí¹³ do moo'wó¹ Poo² coon¹³ Silas li icwu¹²¹. Joon 'ii coon¹³ tsá² inuu tya¹ a gasaa² mo jmi²²¹. 34 Mo ngayuui¹¹³ joon gató¹ o fu tya¹. Do-o gacwoo¹² ø 'e gacwoø¹² ø Poo² coon¹³ Silas. Joon jløø¹³ mo la tøøi² inuu tya¹ a tsa nigatsaa¹ mo-tsi Dios.

35 Mo gajná² 'aa²¹ 'in tsaa² to² nifu do gasii¹ in 'ii¹³ tya¹ 'e tsaa'woo² i 'in taai² 'naí¹³ do. 36 Joon gajin² 'in tyu² to² 'naí¹³ do sii²² i Poo² do:

—Ningi¹ mo 'ii²¹ 'e laa²¹² moo¹ naa¹. La joon nill²-i 'woo²¹ naa¹ 'e tyú²-u.

37 Pe Poo²gi gajin² in sii²² i 'in 'ii¹³ do:

—Cwosii¹³ du¹ u 'in tyu² to² do 'e tsá² Roma jna¹. Tyíá² do nigapóo¹ i jna¹ tyani tsá² fuu²¹. Jo gacón² du¹ 'ii²¹ coon²¹ tún². Joongi gataa¹² i jna¹ 'naí¹³. Joon nano-gi 'iin²¹² in laai¹ jna¹ 'uui²¹. 'Ee sa li² la joon. Ce cwojalín² du yaai do ja'woo² i jna¹.

38 'In 'ii¹³ do ngatya¹ júu³ tyani 'in tsaa² to² nifu do. 'Ido-gi gafoo¹ mo mo ganú² un¹ 'e 'in

tsá² Roma 'ii. Joon ngalín² mo gamii¹ i wa¹ jmaa¹ a 'ido fee¹-tsi. 39 Joon ga'woo¹ mo 'ido fu 'naí¹³. Joon gamii¹ i tyani Poo² coon¹³ Silas wa¹ 'woo²¹ tsifu 'e fuu²¹ do. 40 Mo ga'woo² i 'naí¹³ do ngalín² mo fu tya¹ 'in tsami² sii²¹ Lidia do. La nu¹gi 'e tsalín² nga-jøø²¹ i tsaru¹ u¹ joon gatyá¹gi-tsi 'ido. Joon ngalín² mo.

17

Gato¹ tsá² mii¹³ fu Tesalónica

1 La caain²¹ tya¹ fu¹ li ningalín² Poo² coon¹³ Silas gangii¹ i fuu²¹ 'e sii²¹ Anfípolis coon¹³ Apolonia. Joon mo ngayuui¹¹³ joon gatyalín² mo fu li sii²¹ Tesalónica. Do-o si² coon²¹ cwo¹¹ sinagoga tya¹ tsá² Israel. 2 La jee²¹² 'ni¹ semoo¹ Poo², jiin¹³ la tíi² nisi²² tya¹ a, ngóo¹ fu cwo¹ do mo gatí² jmi²² i 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel. 3 Ngatya¹ a júu³ joon jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ i coon¹³ on. Pe tyú²-u ga'e² e tsá² xiiala jin² jii² tya¹ Dios 'e Cristo 'ná¹ a nii²¹ wúu¹. Joon mi yuui¹¹³ júun² in 'e 'ná¹ a jin¹ in tún¹. Joon gajin² in sii²² i 'in tsá² do:

—'In Jesús 'in fuu²¹² uu¹ naa¹ lo, 'ii jon Cristo, 'in nigasi¹ in Dios ijmá¹ tiin¹³ tsá².

4 'Inlíi¹³ tsá² Israel do nigajo¹ líi². Joon gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas. Joon fúu¹ mo 'in jo seen²¹ Israel jo¹ galii¹. Nitsáa¹ mo-tsi Dios coon¹³ 'inlíi¹³ tsami² tyiin² gi. 5 Pe niga'aa¹ a tsiwúu¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jo jo¹ líi². Gauncaain²¹ 'ido 'inlíi¹³ tsá² líi¹³ soo²¹ tsi¹ in ngi¹ jøø¹ jee²¹ 'ná¹. Gajmaa¹¹² a coon²¹ poo²¹² joon gatya¹ 'goo²¹ 'e fuu²¹ do. Gangii¹ i 'e fuu²¹ do 'naa²¹ i Poo² coon¹³ Silas. Joon gangataa² i coon²¹ inuu tya¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jásón. 6 Pe mo jo gatsee²¹ i Poo² coon¹³ Silas do gajnúu¹ i 'in tsá² sii²¹ Jásón do coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² jo¹ líi². Ngajée¹ i tyani tsaa² to² do joon ga'oo¹ o jin² in:

—'In tsañuu¹, 'in nigauntyii² in la tøøi² juncwii²¹ nigajalín² li¹ lo jon, 7 joon¹ in Jásón lo niga'ii²¹ mo fu tya¹ a. Jilaa²¹ 'e 'ee¹ e 'in tsá² no faa²¹ a 'laa²¹ tya¹ 'in tyu² to² nifu 'in tyíin¹ Roma. Tsa jin² in 'e seen²¹ mo jaain²¹ røø¹¹³ in sii²¹ Jesús 'in fee¹¹ gi lagi¹ in tyu² to² Roma.

8 Mo ganú² un¹ 'elo 'in tsá² do coon¹³ 'in tsaa² to² ga'láa² wii²¹² to² o mii¹³. 9 Pe Jásón coon¹³ 'in catyaa² gi do gacwoo¹ o cuu² 'e tsaa¹ mo-tsi 'in tsaa² to² do 'e i'woo²¹ mo Poo² coon¹³ Silas 'e fuu²¹ do. Joon galáa² mo 'ido.

Poo² coon¹³ Silas tsalín² Berea

10 La tsifu joon 'in tsaru¹ u¹ do ga'woo²¹ mo Poo² coon¹³ Silas coon²¹ 'e canuu²¹. Ngalín² fu Berea. Mo gatyalín² do joon ngalín² cwo¹ sinagoga. 11 Wo² gi-tsi 'in tsá² née¹ Berea do lagi¹ 'in tsá² née¹ Tesalónica. Joon li¹ gi 'yaai¹ tsi ga'ii²¹ júu³ tyú². La coon²¹ jmi²²¹ gauntsaa¹ a júu³ tyá² tya¹ Dios.

Gacón²du cwáain¹ wana 'e jo¹o 'e faa²¹a 'in tsá² do. ¹² 'Wii¹³ joon líi¹ fúui¹ 'in gajo¹ líi². Jee²¹² 'in nijai² líi² do seein²¹ tsami² tyiin²gi 'in faa²¹a jmú¹i griego. Joon jo¹o galíi² 'inlíi¹³ tsañuu¹. ¹³ Mo galiñ¹ tsá² Israel néei¹ Tesalónica 'e Poo² taan¹in fu Berea cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios ngalín² ngajmáa² mü¹³. ¹⁴ Pe 'in tsá² jai² líi² seein²¹ do la tsifu joon gasii¹in Poo² li t' jmi¹ñi³. Pe joon Silas coon¹³ Timoteo gajaan¹o fu Berea. ¹⁵ 'In ningalín² coon¹³ Poo² ngajé¹i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Atenas. Joon cwoliin¹in tún¹ gatyaa¹ júu³ 'e Silas coon¹³ Timoteo 'ná² tsalín² tsauncaain²¹ coon¹³ Poo la jmoon^o.

Mo taain¹ Poo² fu Atenas

¹⁶ La 'ii²¹² jáan¹in Poo² Silas coon¹³ Timoteo fu Atenas do líi¹ fa¹³ líi¹. Tsu líi¹ 'láai² nii² dioses 'in tsaá²-tsi 'in tsá² do. ¹⁷ Tsu 'wii¹³ joon ngafaa¹²o fu cwo¹ sinagoga joongi coon¹³ 'in catyaa² 'in tsaá²-tsi Dios. La coon²¹ jmú²¹² ngafaa¹²o coon¹³ jilee² 'in taa²i 'moo¹³ do. ¹⁸ 'Inlíi¹³ tsá² 'in untsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ epicúreos coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in niuntsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ estoicos gatsee²¹i Poo² joon ga'láa² 'wii²¹² gasii²i:

—¿'Ee 'e jin² 'in tsañuu¹ no? 'Áai¹ tyafó² tya'a 'goo²¹.

'Inlíi¹³gi jin²in:

—La líi¹ 'in tya¹ coon²¹gi júu³ tya' dioses 'in xee²¹mo no.

La lo gajin²in tsu 'wii¹³ Poo² do tyaa¹ júu³ tya' Jesús joongi tya' xiiala gal² mo gajin¹in. ¹⁹ Joon 'in tsá² do ngajé¹i Poo² fu coon²¹ li sii²¹ Areópago. Do-o li tii²¹ licaain²¹ mo sá² jilaa²¹ 'e sii¹i. Joon gasii²¹i 'ido:

—Lo-o 'ná² li ñii²¹in jilaa²¹ 'e 'múui² 'e tyá²¹a 'e²e. ²⁰ Fu²¹u jna'a coon²¹ júu³ 'e jo mo nuu²¹u'u jin¹³ coon²¹ naa¹³. 'Ii²¹²oo¹o tsáai¹-tsii¹'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ no —jin² 'in tsá² do.

²¹ Tsu jileei²¹ 'in seein²¹ Atenas coon¹³ jileei²¹ 'in jalín² li xiiá 'in néei¹ do canii² 'iin²¹²in 'e nuu¹un si 'e faa²¹a 'e jmai² 'e 'múu²mo.

²² Joon gamaa¹a Poo² siin¹²in jee²¹² 'in tsá² do 'e fu ya' moo²¹ li sii²¹ Areópago do. Joon gajin²in:

—Nuu³duu¹ tsá² seein²¹ Atenas. Nicón³oo cwáain¹ 'e 'áai¹gi tsáai¹-oo' jileei²¹ dioses tyii¹. ²³ Tsu mo ningi³ii jøø³øø la caain²¹ li un'goo²oo' dioses tyii¹ joon gatsaa³aa ni altar tyii¹ coon²¹ júu³ 'e jin²: “Tya' 'in dios 'in jo mo galicwii¹naa¹.” Pe 'in dios 'in un'goo²oo' no pe jo cwii¹naa¹ no 'in lo-gi 'in Dios 'in foo¹³na coon¹³ 'naa¹.

²⁴ 'In Dios lo fii²¹² juncwii²¹ joongi ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nigajmaa¹o juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Jo seein²¹ 'ido tsi

inu³ cwo¹ 'e jmoo¹o tsá². ²⁵ Jon'gi sityéen¹in jmú²¹² jilaa²¹ 'e jma¹ tsá². Tsu 'ii-o nigacwo¹o jna' jilaa²¹ juncwii²¹ tyi'. 'Ii-o nicwoo¹o tyi² 'e lee²¹e, coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o' jna' to².

²⁶ 'Coon¹³ coon²¹ jmi¹ 'øø²mo gajmee¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon 'ii gaty² to² lí²-i liseein²¹ tsá² joongi li icwá² tsá². ²⁷ 'In²¹²in Dios 'e 'naa²¹mo tsá² 'ii. Coon¹³ la joon tyee¹³mo tsá² 'ii tsu jo wíin² seein²¹ Dios li saan²¹ jna' la jaan²¹na'. ²⁸ Tsu 'ii²¹ tya' Dios saan²¹o' joongi ngii²¹i'. Joongi jmoo²¹o' jilaa²¹a. La gajin² 'inlíi¹³ poetas tyii¹: “Jón¹ Dios jna'.” ²⁹ Wana jón¹ Dios jna' jo 'i¹-tsi' 'e Dios líi¹i lawa jaain²¹ fii²¹² 'in gajmee¹ tsá² 'ña'a 'in líi¹i cwanáa' si cwataa²¹ 'ee si cuun²¹² 'ee. ³⁰ La mo jéei¹ la jo mo ñi¹ tsá² jo mo gajmaa¹a Dios jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá². Pe nano nityu²u to² 'e jileei²¹ 'in seein²¹ doñixiiá 'e unsi²mo 'e 'i¹-tsi. ³¹ Tsu nigatyii¹³ Dios coon²¹ jmú²¹² mi jmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ juncwii²¹. Joon coon²¹ tsáa¹ 'ii²¹ tya'a. Joon ijmaa¹a 'ii²¹ coon¹³ jaain²¹ tsanu¹ 'in nigatyii¹³in. Joon la joon gacwo¹ Dios coon²¹ lí² mo gaujii¹in 'in Jesús do jee²¹² 'ii²¹² —jin² Poo² do sii²¹i 'in tsá² do.

³² Joon mo ganúu²un júu³ tya' 'e jin¹ tsá² jee²¹² 'ii²¹² 'inlíi¹³ do gaungøø¹mo Poo² do. 'Inlíi¹³gi gajin²in:

—'E tyá²gi wa'a nuu²¹u' 'e júu³ lo mo coon²¹ tún².

³³ Joon gatúu²mo Poo² 'ii. ³⁴ Pe 'inlíi¹³ tsá² do jo gatiui² Poo² do. Gajo¹o líi²i. Jaain²¹ jee²¹² 'in jo¹ galíi² do 'in sii²¹ Dionisio. 'Ii jaain²¹ 'in tyu² to² Areópago do. Joongi jo¹o galíi² jaain²¹ tsami² sii²¹ Dámaris coon¹³ 'inlíi¹³gi.

18

Poo² taain¹ fu Corinto

¹ Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹ii¹ Poo² fuu²¹ Atenas. Joon gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. ² Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Aquila, 'in galiseein²¹ coon²¹ li sii²¹ Ponto. La mo jéei¹gi xii Aquila do coon¹³ 'oo²¹²o, 'in sii²¹ Priscila, ga'woo²¹i Italia gatyalin² fu Corinto do. Ga'woo²¹mo do tsu 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Claudio gaty²u to² 'e 'woo²¹mo jilee²¹ tsá² Israel 'e Roma do. Joon ngafeei¹³ Poo² do 'ii. ³ Coon²¹ to² 'e nijmoo¹o coon¹³ Poo². Jmoo¹-o 'nu¹mi² tsu 'wii¹³ joon do-o gajaan¹o joon gajmaa¹o to² coon¹³on. ⁴ La coon²¹ jmú²¹²mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngóo¹ Poo² fu cwo¹ sinagoga. Do-o gacwoo¹o júu³ tya' Dios. 'In²¹²in 'e litsáa¹mo-tsi tsá² júu³ tya' Jesús. Gacwo¹o júu³ tsá² Israel joongi 'in jo seein²¹ joon.

⁵ Mo gatyalin² Silas coon¹³ Timoteo jalín² fu Macedonia. Poo² canii² gajmaa¹a

gacwoo¹o júu³ tyá². Gasii²¹i júu³ coon²¹ tsáa¹ tya¹ tsá² Israel 'e Jesús do 'ii Cristo 'in sijéen¹in. ⁶Pe 'idogi gasii²i yaa-i ga láa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya¹ Poo². Joon Poo² do gajø²ø siii¹³in lawa coon²¹ li² joon gajin²in:

—Tsa² tyii¹ yaamoo¹ 'ejo tiin¹³gii¹. Jo tsa² tyiia tsa¹ líi¹ nigajmáa³oo júu³. La nano-o 'e níi³oo tya¹ tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

⁷Joon gacwo¹ii¹o 'e cwo¹ do. Joon gaa¹²i fu tya¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Justo. 'Ii jaain²¹ 'in un'goo²¹ Dios. Tyiin¹in caai¹ cwo¹ do. ⁸Joon jaain²¹ 'in sii²¹ Crispo, 'in tyu² to² cwo¹ do, galitsáa¹mo-tsi Ñá'ñu¹u' Jesús coon¹³ la tøø² inu¹ tya¹a. La joon fúu¹mo tsá² seein²¹ Corinto do galitsáa¹mo-tsi mo ganúu²un 'e júu³ tyá² do. Mo gajo¹ líi² gasáa²mo jmii²¹. ⁹Joon Dios gasii²¹i Poo² coon²¹ lawa 'e cii¹ jin²in:

—Jo jmáa³'a 'goo²¹o 'e cwo¹o júu³ tyá². Jo jøn³on tii² ¹⁰tsu siin¹³moo coon¹³ nñ. Joon jo 'in cwéei² saain¹ nñ jmee²¹i nñ jilaa²¹ 'e gó². Líi¹ fúu¹ tsá² tyiia 'in seein²¹ 'e fuu²¹ lo —jin² Dios.

¹¹La joon Poo² gajaan¹o coon²¹ jün²¹ tsi ca'no¹³ 'e fuu²¹ Corinto do. 'Ee¹ 'e júu³ tyá² tya¹ Dios jee²¹² 'in tsá² do.

¹²Pe la jee²¹² jmii²¹² joon gatyu² Galiön to² li sii²¹ Acaya. Joon jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsá² Israel do galicaain²¹ gafaa²¹a 'laa²¹ tya¹ Poo³. Joon ngajé¹i Poo² tyani tsa²to² 'in tyu² to² do. ¹³Joon 'in tsá² Israel do gacwoo¹o Poo² tsa² tyani 'in tyu² to² do jo jün²in:

—'In tsañuu¹ lo ngii¹ to² 'e² 'e tsá² júu³ 'e ná¹-a tsá²-tsi tsá² Dios 'e jo 'ee tiisi².

¹⁴Poo² ningó¹ 'e faa²¹o mo gajin² Galiön, 'in tyu² to² do, gasii²¹i tsá² Israel do:

—Tsá² Israel, núu²duu¹ 'e ifo³oo lo. Wana coon²¹ 'e niga'lee²¹i 'in tsá² lo si coon²¹ tsa² fee¹ inúu³oo coon²¹ tún² júu³ tyii¹. ¹⁵Pe wana jün¹³ coon²¹ la tiisi² tyii¹ jün¹³ la 'oo²¹ yaamoo¹ unrøø²¹oo¹ 'e júu³ lo yaamoo¹. Tsa¹ jo 'iin²¹² moo jmáa³aa 'ii²¹ jilaa²¹ 'e júu³ lo.

¹⁶Joon ga'woo²¹mo tyitsaa²¹²mo fu caluu. ¹⁷Joon jileei²¹ tsá² 'in faa²¹ jmii¹ griego 'in jo seein²¹ Israel gasaan¹²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Sóstenes 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajmee²¹i tyani 'in tsa²to² do. Pe coonti jo 'ee gaunji²i Galiön do.

Poo² gangáa¹³i tún¹ fu Antioquia

¹⁸Wóo²gixu gajaan¹ Poo² do mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo. Mo liciiin²¹ joon ga'ii²o júu³ tsaru¹u' do. Joon caan²¹mo ngalii² coon¹³ Priscila coon¹³ Aquila. Joon fu Cencrea do nigauntsiin¹in Poo² coon²¹ 'ii²¹ tya¹ 'e nigamaa¹ a joon gatyu²u po'tyii¹. Mo ngayuui¹³ joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon ngalii²mo fu Siria. La nu'gi 'e tyalii² Siria tyalii² ¹⁹coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Efeso. Do-o gatáu²mo Poo²

Priscila coon¹³ Aquila. Joon ngoo²¹-o cwo¹ sinagoga. Do-o ngasiin¹in coon¹³ tsá² Israel 'in liccaain²¹. ²⁰Joon 'ido-gi gamii¹i tyani Poo² wa'a iján¹ wóo²gi pe jo gali'iin²¹²in. ²¹Pe Poo² ga'ii²o júu³ 'ido gajin²in:

—Ná¹-a taan¹na fu Jerusalén tsa¹ 'ná¹-a jmáa¹³aa jmii²¹² 'e nijó¹. Pe wana cwo¹ Dios 'ii²¹ yafoo¹³moo 'naa¹ tún¹.

Joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon gacwo¹ii¹o fu Efeso. ²²Mo gatyee¹²i fu Cesarea joon ngóo¹ Poo² fu Jerusalén. Do-o ngafee¹³i 'in jai² líi² néei¹ do. Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹-o fu Antioquia. ²³Do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³ cwaa²¹xu. Mo ngayuui¹³ joon gangoo²¹-o tún¹, gangii¹i la coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Galacia coon¹³ Frigia. Do-o gatyá²gi-tsi 'in nijo¹ líi².

Apolos cwo¹o júu³ fu Efeso

²⁴La jee²¹² jmii²¹² joon gatyá¹ fu Efeso jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Apolos. Nigaliseen²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Alejandría. Líi¹ tyá² tii²¹ cwo¹o júu³ tyá². Joongi líi¹ tyá² cwii¹i jí² tya¹ Dios. ²⁵Joon nigauntsáa¹o fu¹ tya¹ Ná'nu¹u'. Mo faa²¹a yaa¹-tsi líi¹i. Joon 'ee¹ 'e la ti cwáain¹ tya¹ Jesús fiin¹³ ñi¹o jün¹³ la gasaa¹ Wó³ tsá² jmii²¹. ²⁶Gatya¹ Apolos do júu³ tsi cwo¹ sinagoga. Jo cu²-tsi. Pe mo ganúu²un Priscila coon¹³ Aquila júu³ tya¹ gatøø¹ Apolos do coon²¹. Joon gacwo¹gi cwáain¹ tya¹ Jesús tyá²gi 'ido. ²⁷La mo 'iin²¹²in Apolos tsáa¹ 'a fu li sii²¹ Acaya 'in jai² líi² do gauncoon¹³on. Joon 'in tsaru¹u' do gacwo¹o Apolos coon²¹ jí² 'a 'ii²¹mo 'in tsaru¹u' néei¹ li tsáa¹ 'a 'ii. Mo gatyí¹ 'a fu Acaya do líi¹ tyá² gauncoon¹³on 'in tsaru¹u' 'in nigalijai² líi² 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tya¹a. ²⁸Nigatyaa¹ júu³ tyani jileei²¹ tsá² xiiala nigacai²-tsi tsá² Israel. Joon coon¹³ jí² tya¹ Dios gajmaa¹ a júu³ 'e Jesucristo 'in sijéen¹in do. Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do jo li² wa'a jo cwo¹o júu³ ruu²¹.

19

Poo² taain¹ Efeso

¹La 'ii²¹² taain¹ Apolos fu Corinto do Poo² gangii¹ fu tsa¹ moo²¹. Joon gajgáa¹ fu Efeso. Do-o gatsee²¹ 'in inlíi¹³ 'in jai² líi². ²Joon gaunngii¹:

—¿Ti niga'ii¹³naa¹ 'in Espíritu Tyá² tya¹ Dios mo galitsáa¹-oo²?

Ido-gi gañii¹:

—Coonti jo mo ganuu²¹u 'e seein²¹ Espíritu Tyá² tya¹ Dios.

³Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'ido:

—¿Xiiala nigasáa²naa¹ jmii²¹?

Ido-gi gañii¹:

—Jiin¹³ la nigasaa¹ Wó³ tsá² jmii²¹.

⁴Poo²-gi gajin²in:

—Mo gasaa¹ Wó³ tsá² jmü²¹ lawa'a coon²¹ li² 'e unsi² mo tsá² 'e 'i'-tsi. Pe gajin²⁰ 'e 'ná¹-a tsáai¹-tsi tsá² 'in jó¹ ciin²¹ gixu²¹ lagi 'ii. Joon 'ii Cristo.

⁵ Mo ganú²un 'elo jilee²¹ mo gasáa² mo jmü²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ña¹'u' Jesús. ⁶ Joon mo gataan¹an Poo² cwoo¹o tya¹ 'in tsá² do gajó² 'in Espiritu Tyá² li téen²in. Joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹ a jmü¹ xiia²¹. Joon gacwoo¹o júu³ 'e nigacwo¹ Dios. ⁷ 'In tsá² do tí¹ 'ii dyatuuin¹ coon²tya.

⁸ La 'hii²¹² jiiin¹³ la gatsín¹ gaai²¹ sii²¹ Poo² tsaa²¹o fu cwo¹ sinagoga. Joon ngacwoo¹o júu³ jo cu²-tsi. Joon líi²¹o tya¹-tsi tsá² xiala mi tyu² Dios to² tsá². ⁹ Pe 'inlíi¹³gi gali'waa²¹-tsi. Joon jo jo¹ gali¹ li' faa²¹gi 'laa²¹ tya¹ júu³ tyá² do tyani tsá². Joon gatyí¹mo Poo² 'ña'a jee²¹² 'in tsá² do. Joon gatøø¹o jiiin¹³ 'in nijai² líi² do coon²¹. Ngaliin² coon²¹ li untsáa¹ tsá² tya¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Tiranno. Joon do-o gasüi² la coon²¹ jmü²¹². ¹⁰ La joon do-o gateen¹ in ce gatsín¹ tún² jiiin²¹. Joon jilee²¹mo 'in seein²¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia ganú²o júu³ tyá² tya¹ Ña'ña¹'u' Jesús. Lagi 'in tsá² Israel lagi 'in tsá² jo seein²¹ joon ganú²o. ¹¹ Dios nigajmaa¹ a coon²¹ milagro fee¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya¹ Poo² do. ¹² Cagi póo¹ si 'no¹³ mi² 'ee' e nigasoin²¹ Poo² tsalii¹ fu li tee¹² tsatsaa¹³ joon láa² mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. Joon jilee²¹ espíritu gó² 'woo²¹ mo alma tya'a.

¹³ Pe 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Israel do 'in jalíin² li xiia¹ 'in 'wooi¹ espíritu gó² tya¹ tsá² gali'in²¹²in 'wóo¹ i' espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ña¹'u' Jesús. Joon gajin²in sii²¹ 'in líi¹³ 'yuu² alma tya' tsá²:

—Tyu³u to² 'woo²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Jesús, 'in Jesús 'in faa²¹ a Poo² júu³ tyá² tya'a do.

¹⁴ La joon nigamaa¹ a dyái¹ jóon¹ tya¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Esceva, 'ii tsafee¹ 'in tyu² to² untsá². ¹⁵ Pe mo gajmaa¹ 'elo 'in líi¹³ do gañii¹:

—Cwii¹ moo Jesús do. Cwii¹ mogii¹ jon Poo². ¿Pe 'iin-gi 'naa'?

¹⁶ Mo ngayuui¹³ joon 'in tsá² taai² 'in líi¹³ alma tya'a do ga'ü² i' jee²¹² 'in tsá² do. Coon¹³ waa²¹ pí² tya'a gali¹o jilee²¹ 'in tsá² do. Gajmee²¹ 'ido líli¹. Ce gacwiin¹ in fu caluu ti' ringúu¹ i' joongi sicwuu²¹. ¹⁷ Joon jilee²¹ 'in tsá² Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon 'in néei¹ Efeso do galiñi¹ i' joon líi¹ gafo¹. Joon líi¹ gaun'goo²¹ tsá² Ña'ña¹'u' Jesús.

¹⁸ Joon fúu¹ mo 'in nijo¹ líi² jalíin² jatyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmaa¹ a la mo jéi¹. ¹⁹ Fúu¹ mo 'in nigauntsáa¹ júu³ loo¹ tyaan¹ j² tya'a. Joon gajún²o tyani tsá². Mo gajmaa¹² a cwáain¹ tya' 'e j² lo gaciin² tún² cíein¹³ tsi ca'no³ mil cuu². ²⁰ La joon fúu¹ mogi tsá²

ganú²o júu³ tya¹ Ña'ña¹'u'. Joon gatsá²-tsi tsá² Dios mo nii²¹ 'ii²¹ tya' Dios.

²¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Poo² ga¹-tsi 'e tsafee¹² i' tsá² 'in néei¹ fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Acaya. Joon ingi¹ mogi ca ti' Jerusalén. Joon gajin²in:

—Mí yuui¹³ níi³ i' fu Jerusalén 'ná¹-a jon níi³ i' fu Roma.

²² La 'hii²¹² jan¹ Poo² coon²¹ sii¹³ gixu¹³ fu Asia gasii¹ mo Timoteo coon¹³ Erasto, 'in jmoo¹o to² coon¹³ on, fu Macedonia.

To² tsá² mü¹³ fu Efeso

²³⁻²⁴ La jee²¹² jmü²¹² joon jaain²¹ tsá² sii²¹ Demetrio gajmaa¹ a mü¹³ tya¹ cwáain¹ tyá² tya¹ Jesús. Demetrio do-o jaain²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ cwataa²¹. Jmoo¹-o jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya¹ jaain²¹ diosa tya'a 'in sii²¹ Diana. Joon líi¹ jnaa¹ a cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o coon¹³ jilee²¹ gi 'in jmoo¹o to² coon¹³ on. ²⁵ Joon gauncaain²¹ jilee²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ on coon¹³ jilee²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² la do. Joon gajin²in sii²¹ 'in tsá² do:

—Tsañuu¹, jnaa¹o jilaa²¹ 'e tsangü² na' 'e tyá²-u saan¹an coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o'. ²⁶ Pe la lí² 'e jøø²¹ø' joongi nüu²¹u la li júu³ tya¹ Poo² do ngüi¹ jin²in 'e jilee²¹ dioses 'in jmaai¹ tsá² jon dioses 'i. Joon la joon fúu¹ mo 'in nigajai² líi² júu³ tya'a. Jon' jiiin¹³ lo-o pe la caain²¹ li sii²¹ Asia. ²⁷ 'Aai¹ tyafø² gó² tyi' tsu jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o lo itsa'ü¹-i. La joon intá² tsá² cwo¹ tya' diosa tyi' sii²¹ Diana. Nee²o 'e jilee¹³ tsá² Asia coon¹³ la tøø² juncwii²¹ un'goo²¹o 'ii. Pe nanao 'áai¹ fo² tya' diosa tyi' 'in fee¹ wana jo 'in un'goo²¹ gi 'ii —jin² Demetrio do.

²⁸ Mo ganú²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi joon ga'oo¹o:

—iFee¹ mo diosa tyi'! iFee¹ mo Diana, diosa tya' 'in néei¹ Efeso!

²⁹ Líi¹ gatyaa¹ a 'in tsá² do 'goo²¹. Gasan² mo jaain²¹ tsá² sii²¹ Gayo coon¹³ jaain²¹ gi 'in sii²¹ Aristarco. Gái¹ tsá² seein²¹ Macedonia 'in ngi¹ coon¹³ Poo² do. Tsifu joon gajñúu¹ in ti li si² 'ná¹ li licaain²¹ tsá² fúu²¹ do. ³⁰ Joon Poo² la mo 'iin²¹² in tsai¹ tsafee¹² i' in tsá² do pe 'in jai² líi² catyaa² do jo gacwoo¹. ³¹ Joon 'inlíi¹³ tsacøø¹³ seein²¹ Asia do 'in seein²¹ Poo² tyá² coon¹³ gasii¹ in júu³ 'e jo tsáa¹ 'ii jee²¹² do. ³² 'Áai¹ sicaai¹³ 'e faa²¹ a tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹ tsu jiiin¹³ jo ñii¹ gi 'ee to² 'e nigalicaain²¹ do. ³³ Joon 'in tsá² Israel do gatyí¹³ in jaain²¹ tsá² sii²¹ Alejandro 'in gajmaa¹ a coon²¹ lí² coon¹³ cwoo²¹o. 'Iin²¹² in faa²¹ a cwáain¹ tya'a. ³⁴ Pe mo galili³ 'in tsá² fúu¹ do 'e tsá² Israel do joon ga'oo¹o wóo² líli¹. Xuu jogi gatí² tún² hora ga'oo¹o 'ido jin²in:

—iFee¹ mo Diana diosa tyi' 'in néei¹ Efeso!

³⁵ Joon 'in tiji² tyiin¹ fuu²¹ do mo gali¹ 'i¹ 'ii² tii² jee²¹² 'in tsá² do gajin² 'in:

—Tsá² seein²¹ Efeso, la tøø² mo juncwii²¹ ñii¹ 'e fuu²¹ Efeso lo 'e tii² mo un'øø²¹ mo cwo¹ 'ni tyá' diosa 'in feei¹ sii²¹ Diana 'in nigatøøi²¹ fu yu' juncwii²¹. ³⁶ La joon jo cweei¹ faa^{21a} tsá² laa²¹. Coon'tún² duu'. Jo jmaa² duu' jii¹³ la jo mo tyaa² aa' cwáain¹. ³⁷ Tsu 'in tsafuu¹ 'in jajéi¹ 'naa' lo jo 'ee mo gajmaa^{1a} jon'gi mo gafaa^{21a} 'laa²¹ cwáain¹ tyá' diosa tyii'. ³⁸ Wana 'in Demetrio no coon¹³ jilee²¹ 'in jmo² o to² coon¹³ sá² coon²¹ tsaa² cwó² tyá' doñi¹ 'iin, lí²-i tsalín² tyani tsaa² to². 'I-gi unrøø²¹ júu³ no. ³⁹ Wana 'oo² 'naa' coon²¹ júu³ xiia²¹ gi lí²-i m² 'ii' 'e licaain²¹ tsá² coon²¹ tyá'. Joon síi¹³ oo' júu³ ja² mo. ⁴⁰ Tsu 'ii¹-i fo² tyi' wana galiñi¹ tsaa² to² tyu² to² fuu²¹ lo la lí² 'e nigajmaa² aa' no. Jo 'ee líi¹³ cwáain¹ sá² cwoo²¹ o' tyá' 'e mii¹³ 'e nigali² no.

⁴¹ Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo ga¹ 'i¹ 'i júu³ gajø² mo tsá².

20

Poo² tsáa¹ a fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Grecia

¹ Mo gatséi¹ jilaa²¹ 'e mii¹³ do gatø¹ ø Poo² jilee²¹ tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹ o cwáain¹ 'ido. Mo ngayuui¹³ joon ga¹ 'i¹ o júu³ 'ido. Garøø¹ 'in joon gangoo²¹ o fu Macedonia. ² Joon ngafee¹² jilee²¹ 'in néei¹ la náa¹ fuu²¹ do. Gatyá¹ gi-tsi tsaru¹ u' coon¹³ júu³ tyá'a. Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ fu li sii²¹ Grecia. ³ Do-o gajaan¹ an gaai²¹ sii²¹. Ni'yuu² fu¹ 'e tsá² barco 'e tsáa¹ a fu Siria mo gali¹ 'i¹ 'e 'in tsá² Israel do 'iin²¹² in saan¹ mo 'ii. 'Wii¹³ joon ga¹ 'i-tsi gajaa¹² i fu lí² cwoo¹³ tyuun²¹. Joon gangii¹ fu Macedonia tún¹. ⁴ Ganganíin² caan²¹ mo coon¹³ Sópater, jaain²¹ tsá² seein²¹ Berea. Joongi coon¹³ Aristarco coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Segundo, 'in seein²¹ fu Tesalónica. Ngalín² mo jon Gayo, 'in seein²¹ Derbe, coon¹³ Timoteo. Joongi ngalín² mo Tíquico coon¹³ Tróximo 'in néei¹ fu li sii²¹ Asia. ⁵ 'In tsaru¹ u' no ngagajé¹ mo joon ngajeen² in jna¹ fuu²¹ sii²¹ Troas ⁶ Pe jna'gi¹ ga'woo²¹ o' fu Filipos mo gangii² jmi²¹² 'e gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo jeei¹ tyiian³. Joon ngatoo²-oo' o tsi coon²¹ barco. Tyá¹ oo' o fu Troas mo gatí² 'ná² jmi²¹² gi. Do-o gajoon²¹ o'on dyá¹ jmi²¹² gi.

Taain¹ Poo² fu Troas

⁷ Mo gatí² domingo galicaain²¹ tsá² 'in jo¹ líi² ijmaa^{1a} jmai² xu 'iñi¹ 'e untii¹³-tsi 'e gajmaa^{1a} Jesús. Joon Poo²-gi ga'ee¹ 'e júu³ tyú². Tsu 'wii¹³ ná¹-a cwo¹ 'ii¹ mi jná² jmi²¹² joon líi¹ cwaa²¹ gafaa^{21a}. Ca gatí² 'woo¹ tyianú¹ gafaa^{21a}. ⁸ Coon²¹ tsi inuu¹ ñii¹ li sicaain²¹. Joon líi¹ láai² jicoo²¹ 'in 'ii¹³. ⁹ Joon

jaain²¹ simii²¹ sii²¹ Eutico tyiin¹ in 'ootoo²¹ do. 'Wii¹³ cwaa²¹ xu júu³ 'e gatyaa¹ Poo² do 'in simii²¹ do gatsá²-a jelicwuu²¹. Joon la 'ii²¹² tyiin¹ do gacwuu²¹ mo. Joon do-o gatøø²¹ i ti yu' li t² 'ni¹ fúui¹ do. Mo gasaa¹ tsá² 'ii¹ ñii²¹² mo. ¹⁰ Joon gajgá¹ Poo² fu yu' do. Joon gatyaa¹ 'na' li raain¹ 'in simii²¹ do. Joon garøø¹ 'in 'ido. Joon gasii²¹ 'in tsaru¹ u' do:

—Jo foo¹³ naa' tsu 'in jii¹ 'ino.

¹¹ Joon gasóo² o tún¹ Poo² lí¹ yu' li sicaain²¹. Gajmaa¹ o jmai² xu 'iñi¹ do 'e untii¹³-tsi. Mo ngayuui¹³ joon gagøø²¹ 'ii¹. Joon gafaa²¹ o tún¹ ce gajná². Joon gacwo¹ 'ii¹ o. ¹² Joon 'in simii²¹ do tee¹ o jii¹. Jilee²¹ mo gatyá¹-tsi líi¹.

Tsá² ngi² coon¹³ Poo² tsalín² fu Mileto

¹³ Gaunrøø²¹ o júu³ jile¹ oo' o la gajin² Poo² 'e tsajéen² na'a 'ii fu Asón. Jile¹ oo' o ngatoo² o' o tsi coon²¹ barco. Jii¹³ Poo² do gajaan¹ gi 'wii¹³ 'iin²¹² in ngi¹ tii² o. Joon ngalii² oo' o fu Asón. Do-o li gajéen² na'a Poo². ¹⁴ Mo galicaain²¹ coon¹³ jna¹ a tsi barco do ngalii² oo' o fu Mitilene. ¹⁵ Ga'woo²¹-oo' o joon. Mo gajná² joon gangii²¹² moo' o fu coon²¹ li sii²¹ Quoio. Mo gajná² jmi²¹² tún² gatyalii²¹ i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Samos. Fu Trogilio gajoon¹³ o'on catá² pe mo gajná² jmi²¹² joon gatyalii²¹ i fu Mileto. ¹⁶ La joon gajmóo¹³ o' o tsu Poo² do jo 'iin²¹² in ján² wóo² fu Asia do. Jo 'iin²¹² in tsáa¹ a fu Efeso do tsu 'iin²¹² in tyee¹² i la jmoonogi fu Jerusalén. 'Iin²¹² in wa'a ilí² téen¹ fu Jerusalén mo ti jmi²¹² sii²¹ Pentecostés.

Tyaa¹ a Poo² júu³ coon¹³ tsacøøi¹³ néei¹ Efeso

¹⁷ La 'ii²¹² taain¹ Poo² fu Mileto do gatyá² u to² gajalín² tsacøøi¹³ tyá' 'in jo¹ líi² néei¹ Efeso do. ¹⁸ Mo gatyalín² joon gasii²¹ i Poo² 'ii:

—Ñi³ oo' xiiala nigangi³ i ca la mo 'láa² 'wii²¹² ngóo³ on fu li sii²¹ Asia. ¹⁹ La coon²¹ jmi²¹² mo taan¹ na jee²¹² 'naa' jmóo³ oo jii¹³ la to² tyu² Ña'ñu¹ u' Jesús. Jo mo gaunfee¹ na 'ñii¹. Líi¹ xuui²¹²-tsii. Joon la jee²¹² joon líi¹ gauntyii²¹ in tsá² Israel jna. ²⁰ Pe jo gathuu²¹² jilaa²¹ 'e ga'e¹ ee 'naa' 'e tyá²-u tyi-oo'. Ga'ee²¹² ee tyani tsá² fúui¹ joongi tsi inuu¹ tyii'. ²¹ Fúu¹ mo tsá² Israel lagi 'in jo seein²¹ joon nigafuu²¹² uu 'e jaa²¹ a-tsi coon¹³ Dios joon cwotyaa²¹²-tsi Ña'ñu¹ u' Jesucristo. ²² Nano ni³ i fu Jerusalén la nigatyá² to² 'in Espiritu Tyú² tyá' Dios fiin¹³ jo ñi² ii 'ee tsangii² na mi tyee¹² na. ²³ Canii² mo 'e ñi² ii doñi¹ ee fuu²¹ 'e ni³ ii 'in Espiritu Tyú² tyá' Dios jma² a jna júu³ 'e mi tyee¹² na do i'ú³ uu 'nuñ³. Joongi imóo³ oo wúu¹. ²⁴ Pe jilaa²¹ 'elo jo 'ee cu²-tsii. Jogi cu²-tsii wana gajún¹ na. Jii¹³ canii² 'e 'iin²¹² na 'e untyee¹ na to² tyiaa jløø¹³ moo. Untyee¹ moo to²

'e nigacwo¹o Ña'ñu¹'u' Jesús jna: 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá².

²⁵La mo jéei¹ ngí³hí jee²¹² 'naa' gacwóo³oo júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Pe nano tsáa¹mo-tsií 'e jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'e jo máai'gíi' jna. ²⁶Wii¹³ joon fuu²¹²u 'naa' nano jo tsaa²gi tyiia tya' jiin¹³ jaain²¹. ²⁷Nigacwo³-oo jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. Jiin¹³xu jo 'uun²¹mo gajmáa³aa. ²⁸Nano un'òò¹gi'xuu' yaanaa'. Joongi un'òò¹naa' jilee²¹ 'in jai² líi². Tsu 'in Espiritu Tyá² tya' Dios nigatyé¹i 'naa' 'e un'òò¹naa' jilee²¹ 'in nigajai² líi² Ña'ñu¹'u'. Coon¹³ jmi¹ 'òò²i do niga'iin²mo tsaa² tyií'. ²⁹Tsu ñi²oo mi ni¹³na lo ijaliin² tsá² xee²¹mo 'in xéi¹-oo'. Joon jo tyá²gi-'oo' Jesús. Jaliin² 'in tsá² do lawa joo²¹ 'líi² iuntyee¹mo joo²¹ tyúí¹. ³⁰Joon jee²¹² 'naa'gíi' seen²¹mo jaain²¹ gáí¹ i'e²e tsá² júu³ tajuu²¹ lagi júu³ jai². 'iin²¹²in 'e 'in jai² líi² Jesús jo¹o liin¹³in júu³ tya'a. ³¹Tíi¹mo'. Cwotii¹³-oo' 'e 'ni¹ jiin²¹ cwó²oo 'naa' júu³. La jmi²¹² tiin¹³ la 'woo¹ jo mo gatuu²¹²uu xuui²¹²-tsii nigacwo²oo 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

³²Nano, tsaru¹u', gatyaa¹oo ja'cwo²¹ Dios 'naa' joongi 'e júu³ tya'a 'e 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². 'E júu³ lo 'oo¹-o waa²¹ pi² 'ái¹. Coon¹³ 'e júu³ joon jo tú²uu' fu¹ tya' Jesús ca gatyalin²naa' 'aan³ tyií' 'e Jesús nigajmaa¹a tya' jilee²¹ 'in nigaun-tyúu¹. ³³Jo mo gali¹³in²¹²na jiin¹³xu cuu² tsá² si'isiin³ tsá² 'ee coonti. ³⁴Ni³ 'naa' 'e niga-jmáa³aa to² coon¹³ cwóo³oo 'e nigali²oo²-oo jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyiia coon¹³ jilee²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna. ³⁵Líi¹ niga'e²ee 'e 'ná¹-a jmaa¹a tsá² to² 'e uncoon¹³on jilee²¹ 'in 'oo¹o fa¹³. Cwotii¹³-oo' júu³ tya' Ña'ñu¹'u' Jesús la mo gajin²in 'ña'a: "Áai¹gi tyá² si'íi¹-tsi' mo uncoon¹³on' tsá² xeei²¹ lagi 'e uncoon¹³ tsá² xeei²¹ jna'."

³⁶Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gasii²¹i wojnúi¹. Joon gafaa²¹a júu³ tyú² coon¹³ 'in tsá² do. ³⁷Joon jilee²¹mo tsá² do galixuu²¹²-tsi. Joon garòon¹in Poo² do. Joongi gacuu²¹u 'oo²o 'ido. ³⁸Joon líi¹ fa¹³ líi¹ tsu 'e nigajin² Poo² 'e jo ní²gi tsá² do 'ii. Mo ngayuui¹³ joon gangalini²mo caain²¹ coon¹³ Poo² ca ti li 'ii¹ barco do.

21

Poo² tsáa¹ a fu Jerusalén

¹Mo gatuu²¹²na'a 'in tsaru¹u' do joon ngatoo²¹o'oo coon²¹ barco. Joon ngalii²¹i'i coon²¹ tsá¹ li li sii²¹ Cos. Mo gajná² jmi²¹² joongi gatyalii²¹i'i fu Rodas. Mo ga'woo²¹o'oo joon gatyalii²¹i'i ti Pátara. ²Pátara do-o gatsaa²¹a coon²¹ barco 'e tsá¹ fu Fenicia. Joon ngatoo²¹o'oo joon ngalii²¹o'oo. ³Mo ngalii²¹i'i ganee²¹e' coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ 'e roon¹on ni jmi¹ñi¹³ 'e sii²¹ Chipre. Roon¹on

li' cwoo²¹o'oo tooin²¹². Ngalii²¹i'i Siria tsu 'e barco do 'ná¹-a saa¹²a laa²¹² fu Tiro. Joon ngatoo²¹o'oo. ⁴Gatseei²¹na'a 'in jai² líi² néei¹ Tiro do. Joon ga'yii²¹a'a dyia¹ jmi²¹² coon¹³on. Joon 'in Espiritu Tyá² tya' Dios gajmaa¹²a júu³ tya' 'in tsá² do cwáain¹ tya' Poo² joon gasii²¹i Poo² do wa'a jo tsáa¹a 'ido fu Jerusalén. ⁵Mo gatsin¹ 'e jmi²¹² joon ga'woo²¹o'oo. Joon 'in tsá² do coon¹³ 'oo²¹²o coon¹³ xuui²¹² tya'a ngajé¹i jna'a ti li suui²¹ fuu²¹ do. Do-o gasii¹³i'i wojnúi²¹i'í gafaa¹³a'a júu³ tyú². ⁶Mo ngayuui¹³ joon gá'ii¹³oo¹o júu³ la jaain²¹ la jaain²¹. Jna'oo'o ngatoo²¹o'oo tsi barco do pe 'ii-gi ngalii¹mo fu tya'o.

⁷Ga'woo²¹o'oo Tiro do joon gatyalii²¹i'i fu Tolemada do. Do-o ngafee¹³na'a 'in tsaru¹u' néei¹ do. Joon gajoon¹o'on coon²¹ jmi²¹². ⁸Mo gajná² jmi²¹² joon jile¹oo'o 'in ngii²¹i'i coon¹³ Poo² do ga'woo²o'oo joon gatyalii²¹i'i fu Cesarea. Do-o ngatyalii²¹i'i fu li tyiin¹ Lii²¹². 'Ii cwó¹ júu³ tyá² tya' Dios. 'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ tsá² do 'in gajmaa¹a jmai²xu 'uunñi² fu Jerusalén. Do-o gajóon¹³o'on coon¹³on. ⁹Lii²¹² do seen²¹ tyúuin² jamii¹ 'in jo mo cuui¹³ cwoo²¹. 'Ido-o 'ii²¹i júu³ cwó¹ Dios cwó¹o tsá². ¹⁰La 'ii²¹² toon²¹o'on do coon²¹ tún² jmi²¹² cwé¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Agabo, 'in nijó² fu li sii²¹ Judea. Gacwo¹ Dios 'ii júu³ 'e noo²¹²gi ilí². ¹¹Joon mo gacwée¹i jee²¹² jna'a gatyii¹ loo²¹ 'núu¹ tyu² Poo². Joon ga'ñuu²un cwoo²¹ tí² Poo² do. Joon gajin²in:

—La lo-o jin² Espiritu Tyá² tya' Dios. "In tsá² Israel i'ñúu¹i fi²¹² 'e loo²¹ lo mi tyee¹²i fu Jerusalén. Joon ijaan²¹i tyani tsá² 'in jo seen²¹ Israel" —la joon gajin² Agabo do.

¹²Mo ganuu²¹u' 'e júu³ lo jna'a coon¹³ 'in néei¹ do gami²¹i'i tyani Poo² wa'a jo tsáa¹ fu Jerusalén. ¹³Pe Poo² dogi gañii¹:

—¿'Ee li' cí²ii? ¿'Ee li' jmoo²oo' 'e jaa²¹-tsii? Tsu 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹'u' Jesús jna ninaa²¹²aa tyá² tyiia jon' jiin¹³ 'e 'ñuu²na pe cagi¹ 'e jún²na mi tyee¹²na Jerusalén —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

¹⁴Mo jo gali¹gii¹ gajoon¹o'on jo 'ee gasii¹³gi'i. Jiin¹³ 'e gasii¹³i'i:

—Cwoli²-i jiin¹³ la 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹'u' Jesús.

¹⁵Mo ngayuui¹³ 'elo gatyaa²¹o'oo tyá² tyii¹. Joon ngalii²¹i'i fu Jerusalén. ¹⁶Joon ngalin²mogi coon¹³ jna'a 'inlíi¹³gi 'in tsá² jai² líi² seen²¹ fu Cesarea. Jee²¹² 'in tsá² do ngóo¹ jaain²¹ tsá² seen²¹ Chipre sii²¹. Tya' 'ii gajoon²o'on mo tyalii²¹i'i.

Tsafeei¹³ Poo² Jacobo

¹⁷Mo gatyalii²¹i'i fu Jerusalén do jlò³mo tsaru¹u' do gá'ii²¹mo jna'a. ¹⁸Mo gajná² jmi²¹² joon gangóo¹ Poo² coon¹³ jna'a 'e ngafee¹³na'a Jacobo. Joon do-o jon néei¹

jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'in jai² llii². 19 Joon Poo² do gafee¹mo 'in tsá² néei¹ do. Ga'láa² 'wii²¹² tya¹a júu³ la coon²¹ la coon²¹ 'e nigajmaa¹a Dios jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel mo gacwo¹o júu³ tyú² tya' Dios. 20 Mo ganúu²un 'in tsá² do la jilaa²¹ 'e gajin² Poo² do ga'láa² 'wii²¹² untyúu¹i Dios. Joon 'in tsá² do gasii²¹; Poo²:

—Tyú²-u, ru¹'u', pe nijóø²o'o joo¹³ mil tí² tsá² Israel 'in nijo¹ llii². Joon 'in tsá² lo jin²in 'e ná¹ jmá¹ tsá² jilaa²¹ to² tyú² Moisés. 21 Joon ninúu²un 'in tsá² do 'e 'n-u niga'ee¹³ 'e tsá² Israel 'in néei¹ fu li wiin² 'e lí²-i tuu² jiin¹³ la to² tyú² Moisés. Joon ninúu²un 'e niga'ee¹³u 'e jo ná¹ 'ii²¹gi tsá² lí² tya' Moisés jon'gi jmá¹gi la tiisi² tyi'. 22 ¿Xiiala ijmoo²¹o'? Tsu mi iñi¹ tsá² Israel 'e nicwéi¹o'o lo ilicaan²¹mo. 23 Áai¹gi tyú² wa'a jmaa²¹a jiin¹³ la no: Seen²¹mo jee²¹² jna'a tyúuin² tsañuu¹ 'in ná¹ jmá¹ coon²¹ 'ii²¹. 24 Jee¹i coon¹³ 'n-u joongi untyúu¹ 'wo'o coon¹³on. Tyii²'i laa¹³ cwáain¹ tya' 'in tsá² no. Tsu la joon lí²-i sii² tyi¹. Joon la joon cón²on tsá² cwáain¹ 'e jo jo¹ 'e niganúu²un. Iliitsáa¹mo-tsi 'e jmoo²¹gi to² tyú² ley tya' Moisés. 25 Pe 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'in nigajai² llii² canii² ná¹ jmáa¹a jiin¹³ la to² 'e nigatyuu¹³o'. Jo lí² dø¹ø ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a jon'gi jmi¹ jon'gi ngú¹ joo²¹ 'in niwuuin²¹ tyi² jo lí² dø¹ø. Joongi jiin¹³ coon¹³ tsami² tya'a lí² cwuu²¹ tsá². La joongi tsami² jiin¹³ coon¹³ nuu¹ tya'o lí² cwuu²¹.

Gasaan²¹mo tsá² Poo² li 'yuui² cwo¹ fee¹

26 Joon gajée¹mo Poo² ji 'in tyúuin² tsá² do. Mo gajná² jmi²¹² joon gauntyú¹mo 'ña'a jiin¹³ la tiisi² coon¹³ 'in tsá² do. Mo ngayuui¹³ joon ga'ii²¹o fu cwo¹ 'e gajmaa¹² a tsá² júu³ lí²¹² itsín¹ jmi²¹² jiin¹³ la tiisi² do. 'øøi¹-tsi tsá² 'e la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² ná¹-a cwo¹o Dios tya'a jiin¹³ la tiisi².

27 Pe la 'ii²¹² taai² inuu¹ cwo¹ 'do 'e tí² litsín¹ dyla¹ jmi²¹² joon 'inlii¹³ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia ganii²¹ Poo² do. Joon ga'láa² jaain²¹ gáí¹ 'in tsá² do 'wii²¹² to²o mii¹³. La joon jilee²¹mo tsá² gato²o mii¹³. Joon gasan²mo Poo². 28 Joon ga'oo¹o:

—iTsañuu¹ seein²¹ Israel, uncoon¹³ jna'a! 'In lo-o 'in tsañuu¹ 'in ngi¹ la caain²¹ 'e² e jileei²¹ tsá² 'e gó² tya' goo²¹o' joongi tya' ley tya' Moisés. Joongi laa²¹ faa²¹a tya' cwo¹ fee¹ lo. Joongi nano nijée¹ tsi inuu¹ cwo¹ lo 'inlii¹³ 'in jo seein²¹ Israel. Joon nigaun¹lii¹³o 'e cwaai³ lo —jin² 'in tsá² do.

29 Jilaa²¹ 'elo gajin² 'in tsu¹³ wii¹³ niganii²mo 'e fuu²¹ do coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Trófimo 'in seein²¹ Efeso. Joon 'i¹-tsi 'e Poo² do nigajée¹mo 'ii fu cwo¹ do.

30 Joon jileei²¹ 'in tsá² do galicaain²¹ cwiin¹in. Joon gatyaa¹ 'goo²¹. Joon

gasan²mo Poo² do. Joon gajnúu¹in fu caluu cwo¹ do. Tsi fu joon gajni¹o 'ooa¹nú¹ do. 31 La mo 'iin²¹²in inga¹mo Poo² mo gacwá² júu³ tyani 'in tyu² to² nifu 'láa² 'in néei¹ do. Gacwá² júu³ 'e jileei²¹ tsá² seein²¹ Israel nigajmaa¹a mii¹³. 32 Joon 'in tyu² to² do gauncaain²¹ 'láa² tya'a coon¹³ 'inlii¹³ 'in tyu²gi to². Joon gatyaliin² cwiin¹in li téein² 'in tsá² to² mii¹³ do. 'In tsá² do gatuu²mo jo jmaa²¹gi Poo² mo ganii²¹ 'in tyu² to² do coon¹³ 'láa² tya'a. 33 Joon 'in tyu² to² do ngatyéen¹in li siin¹² Poo². Joon gasan²mo 'ido. Joon gatyú²u to² wa'a ga'ñuu¹in coon¹³ tún² cadena. Mo ngayuui¹³ joon gaunngii¹; 'in tsá² 'in nigajmeei²¹ Poo² do, ¿'in 'i joongi 'ee-gi gó² nigajmaa¹a? 34 Pe 'in tsá² do ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹o sicaa¹³mo. La coon²¹ jo cwó² wa'a øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do. Joon gatyú²u to² gangai² Poo² fu li taai² 'láa² do. 35 Mo gatyaliin² 'oojáain¹³ li taai² 'láa² do 'in 'láa² do gasaa¹ 'i fu yu¹ Poo² do tsu lí¹ to² tsá² mii¹³. 36 Jileei²¹ 'in jalii² caluu-u 'oo¹o jin²in:

—iCwojúun²mo 'ino!

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani tsá²

37 La nu¹gi itsa'ii²¹ Poo² li taai² 'láa² do gasii²¹; coon¹³ jmi¹ griego 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ja ili² fuu²¹²u 'n-u cajaan²¹²mo júu³?

'In tyu² to² do gajin²in:

—¿Ti lí² fo²¹o jmi¹ griego? 38 ¿Ti jon¹ 'n-u-gi 'in tsá² seein²¹ Egipto 'e ningóo¹xu 'e galicaain²¹ coon²¹ poo²¹² tsá² gajmaa¹ 'a nii²¹ coon¹³ tsaa²to? ¿Ti jon¹ 'n-u fii²¹ 'in jée¹i tyán² mil tsá² li jo 'iin tsá² seein²¹ 'in gajmaa¹ 'a nii²¹?

39 Joon gajin² Poo² sii²¹; 'ido:

—Jna-a tsá² Israel. Galiseen²¹na coon²¹ fuu²¹ 'e sii²¹ Tarso. Tyíin¹mo coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi li san¹ Cilicia. Pe un'øø²¹ø jmaa²a fee¹-o'o cwo²¹o 'e foo¹³na 'in tsá² lo —jin² Poo².

40 Joon gacwo¹-o 'in tyu² to² do 'ii. Poo² do gajmaa¹ a siin¹²in 'e yu¹ 'oojáain¹³ do. Joon coon¹³ cwoo²¹o gajmaa¹ a lí² 'e jo to²gi tsá² mii¹³. Mo ga'ii² tii² joon gafaa²¹o 'ido coon¹³ jmi¹ sii²¹ hebreo. Joon gajin²in:

22

1 —Tsuu¹'u' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi¹, nuu²duu¹ jilaa²¹ 'e ifo³oo 'wii²¹² tyia lo.

2 Mo ganúu²un 'e faa²¹ Poo² jmi¹ hebreo do lii¹gi tii² ga'ii². Joon gajin²gi Poo² do:

3 —Tsá² seein²¹ Israel jna. Galiseen²¹na fu Tarso li san² Cilicia. Pe gacwáan¹na fu Jerusalén lo. Tifo² Gamaliel ga'e² e jna. Gauntsáa¹oo jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsacøøi¹³ tyi¹. Joon jo mo tiiu²-tsii 'e jmoo³oo jilaa²¹ to² tyu² Dios la lí² 'e jmoo²oo' jmi²¹² no. 4 La mo jée¹ niga'øø¹mo 'in nijai² llii² Jesús. Ca nigajngaa²¹mo 'inlii¹³. 'Inlii¹³gi gataa²¹na

'nũñi³ tsañũu¹ lagi tsañi². 5 'In tyu² to² tyā¹ untsá² coon¹³ jilee²²¹ tsacøøi¹³ ñi¹'o joon li²-i sii²²¹ 'naa¹ 'e nigacwo¹'o jna coon²¹ jí² 'e tyāan²aan tyā¹ tsagoo²¹'o 'in néei¹ fu Damasco do. Ngóo¹-oo fu do. Nga¹nee²²¹ na 'in jai² lĩi² Jesús 'e tó³øø si² ñúu¹mo 'ido fu Jerusalén lo. Joon i¹'e²²ee wúu¹.

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala nigajoo²²¹ tsi

6 'Pe la 'ii²²¹ ngóo³oon tyā¹ fu¹ do ityia¹¹ fu Damasco do la tyiiañi¹¹ mo gajná² joo²²¹ ce cu¹ li¹ li ngóo³oo do. Coon²²¹ yia²²¹ jó² fu ñu¹fú². 7 La tsifu joon gaci²²¹ na ni wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²²¹ jna: "Saulo, ¿'ee li 'øø¹'u u jna?" 8 Joon gaunngii²²¹: "¿'in 'nu no, Señor?" Joon gasii²²¹ jna: "Jesús tsá² Nazaret jna 'in 'øø¹'u no." 9 Joon 'in téein² coon¹³ jna ganii²¹'o 'e gajná² joo²²¹ do joon gafoo¹mo 'áai¹ pe jo ganúu²un 'e júu³ 'e gafaa²²¹ do. 10 Joon gafo¹oo: "¿'Ee 'ná² jmaa³aa, Na¹ñu¹'u?" Joon gajin²²¹ in sii²²¹ jna: "Raan²un, cwó² fu Damasco. Do-o isii²²¹ tsá² 'nu 'ee 'ná¹ jmaa²¹a." 11 Coon¹³ 'e jí² do galituu²moo. Joon 'in tsá² ngalii²²¹ i coon¹³ do gason¹ on cwóo³oo ca gatyali²²¹ i fu Damasco do.

12 'Do-o niseein²²¹ jaain²²¹ tsañũu¹ 'in nisii²²¹ Ananías. Jiin¹³ la tisi²²¹ tyā¹ Moisés 'e nijmoo¹'o. Joon jileei²²¹ tsá² Israel néei¹ Damasco do lĩi¹ tyé² faa²¹a tyā¹ 'ido. 13 Ananías do gacwée¹ i li tyiñ¹na, joon gasii²²¹ jna: "Tсарu¹'u, Saulo, cwolijnaa²²¹ o'o tún¹." La tsifu joon gajøø²oo tún¹. Joon gajøø²²¹ moo 'ii. 14 Joon gajin²²¹ in sii²²¹ jna: "In Dios tyā¹ tsacøøi¹³ tyi¹ nigatyin¹¹² 'nu ca la mo jeei¹ 'e litsáa¹mo-o'o jilaa²²¹ 'e yaa¹mo-tsi. Joongi ijøø²du¹u Jesús, 'in tyú¹¹, 'e nuu²¹un júu³ tyā'o. 15 Tsu¹ nu¹-u ifoo¹³'o tyani jileei²²¹ tsá² 'wii²²¹ tyā'a. Joongi itya²¹a júu³ jilaa²²¹ 'e niganuu²un coon¹³ jilaa²²¹ 'e nigajøø²²¹. 16 Joon nano, ¿'ee li¹ gaun¹¹²²¹? Ráan²un no. Cwoo¹³'o saa¹u jmi²²¹. Cwolitsáa¹mo-o'o jiin¹³ 'e sii²²¹ Na¹ñu¹'u Jesús, coon¹³ la joon 'iin²mo tsaa² tyi¹." La joon jin² Ananías do —jin² Poo².

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala gasii¹ in Dios 'ii tyā¹ 'in tsá² jo seen²¹ Israel

17 Jim²gi Poo² do:

—Mo ganga²na fu Jerusalén tún¹ la 'ii²²¹ foo¹³na Dios 'yuu²na cwo¹ fee¹ lo lawa¹ 'e cii³oo gamá¹na Na¹ñu¹'u Jesús. 18 Joon 'ii gasii²²¹ jna: "Jmoonoo cwoo¹³-o'o. Júu¹ Jerusalén lo tsu jo 'ee unjii² 'in tsá² no jilaa²²¹a 'e foo²²¹'o 'wii²²¹ tyiia no." 19 Joon gafuu²¹uu: "Na¹ñu¹'u ñii¹ 'in tsá² no 'e ningóo³oo la jilaa²²¹ cwo¹ tyā¹ tsá² Israel ngajée²na 'nuñi³ jileei²²¹ 'in tsáai¹-tsi 'nu. Joongi gajmee¹³na 'ii. 20 Joon la mo gatuun²¹ jmi¹ 'øøi² tsá² tyi¹ sii²²¹ Té¹¹³, 'in nigafaa²²¹ 'wii²²¹ tyi¹, jna-a jon siin¹²na do røø²²¹ gasii¹³ i 'e gajngaai¹² tsá² 'ii. Joon

ga'maa²²¹oo siin¹³ in jileei²²¹ 'in gajngaai¹² 'ii." 21 Pe Na¹ñu¹'u do gasii²²¹ jna: "Cwoo²²¹o tsu isii³na 'nu coon²¹ li wiin² tyā¹ tsá² jo seen²¹ Israel."

Poo² tyani 'in tyu² to² fii²²¹ láa²

22 Ce jiin¹³ 'e júu³ lo ganúu²gi 'in tsá² do joon galáa² 'wii²²¹ faa²¹a, ga'oo¹'o jin²in:

—jCwojjuin² 'in tsañũu¹ no! Jo tii²²¹ seen²²¹gi 'ino.

23 Lii¹ ga'oo¹'o 'in tsá² do. Joon gajø¹²ø siin¹³ in joongi dya²¹a laa²¹ fu yu¹. 24 'In tyu² to² fii²²¹ láa² do gatyu²u to² 'e tsa¹² Poo² li taai² láa² do. Joongi gatyu²u to² ipoo²¹. La joon ijmaa¹a júu³ 'ee li¹ 'e to²'o 'in tsá² do mii¹¹³ 'wii²²¹ tyā'a. 25 La 'ii²²¹ ñuu¹ in Poo² do ipoo²¹ joon gajin² in Poo² sii²²¹ 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ti sá² 'ii²²¹ ipoo²¹naa¹ jaain²²¹ tsá² seen²¹ li tyu² to² Roma jiin¹³ la jo gajmaa²²¹ 'ii²²¹ røø²¹?

26 Mo ganúu²un 'in tyu² to² 'láa² do jilaa²²¹ 'elo joon gangasii¹² i 'in tyu² to² fii²²¹ láa² do jin² in:

—Tii¹mo coon¹³ jilaa²²¹ ijmaa²¹a tsu¹ 'in tsá² lo fuu²¹ Roma goo¹o.

27 Joon 'in tyu² to² fii²²¹ láa² do gan-gatyéen¹ in joon gaunngii¹ i:

—¿Ti jo¹ fuu²¹ Roma goo²¹o?

Joon gañii¹ i Poo² gajin² in:

—Jo¹o.

28 Joon gajin² 'in tyu² to² fii²²¹ láa² do:

—'Áa¹mo nigaciiin² cuu² tyiia 'e gal¹na tsá² seen²¹ Roma.

Joon gajin² Poo² tún¹:

—Jna lĩi¹na ca la mo liseen²¹ moo.

29 Joon 'in niga¹núui¹ Poo² do galáa²mo tsifu. Gafoo¹mo cagi 'in tyu² to² fii²²¹ láa² do mo galili¹ i 'e fuu²¹ Roma goo¹ 'ido tsu¹ 'wii¹³ niga¹ñuu²mo Poo² do.

Poo² tsáa¹a tyani 'in tyiin²gi tsacøøi¹¹³ 'in seen²¹ tyā¹ tsá² Israel

30 Mo gajná² jmi²²¹ joon tsu¹ 'wii¹³ 'iin²² in 'in tyu² to² fii²²¹ láa² do litsáai¹-tsi 'ee tsaa² cwo¹ tsá² Israel Poo² do, joon gatyu²u to² galicaain²¹ jileei²²¹ 'in tyu² to² tyā¹ untsá² coon¹³ 'in tyiin²gi. Joon gatyu²u to² gajø² Poo² do tyani¹ i.

23

1 Poo² gajøø² jileei²²¹ tsá² tyiin² 'in néei¹ do. Joon gajin² in:

—Tсарu¹'u, nigataan²²¹ na ca jmi²²¹ no 'yaa¹-tsii. Jiin¹³xu jo 'óo³oo fa'ii²²¹ tyani Dios.

2 Joon 'in tyu² to² nifu tyā¹ untsá², 'in sii²²¹ Ananías do, gatyu²u to² gasii²²¹ 'in téein² co¹ li siin¹² Poo² 'e jnáa¹a moo¹oo² Poo² do. 3 Poo² dogi gañii¹ i:

—jJmee²²¹ mo Dios 'nu! Lii¹u¹ lawa coon²¹ 'oo²¹ 'e gasuun²un tsá² jiinloo²²¹ 'e jo jnéei²

tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'e taa¹³. No-o tyiin¹u'un jmo²⁰'o 'ii²¹ tyiia la to² tyu² ley. ¿'Ee li' tyu²¹u to² ijmeei²¹ tsá² jna la jo to² tyu² ley?

4 Joon 'in téein² do gasii²¹ 'ii:

—¿'Ee li' foo²¹'o 'laa²¹ tyu²¹ 'in tsá² tyu² to² nifu tyu² untsá² tyu² Dios?

5 Joon gajin² Poo²:

—Tсарu¹u', jo mo galiñii¹ 'ii' 'e 'in no tyu²u to² tyu² untsá². Tsa jin² ni jii² tyu² Dios: “Jo cwooi¹ faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyu²¹ jaain²¹ tsaa² to² 'in tyu² to² fuu²¹ goo¹o.”

6 Joon galiñii³ Poo² 'e 'in tsá² sicaain²¹ do tún² 'ii¹³ líi¹. 'Inlíi¹³ líi¹ saduceos. 'Inlíi¹³ gi líi¹ fariseos. Joon gafaa²¹ Poo² tá²:

—Tсарu¹u', tsá² fariseo jna. Joon tsacøi¹³ tyiia líi¹ fariseos. ¿'Ee li' cwooo²oo' jna tsaa² 'wii¹³ líi²na 'e jii¹ tsá² tún²?

7 Mo ngayuui¹³ gajin² 'in 'elo 'in tsá² fariseos do coon¹³ tsá² saduceos galáa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹. Joon gali² coon²¹ tsá² fariseo do coon¹³ tsá² saduceos 8 tsu⁸ 'in tsá² saduceos do ga¹-i-tsi 'e jo jii¹ gi tsá² tún¹. Joongi 'i-tsi 'e jo jo¹ 'e seen²¹ ángeles jon'gi seen²¹ tsa'mooty². Pe 'in tsá² fariseos do jo¹o líi² jilaa²¹ 'elo. 9 Jilee²¹ mo ga'oo¹o. Pe 'inlíi¹³ tifo² tyu² ley 'in líi¹ fariseo gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee 'e gó² mo gajmaa¹ 'ino. Wana nigafee¹ tsa'mooty² si ángel 'ee tii²¹mo' wa jo faa²'a 'laa²¹ tyu²¹ Dios.

10 Líi¹ jo gacwo¹ júu³ ruu²¹; cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gafoo¹ mo wana gajmaa¹ 'a 'no¹³ Poo². La joon gatyu² to² 'láa² 'e tsatyí¹ Poo² jee²¹² 'in tsá² do. Joon tsajée¹ fu li taai² 'láa² do.

11 Joon 'woo¹ joon gané¹ Ña'ñu¹u' tyani Poo². Joon gasii²¹:

—Tya²-o'o. La lí² 'e nigafaa¹³ 'a 'wii²¹² tyiia 'e Jerusalén lo, la joon jon ifoo³'o 'wii²¹² tyiia fu Roma.

'I-tsi tsá² Israel ijngaa²¹ mo Poo²

12 Mo gajná² jmi²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel roø²¹ gasii² wa'a ijngaa²¹ mo Poo². Joon gamaa¹ 'a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ø joon'gi 'e 'uun²¹ 'in jii¹³ xu ca gali¹. 13 Ti¹ jii¹³ tunlá¹ líi¹ gixu 'in tsañuu¹ 'in nigacwo¹ júu³ la joon. 14 Gangaliñ² tyani 'in tyu² to² tyu² untsá² coon¹³ tsacøi¹³ tyu²¹ tsá² Israel joon gajin² 'in sii²¹ 'ido:

—Jna'a nigacwo²¹o'oo júu³ joon nigajmoo²¹o'oo 'ii²¹ 'e jo 'ee tyee²¹ 'e jii¹³ la ijngaa¹³ na'a Poo² do. 15 La joon 'naa' coon¹³ 'in catyaa² 'in 'oo¹o to² jee²¹² 'in tyiin² gi cwosii¹³ 'ii' 'in tyú² to² tyu² fii²¹² 'láa² do 'e tsa'oo²¹o cwojajée¹ tyani²ii'. Cwosii¹³ duu¹ 'e 'iin²¹² naa' núu³ gi cwáain¹ tyu² 'e líi¹ 'oo' 'e tyú² gi. Joon la joon 'mee²¹² moo¹o yiaa tyu² fu¹. Joon ijngaa¹² moo¹o la nu'gi icwée² in.

16 Pe jaain²¹ jóon¹ tsami² ruu²¹; Poo² do galiñii¹ 'e júu³ do. Joon gangóo¹ li taai² 'láa² do. Gangajmaa¹³ a Poo² júu³. 17 Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ Poo² jaain²¹ 'in tyu² to² 'láa² do gasii²¹:

—Jéei¹ du' 'in xuui²¹² lo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² tsu sá² 'e jin² 'in sii²¹ 'ii.

18 'In tyu² to² tyu² 'láa² do gangajée¹ mo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa². Joon gajin²in:

—'In Poo² 'in 'yuui² 'nañi³ do gatø¹ø jna. Joon gamii¹ 'e gajée²na 'in xuui²¹² lo 'e sá² coon²¹ 'e jin²in.

19 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gason¹on cwo²¹o 'in xuui²¹² do. Joon ngajée¹ coon²¹ li yaa¹. Joon gasii²¹ 'ido:

—¿'Ee 'iin²¹² u'un fu³u jna?

20 'In xuui²¹² dogi gajin²in:

—'In tsá² Israel do roø²¹ nigasi² ijngaa¹³; Poo² tsa'oo²¹. Coon¹³ júu³ tajuu²¹ imi² 'in nu wa'a cwojée¹u tyani tsacøi¹³ 'in tyiin² gi lawa'a 'e 'iin²¹² in litsái¹ gi-tsi cwáain¹ tyu² Poo². 21 Pe jo jo¹ cwoliu¹u tsu tunlá¹ líi¹ gixu tsá² tyu² 'a 'in nisi'maai² tyu² fu¹. Joon 'in tsá² do nigajmaa¹ 'a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ø jon'gi 'e 'uun²¹ 'in ca ijngaa¹²; Poo². Joon nano jiiñ¹³ canii² ijan² gi jiiñ¹³ júu³ tyi-o'o.

22 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do ga¹'o júu³ xuui²¹² 'e jo 'in sii²¹; ce jiiñ¹³ jaain²¹ 'e nigajmaa¹ a júu³.

Jaa²¹ in Poo² tyani 'in 'oo¹o to² fee¹ 'in sii²¹ Fée¹³

23 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatø¹ø gá¹ 'in tyu² to² 'láa² do. Joon gajmaa¹ 'a 'ii²¹ 'ii ityaa¹ tyú² cieiñ¹³ 'láa² 'e ngi¹ tiú² coon¹³ sesenta-gi 'in cwá² cwa². Joongi tún² cieiñ¹³ gi 'in san² 'mosuun²¹ cwa²¹. 'Ido-o tsajée¹ Poo² fu Cesarea la 'iin² ñú¹ canuu²¹. 24 Joon gatyu² to² 'e tyaa²¹ tyú² jaain²¹ gá¹ cwa² cwa² Poo². Joon gajmaa¹ 'a 'ii²¹ 'e tsajée¹ Poo² tyú² mo tyani 'in 'oo¹o to² sii²¹ Fée¹³. 25 Coon¹³ 'láa² do gasii² 'in coon²¹ jii² 'e jin²:

26 “Aa²¹² mo'oo fo¹³oo. Jna-a Claudio Lisias. 'Aa²¹² mo'oo 'nu gobernador Fée¹³ 'in un'góo³ jna líi¹. 27 'In tsá² seen²¹ Israel lo nigasan² mo 'in tsañuu¹ no. Joon la mo 'iin²¹² in jnga² mo. Pe mo galiñ³ 'ii' 'e tsá² Roma 'ii joon ngalii²¹ coon¹³ 'láa² tyiia. Joon gala²¹² moo. 28 Joon gatø³ø 'in tyiin² gi jee²¹² tsá² seen²¹ Israel tsu gali¹ 'in²¹² na líi¹³ 'ii' tsaa² tyu². 29 Canii² ga'ñii¹ jiiñ¹³ cwáain¹ tyu² ley tyu² yaamo. Jo sá² 'ii²¹ wa'a ijúuin² jon'gi wa'a tsa¹ 'ii²¹ 'nañi³. 30 Pe mo galiñ³ 'ii' 'e tsá² Israel nigajmaa¹ 'a 'ii²¹ ijnga² mo 'wii¹³ joon tsifu-u gasii¹³ moo. Joon nigami³ jilee¹ 'in cwo¹ tsaa² tyu² 'e cwofaa²¹o tyani-o'o jilaa²¹ 'laa²¹ 'e faa²¹. Jiiñ¹³ joon júu³ tyiia, feel¹ du¹-o'o.”

31 La joon 'in 'láa² do jiiñ¹³ 'ii²¹ 'e ni'oo¹o ngajée¹ mo Poo². 'Woo¹ joon gatyalin² mo ti coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Antipátris. 32 Joon mo

gajná² jmi²¹² joon 'in 'láa² ngi¹ tii² do gajaliin¹ mo fu li taai². Joon 'in néei¹ cwa² do gangaliin² mo la fu¹ taai² coon¹³ Poo².³³ Joon mo gatyaliin² fu Cesarea 'in tyu² to² 'láa² do gacwo¹ o gobernador do 'e mo'ji² do. Joon do-o gajaan²¹ mo Poo².³⁴ Mo gajóø² gobernador 'e mo'ji² do joon gaunngii¹ xiia goo¹ o Poo² do. Mo galiñii¹ 'e goo¹ o Poo² sii²¹ Cilicia joon gajin² in:

³⁵ —Mo cwóliin² 'in jmoo¹ o tsa² tyi¹ joongi inúu³ oo.

Joon gatyu² to² ga¹ í² Poo² palacio tya¹ Herodes. Do-o ga'aa¹ mo 'láa² 'ii.

24

Poo² faa²¹ 'a wii²¹² tya¹ tyani Fée¹³

¹ 'Ná² jmi²¹² gi gangii¹ mo gatyía¹ Cesarea jaain²¹ 'in tyu² to² tya¹ untsá² sii²¹ Ananías. Tyaliin² coon¹³ 'inlii¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ jaain²¹ 'in faa²¹ 'wii²¹² tya¹ 'in sii²¹ Tértulo. Gatyaliin² tyani 'in tyu² to² do 'e jmáa¹ a tsa² tya¹ Poo².² Mo gajajée¹ 'in tsá² sii²¹ Tértulo galáa² 'wii²¹² gajmaa¹ a tsa² tya¹. Joon gain² 'in sii²¹ 'i Fée¹³ do:

—Fee¹ du¹ 'o o tsa² to² tyi¹. Cwáain¹ tyi-o'o 'e sá² 'ii²¹ 'e tyá² u la caain²¹ goo²¹ o'o. Joon jo fa¹ í³ saan²¹ a'an.³ La caain²¹ goo²¹ o'o nee² e 'elo joon cwo²¹ o'o 'maa¹³ mo'o.⁴ Pe li la coon²¹ jo un'ii²¹² gi 'nu jmaa²¹ a fee¹ 'o'o núu³ du'u coon²¹ cata.⁵ Nigatseei²¹ jna'a 'in tsañii³ lo ngii¹ untyli² in jna'a. Ngii¹ coon²¹ on tsá² Israel too² la 'ui juncwii²¹. 'In no-o jaain²¹ tsá² nifu tya¹ tsá² 'in untsáa¹ júu³ tya¹ jaain²¹ tsá² Nazaret.⁶ Joon gaunlii³ i cwo¹ fee¹ tyi¹. 'Wii¹³ joon gaseen¹³ moo¹ o'ijmoo²¹ o'o 'ii²¹ tya¹ la to² tyu² to² tyi¹.⁷ Pe 'in tyu² to² fi²¹² 'láa² do 'in sii²¹ Lisias ga'ii²¹ jee²¹² jna'a coon¹³ 'e gøø¹² i lii¹. Joon gatyii¹ mo 'ido.⁸ Joon gajin² 'in 'e jileei²¹ 'in cwo¹ tsa² 'ná² jalii² tyani¹. 'Nu-u li unngii² du'u joon liñi²¹ no-o júu³ jai² jilaa²¹ 'e tsa² jmoo²¹ o'o tya¹ —jin² Tértulo do.

⁹ 'E ja² mo júu³ tya¹ jin² jilee²¹ tsá² Israel téein² co' do.¹⁰ Joon 'in 'oo¹ o to² do gajmee²¹ i Poo² coon²¹ li² ifaa²¹ a. Joon Poo² do gajin² in:

—Yaa¹ mo-tsii jna 'e fo³ oo 'wii²¹² tyiia tyani¹ tsu ñii³ oo 'e ningoo¹ xu 'áai¹ 'e jmoo² 'nu 'ii²¹ 'e fuu²¹ lo.¹¹ 'Nu-u litsáai¹ du-o'o wana jo¹. Ningoo¹ jiiñ¹³ dyatun¹ jmi²¹² 'e gatyii³ aa Jerusalén 'e un'goo¹ o Dios.¹² Joon la 'ii²¹² 'yuu² na cwo¹ fee¹ do si 'yuu² na cwo¹ pi³ tya'a 'ee si doñixiia¹ 'e fuu²¹ do 'ee 'in tsañii³ no jo mo gatsee²¹ i jna 'e jii¹³ na coon¹³ jiiñ¹³ jaain²¹. Jon'gi mo gatsee²¹ i jna 'e cwo² oo tsá² cwáain¹ wa to² mii¹³.¹³ 'In tsá² lo jo lii¹ i jilaa²¹ 'e tsa² cwo¹ o jna no.¹⁴ Pe jiiñ¹³ canii² 'e røø²¹² na tyani¹ 'e un'goo²¹ jna Dios tya¹ tsacøøi¹³ tyiia coon¹³ coon²¹ júu³ 'múui² 'e 'in tsá² lo jin² 'e gó².

Pe jo¹ o líi² na jilaa²¹ júu³ toon²¹² jii² tya¹ ley coon¹³ júu³ tya¹ 'in gafaa²¹ a 'wii²¹² tya¹ Dios cali.¹⁵ La líi² 'i 'i-o jon líi² na 'e Dios ijmáa¹ a jiiñ¹ tsá² la 'in tyú¹ tiin¹³ la 'in gó².¹⁶ 'Wii¹³ joon cwo² -tsii¹ 'e jo li¹ 'oo³ o tsa² tyani Dios si tyani tsá² 'ee.

¹⁷ 'Wóø² xu ningoo¹ 'e ngii³ i la caain²¹ li xiia joon gatyee² moo fu góø³ oo 'e gacwo¹ oo cuu¹ tsagoo³ oo 'in tañii². Joongi gacwo¹ oo 'ñii¹ a 'maai¹³ Dios.¹⁸ La joon 'yuu² na jmoo³ oo inuu³ cwo¹ fee¹ do mo ganii² mo jna jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia. Do-o ganii² mo jna tsi inuu³ cwo¹ fee¹ do 'yuu² na iuncwaa³ na jiiñ¹³ la tsi² do. Pe xuu tsá² seen²¹ coon¹³ jna jon'gi gato² tsá² mii¹³.¹⁹ Pe 'ii 'in 'na¹ jaliiñ² 'e jmáa¹ a tsa² tyiia wuxu³ tsa² tyiia.²⁰ Wana jogi la joon cwojin³ du 'in néei¹ lo wana gatsaa²¹ a coon²¹ tsa² tyiia mo gasiin¹² na tyani tsá² tyiin² gi tya¹ tsá² Israel.²¹ Jiiñ¹³ 'e gafo¹ oo tá² mo siin¹² na jee²¹² 'ii: "Ti jmi²¹² no jmoo² oo' 'ii²¹ tyiia tsu 'wii¹³ jo¹ o líi² na 'e jiiñ¹ in tsá² jee²¹² 'ii²¹² —jin² Poo².

²² Mo ganuu² un Fée¹³ do 'elo tsu 'wii¹³ røø²¹ ñii¹ i cwáain¹ tya¹ 'in jai² líi² Jesús gatyuu¹² mo 'e júu³ do. Joon gajin² in:

—Mi cwee¹ 'in tyu² to² fi²¹² 'láa² do sii²¹ Lisias joongi ityee¹ mo júu³ 'e cwáain¹ tyii¹ lo.

²³ Joon Fée¹³ do gatyuu² to² fi²¹² 'láa² do 'e jo mo láa² mogi Poo². Pe gacwoo¹ 'ii²¹ 'e tsaliin² tsá² seen²¹ Poo² tyá² coon¹³ 'e tsafee¹³ 'ido. Joongi 'e cwo¹ 'e do¹ 'ido.

²⁴ Mo gangii² coon²¹ tún² jmi²¹² gi gatyía¹ Fée¹³ coon¹³ 'in tsami² tya'a 'in sii²¹ Drusila. 'Ii-i jaain²¹ tsami² 'in seen²¹ Israel. Joon gatyu² to² gajóø² Poo². 'iin²¹² in núu¹ un xiiala li² tsáai¹ -tsi tsá² Jesucristo.²⁵ La 'ii²¹² mo faa²¹ a Poo² xiiala ngi¹ tsá² fu¹ coon²¹ tsáa¹, joongi xiiala tyu² tsá² to² yaai, joongi xiiala mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya¹ tsá² gafoo¹ mo Fée¹³ do. Joon gajin² in:

—Cwoo¹ mo nano. Joon mi jøøi² gi itø¹³ øø 'nu tún¹.

²⁶ 'I-tsi Fée¹³ icwo¹ Poo² 'ii cuu² joon iláa² mo. 'Wii¹³ joon líi¹ 'láai² naa¹³ nigatø¹ Poo² 'e siin¹ in coon¹³ on.²⁷ La joon gangii¹ i tún² jiiñ²¹ gi mo cwo¹ 'ii Fée¹³ 'e to² 'oo¹ o do. Joon 'in tsá² sii²¹ Porcio Festo ga¹ í² cwaain²¹ tya'a. Tsu 'iin²¹² in Fée¹³ do iliseein²¹ røø²¹ coon¹³ tsá² Israel jo galáai¹ Poo² do.

25

Poo² tyani Festo

¹ Gatyii¹ a Festo ga'ii²¹ mo to² tya¹ Fée¹³. Mo gatsín¹ 'ni¹ jmi²¹² gacwo¹ 'ii¹ Cesarea gangoo¹ fu Jerusalén.² Mo gati² do-o 'in tyu² to² tya¹ untsá² coon¹³ tsá² Israel 'in tyiin² gi gacwoo¹ o coon²¹ tsa² tya¹ Poo².³ Joon gamii¹ tyani 'ido lawa coon²¹ júu³ jai² 'e

siin¹² in Poo² fu Jerusalén. Pe 'ii²¹ tya'a ijnga² mo Poo² tya'i fu¹. ⁴ Pe gajin² Festo 'e fu Cesarea siin¹² Poo² joon 'ii-o 'i¹-tsi 'e tsáa¹ fu do jmo⁴ joon coon²¹ jmi²¹². ⁵ Joon gajin² in:

—Doñi¹ in jee²¹² 'na' 'in 'oo¹o to² 'ná¹ cwolin² naa' fu Cesarea coon¹³ jna. Joon wana 'in tsañuu¹ do niga¹aa¹ coon²¹ tsaa² fee¹ lí²-i jmaa²aa' tsaa² tya'a.

⁶ Lí² mo jñá² si dyá² jmi²¹² gajan¹gi Festo fu Jerusalén do. Joon ganga² mo fu Cesarea. Joon mo gajná² jmi²¹² joon gacwó² 'áan³ tya'a li li tñi² cwaa²¹. Joon gatyu^{2u} to² jó² Poo². ⁷ Joon mo gali² Poo² gajatyéan¹ in tsá² Israel 'in nigatyalin² Jerusalén. Joon gajmaa¹ a 'láai² tsaa² tya' Poo². Pe jiin¹³ coon²¹ jo gali¹. ⁸ Joon gafaa²¹ a Poo² wii²¹² tya'a:

—Jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee mo 'nó³oo. Jo mo gafo¹oo 'laa²¹ tya' ley tya' tsá² Israel jon^{gi} tya' cwo¹ fee¹ tya'a. Jon^{gi} mo fo¹oo 'laa²¹ tya' tsa²to² nifu tyiin¹ Roma —jin² Poo².

⁹ Tsu 'wii¹³ 'iin²¹² in Festo jmaa¹ a tyú²-u coon¹³ tsá² Israel joon gaunngii² i Poo² do:

—Ja 'iin²¹² u'un cwoo³o fu Jerusalén. Joon do-o ijmáa¹ a 'ii²¹ tyi¹?

¹⁰ Joon gafi¹ i Poo² do:

—Sin¹² na tyani 'in 'oo¹o to² Roma li cwooi¹ lisá² 'ii²¹ tyiia. Tsu tyú²-u ñi² i 'e jo 'ee tsaa² mo ga'nó³oo tya' tsá² Israel. ¹¹ Wana niga'nó³oo coon²¹ tsaa² 'e tñi²¹ moo júun² moo jo cwooi¹ fo¹oo wa'a jo júun²na. Pe wana jogi sá² coon²¹ júu³ jo¹ la li 'e tsaa² cwoo²¹ no jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o 'ii²¹ 'e jaa²¹ in jna tyani¹. Mi³oo 'e 'in 'oo¹o to² nifu do 'ña¹o jmaa¹ a 'ii²¹ tyiia —gajin² Poo² do.

¹² Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a Festo coon¹³ 'in tyu² to² coon¹³ on joon gajin² in:

—Nigami³ i 'e lisá² 'ii²¹ tyi¹ i tyani 'in 'oo¹o to² nifu. Joon do-o icwoo³o.

Poo² tyani róøi¹³ Agripa

¹³ Mo gangi¹² coon²¹ tún² jmi²¹²gi 'in róøi¹³ Agripa coon¹³ Berenice tyalin² fu Cesarea. Tyalin² ngafee¹² i Festo. ¹⁴ Do-o gajaan¹ an wóo²xu. Joon mo gatyaa¹ a Festo júu³ coon¹³ 'in róøi¹³ do cwáain¹ tya' Poo² gajin² in:

—Lo-o 'yuui² jaain²¹ tsanuu¹ 'nñi³ 'in gasáai¹ Fé¹³. ¹⁵ Mo gataan²¹² na Jerusalén 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gacwolin² gacwoo²¹ tsaa² tya' 'ino. Gamii¹ 'e jmaa³aa 'ii²¹ tsaa² tya'a. ¹⁶ Jna-gi gafuu²¹²uu 'e jo lí² tsu jo si² tñi² la joon tya' tsa²to² néei¹ Roma. La nu¹gi ilisá² 'ii²¹ 'e júuin² jaain²¹ tsá² ná¹ a téem² 'in cwo¹ tsaa² tyani¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Coon¹³ la joon lí²-i unøø¹ mo yaai coon¹³ tsaa² 'e cwoo¹o fuu²¹²uu. ¹⁷ La joon mo jalín² fu lo jo 'ee gaun¹ii²¹²gi 'ñii¹a. Pe mo gajná² joon gani³ii 'áan³ tyiia li gati²¹na. Joon

gatyu^{1uu} to² gajó² 'in tsañuu¹. ¹⁸ Pe jileei²¹ 'in jalín² mo gajmaa¹ a teen¹ in 'e cwoo¹o tsaa² tya'a jo 'ee gasii² i 'laa²¹ tya' 'ino la mo 'i¹-tsii. ¹⁹ Lí² mo jiin¹³ tsaa² tya'a 'e cwoo¹o jiin¹³ tñi² 'e si² tya' coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jesús 'in gajúin¹. Pe 'in Poo² do jin² in 'e nijiin¹o. ²⁰ Joon jna-tsu jo ñi³ii 'ee jmaa³aa jiin¹³ 'e cwáain¹ lo gaunngii² i Poo² wa'a 'iin²¹² in tsee¹² i fu Jerusalén 'e lisá² 'ii²¹ tya'a 'e cwáain¹ lo. ²¹ Pe 'i-gi gami² i jna 'e 'iin²¹² in lisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Augusto. 'Wii¹³ joon gatyu^{2uu} to² 'e jo mo láa² mogi ca mi lí² sñi³ na tyani 'in tyu² to² nifu do —jin² Festo do.

²² Joon gajin² róøi¹³ Agripa do sii²¹ i Festo: —'iin²¹² mo jna jon núu³duu júu³ tya' 'in tsañuu¹ no.

Joon gajin² Festo:

—Tsa²oo²¹ inúu³du'u.

²³ Mo gajná² jmi²¹² joon ngataa² i Agripa coon¹³ Berenice li²-i lí²¹² ya²gi 'áai¹. Do-o ngataa² tsi li sicaain²¹ tsá² coon¹³ 'in tyu² to² fií²¹ 'láa² coon¹³ tsá² tyiin²gi 'e fuu²¹ do. Joon Festo do gatyu^{2u} to² ijó¹ Poo². ²⁴ Joon gajin² in:

—Róøi¹³ Agripa, coon¹³ tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ jna'a, lo-o siin¹² 'in tsanuu¹ no. Fúu¹ mo tsá² Israel nigasi²¹ i jna 'laa²¹ tya' 'ino. La Jerusalén tiin¹³ lagi lo jo mo gajan¹ sii²¹ i jna 'e tñi² júuin² 'in tsá² lo. ²⁵ Pe lí² na 'e jo 'ee mo gajmaa¹ a wa'a 'e tñi² júun² in. ²⁶ Pe jo mo galiñi³ i róø²¹ wa'a sñi³ na jí² tyani fií³ii. 'Wii¹³ tyani joon tyu^{3uu} to² jajée¹ i tyani²ii'. Joongi tyani 'nu-u 'e tyiin²gi róøi¹³ Agripa. Jmaa² fee¹-o 'o unngii²du'u wa'a lisá² coon²¹ júu³ 'e sii¹³na. ²⁷ Tsu fañi²¹ lí² na 'e sii¹³ na jaain²¹ tsá² yuui² 'nñi³ la jo mo ñi³ii 'ee tsaa² tya'a.

26

Poo² faa²¹ a wii²¹² tya'a tyani róøi¹³ Agripa

¹ Joon gajin² Agripa gasii²¹ i Poo²:

—Lí²-i foo²o cwáain¹ tyi¹ 'wo'o.

Joon Poo² do gajmaa¹ a li² coon¹³ cwoo²¹o. Joon gafaa²¹ a la lo:

² —Lí¹ jløø¹³ na 'e lí²-i fo³oo tyani róøi¹³ Agripa 'e unøø²¹ na 'ñii¹ a tya' jileei²¹ tsá² Israel 'in nigafaa²¹ 'laa²¹ tyiia. ³ Tsu ñi³o'o la jilaa²¹ tñi² 'e si² tya' tsá² Israel. Joon ñi³o'o jilaa²¹ cwáain¹ 'e sii¹³ i. 'Wii¹³ joon mi³ii 'e núu³du'u coon²¹ tún².

Tyaa¹ a Poo² júu³ xiiala gangii¹ la nu¹gi gajoo²¹-tsi

⁴ 'Jilee²¹ mo tsá² Israel ñi¹o xiiala mo gataan²¹² na jee²¹² 'ii fu góo³oo coon¹³ Jerusalén ca la mo xuu²¹²na. ⁵ Ñi¹o joon lí²-i faa²¹o wa' 'iin²¹² in 'e lí¹na fariseo ca la mo simii²¹ moo. Joon 'in tsá² 'in lí¹ i fariseo do

cwo¹ogi-tsi jmoo¹gi jilaa²¹ tii² 'e si² tyii¹ la jee²¹² jile¹i. ⁶ Pe nano cwo¹ 'ido jna tsaa² 'wii¹³ tsáai¹-tsii 'e Dios jmáa¹a jii¹ 'líi²¹² la li 'e nigajin² 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyii¹. Fiin¹³ jilee²¹mo tsá² Israel sijan¹o mi tsín¹ 'e 'ii²¹ do 'e júu³ niga¹í² Dios. ⁷ La jì dyatún¹ poo²¹² tsá² goo²¹o'la jmi²¹² tiin¹³ la 'woo¹ sijan¹o. Pe 'wii¹³ sijaan²aan 'e joon, røøi¹³ Agripa, cwo¹ 'ido jna tsaa² nano. ⁸ 'Áai¹ wúu¹ 'e jo¹ líi³u 'e jmoo¹o Dios 'e jiin¹ tsá² tún¹, ¿ja jo¹?

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala mo gangii¹ gajmee²¹ tsá² 'in jo¹ líi² Jesús

⁹ 'Nii¹ la la mo jee¹ ga¹i¹-tsii ijmee¹³ na tsá² 'in nigajo¹ líi² Jesús tsá² Nazaret. ¹⁰ La joon gajmáa³aa fu Jerusalén. Joon coon¹³ to² 'e tyu² 'in tyu² to² tyu² untsá² gataa²¹na 'næñ³ fúu¹ líli¹ 'in nigajai² líi². Joon mo gajngaa¹² tsá² 'i røø²¹ sii¹³i. ¹¹ Líi¹ 'láai² fu ga¹e¹ee tsá² wúu¹ mo jo garøø¹ jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Jilaa²¹ 'elo gajmáa³aa la caain²¹ cwo¹ sinagogas. Líi¹ gauntyí²na 'ido cagi ganga¹øø³na fu li wíiin².

Tyaa¹a Poo² júu³ tún¹ xiiala mo gajo¹-tsi

¹² 'Coon¹³ cwáain¹ la joon ngóo³oo fuu²¹ sii²¹ Damasco. Ngóo³oo tyaan²aan coon²¹ jí² 'e cwo¹o 'in tyu² to² tyu² untsá². Coon¹³ jí² do-o isaan¹³ moo tsá² jo¹ líi². ¹³ Pe la joon galí² tyiia tyá¹ fu lí¹ li ningóo³oon do. Mo gati² tyiiañi¹ gamóo³oon coon lawa 'yíia² ñi¹ 'e gajná² joo²¹ jó¹ fu lí¹ ya. Pe 'e gøø¹²gi lagi 'yíia² ñi¹. Gajná² cu¹ lí¹ li siin¹³na coon¹³ 'in ngali²¹i coon¹³ do. ¹⁴ Joon jilee²¹oo¹ gaci¹²na na ni 'wó². Joon ganúu¹uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹ jna coon¹³ jmí¹ hebreo: "Saulo, ¿'ee lí¹ 'øø¹u jna? Tsu 'wo'o jmaai¹³ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jí¹ mo 'øø¹ø mo 'yá² fii²¹²; sii² sũun²¹ tyá'a." ¹⁵ Joon gafo¹oo: "¿'lín 'nu no, Señor?" Joon gasii²¹ 'e Na'ñu¹u Jesús jna: "Jna-a Jesús, jna 'in 'øø¹u no. ¹⁶ Pe ráan²un no. Jmaa²¹a siin¹²uun tsu nigajné¹na tyani¹ 'e jmaa²¹a jilaa²¹ to² tyu³ũ. Joongi ifoo²¹o jilaa²¹ 'e nigañi²¹ coon¹³ jilaa²¹ imoo²o'la 'wii²¹² tyiia mi li çiin²¹gi. ¹⁷ Iun¹øø²¹na 'nu tyani tsá² Israel coon¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ li wíin². Joon jee²¹² 'in tsá² néei¹ wíin² do sî³na 'nu nano icwoo³o. ¹⁸ Cwoo³du¹ jee²¹² 'in tsá² do tsu nano ngu¹i lawa tsá² tiuu²mo. Joon ino³o unní¹. Sii³duu 'nu 'e cwosii²du¹u jilaa²¹ 'e gó² 'i-tsi ca 'e tyá². Joon iláa²mo'lo 'ido ja'cwoo²¹ 'in 'líi³ joon tsataa²mo ja'cwoo²¹ Dios. Joongi ilija²mo líin² jna. Joon coon¹³ 'e la joon lí²-i 'iin²moo tsaa² tyá'a. Joon 'ii²¹mo coon²¹ 'áan³ tyá'a 'e 'oo¹o Dios tyá¹ jilee²¹ 'in nigauntyú¹."

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gacwoo¹o júu³ tyá²

¹⁹ 'La joon, røøi¹³ Agripa, galinuu¹³oo jilaa²¹ júu³ 'e gasii²¹ Jesús jna fu ya 'ñu¹fú² do. ²⁰ Galáa² 'wii²¹² cwóo³oo júu³ tyá² nifu 'in néei¹ Damasco. Mo ngayuui¹³ joon gacwóo³oo júu³ tyá² tyá¹ 'in néei¹ Jerusalén coon¹³ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ jilee²¹ 'in jo seein²¹ Israel. Gafuu²¹²uu 'e 'ná² jaa²¹-tsi joon lí² tsáa¹mo-tsi Dios. Joon cwojmaa¹o la jmoo¹o tsá² 'in nigajo²-tsi. ²¹ 'Wii²¹² cwáain¹ la lo-o gasain² tsá² Israel jna fu inuu cwo¹ fee¹ tyá'a do. La mo 'iin²¹²in ingaa¹²; jna. ²² Pe coon¹³ 'e joon jo gajo¹-tsii tsu gauncoon¹³ Dios jna ca nano. Cwo³oo júu³ tyá² tyá¹ jilee²¹ la 'in tañi² tiin¹³ la tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Gafuu²¹²uu jii¹³ la gajin² 'in tsá² gafaa²¹ júu³ tyá¹ Dios cali¹ coon¹³ la gajin² Moisés 'e 'ná¹ lí². ²³ Gajin²o Moisés 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹. Joon mi yuu¹³ joon júun¹mo. Joon 'ii-o nifu jii¹in 'in jee²¹² líi²¹². Joon icwó² júu³ coon¹³ jna'a tsá² Israel coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia¹ 'e jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii jii¹in¹o tún¹ la gajii¹in 'in —jin² Poo² do.

Poo² tyá²-tsi Agripa 'e ijai² líi²

²⁴ Mo gafaa²¹ Poo² 'elo 'wii²¹² tyá'a joon 'in Festo do ga'oo¹o jin²in:

—i'Yu caa²¹²mo'lo, Poo², coon¹³ jilaa¹ 'e nigauntsáa¹³a nigalicaa²¹²mo'lo!

²⁵ Pe Poo² do gañi¹i:

—Jmaa²¹a fee¹-o'lo, Festo, pe jo 'yu caa²¹²na. Lí¹ çii¹²; lí². Júu³ røø²¹ jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ júu³ ja²mo fo³oo. ²⁶ Lo-o tyiin¹ røøi¹³ Agripa 'in cwii¹ jilaa²¹ 'elo. 'Wii¹³ joon jo cu²-tsii fo³oo tyani¹i tsu tsáa¹mo-tsii 'e ñi¹o jilaa²¹ 'elo. Jilaa²¹ 'elo jo gali¹uui²¹ —jin² Poo² sii²¹ tsá² do.

Joon gajin² Poo² sii²¹ røøi¹³ Agripa:

²⁷ —¿Ti jo¹ lí²u, røøi¹³ Agripa, jilaa²¹ júu³ 'e gafaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² cali? Ñi¹oo 'e jo¹o líi²u.

²⁸ Joon gajin² Agripa do:

—Coon²¹xu-ø jogi tyá²-o'lo jna 'e jo¹ líi²na Cristo.

²⁹ Joon gañi¹i Poo²:

—Coon²¹xu lí¹ si 'e láai² 'ee 'áai¹ 'ya²gi wa'a icwó² Dios liitsáa¹mo-o'lo lawa jna. Pe jon¹ jii¹³ 'nu 'wo'o pe ce jilee²¹mo 'in nuu¹un júu³ tyiia la nano. Pe jo 'núu¹ cadena cwoo²¹o la 'núu¹ cwóo³oo lo.

³⁰ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo garóon² røøi¹³ coon¹³ 'in 'oo¹o to² gobernador coon¹³ Berenice coon¹³ jilee²¹gi 'in néei¹ do. ³¹ Joon gangaliin²mo li xiia¹ li jo nuu¹un Poo² li ngatyaa¹ júu³ do. Ngasiin¹in 'e júu³ sii¹ i jee²¹² 'ii. Jin²in sii¹i:

—In tsañu¹ lo jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tñi² júuin². Jiin¹³ jo tñi² 'yuu²gi 'næñ³.

³² Joon gajin² Agripa gasii²¹ Festo:

—Li²-i wuxu' nigaláa² mo'o 'in tsañuu¹ lo wa'a jo 'ña'a mo gamii'i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma.

27

Sii'in Poo² fu Roma

¹ Mo gaun'ii²¹ júu³ 'e siin¹² in jna'a fu li sii²¹ Italia joon gatyaa¹ 'ido Poo² cwooo²¹ 'in tyu² to² céein¹³ 'láa² 'in sii²¹ Julio. Gatyaa¹ cwooo²¹ 'inlúú¹³ gi 'in taai² nuñi³ coon¹³ Poo² do. 'In Julio do tyu² to² céein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Augusto. ² Gangatoo²¹ o'oo coon²¹ tsi barco 'e jó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Adramitio. Jaain²¹ tsá² sii²¹ Aristarco, 'in seein²¹ fu Tesalónica 'e náa¹ li sii²¹ Macedonia ngoo²¹ o jon coon¹³. 'E barco do itsá² la caain²¹ li sii²¹ Asia. ³ Mo gajná² jmiú²¹² joon gatyalii²¹ i' fúu²¹ Sidón. Do-o 'in Julio do gajmaa¹ a feei¹-tsi tya' Poo². Gacwoo¹ o 'ii²¹ 'e tsafei¹³ Poo² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² coon¹³ 'e fúu²¹ do. 'Ido-gi gaunjí² mo Poo² do. ⁴ Mo ga'woo²¹ o'oo fu Sidón do gangii²¹² na'a li' caluu coon²¹ cwooo²¹³ roon¹ ni jmiú²¹ sii²¹ Chipre li jo jnóo¹ tyí² 'áai¹. Ngalii²¹ i' la joon tsu 'wii¹³ líi¹ ga'í² tyí² li' li ngalii²¹ i' do. ⁵ Gangii²¹² na'a coon²¹ tsáa¹ tyani li sii²¹ Cilicia coon¹³ Panfilia. Joon gatyalii²¹ i' coon²¹ fúu²¹ sii²¹ Mira náa¹ li sii²¹ Licia.

⁶ Do-o 'in tyu² to² 'láa² do gatsaa²¹ a coon²¹ barco 'e jó¹ fu Alejandria 'e tsáa¹ a fu Italia. Joon gatyú² u to² ngatoo² o'oo. ⁷ Láa² mo jmiú²¹² ngatoo² o'oo fu¹. Waa²¹² mo gangalii²¹ i' i'. Líi¹ tyani to² gatyalii²¹ i' tyani coon²¹ li sii²¹ Gnido. Tyani to² 'áai¹ tsu líi¹ ga'í² tyí² li' li ngalii²¹ i' do. 'Wii¹³ joon gangii²¹² na'a tyani li sii²¹ Salmón. Joon gangii²¹ jna'a li' cwooo²¹ o'oo tsáa¹ coon²¹ cwooo¹³ roon¹ ni jmiú²¹ sii²¹ Creta li jo 'í² tyí² 'áai¹. ⁸ Gangii²¹² mo'oo tyani to² ca gatyalii²¹ i' coon²¹ 'áa³ tyú² tya' barco. Tyan'an coon²¹ fúu²¹ sii²¹ Lasea.

⁹ 'Áa² mo nigali¹³ 'ii²¹² na'a wóo² 'áai¹. Joon ni'í¹ fo² 'e tsatoo² gi i' fu¹ ni jmiú²¹ tsu ningii¹ mo jmiú²¹² 'e gó² tsá² Israel tyiañi¹. Tyan'an nijó¹ jii²¹ 'e 'í² tyí² 'áai¹. 'Wii¹³ joon gacwó¹ Poo² coon²¹ cwáain¹. ¹⁰ Joon gajin² in:

—Tsañuu¹, líi² na 'e líi¹ 'í¹ fo² 'e fu¹ ngalii²¹ i' no. Joon cu²-u-tsii¹ 'e si no-o ga'iin² barco no coon¹³ jilaa²¹ laa²¹². Cagi jna' cweei¹ júun² na¹.

¹¹ Pe 'in tyu² to² 'láa² do ligi gaunjí² i' tya' 'in fi²¹² barco do coon¹³ 'in tyu² to² barco lagi Poo². ¹² Joon tsu 'wii¹³ 'e 'áan³ do li' li ngaliin² do jo tseein²¹ wa'a ingii¹ i' mi ti jii²¹ 'í² tyí² xuu jogi jilee²¹ mo ga'i¹-tsi 'e 'áai¹ gi tyú² wa'a l'wooi²¹ do. 'In²¹² in wa'a ili² tyaliin² fu Fenice. Tsa Fenice do coon²¹ fúu²¹ náa¹ ti' jmiú²¹ tyu² to² Creta do. Joon roon¹ 'e

fúu²¹ li jo tü¹³ tyí² 'áai. Do-o itéen¹ in jii²¹ la ti jii²¹ 'e jo 'í² gi tyí².

'Áai¹ 'í¹ tyí² ni jmi¹ ñi¹ ³

¹³ Joon ti' xuu mo galáa² 'wii²¹² 'í² tyí² li' caai¹ tsá² tooin²¹² li yooiin¹² ñi¹ líi² ili²-i tsaliin². Joon ga'woo²¹ o'oo. Joon gangii²¹² na'a co' ti' jmiú²¹ Creta do. ¹⁴ Mo ngayuu¹³ xuu joon gajnáa¹ coon²¹ tyí² góo¹ 'í¹³ 'áa' tsaa' barco do. 'E tyí² joon sii²¹ Nordeste. ¹⁵ Joon galáa² 'wii²¹² ga'la² a. Tsa 'wii¹³ jo líi²¹ i' tsajée¹ gi i' coon¹³ tyí² do gacwoo²¹ o'oo gajée¹ mo jna'a. ¹⁶ Gangii²¹² na'a caluu coon²¹ cwooo¹³ pi³ roon¹ ni jmiú²¹ sii²¹ Claudia li jo 'í² tyí² 'áai¹. Líi¹ gacwoo²¹ o'oo to² yia'a gali¹ o'oo gatyii²¹ i' móo¹ 'e jó² caluu barco do. ¹⁷ Mo ngayuu¹³ gasaa¹ a móo¹ do joon gajmee¹³ na'a to² 'niú²¹² mi² cu' li' barco do. Coon²¹ 'e do-o cwo'gi pi². Tsa 'wii¹³ 'goo²¹ o' tsataai² jee²¹² too¹³ 'e sii²¹ Sirte gaxíia¹ o' mi² jniú¹³ tyí². Joon cwo¹-o wa'a gajée¹ mo tyí² 'ii. ¹⁸ Mo gajná² jmiú²¹² joon líi¹ 'í² tyí². Joon galáa² 'wii²¹² gadya¹ a laa²¹² ni jmi¹ ñi¹ do la coon²¹ to' jo 'ii²¹ gi. ¹⁹ Mo gati² 'ni' jmiú²¹² coon¹³ cwooo¹ o'oo gadyi¹³ a'a tsi jmiú²¹ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya' barco do. ²⁰ Líi¹ 'láai² jmiú²¹² gangii¹ i' jo mo gajné¹ i' ñi¹ jon'gi náu¹. Coon¹³ jilaa²¹ tyí² 'e niga'í² do ga'í²-tsii¹ 'e jo li² teein¹³ gi i' coonti.

²¹ Líi¹ 'láai² jmiú²¹² ningóo¹ 'e jo mo tyée³ e'e. Joon Poo² gajmaa¹ a siin¹² in jee²¹² 'in tsá² do. Joon gajin² in:

—Tsañuu¹, tyú² gi woxu¹ u ganuu² oo' jilaa²¹ 'e gafó³ oo do, womo jo ga'woo² oo' 'e Creta do. Joon jo gali² 'e fa'í³ lo. ²² Pe nano tya²-oo' tsu jii²¹ jaain²¹ 'naa' jo júuin² gi i' fiin¹³ ga'iin² mo barco no. ²³ Tsa ca nuu²¹ gajné¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹ in Dios 'aai¹ jna. Joongi jmóo³ oo la to² tyu² u. ²⁴ 'In ángel do gasii²¹ i' jna: "Jo jmaa²¹ a 'goo²¹ o, Poo², tsu ná¹-a tyée¹ u'u tyani 'in tyu² to² nifu tyíin¹ Roma. Tsa 'wii¹³ cwáain¹ tyio¹ o Dios iun'óo¹ i' jileei²¹ 'in téein² coon¹³ 'nu 'e tsi barco no." ²⁵ 'Wii¹³ joon, tsañuu¹, —jin² Poo² do— tya¹-oo' tsu jo cu²-tsii¹ coon¹³ Dios. Jo¹ o líi² na jilaa²¹ 'e gasii²¹ 'in ángel do jna. ²⁶ Ná¹-a ixuu²¹ na' nitsaa² caai¹ cwooo¹³ tyuun roon¹ ni jmiú²¹ —jin² Poo².

²⁷ Coon²¹ canuu²¹ mo gatsín¹ tún² semóo¹³ 'e gangii²¹² na'a Claudia do gatyalii²¹ i' coon²¹ ni jmiú²¹ sii²¹ Adria. Gajnáa¹ tyí² cu' li' li ngalii²¹ i' do. La 'woo¹ tyianuu¹ 'in tyani' barco do galii³ 'e nigatyéen¹ in li' coon²¹ cwooo¹³ tyuun²¹. ²⁸ Joon gatyaa¹ 'ii²¹ xiati jii²¹ 'o² jmiú²¹ do. Joon ni'o² o dyadya¹ tsi jnúú² metros. Joon mo gati² nifugixu gatyaa¹ 'ii²¹ tún¹. Joon ni'o² gixu jii²¹ dyíia² dyia¹ metros. ²⁹ Tsa 'goo²¹ o wana gatyuin² cuun²¹² joon gaxíia² tyán² ñi¹ loo¹³ li caluu barco do. Joon jaan¹ la 'í² ca jná². Seein²¹

fa'i³. ³⁰ La 'hi²¹² joon 'in tyan¹ barco do 'iin²¹²in cwiiin¹⁰ 'e tsi móo¹ do. Joon coon¹³ cwáain¹ la joon gaxíia²⁰ móo¹ do tsi jmi²¹. Jmoo¹-o lawa'a íxia² ñi'loo' do li' tyani barco do. ³¹ Joon gajin² Poo² gasii²¹ 'in tyu² to² 'láa² do:

—Wana 'inlo jo ján¹ tsi barco lo jo lí² tiin¹³naa'.

³² Joon 'in 'láa² do gaty^u²⁰ 'ni²¹² mi² si'naa^{1u} 'e do. Joon gangoo¹³ móo¹ do.

³³ Joon la ti li jná²-a Poo² gacwo²⁰ cwáain¹ 'in tsá² do 'e d⁰^{1xu} jile¹i'. Joon jin²in:

—Ningóo¹ tún² semóo¹ 'e 'naa' jo mo gacwúu¹naa' jon'gi mo tyee²ee'. ³⁴ Mi³hi tyani³ji' 'e c⁰⁰^{13xu} capi³ tsu'elo-o 'e tyiin²gi 'e tiin¹³moo'. Ce jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo 'ee incwuui²¹.

³⁵ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gatii² coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo¹⁰ 'maai¹³ Dios tyani jileei²¹. Joon gajmaa^{1a} ca 'no³. Joon galáa² wii²¹² gag⁰⁰²¹⁰. ³⁶ Tsifu joon jileei²¹ gatyaa¹-tsi. Joon galáa² wii²¹² gag⁰²¹⁰. ³⁷ Joon jee²¹² jile¹e 'e coontya dyia¹ tyuun¹moo'o jo ti jna'a 'ni¹ ciei¹³ tsi barco do. ³⁸ Joon mo ngayuui¹³ gag⁰⁰²¹⁰ yaai¹-tsi jile¹e 'e joon gadya^{2a} trigo tsi jmi²¹ñi³. Coon¹³ 'e la joon jo 'ii²¹²gi barco do.

Nga'oo²¹⁰ barco jee²¹² too¹³

³⁹ Mo gajná² 'in tyaan¹ barco do jo galicwii¹ cwoo¹³ do. Pe gani²¹ coon²¹ cwáa¹ jmi²¹ jee²¹² nitsaa². Joon gasii²¹ wa'a lí² tsatyéin¹ barco do. ⁴⁰ Joon gaty^u^{2u} 'ni²¹² mi² tyá' ñi'loo³ do. Gatá²⁰ o tsi jmi²¹ do. Ga²ñi²⁰ jla¹ 'mopiin¹² 'e jmaa²¹i to² 'e jii¹³ barco do. Joon gasaa²¹⁰ li 'ii¹ tyi² 'e 'mi² 'ii¹ tyani barco do. Joon 'e barco do galáa² wii²¹² gangatyéin¹ mo fu nitsaa². ⁴¹ Pe mo gatyá¹ fu li seein²¹ tún² cwáa¹ jmi²¹² do, do-o ganga'oo²¹ 'e barco do jee²¹² too¹³. Lí¹ tá² gason¹ jii¹³ jo lí² j⁰⁰²¹gi. Joon li' caluu barco do galáa² wii²¹² gafiin¹ mo coon¹³ 'e jmi²¹ jnoó¹ do. ⁴² In 'láa² do la mo 'iin²¹²in inga²mo 'in taai² ñuñi³ do la coon²¹ jo cwoo²¹ cwii¹ 'ido la 'ii²¹² cwa^{2a} tyii²¹. ⁴³ Pe 'in tyu² to² 'láa² do jo 'i¹ jii²¹²in júuin² Poo² do. Joon jo gacwo²⁰ júu³ 'e júuin² 'ido. Pe gaty^u^{2u} to² jileei²¹ 'in tii²¹ cwa² tyii²¹ tsataa²mo jmi²¹ nifu. Cwotyálin²mo fu cwoo¹³ tyuun²¹. ⁴⁴ Joon 'in catyaa²gi do gangalín²mo tsín¹in ni 'mojiin²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'no³ barco do. Coon¹³ 'e la joon gatiin¹³mo jilee²¹ 'in tsá² do fu cwoo¹³ tyuun²¹.

28

Poo² taain¹ coon²¹ cwoo¹³ sii²¹ Malta

¹ Mo gatiin¹³na'a jile¹e 'e coon'tya galinee²e 'e cwoo¹³ do nisii²¹ Malta. ² Jileei²¹ 'in niseein²¹ do lí¹ gaunji²¹in jna'a. Joon gajmaa^{12a} coon²¹ poo²¹² jí² fee¹ tsu 'wii¹³

lí¹ cwii². Joongi lí¹ tsáa¹ jmi¹. Joon gasii²¹ jna'oo'o jile¹e 'e 'e tsatyé¹na'a 'e untyaa¹na'a yia'a. ³ Joon Poo² gaunji¹ xu coon²¹ poo²¹² 'no³ cwuu²¹² tyuun²¹. Joon la 'ii²¹² gadya^{2a} jee²¹² jí² do gacwo²¹ jaain²¹ mii²¹ cwii¹in 'wii¹³ tyi². Joon gacuu^{21u} cwoo²¹ Poo². ⁴ Mo ganí² 'in tsá² do 'e 'ii¹in mii²¹ do cwoo²¹ Poo² joon gasii²¹ jee²¹² 'ii:

—Jaain²¹ 'in ingaa¹² tsá²-a 'in tsañu¹ lo. Fiin¹³ ga'ii¹³ mo ni jmi²¹ pe 'ii²¹ tya' Dios jo cwo¹gi seein²¹.

⁵ Joon gapiin² Poo² 'in mii²¹ do ni jí². Joon jo 'ee gali¹i. ⁶ Jilee²¹mo sijan² 'e iyiaan²¹ cwoo²¹⁰ li gacuu²¹ mii²¹ do si jee²¹² cata 'ee ichi¹²i jún¹mo. Pe lí¹ síjaan¹an. Joon mo gani²¹ jo 'ee lí² itsangii² 'ido gaunsi²mo 'e 'i¹-tsi. Joon galáa² wii²¹² faa^{21a} 'e Poo² do lí¹i jaain²¹ dios.

⁷ Tyan' co' do-o roon¹on coon²¹ cwoo¹³ 'wó² tyá' jaain²¹ tsañu¹ sii²¹ Publio. 'Ido-o 'in tyiin²gi 'in seein²¹ do. Joon 'ii ga'ii²¹ jna'a. Joon gaunji²¹in jna'a tyá² lí¹i jee²¹² 'ni¹ jmi²¹². ⁸ Galí² 'e jmi²¹ Publio do niraain¹ tsaa^{13a}. 'Yu tyi²in joongi siui¹²ⁱ. Poo² ngafee¹²ⁱ 'ido. Joon mo ngayuui¹³ gafaa^{21a} júu³ tyá² ga'ii³ cwoo²¹⁰ tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo. ⁹ Mo galiñi¹i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seein²¹gi do gajalín² joon galáa²mo. ¹⁰ Joon lí¹ gaun'goo²¹ jna'a. Mo ngayuui¹³ joon ngatoo²⁰o barco xii²¹. Joon gacwo¹⁰ jna'a jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyii¹ li tsaa^{21a}.

Poo² gatyú^{1a} fu Roma

¹¹ Mo gangii² gaai²¹ sii²¹ 'e toon²¹⁰on do joon ngatoo²⁰o tsi coon²¹ barco 'e gajan¹ la 'ii²¹² gangii¹ jii²¹ tya' tyi² do. Coon²¹ barco 'e nijó² fu Alejandria. Jée¹mo tyani coon²¹ lí² lí¹i dioses 'in sii²¹ Cástor coon¹³ Pólux. ¹² Joon gatyalii²¹ⁱ coon²¹ fuu²¹ ti' jmi²¹ sii²¹ Siracusa. Do-o gatooon²¹⁰on 'ni¹ jmi²¹². ¹³ Mo ga'woo²⁰o joon gangii²¹²na'a tyan' ti'jmi²¹ ca gatyalii²¹ⁱ fu Regio. Mo gajná² jmi²¹ joon ga'ii² tyi² fu li' tooin²¹² li yooiin¹³ ni¹. Joon mo gati² tún² jmi²¹²gi gatyalii²¹ⁱ fu Puteoli. ¹⁴ Do-o gatsee²¹na'a 'inlí¹³ tsaru^{1u}. Gasii²¹ jna'a 'e joon²⁰on coon²¹ semóo¹ coon¹³on. Mo ngayuui¹³ joon ga'woo²⁰o joon ngalii²¹ⁱ fu Roma. ¹⁵ Joon 'in tsá² jai² lí¹i néei¹ Roma do niganúu²⁰ júu³ 'e jo¹⁰o. Joon gajaunjiin¹in jna'a ti tya¹ fu li' si²¹ Foro de Apio, joongi li sii²¹ Tres Tabernas. Mo ganí² Poo² gacwo¹⁰ 'maai¹³ Dios joon gatyá²gi-tsi. ¹⁶ Mo gatyalii²¹ⁱ Roma do 'in tyu² to² 'láa² do gajaan²¹mo 'in ngalín² ñuñi³ do tyani fii²¹² 'in tyu² to² 'láa². Pe Poo² gacwo²¹ coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in 'aai¹ 'ii.

Poo² cwoo¹⁰ júu³ fu Roma

17 Ni¹ jmi²¹² gi gangii¹ 'e gatyei² Poo² joon gatyu² to² 'e jalii² tsá² Israel 'in tyiin² gi 'in néei¹ Roma. Joon mo galicaain²¹ 'ido gajin² in:

—Tсарu¹ u', fiin¹³ jo 'ee gó² 'e gajmáa³ aa tya' tsá² Israel coon¹³ jilaa²¹ tii² 'e si² tya' lii²¹² tsacøøi¹³ 'wii¹³ joon gataan¹³ na 'uu²¹² uu 'nañi³ Jerusalén. Joon gajaan²¹ in jna tyani 'in oo¹ o to² Roma. 18 Mo ngayuui¹³ gaunngii¹ jna gali'in²¹² mo lá¹ mo jna tsu jii¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² tyiia gatsaa²¹ a wa'a ijngaa¹² i jna. 19 Pe 'in tsá² seein²¹ Israel do jo 'iin²¹² in ján² røø²¹. 'Wii¹³ joon gami³ ii 'e 'in tyu² to² nifu ijmáa¹ a 'ii²¹ tyiia fiin¹³ jo 'ee tsaa² sá² jmáa³ aa tya' tsagóo³ oo. 20 'Wii¹³ joon nigatø¹ øø 'naa' 'e jøø³ øø joongi fuu²¹² uu 'naa'. Maa¹ moo' jna si¹ néu¹³ na cadena cwóo³ oo tsu 'wii¹³ líi² na la líii² jileei²¹ tsá² Israel. Líi² na 'e Dios ijmáa¹ a tiin¹³ na' —jin² Poo².

21 Joon 'in tsacøøi¹³ do gajin² in:

—Jna'a jii¹³ coon²¹ ji² jo mo 'ii¹³ na'a tya' tsá² néei¹ Judea cwáain¹ tyi'i. Jon'gi tsa-goo²¹² o' néei¹ do wa'a nijaliin² faa²¹ a 'laa²¹ tyi'i. 22 'Iin²¹² mo jna'a nuu²¹ u'un jilaa²¹ 'e 'i¹ -'o'o. Tsa néé² jna'a 'e la caan²¹ mo faa²¹ tsá² 'laa²¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ 'múui² lo —gajin² in.

23 La joon gataan² coon²¹ jmi²¹² gatyaliin² fúui¹ tsá² li tyiin¹ Poo² do. Joon ca'aa²¹ tiin¹³ ca nuu²¹ faa²¹ a Poo² cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Coon¹³ ji² tya' Moisés joongi coon¹³ ji² tya' tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² calii, coon¹³ 'e la joon gatyá¹ -tsi tsá² do wa'a ja² mo líii² Jesus. 24 Joon 'in líii¹³ ga'ii²¹ mo jilaa²¹ 'e faa²¹ Poo² do. 'In líii¹³ gi jo jo¹ galíii². 25 Ga'láa² 'wii²¹² ngaliin¹ mo tsu 'wii¹³ jo røø²¹ sii² i jee²¹² 'ii. Joon gajin² Poo²:

—'E ja² mo gafaa²¹ a 'in Espiritu Tyú² tya' Dios mo gacwo¹ o jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii 'in sii²¹ Isaías 'e júu³ lo 'e jin²:

26 Ngí¹ cwosii¹³ 'in tsá² no: 'Naa' nuu² uun' pe jo 'øø¹²¹ -'oo'. 'Naa' jøø² øø' pe jo coon² oon' cwáain¹.

27 Tsa ningali'waa²¹ a-tsi 'in tsá² no.

Líi¹ gó² nuu¹ un.

Yaamo jni¹ i unní¹ i la coon²¹ jo jøø².

Jo-gi nuu¹ un coon¹³ loocwóo¹ o.

Jon'gi 'øøi²¹ -tsi.

Jon'gi cii¹² i coon¹³ jna wa'a un'láa² na.

28 Cwoliñi³ oo' 'e nano tiin¹³ lingoo¹ gi icwo³ oo tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'e júu³ lo tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá². Joon inuu¹ o.

29 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² 'elo 'in tsá² Israel do gangaliin² sii² i líli¹ jee²¹² 'ii.

30 Poo² do gajaan¹ gi tún² jii²¹ gi coon²¹ inuu¹ li cii²¹ 'laa¹³. Joon 'ii²¹ mo jileei²¹ 'in tsaliin² tsajøøi²¹² 'ii. 31 Lí² -i cwo² o júu³ tyá² tya' doñi'in xiiala tyu² Dios to² tsá². Joon

ga'e² e cwáain¹ tya' Ña'ñu¹ u' Jesucristo jii¹³ jo 'iin untyi² ingi 'ii.

Jí² gasii¹ in San Pablo tí² 'in tsá² jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ Roma

Sí²i Poo² 'e jí² lo tya' tsá² néei¹ Roma

¹ Jna-a, Poo², sí²na 'e jí² lo tya'naa' 'in néei¹ Roma. Jmóo³oo jii¹³ la to² tya² Jesucristo. Joon Dios Jmii²¹ gatyii¹³ in jna 'e lí¹na apóstol tya'a. Joon gatø²ø Dios jna 'e cwóo³oo júu³ tyá² tya'a tya' xiiala itii¹³ tsá².

² Joon ni jí² tya' Dios 'e gajmaa¹a 'in tsá² 'in nigacwo²o júu³ tya' Dios la mo jéei¹, Dios gaí²i júu³ la mo jéei¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ tyá² do. ³ Joon 'e júu³ do faa²¹a cwáain¹ tya' Jón¹ Dios Jesucristo 'in lí¹i Ña'ñu¹u'. Joon cwáain¹ tya' 'e gacwéi¹ 'in Jesucristo lo juncwii²¹ galí¹i jún² tya' lí¹i²¹ røø¹³ David. ⁴ Pe joon mo gajii¹in jee²¹² lí¹i²¹² gajmaa¹a 'in Espíritu Tyá² tya' Dios júu³ 'e Jón¹ Dios 'ii, 'in líi¹ to² fee¹gi 'ii. ⁵ Joon coon¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyii¹ ga'ii¹³na'a 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ jna'a joon 'e cwóo²¹o'o júu³ tya'a la caain²¹ ni cwóo¹³ juncwii²¹ 'e lisein²¹ 'in jo¹ lí¹i joo¹ jmaa¹a nuu¹³u. ⁶ Joon 'naa' lí¹naa' tsá² 'in niganúu²un 'e júu³ do, joon Dios tø²ø 'naa' 'e líin²naa' tsá² tya' Jesucristo.

⁷ Sí³na 'e jí² lo tya'naa' 'in néei¹ Roma 'in Dios 'iin²¹²in joon gatø²ø 'e líin²in tsá² tya'a. Mí³ñ tyani Dios Ñu¹u' joongi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'e cwauncwaa³i 'naa' joon 'e seen²¹naa' 'e tyá².

Tin²¹²in Poo² tsafee¹³ 'in néei¹ Roma

⁸ Nifu, coon¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyi' 'iin²¹²na cwóo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ jileei²¹ 'naa' tsu la caain²¹ juncwii²¹ faa²¹a tsá² xiiala jai² lí²naa' Dios. ⁹ Joon Dios ñi¹o xiiala tí¹³tsii 'naa' coon¹³ júu³ tyá² tyiia. Joon ce caain²¹-tsii jmóo³oo la to² tya² Dios, cwóo³oo júu³ cwáain¹ tya' Jón¹on. ¹⁰ Mí³ñ tyani Dios wa'a lí² gó³oo yajøø²na 'naa' coon¹³ 'e 'yaai¹-tsi Dios tsu ningóo¹ 'áai¹ 'e 'iin²¹²na gó³oo. ¹¹ Tsu 'iin²¹²na gó³oo wa lí² cwóo³oo 'naa' coon²¹ 'e uncoon¹³ 'naa' 'e lí² ngí²naa' 'e tyá²gi coon¹³ Dios, joon 'e seen²¹naa' 'e tá²gi taain²¹²-oo' coon¹³ 'e jai² lí²naa'. ¹² Pe fo³oo 'e lí² tya¹-tsi' la 'oo²¹ yii-a' coon¹³ la jai² lí²naa' la lí²i jna'a.

¹³ Tsaru¹u, 'iin²¹²na 'e líi² 'naa' 'e 'láai² naa¹³ ga'i¹-tsii wa igó³oo yajøø²¹²na 'naa' pe ca nano jo mo gali³ gó³oo. Niga'i¹-tsii gó²oo wa lí² 'iin³ to² júu³ tyiia jee²¹² 'naa' la nigalí² 'iin³ to² li catyiaa². ¹⁴ Tsu jna-a tí²na fuu²¹²uu jilee²¹mo tsá², la tsá² néei¹ fuu²¹ si moo²¹

'ee, 'in øøi²¹-tsi si jo øøi²¹-tsi 'ee. ¹⁵ Joon tsu cwáain¹ tyiia nináa¹ tyá² tyiia icwo³oo 'naa' 'in néei¹ Roma 'e júu³ tyá² tya' Dios tya' xiiala itii¹³ tsá².

Untyú¹ Dios tsá² jii¹³ coon¹³ 'e jai² lí²i tsá²

¹⁶ Jo fa'ii²¹ lí²na júu³ tya' Dios 'e jmoo¹o tiin¹³ tsá² tsu 'e júu³ lo 'ii²¹ tya' Dios 'e jmá¹ tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jai² lí²i. 'E júu³ lo íjmá¹ tiin¹³ tsá² Israel nifu pe jmá¹o jon tiin¹³ tsá² 'in jo seen²¹ Israel. ¹⁷ Joon 'e júu³ lo 'e²e jna' 'e jmoo¹o Dios tyú¹ tsá² jii¹³ coon¹³ 'e jai² lí²i tsá². Tsu jin²in ni jí² tya'a: "Jileei²¹ 'in 'ii²¹ Dios coon¹³ 'e jai² lí²i seen²¹mo coon²¹ tøø²mo."

Tsaa² tya' tsá²

¹⁸ Joon née³oo' i'é² Dios, 'in tyiin¹ ñu¹fú², wúu¹ 'áai¹ 'in 'eei¹ 'ii joon jmoo¹o 'e gó². Coon¹³ 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² no jñu²¹mo 'e jai² tya' Dios. ¹⁹ Tyú² ñii¹ 'in tsá² no jilaa²¹ 'e lí² cwii¹in tsá² Dios tsu 'ña'a Dios niga'e² 'ii. ²⁰ Tsu lí²-i líi¹ tsá² 'e jo jnéi¹ tya' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios. Ca mo garón¹ juncwii²¹ líi¹ tsá² tyú² 'e Dios 'ii joon 'oo¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon coon¹³ la joon jo lí² wa jo tsaa² tya' 'ido sá². ²¹ Xaíin¹³ 'in tsá² do galicwii¹mo Dios la joo¹ mo gaun'goo²¹ 'ii 'ido lawa Dios jon'gi nigacwo¹o Dios 'maai¹³. Xøjooon lí¹ galaa²¹ 'wii²¹² 'i¹-tsi 'e jo 'ee to² 'í³. Galinuu¹gi 'e gó² 'e øøi²¹-tsi. ²² Jin²in 'in tsá² no 'e ñii²¹²-tsi pe coon¹³ la joon galí¹i tsá² caa²¹mo. ²³ Joon gaunsi² 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, 'in jo tyéi¹, tya' dioses jmee¹i tsá² 'in lí¹i la lí¹i tsá², 'in tyéi¹. Joon ca dioses tya'a 'in lí¹i la lí¹i joo²¹ tsi² cwáa¹, si mi²¹ 'ee, si joo²¹ ti tyán² tí² 'ee, gajmee¹ 'in tsá² do.

²⁴ Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii ilii¹ 'in tsá² do jmáa¹a jii¹³ 'e gó² la tí²-tsi. La joon gajmaa¹a jilaa²¹ 'e gacwo¹o tsá² fa'ii²¹ coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ 'in catyaa². ²⁵ Gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii tsu 'wii¹³ jo jo¹ galí² 'e jai² tya' Dios pe jo¹o galí² 'e júu³ tajuu²¹ do. Joon 'in tsá² do gaun'goo²¹o joon gajmaa¹a nuu¹³u 'e gajmaa¹a Dios la 'ii¹³ 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹. Jii¹³ 'ii-o 'e tí² 'e un'goo²¹o tsá² coon²¹ tøø²mo! Amén.

²⁶ Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹a jii¹³ la 'iin²¹²in yaai 'e cwo¹o tsá² fa'ii²¹. Joon ca tsam² gaunsi² 'e jmoo¹o la tí²i jmáa¹a coon¹³ tsañuu¹. ²⁷ La joon jon tsañuu¹ gatúu²o jmoo¹o la tí²i jmáa¹a coon¹³ tsam² joon suun¹mo tsañuu¹ ruu²¹. Joon tsañuu¹ jo jmáa¹a la 'oo²¹ 'ii 'e cwo²o fa'ii²¹ tsá². Joon moo¹ taa²¹² 'e iní²i wúu¹ 'wii¹³ 'e gó² jmoo¹o.

²⁸ Joon tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'in tsá² do licwii¹ingi Dios Jmii²¹, nigatúu²mo Dios 'ii 'lí²

jmáa¹ 'e jo tii²i jmáa¹a. ²⁹ 'In tsá² 'in líi²i la joon sirøø¹i jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o: 'láa¹a coon¹³ tsamí², joon sóo²-tsi, joon suun¹mo 'e sa² tya' tsá² xeei²¹. Sirøø¹i 'e tsi² wúu¹i 'ido, joon tsá² 'in jngaai¹³ tsá² 'ii, joon ngii¹ to² 'nool¹ mií¹³, joongi tajúu³i. Joongi faa²¹a 'e gó² tya' tsá², jmaa¹a júu³ 'atsaa²¹. ³⁰ Cwo²o tsaa² tsá² xeei²¹ 'uuin²¹ joon 'e¹mo Dios, joon ungoø¹i tsá² xeei²¹ joon jmoo¹o jloo³ joon 'gøøi¹³ 'áai¹ júu³ tya'a. 'In tsá² la 'ii jooi²-tsi jmáa¹ 'e gó² joon jo jmáa¹a nuu¹³u tsacøøi¹³ tya'a. ³¹ Tsá² 'in jo 'øøi²¹-tsi 'ii, jo untsiin¹ júu³ tya'a joon 'wa²-tsi joon jo ñii¹ xiiala jmaa¹ a fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹, jo líi¹i jmáa¹ 'a wo²-tsi tya' tsá² xeei²¹. ³² Tyá²-u ñi¹ 'in tsá² lo to² gatyú² Dios, ñi¹o jon 'e tii²i júuin² 'in jmoo¹o 'e gó² lo pe jo 'ee líii¹ 'ee jmoo¹-o jiiin¹³ la jmoo¹o do. Joon ca jløøi³ wa ni² 'iin jmoo¹o la do-o jon.

2

Dios jmaa¹ 'ii²¹ 'e la jai²

¹ Tsu 'wii¹³ joon 'nu-u, doñi¹ 'iin líi¹u'u, 'in jmaa¹o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ jo lí² wa'a jo tsaa² tyi¹ sa². Tsu mo jmoo²o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ 'e piin²¹² 'woo²¹o tsu jmoo²o jiiin¹³ la jmoo¹o 'ido. ² Pe née³oo' 'e jmoo¹o Dios 'ii²¹ róø² mo 'ii² júu³ tya' 'in gajmaa¹ 'e gó² do. ³ ¿Ti líi²u 'e láa²u 'e 'ii²¹ ijmáa¹ Dios tya' tsá²? Tsu 'nu-u jmoo¹²o 'ii²¹ tya' 'in tsá² do 'in jmoo¹o 'e gó² pe jmoo²o jon jiiin¹³ la jmoo¹o 'ido. ⁴ ¿Ti jo tsáai¹-o'o 'e tyá² jmoo¹o Dios tyi¹ 'e wo²-tsi 'wii²¹² tyi¹? ¿Ti jo ñi²i 'e 'wo²-tsi Dios 'wii²¹² tyi¹ 'e jmáa¹ 'e jaa²¹-o'o coon¹³ Dios? ⁵ 'Áai¹ 'wa²-o'o joon jo mo gajoo²¹-o'o joon coon¹³ la joon unfee¹gi 'e wúu¹ imóo¹³o mi tí² jmií²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ røø²¹, ⁶ mo cón² Dios tya'a la coon²¹ nigajmaa¹ a tsá². ⁷ Pe icwo² Dios coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ a coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in ga'no² 'e 'ya²gi tya'a, joon 'in 'i² júu³, joon 'in ga'no² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'e tyá² 'e nigajmaa¹ a. ⁸ Pe nii²¹-tsi Dios i'e² 'e 'ii wúu¹ 'in 'iin²¹² in jiiin¹³ 'ña'a, 'in jo jmoo¹o nuu¹³u la jai¹ jiiin¹³ jmaa¹o nuu¹³u tya' jilaa²¹ 'e gó². ⁹ Joon ilisá² wúu¹ joongi faí³ tya' 'in jmoo¹o 'e gó² joon nifu tya' tsá² Israel pe ilisá²-a jon tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. ¹⁰ Pe la joon jon icwo² Dios 'in jmoo¹o 'e tyu 'e 'ya²gi tya'a coon¹³ yu júu³; joon iliseein²¹ tyá²-u nifu tya' tsá² Israel pe la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

¹¹ Tsu jo jmoo¹o Dios coon²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá², coon²¹ røø²¹mo jilee²¹mo tyanií¹. ¹² Jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² jo mo galicwii¹ 'e ley tya' Moisés jo ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'e júu³ taa¹³ ley do pe jo sineei¹³ tsalín²mo lí²i. Pe jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² galicwii¹ 'e ley tya' Moisés do ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a jiiin¹³ la jin² ley do.

¹³ Tsu 'in tsá² 'in nuu¹un 'e ley tya' Moisés do pe jo jmoo¹o, jo untyú¹ Dios 'ii. Untyú¹ Dios jiiin¹³ 'in tsá² do 'in jmoo¹o nuu¹³un 'e ley do. ¹⁴ Tsu mo jmoo¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés, xafiin¹³ jo cwii¹ 'e ley do, 'e lí² lawa ley tya' 'ña'a. ¹⁵ Joon coon¹³ 'e jmoo²o do lí² lawa toon¹o 'e ley do tsi alma tya'a. Joon mi tí² jmií²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a 'e 'i¹-tsi 'ña'a icwó¹o tsaa² si faa²¹ 'a 'wii²¹² tya'a 'ee. ¹⁶ Joon jmií²¹² joon ijmá¹ Dios 'ii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a tsá² 'uuin²¹ coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo. Joon 'e 'ii²¹ ijmáa¹ a lí¹ la lí¹ 'e júu³ gacwo² jna tya' xiiala itiin¹³ tsá².

Xiiala líi¹i tsá² Israel coon¹³ ley tya' Moisés

¹⁷ Pe 'nu-u fu²¹u tsá² 'e líi¹u'u tsá² Israel, joon 'i¹-o'o 'e coon¹³ ley tya' Moisés do iseen²¹mo'o tyá²-u joon unjløøi³ 'wo'o coon¹³ Dios tyi¹i. ¹⁸ Ñi²-o'o 'e 'yaai¹-tsi Dios joon 'e ley do 'e² nu tyi¹³i 'e tyiin²gi. ¹⁹ Joon coon¹³ 'e øøi²¹-o'o líi²u 'e líi²i uncoon¹³on 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios tyi¹ tsu 'in tsá² do líi¹i lawa tsá² tiui² jo ñi² xiiafu tsalín². Líi²u 'e líi¹u'u lawa jé² coo²¹ tya' tsá² néei¹ lí¹ nuu²¹. ²⁰ Líi²u 'e líi¹i cwo²¹o cwáain¹ 'in báii¹ joon líi¹u'u tifo² tya' xuui²¹². Tsu 'i¹-o'o 'e coon¹³ 'e ley do 'oo²¹o jilaa²¹ 'e jai² 'e 'øøi²¹-tsi tsá². ²¹ Joon 'nu-u 'in 'e² tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹i jo 'e² 'e 'wo'o? 'Nu-u cwo²¹o júu³ tya' Dios 'e jo jmá¹ a tsá² 'uun²¹, ¿'ee lí¹i jmaa² a 'uun²¹ 'wo'o? ²² 'Nu-u foo²¹o 'e jo lí² fee²¹i tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹i jmoo²o la joon 'wo'o? Nu-u gali¹e¹mo'o dioses 'in jo jai² tya' tsá², ¿'ee lí¹i 'úun²¹un 'e sá² cwo¹ tya'a? ²³ Unjløøi³ 'wo'o coon¹³ ley do pe ifaa²¹ tsá² gó² tya' Dios tsu 'wii¹³ jo jmoo²on la to² tyu² 'e ley do. ²⁴ Tsu ni jí² tya' Dios jin': "In tsá² jo seein²¹ Israel faa²¹ a gó² tya' Dios tsaa² tyi¹naa."

²⁵ 'E la ja²mo 'ii³mo to² 'wa'a líi¹i tsá² lí² circuncidado. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e lí² do 'e gacwo²o Dios Abraham mo ga¹i²i júu³ jai² tya'a do. Gatuu¹u loo²¹ yu' cúun¹ xuui²¹².) 'Ii³mo to² 'e lí² do wa'a jmá¹ tsá² nuu¹³un 'e ley tya' Moisés do. Pe wa jo jma¹ tsá² nuu¹³un 'e ley do 'e lí¹ lawa jo 'ee gali¹i 'e lí² do. ²⁶ Joon wana jmoo¹o tsá² jiiin¹³ la to² tyu² ley do pe jo mo ga¹i²i 'e lí² do líi²in tyani Dios lawa gali¹ 'e lí² do tya'a. ²⁷ Joon 'in nigajmaa¹ a nuu¹³un 'e ley do, fiin¹³ jo ga¹i²i 'e lí² do, ijmáa¹ a 'ii²¹ tyi¹ 'in niga¹i²¹ 'e lí² do pe jo gajmaa² a nuu¹³un fiin¹³ 'oo²o 'e ley do toon¹on ni jí². ²⁸ Joon jon tsá² Israel la jai² 'ii 'in niga¹i²¹ jiiin¹³ 'e lí² do ngú¹ taan²¹²in. Joon 'e circuncisión la jai² jon jiiin¹³ 'e lí² do 'e jmá¹ tsá² coon¹³ ngú¹ taain²¹² tsá². ²⁹ 'In tsá² 'in líi¹i tsá² Israel la

jai² líi¹ la joon coon¹³ 'e 'i¹-tsi. Joon 'e circuncisión la jai² li la li coon²¹ to² gajmaa¹ a 'in Espíritu Tyá² tya' Dios coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² jon'on 'e loo²¹ itá² tsá² do la to² tyu² ley. Joon 'in líi¹ circuncisión la jai' jon' wa' 'ii²¹ tsá² 'ii pe Dios 'in 'ii²¹ 'ii.

3

¹ Wana la joon, ¿'ee to² 'e jmaai¹ wa'a líi¹ tsá² tsá² Israel si 'ee to² 'i³ 'ee wa'a líi¹ tsá² lí² circuncisión? ² 'Aa¹ mo 'íi³ to² líi² na joon tya' láai² 'iin¹³. Nifu gacwo¹ o Dios 'in tsá² Israel do 'e júu³ tyá² tya'a. ³ ¿'Ee líi² u? Wa mo jo gajai² galíi² 'in líi¹³ 'in tsá² do, ¿ti líi² u 'e coon¹³ la joon jo iuntsiin¹ Dios 'e júu³ ga'íi² do? ⁴ ¡Jo lí² la joon! Tsu Dios ijmaa¹ la la jai² xafiin¹³ jilee²¹ mo tsá² tajúu³. Tsu ni jí² tya' Dios jin² in:

Ijin² in tsá² 'e jai² jilaa²¹ 'e nigafaa¹³ a, joon mi jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyi' icwo¹ 'ii¹ u 'in tyú¹.

⁵ Pe wana tsaa² tyi' jmaa¹ i to² 'e 'ee¹ 'e 'e jmo¹ o Dios 'ii²¹ røø²¹, ¿ti jon' 'e gó² jmo¹ o Dios mi 'e² 'e jna' wúu¹? ('E fo³ oo jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá².) ⁶ ¡Jo lí² la joon! Tsu wana lí² jmá¹ Dios 'e gó², ¿xiiala lí² jmá¹ 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹ in juncwii²¹?

⁷ Joon wana júu³ tajuu²¹ tyiia jmaa¹ i to² 'e jmo¹ o 'ya² gi 'e jai² tya' Dios, ¿'ee lí¹ 'óo³ gi tsaa²? ⁸ Wa li la joon, ¿'ee lí¹ jo jmo²¹ o 'e gó² tsu coon¹³ la joon 'e lifee¹ gi 'e tyú²? 'Inlíi¹³ 'in 'iin²¹² in jmá¹ 'e gó² tyi' i 'e jin² o 'e la joon 'é² jna'. Pe tíi² mo 'in tsá² do 'ii²¹ 'e wúu¹ ini².

Jilee²¹ o' røø² na' tsaa²

⁹ ¿'Ee líi² u? ¿Ti tyú¹ gi tyijna' 'e líi¹ na' tsá² Israel lagi 'in catyaa¹ do? ¡Jo lí¹ la joon! Tsu røø² na' tsaa² la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo seen²¹ Israel. 'E coon¹³ la joon tyu² tsaa² to² jilee²¹ tsá². ¹⁰ Joon ni jí² tya' Dios jin² in: Jo 'in seen²¹ 'in tyú¹ tyani Dios jiin¹³ jaain²¹ jo seen.

¹¹ Jo 'in seen²¹ 'in 'øø¹ i²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo seen²¹ 'in 'naa¹ i Dios.

¹² Jilee²¹ mo ningalín² li' caai²¹. Jo 'ee to² 'iin³ jiin¹³ jaain²¹.

Jo 'in seen²¹ 'in jmá¹ a 'e tyú², jiin¹³ jaain²¹ jo¹ seen²¹.

¹³ 'E júu³ 'e 'woo²¹ 'oo² o li la li 'e jmá¹ 'e 'woo²¹ coon²¹ 'aa¹ tya' líi²¹² 'e sinó¹.

Joon coon¹³ ni sii¹³ i jmo¹ o júu³ tajuu²¹. Joon lawa 'ootyí² tya' mi²¹ taa¹³ a 'oo² o.

¹⁴ Jmaa¹³ júu³ 'laa²¹ coon¹³ júu³ tsii²¹² wúu¹ 'yee¹ 'oo² o.

¹⁵ Coon¹³ jon¹ on tí² to² 'iin²¹² in jngaa¹³ i tsaruu²¹ i.

¹⁶ Doñixiia' tsalín² 'in tsá² do jmai² mi¹³ mo coon¹³ 'e gó².

¹⁷ Joon 'e fu¹ 'e ngí¹ tsá² 'e tyú² jo mo galicwii¹ 'in tsá² do.

¹⁸ Jo 'ee 'i¹-tsi wa' un'goo²¹ o Dios.

¹⁹ Joon né² o 'e jilaa²¹ 'e jin² 'e ley 'e sá² la mo jéei¹, jin² o tya' 'in tsá² 'in tí² i jmá¹ 'e ley do. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹ gi cwáain¹ tya' tsaa² tya'a. Joon coon¹³ la joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ tí² i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a. ²⁰ Tsu Dios jo untyú¹ jiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ a la to² tyu² ley do. 'E ley do jmaa¹ i to² jiin¹³ 'e liné² o 'e niga'na² a tsaa².

Jmaa¹ a Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi² tsá²

²¹ Pe nano né² o' xiiala lí² untyú¹ Dios tsá² jo 'ee unji² 'e ley do. Joon 'e jí² 'e taa¹³ ley do joon 'e jí² gajmaa¹ a 'in tsá² gacwo² 'e júu³ tya' Dios la mo jéei¹ faa²¹ o cwáain¹ tya' 'elo. ²² La lo lí² untyú¹ Dios jilee²¹ tsá² 'in jai² líi². Untyú¹ mo Dios jilee²¹ 'in jai² líi² 'e gajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tya'a. Joon jilee²¹ mo coon²¹ røø²¹ líi¹ la jaain²¹ la jaain²¹, ²³ tsu jilee²¹ mo niga'nóo² o tsaa² joon jiin¹³ jaain²¹ wa galíi¹ la 'iin²¹² in Dios. ²⁴ Pe Dios untyú¹ tsá² coon¹³ 'e fee¹-tsi, jo 'ee gajmaa¹ a tsá², tsu jmo¹ o Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo Jesús 'wii²¹² tya'a. ²⁵ Joon Dios gacwo¹ i Cristo lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² mo gajúun² in. Joon mo jai² líi² tsá² Cristo 'ii² mo to² 'e fa¹ do. Joon coon¹³ la joon ga'e² e Dios tsá² 'e xafiin¹³ 'wó¹-tsi coon¹³ 'e tsaa² ga'nóo² o tsá² la mo jéei¹ røø²¹ 'ii²¹ tya'a. ²⁶ 'E² e tsá² jon 'e røø²¹ 'ii²¹ tya' Dios nano joon røø²¹ 'ii²¹ tya'a ciin²¹ gi mi untyú¹ tsá² 'in jai² líi² Jesús.

²⁷ Wa lí¹ la joon, ¿ti lí² jmo²¹ o' jloo³ 'e tyú¹ na? Jo lí¹ i la joon. Tsu jo mo gali¹ 'i 'e tyú¹ na' tsu 'wii¹³ gajmo²¹ o' jiin¹³ la to² tyu² ley do, inlii¹ o' jmo²¹ o' 'e tyú¹ na' tsu 'wii¹³ ja² mo galíi² na' Jesucristo. ²⁸ Coon¹³ la joon né² o' 'e untyú¹ Dios tsá² tsu 'wii¹³ 'e jai² líi² tsá² jo cwáain¹ cón² Dios wa nigajmaa¹ a la to² tyu² ley.

²⁹ ¿Ti líi¹ Dios Jmii²¹ jiin¹³ Dios tya' tsá² Israel? ¿Ti jon' líi¹ mo jon Dios tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel? Tyá² né² e' 'e 'ii-ó líi¹ i Dios tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel ³⁰ tsu jiin¹³ jaan²¹ mo Dios seen²¹. Joon untyú¹ Dios 'in líi¹ lí² circuncisión tsu 'wii¹³ jai² líi² joon untyú¹ mo jon 'in jo líi¹ 'e lí² do tsu 'wii¹³ jai² líi². ³¹ Wa li la joon, ¿ti jo jmo²¹ o' coon¹³ 'e jai² líi² na' 'e jo 'ee to² 'i³ gi 'e ley do? ¡'Esa la joon! Lí¹ cii¹³ i jmo²¹ o'. Jmo²¹ o' 'e iuntsiin¹ tsá² 'e jin² 'e ley do.

4

Xiiala gauntyú¹ Dios Abraham

¹ ¿'Ee ifá³ a' cwáain¹ tya' líi²¹² tsá² fee¹ i tyi' Abraham? ² Tsu wana gauntyú¹ Dios Jmii²¹ Abraham tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹ a lí² i

jmáa¹ Abraham 'e unjløøi¹³ 'ña'a. Pe jo li² unjløøi¹ 'ña'a tyani Dios. ³ Pe ni j² tya' Dios jin²in: "Ja²mo galíi² Abraham Dios, joon coon¹³ la joon gauntyú¹mo Dios 'ii."

⁴ Tsu mo jmoo¹o tsá² to² 'in fi²¹² do jo cí¹ 'e lee¹³ tsá² do lawa¹ 'e yaai¹-tsi pe lawa¹ 'e røø²¹. ⁵ Pe wana jai² líi² tsá² Dios, 'in untyúu¹ 'in røø²¹ tsaa², joon jo 'ee gajmaa¹ 'in tsá² do, pe coon¹³ 'e jai² líi² 'in tsá² do untyú¹mo Dios Jmii²¹ 'ii. ⁶ Joon 'lii²¹² David gajin² in xiiala jløøi¹³ 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios Jmii²¹ jmaa¹³ coon¹³ 'e jai² líi² jo 'e cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹ 'in tsá² do. ⁷ Tsu David do gajin²in:

Jløø¹³ mo jileei²¹ 'in nigajmaa¹ a Dios fee¹-tsi 'wii¹³ tsaa² tya'a. Joon niga'in¹-mo-tsi 'e niga'láa² 'ido.

⁸ Jløø¹³ mo jon 'in tsá² do 'in jo cwáain¹ cón² Dios tsaa² tya'a.

⁹ Jo gacwó² Dios 'e lijløøi¹³ jii¹³ 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do pe nigacwó² tya' 'in jo líi¹ 'e li² do jon. Pe gafaa^{13a} 'e nigauntyú¹ Dios Abraham tsu 'wii¹³ jai² galíi². ¹⁰ Pe né²o' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham la nã'gi 'e ga'ii²¹ Abraham 'e li² circuncisión do. ¹¹ Joon tsu 'wii¹³ gaja²mo galíi² Abraham Dios gacwo¹o Abraham 'e li² do 'e li la li coon²¹ sello 'e nigauntyú¹ Dios 'ii xafiin¹³ jo galí¹ 'e li² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ 'e líi²in Abraham 'in jmi²¹ jon tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹ la jo mo ga'ii²¹ 'e li² circuncisión do. La joon jon li² untyú¹ Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi². ¹² Líi¹mo Abraham jmi²¹ tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do. Pe jon'on tya' 'in tsá² do 'in ga'ii²¹ jii¹³ 'e li² do tya' cuerpo tya'a pe tya' 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² do la joon jon ja²mo líi² la jai² galíi² 'lii²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham la nã'gi ga'ii²¹ 'e li² circuncisión do.

'Ii²¹mo tsá² 'e júu³ ga'ii² Dios coon¹³ 'e jai² líi²

¹³ Joon Dios ga'ii² júu³ tya' 'lii²¹² Abraham coon¹³ jún² tya'a i'ii²¹mo 'e juncwii²¹ lo lawa coon²¹ 'e gatíi² tya'a. Pe jo ga'ii² Dios 'e júu³ do tya' Abraham tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ Abraham nuu¹³un 'e ley do, pe ga'ii²¹mo Dios Abraham 'e tyá² tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi². ¹⁴ Joon wana jii¹³ 'in tsá² 'in nigajmaa¹ a nuu¹³un 'e ley do i'ii²¹ 'e júu³ jai² ga'ii² Dios jo 'ee to² 'i³ 'e jai² líi² tsá² joon 'ee júu³ jai² do 'e ga'ii² Dios Jmii²¹ jo 'ee to² tí². ¹⁵ Tsu 'e ley do jmoo¹-o jii¹³ 'e 'e² Dios tsá² wúu¹; pe mo jo ley sá² jo li² láa² tsá² tya' ley.

¹⁶ Joon coon¹³ la joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ ga'ii² Dios coon¹³ 'e jai² líi², lawa coon²¹ 'e yaai¹-tsi Dios 'e jo jnaa¹ tsá²; 'e coon¹³ la joon ili² tya' jileei²¹ jún² tya' 'lii²¹² Abraham. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ jai² do jon' jii¹³ tya' 'in

jmoo¹o nuu¹³un 'e ley do, tya'a jon 'in jai² líi² la nigajai² galíi² Abraham do, 'in líi¹ tya' jmi²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² tyani Dios 'in jai² galíi² 'ii. ¹⁷ La gajin² Dios sii²¹ Abraham do mo gajin²in: "Gajmé¹na 'nu ilíin²un jmi²¹ tsá² fúui¹." Joon Dios do cwó²o juncwii²¹ tya' 'in najúin¹ joon jmáa¹ a lisá² li jo 'e mo lisá² la mo jeei¹.

¹⁸ Jo cu²-tsi Abraham coon¹³ Dios. Joon xafiin¹³ nasuun¹mo 'e liseein²¹ yuun²¹ tya'a jo¹o galíi² júu³ jai² ga'ii² Dios tya'a, joon coon¹³ la joon galíi¹ "jmi²¹ tsá² fúui¹", jii¹³ la gajin² Dios: "Jii¹³ la tí² núu¹ la joon ili² tí² jún² tyi¹." ¹⁹ Pe xafiin¹³ xuu¹ 'ná'gi tsin¹ coon²¹ ciein¹³ jii²¹ jo gatuu²¹ 'e jai² líi² mo ga'ii²-tsi xiiati jii²¹ ningóo¹ 'ña'a coon¹³ tsam² tya'a Sara do 'in nasuun¹mo 'e caan²¹ in yuun²¹. ²⁰ Jo gacu²-tsi Abraham do jon'gi wa' jo jai² galíi² 'e júu³ jai² 'e ga'ii² Dios tya'a. Jii¹³ jai²gi galíi² jo cu²-tsi. Joon gaun'goo²¹ 'ido Dios. ²¹ Joon jo¹ galíi² Abraham 'e li² untsiin¹ Dios 'e júu³ jai² ga'ii² do. ²² Tsu 'wii¹³ joon gauntyú¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi².

²³ Joon gataan¹an Dios ni jí² 'e nigauntyúu¹ Abraham jon' jii¹³ 'wii¹³ tya' Abraham do, ²⁴ pe gataan¹o ni jí² 'wii¹³ tyijna' jon. Tsu untyúu¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, 'in nigajmaa¹ a jii¹³ 'ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'lii²¹². ²⁵ Tsu Dios gacwóo¹ Jesús ijúun¹in ity² tsaa² tyi' joon gajmaa¹ a jii¹³ 'ido tún¹ 'e li² jmaa¹ 'e liseen²¹na' tyá² tyaní¹.

5

Wana jai² líi²na' jo 'e tsaa² røø²¹na'

¹ Joon la joon tsu 'wii¹³ nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi²na' cwosaan²¹o' tyá² tyaní¹ 'wii¹³ 'e nigajmaa¹ a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi'. ² Tsu coon¹³ 'e jai² galíi²na' niga'ii²¹na' 'e fee¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo tyijna'. Joon jmoo²¹o' jløø¹³na' siján³an' i'ii¹³na' 'e ya²gi tya' Dios. ³ Pe jon' jii¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon¹³ 'e wúu¹ nee²¹en' tsu nee²¹o' 'e nee²¹en' wúu¹ 'e 'e² 'e jna' 'e jmoo²¹o' taa²¹a'. ⁴ Joon 'e jmó²o' taa²¹a do jmoo¹o' júu³ 'e nali¹. Joon 'e gali¹ joon tsáa¹mo-tsi 'e li² jmá¹ Dios 'e júu³ ga'ii² do. ⁵ Joon jo fa'ii²¹ líi¹na' coon¹³ 'e tsáai¹-tsi tsu Dios nigacwo¹o' jna' Espíritu Tyá² tya'a, joon 'in Espíritu Tyá² do 'e² 'e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² do lí²-i 'iin²¹²mo' tsá² la 'iin²¹²in Dios tsá².

⁶ Tsu la 'ii²¹² jo lí² jmó²na' tiin¹³na' yiaa', 'in Cristo do, mo gatí² 'ii²¹, gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó². ⁷ 'Aai¹ tyán¹ to² wa'a júuin² tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹ xafiin¹³ 'in tyú²mo 'in júuin² do. Li cón² jo ngáa¹mo

wa 'áa¹mo tyúí¹ 'in 'ná¹ júin¹ do iliseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in lí² júuin² cwáain¹ tya¹ 'in tyúí¹ do. ⁸ Pe Dios, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'e²e jna¹ xiiala 'iin²¹²in jna¹ gacwoo¹o júin¹ Cristo 'wii²¹² tyi¹ xafiin¹³ tsá² røøi²¹ tsaa² jna¹. ⁹ Joon nano, nigauntyú¹mo Dios jna¹ coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyi¹ mo gajúun²in. Joon coon²¹ 'ii¹³gi líi²na¹ iláa¹i jna¹ 'e wúu¹ li tséi¹ 'wii²¹² tya¹a. ¹⁰ Tsu wana gajmaa¹a Dios 'e seen²¹na¹ tyú² coon¹³on la 'ii²¹² 'eei²na¹ 'ii coon¹³ no gajúun²in Joon¹³on; coon²¹ 'ii¹³gi líi²na¹ 'ijmáa¹a tiin¹³na¹ coon¹³ 'e seen²¹in tsu nano seen²¹na¹ tyú² coon¹³on. ¹¹ Pe jon¹ jiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹o 'jløø¹³na¹ coon¹³ Dios 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Ña¹ñu¹'u¹ Jesucristo 'wii²¹² tyi¹, tsu 'wii¹³ Cristo saan²¹na¹ tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹.

Adán coon¹³ Cristo

¹² Joon ga¹² tsaa² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e galáa¹a jaain²¹ tsá² joon júun²mo tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² do 'e ga¹² juncwii²¹. Joon coon¹³ la joon 'ná¹ júun²mo jileei²¹ tsá² tsu jilee²¹mo niga¹noo¹o tsaa². ¹³ La nu¹'gi 'e lisá² ley niga¹noo¹o tsá² tsaa² xafiin¹³ jo gacón² Dios cwáain¹ mo jo ley mo sá². ¹⁴ Pe ca ga¹noo¹o Adán do tsaa² ca gacwo¹ Dios Moisés 'e ley do gajúun²mo 'in niga¹noo¹o tsaa² xafiin¹³ jo ga¹láa¹a la ga¹láa¹ Adán do. Joon mo 'øøi²¹tsi tsá² 'e gajmaa¹a Adán do coon¹³ la jon lí² 'øøi²¹tsi 'ee 'ná¹ jmáa¹a Cristo, 'in ijó¹ ciiin²¹gi.

¹⁵ Pe 'e cwó² Dios tsá² 'yaai¹-tsi jo li la li 'e tsaa² ga¹noo¹o Adán. Tsu coon¹³ coon²¹ tsaa² do, 'e ga¹noo¹o jaain²¹ tsá², fúu¹mo tsá² gajúin¹. Pe 'e nigacwoo¹ Dios 'e tiin¹³ tsá², jo 'ee 'laa¹³ tyiin¹, 'wii¹³ jaain²¹, Jesucristo, fee¹'gi lagi 'e tsaa² do, joon tyu²-u tya¹ tsá² fúui¹. ¹⁶ 'E tsaa² do tya¹ jaain²¹ tsá² jo li la li 'e jmoo¹o Dios tiin¹³na¹. Tsu coon¹³ 'e coon²¹ tsaa² do galisá² 'ii²¹ tya¹ tsá² fúui¹. Pe coon¹³ 'e jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá², xafiin¹³ láai¹ tsaa² ga¹noo¹o tsá² iuntyú¹mo Dios 'ii jo 'e 'laa¹³ 'ná¹. ¹⁷ Galí² ijúun²in tsá² 'wii¹³ tya¹ tsaa² tya¹ jaain²¹ tsá². Pe coon²¹ 'ii¹³ 'líi¹gi tya¹ 'in untyú¹ Dios, jo 'ee 'laa¹³ 'ná¹, líi² tyu²-u to² 'e juncwii²¹ múui² 'wii²¹² tya¹ 'in tsá² jaain²¹ 'in sii²¹ Jesucristo.

¹⁸ Coon¹³ cwáain¹ tya¹ Adán do galisá² 'ii²¹ tya¹ tsá² fúui¹ 'wii¹³ tsaa² tya¹ jaain²¹ tsá² do. Pe cwáain¹ tya¹ Jesucristo do gauntyú¹mo Dios jileei²¹ 'wii¹³ 'e tyú²-u gajmaa¹ 'in tsá² jaain²¹ do. ¹⁹ 'øøi²¹tsi tsá², 'e coon¹³ 'e jo gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá², fúu¹mo ga¹noo¹o tsaa² pe la joon jon 'e gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá² joon galí² 'e tyú¹mo fúui¹ tyani Dios.

²⁰ Joon 'e ley do 'e gajó² 'e lifee¹gi tsaa² tya¹ tsá². Pe li gangaláai¹gi tsaa² tya¹ tsá² 'e feei¹-tsi Dios galifee¹gi jon. ²¹ Galí²-i la joon 'e la gajúun² tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² ga¹noo¹o

'e feei¹-tsi Dios lí²-i jmá¹ tsá² tyú² tyani¹i joon cwo¹o jna¹ coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ cwáain¹ tya¹ Ña¹ñu¹'u¹ Jesucristo.

6

Na¹líi²¹²mo¹ wa¹ 'naa²¹gi¹ tsaa² pe jiin¹o¹ coon¹³ Cristo

¹ ¿'Ee ijmo²¹o¹ jon? ¿Ti¹ 'naa²¹gi¹ tsaa² 'e coon¹³ la joon lí² 'e¹ Dios jna¹ xiiala fee¹-tsi tyi¹? ² ¡'Esa la joon! Tsu na¹líi²¹²mo¹ wa¹ 'naa²¹gi¹ tsaa². Joon wa la joon jo líi¹'gi¹ sáan¹³an¹ 'noo²¹o¹ tsaa². ³ ¿Ti¹ jo ñi² 'naa¹ 'e jile¹'e¹ gasaa²¹na¹ jmi²¹ 'e ilicaan²¹na¹ coon¹³ Cristo Jesús, mo gasaa²¹na¹ jmi²¹ lawa¹ 'e gajuun²¹mo¹ coon¹³on? ⁴ Lawa ga¹'á¹mo¹ caan²¹mo¹ coon¹³ Cristo joon na¹líi²¹²mo¹. Joon coon¹³ la joon lí²-i jiin¹'i tún¹ 'e lisáan¹³an¹ coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Tsu coon¹³ la joon gajjin¹in Cristo jee²¹² 'líi²¹² coon¹³ 'ii²¹ 'ya²gi¹ tya¹ Ñu¹'u¹.

⁵ Tsu wana uncaan²¹na¹ coon¹³ Cristo mo gajúun²in; la joon jon uncaan²¹na¹ coon¹³on mo gajjin¹in. ⁶ Tsu nee²¹o¹ 'e mo gajúin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ jna¹o¹ 'e líi¹na¹ lawa mo jéei¹ gajúun²mo¹ jon coon¹³on tsaa¹ crúu¹³ do. Joon coon¹³ la joon lí² 'iin² 'e líi¹na¹ tsá² 'in ngii¹ to² 'noo¹o tsaa². Joon jo líi¹'gi¹ tsa¹leei¹³ jmoo²¹o¹ nuu¹³'u¹ jiin¹³ la to² tyu² tsaa² 'e gó². ⁷ Tsu 'líi²¹² jo lí²'gi¹ 'noo¹o tsaa². ⁸ Wa mo¹o gajúun²na¹ coon¹³ Cristo tsaa¹mo¹-tsi¹ isaan²¹o¹ coon¹³on, ⁹ tsu nee²¹o¹ 'e mo ngayuu¹³ gajjin¹³ Cristo jee²¹³ 'líi²¹² do coonti jo jmi²¹² wa¹ 'a júuin¹gi tún¹. Jo lí²'gi¹ tyu² 'mo¹ to² 'ii. ¹⁰ Tsu mo gajúin¹ Cristo, cafu gajúun²in cwáain¹ tya¹ tsaa², pe nano la seen²¹mo seen²¹ tya¹ Dios. ¹¹ La joon jon 'naa¹ cwoli¹'naa¹ 'e 'líi²¹²naa¹ wa¹ 'noo¹'gi¹ tsaa² pe cwoseen²¹naa¹ jiin¹'iin¹ tya¹ Dios sicaan²¹naa¹ coon¹³ Ña¹ñu¹'u¹ Cristo Jesús.

¹² Tsu 'wii¹³ joon jo cwo²naa¹ yaanaa¹ 'e tyu² tsaa² to² 'naa¹ 'e jo jmaa²aa¹ nuu¹³un jilaa²¹ 'e gó² 'e soon²¹in ngú¹ taan²¹²naa¹. ¹³ Jo cwoo²oo¹ ngú¹ taan²¹²naa¹, jiin¹³ xu, wa¹ 'noo¹'gi¹ tsaa². Li¹ cii¹³ jmaa²aa¹. Cwoo²oo¹ ngú¹ taan²¹²naa¹ Dios lawa tsá² 'in ni¹jin¹ joon gajjin¹in tún¹. Cwo¹'naa¹ yaanaa¹ Dios 'e jmaa²aa¹ 'e tyu². ¹⁴ Tsu 'e tsaa² do jo lí²'gi¹ tyu² to² 'naa¹. Joon jo líi¹'naa¹ tsá² 'in 'ná² jmá¹ 'e ley dó², pe líi¹'naa¹ tsá² 'in ga¹'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya¹ Dios.

Júu³ cwáain¹ tya¹ 'in tyu² to² jna¹

¹⁵ ¿'Ee líi²naa¹? ¿Ti¹ 'naa²¹gi¹ tsaa² tsu 'wii¹³ líi¹'naa¹ tsá² 'in jo 'ná² jmoo²¹gi¹ 'e ley do pe líi¹'naa¹ tsá² 'in niga¹'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya¹ Dios? ¡'Esa la joon! ¹⁶ Tsu tyú² ñi² 'naa¹, wa cwó² tsá² yaai, 'e jmáa¹a to² tya¹ jaain²¹ ñi¹'fii²¹² tsá² 'e jmáa¹a nuu¹³un, líi¹'i tsá² tya¹ 'in ñi¹'fii²¹² do. Joon 'ná² jmáa¹a nuu¹³un to² tyu² 'ido.

coon²¹ ley tya' 'e gó² 'e 'yu ngú¹ taan²¹² na 'e tya'² to² jna 'e joon jo cwó² láai² jna.

²⁴ ṙtsá² 'in fúu² 'áai¹ jna! 'z'lin 'in iláa¹ jna coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹² na ijmáa¹ a ijúun² na? ²⁵ 'Ña'a Dios Jmii²¹ lí² láai¹ jna coon¹³ 'e gajmaa¹ a 'Ña'ñu¹u Jesucristo 'wii²¹² tyi'. jMaa¹³mo Dios! Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹² na jmáa³aa 'e ley tya' Dios do tya'²u jna to² pe coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹² na líi¹na tsaleei¹³ tya' 'e ley tya' 'e gó² 'e 'yu ngú¹ taan²¹² na.

8

Xiiala lí¹ 'e juncwii²¹ cwó² Espiritu Tyá² tya' Dios Jmii²¹

¹ Joon nano jo jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús, 'in jo ngi¹ to² jmoo¹o 'e 'yaa¹-tsi ngú¹ taain²¹² pe jmoo¹-o 'e 'yaa¹-tsi 'in Espiritu Tyá² tya' Dios. ² Joon 'e ley tya' 'in Espiritu Tyá² do 'in gacwo² jna juncwii²¹ 'e sicaain²¹ na coon¹³ Cristo Jesús nigaláai¹ jna tya' 'e ley tya' 'e gó² do joon wa'a 'e ná¹ júnun²na. ³ Tsu Dios gajmaa¹ a coon¹³ Cristo do jilaa²¹ 'e jo lí² jmáa¹ 'e ley tya' Moisés jiin¹³ coon²¹ jmii²¹². Tsu 'e ngú¹ taan²¹² na do gajmaa¹ a la wa'a jo 'ee 'ii²¹ galisá² tya' 'e ley do 'e untsiin¹ in. Pe Dios gasii¹ 'in Joon¹on 'e tsá¹ lí² ngú¹ taan²¹² na 'e gacwó¹ 'i'na lawa coon²¹ fa¹ 'e tyi² tsaa² tya' tsá². Joon coon¹³ la joon gajmaa¹ a 'ii²¹ tya' tsaa² 'e 'yu ngú¹ taan²¹² na. ⁴ La lo gajmaa¹ a 'e coon¹³ la joon lí² jmoo²¹o jilaa²¹ 'e tyá² jiin¹³ la to² tya'² ley do, jo ná² ngi²gi¹ to² tya'² 'e ngú¹ taan²¹² na pe lí² ngii²¹ jiin¹³ la 'iin²¹² in 'in Espiritu Tyá² do.

⁵ Joon 'in tsá² 'in ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la to² tya'² ngú¹ taan²¹² in, cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹² in do. Joon 'in ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹² in Espiritu Tyá² do 'i¹-tsi jiin¹³ tya' 'in Espiritu do. ⁶ Joon wa ngi¹ tsá² cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹² in jmaai¹³ jiin¹³ 'e júnun² mo pe wa 'i¹-tsi tsá² jiin¹³ tya' 'in Espiritu Tyá² do jmaai¹³ 'e seen²¹ mo tsá² joon sí¹i¹ tyá²-tsi tsá² tyani Dios. ⁷ Joon jileei²¹ 'in ngi¹ cu²-tsi do lawa'a 'e¹mo Dios tsu jo 'iin²¹² in jon'gi cwó¹ 'i'na wa'a tya'²u ley do to² 'ii. ⁸ Tsu 'wii¹³ joon, 'in ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la to² tya'² ngú¹ taan²¹² in jo lí² jmáa¹ a la 'yaa¹-tsi Dios.

⁹ Pe 'naa' jo ngi²ii¹ to² jmoo²oo' jiin¹³ 'e 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹² naa', pe 'e 'yaa¹-tsi 'in Espiritu Tyá² do. Tsu 'in Espiritu Tyá² do 'e 'yuu¹mo ngú¹ taan²¹² naa'. Joon wana jo 'yuu¹ 'in Espiritu Tyá² do ngú¹ taan²¹² in tsá² jo líi¹ 'in tsá² do tsá² tya' Cristo. ¹⁰ Pe wana 'yuu¹ Cristo ngú¹ taan²¹² naa', 'in alma tyi'naa' jiin¹o tsu nigauntyú¹mo Dios 'naa' xufiin¹³ ngú¹ taan²¹² naa' ná¹ ijúun² in 'wii¹³ tya' tsaa². ¹¹ Joon wana 'in Espiritu Tyá²

tya' 'in nigajmaa¹ a jiin¹ Cristo Jesús jee²¹² 'líi²¹² 'yuu¹ jee²¹² 'naa', la joon jon 'in Dios do 'in gajmaa¹ a jiin¹ Jesús ijmáa¹ a jiin¹ jon cuerpos tyi' 'e ná¹ júnun² in. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu tya' Dios 'in 'yuu¹ jee²¹² 'naa' ijmáa¹ a jiin¹ 'naa'.

¹² Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u, jo tí²na' ngi²i to² tya'² ngú¹ taan²¹² na. ¹³ Tsu wana ngi²ii¹ jiin¹³ la to² tya'² ngú¹ taan²¹² naa', ná¹ júnun² naa'; pe wana coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá² do jmoo²oo' 'e lawa'a 'e júnun² mo ngú¹ taan²¹² naa'. Joon jo jmoo²¹gi¹ la to² tya'²u 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹ naa'.

¹⁴ Jileei²¹ 'in 'e² 'in Espiritu tya' Dios xiiala 'ná¹ ngi¹ líi¹ jónon¹ Dios. ¹⁵ Tsu 'in Espiritu 'in niga¹ii¹³naa' jo líi¹ la líi¹ espíritu 'in tya'² to² 'ii³ 'naa', 'in lí² jmá¹ 'goo²oo'. In Espiritu 'in niga¹ii¹³naa' nigajmee¹ jna jónon¹ Dios. Joon coon¹³ 'in Espiritu do fee¹³na' Dios: "Ñu¹u". ¹⁶ Joon 'in Espiritu do røø² síi¹ coon¹³ espíritu tyi' 'e líi¹na' jónon¹ Dios. ¹⁷ Joon ilíin²na' jónon¹ in 'ii¹³na' 'e tí²na' jiin¹³ la júu³ ga¹ii² Dios tyijna'. Caan²¹ mo coon¹³ Cristo 'ii¹³na' 'e tí²na' do. Tsu mo nee²¹en' wúu¹ caan²¹ mo coon¹³ Cristo la joon jon 'ii¹³na' caan²¹ mo coon¹³on 'e 'ya²gi tya'a.

¹⁸ Tsu líi²na' 'e wúu¹ nee²¹e' nano jo 'ee to² tí² mi unciin² 'e wúu¹ do coon¹³ 'e 'ya²gi ijnee²¹ tyijna' mi lichii²¹gi¹xu. ¹⁹ Tsu la tøø² juncwii²¹ sijáan¹an 'áa¹mo ca mi tí² 'ii²¹ icwó² Dios jónon¹ jilaa²¹ 'e tí²i. ²⁰ Tsu 'e juncwii²¹ lo gali¹ 'e jo 'ee to² 'ii³-in. Gali²-i la joon jon' wa'a gali¹ii²¹in 'e fu juncwii²¹ la joon, pe tsu 'wii¹³ la joon gali¹ii²¹in Dios Jmii²¹. Joon sijáan¹an ca mi lí sí²i. ²¹ 'E juncwii²¹ lo sijáan¹an ca mi láai² 'e gó² sjiiii¹³ tya' a joon lí² 'ii²¹ 'e 'ya²gi 'e siláa² la siláa² jónon¹ Dios. ²² Joon ca jmii²¹² no jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios 'oon²on. 'Oon²on la 'oon²on tsam² mi lí cuu²¹ tya' a iliseein²¹ jónon¹on. ²³ Joon jiin¹³ 'e gajmaa¹ a Dios do 'oon²on pe jna' jon 'ón²on' xufiin¹³ niga¹ii¹³na' 'in Espiritu Tyá² do lawa coon²¹ 'e tsáai¹ tsi' 'ii¹³na' jilaa²¹. 'Ón²on' 'áai¹ joon siján³an' ca mi líin¹na' jónon¹ Dios 'in 'in gacwaan¹³ in. Joon coon¹³ la joon 'e ngú¹ taan²¹² na' ilí² siláa² tsu natiin¹³na' coon¹³ 'e sján³an'. Pe wana jøø² tsá² 'e sjáan¹an joon jo sijáan¹gi. Tsu wana 'e jøø² tsá² jo 'ná² sjáan¹an. ²⁵ Pe wana jo jøø² 'e sján³a' ná¹ jon²du' coon²¹ tún².

²⁶ Coon¹³ la joon jon 'in Espiritu Tyá² do tya' Dios uncoon¹³ jna' coon¹³ jilaa²¹ wa jo pí³-tsi'. Tsu jo ne²na' faa¹³ júu³ tya² jiin¹³ la tíi² jna'. Pe 'in Espiritu Tyá² do mi¹i tyani Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e saai¹-tsi 'e jo lí² faa²¹a coon¹³ jmí¹ tya' tsá². ²⁷ Joon Dios, 'in ñ² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², ñ²o 'e 'iin²¹² in jin²in 'in Espiritu Tyá² do tsu 'wii¹³ 'in Espiritu do

mii¹; 'wii²¹² tya' 'in cwii¹in Dios jiiⁿ1³ la 'i¹-tsi Dios.

Li¹'i' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo

²⁸ T_{SU} né²o' 'e jilaa²¹ 'e tsangii²na' gajmaa¹a Dios 'e sá² 'e tyá² tya' 'in 'iin²¹²in 'ii, 'e tyá²-u tya' 'in gatø¹² Dios iuntsiin¹ jiiⁿ1³ la 'iin²¹²in. ²⁹ T_{SU} 'in galicwii¹in Dios la mo jeei¹, 'ii jon nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wiin²¹² wa'a ilii²in la líi¹ Joon¹on, 'e coon¹³ la joon 'in Joon¹on do ilii²in 'in feei¹gi jee²¹² 'in ruu²¹ fúu¹ do. ³⁰ Joon 'in nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wii²¹², gatø¹o jon; joon 'in nigatø¹²ø, nigauntyú¹mo jon; joon 'in nigauntyú¹ Dios, 'ii jon gacwo¹ Dios ilii²in la líi¹ Joon¹on do.

³¹ ¿'Ee jon 'e faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? Wana 'i¹-tsi Dios 'e tyá² tyi', jo 'ee cwáain¹ tyi' wa 'ei¹ tsá² jna'. ³² T_{SU} wana jo¹ gasáai¹ Dios Joon¹on pe gajaan²¹mo Joon¹on 'wii²¹² tyijna', ¿ti jo cwo¹ Dios jna' jilaa²¹ caan²¹mo coon¹³ Joon¹on? ³³ ¿'lin lí² cwo²o tsaa² 'in nigatyii¹³in Dios? T_{SU} Dios 'in niga'ii²¹ 'ii. ³⁴ ¿'lin lí² pii²in lí² 'ii²¹? T_{SU} Cristo 'in nigajúin¹ 'wii²¹² tya'a. Joon 'ii-o gajiiⁿ1ⁱⁿ jee²¹² 'lii²¹² joon nana tyiin¹ lí² cwo²¹ Dios tsáa¹, mii¹; 'wii²¹² tyi'. ³⁵ ¿'lin jon lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna? ¿Ti lí² jmáa¹a 'e wúu¹ né²e' 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna', si lí² jmáa¹a 'e fa¹'3 sáan³an' 'ee 'e jo¹ 'iin²¹²gi Dios jna? La joon jon wa'a 'øøi¹ tsá² jna', si jún²na¹ 'oo² 'ee, si 'ná² sin¹in' 'ee, si toon²¹on' tóin¹ 'mó¹ 'ee, si ti lí² jó¹ 'mó¹ tyi' 'ee. ¿Ti lí² 'elo jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna? ³⁶ La gajin² ni jí² tya' Dios: 'Wii²¹² tyi' i sáan³an' tóin¹ 'mó¹ la coon²¹ jmi²¹²;

joon líi² tsá² 'e líi¹ jna' la líi¹ joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá².

³⁷ Pe coon¹³ jilaa²¹ 'elo, jna' líi¹na' tsá² 'in gali²; jo 'ee gali² tya'a. Gali¹'i' 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in nigali¹in²¹²in jna'. ³⁸ Joon tsáa¹mo-tsii¹ 'e jo sá² jiiⁿ1³ coon²¹ ilí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'; t_{SU} wa jún²na¹ si seen²¹na' 'ee jo lí². Jon' 'in ángeles si 'in tyu² to² 'ii 'ee; jon'gi 'e 'ii²¹ 'e sá² tya'a; 'e tsangii²na' no si itsangii²na' tsa^o2¹, 'yíia¹ 'ee; ³⁹ jon'gi 'e sá² fu níi³ si 'e sá² fu wóo¹ 'ee si jee²¹² coon²¹ 'e catyíia² 'e gajmaa¹a Dios jo lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna' lagi 'e²e jna' 'iin²¹²in jna' mo gasii¹in Cristo Jesús Nã'ñu¹u.

9

Nigatyii¹³in Dios tsá² Israel

¹ Mi fo³oo 'ee fo³oo jmaí² 'e ja²mo la tíi² 'in líi¹ tsá² tya' Cristo. Jo jmoó³ jna júu³ tajuu²¹ t_{SU} 'in Espírítu Tyá² tya' Dios jmo²o jna júu³ coon¹³ 'e 'i¹-tsii¹ 'e ja²mo júu³ tyíia. ² Áa¹mo xuui²¹²-tsii¹ joon 'áa¹mo cu²-tsii¹ tya' tsá² góo³oo Israel. ³ Joon ca 'iin²¹²na 'e lín²na coon²¹ coon¹³ Cristo 'e pii²in Dios jna wa'a

lí² 'e tyá² tya' ruu²¹na tsagóo³oo. ⁴ T_{SU} 'in tsá² do líi¹ jún² tya' Israel joon Dios niga'ii²¹mo 'ido lawa joon¹on. Joon ga'í² Dios jee²¹² 'in tsá² do 'e cwá² coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a joon gajmaa¹a júu³ 'ee 'iin²¹²in jmáa¹a. 'In tsá² do ga'ii²¹ 'e ley tya' Moisés do, joongi xiiala lí² un'goo²¹ tsá² Dios. Ga'ii²¹mo jon jilaa²¹ júu³ 'e ga'ii²i Dios. ⁵ 'In tsá² lo líi¹ jún² tya' 'in tsacøi¹³ tyi' nifu, joon cwáain¹ tya' 'e ngú¹ taain²¹² tsá² Cristo gaa¹³in jee²¹² 'in tsá² do. Joon Cristo líi¹ Dios jon tyu²u to² jilaa²¹. Cwocwaa³mo coon²¹ tøø²mo. Amén.

⁶ Pe jo mo gaján² 'e júu³ ga'ii²i Dios tya' tsá² Israel wa jo mo gatsín¹. T_{SU} jileei²¹ 'in líi¹ jún² tya' Israel jo líi¹ la jai² tsá² Israel. ⁷ Joon jileei²¹ jún² tya' Abraham jo líi¹ jún² 'in la jai² t_{SU} Dios nigajin²in sii²¹; 'ii: "Jiiⁿ1³ coon¹³ Isaac do ilisá² jún² tyi'i." ⁸ 'øø²¹mo-tsi' coon¹³ 'e júu³ lo 'e galíi¹ tsá² jón¹ Dios jon' wa' cwáain¹ tyi' tsacøi¹³ tya'a. Xujoon, jiiⁿ1³ 'in tsá² do 'in 'ii²¹ 'e júu³ ga'ii²i Dios galíi¹ jún² tya'a. ⁹ T_{SU} 'e júu³ ga'ii²i Dios tya' Abraham gajin²in: "Mi cwá² 'ii²¹ joon, góo³oo, joon iliseein²¹ jaain²¹ jón¹ 'in Sara do."

¹⁰ Jon'on jiiⁿ1³ 'e no. T_{SU} 'in jón¹on gáí¹ tya' Rebeca do jaan²¹mo jmi²¹ seen²¹, 'in 'lii²¹² tsafeei¹³ tyi' Isaac do. ¹¹⁻¹³ Pe la jo mo seen²¹ moga¹ 'in xuui²¹² do jon'gi 'e mo gajmaa¹a jiiⁿ1³ xh, 'e gó² si 'e tyá² 'ee, gajin²in Dios sii²¹; Rebeca do: "In xuui²¹² tyi'i nifu ijmáa¹ la to² tyu² 'in xaai²¹gi do." Coon røø²¹ faa²¹a 'e júu³ lo la gafa²¹a júu³ tya¹ Dios 'ti lí² xiia²¹ 'e jin²in: "In²¹²na Jacob, pe 'e¹mo Esáu', jin² Dios. Coon¹³ la joon gali² 'e tíi² Dios tyii¹³in doñi¹in tsá² 'in tyii¹³in, jiiⁿ1³ la ga'í¹-tsi joon jo cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹a 'in tsá² do.

¹⁴ ¿'Ee faa¹³a' cwáain¹ tya' 'e júu³ lo? ¿Ti jmoó¹o Dios 'e gó²? 'i' Esa la joon! ¹⁵ T_{SU} Dios gajin²in gasii²¹; Moisés: "Ilifeei¹-tsii¹ tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²na jmáa³aa feei¹-tsii¹ tya'a, joon fúu² ilii²na 'in tsá² do 'in 'iin²¹²na lí²na la joon tya'a." ¹⁶ Joon coon¹³ la joon nee²¹e 'e jon' tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in si tya' 'in tsá² 'in cwo²-tsi 'áai¹ 'ee pe 'ña'a Dios ilifeei¹-tsi. ¹⁷ T_{SU} ni jí² tya' Dios jin²in la gajin² Dios gasii²¹; 'in róøi¹³ tya' Egipto: "Gajmée¹na 'nu róøi¹³ jiiⁿ1³ wa' ilí² 'e²ee tsá² 'ii²¹ tyíia, joon jiiⁿ1³ wa' ilicwii¹in tsá² jna la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹." ¹⁸ La joon ilifeei¹-tsi Dios tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmáa¹a feei¹-tsi tya'a joon ijmée¹ 'i' waa²¹-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmée¹ la joon.

¹⁹ Pe ifo² jna: "Wana la joon, ¿'ee lí² cwo² Dios tsá² tsaa²? T_{SU}, ¿'iin lí² jo jmá¹a jiiⁿ1³ la 'iin²¹²in Dios?" ²⁰ Pe 'nu jaain²¹ tsafñu¹, ¿'iin lí²u wa'a jo cwo² júu³ ruui²¹ coon¹³ Dios? Jmoó²¹o la 'in jmoó¹o coon²¹ t_{SU} lí¹ cwo¹³ 'e jin² sii²¹ 'in nigajmaa¹: "¿'Ee lí²

nigajmee¹³ u'un jna la no?" 21 Tsu 'in jmoo¹ o tsuu² tii² mo jma¹ a jiin¹³ la 'iin²¹² in coon¹³ 'e cwoo¹³ do. Li²-i jmaa¹ a coon²¹ tsuu² 'e 'ya² gi coon¹³ po³ cwoo¹³ do si li²-i jmaa¹ a jon coon²¹ tsuu² 'e jo¹ tyiin² cuu² 'aa¹ coon¹³ 'e po³ cwoo¹³ do 'ee.

22 'Ee li² faa¹³ a' tya' Dios? Jo li² faa¹³ a' jiin¹³ xu wa 'iin²¹² in Dios 'e 'e tsá² xiiala 'e¹ i tsaa² joon xiiala fee¹ to² tya' a joon gajmaa¹ a taa² a coon²¹ tún² tya' 'in tii² ní² wúu¹ joon 'in 'in¹ in² mo. 23 Tsu coon¹³ la joon gajmaa¹ a júu³ xiiati fee¹ 'e 'ya² gi tya' a tya' 'in tsá² do 'in galifee¹-tsi tya' a. Joon Dios nigatyí¹³ in 'in tsá² do la mo jée¹ wa' a 'ii²¹ 'e 'ya² gi tya' a do. 24 Joon gatø² Dios jna', joon 'inlii¹³ jna' líi¹ na' tsá² Israel joon 'inlii¹³ gi jna' líi¹ na' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. 25 Jiin¹³ la gajin² Oseas ni jí² tya' a mo gafaa²¹ a cwáain¹ tya' Dios, gajin¹ in:

'In tsá² 'in jo mo galíi¹ tsá² tyiia, 'ii iunsí³ ii tsá² tyiia.

Joon 'in tsá² 'in jo mo gali¹ iin²¹² na 'ii iunsí³ ii 'in 'iin²¹² na.

26 Joon 'e cwoo¹³ do li gafuu²¹² uu 'in tsá² do: "Jon'on tsá² góo³ o' naa", cwoo¹³ joon ilisii²¹ i' jón¹ Dios 'in jiin¹.

27 Pe cwáain¹ tya' tsá² Israel, Isaias gajin² in: "Xufiin¹³ 'in jún² tya' tsá² Israel tí² la tí² too¹³ taa¹³ tsi jmi¹ ni³ tí² jiin¹³ coon²¹ poo²¹² xu 'in tiin¹³, 28 tsu Ña'ñu¹ u' iuntsiin¹ júu³ tya' a tya' 'e cwoo¹³ lo ce tí² la jin² in joon la jmoono ijmáa¹ a." 29 Jiin¹³ la gajin² 'in Isaias do la na' gi:

Wa mo'o jo gasá¹ Ña'ñu¹ u', 'in fee¹ gi, jún² tyijna',

joon 'e gali¹ na' la líi¹ 'in tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

Cuu²¹ tsá² Israel jmaa¹ a la 'iin²¹² in Dios

30 'Ee faa¹³ a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'in jo mo ganoo¹³ on wa' untyú¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ 'e jmaa¹ a, gauntyú¹ mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² galíi².

31 Pe tya' 'in tsá² Israel do, jo mo gali¹ wa' a untyú¹ 'e ley do 'e ná² jmaa¹ a wa' a untyú¹ Dios 'ii. 32 Tsu 'in tsá² Israel do gali¹ iin²¹² in wa' a untyú¹ Dios 'ii 'wii¹³ 'e jmoo¹ do jon' wa' 'wii¹³ 'e jai² líi². Tsu 'wii¹³ joon gatyuu¹³ in tsaa² cuun²¹² sii²¹ "cuun²¹² tyuuin¹³ tsá²" 'e líi¹ Cristo. 33 Joon jí² tya' Dios jin² cwáain¹ tya' 'e cuun²¹² do: Sii²¹ fu Sión coon²¹ cuun²¹² tyuuin¹³ tsá² joon 'e cuun²¹² do jmaa¹ a cii² tsá².

Joon jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'ee tsatyn²-tsi coon¹³.

10

1 Tsaru¹ u', jiin¹³ 'e 'iin²¹² na 'aa¹ joon 'e júu³ tyá² 'e foo¹³ na Dios 'wii²¹² tya' 'in tsá² Israel ijmáa¹ a Dios tiin¹³ 'ii. 2 Tsu fo² oo 'wii²¹² tya' a 'e 'aa¹ mo un'goo²¹ 'in tsá² Israel

do Dios pe jo røø²¹ ñii¹ xiiala lí² un'goo²¹ o 'a la jai² Dios. 3 Jo 'øø¹ tsi xiiala untyú¹ Dios tsá² joon 'iin²¹² in wa' a untyú¹ Dios 'ii jiin¹³ la 'i¹-tsi yaai. Jo cwé¹ yaai wa' untyú¹ Dios 'ii jiin¹³ la 'iin²¹² Dios. 4 Tsu Cristo do líi¹ 'in lí¹ gatsé¹ tya' 'e ley tya' Moisés do joon untyú¹ mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

5 Joon mo gafaa²¹ a Moisés tya' xiiala ili² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e ley do, gataan¹ an ni mo jí² 'e júu³ lo: "In tsá² 'in untsiin¹ jiin¹³ la to² tyu² ley, liseen²¹ mo coon¹³ 'edo." 6 Pe la lo gajin² in tya' xiiala ili² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e jai² líi² tsá²: "Jo foo¹³ o coon¹³ 'e 'i¹-o'o: 'i¹ in lí² so'o fu ñu¹ fú² wa' a xaa¹ i Cristo? 7 Jon'gi foo¹³ o: 'i¹ in lí² xaa¹ i fu li 'ii²¹ wa' a jmaa¹ a so'o Cristo jee²¹² 'ii²¹²?" 8 'Ee jin² in wa' a la joon? 'E jin² in: "E júu³ jai² lo 'í¹ co' liseén² un, ca tsi nu¹ 'oo¹³ o 'í¹ joon lí² 'i¹ du¹-o'o 'e júu³ lo." Joon 'e júu³ lo 'e sí¹³ jna' a li la li 'e júu³ 'ee²¹ e' e cwáain¹ tya' 'e jai² líi² tsá². 9 Tsu wana coon¹³ júu³ tyi¹ jmoo²¹ o júu² 'e líi¹ Jesús Ña'ñu¹ u' joon wana jai² líi² u' 'e nigajmaa¹ a Dios 'ii jiin¹ jee²¹² 'li²¹², itiin¹³ mo'o. 10 Tsu coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² ja² mo líi² tsá² wa' a iuntyú¹ mo Dios 'ii, joon coon¹³ júu³ tya' a jmo² o tsá² júu³ 'e cwii¹ in Jesucristo joon coon¹³ la joon tiin¹³ mo 'ii.

11 La jin² ni jí² tya' Dios: "Jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo tsatyn²-tsi tya' a." 12 Tsu tyani Dios coon²¹ røø²¹ tsá² Israel lagi 'in tsá² catyaa¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon Na'ñu¹ u' líi¹ i Ña'ñu¹ u' tya' jileei²¹ tsá² joon cwoo¹ ce gasá¹ tya' jileei²¹ 'in mí¹. 13 Tsu jin² in ni jí² do: "Jileei²¹ 'in mí¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹ u' 'in tiin¹³ mo 'ii." 14 Pe, 'xiiala lí² mí¹ tsá² wa' mo jo jai² galíi²? Joon, 'xiiala lí² jai² líi² tsá² Cristo wa' jo mo ganúu² un tya' a? Joon, 'xiiala lí² nuu¹ un tsá² wa' jo 'in mo seein²¹ wa' a jmaa¹³ a júu³? 15 Joon, 'xiiala lí² jmaa¹³ a tsá² júu³ wa' a jo¹ ma sii¹ in tsá² 'ii? Jiin¹³ la nigajin² ni jí² tya' Dios: "i¹ Aa¹ mo 'ya² gi 'e tií² tya' 'in tsá² 'in tsacwó² júu³ tya' xiiala seein²¹ tsá² tyá² coon¹³ Dios joon 'in cwó² 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá²!"

16 Pe jon' jileei²¹ jmaa¹ nuu¹³ un 'e júu³ tyá² do tya' 'e tiin¹³ tsá². La gajin² Isaias ni jí² tya' Dios: "Ña'ñu¹ u', 'i¹ in galijai² galíi² júu³ tyii¹?" 17 Tsu 'e jai² 'e nigalíi² tsá² galí¹ tsa 'wii¹³ i niganúu² un 'e júu³ do. Joon 'e júu³ nuu¹ u' do 'e júu³ cwáain¹ tya' Cristo.

18 Pe unngii² 'ii nu: 'i¹ Ti jo mo nuu¹ u' tsá² Israel 'e júu³ do? iNiganuu¹ o! Tsu ni jí² tya' Dios jin² in:

Niganúu² un tsá² júu³ tya' a la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon 'e júu³ sí¹ i nigatyí¹ ca ti³ ni 'wó².

19 Pe unngii² gii nu: 'i¹ Ti jo mo ga'øø¹ tsi tsá² Israel 'e júu³ ninúu² un do? Tsu gajin² Moisés:

Ijmée¹na 'naa' 'e tyiin²-oo' tya' tsá² coon²¹
 fuu²¹ 'in líi²naa' 'e jo líin² 'ido tsá² tyiia;
 joon ijmée¹na 'naa' 'nii²¹-oo' coon¹³ coon
 fuu²¹ 'in líi²naa' 'e jo 'øøi²¹-tsi 'ido.

²⁰ Joon Isaías do coon²¹ tsáa¹gi gajin²in:
 Nigatsee²¹ jna 'in tsá² 'in jo mo ga'naai¹³
 jna;

joon gajné¹na tyani 'in tsá² do 'in jo mo
 gamú¹ jna.

²¹ Joon mo gafaa²¹ Isaías do cwáain¹ tya'
 tsá² Israel, gajin²in: "La coon²¹ jmii²¹² 'i³h
 cwóo³oo 'e tø²øø tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³, 'in
 tsá² 'in jo tsi tsa'goo²¹o."

11

Tsá² Israel 'in natiin¹³

¹ Wana la joon, ¿ti nigatiu² Dios tsá² tya'a
 tsá² Israel? ¡Esa la joon! Tsu jna-a líi¹na tsá²
 Israel. Joon líi¹na jún² tya' Abraham joon
 líi²¹² tsafeei¹ tyiia sii²¹ Benjamín. ² Jo mo
 gatiu² Dios tsá² tya'a 'in nigalicwii¹in la mo
 jéé¹. Tsu ñi² 'naa' la jin² ni jí² tya' Dios
 cwáain¹ tya' Elías mo gafaa²¹ a Elías júu³ tyú²
 joon gacwoo¹o tsaa² tya' tsá² Israel. Elías
 do gajin²in sii²¹i Dios: ³ "Na'ñu¹'u', nigajin-
 gaa¹³mo 'ino tsá² tyi'i 'in cwoo¹o júu³ tyú²
 tyi'i joon nigafin¹in ni altar tyi'i. Joon jii¹
 jna-a seen²¹na joon 'iin²¹²in 'ino jngaa¹³mo
 jna jon." ⁴ Pe Dios gañii¹: "Nigajmá³aa
 coon²¹ tyá¹ mil tsá² tyiia 'in jo gasii²¹ 'wo-
 jni¹ tyani 'in tsá² cun'uu³ sii²¹ Baal." ⁵ La
 joon jon nano nigasáai¹xu Dios coon¹³ 'e
 feei¹-tsi tya'a 'inlíi¹³ tsá² Israel ilii²in tsá²
 tya'a. ⁶ Joon ga'ii²¹ Dios 'in tsá² do coon¹³
 'e feei¹-tsi tya' 'ido jon wa ga'ii²¹ tya' 'e
 nigajmaa¹ 'ido. Tsu wana ga'ii²¹ Dios 'ido
 tya' 'e tyú² 'e nigajmaa¹ a jo ga'ii²¹ 'wii¹³
 galifée¹-tsi tya' 'ido.

⁷ ¿E ifa² cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá²
 Israel do gali'in²¹²in wa'a 'ii²¹ Dios 'ii pe
 jo 'ee gali²; pe jii¹³ 'in gatyii¹³in Dios
 gali¹o. Joon galibán¹mo 'in catyaa¹, ⁸ jii¹³
 la gajin² ni jí² tya' Dios: "Dios jmaa¹ 'e
 ituun²mo 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do; gacwo¹o 'ido
 unní¹ pe jo jna²a, joongi gacwo¹o 'ido
 loocwóo¹ pe jo nuu¹un, joon la joon lí² ca
 jmii²¹² no." ⁹ Joon líi²¹² David gajin²in:

Cwólí² 'e tyú² seein²¹ coon¹³ 'e gøø²¹ø
 lawa coon²¹ ni lá², 'e coon¹³ la joon
 ityuun¹in joon iní² wúu¹.

¹⁰ Cwolitiu² unní¹ joon jo jna²gi,
 cwólí² 'e lituu²¹ moowó¹o coon¹³ laa²¹² 'e
 tyaan¹an coon²¹ tøø²mo.

'In tiin¹³mo 'in tsá² jo seein²¹ Israel

¹¹ Unngí³h 'naa', mo gatyuin² tsá² Israel,
 ¿ti gaci¹³i coonti? ¡Esa la joon! Xu li' chí¹³i
 gali. Tsu coon¹² 'e jo gajmaa¹ a nuu¹³un tsá²
 Israel do gali² ijma¹ Dios tiin¹³ tsá² 'in jo
 seein²¹ Israel, 'e coon¹³ la joon ili'in²¹²in

tsá² Israel 'e la joon jon. ¹² Joon wana gali² 'e
 tyú² tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e jo gajmá¹a
 tsá² Israel nuu¹³un, joon ga'laa¹a tsá² Israel
 ilisá² 'e tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel, xiiala
 fee¹gi ilisá² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹!

¹³ Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in jo seein²¹
 Israel. Dios gasii²¹in jna 'e cwó³ jna júu³
 tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon
 fee¹ jmóo³oo to² tyiia, ¹⁴ 'e coon¹³ la joon
 ili'in²¹²in 'inlíi¹³ tsagóo³oo jmaa¹ a la gaj-
 maa²¹a' la joon itiin¹³in. ¹⁵ Tsu wa mo'o
 gatiu² Dios tsá² Israel joon coon¹³ joon
 galiseein²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ tyú²
 tyani Dios, ¿'ee ilí² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹? 'Ili²
 'e iliseen²¹mo tún¹ 'in nijúin¹ do. ¹⁶ Tsu wana
 joon²¹ tsá² tya' Dios 'e con² nifu la joon jon
 nigajoon²¹o la tøø² con² do. Joon wana tya'
 Dios 'e jmóo³ tya' coon²¹ 'mó² la joon jon tya'
 Dios 'e cwáa¹ tya'a.

¹⁷ 'E lí¹ la líi¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel líi¹ cwáa¹
 tya' 'mó² olivo nawuun²¹ joon 'naa' líi¹naa'
 lawa cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e cwáain²¹jee²¹²
 nuu²¹ 'e sí'láai¹ jee²¹² 'e 'mó² olivo 'e tyú²
 do. Joon coon¹³ la joon gali¹ ga'ii¹³naa' 'e
 pí²-tsi tya' jmóo³ 'e 'mó² olivo tyú² do. ¹⁸ Pe
 jo jmaa²aa'jløø³naa' lagi 'in tsá² Israel 'in líi¹
 la lí¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e nasíwuun²¹.
 Wa jmoo²oo' la joon, cwotii¹³-oo' jo 'ii²¹ 'e
 jmóo³ do wa pí³-tyii' pe 'naa' 'ii¹³naa' wa' pí³
 tya' 'e jmóo³ do.

¹⁹ Coon²¹ jo¹ ngaa²¹²mo ifu²¹u jna: "Ja²mo
 júu³ tyi'na, pe siwuun²¹ 'e cwáa¹ do 'e
 lí² láa¹na coon¹³ 'e 'mó² olivo tyú² do."
²⁰ Joon, "tyú²-u", fuu²¹²uu, pe 'e cwáa¹ olivo
 nasíwuun²¹ do, nasíwuun²¹ tsu 'wii¹³ jo
 jai² mo gali² joon 'na' ni'láa¹u'u coon¹³ 'e
 'mó² do jii¹³ tsu 'wii¹³ jai² líi²u. Tsu 'wii¹³
 joon, jo jmoo²¹o jløø³, jii¹³ ngí¹ coon²¹
 tún². ²¹ Tsu wana jo gajmaa¹ a Dios feei¹-tsi
 tya' 'in tsá² 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ siwuun²¹ tya'
 'e 'mó² tyú² do coon²¹xu jo 'e ijmaa¹a feei¹-tsi
 tyi'i wa'a jo jai² líi²u. ²² Cón²¹on cwáain¹
 xiiala feei¹-tsi Dios pe cón²¹on cwáain¹ jon
 xiiala coon²¹ tsáa¹ jmoo¹o Dios. Nigajmaa¹
 coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'in nigatyuun¹³in do, pe
 fee¹mo-tsi tyi'i. Pe 'ná¹ 'ii¹³gi 'e feei¹-tsi
 tyi'i tsu wana jo la joon, tsu iwiin²¹ 'na jon.
²³ Pe joon wana jai² líin²in 'in tsá² Israel do
 tún¹ ilí² láai¹ Dios 'ii tún¹ jee²¹² 'mó² tyú²
 do. Tsu tí²mo Dios láa¹i 'e lí¹ nasíwuun²¹un.
²⁴ Tsu wana 'na, 'in líi¹ cwáa¹ 'mó² olivo
 gacwáin¹ jee²¹² nuu²¹, galáa²u coon¹³ 'e
 'mó² olivo 'e tyú² la jo tíi² jmá¹ tsá², ¿ti jon'
 jogi tyán² to² wa 'e 'laa¹ tún¹ cwáa¹ tya' 'e
 'mó² olivo tyú² do tún¹, joon la no líi¹ 'in tsá²
 Israel do?

Itiin¹³ tsá² Israel li gatsé¹

²⁵ Tsaru¹u, 'e jo líin²naa' tsá² ñii²¹²-tsi
 yaanaa', 'iin²¹²na 'e líi² 'naa' 'e júu³ 'uiin²¹

lo: nigalibáin¹ 'in tsá² Israel jiin¹³ ca gati² la tí² 'in tsá² jo seein²¹ Israel. ²⁶ Joon mo lí² la joon jileei²¹ tsá² Israel itiin¹³ in jiin¹³ la nigajin² jí² tya' Dios:

'In jmoo¹o láai² tsá² ijó¹ fu Sión, joon ja'wo¹³o jilaa²¹ 'e gó² jee²¹² tsá² Israel.

²⁷ Joon, 'elo ilisá² júu³ tyiia²¹² isí¹³na coon¹³on, "Íc³ii jilaa²¹ tsa² tya'a."

²⁸ Joon cwáain¹ tya' 'e júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'in tsá² Israel do galíi¹ lawa tsá² 'in 'ei¹ Dios 'e ilisá² goon¹ fo² feei¹ tyii'. Pe 'iin²¹² mogi Dios 'ii tsu tyii¹³ in 'lí²¹² tsacoo¹³ tyi'a. ²⁹ Tsu jilaa²¹ 'e cwó² Dios jo tyii²¹ tún¹. Joon jo jaa²¹-tsi wana nagatø¹ tsá². ³⁰ Jo gajmaa²'aa' núu¹³un tyi' Dios la mo jée¹, pe niga²'ii¹³ naa' 'e feei¹-tsi Dios tyii' tsu 'wii¹³ jo gajmaa²'aa' núu¹³un 'in tsá² Israel do. ³¹ Joon galí² 'e jo núu¹³un tsá² Israel 'e coon¹³ la joon lí² jmá¹ Dios feei¹-tsi tya'a jiin¹³ la nigajmaa¹ tyii'. ³² Tsu Dios gajmaa¹ 'e jo jmáa¹ a núu¹³un jileei²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jmáa¹ a feei¹-tsi tya' jileei²¹.

³³ Liilí¹ feei¹-tsi Dios tyi' tsá², joon liilí¹ jmi¹-tsi joon 'áa¹mo øøi²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios jon'gi lí² øøi²¹-tsi tsá² 'e jmoo¹o Dios cwáain¹ tya' tsá². ³⁴ "¿'iin 'in øøi²¹-tsi 'e 'i¹-tsi Ña'ñu¹'u? si ¿'iin ga'e² 'e 'ii' ee? ³⁵ ¿'iin nigacwo² Na'ñu¹'u 'e jmáa¹ 'e røø²¹ Ña'ñu¹'u 'ii? ³⁶ Tsu jilaa²¹ 'e sá² nigacwo¹o Dios joon 'ii gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e sá², joon jilaa²¹ 'e sá² 'e tya'o." ¡Cwoungoo²¹o tsá² Dios coon²¹ tøø²mo! Amén.

12

'Ná¹ cwoi² tsá² yaai Dios

¹ Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹'u, mí³ii tyani²'ii coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' Dios, 'e cwóo¹³naa' yaanaa' lawa coon²¹ fa¹ 'e jiin¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon lí²naa' jiin¹³ tsá² tya' Dios tsu 'elo 'e tí²-tsi Dios. Tsu 'elo 'e tí²na' jmoo²¹o lawa tsá² 'in øøi²¹-tsi. ² Joon jo seen²¹naa' jmaa²'aa' jiin¹³ la tyu² to² 'e juncwii²¹ lo. Unsi²naa' 'e 'i¹-oo' 'e coon¹³ la joon lí² unsi²naa' 'e jmoo²oo'. 'E coon¹³ la joon lí² liñi²'ii 'e 'iin²¹² in Dios 'e tyú²-u, joongi 'e 'yaai² tsi joongi 'e sitsiin¹.

³ Tsu fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'e feei¹-tsi Dios gajmaa¹ a tyiia: xuun 'i¹-oo' yaanaa' lí¹gi la gati²naa'. Tyú²gi wa'a 'i¹-oo' coon²¹ tún², jiin¹³ la 'e nigacwo¹ Dios 'naa' 'e jai² lí²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. ⁴ Tsu lawa cuerpo tya' tsá² 'e lí² láai² 'ii¹³ joon la coon²¹ 'ii¹³ jmaa²'i to² pe jo jmoo¹o la jmoo¹o 'ii¹³ catyiaa². ⁵ La joon lí¹'i jna'. 'Láai² 'ii¹³ to² 'e jmaai²¹ jna' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Joon sicaan²¹naa' lawa coon²¹ cuerpo tya' Cristo. Joon xaíin¹³ fúu¹o 'e sicaan²¹naa' tí² ca'ii¹³ tí² ca'ii¹³ 'e lí¹'naa' coon²¹ cuerpo.

⁶ Joon Dios nigacwo¹o jna' láai² 'ii¹³ to² lí² jmoo²¹o' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Nigacwo¹ Dios tsá² to² lí² jmáa¹ a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹² in. Joon jile¹'e' 'ná¹ jmoo²¹o' 'e to² do gacwo¹ Dios jna' coon²¹ tún². Wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e jma² a tsá² júu³ tyú² tya'a, 'ná¹ cwo¹ 'in tsá² do júu³ coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² lí²ii. ⁷ Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a unji² in tsá² xeei²¹, 'ná¹ unji² in 'in tsá² do 'e tyú². Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a 'e² tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi 'ido 'e² tsá². ⁸ Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a tyá¹-tsi tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi jmáa¹. Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e cwo²o cuu² tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo² 'e cuu² do 'e coon²¹ 'e 'i¹-tsi. 'In tyú² to² 'ná¹ tyú²u to² coon²¹ tún², joon 'in uncoon¹³on 'in seein²¹ fa¹'i 'ná¹ jmáa¹ 'e jløø¹³mo.

'E ná¹ jmáa¹ 'in jai² lí² Cristo

⁹ Cwoli¹in²¹²naa' 'a la jai² la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwoli¹ee¹moo¹ 'e gó² joon jmaa²'aa' 'e tyú². ¹⁰ 'Ná¹ lí¹in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la 'iin²¹² in tsá² la 'oo²¹ ruu². 'Ná¹ tsáai¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' lí¹gi lagi yaanaa'.

¹¹ Jo cwoli²naa' tsá² 'in fui². Cwo²oo' pí³ yaanaa' wa'a jmaa²'aa' to² tya' Ña'ñu¹'u ce caain²-oo'.

¹² Jmaa²'aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'e sijaan²¹aan'. Taa²¹ jmaa²'aa' mo moo²oo' wúu¹. Joon jo cwo¹in²-oo' wa'a foo²¹oo' júu³ tyú².

¹³ Uncoon¹³on' 'in tsá² jai² lí² Cristo 'in seein²¹ fa¹'i joon 'ii¹³ moo¹ 'e tyú²-u 'in jafei¹³ 'naa'.

¹⁴ Mí²'ii' wa'a uncwaa¹³ Dios 'in jmaai²¹ 'naa'. Mí²'ii' wa'a uncwaa¹³ Dios 'ii, jo mí²'ii' wa'a jmei²¹ Dios 'ii.

¹⁵ Jmaa²'aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in tsá² 'in jløø¹³ joon cii²'ii coon¹³ 'in tsá² 'in ci².

¹⁶ Cwoosen²¹naa' coon²¹ 'e lí²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jo jmaa²'aa' jloo³ 'naa' pe ngi²'ii coon¹³ 'in tsá² 'wéi¹ do. Jo cwoli²naa' tsá² 'in lí¹'i 'in ñii²¹²-tsi 'áai¹.

¹⁷ Jo cóon¹³oon' tyii' 'e gó² jmoo¹o tsá² tyii' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwo¹³'oo' wa'a jmaa²'aa' jmaai¹³ 'e tyú² tyani jileei²¹ tsá². ¹⁸ Jmaa²'aa' xia²¹ jiin¹³ lí² 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá². ¹⁹ Tsaru¹'u, 'in 'iin²¹²na, jo coon¹³naa' tyii' yaanaa' pe cwo²oo' 'a 'e² Dios wúu¹ 'ña'o 'ido. Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jna-a tí²na 'e² wúu¹, jna-a íc³'ii tya' 'ino, jin² Ña'ñu¹'u." ²⁰ Joon gajin²in: "Wana un'aa² 'in 'ei¹ 'na, cwo¹³xu 'e dø¹o. Joon wana unjmúu¹, cwo¹³'oo' 'e 'uun²¹un. Tsu wana jmoo²¹o la joon icwo²o fa¹'ii²¹ tya' 'in 'ei¹ 'na 'e lí¹ lawa² xu²u mí³ jí² yu' tyí¹'i." ²¹ Jo cwo¹o wa'a lí²'ii²¹ 'e gó² 'nu; jmaa²'aa' 'e lí¹'i 'e gó² do coon¹³ 'e tyú².

13

1 Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmaa¹a nuu¹³un jiin¹³ la to² tyu² tsaa²to². Tsa Dios cwoo¹o jilaa²¹ to² 'e sá² joon Dios siin²¹in jileei²¹ tsaa²to².
 2 Joon jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³ un to² tyu² tsaa²to² lawa jo jmoo¹o nuu¹³un to² tyu² Dios tsa Dios gacwo¹o 'in tsaa²to² do 'e to² 'oo¹o. Joon 'in jo jmoo¹o nuu¹³ 'ii in'láa¹a joon ini²¹² wúu¹.
 3 Tsa 'in tsaa²to² do jo jmaai¹ to² wa'a toon²¹on fo²-tsi tyá¹ 'in jmoo¹o 'e tyú² pe tyá¹ 'in jmoo¹o 'e gó².
 4 Ti 'iin²¹²u'u seen²¹u'un 'e jo fo² 'ii¹ tyi¹ tyani tsaa²to²? Wa'a 'iin²¹²u'un la joon, jmaa²a 'e tyú² joon 'in tsaa²to² do ilitsáai¹-tsi 'nu. 4 Tsa 'in tsaa²to² do jmoo¹o to² tyá¹ Dios 'e seen²¹u'un tyú². Pe wana jmoo²o 'e gó² ná² lín²u 'e 'goo²¹o. Tsa 'ii²mo to² 'e 'oo¹o tsaa²to² 'ii²¹ 'e 'e² tsá² wúu¹. Joon Dios gacwo¹o 'ido to² 'e 'oo¹o wa'a lí² 'e²e wúu¹ coon²¹ tsáa¹ tyá¹ 'in jmoo¹o 'e gó².
 5 Tsa 'wii¹³ joon 'áa¹mo tyiin² wa'a jmaa²a nuu¹³u to² tyu² tsaa²to². 'E coon¹³ la joon jon¹ wa' 'e tyu²mo¹o 'e wúu¹ do pe jmoo²o la ñi² 'e tí²mo¹o jmoo²o. 6 Joon tsa 'wii¹³ joon ci²ii¹ 'laa¹³ tyá¹ tsaa²to² tsa 'in tsaa²to² do jmoo¹o to² tyá¹ Dios joon la joon jmoo¹o.

7 Ci²ii¹ 'e jilaa²¹ 'e røø²¹naa¹. Wana røø²¹naa¹ cuu² 'e 'ii³in tsá², ci²ii¹. Joon wana røø²¹naa¹ cuu² tyá¹ 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá², ci²ii¹ jon. Jmaa²aa¹ nuu¹³u tyá¹ 'in 'ná¹ jmaa²aa¹ nuu¹³u joon un'goo²¹oo¹ 'in 'ná¹ un'goo²¹oo¹.
 8 Jo cworøø²¹naa¹ tyá¹ jiin¹³ jaain²¹. Cworøø²¹naa¹ jiin¹³ 'e 'ná¹ lí¹in²¹²naa¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa¹. Tsa 'in 'iin²¹²u 'in catyaa¹ nigajmaa¹o jilaa²¹ jiin¹³ la to² tyu² ley do. 9 Tsa 'e ley do jin²in: "Jo foo¹³o tsami² tyá¹ tsá² xeei²¹, jo jn-gaa¹³un tsá², jo jmaa²a 'uun²¹, jo fu²u júu³ tájuu²¹ jiin¹³ jaain²¹, jo jmaa²a 'iin²¹²uun 'e sá² tyá¹ tsá² xeei²¹." Pe 'e ley lo, joon coon¹³ jilaa²¹ ley catyiaa² 'e sitsiin¹ coon¹³ 'e júu³ lo: "Cwoli¹in²¹²mo¹o tsagoo²o jiin¹³ la 'iin²¹²u'un 'wo'o." 10 'In 'iin²¹²in tsagoo²o jo 'ee 'e gó² jmoo¹o tyá¹ 'ido. Joon coon¹³ la joon 'in 'iin²¹²in tsagoo¹o iuntsiin¹ 'e ley do.

11 Joon, tsa 'wii¹³ ñi²oo¹ xiiala ngó¹ tiempo, 'ná¹ jnaa¹-oo¹ 'e cwuu²¹moo¹ tsa tyan¹gi najo² 'e tiin¹³na¹ lagi la mo 'wiin²¹² mo gajai² galii²na¹. 12 Ningó¹ xuu²¹² niui²¹gi joon najatyéen¹mo 'e jná² jmi²¹² tsa 'wii¹³ joon 'ná¹ tuu²¹²u 'e jmoo²¹o la jmoo¹o tsá² li nuu²¹, joon 'ná¹ tyi¹³i ñi³ la tyan¹an 'láa² 'in ngi¹ li jná² joo²¹. 13 Cwongi²i la tii² ngi¹ 'in ngi¹ mo jmi¹. Jo ngi²i to² 'iin¹ jon¹gi tyá²a jmi²¹² li to²o tsá² jmi²¹². Jo ngi²i to² feei²¹ tsami² jon¹gi ngi²i to² jmoo¹o 'e gó². Jo 'ná²a mii¹³ jon¹gi 'áa³a tsiuwúu¹. 14 'Ná¹ cwojmaa²aa¹ la gajmaa¹a Ña¹ñu¹u Jesúsucristo joon jo 'i¹-oo¹ wa' jmaa²aa¹ jiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa¹.

14

Jo fò²oo¹ 'e gó² tyá¹ tsaru¹'u

1 Joon wana seen²¹ tsá² 'in xu jai² líii² 'ii¹³naa¹ 'ido jee²¹² 'naa¹ pe jo cwo²o júu³ ruu²¹naa¹ tyá¹ cwáain¹ 'e jo 'ee to² 'iin³. 2 Tsa 'inlíii¹³ líi²i 'e lí² dø² doñi¹ee 'e sá² pe seen²¹gi 'inlíii¹³ 'in xu jai² líii² 'in gø²o jiin¹³ jon². 3 Joon 'in tsá² do 'in lí² dø² doñi¹ee 'e sá² jo tii² faa²¹a 'e gó² tyá¹ 'in tsá² 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³. La joon jon 'in tsá² do 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ níi³ 'e sá² jo tii² faa²¹a 'e gó² tyá¹ 'in tsá² do 'in gøø²¹ doñi¹ee 'e sá², tsa na¹ii²¹mo Dios 'ii²¹. 4 Xiiala cwó¹¹ faa²¹ tsá² 'e gó² tyá¹ jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tyá¹ tsá² xeei²¹? Tsa cwáain¹ tyá¹ fi²¹²o 'ido lí² 'ii²¹ wa jmoo¹o 'e tyú² si 'e gó² 'ee. Joon tyú²-u icwo¹ñi¹ tsa Ña¹ñu¹u lí² jmaa¹a taa²¹ 'ido.

5 La joon jon seen²¹mo jon tsá² 'in 'i¹-tsi 'e tyiin²gi coon²¹ jmi²¹² lagi 'e jmi²¹² catyiaa², joon seen²¹mo 'in 'i¹-tsi 'e coon²¹ røø²¹ jilaa²¹ jmi²¹². Joon jileei²¹ 'ná¹ litsáai¹-tsi 'ña¹. 6 'In un'øø¹ coon²¹ jmi²¹², un'øø¹ 'e jmi²¹² do 'e un'goo¹o Ña¹ñu¹u. La joon jon jmoo¹o 'in jo un'øø¹ jiin¹³ coon²¹ jmi²¹². Jo un'øø¹ jmi²¹² tsa coon¹³ la joon líi²i 'e un'goo¹o Dios. La joon jmoo¹o 'in gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, gøø²¹o 'e un'goo¹o Dios tsa gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, jo gøø²¹ 'e un'goo¹o Dios joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios.

7 Tsa jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² jna¹ 'e seen²¹na¹ jiin¹³ tyi¹yia¹ jon¹gi júun²na¹ tyi¹yia¹. 8 Tsa wa' seen²¹na¹, seen²¹mo¹ tyá¹ Ña¹ñu¹u joon wana níjún²na¹ júun²mo¹ tyá¹ Ña¹ñu¹u jon. Joon wa' seen²¹na¹ si júun²na¹ 'ee líi¹na¹ tsá² tyá¹ Ña¹ñu¹u. 9 Tsa Cristo gajúun²in joon gajiiin¹o tún¹ joon coon¹³ la joon galii¹ Ña¹ñu¹u tyá¹ 'in nigajúin¹ coon¹³ 'in jiin¹.

10 Pe 'nu-u, ¿'ee lí¹i jmoo²o 'ii²¹ tyá¹ ruu²¹²u? ¿'Ee lí¹i jmoo²o 'e jo tsáai¹-o'o 'ii? Tsa jilee²¹na¹ 'ná¹ tsaa²¹a tyani Cristo ilisá² 'ii²¹ tyi¹. 11 Tsa ni jí² tyá¹ Dios jin²in: 'Ee la ja²mo seen²¹na¹, jin² Ña¹ñu¹u. Joon coon¹³ 'e joon 'e jai² ijuui²¹ jileei²¹ tsá² 'wojni¹i tyani³ii.

Joon jileei²¹ icwo² 'maai¹³ Dios 'e tyú¹mo 'ii. 12 Joon jilee²¹na¹ 'ná¹ jni²¹²i cwáain¹ tyi¹ tyani Dios la jaain²¹ la jaan²¹na¹.

Jo jmaa²aa¹ wa'a tyuui² tsaru²¹naa¹ wa' tee²¹ coon¹³ tsaa²

13 Tsa 'wii¹³ joon jo faa¹³a 'e gó² tyá¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². Li¹ cii¹³i jmaa²aa¹ faa¹³aa¹ 'laa²¹, cwo²-oo¹ jo jmaa²aa¹ jiin¹³ xu wa'a tyuui² tsaru²¹naa¹ wa'a xuu²¹ coon¹³ tsaa². 14 Ñi²oo joon tsáa¹mo-tsii coon¹³ Ña¹ñu¹u Jesús 'e jo 'e sá² jiin¹³ coon²¹ 'e gøø²¹ tsá² wa'a jmoo¹o 'leei²¹ tsá², pe wana 'i¹-tsi tsá² 'e 'lee²¹i 'ña¹a, joon 'lee²¹mo joon. 15 Joon wana coon¹³ 'e

tyé²e' jmo²¹o' 'e' leei²¹ tsaru¹u' jo ngí²i' la 'iin²¹na' 'ii. T_{su} 'wii¹³ joon jo jmo²¹o' coon¹³ 'e tyé²e' wa' leei²¹ 'in tsaru¹u' do t_{su} gajjün¹ Cristo 'wii¹³ tya'a. T_{su} wana leei²¹ 'in tsaru¹u' la joon, niga'leei²¹ mo jiin¹³ t_{su} 'wii¹³ nigatyé²e' jiin¹³ 'e 'iin²¹mo'. 16 T_{su} 'wii¹³ joon jo cwo²¹o' coon¹³ 'e jmo²¹o' 'e faa²¹a tsá² 'e gó² tya' 'e sá² 'e tyú² tyi'. 17 T_{su} 'e tyú² Dios to² tsá² jo lí¹ jiin¹³ coon¹³ 'e gø²¹ tsá² si 'e 'uun²¹ tsá² 'ee. 'E tyú² Dios to² tsá² lí¹ lawa coon²¹ juncwii²¹ tya' tsá² coon²¹ tsáa¹, 'e lí¹ 'e seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios, joon 'e seein²¹ tsá² jlø³mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. 18 Joon 'in jmo¹o la joon to² tyú² Cristo, 'e 'yaai¹-tsi Dios tya'a joon ifaa²¹ tsagoo¹ 'e tyú² tya'a.

19 Joon la joon cwocwo¹³-tsi 'e jmo²¹o' jiin¹³ 'e saan²¹a' tyú²-u la 'oo²¹ jna', joon iuncóon¹³on' la jaain²¹ la jaan²¹na' 'e tsáai¹gi-tsi' 'e jai² lí²na'. 20 Tyú²gi wa jo jmo²¹o' 'e jo 'ee to² 'i³ 'e gajmaa¹a Dios coon¹³ 'e tyé²e'. T_{su} ne²o' 'e la ja²mo 'e tyú² jilaa²¹ 'e gø²¹ tsá², jo jmo¹o' leei²¹ tsá² pe 'e gó² jmo²¹o' wana tyé²e' 'e jmá¹ 'e xuui²¹ tsaa² tsaru¹u'. 21 E tyú²gi wa jo tyú³u ngú¹, si 'né²e' vino 'ee, si jmo²¹o', 'ee doñi'ee ijmá¹ tyuun¹³ tsaru¹u' si jmo²¹o' xuui²¹ tsaa² 'ee, si jmo²¹o' 'e xugi tsáai¹-tsi 'ido Dios 'ee. 22 T_{su} 'e jai² 'e tsáai¹-tsi la jaain²¹ la jaan²¹na' 'ná¹-a 'e tsáai¹-tsi' tyani Dios. jJoon jlø³mo 'in tsá² jo cwo²o 'na'a tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmo¹o'. 23 Pe wana 'in gø² cu²-tsi 'noo¹o tsaa² coon¹³ 'e gø²¹ do to t_{su} jo mo gø²¹ wa 'e tsáai¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmo¹o tsá² 'e jo tsáai¹-tsi, 'noo¹o tsaa².

15

Jmaa²a 'e 'yaai¹-tsi tsaruu²¹u jon' 'e 'yaai¹-o'o 'wo'o

1 Joon jileei²¹ jna' 'in tsáai¹-tsi lí¹gi 'ná¹ uncóon¹³on' coon²¹ tún² 'in tsá² catyaa¹i² 'in xugi jai² lí²i, joon jo jmo²¹o' jiin¹³ 'e 'yaai¹-tsi' yiaa'. 2 La jaan²¹na' 'ná² jmo²¹o' jiin¹³ la 'yaai¹-tsi ruu²¹i 'e sá² 'e tyú² tya'a joon ilitsáai¹gi-tsi 'e jai² lí²na'. 3 T_{su} Cristo jo gajmaa¹a 'e 'yaai¹-tsi 'na'a, t_{su} ni jí² tya' Dios jin² xiiala nigalí¹. "Jna-a gaii¹³na 'e jú³ 'laa²¹ 'e gacwoi² tsá² 'naa.' 4 T_{su} jilaa²¹ 'e gataan¹an tsá² ni jí² tya' Dios la mo jéi¹, gataan¹an i'e² 'e jna' 'e coon¹³ la joon 'e sá² 'e sijaan²¹an' t_{su} 'wii¹³ 'e jú³ taa¹³ 'e jí² do ijmá¹a taa²¹ jna' joon icwo²o jna' fo'feei¹ tyi'. 5 Cwocwo²o Dios 'naa' 'e seen²¹naa' jlø³naa' coon¹³ 'in catyaa¹i do. Joon Dios do lí² cwo²o 'naa' 'e jmaa²aa' taa²¹ joon lí² cwo²o 'naa' fo'feei¹ tyii'. Cwoun-coon¹³ Dios 'naa' 'e canii²mo 'i¹-oo' coon¹³ 'in catyaa¹i do la gajmaa¹a Cristo Jesús, 6 'e coon¹³ la joon jilee²¹naa' lí² ungo²¹o'

coon²¹ caain²¹ Dios, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesu-cristo.

'E jú³ tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel

7 T_{su} 'wii¹³ joon 'ii¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la gaii²¹ Cristo jna' 'e coon¹³ la joon un'goo¹o tsá² Dios. 8 T_{su} fuu²¹uu 'naa' 'e Dios gasiin¹in Cristo gauncoon¹³on tsá² Israel 'e coon¹³ la joon gauntsiin¹ jú³ ga'ii¹ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Dios jú³ 'e jo cuu²¹i jú³ tya'a. 9 Gajó² jon Cristo 'e lí² un'goo²¹o tsá² 'in jo seein²¹ Israel Dios t_{su} 'wii¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido. La gajin² ni jí² tya' Dios:

T_{su} 'wii¹³ joon iun'góo³oo 'na'jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Joon i'ø³ø³ coon²¹ icwó³oo máa¹³u'un.

10 Joon lí² xiia²¹ jin² ni jí² do:

Cwojlø³naa' tsá² tya' jo seein²¹ Israel, coon¹³ 'in tsá² tya' Dios.

11 Joon lí² xiia²¹gi jin²:

Cwo¹³ 'naa' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' jilee²¹naa' tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹.

Joon faa¹³aa' xiiala feei¹ 'ii jileei²¹ tsá².

12 Joon Isaías gataan¹an jí² do jin²:
Lawa coon²¹ jmóo³ mó² 'e 'yei²¹ sun¹³ tya' la joon inii¹³ jaain²¹ tsá² jee²¹² jmóo³ Isai.

Joon ityu²u to² jileei²¹ tsá² jo seein²¹ Israel.

Joon 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel 'e jo cu²-tsi coon¹³ 'ii.

13 Joon nano mi³ii tyani Dios, 'in cwo² jna' 'e sijaan²¹²an', mi³ii wa'a cwo² Dios 'naa' 'e jlø³naa' 'áai' joon 'e iliseen²¹naa' tyú² coon¹³ 'ii 'wii¹³ ja²mo lí²naa' 'ii. Joon mi³ii 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'e lí² un'laa²naa' 'e i'øøi²¹gi-'oo' 'e sijaan²¹²an' ca gasá¹.

14 Joon 'naa' tsaru¹u', tsáa¹mo-tsii 'e 'naa' seen²¹naa' 'e tyúmoo', joon 'øø²¹mo-'oo' jilaa²¹ joon tií²moo' cwo²oo' tsá² cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'. 15 Pe, tsaru¹u', t_{su} 'wii¹³ 'e feei¹-tsi Dios tyiia 'e fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ 'e jí² lo coon¹³ jú³ coon²¹ tsáa¹, 'e coon¹³ la joon jo 'iin²-oo'. 16 Gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tyiia 'e jmaa³aa jiin¹³ la to² tyú² Jesucristo jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon 'e to² jmóo³oo do 'e cwó³oo 'e jú³ tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon yu to² cwó³oo 'e jú³ lo 'e lí² lín²in 'in tsá² jo seein²¹ Israel do lawa coon²¹ fa¹ 'in nigatyii¹³in Espíritu Tyú² 'e ti¹-tsi Dios.

17 Joon t_{su} 'wii¹³ lí¹na tsá² tya' Cristo Jesús 'áa¹mo jlø³na coon¹³ 'e to² gajmaa³aa tya' Dios. 18 Joon fuu²¹²uu 'naa' jiin¹³ la gajmaa¹a Cristo 'wii¹³ jna wa'a lí² jmá¹ naa¹³ tsá² jo seein²¹ Israel. Joon jilaa²¹ 'elo galí² jú³ fo²oo coon¹³ 'e gajmaa³aa. 19 Galí² la joon jon coon¹³ 'ii²¹ tya' lí² joongi tya' milagros joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu

Tya². Joon coon¹³ la joon nigacwo³oo júu³ ce jilaa²¹ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo. Nigacwo³oo 'e júu³ lo ca Jerusalén joongi la caain²¹ fuu²¹ ca tyia¹ fu cwoo¹³ li sii²¹ Ilírico. ²⁰Joon nigacwo³-tsii 'e cwó³oo 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² li jo mo ganúu²un tsá² jün¹³ cafu xiiala gajmaa¹a Cristo tya' tsá², 'e coon¹³ la joon jo jmó³oo to² li nga'naa¹ tsá² xeei²¹ jmoó¹o to² la lo. ²¹Pe la jin² ni jí² tya' Dios:

'In jo mo ganúu²un jün¹³ coon²¹ naa¹³ cwáain¹ tya' Cristo inúu¹un júu³ tya' 'ido.

Joon in'øi²¹-tsi 'in tsá² do 'in jo mo ganúu²un cwáain¹ tya'.

Tin²¹² Poo² tsáa¹ a fu Roma

²²Tsu 'wii¹³ joon jo gali¹ii yafoo¹³na 'naa' xüfiin¹³ 'láai² naa¹³ gali¹iin²¹²na góo³oo. ²³Pe nano niga'yee²¹mo to² tyiia fu li taan²¹²na lo. Joon tsu 'wii¹³ nigali¹iin²¹²na ca la mo jéei¹ 'áai¹ yafoo¹³na 'naa', ²⁴'i¹-tsii yafoo¹³na 'naa' mi ngü³na nü³ii fu li sii²¹ España. Joon líi²na wa'a ilí² uncon¹³naa' jna 'e fu¹ 'yuu²na do mi yuui¹³ 'e li'yaai¹-tsii 'e jó²na 'naa'. ²⁵Pe nano ningó³oo 'yuu²na fu¹ nü³ii Jerusalén 'e nicóon³xuu 'e cwó³oo 'in ru¹'u' 'in néei¹ do. ²⁶Tsu 'in tsaru¹'u' néei¹ li sii²¹ Macedonia coon¹³ 'in néei¹ li sii²¹ Acaya niga¹'-tsi wa'a 'e uncaain²¹xu cuu² 'e sün¹in tya' 'in tsaru¹'u' tañii² néei¹ Jerusalén. ²⁷Joon 'yaa¹mo-tsi 'e gajmaa¹ la lo tsu lawa 'e rø²mo 'ido. Tsu 'in tsá² jai² líi² néei¹ Jerusalén do nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyá² tya'a 'e jai² líi² coon¹³ 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel do. Joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel do cwáain¹ tya'o ná¹ jmáa¹a coon²¹ 'e tyá² tya'a coon¹³ 'in tsá² Israel do. ²⁸Joon mo ga'yeei²¹ 'e cwáain¹ lo, joon nijoon¹³oo 'e cuu² do, ijúu³uu fu España do, joon yafoo¹³na 'naa' mi ngü³na. ²⁹Joon tsáa¹mo-tsii igaa¹³na fu li néé¹naa' i'ii¹³na' coon²¹ caan²¹mo 'e cwaai¹³ tya' júu³ tya' Cristo do.

³⁰Tsarú¹'u', mí³ii tyani²ii' coon¹³ 'e tsáa¹mo-tsi' Ña'ñu¹'u' Jesucristo joongi coon¹³ 'e 'ii²¹ 'e cwó²o Espíritu Tyá² do jna' 'e 'iin²¹²mo' 'ii, coon¹³ joon mí³ii tyani²ii' 'e cwó²oo' p³ yaanaa' caan²¹mo coon¹³ jna 'e mí²ii' tyani Dios 'wii²¹² tyajna. ³¹Mí²ii' tyani Dios wa'a iláa²mo jna ja'cwóo²¹ 'in jo jai² líi² néei¹ Judea joon wa'a i'ii²¹mo rø² 'in tsaru¹'u' néei¹ Jerusalén 'e cuu² tyáan³aan do. ³²Mí²ii' jon, wa' 'iin²¹²in Dios, icwéi¹na yajó²'na 'naa' jlø³mo joon i'ii²¹xu 'woo²¹oo jee²¹² 'naa'. ³³Mí³ii tyani Dios, 'in cwó² 'e seein²¹ tsá² tyá² coon¹³, 'e iuncoon¹³ 'naa'. Amén.

16

Sü¹i Poo² 'aai²¹² tsá²

¹Fuu²¹²'uu 'naa' wa'a 'i¹³'naa' coon²¹ tún² 'in tsamí² ru¹'u' Febe. Gauncoon¹³ 'áai¹ 'ido 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Cencia. ²'Ii¹³naa' 'ii coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' la tíi² jma¹ tsá² la 'oo²¹ ru¹'u' 'in jai² líi² Cristo. Joon 'naa' uncon¹³oon' Febe do coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya'a tsu 'in lo nigauncoon¹³ tsá² fúu¹ 'áai¹ la joongi jon nigauncoon¹³o jna jon.

³'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Priscila coon¹³ Aquila 'in nigajmaa¹a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna. ⁴'E tooin² 'mó¹ 'ii²¹ tya'a 'e galaai²¹ jna 'e fo² 'e 'ii¹ tyiia ijúun²na do. Joon jna cwó³oo 'maai¹³ 'ido joon jon' jün¹³ jna cwó³oo 'maai¹³ 'pe jileei²¹ tsaru¹'u' 'in jai² líi² Cristo 'in jo seein²¹ Israel. ⁵'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' jileei²¹ tsaru¹'u' 'in jai² líi² 'in licaain²¹ inuu tya' Priscila coon¹³ Aquila do. ⁶'Aa²¹²mo' fo²oo jon Epeneto, jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹²na 'áai¹ joon 'ii nifu jee²¹² 'in néei¹ li sii²¹ Acaya do ja²mo galii² Cristo. ⁶'Aa²¹²mo' fo²oo María 'in nigajmaa¹a to² 'áai¹ jee²¹² 'naa'. ⁷'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' 'in tsagó³oo Andrónico coon¹³ Junias. Caan²¹mo táa¹ 'ido coon¹³ jna tsi 'nün³ joon tyá²-u cwii¹in 'in tsá² tya' Cristo 'in líi¹ apóstoles 'ii. Joon jo¹o galii² Cristo la jéei¹gi jna.

⁸'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Amplias, 'in líi¹ tsaru¹'u' 'in 'iin²¹²na coon¹³ 'e jai² líi²na' Ña'ñu¹'u'. ⁹'Aa²¹²mo' fo²oo Urbano 'in nigajmaa¹a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna'a, la joon jon Estaquis, 'in tsá² 'in 'iin²¹²na. ¹⁰'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Apelles, 'in nigacwo³ii tyá² jilaa²¹ wúu¹ 'áai¹ gani²¹i wii¹³ 'e jai² líi² Cristo. La joon jon 'aa²¹²mo' fo²oo 'in tsá² néei¹ inuu tya' Aristóbulo. ¹¹'Aa²¹²mo' fuu²uu' 'in tsagó³oo Herodión. La joon jon fuu²uu' 'in tsá² néei¹ inuu Narciso 'in jai² líi² Ña'ñu¹'u'. ¹²'Aa²¹²mo' fuu²uu' jon Trifena coon¹³ Trifosa 'in jmoó¹o to² tya' Ña'ñu¹'u'. 'Aa²¹²mo' fuu²uu' jon 'in tsamí² ru¹'u' 'in 'iin²¹²na, Pérsida, 'in nigajmaa¹a to² tya' Ña'ñu¹'u' 'áai¹. ¹³'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Rufo, 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in 'yü júu³ 'áai¹, coon¹³ sáa³ 'in nigalii¹ lawa sáa³aa jon. ¹⁴'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' jon Asíncrito, coon¹³ Flegonte, coon¹³ Hermas, coon¹³ Patrobas, coon¹³ Hermes, coon¹³ jileei²¹ tsaru¹'u' 'in taain²¹² coon¹³ 'ii. ¹⁵'Aa²¹²mo' fuu²uu' jon Filólogo, coon¹³ Julia, coon¹³ Nereo coon¹³ tsamí² ruu²¹, coon¹³ Olimpas coon¹³ jileei²¹ tsaru¹'u' 'in jai² líi² 'in taain²¹² coon¹³.

¹⁶'Aa²¹²naa' la 'oo²¹ ru¹'u' la jaain²¹ la jaan²¹naa' cuu²uu' caai²¹ ni² ruu²¹naa'. Jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ lo sii¹in 'aa²¹²naa'.

17 Tsaru¹u', mi³ii tyani²ii' 'e coón²oon' cwáain¹ 'in tsá² do 'in jmoo¹o poo²¹² jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e 'ee¹e si jmoo¹o tyu^{uun}²¹ tsá² 'ee joon 'noo¹o tsá² tsaa². Tsu jilaa²¹ 'elo li' ci¹³i lí¹ la niga'e² tsá² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ coon¹³ 'in tsá² no, 18 tsu 'in tsá² no jo jmaa¹ 'ii²¹ to² tya' Na'ñu¹u' Jesucristo. 'In tsá² no jmaa¹a 'ii²¹ to² jiin¹³ 'e ijmaa²¹i to² 'ña'o joon júu³ tya'a 'áai¹ to² joongi 'áai¹ jlóo³ joon coon¹³ júu³ joon cón² too² tsá² jo lí²i. 19 Joon jilee²¹mo ñi² xiiala jmoo² 'naa' núu¹³uun' joon tsu 'wii¹³ joon jløø¹³mo coon¹³ 'naa'. Joon 'iin²¹²na iliin²naa' tsá² 'in 'yuu¹³ 'e jmá¹ 'e tyá² jon' wa'a 'in jmá¹ 'e gó². 20 Joon 'in Dios 'in jmoo¹o 'e seein²¹ tsá² tyá² tyani¹i' jmoono idyee¹³i 'in 'lii¹³ Satanás 'wii²¹² ti¹³ii' in'øø¹³naa' 'ii. Cwauncwaa¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'.

21 Sii¹mo jon 'aa²¹²naa' 'in tsá² sii²¹ Timoteo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna. Sii¹mo jon Lucio, coon¹³ Jasón coon¹³ Sosípater 'in líi¹i tsagóo³oo.

22 Joon jna-a, Tercio, 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo sii²na jon 'aa²¹²naa' lawa tsá² 'in jai² líi²i Cristo jon.

23 'Aa²¹²mo' jon jin² Gayo, 'in fii²¹² 'nú¹ li tyín¹³na joon cwoo¹o 'ido jon 'núu¹u li li-caain²¹ 'in jai² líi²i Cristo. La joon jon sii¹in Erasto 'aa²¹²mo 'naa'. Erasto do líi¹ 'in nani² cuu² tya' fuu²¹ lo. Joon 'in tsaru¹u' Cuarto sii¹in 'aa²¹²mo'.

24 Cwouncwaa¹³ Dios jilee²¹ 'naa'. Amén.

Júu³ li gatséi¹

25 Joon nano cwoun'goo²¹o' Dios 'in lí² jmá¹ 'e pi³gi-'oo' coon¹³ 'e júu³ tyá² tyiia tya' xiiala itiin¹³ tsá². Cwóo³ jna 'e júu³ lo joongi 'e² jna tsá² cwáain¹ tya' Jesucristo. Joon 'e júu³ tyá² do jmoo¹o júu³ 'e júu³ 'uui²¹ gasáa¹a Dios ca la mo 'wiin²¹² juncwii²¹. 26 Pe nano coon¹³ 'e to² tyu² 'in Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo, nigajmaa¹a júu³ coon¹³ 'e jí² tya' Dios 'e gajmaa¹a 'in tsá² 'in nigacwó¹ júu³ tya' la mo jéei¹. Joon 'e júu³ 'uui²¹ do gajmaa¹a Dios 'e cwii¹i jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jo¹o lín²in joon lí² jmáa¹a nuu¹³uun.

27 'Ii²¹mo Dios 'e un'goo²¹o tsá² 'ii 'wii¹³ Jesucristo coon²¹ tøø²mo! Joon jiin¹³ 'ii-o líi¹ Dios 'in ñii²¹²-tsi. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi^{2j} 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

Poo² gasii² in 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² Dios néei¹ Corinto

¹ Jna, Poo², 'in sii¹ 'e jí² lo. Joon líi¹ na apóstol tya' Jesucristo coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'in gatii¹³ in jna. Coon²¹ caan²¹ mo sii²¹ na'a 'e jí² lo coon¹³ ru¹ u' sii²¹ Sóstenes. ² Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' tsaru¹ u' 'in cwii¹ in Dios néei¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. Joon lín² moo' tsá² tya' Dios tsa' licaan²¹ moo' coon¹³ Cristo Jesús. Joon Dios gatø^{2ø} 'naa' gali² naa' tsá² tya' 'in tyú¹ coon¹³ jileei²¹ gi 'in un'goo²¹ o Ña'ñu^{1u} 'u' Jesucristo 'in néei¹ la caain²¹ gi li xiia²¹. 'I tsá² feei¹ tya' 'ii joongi tyijna' jon. ³ Cwauncwaa³ mo Ñu^{1u} Dios coon¹³ Ña'ñu^{1u} 'u' Jesucristo 'naa' joon canii² mo liseen²¹ naa'.

Galicwaa³ moo' 'wii^{13j} Cristo

⁴ Dios gauncwaa³ 'naa' joongi 'wii^{13j} Cristo Jesús. 'E joon fuu²¹ uu' maai¹³ coon²¹ tøø² mo. ⁵ 'Wii^{13j} icaan²¹ moo' coon¹³ Cristo do; Dios nigacwo¹ o 'naa' 'e tyú² 'i-'oo', lagi jilaa²¹ 'e foo¹ oo' joongi jilaa²¹ 'e ñii² ii'. ⁶ Joon jilaa²¹ jüü³ 'e gatyá³ aa cwáain¹ tya' Cristo galí¹ ja² mo jee²¹² 'naa'. ⁷ 'Wii^{13j} joon la lo jo 'ee líøø²¹ tyii' jilaa²¹ a 'e cwo² Dios tsá² la 'ii²² ijaan² aan' jmi²¹² mi ijnee²¹ Ña'ñu^{1u} 'u' Jesucristo tún¹. ⁸ Joon 'ii isaan²¹ in 'naa' tá² ca li tsé¹. La joon jo 'in cwo¹ 'naa' tsaa² coonti mi ngü² 'ii²¹ jmá¹ a Ña'ñu^{1u} 'u' Jesucristo. ⁹ Dios gatø^{2ø} 'naa' ilicaan²¹ naa' coon¹³ Joon on Jesucristo. Joon 'in Dios do, 'in gatø² 'naa', jo tsacoo²¹ jüü³ tya'a.

'In sixéi¹³ jee²¹² naa'

¹⁰ Tsaru^{1u}, mí³ tiyani² ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu^{1u} 'u' Jesucristo, sii¹³ naa' røø²¹, jo xeei²¹ ruu²¹ naa'. Sii¹³ moo' røø²¹, coon²¹ 'i³-oo', coon²¹ 'e jmaa² aa'. ¹¹ Fo³ oo la joon, tsaru^{1u}, 'wii¹³ 'in líi¹³ tsá² inuu' tya' Cloé gajin^{2o} 'e jo cwo² jüü³ ruu²¹ naa'. ¹² 'øø¹ i²¹-tsi tsá² 'e 'láa² mo 'i-'oo' la jaain²¹ la jaan²¹ naa'. 'In líi¹³ jin² in: "Tsá² tya' Poo² jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Apolos jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Ta³-u jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Cristo jna." ¹³ ¿Ti líi¹ moo' 'e 'iin²¹² Cristo wa'a líi² naa' poo²¹² jee²¹² 'naa'? ¿E wa líi² naa' 'e gasaa² naa' jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Poo²? ijo lí¹ la joon! ¹⁴ Maa¹³ mo Dios jo gasaa¹ na jmi²¹ jii¹³ jaain²¹ 'naa', jii¹³ 'na'a Crispo coon¹³ Gayo. ¹⁵ 'Wii¹³ joon jo 'in lí² jin² coonti 'e gasaa² i jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ jna. ¹⁶ Fiin¹³ nigasaa¹³ mogü jmi²¹ 'in tsá² inuu

tya' Estéfanos pe jo tíi¹³-tsii gasaa¹³ gi jmi²¹ 'in xeei²¹ gi. ¹⁷ Ña'ñu^{1u} 'u' Cristo jo gasii¹ in jna wa'a sáa¹³ na tsá² jmi²¹. Gasii¹ in jna 'e jmaa¹³ aa tsá² jüü³ xiia¹ la itii¹³ mo tsá² tyani Dios. Joon gajma³ aa tsá² jüü³ coon¹³ jüü³ coon²¹ tsáa¹, la joon líi² tsá² xiiala gajúin¹ Fi²¹² i' tsa' crúu¹³ tya'a. Joon coon¹³ 'e jüü³ coon²¹ tsáa¹ do jo tsa¹ i' wa'a pí³ 'e 'oo¹ o 'e jüü³ do tya' xiiala itii¹³ mo tsá² tyani Dios.

Jmi¹-tsi 'in jai² líi² Cristo

¹⁸ Jileei²¹ 'in ngaliin¹ li gó² jo tsáai¹-tsi 'e jüü³ tya' xiiala mo gajúin¹ Fi²¹² i' tsa' crúu¹³ tya'a 'e 'iin² tsaa² tya' tsá². Jüü³ tya' tsá² caa²¹ mo joon líi². Pe tyijna' gi, 'in gajmaa¹ a Dios tiin¹³ na', 'ii²¹ tya' Dios 'a la joon. ¹⁹ Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Jna-a i' lin¹³ na 'e 'i¹-tsi 'in jmi¹-tsi, joon 'in tá¹-tsi, ijni¹³ na tya'a 'e jo 'yeei²¹ to² tya'a.

²⁰ Wa'a la joon ¿'ee to² 'i³ gi 'in jmi¹-tsi, si tífo² 'ee, si 'in jo cwo² jüü³ 'e li juncwii²¹? Jo 'ee to² 'iin² gi 'ido tsa' Dios gajmaa¹ a 'e jilaa²¹ 'e jooiin¹-tsi 'ido lawa jüü³ tya' tsá² caa²¹ mo. ²¹ Ñi¹ Dios 'e jmo¹ o, joon jo gacwo¹ Dios 'e ilicwii¹ in 'in jmi¹-tsi 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jooiin²¹-tsi. Pe Dios-gi gali¹ in²¹² in jmaá¹ a tiin¹³ tsá² coon¹³ jüü³ tyú² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii-o xafii¹³ 'in catyaa² gi líi² jüü³ tya' tsá² caa²¹² mo lo.

²² 'In tsá² Israel mi¹ i coon²¹ milagro joon litsáai¹-tsi. Joon 'in tsá² griego-gi jmaai¹² 'iin²¹² in lijmi¹-tsio ²³ pe jna' gi tyaa²¹ a'a jüü³ tya' Cristo 'in gateen¹ in tsá² tsa' crúu¹³ do-o. Fa¹ i' aa¹ 'in tsá² Israel 'wii^{13j} 'e jüü³ lo joon 'in tsá² jo seen²¹ Israel líi² jüü³ tya' tsá² caa² mo joon. ²⁴ Pe tya' jileei²¹ 'in gatø² Dios ilin¹ in tsá² tya'a, xafii¹³ tsá² Israel si jo tsá² Israel 'ee, 'ii²¹ tya' Dios jmo¹ o Cristo tiin¹³ tsá² joongi 'e jmi¹-tsi. ²⁵ Wa'a líi² tsá² 'e jo jmi¹-tsi Dios, 'ii 'in jmi¹-tsi-tsi lagi 'e jmi¹-tsi tsá² juncwii²¹. Joongi wa'a líi² tsá² jo 'oo¹ o Dios pí², 'ii 'in 'oo¹ gi pí² lagi tsá² juncwii²¹. ²⁶ 'Ii²¹ du-'oo', tsaru^{1u}, xiiala líi¹ naa' mo gatø² Dios 'naa', xuu' naa' líi¹ naa' tsá² jmi¹-tsi tyani tsá² juncwii²¹, joongi xuu' naa' 'oo¹ o to², joongi xuu' líi¹ naa' tsá² tyiin². ²⁷ Pe Dios-gi gatii¹³ in 'in tsá² líi¹ tsá² bá¹ 'e coon¹³ la joon cwo¹ o fa¹ i' 'in jmi¹-tsi. La joon jon gatii¹³ Dios 'in tsá² líi² tsá² jo pí²-tsi joon coon¹³ la joon jon cwo¹ o fa¹ i' 'in pí²-tsi. ²⁸ Joon la joon Dios gatii¹³ in 'in líi¹ tsá² jo tyiin², 'in jo tsáai¹-tsi tsá², ('in jo to² 'i³ do) 'ii 'in tyá² røø²¹ tya' 'in líi² tyiin² gi. ²⁹ La joon jii¹³ jaain²¹ jo 'in lí² jmaa¹ gi jloo¹³ tyani Dios. ³⁰ Pe 'ña'a Dios nigaucaan² mo 'naa' coon¹³ Cristo. Joongi 'wii¹³ Cristo do-o galijmi¹-oo', 'wii¹³ 'ii gauntyuu¹ mo Dios 'naa' la joon ilí² jmaa² aa' jilaa²¹ to² tyu² u' joongi tiin¹³ moo' tyani¹ i. ³¹ Jiin¹³ la jin²

ni jí² tya' Dios: “Wa'a 'iin²¹² tsá² unjløøi¹³ yaai 'ná¹-a unjløøi³ yaai coon¹³ Ña'ñu¹'u' Jesucristo.”

2

Jo¹o lí²naa' tsu 'wii¹³ 'ii²¹ tya' Dios

¹ Tsaru¹'u', mo gatyáa³aa júu³ jai² tya' Dios jee²¹² 'naa', jo gafo²oo júu³ jmi¹-tsi jon'gi júu³ taai²¹² 'áai¹. ² Mo gatyáa³aa júu³ coon¹³ 'naa' jo júu³ xii'a'gi gatyáa³aa, gatyáa³oo jmaai² júu³ la mo gangi¹i Jesucristo juncwii²¹ joongi la mo gajúin¹ Jesucristo tsaa' crúu¹ tya'o. ³ Gasiin²¹na 'ñii'a' wéi¹ coonti-i tyani²'ii', jlé³moo 'goo²¹oo wa jo gatyáa³aa la ti jilaa²¹a 'e júu³ tyá² do. ⁴ Jo gauntsáa¹na-'oo' coon¹³ júu³ jmi¹-tsi; gauntsáa¹moo-'oo' tsu 'wii¹³ ga'e²e 'e Espiritu Tyá² tya' Dios 'naa' joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios galitsáa¹mo-'oo' 'e júu³ lo. ⁵ Tsu 'wii¹³ joon 'ii²¹ tya' Dios lija²mo lí²naa' jon' wa'a coon¹³ júu³ jmi¹-tsi tya' tsá².

Licwii¹mo tsá² Dios 'wii¹³ Espiritu Tyá² tya'a

⁶ Pe 'e la ja²mo, jna'a tyaa²¹a'a júu³ 'e jmi¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tyá² 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. Pe 'e júu³ do tyii¹ jo li la 'e 'e júu³ jmi¹-tsi tya' 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo jon'gi la li 'e júu³ tya' 'in 'oo¹o to² 'e juncwii²¹ lo, tsu ti li tyé¹mo 'in tsá² do. ⁷ La ti júu³ faa²¹oo'o jmaai² júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Júu³ 'e Dios ga'e²e tsá² tya' nano. Ni'ii²¹²-tsi Dios jée¹mo xiala ijmaa¹³a tyú¹mo tsá² ca na'gi ijmaa²¹o 'e juncwii²¹ lo. ⁸ 'Wii¹³ joon jii¹³ jaain²¹ 'in 'oo¹o to² juncwii²¹ lo jo ga'øøi¹tsi, tsu wa mi'i ga'øø²¹mogi-tsi 'in 'oo¹o to² do jo gateen¹gi Ña'ñu¹'u' Jesucristo do tsaa¹ crúu¹³ tya'a. ⁹ Pe jii¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in 'ii, nigatyaa¹ Dios tyá² 'e sá² tya'a coon²¹ 'e jo 'in mo gani² jogi 'in nuu¹un jon'gi 'in mo 'i¹-tsi coonti.

¹⁰ Joon jilaa²¹ 'elo 'ña'a Dios gajmaa¹a 'e liné³e' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espiritu Tyá² tya'o. Joon 'in Espiritu Tyá² tya'a do jøø²o ce jilaa²¹, ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'ña'a lí²jøø².

¹¹ Lawa tsá², jo ñi¹ tsá² 'ee 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaan²¹in, yaamo alma tya' tsá² ñii¹'ee 'i¹-tsi. 'Wii¹³ la joon jii¹³ 'ña'a 'in Espiritu tya' Dios ñii¹i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios. ¹² Joon jna'o' ga'ii¹³mo' 'in Espiritu tya' Dios do, jo'on ga'ii¹³na' espiritu tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo. Joon 'wii¹³ 'in Espiritu Tyá² do-o 'øø²¹mo-tsi' jilaa²¹ 'e gacwo¹ Dios jna' 'yaa¹-tsi. ¹³ La joon tyii²¹a'a 'e júu³ 'e gacwo¹ Espiritu Tyá² do jna'a tya' 'in niga'ii²¹ 'in Espiritu Tyá² do.

¹⁴ 'In jo mo 'ii²¹ 'in Espiritu Tyá² do jo 'ii²¹i júu³ tyá² tya' Espiritu Tyá² tya' Dios 'e tyaa²¹a'a tsu líi²i 'e júu³ tya' tsá² caa²¹mo joon.

Jo líi¹i 'øøi¹tsi 'e júu³ tyaa²¹a'a lo tsu jii¹³ Espiritu tya' Dios lí² jmá¹ 'øøi²¹-tsi. ¹⁵ Pe 'in tsá² 'in niga'ii²¹i 'in Espiritu Tyá² tya' Dios lí²-i cón² cwáain¹ ce jilaa²¹a. Joon ce jii¹³ jaain²¹ tsá² 'in jo cwii¹in Dios jo lí² 'øøi²¹-tsi xiala 'i¹-tsi 'in tsá² 'in cwii¹in. ¹⁶ Jii¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “¿'lin niga'øøi²¹-tsi 'a 'i¹-tsi Dios? ¿'lin lí² 'e'2 Dios?” Pe jna'gi 'i¹-tsi la 'i¹-tsi Cristo.

3

Tsa'leei¹³ tya' Dios jile¹'e'

¹ Tsaru¹'u', jo lí² fú² jna 'naa' lawa tsá² 'in 'oo¹o Espiritu Tyá² tya' Dios. Gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² taan²¹²in juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios. 'Naa' líi¹naa' lawa xuui²¹² jo mo cwáain¹mo. Jo mo gauncwaan¹naa' cwáain¹ tya' Cristo. ² Jmaai² júu³ jo taa²mo ga'e¹ee 'naa'. Lawa yuun²¹ 'uun²¹ fi² jo mo li dø¹ø 'i¹, la joon jon jna jo lí² 'e'1ee 'naa' coon¹³ júu³ taai²¹². Pe jo mo lí²øøi²¹-oo' júu³ taai²¹², ³ tsu 'i¹gi-'oo' la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹. La 'ii²¹² 'oo²oo' tsiuwú¹, 'noo²oo' mii¹³, joongi xeei² ruu²¹naa' jmaai² la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'i¹-oo' joongi jmoo²oo' jmaai² 'a la jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo. ⁴ Tsu wa mo jin² tsá²: “Tsá² tya' Poo²-o jna”, joon 'in líi¹³gi jin²in: “Tsá² tya' Apolos jna”, jmoo²oo' la jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹.”

⁵ Pe, ¿'iin 'in Poo² do? ¿'lingi 'in Apolos do? Cani³ lí²mo'oo' tsá² tya' Dios, joon 'wii¹³ jna'oo'o ja²mo galii²naa' Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Jmoo²¹² jna'a la jaain²¹ la jaan²¹na'a jii¹³ la to² gatyú² 'ña'a Dios. ⁶ Lawa coon²¹ 'e jñii² tsá² lí² 'e júu³ tya' Dios, joon jna-a gato²o 'e jún² do, joon Apolos-gi ga'ee¹ e jmi¹pe 'ña'a Dios gajmaa¹a gacwáin¹ 'e jún² do. ⁷ La joon lí², 'in gajñi² lo coon¹³ 'in ga'ee¹ e jmi¹ do jo 'ee to² 'i³ jii¹³ 'ña'a Dios 'in tyiin¹gi tsu 'ii jmoo¹o cwaain²¹ jilaa²¹a. ⁸ 'In jñi² jún² do la joon jon 'in 'ee¹ e jmi¹ coon²¹ røø²¹mo, pe Dios tyi² 'lee¹³i la jaain²¹ la jaain²¹ jii¹³ la to² gajmaa¹o. ⁹ Pe jna'a caan²¹mo jmoo²¹o to² tya' Dios joon 'naa'gi líi¹naa' lawa coon²¹ tyiia²¹ li jmoo¹o Dios to².

Joongi líi²mo'oo' jon lawa coon²¹ 'ná¹ 'e jmoo¹³ Dios. ¹⁰ Joon Dios gajmee¹i jna lawa jaain²¹ tifuu²¹ 'a jmaa¹³aa tifuu²¹ do joon 'in xee²¹mo 'in uncwaan²¹in 'oo²¹ do. Joon jileei²¹ 'in uncwaan²¹in 'oo²¹ ni tifuu²¹ do 'ná¹-a coon²¹ cwáain¹ xiala jma¹a. ¹¹ Joon jii¹³ jaain²¹ li jma²gi coon²¹gi tifuu²¹ xia, tsu 'ña'a Jesucristo líi¹i 'e tifuu²¹ do. ¹² Pe ni do lí²-i uncwaan²¹ tsá² coon¹³ cwána¹, si coon¹³ cwataa²¹ 'ee, si coon¹³ cuun²¹² 'moo³ 'ee 'e ta'a 'wóo²o. Lí²-i jon uncwaan²¹ tsá² coon¹³ 'mó², si coon¹³ 'nuu²¹ 'ee si coon¹³ mo² cwañi¹ 'ee 'e jo ta'a 'wóo²o. ¹³ Joon mi cwá² jmi²¹² icwée²i Cristo tún¹, røø²¹ líi² tsá² 'ee coon¹³ gajmaa¹³a 'e 'ná¹

do. Tsa 'e jmi²¹² joon ijó¹ coon¹³ jí²ⁱ joon coon¹³ 'e jí² joon ilíi¹ tsá² 'ee to² nijmaa^{1a} tsá² si 'e tyá² si 'e gó² 'ee la jaain²¹ la jaain²¹. 14 Joon wa 'ná¹ 'e tyá² nigajmaa^{13a} tsá² jo coo^{1o} coon¹³ 'e jí² do pe 'in i'ii²¹mo 'lee¹³ⁱ. 15 Pe wa'a 'in nigajmaa^{13gi} 'ná¹ gó², 'e coo²¹-o joon. Joon jilaa^{21a} i'íin²mo ty'a, jii¹³ 'ña'o tiin^{13gi} tyani Dios lawa jaain²¹ 'in galáa²ⁱ 'ña'a jee²¹² jí².

16 ζTi jo ní³ 'naa' 'e líi¹naa' lawa cwo¹ ty'a Dios Jmii²¹ joon 'in Espíritu Tyá² ty'a Dios do tyiin¹³mo jee²¹² 'naa'? 17 Joon wa'a 'in 'iin²¹²in xéi¹ cwo¹ ty'a Dios, Dios-gi 'iin²mo 'ii tsu cwo¹ ty'a Dios 'e cwaa³mo joon. Pe 'naa' yaamoo' líi¹naa' 'e cwo¹ joon.

18 Jo cón²oon' 'naa' tóo² yaanaa', wa' 'in líi² 'e jmi¹-tsi 'i jii¹³ la líi¹ 'in tsá² jmi¹-tsi taain²¹² juncwii²¹ 'ná¹-a líin²in lawa jaain²¹ 'in jo 'ee tíi²¹ coonti joon coon¹³ la joon lí²-i líin²in jaain²¹ 'in jmi¹-tsi la jai². 19 Wa'a ty'a Dios 'in líi¹ jmi¹-tsi 'e juncwii²¹ lo lawa tsá² caa²¹mo 'i. Ni jí² ty'a Dios jin²: "Dios jmo^{1o} xuui²¹ yaai 'in tíi²¹ coon¹³ yaamo 'e tíi²¹ do." 20 Jin²o jon 'e jí² do: "Ñá'ñu^{1u} ñi^{2o} 'e jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in jmi¹-tsi jo 'ee to² 'i³ 'e joon." 21 Tsa 'wii¹³ joon jii¹³ jaain²¹ jo lí² unjløi¹³ yaai wa'a líi² líi¹ tsá² ty'a tsá². Pe 'e tíi²¹ 'naa'a jilaa²¹ 'e sá². 22 Poo² si Apolos 'ee, si Tú³ 'ee si juncwii²¹ lo 'ee, si 'e seen²¹ mogii¹ 'ee, si 'e najúun²mo 'ee, si jilaa²¹ 'e sá² nanó² 'ee, si jilaa²¹ 'e ilisá² 'ee jilaa²¹ a tyi'naa'a. 23 Joon 'naa' líi¹naa' jóon¹on Cristo, joon 'in Cristo do ty'a Dios 'i.

4

To² 'ná¹ jmaa^{1a} a apóstoles

1 'I¹-oo' jna'a lawa tsá² 'in uncoon¹³ Cristo, 'in náa¹ cwo^{21o} 'o náa¹ 'e tsá² 'e 'i¹-tsi Dios. 2 La joon wa'a 'ee náa^{1a} cwo^{21o} tsá² júu³ tyá² ty'a Dios 'ná¹ jmaa^{1a} 'i júu³ la tí³ⁱ, joon la joon tsáa¹mo-tsi tsá² 'ii. 3 Pe jna, xuu cu²-tsii wa'a 'naa' 'iin²¹²naa' jmaa^{2aa} 'ii²¹ tyiia si tyi³aa tyani 'in 'oo^{1o} to² 'ee. Ce jii¹³ 'ñii'a jo jmo^{3oo} 'ii²¹ tyiia. 4 Joon jon'gi 'ñii'a jo ñii³ⁱⁱ ti 'óo^{3oo} tsaa², 'elo jon'øøi²¹-tsi wa'a jna 'e jo 'óo^{3oo} tsaa² pe 'ña'a Ñá'ñu^{1u} 'ijmaa^{1a} 'ii²¹ tyiia. 5 Tsa 'wii¹³ la joon, jo cón²oon' cwáain¹ xiiala sein²¹ 'in xee²¹ la nu'gi iti² jmi²¹² icwée²ⁱ Ñá'ñu^{1u} Jesucristo. Ján²duu' cón²oon' cwáain¹ ca mi cwée²ⁱ Ñá'ñu^{1u} Jesucristo, 'ña-o i'wo^{2o} li jnee²ⁱ la jilaa²¹ 'e si¹mo² li nuu²¹ no. Mi tí² 'e jmi²¹² joon, joongi ijma^{1a} Ñá'ñu^{1u} Jesucristo ilii² jilee¹ la jilaa^{21a} 'e ni¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon Dios-gi ifaa²¹-o 'ee 'e tyá² gajmaa^{1a} tsá² la jaain²¹ la jaain²¹.

6 Tsaru^{1u}, tyí¹aa 'e júu³ lo cwáain¹ ty'a Apolos coon¹³ jna 'e tyá² tyi'naa', tsu 'iin²¹²na 'e líi¹oo' jo ngii^{212gi} jii¹³ la jin²

jí² ty'a Dios. Joon la joon jii¹³ jaain²¹ jo unjløi¹³ yaai coon¹³ jaain²¹ tifo², jo'gi ijmaa^{1a} 'e jo tsáai¹-tsi 'in jaain²¹. 7 ζ'in 'in jmo^{1o} tyá²gi tyii' lagi 'in catyaa¹gi? ζ'Ee 'oo²¹²oo', ti jon'on Dios gacwoo^{1o}? Joon wana 'ii-o gacwoo^{1o} jilaa²¹ 'e 'oo²¹²oo', ζ'ee lí² unjløi¹³ yaanaa' 'e 'oo²¹²oo' do lawa'a yaanaa' gajmaa^{2aa} 'e 'oo²¹²oo' do?

8 Nali¹naa' lawa'a 'e líi¹naa' tsá² sá² cuu², 'oo²oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa'. Líi¹naa' 'e 'naa'oo' nityu^{2uu} to² lawa røøi¹³. Joon ja'ngii¹ li' co'o 'lee¹³naa' jna'a. 'Áa' mo 'iin²¹²na wa xu'u ja²mo 'e líi¹naa' røøi¹³ joon ca jna'oo' lí²-i jon tyuu^{13uu} to² coon¹³ 'naa'.

9 Líi²na la lí¹ jna'a 'in líi¹ apóstoles ni'í sáa¹ Dios jna'a ti li tsé¹mo. Líi¹naa' lawa 'inlí¹³ 'in niteen¹en ijúun²mo. Nali¹naa' lawa coon²¹ 'e sá² tsa'goo²¹-tsi tsá² jilee¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ la jilee¹ ángeles lagi jilee¹ tsá² jøø²mo jna'a. 10 Líi² tsá² lawa tsá² caa²¹mo jna'a 'wii¹³ cwáain¹ ty'a Cristo joon 'naa'gi líi²naa' 'e líi¹naa' tsá² jmi¹-tsi cwáain¹ ty'a Cristo. Líi¹naa' tsá² 'wóo²mo la 'ii²¹² 'naa'gi líi²naa' 'e líi¹naa' tsá² pí²-tsi. Jo tsáai¹-tsi tsá² jna'a, pe 'naa'oo' un'goo^{1o} tsá². 11 Ca nanoo²¹² nili¹øø¹mo 'e tyee²e'e, nili² unjmi²¹naa', nili¹øø¹ si²i'in, nijmee²¹mo tsá² jna'a, jogi tyii²¹i sá². 12 Joongi ni'woo²¹-oo'o to² jmo¹ to². Joon mo jíi²in tsá² jna'a, jna'ngii¹ si¹³i'i, "Ná¹ uncwaa³mo Dios 'naa'." 'øø¹mo tsá² jna'a pe jmo^{21o} taa²¹-oo'o. 13 'Li¹³ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tyii²¹i pe fee¹mo-tsii¹ júu³ tyaa^{21a} a coon¹³on. Jmaa²¹ tsá² jna'a lawa tyi¹ taa¹³ juncwii²¹, lagi wa 'e ti' co' tsá^{2a} jmaa²¹ tsá² jna'a ca jmi²¹ no.

14 Jo jmo^{3oo} 'e jí² lo wa'a cwo^{2oo} 'naa' fa'ii²¹, jmo^{3oo} 'e jí² lo lawa cwo^{3oo} cwáain¹ yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²mo. 15 Xuu¹³fiin¹³ 'naa' 'áa'naa' tifo² tyii' fúui¹ 'in 'é² cwáain¹ ty'a Cristo, pe jaan²¹mo 'ñá^{2uu} sein²¹ cwáain¹ ty'a mo galija²mo líi²naa' joon jna-a 'i. Tsa 'wii¹³ 'e júu³ tyá² ty'a xiiala itii¹³ tsá² tyani Dios 'e gatyáa^{3aa} coon¹³ 'naa' gal-ija²mo líi²naa' Cristo Jesús. 16 Tsa 'wii¹³ joon mí³ⁱⁱ tyani²ⁱⁱ tyan^{2aan}' cwáain² xiiala jmo^{3oo} joon la joon jmaa^{2aa}.

17 Tsa 'wii¹³ gali¹iin²¹²na 'a untii¹³duu^{1oo} xiiala mo gang³ⁱⁱ jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ tsá² 'in jai² líi²ⁱ Cristo, 'wii¹³ joon sii^{3na} Timoteo, 'in 'iin²¹²na. Lawa yuu²¹ tyiia-oo 'i coon¹³ to² jmo^{21o} ty'a Ñá'ñu^{1u}. Joon, untiin¹³in júu³ ty'a. 'I-i o i'e^{2e} 'naa' la lí 'e ga'ée^{3ee} la caain²¹ jee²¹² tsá² 'in jai² líi²ⁱ Cristo. 18 'Inlíi¹³ jee²¹² 'naa' gaunjløi¹³ yaai, líi²ⁱ 'e jo cwéi^{3gii} jee 'naa'. 19 Pe 'i¹-tsii yia^{3oo} la jmoono wa icwo¹ Ñá'ñu^{1u}. Joon iyajøø^{3oo} ti 'e ijma² 'in tsá² unjløi¹³ yaai do 'e la lí² 'e

faa²¹a do. Yajó³øø wa'a cwo¹o Dios wa² pi² tyá' ido si jo cwo¹-o 'ee. ²⁰ Tsu li tyu² Dios to² tsá² jon' li'í júu³ pe coon¹³ 'ii²¹ tyá'o to² 'e tyu² tsá². ²¹ ¿'Ee 'iin²¹²naa' jmá³aa tyii' mi cwéi¹na, ti 'e 'e³ee 'naa' wúu¹, owa'a 'iin²¹²naa' jmá³aa tyú²-tsii, un'née³moo 'naa' 'ee?

5

Coon²¹on cwáain¹ 'e ga'láa²a tsá²

¹ Niñii¹ tsá² 'e jaain²¹ jee²¹² 'naa' tyiin¹in coon¹³on lawa tsamí² tyá'o jaain²¹ tsá² neei¹³ sáa³a. 'E lo-o coon²¹ 'e gó² líli¹ ca jii¹³ 'in jo cwii¹in Dios jo tii²¹ jmá³a. ² Joon jløø²mogi 'naa'! ¡Pe tyú²gi wa'a ngi²ii' fa'ii²¹! 'In tsá² 'in gajmaa¹a 'e gó² lo tyú²gi wa'a gajeen²¹mo jee²¹² 'naa'. ³ Joon xafii¹³ jo siin¹³na la si'yee²¹na jee²¹² 'naa' pe 'ii³-tsii 'naa' joon nigajma¹oo 'ii²¹ tyá' ido 'in gajmaa¹a 'e gó² do lawa'a siin¹³moo coon¹³ 'naa'. ⁴ Uncaan²¹naa' ruu²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Nã'nũ¹u' Jesucristo. Joon siin¹³moo coon¹³ 'naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i'-tsii. La joon jon 'ii²¹ tyá' Nã'nũ¹u' Jesús uncoon¹³on 'naa'. ⁵ Joon ná¹ tyii¹³moo¹ 'in tsañuu¹ ga'láa¹ do 'in tyiin¹³ jee²¹² 'in jo¹ líi² do, jaan¹³naa' Satanás, joon coon¹³ la joon 'iin²mo 'e ngú¹ taan¹in pe itiin¹³mo alma tyá'a mi jó¹o tún¹ Nã'nũ¹u'.

⁶ Jo lí² unjløø¹³ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'e jmoo²oo' lo. ¿Ti jo ñii²ii' júu³ 'e jin² tsá²: "Coon¹³ ca pii³ tyiiian³ caai²¹ tsá² 'e con² do coon¹³ 'e joon jmoo¹o roon¹on la tøøi² con² do?" ⁷ Tú²uu¹ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo' 'e li la li tyiiian³ tsáai² 'e jmoo¹o 'láa¹ tyá' tsá². Joon ilin²moo' lawa 'iñi¹ 'mii² 'e jo tyiiian³ jee¹ tsa la joon tsaí² líi¹naa'. Tsa nigajún¹mo Cristo 'ña'a 'wii²¹² tyijna'o'; ngangii² la ngangii² joo'saa²¹ yuu²¹ jn-gai² tsá² Israel cuu²¹i mo ti jmi²¹² pas-cua. ⁸ La joon jmoo¹³o' jmi²¹² pascua tyi' la ti la lí¹-i coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' joongi 'e jai² líi²na' 'e li la li 'iñi¹ jo jee¹ tyiiian³. Jon'on jmoo²¹o' jmi²¹² pascua tyi' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²¹o' jon'gi' coon¹³ 'e gó² 'i'-tsi' 'e li la li 'e tyiiian³ tsáai² do.

⁹ Ni jí¹ tyiia 'láa² 'wii²¹² do gafuu²¹²uu 'naa' jo sii¹naa' røø²¹ coon¹³ 'in ngi¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsamí² xeei²¹ si tsamí² ngii¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ 'ee. ¹⁰ Jo 'øøi²¹-tsi 'e fuu²¹²uu 'naa' wa'a tú²naa' coonti tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'láa¹, si 'in tsii²¹ cuu² líli¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee, si 'in ungo²¹o 'in jon'on Dios la jai² tsa ná¹ 'woo²¹moo' 'a juncwii²¹ lo wa jo 'iin²¹²naa' neen²¹naa' jee²¹² tsá² la 'ii. ¹¹ 'øøi²¹-tsi 'e gafoo²¹oo do jo 'na¹ sii²¹naa' røø²¹ coon¹³ jii¹³ jaain²¹ 'in jin² 'e jai² líi² Cristo pe la 'ii²¹² joon ngi¹ 'láa¹o, si tsii²¹mogi cuu² líli¹ 'ee, si ungo²¹o 'in jon' Dios la jai²

'ee, si jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹ 'ee, si ngi¹ to² 'uun²¹ 'máa¹ 'áai¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee²¹. Jiin¹³ jo cøø²¹ø' caain²¹ coon¹³ 'in la 'i. ¹²⁻¹³ Tsu jo tii²¹na jmá³aa 'ii²¹ tyá' 'in jo jai² líi²i Cristo tsa Dios 'in jmá¹a 'ii²¹ tyá'a. Pe 'naa'gii¹ tii²¹naa' jmaa²aa' 'ii²¹ tyá' jileei²¹ 'in jin² 'e jai² líi²i Cristo. 'Wii¹³i joon tyii²moo' 'in tsá² ga'noo¹o tsa² no jee²¹² 'naa'.

6

'Ná¹ jmaa²aa' 'ii²¹ tyii' la 'oo²¹ jee²¹² yaamoo'

¹ Wa mo sá² coon²¹ mii¹³ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei¹gi ná¹ nuu¹un, ¿'ee li' tá²-oo' mii²ii' ilí² 'ii²¹ tyani 'in jo cwii¹in Dios la cwii¹in jna' lagi 'e mii²ii' tyani 'in tsá²-tsi Dios? ² ¿Ti jo ñii²ii' 'e 'naa' 'in tsá²-tsi Dios ijmaa²aa' 'ii²¹ tyá' tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo? Joon wana 'naa' ijmaa²aa' 'ii²¹ tyá' tsá² taain²¹² juncwii²¹, lí² jmaa²aa' jon 'ii²¹ jilaa²¹ cwáain¹ pi³ 'e sá² jee²¹² 'naa'. ³ ¿Ti jo ñii²ii' 'naa' ijmoo²¹o' 'ii²¹ ca tyá' ángeles tyá' Dios? Joon wa' la joon tá²gi gali² jmoo²¹o' 'ii²¹ a lí² 'e juncwii²¹ lo. ⁴ Wana 'naa' tii¹naa' cwaain¹ tyá' 'e sá² juncwii²¹ lo, lí²i mii²ii' ilí² 'ii²¹ tyani doñi¹in tsá² 'wó¹i jee²¹² 'in jai² líi²i. ⁵ Fuu²¹²uu 'naa' la joon, joon 'i'aa²aa' fa'ii²¹. ¿Ti jo 'in seen²¹ jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in lí² jmá¹a 'ii²¹ jee²¹² la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'in jai² líi²i? ⁶ ¿Ti ná¹ 'niii¹ tsaruu²¹ tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'in jo tsá²-tsi Dios?

⁷ Joon 'e tii¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa' jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyá' 'e jai² líi²naa' tsa jo untiin¹³naa' júu³ tyii'. Tyú²gi wa'a jo mii¹³ jmaa²aa' mo nasá² 'ii²¹ 'e gó² tyii'. Tyú²gi jon wa'a jo mii¹³ii' 'e ga'uun¹un tsá² tyii'. ⁸ Pe 'naa'oo' jmoo²oo' 'e gó²gi. 'ii²¹ 'e gó² 'iin²¹²naa' jmaa²aa', joon ca la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'uun²¹.

⁹⁻¹⁰ ¿Ti ñi² 'naa' 'in jmoo¹ 'e gó² jo itii² 'i²i li tyu² Dios to²? Jo cón²oon' too² yaanaa', jo itsa¹i² li tyu² Dios to² jileei²¹ 'in 'láa¹ coon¹³ tsamí² 'in jon' 'oo²¹²o' jon'gi' itsa¹i² li tyu² Dios to² 'in ungo²¹o' Dios tyá'a 'in gajmeei¹ tsá², jon'gi' 'in fee¹i tsamí² xeei¹gi. Jon'gi' itsa¹i² 'in tsañuu²¹ do 'in 'láa¹ la 'oo²¹ tsañuu²¹, jon'gi' 'in jmoo¹o' 'uun²¹, jon'gi' 'in 'iin²¹²in cuu² áai¹, 'in ngi¹i to² 'iin¹, 'in jmoo¹o' 'atsaa²¹, si 'in tyí¹i cuu² tsá² xeei¹ 'ee jo itsa¹i² li tyu² Dios to². ¹¹ Joon la joon gali¹i 'inlíi¹³ 'naa' pe lawa garun¹o nigajmeei¹ Dios 'naa' 'in tyú¹i, gatyii¹³in Dios 'naa' 'e líin²naa tsá² tyá'a nigaantu²¹mo Dios 'naa' coon¹³ 'e sii²¹ Nã'nũ¹u' Jesús joongi coon¹³ 'ii²¹ tyá' 'in Espíritu Tyú² tyá' Dios tyi'.

Jmaa¹i to² cuerpo tyii' tyá' 'e tyú²-u

12 Jín² tsá²: “Lí²-i jmo¹o tsá² doñi²ee 'e 'iin²¹in.” Joon jna fuu²¹uu² 'e jo¹o júu³ tya'a pe jilaa²¹ 'e jmo¹o tsá² jo jmé¹i tya'a. Jo¹o, lí²i jmá³aa doñi²ee 'e 'iin²¹na, pe jo cwó³oo wa'a jiin¹³ coon²¹ tyuu¹³u to² jna. 13 Ja²mo júu³ 'e jin² tsá²: “Jmaa¹i to² 'uunñi² tya' tu² tsá², la joon jon, tu² tsá² jmaa¹i to² tya' 'uunñi².” Pe ji tún² do iuntyee¹mo Dios. Jo gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² wa'a 'láa¹a coon¹³ tsami². Gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² tya' Ña¹ñu¹'u, la joon joon Ña¹ñu¹'u tya' cuerpo tya' tsá². 14 Joon la gajmaa¹a Dios jiin¹in Ña¹ñu¹'u, la joon jon ijmaa¹a jiin¹in' coon²¹ 'ii²¹ tya'a.

15 ¿Tí jo ñi² 'naa' 'e la jaain²¹ la jaan²¹naa' líi¹naa' lawa coon²¹ ti' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo? ¿Wa lí² la joon, xiiala iliuncaan²¹naa' 'e ti' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo coon¹³ jaain²¹ 'yiaacuungó²? ¿Jo lí² jmo²¹o' la joon coonti! 16 ¿Owa jo ñi² 'naa', mo fee²¹i tsá² jaain²¹ 'yiaacuungó² líin²mo 'ido lawa coon²¹ cuerpo coon¹³ 'in 'yiaacuungó² do? Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, “In gáí¹ do ilíin¹in lawa jaan²¹mo.” 17 La joon jon, mo uncaan²¹in tsá² coon¹³ Ña¹ñu¹'u ilíin²in lawa coon²¹ espíritu coon¹³ Ña¹ñu¹'u do.

18 Cwiin¹iin' jon jilaa²¹ 'e 'láa³aa' coon¹³ tsami². Jilaa²¹ tsaa² 'e catyiaa² do 'e 'noo¹ tsá² lí' caluu²¹² cuerpo tya'a pe mo fee²¹i tsá² tsami² xeei¹ 'noo¹o tsaa² lí' tsi cuerpo tya'a. 19 ¿Tí jo ñi³ 'naa', 'e cuerpo tyii¹ lí la lí coon²¹ cwo¹ tya' 'in Espíritu Tyú² 'in gacwool¹³ Dios 'naa'? Jo líi¹naa' tsafi²¹² yaanaa' 20 tsu Dios galó²¹ 'naa' 'e 'moo³ 'áai¹. Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a ungo¹oo' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmo¹o cuerpo tyii¹.

7

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwo²¹ tsá²

1 No ingú³ii júu³ tyii¹ 'e taa¹³ jí² do 'e gasi²naa' jna. 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e jo cui² cwo²¹ tsá². 2 Pe tsu 'wii¹³ 'áai¹gi 'láa¹a tsá² coon¹³ tsami², 'áai¹gi 'ná¹ 'aa¹i tsá² tsami² tya'a la jaain²¹ la jaain²¹, la joon jon la jaain²¹ tsami² 'ná¹-a 'aa¹i ñuu¹ tya'a la jaain²¹. 3 Joon 'in tsañuu¹ do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo tsami² tya'a la joon jon tsami² do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo ñuu¹ tya'a. 4 'In 'oo²¹²o tsá² jo lí¹ tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a, 'e cuerpo tya'a, tya' ñuu¹ tya'o. La joon jon 'e cuerpo tya' tsañuu¹ jo lí² tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a pe tya' 'oo²¹²o cuerpo tya'a. 5 Wa'a tsañuu¹ si 'oo²¹²o 'ee 'iin²¹²in 'e nuu¹un Dios coon²¹ sii¹³xu, 'ná¹-a sijn¹in røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee 'e jo cwuu¹i caain²¹ la 'ii²¹² fee¹i Dios. Mo gangáii² joon 'ná¹-a cwuu¹i caain²¹ tún¹ 'e coon¹³ la joon jo cwo¹ 'e 'i'ii¹in Satanás joon i'nó¹on tsaa² 'in jo tyu²u to² 'ña'a.

6 Fuu²¹² 'naa' jilaa²¹ 'elo jon'on tyu¹uu to² 'naa'. 7 Tsu 'ñii¹a 'iin²¹²na wa'a jo cui² cwo²¹ tsá² la líi¹i jna. Pe ñi¹oo 'e Dios nigacwo¹ xiiala ijmaa¹a la jaain²¹ la jaain²¹. Seen²¹ 'inlíi¹³ taa²¹a jo cuui¹² cwo²¹o, seen²¹gi 'in jo taa²¹.

8 Fuu²¹²uu jileei²¹ 'in jo mo cuui¹² cwo²¹o coon¹³ jileei²¹ 'yiaa'ñii² tyú²gi tya'a wa'a jo cuui¹² cwo²¹o la líi¹i jna. 9 Pe tyú²gi icui² cwo²¹o lagi isoon¹in cagi 'láa¹a. 'Ná¹-a cui² cwo²¹o wa jo lí² tyu²u to² 'ña'a.

10 Pe tya' jileei²¹ 'in nicui² cwo²¹o tyu²uu to² 'e jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a. Jon'on jna 'in tyu²u to² lo jiin¹³ 'ña'a, Ña¹ñu¹'u tyu²u to² lo. 11 Pe wana gatuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a jo lí² cui² cwo²¹o coon¹³ tsá² xeei¹ jiin¹³ lí² licaain²¹ coon¹³ ñuu¹ tya'a. La joon jon tsañuu¹ jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o.

12 Fuu²¹²uu 'in catyaa² júu³ tyiia jon'on tya' Ña¹ñu¹'u. Wa jo jai² líi²i 'oo²¹²o tsañuu¹ 'in jai² líi²i Cristo pe 'iin²¹in 'in 'oo²¹²o ján² coon¹³on jo lí² tuu²¹i 'in tsañuu¹ do 'ii. 13 La joon wa jo jai² líi²i ñuu¹ tya' tsami² 'in jai² líi²i pe 'iin²¹²in 'in tsañuu¹ ján² coon¹³on jo lí² tuu²¹i 'in tsami² do 'ii. 14 Tsa 'in tsañuu¹ do 'in jo jai² líi²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo líi²i 'oo²¹²o. Joon 'in tsami² 'in jo jai² líi²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo líi²i ñuu¹ tya'a. Wa jón' la joon 'in xuui²¹² tya'a ilíin²in la líi¹i xuui²¹² tya' tsá² 'in jo jo² líi²i. Pe jo líi¹i la joon tsu 'ii²¹mo 'e tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ ja²mo líi²i sáa³ jmi²¹. 15 Pe wana 'in tsañuu¹ si 'in tsami² do 'in jo jai² líi²i 'iin²¹²in tuu²¹mo 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee cwol¹i jmáa¹a. Joon mo gangai² 'in jo jo² líi²i do joon galáa²mo 'in jai² líi²i tsu gatø² Dios jna' 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ lo 'e tyú²-u. 16 Tsa jo iñi²¹²-tsi 'in tsami² 'in jai² líi²i wa'a ijai² líi²i ñuu¹ tya'a 'wii¹³ 'ii-o. Joon 'in tsañuu¹ do 'in jai² líi²i jo ñii¹in ti ijai² líi²i 'oo²¹²o 'wii¹³ 'ii-o.

17 Pe la lo-o tyu³uu to² jee²¹² jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo, jileei²¹ 'ná¹-a jmáa¹a jiin¹³ la nigacwo¹ Ña¹ñu¹'u 'ii ijmaa¹a, jiin¹³ la líi¹i mo gatø² Dios 'ii. 18 Wa'a líi¹i tsá² circuncidado, øø²¹-tsi tsá²; tsá² seen²¹in Israel, mo gatø² Dios 'ii, 'ná¹-a líi¹gi circuncidado. Pe jo líi¹i la joon mo gatø² Dios 'ii jo 'ná¹ 'ii²¹; 'e lí² circuncisión do. 19 Jo tyiin² wa'a ga'ii²¹ si jo ga'ii²¹ 'ee 'e lí² do, jiin¹³ 'e tyiin² 'e jmo¹o tsá² nuu¹³u 'e to² tyu² lí² Dios. 20 Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a jiin¹³ la 'e gajmaa¹a mo gatø² Dios 'ii. 21 Wana galí¹u'u tsa'leei¹³ tya' tsá² jo jmáa²¹a cu²-o'o. Pe wa galí²i iláa¹u'u 'wo'o cwojmáa¹³a. 22 Jileei²¹ 'in nilí¹i esclavo mo gatø² Dios 'ii lawa'a jaain²¹ 'in niláa²mo líi¹i ijmaa¹a jilaa²¹ to² tyu² Ña¹ñu¹'u. Joon jileei²¹ 'in niláa²mo mo

gatø² Dios 'ii lawa esclavo tya' Cristo líi¹ no. ²³ Dios nivaløø²mo 'naa' (coon¹³ jmi¹i 'øø¹i Joon¹on) 'e' moo³ 'áai¹ tsa² 'wii¹³ joon jo cwo²oo' wa'a jme²i tsá² 'naa' lawa esclavos tya'a. ²⁴ Joon, tsaru¹u', 'ná¹-a jmaa²gii¹ jiiin¹³ la gajmaa²aa' mo gatø² Dios 'naa' pe nano líi¹naa' tsá² tya' Dios.

²⁵ Jo 'óo³oo júu³ gacwo¹ Ña¹ñu¹u' fuu²¹²uu 'in jo mo cui² cwo²oo²¹o pe fuu²¹²oo 'e' 'i¹-tsii joon lí²-i jo cu²-tsi tsá² tyiia tsa galifee¹mo-tsi Ña¹ñu¹u' tyiia. ²⁶ Tsa² 'wii¹³ taa²¹²mo 'áai¹ 'e' toon²¹on' fu juncwii²¹ 'i¹-tsii wa'a líi¹gi tsá² jiiin¹³ la líi¹i. ²⁷ Wana seein²¹ tsami² tyi¹ jo 'noo¹³o xiiala itúu¹u' tsami² tyi¹. Joon wana jo seein²¹ tyi¹ jo 'náa¹u'u. ²⁸ Pe wa' cu²mo cwo²oo¹o jo tsa² 'noo²o. La joon jon tya' simi² wa' cu²mo cwo²oo²¹o jo tsa² 'nóo¹o. Pe jileei²¹ 'in cu²mo cwo²oo²¹o iseein²¹ fa¹³ mo taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon cwo²oo cwáain¹ 'ido 'e' jo cui²gi cwo²oo²¹o 'e' joon jo tyan¹gi 'e' fa¹³ do.

²⁹ Tsaru¹u', 'elo-o 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa': Xu tiempo sá²gi. Joon nano ca lí² ngoo²¹²gi 'in tsá² 'aa¹i 'oo²¹²o 'ná¹-a 'i¹-tsi cwáain¹ tya' Dios la 'i¹-tsi 'in tsá² 'in jo seein²¹ 'oo²¹²o. ³⁰ La joon jon, 'in tsá² xuui²¹²tsi 'ná¹-a jmáa¹ la jmo¹o tsá² 'in jo xuui²¹²-tsi. Joon 'in tsá² jløø¹³mo 'ná¹-a jmáa¹ la jmo¹o tsá² 'in jo jløø¹³. Joon 'in tsá² 'in ló¹ 'e' sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jmaa¹ la lawa¹ jon' tya'o 'e' galó¹ do. ³¹ Joon 'in tsá² 'in jmai² to² 'e' sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jo líi¹i tyu²u to² 'e' sá² fu juncwii²¹ lo. Tsa² 'e' juncwii²¹ lo jøø²¹øø¹ ngoo²¹⁰ ti li ityeei²¹.

³² 'iin²¹²na 'e' taan²¹²naa' 'e' jo cu²-'oo' coon¹³ 'e' sá² fu juncwii²¹ lo. Joon mo 'ña' tsá², jo 'oo²¹²o seein²¹, 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e' sá² tya' Ña¹ñu¹u', joon 'iin²¹²in jmáa¹ a jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'ii. ³³ Pe joon mo naseein²¹ 'oo²¹²o tún² 'i¹-tsi. 'iin²¹²in jmáa¹ a to² tyu² Ña¹ñu¹u' pe cu²u-tsi coon¹³ 'e' sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹ 'e' tyu²-u coon¹³ 'oo²¹²o. ³⁴ La joon jon tsami² 'in nicui² cwo²oo²¹o. Cu²u-tsi coon¹³ 'e' sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹ a tyú²-u coon¹³ ñuu¹ tya'a. Pe 'in tsami² 'in jo seein²¹ ñuu¹ tya'a 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e' sá² tya' Ña¹ñu¹u', joon 'iin²¹²in cwo²o 'ña'a Dios tiin¹³ la ngu¹ taan¹in lagi alma tya'a.

³⁵ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e' tyu² tyii' jon'on wa'a 'e' tyuu¹³ 'naa' pe 'iin²¹²na 'e' taan²¹²naa' jiiin¹³ la tí²naa' joon canii²mo 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Ña¹ñu¹u'.

³⁶ Wana seein²¹ jami² tsá² joon 'in jami¹i do ngi¹ nili²o joon jmi²¹ do líi²i 'e' tyú²gi wa'a cuu²¹i cwo²oo²¹o jami¹i do tsa² 'wii¹³ naraa²¹mo. Wa'a seein²¹ 'in mú¹i 'ii, lí¹-i cu²mo cwo²oo²¹o 'ido jo tsa² 'nóo¹o. ³⁷ Pe wana 'i¹-tsi jmi²¹ 'ido 'e' tyú²gi tya' jami¹i 'e' jo cu²mo cwo²oo²¹o, joon jo cwóo¹o mo mú¹i

tsá² 'ii, jmo¹o 'ido 'e' tyú². ³⁸ La joon, 'in cwóo¹i jami¹i do 'e' cu²mo cwo²oo²¹o jmo¹o 'e' tyú² pe 'in jo mo cwóo¹i jmo¹o 'e' tyú²gi.

³⁹ Jo cwo¹ ley wa'a taa²¹i tsami² ñuu¹ tya'a la 'ii²¹² seein²¹gi ñuu¹ tya'a. Pe wana gajúin¹ ñuu¹ tya'a joon tuu²mo 'ña'a 'in tsami² do, 'in tsami² do lí²-i cu²mo cwo²oo²¹o coon¹³ doñi¹iin yaa¹-tsi wa'a ja²mo líi²i 'in tsañuu¹ do Cristo. ⁴⁰ Pe 'i¹-tsii 'e' jløø¹³ mogi 'in tsami² do wa'a jo cui²gi cwo²oo²¹o tún¹. Joon líi²na 'e' 'i¹-tsii la 'i¹-tsi 'in Espiritu Tyú² tya' Dios.

8

Cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e' tya¹a tsá² lawa fa¹ tyani dios tya'a 'in gajmee¹ i tsá²

¹ Joon nano fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e' 'uunñi² 'e' tya¹a tsá² tyani dios tya'a 'in gajmee¹ i tsá² lawa fa¹. 'E la ja²mo, sá²-a 'e' øø¹³mo-tsi' pe jilaa²¹ 'e' øøi²¹-tsi' 'e' un-jløøi¹³ yiaa'. Pe wana 'nee²¹²na ru¹u' joon 'e' jmo²oo¹ 'e' pí²gi-tsi'. ² Wa 'i¹-tsi tsá² 'e' øøi²¹gi-tsi jo mo galíiñi¹ la jai². ³ Wa mo gali¹iin²¹²in tsá² Dios, joon Dios galicwii¹mo 'ido.

⁴ Tsa² 'wii¹³ joon mi sñi¹³i' cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e' tya¹a tsá² tyani dioses tya'a 'nee²¹' 'e' jaan²¹mo Dios seein²¹, joon jileei²¹ dioses catyaa¹gi do 'e' un'goo²¹o tsá² jon' wa' jai² 'ido. ⁵ Tsá²-a gajmee¹mo dioses tya'a 'in líi¹i la lí¹ 'e' sá² fu juncwii²¹, la joon jon 'e' sá² ni cwo²oo¹³ juncwii²¹ joongi un'goo²¹o 'ii. Coon¹³ la joon lí²-i 'i¹-tsi tsá² 'e' fúu¹mo dioses seein²¹ joon fúu¹mo fii²¹²'i seein²¹. ⁶ Xuñi¹³ gajmee¹mo tsá² dioses tya'a fúu¹ pe tyijna'o' jaan²¹mo Dios seein²¹, jiiin¹³ 'ña'a Dios jmi²¹. Dios jmi²¹ do gajmaa¹ jilaa²¹ 'e' sá² joon 'wii¹³ 'ii-o toon²¹on'. Seen²¹mo jon jaan²¹mo Ña¹ñu¹u', joon Jesucristo 'ii. 'Wii¹³ 'ii-o galisá² jilaa²¹ 'e' sá² ca la jeei²¹ jna' yiaa'.

⁷ Pe jo jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo ñi¹ 'e' júu³ lo. Joon 'inlíi¹³ 'in gatyá¹ 'uunñi² tyani dioses tya'a jiiin¹³ la tiis¹² la mo jeei¹ 'i¹-tsi gajmaa¹ 'e' gó² wa'a dø¹ø 'e' 'uunñi² do tsa² 'i¹gi-tsi 'e' ja²mo seein²¹ 'in dioses gajmee¹ tsá². Jo mo galitii²¹ la jai² joon 'wéi¹gixu 'e' 'i¹-tsi. ⁸ Jo 'ii²¹ Dios tsá² 'wii¹³ tya' 'e' gø¹² tsá². Jo litýú¹gi' tyani Dios wa'a tye³'e' si gó²gi' ee wa jo tyé³e'. ⁹ Pe tíi¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e' ili² jmaa²aa' 'e' jo jmaa²aa' 'nóo¹o tsa² 'in tsá² 'in jo mo røø²¹ øøi²¹-tsi 'e' jai² líi²i. ¹⁰ Tsa² wa mo'o jaain²¹ tsá² 'in jo tíi²¹ 'e' tyú² 'e' nee²mo 'nu' 'in tíi²¹ tyú² 'u²u cwo¹ li un'goo²¹o tsá² dioses tya'a joon wa' dø¹²ø 'uunñi² tyá¹ tsá² tyani dioses tya'a, ityaa²¹²-tsi 'in tsá² do idø¹²ø jon 'e' 'uunñi² 'e' gatyá² tsá² tyani dioses tya'a 'in jo jai². ¹¹ Joon tsa² 'wii¹³ øø²¹mo-o'o jilaa²¹ 'elo jo jmá¹ 'nii²¹ tyi¹, pe 'in tsá² jo tíi² tyú² do 'iin²¹²in jmáa¹ la gajmaa² 'nu, la joon 'iin²¹mo-tsi Cristo.

Pe gajún¹ mo Cristo 'wii²¹² tya' 'in tsá² do lagi jún¹ 'wii²¹² tyi'.¹² T_{su} 'wii¹³ joon mo 'laa²¹², a la no tya' jaain²¹ tsaru¹ 'u' 'in jo 'øøi²¹-tsi tyá² la 'øøi²¹-tsi' 'laa²¹² o' o jon tya' Cristo.¹³ Joon wana i'nóo¹ o tsaa² 'in ruu²¹ na' t_{su} 'wii¹³ i tya' 'e gø³ øø, 'e tyá² gi jo jmí²¹² cu³ gi ngú¹ wa' a la joon jo i'nóo¹ 'o ido tsaa².

9

'E tí² i jmaa¹ a apóstol

¹ Jna-a tí² na jmáa³ aa jilaa²¹ ilí² jmáa¹ a jaain²¹ apóstol t_{su} gamaa²¹ moo Jesús, Ñá'ñu¹ 'u'. Joon 'naa'-a, ja² mo líi² naa' Cristo 'wii¹³ to² 'e nigajmáa³ aa tya' Ñá'ñu¹ 'u'. ² 'In xeei' lí²-i jin² 'in 'e jo líi² na apóstol, pe 'naa' 'in née¹ i Corinto 'in jai² líi² i Cristo líi¹ naa' lawa coon²¹ sello 'e ja² mo gatyí¹³ in Ñá'ñu¹ 'u' jna 'e líi² na apóstol tya'a.

³ 'Elo-o fuu²¹² uu 'in tsá² 'in faa²¹ 'laa²¹ tyiia: ⁴ Tí² na 'ii²¹ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² jna 'e 'né³ e' joongi 'e tyé³ e', ⁵ tí² moo jon wa'a 'áa³ na tsami² 'in jai² líi² i Cristo la 'áa² i 'in apóstoles catyaaí² gi, la jmoo¹ 'o 'in ruu²¹ i Ñá'ñu¹ 'u' coon¹³ Tú³. ⁶ 'Owa' líi² naa' 'e jii¹³ Bernabé coon¹³ jna jo tí² naa' t_{su} ²¹ u' to² 'e lí² cwo²¹ o' o júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá²? ⁷ 'Lin láa² 'ná¹ tyí² 'e jma² i to² tya'a? 'Lin jmoo¹ o to² jee²¹² wuunjøø¹³ joon jo cuu²¹ u mi³ wuunjøø¹³ do? 'Lin 'aa²¹² i joo'núu³ joon jo 'uun² un fi² tya' 'ido? ⁸ Jo fuu²¹² uu la joon wa'a jii¹³ 'e jooin²-tsi tsá² t_{su} 'e ley tya' Moisés jin² in la joon jon. ⁹ T_{su} ni jí² tya' ley do 'e jin²: "Jo toon¹³ on noo¹³ ta'í² i joo'tsáa² mo 'ø² ø trigo." Joon jo gajin² in Dios la joon 'wii¹³ 'i-tsi jii¹³ tya' joo'tsáa². ¹⁰ 'E gajin² 'e iliné³ e' xiiala 'ná¹ jmoo²¹ o'. 'E tya' 'e tyá² tyi' 'e ley lo t_{su} 'in tsá² 'in jii¹ i 'ná¹ jí¹ i 'e sijaan²¹ 'ii²¹ i 'e tí² i tya' 'e garoo²¹ o jii¹³ la 'ii²¹ i 'in tsá² 'in 'ø² do. ¹¹ Joon mo ga'ee³ e 'naa' cwáain¹ tya' 'e fu¹ tyá² tya' Dios 'e lí² lawa 'e nigajñii²¹ i jún² tya' júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Joon nano, 'ti jo tí² naa' i'ii¹³ naa' 'e gali² tyii' 'e lí² lawa 'e garoo²¹ o? ¹² Joon wana tsá² xeei²¹ tí² i 'ii²¹ i 'lee¹³ i, jna'gii¹ tíi² gi 'áa¹ gi.

Joon xafin¹³ tí² naa' 'ii¹³ naa' a la joon, jo gajmoo²¹ o'o. Li cii¹³ i gajmoo²¹ o'o. Jna'a gata²-oo'o jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon jo jmoo²¹ o'o jii¹ cwáain¹ tya' Cristo 'e gacwoo¹³ o'o 'naa'. ¹³ Ñí² 'naa' 'e jileei²¹ 'in jmoo¹ o to² 'yuui¹ cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel døø²¹ 'e sá² cwo¹ o'. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² 'in jun¹ 'e fa¹ cwo¹ tsá² jun¹ ni altar, 'in tsá² do tí² i cuu²¹ u 'e ngú¹ tya' 'in joo'núu³ 'in cwó¹ i tsá². ¹⁴ La joon gatyu¹ u to² Ñá'ñu¹ 'u' 'e jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí² i 'ii²¹ i 'e lee¹³ i 'in tsá² 'in nuu¹ un

júu³ tyá² tya'a. ¹⁵ Pe jii¹³ ca fu jo ga'ii¹³ na 'e gatí² na jon'gi sii³ na 'e jí² lo tyi'naa' wa'a cwo² oo' jna no. 'Iin²¹² gi jún³ na 'oo² lagi 'e mí³ i cuu² t_{su} 'wii¹³ cwóo³ oo 'e júu³ tyá² tya' Dios. Jløø¹³ moo cwóo³ oo 'e júu³ do 'e 'yaaí¹-tsii.

¹⁶ T_{su} jo cwóo³ oo 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² wa'a 'e unjløøi¹³ 'ñii¹ a, t_{su} gatyaa¹ o Dios cwóo³ oo. Joon fúu²-u jna wa jo cwóo³ oo 'e júu³ do. ¹⁷ T_{su} 'wii¹³ joon mo jmóo³ oo 'e 'yaaí¹-tsii 'e jløø¹³ moo 'áaí¹ pe wa'a jmóo³ oo 'e lí² tsai² 'ná¹ jmáa³ aa, 'ná¹ jmáa³ oo tyitsaaí²¹² t_{su} gatyaa¹ a Dios cwóo³ oo. ¹⁸ Joon 'e lee¹³ na 'e jmoo¹ o jløø¹³ moo 'áaí¹ 'e cwóo³ oo 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon'gi 'e cóon³ oon cuu² jii¹³ la tí² na 'ñii¹ a lawa jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios.

¹⁹ Joon xafin¹³ líi¹ na 'in tsá² 'in iláa² mo, jii¹³ jaain²¹ lí² tyú² to² jna, pe gajméi¹ na 'ñii¹ a 'e líi¹ na lawa jaain²¹ esclavo tya' jileei²¹ tsá² 'e coon¹³ la joon fúu¹ mogi tsá² jai² líi² i Cristo 'wii¹³-i jna. ²⁰ Mo ngii³ i jee²¹² tsá² Israel líi¹ na lawa jaain²¹ tsá² Israel 'e coon¹³ la joon jai² líi² i Cristo. Joon xafin¹³ jo tyu² gi jna to² 'e ley tya' Moisés mo ngii³ i jee²¹² 'in jmoo¹ o nuu¹³ u 'e ley do jmoo² oo jon nuu¹³ u 'e coon¹³ la joon ilí² jai² líi² i 'ii Cristo. ²¹ Joon mo ngii³ i jee²¹² tsá² 'in jo jmoo¹ o nuu¹³ u 'e ley tya' Moisés la joon ngii³ i 'e coon¹³ la joon ilí² jai² líi² i 'ii Cristo. Pe tyu² u-gi jna to² 'e ley tya' Dios t_{su} jmóo³ oo nuu¹³ u 'e ley tya' Cristo. ²² Mo ngii³ i jee²¹² 'in tsá² 'in jo roø²¹ øøi²¹-tsi 'e jai² líi² i jmóo³ oo la jmoo¹ o 'e coon¹³ la joon ilí² jai² gi líi² i 'ii Cristo. Jmóo³ oo jii¹³ la jmoo¹ o coon¹³ doñi¹ in ngii³ i 'e coon¹³ la joon wa'a ilí² jmáa¹ a Dios tiin¹³ 'ido. ²³ Jmóo³ oo jilaa²¹ 'elo 'wii²¹² tya' 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá², t_{su} 'iin²¹² na 'ii¹³ na 'e tyá² u 'e cwo² o 'e júu³ tyá² do tsá².

²⁴ Ñí² 'naa' mo cwiin¹ in tsá² carrera joon jileei²¹ do cwiin¹ in pe jaan²¹ mo jee²¹² 'in cwiin¹ in do ili¹ i. Joon juncwii²¹ tyi' li la li coon²¹ carrera, t_{su} 'wii¹³ joon cwiin² in' la li 'e ili¹ i'. ²⁵ Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹² in líi²¹ mi cwiin¹ in coon²¹ carrera tyu² u to² 'ña'a joon jo jmoo¹ o 'e jmoo¹ o 'ñii²¹ tya'a. Joon 'in tsá² do jmoo¹ o la joon wa'a ilí² líi¹ i coon²¹ premio lawa coon²¹ corona lí² mo² lí³ cwuu²¹ 'e jo ta² a. Pe jna'o' tyu² u to² yiaa' 'e lí¹ i' jón coon²¹ premio. Pe 'e premio do ili¹ i ita² coon² øø² mo. ²⁶ Joon cwáain¹ tyiia, jo cwiin³ in carrera tyiia lawa jaain²¹ tsá² tiuu², ñí² oo li ní³ i. Joon juncwii²¹ tyiia li lawa coon²¹ 'e tí¹ i tsá² joon jo un¹³ i' wa' pí² tyiia faa¹³ na tyi². ²⁷ Pe 'e³ ee wúu¹ cuerpo tyiia, jón tyu³ u to² 'e jmoo¹ o jii¹³ la 'iin²¹² na t_{su} jo 'iin²¹² na 'oo² o fa'ii²¹

tyani Dios tsu jo gatsé¹ carrera tyiia 'e tyá² xufiin¹³ niga'e²ee tsá² xeei¹ 'e ná¹ jmáa¹a.

10

Júu³ cwáain¹ tya' dioses gajmee¹ i tsá² 'in jo jai²

¹ 'Iin²¹²na 'e iliñi² 'naa', tsaru¹u', 'e jni¹ do gajée¹mo jileei²¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. La joon jon jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gangü² 'e Mar Rojo do. ² Joon lawa'a 'e uncaan²¹na' coon¹³ Cristo mo saa²¹²na' jmi²¹, la joon gauncaan²¹in jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ Moisés mo gajée¹mo 'e jni¹ do 'ii joon gangü² 'e Mar Rojo do. ³ Joon jileei²¹ 'ido gagøø¹ø 'e iñi¹ 'e gacwo¹o Dios 'ii. ⁴ Joon jileei²¹ 'ido ga'uun²¹o 'e jmi²¹ gacwo¹o Dios 'ii. Tsa ga'uun²¹o 'in tsá² do 'e jmi²¹ ga'yeei²¹ tsa² cuun²¹² do. Joon lí² la líi¹ Cristo 'e cuun²¹² do. Joon ngi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² do. ⁵ Xufiin¹³ joon, coon²¹xu jo jileei²¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gajuun²¹²mo li taa²i cwo¹³ tyuun²¹ do, tsu jo gajmaa¹a la ti¹-tsi Dios.

⁶ Joon jilaa²¹ 'elo gali² 'e cwo¹o jna' cwáain¹ wa'a jo 'iin²¹²na' jmo²¹o' 'e gó² la nigajmaa¹a 'ido. ⁷ Tsa 'wii¹³ joon jo ungo²o' 'in dioses 'in jmee¹ i tsá² 'in jo jai² la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ 'in tsá² do. Tsa nigajin² ni j² tya' Dios: "In tsá² do gacwo²¹²o gagøø¹ø joongi ga'uun²¹un, joon mi yuu¹³ joon ga-roon²¹on gajmaa¹³a jmi²¹²." ⁸ La joon jon jo tseein²¹ wa'a fee¹³na' tsa² xeei¹ la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ 'in tsá² do joon 'wii¹³ joon nigajúin¹ dyaal'ni¹ mil tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹². ⁹ Jo tseein²¹ joon wa'a jo lee²¹² jna' cwáain¹ xiiala líi¹ 'e Nā'ñu¹u' wa'a 'wo²-tsi 'áai¹ la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ jee²¹² 'ii joon mi²¹ gacuu²¹ 'e joon fúu¹ gajúin¹. ¹⁰ Jo tseein²¹gi joon wa'a cwo¹³o Dios tsa² jee²¹² gacwo¹o 'inlíi¹³ 'in tsá² do Dios tsa² joon Dios gasii¹ in jaain²¹ ángel tya' 'in jngaai¹³ 'ii.

¹¹ Jilaa²¹ 'elo gali² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' joon Dios gataan¹an ni j² tya' 'e 'e² 'e jna' 'in taan²¹²in juncwii²¹ 'e ti li tyé¹. ¹² Tsa 'wii¹³ joon 'in 'i¹-tsi 'e 'øøi²¹-tsi tyá² ná¹ ngi¹ coon²¹ tún² wa'a jo xuu²¹ tsa² tya'a. ¹³ Joon 'e tsa² 'ili² xuu²¹naa' coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tsa² ili² xuu²¹ jileei²¹ tsá² catyaa². Pe jo cu²-oo' coon¹³ Dios tsu jo cwo¹ wa'a seen²¹naa' fa¹³ gøøi¹³gi lagi itaa²¹aa'. Tsa wana sá² fa¹³ gøøi¹³ Dios icwo²o 'naa' xiiala lí² 'wo²¹naa' 'e fa¹³ do. Joon la joon itaa²¹aa'.

¹⁴ Tsa 'wii¹³ joon tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo ngü²¹gi li siin¹ dioses jmee¹ i tsá² 'e un'goo²oo'. ¹⁵ Fuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² 'in 'øøi²¹-oo', joon 'naa' lí²-i cón²oon' cwáain¹ wa jo¹ si jo jo¹ 'ee júu³ tyiia. ¹⁶ Mo 'né³e 'e i'ó¹ copa nicwaa¹³ 'e nigacwo¹³o 'maai¹³ Dios 'e iuncaan²mo' coon¹³ jmi¹ øøi² Cristo.

La joon jon mo tyé³e 'e 'iñi¹ 'e jmo²¹o' jmai³xu jee²¹² jna' 'e iuncaan²mo' coon¹³ cuerpo tya' Cristo. ¹⁷ Joon xufiin¹³ fúu¹mo', tyé²e 'e 'iñi¹ coon²¹ do joon tsu 'wii¹² joon líi¹na' coon²¹ cuerpo tyi'.

¹⁸ La nigajmaa¹a 'in tsá² Israel mo gajmaa¹a fa¹, mo gagøø¹ø 'e nigacwo¹ lawa coon²¹ fa¹, jaain²¹mo líi¹ coon¹³ 'e fa¹ do. ¹⁹ Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'e 'oo¹o 'ii²¹ 'in dioses jmee¹ i tsá² 'in jo jai², jon'gi fuu²¹²uu 'e tyá²gi 'e ngü¹ 'e tyá² tsá² tyani dioses tyi' lagi 'e ngü¹ xiaa¹. ²⁰ Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios Jmi²¹ mo cwo¹o fa¹ dioses tya'a, cwo¹o 'e fa¹ do tya' 'in espíritu gó² jon' tya' Dios Jmi²¹. Joon jo 'iin²¹²na uncaan²¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in espíritu gó² do. ²¹ Jo lí² 'uu¹³uu' 'e copa tya' Nā'ñu¹u' 'e un'goo¹oo' 'ii la 'ii²¹² un'goo¹oo' 'in espíritu gó² do. Jon'gi lí² cii¹³ 'e tya' 'in espíritu gó² do. ²² ¿Ti tyá²gi wa'a 'e jmo²¹o' 'e tsa²nii²¹-tsi tya' coon¹³ Nā'ñu¹u'? ¿Ti 'gøø¹³gi jna' lagi 'ii?

Jo si'ñuu¹ 'in jai² líi² Cristo

²³ Ja²mo, lí²-i jmo¹o tsá² jilaa²¹ doñi'ee 'e 'iin²¹²in pe jon' jilaa²¹ 'e jmé¹ tya'a. Lí²-i jmo¹o tsá² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in pe jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmáa¹a' jo uncoon¹³ wa'a 'e cwii¹ingi Dios. ²⁴ Ná¹-a jmo¹o tsá² 'e tyá¹ tya' 'in xeei¹ jon' 'e tyá² tya' 'ña'a.

²⁵ Cøø¹³øø¹ jilaa²¹ 'e 'nui¹ li' 'moo¹³ jo unngü²ii' wa gatyá² tsá² tyani dioses tya' 'e lí² ní²ii' wa lí² cí¹³ 'e si jo lí² 'ee. ²⁶ Tsa tya' Nā'ñu¹u' fu juncwii²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e sá³.

²⁷ Joon wa jin² jaain²¹ tsá² 'in jo jai² líi² Cristo sii²¹ 'nu: "Ja tsa²¹a', tsatyé²e'xu." Joon wa'a 'iin²¹²u' un cwo²u'u, cwotyé²du'u, jo unngü²in wa nigatyá²a 'e 'uunñi² do tyani dioses tya'a. ²⁸ Pe wana gajin² tsá²: "Nigatyá²a tsá² 'e 'uunñi² lo tyani dioses tya'a lawa coon²¹ fa¹," jo cøø¹³øø. Tsa wana gatyé² 'e 'in jaain² do 'in jo røø²¹ øøi²¹-tsi ixuu²¹ tsa² tya'a tsa 'wii¹³ gatyé²e. ²⁹ Fuu²¹²oo 'e 'øøi²¹-tsi 'in jaain²¹ do jon'on 'e 'øøi²¹-o'o.

Pe lí²-i unngü² i tsá²: '¿Ee li' ná¹ jmáa³aa jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² xeei¹ 'in jo 'øøi²¹-tsi røø²¹?

³⁰ Tsa wana gacwo³oo 'maai¹³ Dios Jmi²¹

tya' 'e gø¹²øø, ¿'ee lí² lí² cwo¹ tsá² jna tsa²?

³¹ Pe 'naa' wa cøø²øø' si 'uu²uu' 'ee, si doñi'ee ijmaa²aa' 'ee, jmáa²aa' jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios. ³² Coon¹³ jilaa²¹ 'e jmo²oo' jo cwo¹o wa' ixuu²¹ jiin¹³ jaain²¹ tsá² tsa² tya'a, wa'a tsá² Israel, si jo tsá² Israel 'ee, si 'in jai² líi² Dios 'ee. ³³ Tsa jna-a, cwáain¹ tyiia, cwo²-tsii jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi tsá² xeei¹. Jo 'noo¹³oo jiin¹³ 'e tyá² tyiia pe 'e tyá² tya' tsá² xeei¹ 'noo¹³oo, 'e coon¹³ la joon itiin¹³in.

11

¹ Joon 'naa', jmaa²aa' la jmóo³oo tsu jna-a jmaa³aa la gajmaa¹a Cristo.

Xiiala 'ná¹ jmaa¹a tsami² mi licaain² 'in jai² líi²

² Tsaru¹u', júu³ tyú² fuu²¹²uu 'naa' tsu coon²¹ tó²mo untii¹³. 'oo' jna, joon jmoo²oo' jiiin¹³ la tí² 'e júu³ gacwo²oo 'naa'. ³ Pe 'iin²¹²na 'e lí²o²¹mo-'oo' 'e Cristo líi¹i lawa'a mootyí² tya' jileei²¹ tsañuu¹, joon tsañuu¹ do lawa mootyí² tya' 'oo²¹²o la líi¹i Dios mootyí² tya' Cristo. ⁴ Wana jli² tsá² mootyí¹i mi faa²¹a júu³ tyú² si cwoo¹o júu³ tyú² 'e gacwo¹ Dios 'ii 'ee jee²¹² lí sicaan²¹ 'in 'in jai² líi²i lawa'a 'e cwoo¹o fa'ii²¹ mootyí¹i. ⁵ Pe wana tsami² faa²¹a júu³ tyú², si cwoo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii 'ee joon jo jli² mootyí¹i lí² lawa fa'ii²¹ tya' mootyí¹i. 'E lí² lawa'a 'e nigasii¹ jñá² mootyí¹i. ⁶ Wa jo 'iin²¹²in tsami² jli² mootyí¹i 'ná¹-a tyu²u jñú² tyí¹i. Pe wana fa'ii²¹ líi²i 'e gawuun²¹ tyí¹i si 'e gasii¹ 'ee, 'ná¹a jli² mootyí¹i jon. ⁷ Jo jmé¹ wa'a jli² tsá² mootyí¹i tsu la líi¹i Dios líi¹i. Joon 'e 'ya²gi tya' Dios líi¹i tsá². Pe 'e 'ya²gi tya' tsá²-a líi¹i tsami². ⁸ Joon mo gajmee¹i Dios tsá², gajmee¹mo tsami² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ coon¹³ ca'naai¹³ tsami². ⁹ Gajmee¹mo Dios tsami² 'wii²¹² tya' tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ 'wii²¹² tya' tsami². ¹⁰ Tsu 'wii¹³ joon 'ná² jli² tsami² mootyí¹i 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nuu¹³ joongi 'wii¹³ tya' ángeles. ¹¹ Pe tyani Dios jo seen²¹ tsañuu¹ wa jo seen²¹ tsami² la joon jon jo seen²¹ tsami² wa jo seen²¹ tsañuu¹. ¹² 'E la ja²mo gajmee¹i Dios tsami² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ pe ja²mo jon 'e liseein²¹ tsañuu¹ tya' tsami². Joon jilaa²¹ 'e sa 'wii¹³ tya' Dios.

¹³ 'Í²du¹-oo' yaanaa' wa 'e tyú²-u 'e faa²¹a tsami² júu³ tyú² líi² tyí¹i. ¹⁴ Tsú jo cwaa²¹ cwaan²¹in jñá² tsañuu¹ la cwaa²¹ jñá² tsami², joon fa'ii²¹ líi¹i wa'a cwaan²¹in cwaa²¹. ¹⁵ Pe cwaa²¹ cwaan²¹in jñá² tsami² joon lawa coon²¹ 'e 'ya²gi tya'a tsu Dios gacwo¹o tsami² jñá² cwaa²¹ 'e lí² lawa coon²¹ 'e jli² mootyí¹i. ¹⁶ Pe wana 'iin²¹²in tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i cwáain¹ lo, cwoliñi² 'e jon jna'a jon'gi 'in jai² líi²i Dios catyaa² jo jmoo²¹o' la tiisi² lixiaa'.

'E gó² jmoo²oo' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

¹⁷ 'E júu³ lo ifuu²¹²uu 'naa' jon'on júu³ tyú² tyii¹, tsu ninúu³oo 'e gó² jmoo²oo' mo licaan²¹naa' jon'on 'e tyú². ¹⁸ 'E fo³oo nifu 'e jin² tsá² 'e jmoo²oo' poo²¹² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' un'goo¹oo' Dios. Joon sá²-a

coon²¹ 'e la jai² líi²na 'e júu³ do. ¹⁹ 'E la ja²mo 'ná¹-a líi² poo²¹² jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon líi² ní² tsá² 'iin 'in la jai² jai² líi²i Cristo. ²⁰ Joon tsu 'wii¹³ 'e poo²¹² 'e gali² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' jo có²o¹³o¹³ jiiin¹³ la ti 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'. ²¹ Tsu mi tí² 'ii²¹ 'e dó¹ tsá² do, jée¹gi tsalín²in 'inlíi¹³ joon dó²o²¹ 'uunñi² tya'a 'ña'a joon la 'ii²¹² joon 'inlíi¹³gi gajaan¹-o la un'áa¹ do. Joon 'inlíi¹³gi gali¹in¹mo. ²² ¿Tí jo 'oo²oo' tyii¹ lí² có²o¹³o¹³ joongi lí² 'uu²uu'? Tsu mo jmoo²oo' la joon lawa'a 'e jo tsáai¹³-oo' 'in tsá² catyaa² 'in jai² líi²i Dios joon cwoo²oo' fa'ii²¹ 'in jo sá² tya'a. ¿'Ee ifuu²¹²uu 'naa'? 'E cwáain¹ 'e júu³ lo jo lí² fuu²¹²uu 'e tyú² tyii¹.

Xiiala 'ná¹ jmaa²aa' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

²³ Pe Ña'ñu¹u' 'ña'a ga'e²e jna 'e júu³ lo cwáain¹ tya' 'uunñi² tya'a. 'E nuu²¹ mo ga'ñu¹i Judas Ña'ñu¹u' Jesús, 'e la nuu²¹ joon gason² Jesús coon²¹ 'iñi¹. ²⁴ Joon mo ngayuu¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios, gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do, joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a: "Tyee²ee', tsu lawa'a 'e cuerpo tyiia 'e si'no³ tya' 'e tyú² tyii¹. Joon mo có²o¹³o¹³ untii¹³du¹-oo' jna." ²⁵ La joon jon, mo ngayuu¹³ gagó²o²¹ 'in tsá² do, gacón² Jesús coon²¹ copa vino, joon gajin²in: "E copa lo lí² lawa coon²¹ júu³ 'múui² 'e tyiin² 'e lí² coon¹³ jmi¹ 'ó²na. Lacafu 'uu²uu' 'elo untii¹³du¹-oo' jna." ²⁶ Joon lacafu có²o¹³o¹³ 'e 'iñi¹ lo joon lacafu 'uu²uu' 'e copa 'e 'ó² vino lo jmóo¹³oo' júu³ ca mi cwé¹i tún¹ 'e nigajún¹mo Ña'ñu¹u' Jesús 'wii²¹² tyi¹.

Tyá² tyú² yaai líi² dó²o²¹ 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

²⁷ Tsu 'wii¹³ joon, doñi¹in 'in gó²o²¹o²¹ 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa tya' Ña'ñu¹u' 'ee, jo tsi tsa'goo¹, 'e galáa'a coon¹³ cuerpo tya' Ña'ñu¹u' la joon jon coon¹³ jmi¹ 'ó²ti. ²⁸ 'E tyiin² 'áai¹ jon 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala líi¹i 'ña'a la jée¹gi idó²o 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa 'in 'ó² vino do 'ee. ²⁹ Tsu wana dó¹² tsá² joongi 'un² tsá² 'e lí² lawa cuerpo tya' Ña'ñu¹u' joon jo mo gacón² cwáain¹ xiiala líi¹i 'ña'a, gó²o²¹o²¹ joongi 'un²un lawa coon²¹ wúu¹ 'e² 'e 'ña'a. ³⁰ Tsu 'wii¹³ joon seen²¹mo 'inlíi¹³ tsatsaa¹³ joon 'in wo² si'í¹³-tsi jee²¹² 'naa' no. Joon 'inlíi¹³gi nijún¹mo. ³¹ Pe wana lee²¹e' cwáain¹ yiia' xiiala líi¹naa', joon jo 'e tsaa² lí² sá² tyi¹ 'e icwo¹o Ña'ñu¹u' jna'. ³² Pe mi jmaa¹a Ña'ñu¹u' 'ii²¹ tyi¹, joon 'e¹ 'e jna' wúu¹, jmoo¹o la joon wa'a jo 'ná¹ tsaa²¹a' lí¹ 'ii²¹ coon¹³ 'in tsá² xeei²¹ 'in taan²¹²in fu juncwii²¹ lo.

³³ La joon tsaru¹u' mo uncaan²¹naa' 'e tyee²ee' 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u' jaan²naa' la

jaain²¹ la jaan²¹naa'. ³⁴ Joon wa un'aa²naa', tye'e²ee' tyii'. Joon coon¹³ la joon jo i'ná¹ 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu² wii¹³ 'e gó² jmoo²oo' mo la caan²¹naa'. Joon 'e júu³ catyíia² lí² unrøø²na mi yajøø³na 'naa'.

12

Cwo¹o Espiritu Tyú² 'waa²¹ pi³ ijmá¹a tsá² 'e gacwoo¹o

¹ Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' no cwáain¹¹ tya' 'e 'waa²¹ pi³ 'e cwo¹o 'in Espiritu Tyú² tsá² lí² jmáa¹a 'e to² gacwoo¹o la jaain²¹ la jaain²¹.

² Tyú²-u ñi² 'naa', tsaru¹u', 'e la nu'gi galija²mo galii²naa' Cristo líi¹naa' tsá² 'in xeei²¹-tsi 'e jo¹o galii²naa' dioses tyii' 'in jo faa²¹ gajmee¹ tsá². ³ Tsu² wii¹³ joon 'iin²¹²naa iliiñ² 'naa' 'e jiiñ¹³ jaain²¹ jo lí² faa²¹a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espiritu Tyú² tya' Dios wa ngajin²in: "Jo ñi³ii 'iin²¹ta no Jesús!" La joon jon jiiñ¹³ jaain²¹ jo lí² jiiñ². "iNañu¹-o Jesús!" wa jo mo gacwoo¹o 'ii²¹ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios 'ii.

⁴ 'Láai² nii² to² sá² 'e cwo¹o 'in Espiritu Tyú² tya' Dios tsá² 'e ijmáa¹a, joon cwo¹o jon 'waa²¹ pi³ 'e iuntsiin¹mo. Pe jaan²¹mo 'in Espiritu Tyú² do. ⁵ 'Láai² 'ii¹³ 'e sá² lí² uncoon¹³ tsá² tsaxeei²¹ pe jaan²¹mo Ñañu¹u' seen²¹. ⁶ Joon xufiin¹³ jmoo¹o tsá² to² tya'a la ca 'ii¹³, jaan²¹mo 'in Dios 'in uncoon¹³ 'in tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹. ⁷ Joon 'wii¹³ jna'o' la jaain²¹ jna', 'in Espiritu Tyú² do 'e² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Dios 'e jmoo¹o 'e tyú² tya' jileei²¹. ⁸ Joon 'wii¹³ 'in Espiritu Tyú² do cwo¹o Dios 'inlíi¹³ to² wa'a faa²¹a júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Joon 'wii¹³ Espiritu joon-on cwo¹o Dios 'inlíi¹³gi to² wa'a faa²¹a júu³ 'e ñii²¹²-tsi 'áai¹. ⁹ Joon 'inlíi¹³gi jo 'i¹gi líi² Dios 'wii¹³ 'in Espiritu do. Joon 'wii¹³ 'in Espiritu Tyú² do 'inlíi¹³gi 'ii²¹ 'ii²¹ lí² un'láa²i tsatsaa¹³. ¹⁰ Joon 'inlíi¹³gi 'ii²¹ 'ii²¹ lí² ilí² jmáa¹a milagros. Joon tsá² xeei²¹ faa²¹o júu³ cwo¹ 'ii²¹ 'wii¹³ 'in Espiritu do. Joon tya' 'in xeei²¹ cwo¹o Dios 'ii²¹ 'e iliiñi¹ waa'a faa²¹a jaain²¹ espíritu 'in jo jai² si faa²¹a 'ee 'in Espiritu jai² tya' Dios. Joon 'in xeei²¹ 'ii²¹ 'ii²¹ 'e faa²¹a jmi¹ xiaa' 'e jo øøi²¹-tsi tsá², joon 'in xeei²¹ 'ii²¹ 'ii²¹ lí² jmá²a tsá² júu³ 'ee øøi²¹-tsi 'e júu³ gafaa²¹ 'ido. ¹¹ Pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² lo, jmoo¹-o 'ii²¹ tya' 'in jaan²¹mo Espiritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Espiritu Tyú² do cwo¹o tsá² to² jmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiiñ¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a.

Lawa coon²¹ cuerpo jna'

¹² 'E cuerpo tya' Cristo lí² 'láai² 'ii¹³ pe coon²¹ cuerpo tya'a sá²; la joon jon jna'o' 'in jai² líi² 'ii, fúu¹mo jna' pe lawa coon²¹ cuerpo líi¹naa'. ¹³ Joon mo galijai² galii²na' Cristo lawa'a 'e gasaa¹mo 'in Espiritu

jaain²¹ do jna' jmi²¹ 'e líi¹na' coon²¹ cuerpo. Xufiin¹³ tsá² Israel jna' si tsá² jo seen²¹ joon 'ee, si tsá² tyu² tsá² to² 'ee, si tsá² 'in jo tyu² tsá² to² 'ee galii¹na' lawa jaan²¹na'. Lawa'a 'e nigané³e' tya' jaain²¹ Espiritu.

¹⁴ 'E cuerpo tya' tsá² lí² 'láai² 'ii¹³ jon'on wa'a ca'ii¹³. ¹⁵ Joon wa'a lí² jiiñ² tiú² tsá²: "Jo líi¹na cwo²¹ tsá² tsu² wii¹³ joon jo líi¹na 'no³ cuerpo tya' tsá²." Joon xufiin¹³ jiiñ²in la joon pe líi¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá². ¹⁶ Joon wana jin² loocwo² tsá²: "Jo líi¹na mi² unni² tsá² tsu² wii¹³ joon jo líi¹na 'no³ cuerpo tya' tsá²." Joon xufiin¹³ jiiñ²in la joon pe líi¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá². ¹⁷ Tsu² xiiala ilí² nuu¹ tsá² wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiiñ¹³ ca mi² unni¹? La joon jon wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiiñ¹³ unni² tsá² xiiala lí² con¹ tsá² jmá¹. ¹⁸ Pe Dios gacwaan¹³-o la ca 'ii¹³ cuerpo tya' tsá² jiiñ¹³ la 'iin²¹²in. ¹⁹ Joon wa'a jiiñ¹³ ca 'no³ galisá² jo galí² coon²¹ cuerpo. ²⁰ Joon la no-o galí² xufiin¹³ 'láai² 'ii¹³ 'e sá² pe galí² coon²¹ cuerpo.

²¹ Joon tsu² wii¹³ joon 'e unni² tsá² jo lí² jiiñ²in sii²¹; cwo²¹ tsá²: "Jo jmi²¹² in-tyéen¹na 'nu." Jon'gi lí² jiiñ² mootyí² tsá² sii²¹; tiú² tsá²: "Jo jmi²¹² in-tyéen¹na 'nu." ²² Jon'on la joon tsu² 'e 'no³ cuerpo 'e 'wéi¹gi 'e tyiin²gi. ²³ Joon 'e 'no' cuerpo-gi 'e jo tsáai¹-tsi' líi²¹ coon²¹ tún². Joon 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'iin²¹²na' jøø¹ tsá² un'øø¹²¹na' 'e jo jøø² tsá². ²⁴ Pe jo un'øø¹²¹na' 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'e to² 'iin³ wa'a jøø² tsá². Joon Dios gajmaa¹ 'e cuerpo tya' tsá² 'e 'no³ xaaí²¹gi tsáa¹mo-tsi tsá² 'áai¹gi 'e coon¹³ la joon la ca 'no' cuerpo 'e unjii² 'e 'no³ catyiaa do. ²⁵ Joon jo lí² 'no³ 'e cuerpo do. ²⁶ Joon wana ca 'no³ cuerpo mi¹ wuu¹ lawa'a 'e wuu¹ la tøøi². Joon jløø¹³mo la tøøi² wa'a ga'ii²¹ ca 'no' 'e tyú² tya'a.

²⁷ La joon jon 'naa', 'in jai² líi² Cristo, líi¹naa' lawa cuerpo tya' Cristo, joon la jaan²¹naa' líi¹naa' lawa ca 'no³ 'e cuerpo do. ²⁸ Joon Dios cwo¹ 'inlíi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Cristo to² 'e ná¹ jmáa¹. 'E nifu gacwo¹ Dios 'e lín²in 'inlíi¹³ apóstoles; joon 'e tí² tún² 'e cwo¹o tsá² tsá² júu³ 'e gacwo¹o Dios 'ii. Joon 'e tí² ni¹ 'e lín²in tsá² tifo². Mi yuu¹³ joon 'in tsá² 'in lí² jmaa¹a milagros, joon 'in un'láa²i tsatsaa¹³, joon 'in lí² uncoon¹³ tsá² xeei', joon 'in tiú²¹ tyú²u to² 'in catyaaí² do. Gacwo¹o jon 'inlíi¹³ 'e ilí² faa²¹a jmi¹ xiaa'. ²⁹ ¿Ti líi¹ jileei²¹ apóstoles, owa'a líi¹ jileei²¹ tsá² 'in cwo¹o tsá² júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii? ¿Ti líi¹ jileei²¹ tifo²? ¿Ti jmoo¹o jileei²¹ milagros? ³⁰ ¿Ti lí² jileei²¹ un'láa²i tsatsaa¹³? ¿Ti lí² faa²¹a jileei²¹ jmi¹ xiaa? ¿Ti lí² jmoo¹o jileei²¹ tsá² júu³ 'ee øøi²¹-tsi tsá² 'e jmi¹ xiaa²¹ faa²¹ tsá² do? Tyú²u 'øøi²¹-tsi' 'e jon'on la joon. ³¹ Cwo¹-o

'e 'ii¹³naa' 'e tyá²gi cwo¹o Dios tsá² jmáa¹a jee²¹² 'in jai² líi²i. Pe ifuu²¹²uu 'naa' coon²¹ to² 'e tyá²gi 'áai¹ ijmaa²aa'.

13

To² nifu 'e ná¹ jmá¹ tsá²

¹ Xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu jilaa²¹ jmí¹ sí¹i tsá² joon ca jmí¹ tya' ángeles tí²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' líi¹na jii¹³ na lí² coon²¹ ní³ 'e pó² tsá² 'e 'iin²¹²in tá² si coon²¹ mí² ní³ taliin² 'ee 'e to² mí¹³ 'áai¹. ² La joon jon, xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu tsá² jú³ 'e ga'ii¹³na cwo¹o Dios jna, joon 'øøi²¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'uun²¹²mo, joon ní²oo jilaa²¹, joon xufiin¹³ lí²-i jan²aan moo²¹ 'e si² do 'áan³ tya'a coon¹³ 'e jai² líi²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'iin³gi. ³ Joon xufiin¹³ jmóo³-oo jmai²xu jee²¹² tsá² jilaa²¹ 'e 'óo³oo, joon xufiin¹³ cwo³oo ca cuerpo tyiia 'e ijúun³na wii²¹² tya' tsá² pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'i³ tyiia.

⁴ Tsu fee¹mo-tsi 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. 'Wo²-tsio jon'on tsi²¹² wúu¹, jon'gi faa^{21a} jú³ gøøi¹³ 'áai¹, jon'gi unjloø¹³ yaai. ⁵ Jo líi¹ tsá² 'in faa^{21a} jú³ 'laa²¹ jon'gi 'in jii¹³ 'i¹-tsi yaai, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in 'yá²-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. ⁶ Joon jo jmoo¹o jløø³i tsaa² tya' 'in xeei', pe jløø³mo coon¹³ jilaa²¹ 'e la jai². ⁷ 'In tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei' jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jilaa²¹, joon jo cu²-tsi coon¹³ tsá² xeei', 'i¹-tsi jii¹³ 'e tyá² tya'a, jo tiu².

⁸ Jo 'e ityéi¹ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'. Pe ijó¹o coon²¹ jmí¹³ 'e jo tyiin²gi 'i¹³naa' jú³ gacwo¹ Dios tsá² xeei', jon'gi tyiin²gi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiiá', jon'gi tyiin²gi 'e ní¹ tsá². ⁹ Tsu nano jo galicwii¹na' la øøi², la joon jon jo fuu²¹² jna' la jilaa²¹ jú³ tya' Dios ¹⁰ pe mi licwii¹na' la tøøi² ixee¹mo 'e jo cwii¹na' no.

¹¹ Mo galí² xuu²¹²na gafaa^{21a} la faa^{21a} xuui²¹², joon 'øøi²¹-tsii la 'øøi²¹-tsi xuui²¹² joon ga¹²-tsii la 'i¹-tsi xuui²¹², pe mo galí² fee¹na gatú³uu jilaa²¹ 'e lí² la mo xuu²¹²na. ¹² La joon nano mi ine² jna' jilaa²¹ 'e sá² tya' Dios lawa coon²¹ 'e icaai¹³, lawa'a 'e jøø²¹ø' coon²¹ 'u² gó². Pe mi tí² jmí¹³ joon ijøø²¹ø' ní¹i jo 'ee sicaai¹³gi. Tsu nano jo tsai² cwii¹na 'ii 'e tyá², pe mi tí² jmí¹³ joon ilicwii¹mo jii¹³ la tí², la cwii¹in Dios jna la no. ¹³ Jilaa²¹ 'e jai² líi²i tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e sí¹ein¹³ tsá², coon¹³ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei' taa^{21a} coon²¹ tøø²mo pe 'e tyiin²gi jee²¹² 'e 'ni¹ lo 'e 'iin²¹²gi tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'.

14

Jmí¹ xiiá' 'e sí¹i tsá²

¹ Tsu 'wii¹³ joon cwo¹³ 'oo' 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² xeei'. Joon la 'ii²¹² joon cwoli¹³ 'iin²¹²naa' 'e cwo¹o Dios 'naa' coon²¹ to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² líi²i Cristo. Joon 'iin²¹²gi' 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e to² do 'e foo²oo' jú³ tya'a 'e ga'ii¹³naa' cwo¹ 'ido. ² Tsu 'in tsá² 'in faa^{21a} jmí¹ xiiá' sii²¹i Dios jon'on tsá² tsu jo 'øøi²¹-tsi tsá² xeei'. Faa²¹-o 'ii²¹ tya' 'in Espiritu Tyá² pe jmaai¹³ jú³ 'uun²¹mo. ³ Pe 'in tsá² 'in faa^{21a} jú³ 'e gacwo¹ Dios 'ii faa²¹o 'e lí² jai²gi líi²i tsá², si 'e tya²-tsi tsá² 'ee si¹i cwo¹ tsá² fo'feei¹ 'ee. ⁴ 'In tsá² 'in faa^{21a} jmí¹ xiiá' 'e lí² jo¹gi líi²i 'ña'a pe 'in faa^{21a} jú³ gacwo¹ Dios 'ii 'e lí² jai²gi líi²i 'in catyaa²¹ 'in jai² líi²i Cristo.

⁵ 'In²¹²na wa'a lí² jileei²¹ 'naa' foo²oo' coon¹³ jmí¹ xiiá' pe 'iin²¹²mogii 'áai¹ 'e foo²oo' jú³ gacwo¹ Dios 'naa'. Tyá²gi 'e faa²¹ tsá² 'e jú³ joon lagi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiiá' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá². Pe jmée¹mo to² 'e jmí¹ xiiá' do wa'a seein²¹ jaain²¹ jee²¹² do 'in lí² jma² tsá² jú³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jú³ xiiá' do joon coon¹³ la joon lí² fee¹gi 'e jai² líi² 'in jai² líi²i Cristo 'in ganú²u. ⁶ Joon, tsaru¹u', jo 'e to² 'i³ tyii' wa'a cwée¹na jee²¹² 'naa' joon síi³na 'naa' coon¹³ jmí¹ xiiá' 'e jo 'øø²¹mo-oo'. Pe jmaa¹i to² tyii' wa'a cwóo³oo coon²¹ jú³ 'e gacwo¹ Dios jna 'e 'øøi²¹-tsii, si coon²¹ jú³ jmí¹-tsi 'ee, si coon²¹ jú³ ga'ii¹³na cwo¹o Dios jna 'ee, si coon²¹ jú³ tya' xiiála 'ná¹ ngi¹i tsá² 'ee. Jmaa¹i to² tyii' 'e jú³ joon.

⁷ Jii¹³ la lí² lúu¹ 'e xáú² tsá² si tun¹ 'ee 'e jo 'iin²¹²in øø²¹. Wa'a jo 'iin²¹²in 'e lúu¹ do jii¹³ la to² tyá² solfa jo ilifi² tsá² 'ee sóoin¹ 'iin². ⁸ La joon jon coon¹³ 'e lúu¹ 'láa² 'e xáú² tsá² lí² náa¹ 'nii²¹, wa'a jo øø²¹ 'iin²¹²in jo 'e tyá² tya' 'láa² 'e tsaliin² jee²¹² 'nii²¹. ⁹ La joon lí² coon¹³ 'naa', wa'a sii²¹ tsá² 'naa' coon¹³ jmí¹ 'e jo 'øøi²¹-oo', çxiiála ili² 'øø²¹mo-oo' 'e jin²mo? Lawa'a 'e gafaa²¹o jee²¹² tyá². ¹⁰ E la jai²na' mo 'láai² jmí¹ sá² 'e síi¹ tsá² la 'ui juncwii²¹ joon 'in tii²¹ 'e jmí¹ do 'øø²¹mo-tsi. ¹¹ Pe wa jo 'øøi²¹-tsii 'e jmí¹ fee¹ tsá² jna lawa tsá² coon²¹ fuu²¹ lí²na tya'a la joon jon 'ido tyajana. ¹² Joon, tsu 'wii¹³ joon, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²naa' 'áai¹ 'e cwo¹ 'in Espiritu Tyá² tya' Dios 'naa' to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² líi²i Cristo, cwo¹³ 'oo' 'i¹³naa' 'e tyiin²gi 'e to² do 'e uncoon¹³ 'in tsá² xeei' do 'in jai² líi²i Cristo 'e ilí² jai²gi líi²i.

¹³ Joon 'in tsá² 'in faa^{21a} jee²¹² 'naa' coon¹³ jmí¹ xiiá²¹ 'ná¹-a mí² tyani Dios wa'a cwo¹o Dios 'ii 'ii²¹ ilí² jma²a jú³ 'naa' 'ee 'øøi²¹-tsi 'e gajin²in do. ¹⁴ Wa'a fuu²¹²uu coon²¹ jú³ tyá² coon¹³ jmí¹ xiiá' 'e jo 'øøi²¹-tsii jii¹³ espiritu tyiia 'in faa^{21a} 'e jú³ tyá² do joon jo 'ee to² 'i³ 'e 'øøi²¹gi-tsii. ¹⁵ Çwa lí² la joon, 'ee 'ná¹ jmáa³aa? Ifuu²¹²uu jú³ tyá² tyiia coon¹³ espiritu tyiia pe la

joon jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsi. I'øø³øø jon coon¹³ espíritu tyiia pe i'øø³oo jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsi. 16 Tsa wa'a jiin¹³ coon¹³ espíritu tyi'i un'goo¹o Dios 'in tsá² 'in gacwéi¹ jee²¹² 'naa' jo i'øø²¹-tsi 'e 'ma²u'un cwo²o Dios, joo jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e fo²o do. 17 Joon xufiin¹³ 'áa¹mo tyá² 'e júu³ fo²o do jo iuncoon¹³ 'in tsá² do wa'a jai²gi ilíi². 18 Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'e fuu²¹²gi lagi jileei²¹ 'naa' coon¹³ jmi¹ xiaa'. 19 Pe mo nitaan²¹²na jee²¹² 'in jai² líi²; Cristo 'iin²¹²gi 'áai¹ wa fuu²¹²uu fiin¹³ 'ná² júu³ 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'e 'e²o 'ido lagi dyá² mil júu³ xiaa' 'e jo 'øøi²¹-tsi.

20 Tsarui¹u, jo 'i¹-oo' la 'i¹-tsi xuui²¹². Cwoliin¹naa' lawa' yuun²¹ cwáain¹ tyá' jilaa²¹ 'e gó² pe lawa'a tsacøøi¹³ 'in ni²¹²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo'. 21 Ni jí² tyá' ley 'e jin²: "Ifuu²¹²uu 'in tsá² lo coon¹³ jmi¹ xiaa', coon¹³ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in faa²¹a jmi¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi pe jo icón² 'in tsá² do cwáain¹ tyiia, jin²in Nã'nã¹u." 22 Coon¹³ la joo ilí² ti²¹na' 'e 'e jmi¹ xiaa' faa²¹ tsá² 'ii²¹ tyá' Espiritu tyá' Dios lí² lawa coon²¹ lí² tyá' 'in jo jai² líi²; Dios. Pe mo faa²¹ tsá² júu³ cwo¹ Dios 'ii 'e lí² lawa coon²¹ lí² tyá' 'in jai² líi²; Dios jon' tyá' 'in jo jai² líi². 23 Joon wa foo²oo' jileei²¹ 'naa' jmai² jmi¹ xiaa' la 'ii²¹² incaan²¹naa' joo 'inlíi¹³ 'in jo ní¹ si jo jai² líi²; 'ee 'ii²¹ jee²¹² 'naa', 'zi jon' ijin² 'in tsá² do: Joon galí² tsá² caa²¹mo 'naa'? 24 Pe wana jileei²¹ 'naa' foo²oo' jmai² júu³ cwo¹ Dios 'naa' joo 'ii²¹ jee²¹² 'naa' 'in tsá² 'in jo jai² líi² si 'in jo ní¹ 'ee ilí² tsáa¹mo-tsi 'e røø²¹ tsaa² joo icón² 'ii²¹ tyá' 'naa'. 25 Joon ilíi¹ la tí² jiiin¹³ la 'i¹-tsi mi nuu¹un 'e júu³ foo²oo' 'naa' joo isii¹ wonú¹ tyani Dios, joo ijin²in 'e la ja²mo seen²¹ Dios jee²¹² 'naa'.

Jmaa²aa' jilaa²¹ coon²¹ tún²-un

26 La joo, tsaru¹u, mo licaan²¹naa' jmoø²oo' jilaa²¹ 'e lijai²gi líi² jileei²¹ 'in jai² líi²; Cristo. La jaan²¹naa' lí²-i jmaá¹a coon²¹ sóoin¹ 'e cwo¹o 'maai¹³ Dios si coon²¹ júu³ 'e 'e² tsá² 'ee, si coon²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios 'e ilí²øø²¹mo-oo' 'ee, si lí²-i faa²¹a tsá² coon¹³ jmi¹ xiaa' 'ee, si lí²-i jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ xiaa' do 'ee. Pe jilaa²¹ 'e jmoø²oo' jmai² ilijai²gi líi²naa'. 27 Joon wa'a faa²¹ tsá² coon¹³ jmi¹ xiaa' 'ná¹ faa²¹ tsá² ti' ca jaain²¹ joo jiiin¹³ gáí¹ lí² faa²¹ si wa fúui¹ 'ee gaai²¹ lí² faa²¹a. Joon 'ná¹ liseein²¹ tsá² 'in lí² jma²a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e jmi¹ xiaa' do. 28 Joon wa jo 'in seen²¹ 'in lí² jma² júu³ 'e jmi¹ xiaa' do 'e tyá²gi wa'a ján² ti² 'ido li sicaan²¹naa' joo fee¹ 'i 'na'a coon¹³ Dios. 29 Joon 'in faa²¹a júu³ cwo¹ Dios 'ii jiiin¹³ gáí¹ si gaai²¹ 'ee lí²-i faa²¹a joo 'in catyaaí²gi do 'ná¹ jmaá¹a 'ii²¹ wa røø²¹ si jo røø²¹ 'ee. 30 Joon wa'a faa²¹ tsá² joo la

'ii²¹² joo Dios cwo¹ tsá² xeei¹ 'in tyiin¹in do coon²¹ júu³gi, 'in faa²¹a nifu dogi 'ná¹ ján² faa²¹a. 31 Joon coon¹³ la joo jileei²¹ 'naa' 'in 'ii²¹ júu³ cwo¹ Dios 'naa' lí²-i foo²oo' ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ joo jileei²¹ ilíi²¹mo joo itya²gi-tsi. 32 Lí²-i tyá² to² espíritu yaai 'in tsá² 'in gacwo¹ Dios júu³ do. 33 Tsa Dios líi¹i Dios 'in jmoø¹o coon²¹ tún² jon' wa'a to²o mii¹³.

Joon la jmoø¹o jileei²¹ tsaru¹u' catyaaí² la caain²¹ li jai² líi² tsá² 34 jo cwói¹ faa²¹a tsamí² jee²¹² licaain²¹ tsá² jai² líi²; Cristo, tsa tsaa¹³mo la joo. 'Ná¹ jmaá¹a nuu¹³u jiiin¹³ la to² tyá² ley tyá' Dios. 35 Wa 'iin²¹²in litsái¹-tsi 'ná¹ unngii¹ 'naa' tyá'a mo cwoliin¹in tyá'a. Tsa 'e gó² wa'a faa²¹a tsamí² jee²¹² li li caain²¹ tsá².

36 Untii¹³du¹-oo' 'e júu³ tyá² tyá' Dios jo mo galáa² 'wii²¹² jee²¹² 'naa' jon'gi jiiin¹³ 'naa' 'in ga'ii²¹; 'e júu³ tyá² do. 37 Joon wa 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'i¹-tsi 'e ga'ii²¹ to² tyá² Dios 'e cwoø¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii, si 'i¹-tsi 'ee 'e faa²¹a 'ii²¹ tyá' Espiritu Tyá² cwoliin¹o 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo lawa' júu³ 'e gatyá² to² 'na¹-o Nã'nã¹u. 38 Joon wa jo 'iin²¹²in licwii¹ 'e júu³ tyá' Dios lo joo jo 'ná¹ licwii¹in tsá² 'ii.

39 Joon, tsaru¹u, cwoø¹³-oo' 'e 'ii¹³naa' júu³ 'e gacwo¹ Dios 'naa' joo jo tsaaí¹³ faa²¹ tsá² coon¹³ jmi¹ xiaa'. 40 Pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoø²oo', jmoø²oo' jmai² 'e røø²¹ joongi coon²¹ tún².

15

Mo gajii¹ Cristo jee²¹² 'ii²¹²

1 Joon nano, tsaru¹u, 'iin²¹²na unti¹³ii-oo'naa' tún¹ 'e júu³ tyá² tyá' 'e tiin¹³ tsá² 'e gacwo³oo 'naa' la mo jéi¹. Joon ga'ii¹³naa' 'e júu³ tyá² do joo tá² taan²¹²naa' coon¹³ 'e júu³ do. 2 Joon coon¹³ 'e júu³ tyá² do gauntiin¹³naa' wa'a jo taa²uu¹ 'e júu³ gacwo³oo 'naa' wa'a jo 'e to² 'i³gi 'e jai² galí²naa'.

3 Tsa gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyiin²gi 'e ga'ii¹³na. Ga'e²ee 'naa' 'e gajii¹ Cristo 'wii²¹² tsaa² tyijna' jiiin¹³ la jin² ni jí² tyá' Dios. 4 Ga'e³ee 'naa' jon 'e ga'aa' mo tsá² 'ii pe mo gangú²; 'ni¹ jmi²¹² gajiiin¹o tún¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tyá' Dios. 5 Joon gajné¹mo tyani Tã³ joo mi yuui¹³ joo tyani 'in apóstoles tyá'a. 6 Joon mo ngayuui¹³ joo gajné¹mo tyani tsaru¹u' 'in 'ná² cieiin¹³ líi¹³gi 'e coon²¹ tiempo do. Joon seen²¹mogi fúui¹ 'in tsá² do, xufiin¹³ 'inlíi¹³ nigajún¹mo. 7 Mo ngayuui¹³ joo gajné¹mo tyani Jacobo, joo mo liciiin²¹gi joo joo tyani jileei²¹ apóstoles catyaaí²gi.

8 Joongi li gatséi¹ gajné¹mo tyani³ii joo líi¹na lawa jaain²¹ 'in galiseein²¹ 'e gó². 9 Joon jna-a 'in 'wéi¹gi la jee²¹² jileei²¹ 'in apóstoles

do. Ca jo tii²na wa unsii²¹ tsá² jna apóstol tsu niga^óoo¹ moo 'in tsá² 'in gajai² líi²i Cristo. ¹⁰ Pe tsu 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tyiia líi¹na jii¹³ la líi¹moo. Joon 'e gali² feei¹-tsi tyiia jo gangó¹ li caai¹, li cii¹³ gajmaa¹a tsu jna-a gajmaa³aa to² 'aai¹gi lagi 'in cattyaa²gi do. Pe jon'gi jna 'in gajmaa¹a 'e to² do, 'e feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tyiia gacwo¹o jna pi³. ¹¹ Coon²¹ røø²¹ 'e júu³ cwoo¹³o' o 'naa' joon jo 'ee to² 'íi³ wa'a jna-a si 'ido 'ee, pe 'naa'gii² laja²mo gali²naa' 'e júu³ do.

Xiiala ili² mi jii¹ tsá² jee²¹² líi²¹²

¹² Pe wana ga'ee¹³ 'e 'naa' 'e Cristo niga-jii¹o jee²¹² líi²¹², xiiala líi² jii² 'in líi¹³ jee²¹² 'naa' 'e jo jii¹gi tsá² jee²¹² líi²¹²? ¹³ Tsu wa mo jo jii¹ tsá² jee²¹² líi²¹² jii¹³ 'naa' a Cristo jo mo gajii¹in jee²¹² líi²¹². ¹⁴ Joon wa jo mo gajii¹in Cristo jee²¹² líi²¹² 'e júu³ tyú² do 'e fuu²¹u' u 'naa' jo 'ee to² 'íi³ joon jo 'ee to² 'íi³gi 'e nigaljai² gali²naa'. ¹⁵ Joon wa mo jo gajii¹in Cristo jee²¹² líi²¹² gali²naa' tsá² tajúu³ 'e waaín¹ tya' Dios, tsu nigasi¹³oo' o 'e Dios nagaunjiin¹in Cristo jee²¹² líi²¹². Joon wa mo' o jo¹o 'e jo jii¹in tsá² jee²¹² líi²¹² la joon jon jo gaunjiin¹in Dios Cristo jee²¹² líi²¹². ¹⁶ Tsu wa jo jii¹gi 'li²¹² jon'gi gajii¹in Cristo jee²¹² líi²¹². ¹⁷ Joon wa jo mo gajii¹in Cristo jo 'ee to² 'íi³ 'e nigajai² gali²naa' 'in Cristo do. Joon røø²¹gii² tsaa² tyii'. ¹⁸ Joon jo tiin¹³mo 'in tsá² 'in najóin¹ jo¹o líi²i Cristo. ¹⁹ Joon wa 'e jai² líi²na' Cristo jmaa¹i to² tyi' jii¹³ mo toon²¹²on' fu juncwii²¹ lo líi²na' tsá² 'in fuu²-u 'aai¹.

²⁰ Pe 'e la ja²mo nigajii¹in Cristo jee²¹² líi²¹² joon líi¹i lawa' 'e oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu 'e garoo²¹. 'Ii gajii¹o jee¹i gi lagi jileei²¹ 'in jii¹in. ²¹ Joon la ga'naai²¹ 'wii²¹² 'e júun²in tsá² 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² la joon jon 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² jii¹in tsá² jee²¹² líi²¹². ²² Tsu jilee²¹mo nigajúin¹ 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Adán do, la joon jon jileei²¹ lí²-i jii¹in 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Cristo. ²³ Joon jii¹in¹o la jaain²¹ jii¹³ la tii²i, Cristo nifu, líi¹i la lí² 'e oofuu²¹ 'e cún tsá² nifu, joon mo ngayuu¹³ joon, mi cwee¹i Cristo tún¹ jii¹in¹o jon jileei²¹ 'in líi¹i tsá² tya'a. ²⁴ Joon mo ngayuu¹³ jii¹in jii¹o jii¹in tsá² tya'a, joon Cristo 'i'in²in jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² joon ijón²o ja'cwoo²o Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e tyu²u to² ii. ²⁵ Tsu Cristo 'ná¹ tyu² to² jilaa²¹ ca gali²o jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. ²⁶ Joon 'e júuin² tsá² lí² la líi²i jaain²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Pe li gatséi¹ 'i'in²in jon Cristo 'e júuin² tsá². ²⁷ Tsu Dios gacwo¹o Cristo 'e ili² tyu²u to² jilaa²¹ pe mo gajin² 'e júu³ tya' Dios la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo gacwo¹o Dios Cristo wa tyu²u to² 'ii, tsu 'ii-o gacwo¹o wa'a tyu²u to² jilaa²¹. ²⁸ Joon mo ga'yee²¹ 'e tyu² Cristo to² jilaa²¹ joon icwóo¹ 'naa' a Cristo 'e ityu² Dios

to² 'ii tsu 'ii Joon¹on Dios. Joon coon¹³ la joon Dios 'e ili² tyu²u to² la jilaa²¹.

²⁹ Joon seen²¹mo 'inlíi¹³ 'in saai²¹ tsá² jmi²¹ tya' 'in najúin¹. Pe wa jo jii¹in¹in jee²¹² líi²¹² 'in najúin¹ do, 'e'ee li' saai²¹ 'in tsá² do jmi²¹ tya' tsá² xeei²¹, tsu jo jii¹in¹in tún¹?

³⁰ Joon, wa jo jii¹in¹in tsá² tún¹, 'e'ee li' toon²¹² jna'a tóoin¹ 'mó¹ la coon²¹ tøøi²? ³¹ Tsu la coon²¹ jmi²¹² tsaa¹³ líi² júun²na. Joon ja²mo júu³ tyiia. Joon ja²mo jon júu³ tyiia 'e 'áa¹mo jløø¹³na 'e ja²mo jon líi²naa' Na'na¹u' Jesucristo. ³² Joon 'e'ee jamee¹i tyiia mo gatii¹na coon¹³ 'in tsá² néé¹i Efeso do 'in líi¹i lawa' joo²¹ líi¹³ wa jo jii¹in¹in tsá² tún¹ jee²¹² líi²¹²? Wa jo jii¹in¹in tsá² jee²¹² líi²¹² 'øøi²¹ mogi-tsi 'in tsá² 'in jin²in: "Cwotyé³ joongi cwo'né³e' tsu tsaa'oo¹gi ijúun²mo."

³³ Jo cwoo²oo' wa'a cón² tsá² 'naa' tóo². 'E lí² jii¹³ la jin² tsá²: "Wa'a 'in tyú¹i ngi¹ coon¹³ 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² unlíi¹³i 'in tyú¹i do." ³⁴ Cwongi²ii' tún¹ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsaa¹, ngi²ii' coon²¹ tún² joon jo 'noo²oo' tsaa² tsu 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' jo cwii¹in Dios. Fuu²¹²uu 'naa' 'e wa'a cwo¹³oo 'naa' fa'ii²¹.

Xiiala líi¹ tsá² mi jii¹in¹

³⁵ Pe lí²-i unngii¹ tsá²: "¿Xiiala jii¹in¹in tsá² jee²¹² líi²¹²? ¿Xiiala ili² cuerpo tya'a?" ³⁶ Lawa'a tsá² caa²¹mo 'in unngii¹ wa' la joon. Tsu mo jii² tsá² jún², 'e jún² do 'e gajni² tsá² 'ná¹ júun²mo wa' icwaan²¹in 'e saa²¹ tya'a do. ³⁷ 'E jún² 'e jii² tsá² jo li la li 'e saa²¹ inii¹³ do. Jii¹³ 'e li la li coon²¹ mi³ trigo si coon²¹ mi³ xiaa' 'e do. ³⁸ Pe mo ngayuu¹³ joon gacwo¹ Dios 'e mi³ jún² do la li 'e 'iin²¹²in. ³⁹ Joon jo jilaa²¹ cuerpo 'e jo coon²¹ røøi²¹ lí². Ca 'ii¹³ 'e ngú¹ taan²¹²in tsá², joon ca 'ii¹³gi 'e ngú¹ taan²¹²in joo'núu³ la joon jon ngú¹ ton¹ 'e xiaa' lí², joon ngú¹ xiaa' tya' joo²¹ taai² jmi²¹. ⁴⁰ La joon jon sá² cuerpo tya' 'in taan²¹²in fu ñu'fú² la joon jon sá² cuerpo xiaa' tya' 'in taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon 'e 'ya²gi tya' 'e cuerpo sá² fu ñu'fú² sisii¹mo coon¹³ 'e 'ya²gi tya' cuerpo sá² fu juncwii²¹. ⁴¹ 'E jná² joo²¹ tya' ñi¹ sisii¹mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' sii²¹, la joon jná² joo²¹ tya'a sisii¹mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' núu¹. La joon jee²¹² 'in núu¹ do jmaa¹³ tyiin²gi 'ii. ⁴² La joon lí² mo jii¹in¹ tsá² jee²¹² líi²¹². Ga'aa²¹mo tsá² ngú¹ 'e ili² jgoo²¹ 'e jo jii¹in¹in 'e jo igoo²¹gi. ⁴³ 'Aa²¹mo 'e jo tsáai¹-tsi tsá² pe jii¹in¹in coon²¹ 'e 'ya²gi 'aai¹. 'Aa²¹mo 'e wó¹i pe jii¹in¹in 'e 'gøøi¹³ 'aai¹. ⁴⁴ 'Aa²¹mo tsá² coon²¹ cuerpo 'e sá² fu juncwii²¹ pe jii¹in¹in coon²¹ cuerpo 'e sá² fu ñu'fú². Tsu wana sá² cuerpo fu juncwii²¹ lo la joon jon sá² cuerpo fu ñu'fú².

⁴⁵ T_su la joon jin² júu³ tya' Dios: "In tsañ¹ nifu, Adán, ga'i²¹mo juncwii²¹ tya'a", pe 'in Adán 'in ti gáí¹, jaain²¹ espíritu 'ii joon 'ii cwoo¹ juncwii²¹ tya' tsá². ⁴⁶ E cuerpo 'e i'ii¹³na' 'e icwo² Cristo jna' lí² fu ñw¹fú² jo 'ii¹³na' nifu pe ga'i¹³na' nifu coon²¹ cuerpo lí² fu juncwii²¹ lo. Pe ciiñ²¹gi i'ii¹³na' 'e cuerpo jó¹ fu ñw¹fú². ⁴⁷ In tsañ¹ nifu galí¹i cwoo¹³, pe 'in ti gáí¹ do jó¹ fu ñw¹fú². ⁴⁸ Joon jilaa²¹ cuerpo tya' tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ lo li la li cuerpo tya' 'in nifu do, lí¹i cwoo¹³. Pe 'e cuerpo jó¹ fu ñw¹fú² lí¹i la lí¹i 'in ti gáí¹ do 'in cwé¹ fu ñw¹fú². ⁴⁹ Joon la galí¹na' la galí¹i 'in nifu do, la joon jon lí¹i'na' la lí¹i 'in cwé¹ fu ñw¹fú².

⁵⁰ Fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', jo lí² tsa'ii²¹ li tyu² Dios to² 'e ngu¹ taan²¹²na' tsu 'e jo ta² jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'e ta² coon²¹ t⁰ø²mo. ⁵¹ Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ júu³ 'uuin²¹: Jo jilee²¹na' ijúun²na' pe jilee²¹e iunsi²¹mo'. ⁵² 'E cataa²¹² ilisi²¹na', jiin¹³ coon¹³ 'e jø²¹ unni² tsá² ilisi²¹na' mi n^{uu}²¹u' 'e 'iin² 'e lúu¹ tya' Dios li tsé¹i. T_su 'iin²in 'e lúu¹ do joon iunjiin¹in Dios 'in nijúin¹ 'e jo júuin²gi joon jna'gi' ilisi²¹na'. ⁵³ T_su 'e ngu¹ taan²¹²na' no 'e jo taa²¹ ná¹ lisi²¹ coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ t⁰ø²mo. 'E cuerpo tyi' 'e lí² júuin² ná¹ lisi²¹ coon¹³ 'e jo júuin²gi. ⁵⁴ Joon mi lí² jilaa²¹ 'elo, mi lisi²¹ ngu¹ taan²¹²na' 'e jo taa²¹ coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ t⁰ø²mo, joon mi lisi²¹gi cuerpo tyi' ilí² júuin² coon¹³ 'e jo júuin²gi itiin¹³in jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Gatsé²mo coonti 'e júuin²gi tsá² t_su gali¹o Dios. ⁵⁵ Jo 'goo²¹gi' wa' ijúuin²gi t_su jo tyu²gi 'mó¹ jna' to²." ⁵⁶ T_su la mo jéé¹ lí²-i tyu²u jna' to² coon¹³ 'e tsaa² ga'naa²¹ jna' jna' 'e ley do ga'e²o jna' jilaa²¹ tsaa² 'e ga'naa²¹a. ⁵⁷ Pe cwoo²¹o' maai¹³ Dios 'e 'wii²¹² Ña'ñu¹u' Jesucristo Dios ga'ín²in tsaa² tyi' joon jo 'ná¹gi n^{uu}²¹u' to² tyu² 'mó¹ ijúun²na'. ⁵⁸ Joon t_su 'wii¹³ joon, tsaru¹u' tá² taain²¹'oo', joon jo t²u¹ 'e jai² lí²naa', cwojmaa²gi 'e to² gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'naa' jmaa²aa' t_su ñi³ 'naa' 'e jilaa²¹ 'e jmoo²oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' jon'gi 'e ngó² li caai².

16

Sáa¹³naa' cuu² tya' tsaru¹u'

¹ Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² isaa¹³ 'naa' tya' 'in tsaru¹u' 'in jai² lí²i, cwojmaa²aa' jiin¹³ la nigafuu²¹²uu 'in jai² lí²i néé¹ li sii²¹ Galacia. ² Gafuu²¹²uu 'ido wa'a la coon²¹ jmi¹³ 'e 'láa² 'wii²¹² semóo¹ la jaain²¹ 'ná¹ saa¹³xu jiin¹³ la nigajna²a. Joon coon¹³ la joon jo 'ná¹ un'laa²¹ mi cwé¹na. ³ Joon mi cwé¹na isii²¹na tsá², 'in gatyii¹³naa', 'e tsacoon¹on 'e cuu² do fu Jerusalén. Joon icwo³oo jí² tya' 'in tsá² do 'in tsacoon¹on cuu² do tya' 'in

tsaru¹u' néé¹ Jerusalén. ⁴ Joon wana jmé¹ tyiia ní³ii jon, joon 'in tsá² do lí² tsalín²in coon¹³ jna.

'E 'i¹-tsi Poo² lí' tsáa¹a

⁵ 'Yuu²na fu¹ ingí³na fu li sii²¹ Macedonia joon mi yuui¹³ joon icwé¹na fu Corinto. ⁶ Joon coon²¹ jo ngá¹mo wa' ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu, si ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' la t⁰ø² jiin²¹ cwii²¹ 'ee. Joon 'naa', ilí² uncoon¹³naa' jna fu¹ 'yuu²na. ⁷ T_su jo 'iin²¹²na wa'a jiin¹³ 'e jø³na 'naa' li ngí³na. Pe 'iin²¹²na jooñ³oon coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu wa'a cwoo¹i Ña'ñu¹u'. ⁸ Pe ijooñ³oo lo fu Efeso ca mi ngí² jmi²¹² Pentecostés t_su xufiñ¹³ fúu¹mo 'in 'eei¹ jna lo pe fee¹gi to² sá² tyiia 'e lí² lawa coon²¹ 'e ino².

¹⁰ Joon cwoo¹³'oo' 'e tyú²-u 'ii¹-tsi Timoteo mi cwee¹ t_su jmoo¹-o jon 'ido to² tya' Ña'ñu¹u' jiin¹³ la jmóo³ jna. ¹¹ T_su 'wii¹³ joon jo cwoo²oo' wa'a jiin¹³ jaain²¹ jo tsáai¹-tsi 'ii. Jajø²¹² jna 'wii¹³ joon uncoon¹³naa' 'ii fu¹ 'yúu¹i coon¹³ 'e tyú²-u. Joon lo-o sijeen²na'a coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² 'ii.

¹² Joon cwáain¹ tya' 'in tsaru¹u' Apolos do. 'Áa¹mo gamí³ii tyani¹i wa'a itsajø¹i 'naa' coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² pe jo mo gali¹iin²¹²in nano. Joon joo²¹-o mi jø²i.

'Aa²¹²-o jin² Poo²

¹³ Lí³ jmaa²aa' joon tá¹ taain²¹²'oo' coon¹³ 'e jai² lí²naa'. Jo jmaa²aa' 'goo²oo', ngí²ii' la tii² ngí¹ tsá² 'in uncoon¹³ Dios 'ii. ¹⁴ Joon jilaa²¹ 'e jmoo²oo', jmoo²oo' t_su 'wii¹³i 'iin²¹²gi 'áai' Dios coon¹³ tsá².

¹⁵ Joon, tsaru¹u', ñi² 'naa' 'e Estéfanos coon¹³ 'in tsá² in^{uu} tya'a 'ii nifu jai² galí²i 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jee²¹² 'in néé¹ fu li sii²¹ Acaya. Joon gacwo²-tsi gaunji²in 'in jai² lí²i Cristo catyaa². ¹⁶ T_su 'wii¹³ joon mi³ii tyani²ii' wa'a ijmaa²aa' n^{uu}¹³uu' tsá² la 'ii la joon jon jilee²¹ 'in uncoon¹³ joon 'in jmoo¹o to² tya' Dios. ¹⁷ Galijlø³moo 'e cwoliin² Estéfanos, coon¹³ Fortunato, coon¹³ Acaico. 'In do gajmee¹ tyiia 'e jo lí² jmé¹ 'naa' t_su jo toon²¹²o coon¹³ 'naa'. ¹⁸ T_su 'in tsá² do gauntyú²-tsii la joon jon 'naa' gauntyuu²¹-oo'. 'Ná¹-a un'goo³o' tsá² la 'ii.

¹⁹ 'Aa²¹²mo' fuu²¹²uu jin² 'in jai² lí²i Cristo 'in néé¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia. La joon jon jin² Aquila coon¹³ Priscila coon¹³ jilee²¹ 'in jai² lí²i Cristo 'in uncaan²¹in in^{uu} tya'a 'e un'goo²¹o Dios. Jin²in la 'oo²¹ ru¹u' coon¹³ Ña'ñu¹u'. ²⁰ Joon jilee²¹ 'in jai² lí²i Cristo néé¹ lo jin²in: "Aa²¹²mo." Fee¹³naa' 'e tyú²-u la jaain²¹ la jaan²¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'.

²¹ Jna-a, 'in sii²¹ Poo², jmóo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo.

²² Cwoli'ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in
Ñá'ñu¹u' Jesucristo. i'Ná¹ jee²¹² jna',
Ñá'ñu¹u'!

²³ Cwouncwaai³ Ñá'ñu¹u' Jesucristo 'naa'.
²⁴ Joon cwoliñ²²ii' 'e 'iin²¹²na 'naa' 'wii¹³i
Cristo Jesús. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² 'in tsá² 'in nééi¹ Corinto

Siin²¹ in Poo² 'e jí² lo tya' 'in jai² líi²; nééi¹
Corinto

¹ Jna-a, Poo², síh³ na 'e jí² lo tyii' tíi²; 'in tsá² nééi¹ Corinto. Joon jna-a, Poo², líi¹ na apóstol tya' Jesucristo to² tyu² Dios Jmii²¹. 'Øøi²¹-tsi tsá² 'e gatyii¹³ in Dios jna 'e cwo³oo tsá² júu³ tyá² tya'a. Siin²¹² jna'a caan²¹ mo coon¹³ tsaru¹ u' Timoteo 'e jí² lo tíi² 'in tsá² jai² líi² Dios 'in nééi¹ fuu²¹ Corinto coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi²; licaain²¹ li sii²¹ Acaya. ² Cwauncwaa³; Ñu¹ u' Dios coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesucristo jilee²¹ naa' 'e cwoseen²¹ naa' tyá² u.

Ní² Poo² wúu¹

³ Cwo¹³ jna'a 'maai¹³ 'in Dios tya' Ña'ñu¹ u' Jesucristo, 'ii Jmii²¹ o' jon. Joon fee¹ mo-tsi 'wii²¹² tyii' 'in Jmii²¹ do. Cwo¹ o' 'in Dios do jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ tya'a. ⁴ Joon Dios do cwo¹ o' jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ nee²¹ e' e coon¹³ la joon jna'oo' o' lí²-i cwóo¹³ o' 'e fo'feei¹ do 'e gacwo¹ o' Dios jna'a tya' tsá² xeei²¹ 'in seen²¹ in faí². ⁵ Tsu lagi nee²¹ e' e wúu¹ 'áai¹ 'e ganí² Cristo la joon jon 'ii¹³ na'a coon²¹ fo'feei¹ tya'a. ⁶ Tsu 'wii¹³ joon mo ganee²¹ e' e wúu¹ joon gacwo¹ Dios jna'a fo'feei¹ coon¹³ la joon 'e galisá² fo'feei¹ tyii' 'e cwóo¹³ o' naa'. Joon coon¹³ 'e fo'feei¹ 'e ga'ii¹³ na'a joon gacwóo¹³ o' naa' jon, coon¹³ la joon taa²¹ jmaa² aa' 'e fee¹-oo' coon¹³ 'e wúu¹ i'óo'oo' 'e li la li 'e wúu¹ ganee²¹ e' e. Jmoo¹ o' Dios la joon ilisá² fo'feei¹ tyii' joon itiin¹³ naa'. ⁷ Joon jo cu²-tsii' i coon¹³ naa' tsu nee²¹ oo' o' 'e xufiin¹³ ñi³ naa' wúu¹ la ganee²¹ e' e la joon jon 'ii¹³ naa' fo'feei¹ tya' Dios la ga'ii¹³ jna'a.

⁸ Tsaru¹ u', 'iin²¹² na'a 'e liñii²¹ naa' 'e faí³ 'e galiseen²¹ na'a coon²¹ li sii²¹ Asia. Tsu 'áa' mo ganee²¹ e' e wúu¹ ca jiin¹³ jo itaa²¹ gíi. Joon galí² na'a 'e jo iwóo¹³ o' 'e jiin¹ 'in. ⁹ Líi¹ na'a la líi¹ tsá² 'in ti li ijúun² mo. Pe coon¹³ la joon ga'e² e Dios jna'a xiiala ngú²¹; i jo cu²-tsii' i coon¹³ on. Joon 'in Dios do jmoo¹ o' jiin¹ 'in tsá² 'in najúin¹. Dios do ga'e² e jna'a wa'a ngú²¹; i coon¹³ 'wa'pi³ tya'a jon'gi coon¹³ 'wa'pi³ tyii' i yia'a. ¹⁰ Dios ga'woo¹ i jna'a jee²¹² 'e faí³ do ijúun² na'a joon ca no nogi i'wóo¹ i jna'a. Joon jo cu²-tsii' i wa'a iwóo¹ gi jna'a tsa'oo²¹ yia¹¹ wa'a naa'gii' uncoon¹³ jna'a coon¹³ 'e júu³ tyá² tyii'. Joon mi lái¹ Dios jna'a 'wii¹³ júu³ tyá² láai² do 'e gafuu²¹² naa' do joon fúu¹ mo icwo² Dios maai¹³.

*Cwo¹ Poo² cwáain¹ 'e jo mo cwéé¹ i Cor-
into*

¹² Jløø¹³ moo¹ o' 'wii¹³ 'e 'i'-tsii' 'e ni-gangii²¹²; i tyani²¹; 'e tyá²-u joon jo mo tyii¹ a'a naa' tóo² jiin¹³ xu. Gauncoon¹³ Dios jna'a 'e gajmoo²¹ o' o' tyani tsá² la joon 'e tyá²-u jon' wa'a 'e jmi¹-tsii'. ¹³ Joon mo gasii²¹² na'a jí² tíi² 'naa' 'e taa¹³ jiin¹³ 'e júu³ tyii' 'e lí² untsaa¹³ naa' joon lí² øø¹³ mo¹ oo' tyá²-u. ¹⁴ Tsu nano cwii¹ moo¹ jna'a capii¹³ pe 'iin²¹² na 'e ilicwii¹ moo¹ jna'a 'e tyá² gi 'e coon¹³ la joon lí²-i jmaa² aa' jløø¹³ naa' 'wii¹³ jna'a, lagi ijmoo²¹ o' o' jløø¹³ na'a 'wii¹³ naa' mi tí² jmi²¹² icwéé¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo.

¹⁵ Jo¹ o' galí² na jilaa²¹ 'elo, joon tsu 'wii¹³ joon, ga'i¹-tsii yajøø² na 'naa' nifu 'e coon¹³ la joon lí²-i jløø¹³ naa' tún² fu. ¹⁶ E ga'i¹-tsii li gangii²¹² na li néé² naa' mi ní³ i fu li sii²¹ Macedonia. Joon mi gaa¹³ na tún¹ foo¹³ na 'naa'. Joon mi yuu¹³ joon lí² uncoon¹³ 'naa' jna fu¹ yuu² na fu Judea. ¹⁷ Çi lí² naa' 'e tún¹ júu³ tyiaa mo ga'i¹-tsii jmóo³ oo' 'elo pe jo gajmaa³ aa? Çi lí² naa' 'e lí¹ na la lí¹ 'in tsá² taan²¹² in juncwii²¹ 'in jo untiin¹³ júu³ tya'a? Çi lí² naa' ifuu²¹² uu' naa': "E joon ilí²", pe 'i'-tsii 'e jon² la joon ilí²; si ifuu²¹² uu' naa' 'ee: "Jon² la joon ilí²", pe 'i'-tsii 'e joon ilí²? ¹⁸ Esa la joon-on, tsu Dios jma² a 'naa' júu³ 'e jo líi¹ na'a tsá² tún¹ júu³ tya'a. ¹⁹ Tsu Cristo Jesús, 'in Jóon¹ Dios, jo líi¹ la líi¹ 'in tún¹ júu³ tya'a, joon Silvano, coon¹³ Timoteo coon¹³ jna cwo¹³ o' o' naa' jiin¹³ 'e júu³ tyi' 'ii. Jmai²¹ júu³ ja² mo 'e sá² tya' Cristo. ²⁰ Joon jilaa²¹ júu³ ga'ii¹ Dios itiin¹³ in coon¹³ Cristo. Joon tsu 'wii¹³ joon un'góo³ o' Dios mi sí¹³; i 'e ja² mo júu³ tya'a 'wii¹³ i Cristo Jesús. ²¹ Joon 'in Dios do, 'ii 'in nigajmaa³ a taa²¹ a jna'a joongi taa²¹ naa' jon. Joon 'ii gatyii¹³ in jna'a. ²² Joon lawa sello tya'a gateen¹ in jna' 'e líi¹ na' tsá² tya'a joon gasii²¹; i Espíritu Tyá² tya'a tsi jna' 'e líi¹ i lawa coon²¹ 'e sijni¹³ 'e i'ii¹³ na' jilaa²¹ 'e tí² na'.

²³ Pe fuu²¹² uu' naa' tyani Dios jo mo gacwé¹ na jee²¹² naa' 'in nééi¹ Corinto tsu jo mo gali'iin²¹² na jmaa³ aa' 'e gó² coon¹³ naa'. ²⁴ Jo mo gali'iin²¹² na'a tyuu¹³ u'u naa' to² 'ee 'ná¹ jai² lí² naa', jiin¹³ gali'iin²¹² na'a 'e lijløø¹³ mogii' tsu tá² taan²¹² naa' coon¹³ 'e jai² lí² naa'.

2

¹ Joon tsu 'wii¹³ joon ga'i¹-tsii jo góo¹ gii 'e líi¹ na faí³ tsu 'ná¹-a jii³ na 'naa' joon si cwo³ oo 'naa' faí³. ² Çi Xiiala ilí² jmaa³ aa jløø¹³ na coon¹³ 'in do 'in jmaa³ aa jmaa³ a faí³ 'ido? Coon¹³ la joon jo lí² jmaa³ aa jløø¹³ na coon¹³ naa'. ³ Tsu 'wii¹³ joon gajii³ na

'naa' coon¹³ 'e jí² do 'e gasí³na 'naa' tsu jo 'iin²¹²na góo³oo wa'a jmaa³aa faí³ coon¹³ 'in 'ná¹ unjlø³na coon¹³. Tsu líí²na wa'a ijlø³na la joon jon 'naa' ijmaa²aa' jlø³naa'.⁴ Joon mo gajmaa³aa 'e jí² do joon ga'óo³-oo faí³, xuui²¹²-tsii gatoo²¹o jmi²¹ uní³ii tsu jo 'iin²¹²na jmaa³aa 'e 'óo²oo' faí³ coon¹³ 'e jí² do. Galí¹iin²¹²na 'e lí² ní²'ii xiiaí¹ 'e 'iin²¹²na 'naa'.

Jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tya' 'in ga'láa¹ do

⁵ Joon jon'on jii¹³ jna 'in ga'aa¹ faí³ 'wii¹³ 'e gajmaa¹ 'in tsá² do pe joon ga'aa²xuu³ faí³ jon. Gafuu²¹²uu 'naa': "Ga'aa²xuu³ faí³" tsu jo 'iin²¹²na lifee¹gi tsaa² tya' 'ido. ⁶ Joon 'e wúu¹ gani² 'in tsá² do to² tyuu²¹naa' la jee²¹² fúu¹mo', líín²mo 'e wúu¹ do. ⁷ Joon nano 'ná¹ jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tya'a, joon 'ná¹ cwo²oo' fo'feeí¹ tya'a 'e coon¹³ la joon jo lí² xuui²¹²gi-tsi. ⁸ Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyani²'ii 'iin²¹²mo' 'ido tún¹ jii¹³ la nigalí¹iin²¹²mo'. ⁹ Joon mo gajmaa³aa 'e jí² do, gajmaa³-oo yuto² ijø³na wa'a 'iin²¹²naa' jmaa²aa' jii¹³ la fuu²¹²uu 'naa'. ¹⁰ Joon wana jmaa²aa' feei¹-oo' coon¹³ doñi¹iin tsá², jna-a jon feei¹mo-tsii tya'a. Jmóo³oo feei¹-tsii tya'a, wa'a la jai² niga'láa¹ a tyiia. Jmóo³oo la joon 'wii²¹² tyii' tyani Cristo. ¹¹ Jmóo³oo la joon 'e jo lí² tsai² Satanás jee²¹² jna' tsu ñe³o' xiiala jmo¹o 'ido.

Mo taan¹in Poo² fu Troas

¹² Joon mo gacwéi¹na 'e fuu²¹ Troas 'e cwó³oo 'e júu³ tyá² tya' Cristo tya' 'in nééi¹ do lawa'a ganá¹ Dios coon²¹ fu¹ fee¹ tyiia 'e icwó³oo 'e júu³ tya' Ña'ñu¹u'. ¹³ Pe jo gatsee²¹na 'in tsaru¹u' Tito 'e fuu²¹ do, joon gajmaa¹ a cu²u-tsii tsu jo gatsee²¹na. Tsa 'wii¹³ joon ga'íi³ii júu³ 'in tsá² do joon gangóo³oon fu lí² sii²¹ Macedonia.

Lí²o' wii¹³; Cristo

¹⁴ Cwóo¹³o' maai¹³ Dios tsu coon¹³ 'ii²¹ tya'a ilii¹'i 'in líi¹³ do 'wii¹³ Cristo Jesús. Joon la nii¹³ coon²¹ jma² jmafuu²¹ la caain²¹, la joon gajmaa¹ a Dios 'wii¹³ jna'a, gani¹³ 'e júu³ tyá² tya'a la caain²¹ lí² nuu¹ tsá². ¹⁵ Tsa, jna'o', líí¹na' lawa coon²¹ 'e líí¹na' jmafuu²¹ 'e cwo¹o' Cristo Dios. Joon 'e jmafuu²¹ do nii¹³ la 'o² 'in tiin¹³ in tiin¹³ la 'in jo tiin¹³in. ¹⁶ Joon tya' 'in jo tiin¹³ 'e jmafuu²¹ do lí² lawa coon²¹ jma² jmaxuu² 'e jngoo² tya' tsá². Nuu¹o pe jo nuu¹³u. Pe tya' 'in tsá² 'in tiin¹³ 'e jma² do lí² lawa coon²¹ jmafuu²¹ 'e cwo¹o' fu juncwii²¹ tya' tsá². Joon jii¹³ jna'oo'o lí² jma¹ jilaa²¹ 'elo tsu jo líí¹na' a líí¹ 'in catyaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios wa'a lí² jna¹ a cuu². ¹⁷ Lí¹ cii¹³; jmo²¹o'o, tsu faa¹³a 'e cwáain¹ tya' Cristo

tyani Dios coon²¹ cee tún²-un lawa tsá² 'in gasii²¹in Dios.

3

'Ejúu³ 'múui² 'e ga'íi¹; Dios

¹ Mi faa¹³ jna'a la no, ¿ti líí²naa' 'e jii¹³ 'e untyuu²¹²na'a yia'a tún¹? ¿Si líí²naa' 'ee 'e 'ná¹-a cwo¹³o'o 'naa' jí² 'e jin² xiiala líí¹na'a, si 'ná¹-a 'ee mii²¹'i 'naa' 'e cwo²oo' jna'a jí² la joon la jmo¹o 'inlíi¹³? ² Jo 'ná¹ mii²¹'i la joon tsu 'naa'oo' yaanaa' líí¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e jin² xiiala líí¹na'a. Jo 'ná¹ gii¹ coon²¹ jí² xiia'. Tsa mo jøøi² tsá² 'naa' cón² tsá² cwáain¹ xiiala líí¹na'a. ³ Tsa 'naa', líí¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹ a Cristo joon jna'oo'o gajoon¹³oo'o tya' tsá². Pe jo líí¹naa' coon²¹ jí² 'e gajmaa¹ a tsá² coon¹³ 'in¹ jmíjní². Galíí¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon 'in Dios 'in jii¹ 'ii. Jo galíí¹naa' lawa jí² 'e gataan²an tsá² tsaa² cuun²¹² pe 'in Espíritu Tyá² do gataan²an 'e júu³ do tsi corazones tyii'.

⁴ Lí²-i sii¹³ jna'a 'naa' la joon tsu jo cu²-tsii¹ coon¹³ Dios 'wii¹³; Cristo. ⁵ Jo lí² jmo²¹o'o jii¹³ coon²¹ yia'a pe jmo²¹o'o jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. ⁶ Joon Dios do cwo¹o jna'a pí³ wa'a cwóo¹³o'o 'e júu³ 'múui² 'e ga'íi¹. Joon 'e júu³ 'múui² do jo lí² wa'a jmaa¹ a tsá² nuu¹³u 'e júu³ gajmaa¹ a líi²¹² Moisés tsaa² cuun²¹². Pe 'e júu³ 'múui² do lí² lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu tya' Dios tsá². Tsa 'e júu³ gacwo¹ líi²¹² Moisés do jmo¹o jún²na'. Pe 'in Espíritu Tyá² tya' Dios do cwo¹o fu juncwii²¹ tyi'.

⁷ Joon 'e ley do 'e gacwo¹ líi²¹² Moisés galí² tsaa² cuun²¹². Joon mo gacwo¹ líi²¹² Moisés tsá² Israel 'e cuun²¹² 'e taa¹³ ley do galí² lawa coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. Joon 'e ní² Moisés do galijí¹mo 'áai¹ ca 'in tsá² Israel do jo lí² jøø² ní¹i xufii¹³ nigaguu²¹ 'e jii¹ do. Pe wana gacwo¹ Dios coon¹³ 'e 'ya²gi 'áai¹ 'e ley do 'e jmo¹o júuin² tsá² 'e fee¹gi 'áai¹ 'e 'ya²gi tya' 'e júu³ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyá² jna'. ⁹ Coon¹³ 'e 'ya²gi ga'íi²¹ tsá² 'e ley do 'e píñ² tsá² lí¹i²¹ pe 'e 'ya²gi 'áa¹mo 'e júu³ 'múui² tya' Dios 'e jin² 'e jo tsaa² røøi²¹gi'. ¹⁰ Tsa 'e 'ya²gi tya' 'e ley do jo 'áai¹ 'ya²gi mo 'i¹-tsi tsá² tya' 'e 'ya²gi 'áai¹gi tya' 'e júu³ 'múui² do. ¹¹ Joon wa'a 'ya²gi 'e itaa²¹ a catá² 'e 'ya²gi 'áa¹mo 'e itaa²¹ a coon²¹ tøøi².

¹² Joon tsu 'wii¹³ né³e 'e xiiala lí² júu³ tyii¹ lí²-i faa¹³ jna'a jo cu²-tsii¹. ¹³ Jo jmo²¹o' la gajmaa¹ a Moisés do tsu 'in Moisés do galijí²¹; ní¹i coon¹³ coon²¹ 'mi² 'e coon¹³ la joon jo lí² cón² 'in tsá² Israel do cwáain¹ 'e gaguu¹ 'e jii¹ ní¹i. Tsa jo taa²¹ 'e jii¹ ní¹i do. ¹⁴ Pe galí² tuun²¹mo 'e øøi²¹-tsi 'in tsá² Israel do. Joon ca jmi²¹² no mo untsáa¹ a tsá² Israel 'e

júu³ tsáa² gacwo¹ Moisés lawa'a 'i¹³gi' e 'mi'² do tyani¹i joon jo 'øøi'²¹-tsi. Jo mo gajan²'an 'in tsá² Israel do 'e 'mi'² do tšu jii¹³ Cristo lí² jan²'an 'e 'mi'² do. ¹⁵ Joon ca jmü²¹² no jo 'øøi'²¹-tsi tsá² Israel mi untsáa¹ 'e jí² tya Moisés tšu lawa'a coon²¹ 'e jni¹³mo 'e 'mi'² do joon jo tsatoo¹³ alma tya'a 'e júu³ do. ¹⁶ Pe lawa'a coon²¹ 'e gajan¹'an 'e 'mi'² do mo ja²mo galí²i Ña'ñu¹'u'. ¹⁷ Joon 'in Ña'ñu¹'u' do lí¹i Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon jo injni¹³gi 'e 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e 'mi'² do jileei²¹ 'in 'i'²¹gi 'in Espíritu Tyá² do. ¹⁸ Joon jo jni¹³gi ní²i coon¹³ 'e 'mi'² do pe lawa coon²¹ 'u' lí² ní²i joon la jii¹ coon²¹ 'u' lí² coon¹³ 'yiañi¹ la joon jon ní²i jii¹ coon¹³ 'e 'ya'²gi tya' Ña'ñu¹'u'. Joon tí²xu tí²xu-ñ isí¹³ jna' lí¹na' la lí¹i. Tšu 'e 'ya'²gi tya' 'e lí² tyá²gi jee²¹² jna'. Joon 'in Ña'ñu¹'u' do jmoo¹o jilaa²¹ 'elo joon 'ii lí¹i Espíritu do.

4

¹ Joon Dios gacwo¹ jna'a 'e to² jmoo²¹o'o 'wii'¹³ 'wo²-tsio. Joon tšu 'wii'¹³ joon jo mo gajón¹³o'on jii¹³xu jmoo²¹o'o 'e to² lo cwó¹³o'o 'e júu³ tyá² do. ² Pe gatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² l'oo'in²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e cwó¹ tsá² fa'i²¹. Joon jo tyian¹³ jna'a tsá² tóo² jon²gi unsi²na'a 'e júu³ tyá² tya' Dios. Pe sí¹³i'í jileei²¹ tsá² jii¹³ la tí² 'e júu³ jai² do. Joon coon¹³ la joon la jaain²¹ la jaain²¹ lí² cón² cwáain¹ tyani Dios xiiala jmoo²¹o'o sí¹ 'e tyá² sí¹ 'e gó² 'ee. ³ 'E la ja²mo 'e sijní¹³ tya' 'inlí¹³ 'e júu³ tyá² tyii¹ tya' 'e tiin¹³ tsá² pe sijní¹³mo jii¹³ tya' 'in tsá² 'in 'yuu² fu¹ lí¹ 'i'²¹. ⁴ Joon 'in tsá² do jo jo¹³ lí²i tšu 'wii'¹³ 'in Satanás, 'in tyá² to² juncwii²¹ lo, gajmee¹ 'in tsá² do lawa'a tsá² tšu²mo coon¹³ 'e 'øøi'²¹-tsi. Joon jo jnéé² xiiala jná² joo²¹ 'e júu³ tyá² tya' Cristo tyiin¹in fu ñu¹fú². Joon 'in Cristo do lí¹i la lí¹i Dios. ⁵ Joon mi cwó¹³o'o 'e júu³ tyá² do, jo faa¹³'a cwáain¹ tyii¹ yiaa'a pe faa¹³'a cwáain¹ tya' Jesucristo 'in lí¹i Ña'ñu¹'u'. Joon jna'oo'o jii¹³ lí¹na'a tsá² 'in unji²in 'naa' wii'¹³ Cristo. ⁶ Tšu Dios do gajin²in: "Cwojnee²¹ joo²¹ lí¹ 'i'¹ nuu²¹." 'Ii jon lawa'a gajmaa¹ 'e jná² joo²¹ tsi alma tyi¹ coon¹³ 'e 'øøi'²¹-tsi' 'e coon¹³ la joon liné²e 'e 'ya'²gi tya' Dios 'e 'e²e Jesucristo jna'.

Ti'²¹ tya' Cristo saan²¹o'

⁷ Joon 'e júu³ tyá² tyii¹ lo lee²¹'e coon¹³ cuerpos tyii¹ 'e lí¹ la lí¹ tu² cwoo¹³ 'e 'wó¹mo 'áai¹ tšu coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii'²¹ fee¹ tya' Dios jilaa²¹ 'elo jon' tyijna'a yiaa'a. ⁸ Joon xufiin¹³ 'oo²¹o'o faí³ doñixiia' tsa²¹'a la jo tyuu²¹u'u 'e fu¹ taa²aa'a, joon xufiin¹³ 'i'-tsii¹ 'lái² 'áai¹ jo 'goo²¹o'o jmoo²¹o'o. ⁹ Joon xufiin¹³ 'øø¹mo tsá² jna'a jo tiui²gi Dios jna'a. Joon xufiin¹³ tyuu¹³ tsá² jna'a ca tí¹ ní² wó² jo júun²na'a. ¹⁰ Joon doñixiia'

ngü²¹'i, ngü²¹'i coon²¹ fu¹ lí² júun²na'a la gajúin¹ Jesús. Joon coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii'²¹ tya' Jesús do 'e uncoon¹³ jna'a 'e jo júun²na'a. ¹¹ Joon la 'ii'²¹² toon²¹o'on fu juncwii²¹ lo ngü²¹'i; ijúun²mo'o 'wii'¹³ Jesús 'e coon¹³ la joon lí² cón² tsá² cwáain¹ 'e ngü²¹'i 'wii'¹³ cwáain¹ tya' Jesús la 'ii'²¹² too²¹o'o cuerpo tyii¹. ¹² Joon ngü²¹'i; ijúun²mo'o 'e coon¹³ la joon ilisá² fu juncwii²¹ tyii¹.

¹³ Ni jí² tya' Dios 'e jin²: "Ja²mo galí²na, tšu 'wii'¹³ joon gafo³oo." Joon la jai² galí²i 'in tsá² do la joon jon ja²mo lí²na'a joon faa¹³oo'o. ¹⁴ Tšu né³oo'o 'e Dios gaunjiin¹in Ña'ñu¹'u' Jesús jee²¹² 'ii'²¹² joon né³oo'o jon 'e Dios do unjiin¹in jna'a caan²¹mo coon¹³ Jesús. Joon caan²¹mo coon¹³ 'naa' itee² 'e jna'a fu lí² tyiin¹in. ¹⁵ Joon jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'e tyá² tyii¹, tšu mo gangafuu¹ 'in tsá² do 'in ga'ii'²¹ 'e tyá² 'e cwó¹ Dios tsá² la joon gacwo¹ 'lái²gi 'maai¹³ Dios joon coon¹³ la joon untyú¹gi tsá² Dios.

¹⁶ Tšu 'wii'¹³ joon jo tšu²¹u'u 'e fu¹ taa²'a jii¹³xu. Joon xufiin¹³ 'e ngü¹ taan²¹na'a ningatsáa¹ tí¹ xu-u, 'e espíritu tyii¹ ningal-imú²mo la coon²¹ jmü²¹². ¹⁷ Tšu jo 'ii'²¹ 'e wúu¹ saan²¹'a'an fu juncwii²¹ lo tšu jmooon ityeei²¹. Pe 'e wúu¹ saan²¹'a'an lo ijná² tyi-jna'a coon²¹ 'e fee¹ 'e tyá²gi tyii¹, 'e 'ya'²gi 'áai¹ 'e jo tyéi¹. ¹⁸ Tšu 'wii'¹³ joon jo cwáain¹ lee²¹e coon¹³ 'e lí² jnéé² tsá² pe lee²¹e cwáain¹ coon¹³ 'e jo jnéé² tsá². Tšu jo taa²¹'a 'e lí² jnéé² tsá² pe taa²¹'a coon²¹ tøø²mo 'e jo jnéé² tsá².

5

¹ Tšu né³-oo'o 'e moo¹ taa²na'a lí¹ la lí¹ coon²¹ 'nú¹ 'e jo taa²¹. Joon wa'a gaxé¹ 'e moo¹ taa²na'a no nigatyaa¹ Dios tyá² coon²¹ 'e 'mí² fu ñu¹fú² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jo gajmaa¹ tsá² 'e 'mí² do. ² Joon la 'ii'²¹² taa²na'a 'e moo¹ no 'ón² jna'a tšu 'iin²¹²na'a 'áai¹ 'e tyii¹³'i pe lawa'a sin¹'i'in 'e 'mí² do 'e sá² fu ñu¹fú². ³ Joon coon¹³ la joon jo tí¹ ringú¹na'a tšu ityi¹³'i 'e sin¹'i'in 'mí² do. ⁴ Joon la 'ii'²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a, 'e lí² lawa 'nuu²¹u'u, 'ón² jna'a joon saan²¹ jna'a faí³. Pe jo 'iin²¹²na'a wóo¹³o'o 'e sin¹'i'in tsáa² pe 'iin²¹²mogii¹ 'áai¹ 'e tyii¹³'i 'e sin¹'i'in 'mí² do 'e sá² fu ñu¹fú² 'e coon¹³ la joon 'e jo taa²¹ tyii¹ iunsi²mo'o coon¹³ coon²¹ juncwii²¹ 'mí². ⁵ Joon 'yu² to² la joon gajmee¹ Dios jna'a joon gacwo¹o jna' 'in Espíritu Tyá² tya' ili² tsa²¹mo-tsii¹ 'i'ii¹³na'a jilaa²¹ icwo¹ Dios tsá².

⁶ Tšu 'wii'¹³ joon jo cu²-tsii¹ joon né³oo'o 'e la 'ii'²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a lo jo toon²¹²o'on coon¹³ Ña'ñu¹'u'. ⁷ Joon coon¹³ 'e jai² lí²na'a ngü²¹'i jon' coon¹³ 'e nee²¹'e.

8 Jo cu²-tsii'i joon 'iin²¹² mogii'i e tuu²¹u'u e moo¹ taa²na'a lo joon tsacwoo²¹o'o coon¹³ Ña'ñu¹u'. 9 Tsu 'wii¹³ joon cwo¹-tsii'i jmoo²¹o'o jiiin¹³ la 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' xufiin¹³ taa²na'a moo¹ taa²na'a no si jo taa²na'a 'ee. 10 Joon Cristo ijmaa¹ 'ii²¹ ty'a jile¹e' joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii²¹ ty'a 'e tii²i ty'a' e gajmaa¹ mo taa¹i moo¹ taa¹i. I'ii²¹ jiiin¹³ la 'e nigajmaa¹ a si 'e tyá² si 'e gó² 'ee.

Tyá² 'ii¹ fu juncwii²¹ 'wii¹³; Cristo

11 Joon tsu 'wii¹³ né³e'e 'e ná¹ li 'gøøi²¹ tsá² Ña'ñu¹u' cwo¹-tsii'i 'e liñi² tsá² xiiala líi¹na'a. Pe ñi² Dios xiiala líi¹na'a joon 'i¹-tsii 'e 'naa'oo' jon ñi²'ii'. 12 Jo faa¹³a'a 'naa' 'e untyuu²¹ moo¹o'o yiaa' a tyani²'ii'. Pe 'ii²¹² jna'a 'e jløø¹³naa' 'wii¹³ jna'a. Joon coon¹³ la joon 'e sá² 'e fuu²¹² 'naa' 'in tsá² do 'in unjløøi¹³ yaai jiiin¹³ coon¹³ 'e lí² jnee¹i tsá² jon' coon¹³ 'e sá² 'e yu²-tsi. 13 Joon wa'a 'i¹-tsi 'in tsá² do 'e tsá² caa²¹² mo jna'a cwáain¹ ty'a Dios 'e joon, pe wa'a jo caai²¹² jna'a jmai² 'e tyá² tyii' jmoo²¹o'o. 14 Joon tsu 'wii¹³ gali¹³ 'iin²¹²in Cristo jna'a 'ná¹ untiin¹³ jna'a jiiin¹³ la to² nuu¹³u'u. Joon 'i¹-tsii'i 'e gajúin¹ jaain²¹ tsá² ty'a jilee²¹mo, joon wana gajúin¹ 'in jaain²¹ do ty'a jilee²¹mo joon níjún¹ jilee²¹. 15 Joon Cristo gajúin¹mo 'wii²¹² ty'a jiiin²¹. Joon tsu 'wii¹³ gajúin¹mo Cristo 'wii²¹² ty'a joon gajiiin¹o jee²¹² 'lii²¹² 'e coon¹³ la joon 'ná¹ jmá¹ tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ jiiin¹³ la to² tyu²u, jo 'ná¹gi jmáa¹ jiiin¹³ la to² tyu² yaai. 16 Tsu 'wii¹³ joon jo lé²gii¹ cwáain¹ ty'a tsá² la jmoo¹o 'in tsá² 'in 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. La joon ga'i¹-tsii'i ty'a Cristo la mo jéé¹ pe jo 'i¹gi-tsii'i la joon no. 17 Tsu mo licaan²¹ in tsá² coon¹³ Cristo gali² 'mii²mo 'ii. Gatsé¹mo 'e siin¹³ do tsu gacwá² 'e 'mii².

18 Joon Dios gajmaa¹ a jilaa²¹ 'elo. Joon 'in Dios do gajmaa¹ 'e saan²¹an røø²¹ coon¹³on 'wii¹³i Cristo. Joon gacwo¹o Dios jna'a to² 'e jmoo²¹o'o 'e seein²¹ tsá² tyá² coon¹³ Dios. 19 'E 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'wii²¹² Cristo jmoo¹o Dios 'e seein²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ røø²¹ coon¹³on, jo cón²gi cwáain¹ tsaa² 'noo¹ tsá². Joon gatyaa¹ a Dios cwo²¹o'o 'e júu³ tyá² do 'e jmoo¹o tsá² røø²¹ coon¹³ Dios. Joon jna'oo'o 'ná¹ cwo¹³o'o tsá² xeei'. 20 Tsu 'wii¹³ joon líi¹na'a lawa'a tsá² 'in gasii¹in Cristo. Joon lawa 'e mí² Dios tyani²'ii' mí mii²¹i'i tyani²'ii'. Joon mii²¹i'i tyani²'ii': Cwoseen²¹naa' røø²¹ coon¹³ Dios. 21 Jo ga'ngo¹o Cristo jiiin¹³ coon²¹ tsaa². Pe 'wii¹³i tyijna' gacwo¹ Dios Cristo tsaa² tyi' 'e coon¹³ la joon lí²-i lisaan²¹ jna' 'in tyú¹ la tyú¹ Dios.

6

1 Caan²¹mo jmoo²¹o'o to² coon¹³ Dios, joon mii²¹i'i tyani²'ii' jo cwó²oo' wa tsáa¹ a lí' caai¹

'e gajmaa¹ a Dios feei¹-tsi 'wii²¹² tyi'naa'. 2 Tsu ni jii² ty'a Dios jii²in:

Ganú³oo júu³ tyi'i mo gali² feei¹-tsii; gauncoon¹³ jna 'nu' 'e jmii²¹² gajmaa³aa tiin¹³ nu.

Joon nano sii¹³i 'naa' jmii²¹² no-o 'e feei¹-tsi Dios ty'a tsá²; 'e jmii²¹² no-o 'iin²¹²in Dios jmaa¹ a tiin¹³ tsá².

3 Joon jo jmoo²¹o'o jín¹ ty'a jiiin¹³ jaain²¹ tsu la joon jo lí² faa²¹ tsá² 'laa²¹ ty'a' 'e to² jmoo²¹o'o. 4 Pe 'iin²¹²mo'o 'ee¹³e'e tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'o 'e jmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e to² tyu² Dios. Coon¹³ jilaa²¹ 'e ngii¹ jna'a 'ee¹³e'e tsá², coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e ganee²¹e'e joongi coon¹³ jilaa²¹ jmii²¹² 'aa²¹² tyii'i joongi coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ gali² saan²¹a'an 'ee¹³e'e tsá² 'e jmoo²¹o'o to² tyu² Dios. 5 Nigapó² tsá² moowoo²¹o'o; joon nigatain² tsá² jna'a 'nañi³; joon gajmee²¹mo tsá² jna'a mii¹³. Joon nigajmoo²¹o'o to² 'ii²¹. Sá²-a mo jo gacwuu²u'u joon gangii²¹na'a 'e jo sá² tye¹e'e. 6 Joon coon¹³ 'e jmoo²¹o'o jmai² 'e tyá²; joon coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsii'i 'ee¹³e'e tsá² 'e jmoo²¹o'o to² ty'a Dios. 'Ee¹³e'e jon coon¹³ 'e 'wó²-tsii'i joongi coon¹³ 'e feei¹-tsii'i joongi coon¹³ 'in Espíritu Tyá² 'in uncoon¹³ jna'a. 'Ée¹³e'e jon coon¹³ xiiala 'iin²¹²mo'o tsá² xeei' 'e jmoo²¹o'o to² tyu² Dios. 7 Joon líni¹ tsá² 'e jmoo²¹o'o 'e to² tyu² Dios 'wii¹³ coon¹³ 'e júu³ jai² 'e cwo¹³o'o tsá² joon 'wii¹³ 'e 'ii²¹ ty'a Dios 'e 'oo²¹o'o. Joon tsu 'wii¹³ jmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e tyá²-u lawa'a un'gøø¹³na'a yiaa'a. 8 Sá²mo 'e un'goo¹ tsá² jna'a, sá²mo jon jo un'goo¹ tsá² jna'a. Sá²mo 'e faa²¹ tsá² tyá² tyii'i, sá²mo jon faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyii'i. 'Inlíi¹³ jin² 'e tsá² tajuu²¹mo jna'a, 'inlíi¹³gi jin² 'e ja²mo júu³ tyaa²¹a'a. 9 Sá²mo faa²¹a lawa'a jo cwii¹in jna'a, pe sá²mo jon 'e faa²¹a lawa'a cwii¹in jna'a. Mo líi¹³ ngii²¹i tóin¹ 'mo¹ pe saan²¹gii'i. Nee²¹e'e wúu¹ 'áai¹ pe jo mo gajúun²na'a. 10 Joon xufiin¹³ toon²¹o'on fa¹³, toon²¹o'on 'e jløø¹³mo'o jon. Joon xufiin¹³ tañii²mo'o fúu¹mo tsá² 'ii²¹ 'láai² 'e jmaai¹ to² ty'a 'wii²¹² tyii'i. Joon xufiin¹³ jo 'e sá² tyii'i Dios cwo¹o'o jna'a jilaa²¹ 'e 'naa²¹na'a. 11 Tsaru¹u' 'in néé¹ Corinto, nigafée¹³na'a 'naa' coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹. Nigafée¹³na'a 'naa' jiiin¹³ la tí² 'e 'i¹-tsii'i. 12 Jløø¹³mo'o 'wii¹³ 'naa' pe 'naa'gii' jo jløø¹³naa' coon¹³ jna'a. 13 Tsu 'wii¹³ joon mii³i tyani²'ii' lawa jaain²¹ jmii²¹ tsá², untyuu²¹oo' 'wii²¹² tyiaa la gali² tyu²-tsii' wii²¹² 'naa'.

Taan²¹² Dios jee²¹² jna'

14 Jo uncaan²¹naa' coon¹³ 'in tsá² 'in jo jai² líi²i tsu jo jmee¹i tyii'. Jo lí² uncaain²¹ tsá² 'e tyá² coon¹³ 'e gó². Jo lí² cai² tsá² 'yiaañi' coon¹³ 'e nuu²¹. 15 Jo lí² jmá¹ tsá² coon²¹ røø²¹ Cristo coon¹³ Satanás. Wa'a la joon, xiiala líl² uncaain²¹ 'in tsá² jai² líi¹ coon¹³

'in jo jai² líi²? 16 *¿Xiiala lí² tsa¹í² dioses 'in gajmee¹ tsá² li tyu² Dios to²? Pe 'naa' líi¹naa' tsá² 'in tyu² Dios, 'in jiin¹, to². Jiin¹³ la nigajin² Dios:*

Intaan²¹²na joon ingü²¹²na jee²¹² 'ii; joon ilí¹na Dios tya'a, joon 'in tsá² do ilíin² tsá² tyiia.

17 Tsu 'wii¹³ joon gajin²o jon Ña'ñu¹u':
Jeen¹³naa' jee²¹² 'in tsá² do joon siin¹³naa' coon²¹.

Jo un'li²¹naa' yaanaa' coon¹³ 'e gó²

18 joon 'ii¹³na 'naa' joon ilí¹na lawa jaain²¹ 'Ñú²uu' joon 'naa'gü' ilíin²naa' lawa xuui²¹² tsañuu¹ joon xuui²¹² tsami² tyiia.

La jon jin² 'in Ña'ñu¹u' 'in jmaa¹a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

7

1 'E lo-o 'e júu³ ga'ü¹i Dios tyi', tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na. Tsu 'wii¹³ joon ná¹a tsu²¹²u' jilaa²¹ 'e un'lii²¹ jna', tiin¹³ la ngú¹ toon²¹²o' lagi espíritu tyi'. Joon tsu 'wii¹³ un'goo²o' Dios ná¹ cwoo¹³-tsi' 'e ngü²¹' 'e tyú²na' tyani'i.

Jlø³mo Poo² coon¹³ 'in tsá² néei¹ Corinto
2 *¡Wa'a núu³duu' júu³ tyiia! Jo mo ga'laa²¹a'a tya' jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jon'gi ga'ée¹³e' júu³ gó² jon'gi mo gatyíin¹³a'an 'naa' tóo² jiin¹³ jaain²¹. 3 Joon jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a cwó²oo 'naa' tsaa² tsu la mo gafuu²¹²uu 'naa' la jéei¹ jlø³mo coon¹³ 'naa' wa'a saan²¹gi' si jüün²mogi' caan²mo'ee. 4 Jo cu²-tsii coon¹³ 'naa' joon jlø³mo 'áai¹ coon¹³ 'naa'. Joon xüfin¹³ nee²¹e' e wúu¹ jo tsu³u' 'e fu¹ 'yuu²na joon jlø³mo.*

5-6 Tsu nicwée¹ Tito joon coon¹³ júu³ tyaan¹an Dios gatyá²-tsii' 'e unjlø³na'a 'wii¹³ 'naa'. Joon xüfin¹³ jo mo ga'ii² wo¹oo'o ca gatyali²¹'i fu Macedonia, ñi² Dios xiiala tya¹-tsi tsá² 'in seen²¹in fa'í. Tsu doñixiia' ngü²¹'i lawa'a coon²¹ 'e injnü¹³mo'o. Gali'iin²¹²in tsá² jmaa¹a 'e gó² tyii' joon 'i¹-tsii' 'áai², 'goo²¹-oo'o wa' coon²¹ to² tyii' 'e ngó¹ li caai¹. Pe gatyatsii' mo gacwé¹ Tito. 7 Gatyá¹-tsii' tsu 'wii' gacwé¹ Tito pe gatyá¹-tsii' jon tsu 'wii¹³ jlø³mo Tito 'wii¹³ 'naa'. Joon gatyaa¹o júu³ xiiala 'iin²¹²naa' jøø²¹²naa' jna'a. Gatyaa¹o jon júu³ xiiala galixuu²¹²-oo' joongi xiiala ga'i¹-oo' 'áai¹ 'wii²¹² tyiia. Joon mo gatyaa¹a 'e júu³ lo galijlø³na 'áai'gi.

8 Caan²¹moxu galí¹na mo galixuu²¹²mo-'oo' 'wii¹³ 'e jí² do 'e gasii²na 'naa'. Pe jo líi¹gü la joon. Tsu wana ga'i¹-tsii caan²¹mo 'wii¹³ xuui²¹²mo-'oo' coon²¹ sii¹³xu, 9 pe nano jløø³mo. Jløø³mo jon' tsu 'wii¹³ galixuu²¹²mo-'oo' pe jløø³mo tsu 'wii¹³ gajo²o-'oo' coon¹³ 'e galixuu²¹²mo-'oo' do. Joon gajmaa²aa'

jiin¹³ la gali'iin²¹²in Dios tsu 'wii¹³ joon jo gajmee¹³na'a 'naa' coon¹³ 'e xuui²¹²mo-'oo' do. 10 Tsu wa'a jmoo¹o tsá² la 'iin²¹²in Dios 'wii¹³ galixuu²¹²mo-tsi itiin¹³mo joon jo ná¹ caain²¹ líi². Pe wa'a jmoo¹ tsá² xuui²¹²-tsi jiin¹³ la líi¹ tsá² taain²¹ fu juncwii²¹, ijüün¹mo jon. 11 Joon tsu 'wii¹³ galixuu²¹²mo-'oo' coon¹³ 'e jí² do gajmaa²aa' la 'iin²¹²in Dios. ¡Joon jøø²øø¹ xiiala cwo'ü¹! Ga'i¹-oo' coon²¹ tún² 'e cwáain¹ do. Joon gali'iin²¹²naa' jmaa²aa' jna júu³ jiin¹³ la tí². Gati²¹² 'ni²¹-oo' 'wii²¹² tyii' yaanaa'. Pe joon gafoo²mo' jon. Pe mo ngü²¹ joon gali'iin²¹²naa' jøø²¹²naa' jna joon gali'iin²¹²naa' 'e'ee' wúu¹ 'in tsá² 'in galáa¹a do. Coon¹³ jilaa²¹ 'elo ga'ee¹³oo' jna 'e jo 'e tsaa² tyii' sá². 12 Joon gasii²¹na 'e jí² do tyii' pe jo gasii²¹na 'e jí² do wa'a 'e 'iin²¹²na uncoon¹³ 'in tsá² do 'in galáa¹ jon'gi 'wa'a 'iin²¹²na uncoon¹³ 'in galáa¹ tya'a do. Gasii²¹na 'e jí² do tyii' wa'a icón² 'naa' cwáain¹ xiiati 'e 'i¹-tsii' 'naa' tyani Dios. 13 Joon gatyá¹-tsii' mo ganuu²¹u' 'e júu³ do.

Gatyá¹-tsii' 'e júu³ do pe jløø³mogü' 'áai' 'e tyá²-u 'ii¹-tsi Tito, tsu jilee²¹naa' gauncoon¹³ 'ii tsu joon jo cu²gi-tsi tyii'. 14 Tsu gafuu²¹²uu Tito 'e tyá²-u tyii' joon 'naa' jo mo gacwó²oo' fa'ü²¹ tyiia. Pe gatiin¹³ 'naa' jilaa²¹ júu³ jai² 'e gafuu²¹²uu Tito tyii' joon la jai² 'e júu³ gafuu²¹²uu Tito tyii' la joon jon júu³ ja²mo 'e júu³ gafuu²¹²uu 'naa'. 15 Joon 'áa¹mo gali'iin²¹²gi Tito 'naa' mo gati²-tsi xiiala gajmaa²aa' nuu¹³, joon ga'ü¹³naa' 'ii joon gøø²¹mo' wa'a jo jmaa²aa' jiin¹³ la 'iin²¹²in. 16 Joon nano jløø³mo 'e jo 'e ná¹gi ngü²¹²na cu²-tsii coon¹³ 'naa'.

8

Cwó²oo' cuu² 'e yaai¹-oo'

1 Joon, tsaru¹u', 'ii²¹² jna'a jmoo¹³o' júu³ 'naa' xiiala líi¹: 'in tsá² néei¹ Macedonia 'in jai² líi² Dios, xiiala gauncoon¹³ Dios 'ii. 2 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Macedonia do ga'aa¹a fa'í 'áai¹ joon xüfin¹³ nii¹in wúu¹ 'áai¹ jløø³mo. Tañü²mo 'áai¹ pe tsu 'wii¹³ jløø³mo 'áa¹mo gacwo¹o cúu¹u' tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Judea lawa líi¹ tsá² sá² cuu². 3 Joon jmaa³aa júu³ jai² 'e 'in tsá² do gacwo¹o 'yaai¹-tsi ce xiiá²¹ jiin¹³ lí². Pe 'i¹-tsii' 'e 'in tsá² gacwo¹o láai²gi ce xiiá²¹ jiin¹³ lí². 4 'Áai¹ gamü¹ 'in tsá² do tyanii²¹'i wa'a cwoo²¹² jna'a 'ido 'e uncoon¹³on 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea. 5 Joon gajmaa¹a láai²gi la ga'i¹-tsii'. Tsu nifu gacwó¹o 'yaai tya' Na'ñu¹u' joon ngü¹ joon gacwó¹o 'yaai tyijna' a jin¹³ la 'iin²¹²in Dios. 6 Joon tsu 'wii¹³ galáa² Tito 'wii²¹² la mo jéei¹ 'e uncaan²¹in 'e cuu² do 'e 'iin²¹²naa' cwóo²oo' gami³ tyani'i wa' 'e untiin¹³mo 'e to² do. 7 'Naa' nigajmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyá²-u. Ja²mo líi²naa' júu³ tya' Dios, joon ñi² 'naa'

'é'ee' 'e júu³ do. Joon røø²¹ 'øøi²¹'oo'. 'Áa¹mo 'iin²¹²'naa' jna'a. Joon nano fee¹'gi jmaa²aa' coon¹³ 'e licaain²¹ 'e cuu² do.

⁸ Jo fuu²¹²uu 'naa' 'elo wa'a tyu²'uu 'naa' to² jiin¹³ 'iin²¹²'na 'e liñii²¹ 'naa' xiiala jmo¹o 'in tsá² catyaa² 'in 'yaa¹-tsi. Jiin¹³ 'iin²¹²'na litsáai¹-tsii wa'a la ja²mo 'iin²¹²'mo¹ Dios coon¹³ tsá². ⁹ Tsu ñii²¹ 'naa' xiiala gaj-maa¹a Ña'ñu¹'u' Jesucristo fee¹'-tsi 'wii¹³ 'naa'. Fu ñu²fu² ga'aa¹ a jilaa²¹, pe tsu 'wii¹³ gali¹'iin²¹²in 'ido 'naa' gatuu¹u jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galiin²in lawa tsá² tañii²'mo 'wii¹³ 'naa'. Joon tsu 'wii¹³ gali¹'i Cristo lawa'a tsá² tañii²'mo 'naa'gii' gali¹'naa' lawa'a tsá² 'in 'oo¹o jilaa²¹.

¹⁰ No-o 'e 'i¹-tsii 'e tyá²'gi tyii' cwáain¹ tya' 'e cuu² do. Ningóo¹ coon²¹ jiin²¹ 'e 'naa' nifu ga'láa² 'wii²¹² uncaain²¹ 'e cuu² do. Jo gacwó²oo' tyitsaa¹21 pe 'yaa¹'-oo' gacwó²oo'. ¹¹ Joon nano cwóo²'gii' 'e 'yaa¹'-oo' ce gatsé¹ jiin¹³ la ga'láa² 'wii²¹². Cwóo²oo' la jaan²¹'naa' jiin¹³ la ti² 'e 'oo²oo'. ¹² Tsu wa'a tsai² 'iin²¹²in tsá² cwo¹ pe xü¹'e 'oo¹o 'iin²¹²in Dios 'e cwo¹ tsá² 'e 'oo¹o jon' 'e jo 'oo¹o.

¹³ Jo 'iin²¹²'na 'e uncaain¹³ 'naa' tsá² xeei²¹ joon 'naa'gii' tuu²'naa' jo 'e sá² tyii'. ¹⁴ Jiin¹³ 'e 'iin²¹²'na 'e lí² coon²¹ røø²¹mo jee²¹² jna'. Tsu nano 'oo²oo' 'e iuncoon¹³ coon¹³ jmü²¹² 'aa²¹² tya' 'ido pe ijó¹ coon²¹ jmi²¹² i'oo¹o 'ido 'e iuncoon¹³ 'naa' coon¹³ jmü²¹² 'aa²¹² tyii'. Coon¹³ la joon lí² coon²¹ røø²¹. ¹⁵ Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Joon 'in 'oo¹o 'láai²'gi jo gasá¹ tya'a; joon 'in 'oo¹o xü jo ga'naai²¹ tya'a."

Ijaa²'mo Tito tún¹

¹⁶ Pe cwo³-oo 'maai² Dios tsu 'wii¹³; Dios do-o 'i¹-tsi Tito 'naa' jiin¹³ la 'i¹-tsii. ¹⁷ Joon mo gafuu²¹²uu Tito wa'a itsajøøi²¹² 'naa' gaii²¹'mo júu³ røø²¹ tsu lí¹'gi 'aa¹'mo 'naa'. Joon nano itsajøøi²¹² 'naa' 'e 'yaa¹-tsi 'ña'-o.

¹⁸ Joon caan²¹mo coon¹³ Tito siin²¹'na'a jaain²¹'gi tsaru¹'u' 'in jileei²¹ tsaru¹'u' catyaa²'gi faa²¹ tyá² tya'a. Faa²¹ tsá² tyá² tya'a tsu røø²¹ gajmaa¹a to² tya' 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá². ¹⁹ Joon 'in tsá² jai² lí²'i Cristo 'in néei¹ lo gatyii¹³in 'in tsaru¹'u' no 'e tsáa¹a caan²¹mo coon¹³ jna'a 'e uncoon¹³ jna'a la 'ii²¹² uncaain²¹'na'a 'e cuu² do. Jmo²¹o'o la joon tsu 'iin²¹²'na'a 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Ña'ñu¹'u' joon 'e 'iin²¹²'na'a uncoon¹³ jna'a tsá² xeei²¹. ²⁰ Joon coon¹³ la joon lí²-i tyuu¹³'na'a 'e cwo¹ tsá² jna'a tsaa² cwáain¹ tya' 'e cuu² 'e uncaain²¹ jna' no. ²¹ Tsu cwo¹³-tsii¹ i'oo¹o jilaa²¹ 'elo 'e tyá²-u jon'on jiin¹³ tyani Ña'ñu¹'u' pe tyani jilee²¹'mo tsá² jon.

²² Joon, caan²¹mo coon¹³ 'ido siin²¹ jna'a jaain²¹'gi tsaru¹'u' 'in ga'e² jna'a 'e cwo²-tsi tsáa¹ a joon 'áai¹'gi nano 'e jo cu²'gi-tsi coon¹³

'naa'. ²³ Joon wa'a ungi¹ tsá² 'naa' cwáain¹ tya' Tito, cwosii¹³duu' 'e jaain²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna 'ido joon jmaa¹a to² coon¹³ jna wa'a uncoon¹³ 'naa'. Joon wana ungi¹ tsá² 'naa' cwáain¹ tya' 'in tsaru¹'u' catyaa² do cwosii¹³duu' 'e 'in tsá² jai² lí²'i Dios néei¹ Macedonia gasiin²¹ 'ii joon jmaa¹³a tsá² júu³ 'e 'ya²'gi tya' Cristo. ²⁴ Tsu 'wii¹³ joon mi cwollin²in 'in tsá² lo jee²¹² 'naa' 'é'ee' 'in tsá² lo xiiala 'iin²¹²'naa' 'ii joongi' 'ee 'wii²¹² jløø¹³'na'a coon¹³ 'naa'. Joon iliñi² jileei²¹ 'in catyaa² 'in jai² lí²'i.

9

Cuu² gauncaain²¹ do

¹ Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² do 'e uncaan²¹'na' tya' 'in tsá² tya' Dios néei¹ Judea jo 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa' ² tsu ñi³'oo' 'e 'iin²¹²'naa' uncóon¹³oon'. Jløø¹³moo mo fuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ li sii²¹ Macedonia 'e ningóo¹ coon²¹ jiin²¹ 'e gali¹'iin²¹²'naa' 'in néei¹ Acaya 'e jmo²oo'. Joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²'naa' jmaa²aa' 'e 'yaa¹'-oo' gatyaa¹-tsi 'in tsá² néei¹ Macedonia 'e jmo²oo' jon. ³ Jo 'e si'neei¹³ isi³'na 'in tsaru¹'u' no 'e jo ngi¹'i licaai²¹ jilaa²¹ júu³ tyá² 'e gafuu²¹²uu tsá² 'wii²¹² tyi'naa' cwáain¹ tya' cuu² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i tyaa²aa' tyá² 'e cuu² jiin¹³ la gafuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ Macedonia. ⁴ Tsu wa'a yí³aa coon¹³ 'in tsá² seein²¹ Macedonia joon jo náa¹ tyú² tyii' mi cwéé¹'na fa¹'ii²¹ ilin²'na'a tsu jo 'ee gali² cu²-tsii¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'naa'gii' i'oo²oo' fa¹'ii²¹ jon. ⁵ Tsu 'wii¹³ joon galitsaa¹mo-tsii 'e tyá²'gi wa'a 'e sñ³'na 'in tsaru¹'u' do tsajøøi²¹² 'naa' jéei¹'gi lagi jna. Joon coon¹³ la joon lí²-i uncoon¹³ 'naa' 'e licaain²¹ 'e cuu² do jiin¹³ la júu³ 'ii²¹ 'naa' la mo jéei¹. Joon 'e cuu² do 'e lí² lawa'a coon²¹ 'e 'yaa¹'-oo' jon' coon²¹ 'e gatyii²¹'i tyitsaa²¹mo.

⁶ Untü¹³duu¹'oo' 'e júu³ lo: 'In tsá² 'in jñi² ca pii³, ca pii³-i jon cóon¹on mo garoo²¹o, pe 'in gajñi² 'láai²'gi, la joon jon 'láai²'gi incoon¹on. ⁷ Joon la jaain²¹ 'ná¹ cwo¹ jiin¹³ 'e 'yaa¹'-tsi jon' tsu 'wii¹³ 'e 'i¹-tsi 'e 'ná¹-a jon'gi tyitsaa²¹ 'ee. Tsu 'iin²¹²mo Dios 'in cwo¹o júu³ røø²¹. ⁸ Joon Dios lí²-i cwo¹'o 'naa' coon²¹ tøø²mo jilaa²¹ 'e jmaa¹'i to² tyii' joon jiin¹³ tya' 'e tiñi²¹ tyii' yaamoo' pe ilisá²'gi 'e uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹. ⁹ Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Cwo¹ Dios tsá² tañi² 'e 'wo²-tsio.

Joon 'e tyá²-tsio taa²¹a coon²¹ tøø²¹mo.

¹⁰ Cwo¹o Dios 'e jún² 'e jñii²¹, cwo¹-o jon 'e 'i¹ 'e tyee². La joon jon icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e jmaa¹'i to² tyii' 'e lí² uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹ 'e cwain²¹ 'e to² tyá² tyii'. ¹¹ Joon coon¹³ la joon ilisá² tyii' 'e cwó²oo' 'e 'wo²-oo'. Joon mi joon¹³o'o 'e cuu² do 'e gauncaan²¹naa' tya' 'in tsaru¹'u' néei¹ Judea, 'in tsá² do cwo¹o 'maai¹³ Dios. ¹² Tsu

mi uncoon¹³oon' 'in tsá² tya' Dios do jon' wa'a uncoon¹³oon' 'e jmi²¹²'aa²¹² tya' 'ido pe 'wii¹³ 'naa' icwo¹⁰o 'maai¹³ Dios 'áai¹.¹³ Joon tsa² 'wii¹³ 'e to² tyú² do 'e gajmaa²'aa' iun'goo²¹⁰ tsá² Dios. Iun'goo²¹⁰ tsá² Dios tsa² 'wii¹³ gauntiin¹³naa' júu³ tyii' 'e ja²'mo líi²naa' 'e júu³ tyú² tya' Cristo. Joon iun'goo²¹⁰ Dios 'wii¹³ 'e cuu² gacwóo¹³oo' 'ido coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa² do 'e 'wo²-oo'.¹⁴ Joon 'in tsá² do cwáain¹ tya'-o ifaa²¹⁰ júu³ tyú² 'wii²¹² tyi'naa' tsa² 'iin²¹²mo 'naa'. Tsa² Dios nigauncoon¹³on 'ido coon¹³ 'e tyú²mo'.¹⁵ jCwo²¹⁰o' 'maai¹³ Dios 'wii²¹² jilaa²¹ 'elo! j'o'øøi²¹-tsi' jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios Tyi'!

10

Tyu² to² Poo² líi¹ apóstol

¹ Tsa² né³e' 'e 'wo²-tsi joongi 'e feei¹-tsi Cristo, joon jna, Poo², 'iin²¹²na fo¹³na 'naa' lagi 'e feei¹ Cristo 'naa'. Joon seen²¹²mo tsá² 'in jin²'in 'e tsá² 'wó¹mo jna mo taan¹na jee²¹² 'naa' pe soo²¹-tsii mo taan¹na li wíin².² Joon seen²¹²mo 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'in jin²'in 'e jmoo²¹⁰o' jilaa²¹ la jmoo¹⁰ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, 'in jmoo¹⁰o' jiiin¹³ la 'iin²¹²'in 'yaaí. Pe mi³ii tyani²'ii' 'e jmáa²gii' 'e tyú² 'e mi yíi³aa jee²¹² 'naa' jo 'ná¹ jmáa³aa soo²¹-tsii coon¹³ 'naa' la ijmaa³aa coon¹³ 'in catyaa² do. ³ 'E la ja²mo líi¹na'a tsá² taain²¹ fu juncwii²¹ pe jo tíi¹ jna'a la tí¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.⁴ Tsa² 'wii²¹ 'e 'oo²¹⁰o' 'ii²¹ gøøi¹³ tya' Dios 'e joon líi¹oo¹⁰o' jileei²¹ 'in 'eei¹ jna'a. Joon 'e 'ii²¹ joon jo li la li 'ii²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. ⁵ Joon coon¹³ la joon ilii¹'i' jileei²¹ 'in coon²¹ tsá² too² coon¹³ júu³ jloo³. Ilii¹'i' jon jileei²¹ 'in jo cwo¹ júu³ ruu²¹⁰o coon¹³ jna'a cwáain¹ tya' xiiala lí² cwii¹ 'in tsá² Dios. Joon líi¹'i' jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² 'e jmoo²¹⁰o' jo nuu¹³u to² tyu² Cristo. ⁶ Joon mi ngii¹'i' 'e jmoo²¹⁰o' nuu¹³uun' jiiin¹³ la tí² to² tyu² Cristo 'e tyú² tyii¹ náa¹ 'e 'e² wú¹ jileei²¹ 'in jo jmaa¹ a nuu¹³.

⁷ 'Ná¹ cón²oon' cwáain¹ coon²¹ tún²-un. Wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e líi¹'i' 'e tsá² tya' Cristo 'ii, 'ná¹ tí²-tsi jon 'e líi¹na'a tsá² tya' Cristo jon. ⁸ Joon xufiin¹³ foo¹³ na'naa' láai² lagi 'e tí²na cwáain¹ tya' 'e to² gacwo¹ Cristo jna'a jo 'e fa¹'ii²¹ líi²na, tsa² Na¹ñu¹u' gacwo¹ jna'a 'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna'a 'naa' 'e cwii¹mogii' Dios jon' wa'a 'e xee²'naa' 'e jai¹² líi²naa'. ⁹ Joon 'e jí² gasú³na tí²'i'naa' jo 'yato² wa'a ton²oon' fo²-oo'. ¹⁰ Pe 'inlíi¹³ jin²'in 'e jmoo³oo' gøøi¹³ coon¹³ jí² tyiia pe mo taan²¹²na jee²¹² 'naa' lawa'a 'yu'goo²¹⁰oo joon 'wo² 'áai¹ júu³ tyiia. ¹¹ Pe cwoliñi² 'in tsá² do, 'in tsá² 'in jin² la joon, 'e ijmoo²¹⁰o' gøøi¹³ coon¹³ jilaa²¹ ijmoo²¹⁰o' la gøøi¹³ júu³ tyii' 'e sii²¹na'a li wíin² mi gatyali²¹'i' jee²¹² 'naa'.

¹² Xuun² 'i¹-oo' 'e 'ii²¹²na'a jmoo²¹⁰o' la jmoo¹⁰ 'in tsá² 'in faa²¹ 'a 'e tyú² tya' yaaí,

tsu jiiin¹³ tsá² caa²¹mo jmoo¹⁰o coon²¹ røøi²¹ coon¹³ tsá² xeei²¹. ¹³ Joon ifaa¹³'a 'e tyú² tyii' i yia'a jiiin¹³ tya' 'e to² 'e 'oo²¹⁰o'oo, joon Dios gacwo¹ jna'a wa'a cwóo¹³o' 'e júu³ tyú² ca jee²¹² 'naa' 'in néei¹ Corinto. ¹⁴ Joon tsa² 'wii¹³ jna'oo¹⁰o nifu gacwo¹ júu³ tyú² tya' Cristo jee²¹² 'naa' jo faa¹³'a 'e láai²gi lagi 'e tí²na'a. ¹⁵ Jon'gi faa¹³'a 'e láai²gi tyii' i yia'a tya' to² nigajmaa¹ a tsá² xeei²¹ lawa'a to² tyii' i yia'a. Pe 'i¹-tsii' 'e mo nigafee¹ 'e jai¹ líi²na'a la joon ilifee¹ to² tyii' i jee²¹² 'naa'. ¹⁶ Joon mi ngii¹'i' joon 'i¹-tsii' 'e cwoo²¹⁰o' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² li 'ngoo¹³ li néee¹²naa'. Tsa² jo 'ii²¹² jna'a faa¹³'a 'e tyú² tyii' i cwáain¹ tya' to² nigajmaa¹ a tsá² xeei²¹.

¹⁷ Joon wa'a 'iin²¹² tsá² faa²¹ a júu³ tyú² tya'a yaaí, cwofaa²¹ a jilaa²¹ 'e tyú² 'e gajmaa¹ a Na¹ñu¹u' tya'o. ¹⁸ Tsa² jon' 'in tsá² do 'in faa²¹ a tyú² tya'a yaaí 'in 'ii²¹ Dios pe 'ii²¹mo Dios 'in tsá² 'in faa²¹ a Na¹ñu¹u' tyú² tya'a.

11

Un'øøi¹ Poo² ña'a

¹ jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tyiia jiiin¹³ la nigajmaa²aa' la 'ii²¹² jmáa³aa caa²¹na! ² Tsa² tsá² tyii²¹ jna coon¹³ 'naa' 'wii¹³ Dios. Tsa² lawa cwo¹ tsá² júu³ tya'a 'e 'ii²¹'in gamúui¹ jamii¹ la joon jon 'iin²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' tya' Cristo. 'iin²¹²na jee¹na 'naa' tyani¹'i líi¹naa' lawa jaain²¹ simi² 'in tyú¹, 'in jo mo galáa¹. Lawa'a jaain²¹ simi² 'in nacui² cwoo²¹⁰o coon¹³ jaan²¹mo tsá²nañu¹. ³ Pe 'goo²¹-oo' 'e nigacon² tsá² 'naa' too² la nigacon² 'in mi²¹ do too² Eva coon¹³ 'e jmi¹-tsi tya'a. Canii²¹mo gali¹'iin²¹²naa' Cristo mo 'wiin²¹ pe 'goo²¹⁰-oo' 'e la mo táu¹³uu' 'e jai¹² líi²naa' do. ⁴ Tsa² 'ii¹³naa' júu³ røø²¹ 'in tsá² jalín²'in cwo¹ 'naa' júu³ tya' jaain²¹ Jesús 'in sii¹²gi lagi 'in Jesús 'in gacwoo¹³o' 'naa'. Joon jløø¹³mo 'ii²¹naa' 'e espíritu 'e jon' 'in Espíritu Tyú gacwo¹ Dios 'naa'. Joon 'e júu³ tya' 'in tsá² do sisii²¹gi lagi 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e ganuu²¹uu'. ⁵ Pe líi²na 'e jo xáai¹gii jiiin¹³uu lagi 'in tsá² do 'in 'i¹-tsi 'e líi¹'i' apóstoles 'in tyii²gi 'áai'. ⁶ Joon xufiin¹³ jo tí²naa foo²¹⁰oo cwú¹ la tí²'i' 'ido, 'øø²¹mo-tsigii' lagi 'ido. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmoo²¹⁰o' ga'e² jna'a 'naa' la joon.

⁷⁻⁸ Joon mo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in néei¹ li xiaa' gacwo¹⁰ jna cuu² la 'ii²¹² cwo³oo' 'naa' 'e júu³ tyu². Coon²¹ jo ngáa¹mo gajmáa³aa' 'e gó²-o tyi'naa' mo gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² jo 'e laa²¹ gacón³oon. Gajmée¹na 'ñii'a' 'in wéi¹ tsa² gali¹'iin²¹²naa' jmáa³aa' 'e tyú² tyii'. ⁹ Joon mo ga'óo³oo jmi²¹² 'aa²¹² jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' gali¹'iin²¹²naa' cú¹u 'wii²¹² tyiia, tsa² 'in tsaru¹'u' 'in néei¹ Macedonia gacwoo¹⁰ 'e

jmaai¹ to² tyiia. Joon coon¹³ la joon jo gaun-tyií²na jiin¹³ jaain²¹ 'naa'. Joon la joon-on ijmaa³gii. ¹⁰ Ní³oo 'e júu³ jai² tya' Cristo la joon jon ní³oo 'e tí²-tsii cwó³oo 'e júu³ tyá² tya' Cristo jo 'ee 'laa¹³ cón³oon. Joon jiin¹³ jaan²¹'naa' 'in néei¹ Acaya ityuu¹³mo jna 'e jmóo³oo la joon. ¹¹ Joon mo jmóo³oo la joon, ¿ti líi¹'naa' 'e jo 'iin²¹²gii 'naa'? Jo líi¹'naa' la joon tsu ní² Dios xiiala 'e 'iin²¹²'na 'naa'.

¹² Joon ijmaa³gii jiin¹³ la nigajmaa³aa. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa^{21a} tyá² tya'a yaai 'in tsá² do 'in 'iin²¹²in jmaa^{1a} coon²¹ røø²¹ coon¹³ jna'a coon¹³ 'e to² jmoo²¹o'o. ¹³ Tsu 'in tsá² do jo tsei²¹ líi¹ apóstoles, coon²¹ 'ido tóo². Lí¹ jmoo¹-o 'e líi¹ apóstoles tya' Cristo. ¹⁴ Joon jo ná¹ jmoo²¹o' tsá'goo²¹-tsi' mí líi²in la joon, tsu 'wii' 'ña'a Satanás jmeei¹³ 'ña'a 'e líi¹ lawa jaain²¹ ángel 'in tyú¹. ¹⁵ Joon wana gajmee¹ fi²¹²; 'ña'a 'in tsá² do 'e líi¹ 'in tyú¹, la joon ijmaa^{1a} tsá² tya'a. Pe mo lí tsei¹ 'ií²¹ 'in tsá² do jiin¹³ la tíi² tya' 'e gajmaa^{1a}.

Wúu¹ 'e gani²¹ Poo²

¹⁶ Fuu²¹²uu 'naa' tún¹: jo líi²'naa' 'e tsá² caa²¹na. Pe wana líi²'naa' la joon, nuu²¹duu' 'e júu³ lo 'e faa^{21a} jaain²¹ tsá² caai²¹ 'e tyá² tya'a 'ña'a. ¹⁷ Jo gatyu² Ña'ñu^{1u} jna to² 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ lo, jiin¹³ 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e tyá² tyiia 'ñii¹ lawa'ja jaain²¹ tsá² caa²¹na. ¹⁸ La faa^{21a} júu³ tyá² tya'a yaai la joon ifuu²¹²uu. ¹⁹ Tsu 'naa' jmaa^{2aa} 'e 'wo²-oo' coon¹³ jíleei²¹ tsá² caai²¹ tsu jmi¹-oo' áai¹. ²⁰ Joon 'naa' jmaa^{2aa} 'e 'wo²-oo' coon¹³ jíleei²¹ 'in 'iin²¹²in líi²in fi²¹² 'naa', si 'in 'iin²¹²in cón² jílaa²¹ 'e 'oo²oo' 'ee, si 'in 'iin²¹²in tyu² to² 'naa' 'ee, si jo tsáai¹-tsi 'naa' 'ee, si jnaá^{1a} ni²'i' 'ee. Áai¹ 'wo²-oo' coon¹³ jíleei²¹ la 'ii. ²¹ Pe jna'oo'o, jo gatya¹-tsii¹ jmoo²¹o'o jílaa²¹ 'elo joon tsu 'wii¹³ joon jo galitsáai¹-oo' jna'a.

Joon wana lí² faa^{21a} tsá² xeei²¹ 'e tyá² tya'a 'ña'a la joon jon líi¹ii jna, xufiin¹³ lawa'a tsá² caa²¹na ifaa^{21a}. ²² ¿Ti faa^{21a} 'in tsá² do jmi¹ tya' tsá² Israel? Fo²oo jna jon. ¿Ti líi¹ 'in tsá² do tsá² Israel? Jna jon líi¹na la joon. ¿Ti líi¹ 'in tsá² do jún² tya' líi²¹² Abraham? Líi¹na la joon jon. ²³ ¿Ti jmoo¹o 'ido to² tyu² Cristo? Jna jmóo³gii lagi 'ido xufiin¹³ lagi tsá² caa²¹mo fo²oo. Nijmaa³aa to² 'ii²¹gi lagi 'ido, joon gapoo¹ tsá² jna 'láai²gi lagi 'ido, joon gatain² tsá² jna nuñi³ 'láai²gi lagi 'ido, joon 'láai² naa¹³ coon²¹xu-u jo gajún¹na. ²⁴ Joon 'há² naa¹³ gapoo¹ 'in tsá² Israel jna coon¹³ 'ni²¹² azote. Dyadyá² tsi 'nú¹ tsi gapoo¹ jna la cafu. ²⁵ Joon 'ni¹ naa¹³ gapoo¹ tsá² jna coon¹³ sii². Joon cafu gatyuu¹³ tsá² jna coon¹³ cuun²¹². Joon 'ni¹ fu gatá² 'e barco do 'e 'yúu³na. Joon cafu 'yúu³na jmi¹'ni¹³ coon²¹ nuu¹ jmii²¹².

²⁶ Coon²¹ tøø²mo 'yúu³na fu¹ lí licón² jmi²¹ jna, joon lí seen²¹in 'uun²¹. Joon 'iin²¹²in tsá² jmee¹ jna la tsá² góo³oo tiin¹³ la 'in jo líi¹ la joon. Joon doñixiia' ngii³ ngii¹na tói¹ 'mó¹ si 'yúu³na ciudad 'ee, si jee²¹² tyiia²¹ 'ee, si ni jmi¹'ni¹³ 'ee, si jee²¹² tsá² 'e lí² jin²o 'e jai² líi² 'ee. ²⁷ Ga'woo²¹oo 'áai¹ joon gamóo³oo wúu¹, 'láai²gi fu jo cwúu³na lí ngii³ii joon tsaun¹áa³na joon unjmii³na tsu jo 'e sá² døø¹³øø. Joon galicwocí³na tsu jo 'ee sin³in sá².

²⁸ Joon fee¹gi lagi jílaa²¹ 'elo ga¹-tsii 'áai¹ tya' jíleei²¹ 'in tsá² jai² líi² Cristo catyaaí². ²⁹ La líi¹ 'ii líi¹ jna jon, wa'a 'woo¹, la joon jon 'woo¹ jna jon. Joon wa'a xuu²¹ tsaa², jna jon 'i¹-tsii 'áai¹ 'wii²¹² tya'a. ³⁰ Tsu 'wii¹³ joon wa fuu²¹²uu 'naa' 'e tyá² tyiia 'ñii¹a ifuu²¹²uu 'naa' jílaa²¹ 'e 'e²e 'naa' 'e wa'a jo pí³-tsii. ³¹ Joon Dios, Jmi²¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo, ñii¹o 'e fuu²¹²uu la jai². Joon jiin¹³ 'ii tíi² wa'a un'goo¹ tsá² 'ii coon²¹ tøø²mo. ³² Joon mo taan²¹²na fuu²¹ Damasco 'in tsaat² do to² tyu² røø¹³ Aretas gali¹'iin²¹²in taain¹³ jna 'ññáí³. Joon gasii²¹ 'láa² wa jøø²ø la caain²¹ lí ngii¹ tsá² 'e 'oo²¹ 'e ngó¹cu² lí² 'e fuu²¹ do. ³³ Pe gaxaa¹mo tsá² jna, yúu³na mi¹tó², coon²¹ 'ootoo²¹ tsi 'e 'oo² do. Joon galáa²mo la joon.

12

La wa'a 'e gacii¹o Poo²

¹ Jo 'ee to² 'i³gi tyiia wa'a fuu²¹²gii 'e tyá² tyiia 'ñii¹a pe 'ná¹-a fuu²¹²gii jílaa²¹ 'e gacii³ii coon¹³ jílaa²¹ 'e ga'e² Ña'ñu^{1u} jna. ² Cwii¹mo jaain²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo. Joon ningóo¹ dyatyán² jiin²¹ 'e gasaa¹ 'ido fu ñu¹fú². Gangóo¹ fu coon²¹ lí sii²¹ ñu¹fú² tí² 'ni¹. Jo ñii¹'i wa'a gangóo¹ moo¹ taa² si jo ngóo¹ 'ee. Jiin¹³ Dios ñii¹. ³ Pe ñii³oo 'e gasaa¹ 'in tsá² do fu ñu¹fú² jiin¹³ jo ñii³ii wa'a 'yuu¹i moo¹ taa² si jo 'yuu¹'ee. Jiin¹³ Dios ñii¹. ⁴ Joon fu ñu¹fú² do ganúu²u júu³ 'uun²¹ 'áai¹ 'e jiin¹³ jaain²¹ tsá² tí² faa^{21a}. ⁵ Lí²-i jmaa³aa jløø^{na} 'ni¹a 'wii¹³ jaain²¹ tsá² la 'ii, pe jo lí² jmaa³aa jløø³na 'wii¹³ 'ñii¹a. Unjløø³na 'ñii¹a jiin¹³ wa'a jo pí³-tsii. ⁶ Joon wana fuu²¹²uu 'e tyá² tyiia 'ñii¹a jo 'yuu² caa²¹na tsu fuu²¹²uu jiin¹³ la jai² pe jo fuu²¹²uu la joon. Tsu jo 'iin²¹²na wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e fee¹gi tyiia lagi jøø²ø 'e jmóo³oo si 'e ganúu²u foo²¹oo 'ee.

⁷ Joon xufiin¹³ fee¹ 'áai¹ jílaa²¹ 'e ga'e² Dios jna, jo unjløø³na 'ñii¹a tsu Dios gacwo¹o jna 'e galii¹na coon²¹ jmoowúu¹ 'e lí² lawa coon²¹ tóon¹ yu² ngu³uu. Lawa'a 'e²e Satanás jna wúu¹. ⁸ Joon gamii³ii 'ni¹ naa¹³ tyani Ña'ñu^{1u} wa'a iláa²na 'e jmoowúu¹ tyán³aan do. ⁹ Pe Ña'ñu^{1u} gajin²o sii²¹ jna: "Lín²mo tyi¹ 'e 'iin²¹²na 'nu. Joon mo 'woo²i

tsá², joon lí² lí²i tsá² 'e 'ii²¹ tyiia uncoon¹³ 'ido." Tsu 'wii¹³ joon unjloø³na 'e jo pí³ 'oo²oo tsu coon¹³ la joon lí² lí²i tsá² 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Cristo jmó³oo jilaa²¹. 10 Unjloø³na 'e jo pí³ 'oo²oo, unjloø³na jon mo ungoø²i tsá² jna, coon¹³ jilaa²¹ jmi²²¹ 'aa²¹, joongi mo 'øø¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ ga'oo²oo 'wii²¹²¹ Cristo. Tsu mo jo pí³ 'oo²oo 'ñii¹a lí² cwo² Cristo jna pí³.

T¹-tsi Poo² 'in tsá² jai² lí²i Cristo néei¹ Corinto

11 Tyitsaa²¹² mo gafuu²¹²uu 'e tyú² tyiia 'ñii¹a tsu jo mo faa¹³naa' la joon. Joon 'naa'oo' ná¹ foo¹³naa' 'e tyú² tyiia, tsu jii²¹³xuu 'e fee¹¹gi lagi jna 'in tsá² do 'in jii²¹in 'e lí¹i apóstoles 'in tyiín²gi lagi jna, 'in tsá² do 'in lí¹naa' tsá² tya'a. Joon jo 'ee to² 'iin³ jna. 12 Joon la 'ii²¹² taan²na jee²¹² 'naa' gajmáa³aa la jmoó¹o apóstoles 'e litsaa²mo-'oo' 'e la ja²mo lí¹na apóstol tya' Cristo. Gajmáa³aa milagros, joon gajmáa³aa jon lí² 'e ganga'goo²¹-oo' xufiin¹³ gafaa²¹ tsá² laa²¹ tyiia. 13 Joon cwáain¹ tyii¹ jo gajmee¹na 'naa' xaa¹²gi lagi 'in tsá² jai² lí²i Cristo 'in néei¹ lí xii¹, jii²¹³ jo mo gacóon³oon laa¹³ tya' jii²¹³ jaan²¹naa' 'wii¹³ 'e júu³ tyú² do. ¡Fee¹¹ jmaa²-oo' 'wii²¹² tyiia!

14 Ti lí² ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajóø³na 'naa' joon jo 'iin²¹²na untyii¹na 'naa'. Tsu jo 'iin²¹²na 'e 'oo²xuu, jii²¹³ 'e 'iin²¹²na wa'a 'ii¹³naa' jna 'e 'yaa¹¹-oo'. Tsu sáa³ jmi²²¹ tsá² ná¹ uncaain²¹ cuu² tya' jón¹on jon¹on jón¹on tya' sáa³ jmi²²¹. 15 Joon 'e 'yaa¹¹-tsii 'in 'iin³na jilaa²¹ 'e 'oo²oo tya' 'e tyú² tyii¹ joon ca icwo³oo 'ñii¹a tya' 'e tyú² tya' almas tyii¹ xufiin¹³ lí²na 'e 'láai²gi 'e 'iin²¹²na 'naa' 'e xugu 'iin²¹²naa' jna.

16 Joon xufiin¹³ 'inlí¹³ jee²¹² 'naa' ñii¹o 'e jo gacóon³oon laa¹³ tyi¹naa', 'in tsá² do jin²in 'e tii²¹na 'áai¹ joon gacón³oon 'naa' too². 17 Fee¹³naa' jna: ¿Ti gacón³oon 'naa' too² 'wii¹³; 'in tsá² do 'in gasin³na jee²¹² 'naa'? 18 Gami³ñ tyani Tito wa'a tsajóø²¹²i 'naa' joon gasii³na 'in tsaru¹u' catyaa¹²¹ do. ¿Ti gacón² Tito do 'naa' too²? 'E la ja²mo, 'in tsá² do 'i¹-tsi la 'i¹-tsii cwáain¹ tyi¹naa' joon jmoó¹o la jmó³oo tyii¹. 19 ¿Ti lí²naa' 'e unøø¹naa' yia¹a tyani²ii¹? Jo jmoó²¹o la joon tsu tyani Dios fee¹³naa' 'naa' joon coon¹³ 'e sii²¹ Cristo. Joon jilaa²¹ 'e jmoó²¹o, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jmoó²¹o la wa'a lí² licwii¹mogi¹ Dios. 20 Tsu 'goo²¹oo 'e mi yajóø²¹²na 'naa' jo ngi¹ 'naa' jii²¹³ la 'yaa¹¹-tsii jon'gi jmó³oo jii²¹³ la 'yaa¹¹-oo' 'naa'. 'Goo²¹oo 'e xee²¹naa' ruu²¹naa', joongi 'oo²oo' tsiuwúu¹. Seen²¹ mo jee²¹² 'naa' 'in 'ii²¹-tsi, joongi 'in 'i¹-tsi yaa¹, joongi 'in jmoó¹o 'atsáa¹-a, 'in faa²¹a 'e gó² tya' ruu²¹i, 'in unjloø³i yaa¹, joon 'in to² mii¹³. 21 Joon 'goo²¹oo 'e 'aa³aa fa¹ñ¹ tyani Dios 'wii¹³ 'inlí¹³ 'naa' mi yajóø²¹²na 'naa' joon 'wii¹³

'inlí¹³ 'naa' ci³oo 'áai¹ 'wii¹³ tsaa² ga'naa¹a 'naa' la mo jee¹. Joon jo gatúu² 'naa' jilaa²¹ 'e gali¹lí¹³naa', joon jo gatúu² 'naa' fee¹²¹ tsam¹² tsá² xee¹²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó²gi 'e gajmaa²aa'.

13

Júu³ lí gatsé¹

1 Ti lí ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajóø²¹²na 'naa'. Joon lí²-i 'ñii¹i tsaruu²¹i jii²¹³ coon¹³ 'e júu³ røø²¹ coon¹³ tya' gá¹¹ gaa¹²¹ tvestig. 2 Joon mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa' lí ti tún² gafuu²¹²uu 'naa' joon fuu²¹²uu 'naa' lí wii²¹ jilee¹²¹ 'naa' coon¹³ 'in tsá² do 'in ga'noo¹o tsaa² 'e jo jmaa³gii¹ fee¹¹-tsii tya' 'in 'noo¹o tsaa² mi yii³aa tún¹. 3 Cwoliñi¹ii¹ 'e faa²¹a Cristo 'wii²¹² jna, joon jo gali¹i¹ Cristo 'e 'wó¹i jee²¹² 'naa' pe ga'e² 'naa' 'e 'ii²¹ tya'a. 4 'E la ja²mo, gajúun²mo Cristo tsaa² crú¹i lawa jaain²¹ tsá² 'wó¹i pe jii²¹o coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. La joon jon jna'a, lí¹naa' tsá² 'wó¹mo la 'ii, pe sicaan²¹naa' coon¹³on jii²¹i¹in jon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon lí² uncoon¹³naa' 'naa' cwii¹naa' Dios.

5 Cón²oon¹ cwáain¹ wa'a ngii²ii¹ jii²¹³ la jai² lí²naa'. Cón²oon¹ cwáain¹ yaanaa'. Cwoliñi¹ii¹ 'e ngi¹ Jesucristo jee²¹² 'naa' wa' 'e la ja²mo jai² lí²naa' 'ii. 6 Joon lí¹na 'e líñii² 'naa' 'e ngi¹ Jesucristo coon¹³ jna'a. 7 Joon mii²¹i¹ tyani Dios 'e jo jmaa²aa' jii²¹³ coon²¹ 'e gó². Jo mii²¹i¹ la joon wa'a 'i¹-tsi tsá² tyú² tyii¹. Jii²¹³ 'e 'ii²¹² jna'a 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú². Jo 'ee lí¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e jo tseein²¹ to² tyii¹. 8 Tsu 'wii¹³ joon, wa'a jmoó²oo' 'e jai² jo 'e sá² 'e fee¹³naa' 'naa' jii²¹³ lí uncoon¹³naa' 'naa' 'e jai²gi lí²naa'. 9 Joon jloø³¹moo¹o mo lí¹naa' tsá² 'wó¹i pe 'naa'gii¹ lí¹naa' tsá² pí³-tsi joon mii²¹i¹ tyani Dios 'wii¹³ 'naa' 'e ijmee¹³i Dios 'naa' tsá² 'in galityú¹mo 'naa'. 10 'Yuto² joon sá¹na 'e jii² lo tí²i 'naa' mo jo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'e jo ná¹-a jmaa³aa' gøø¹¹³gii¹ coon¹³ 'e to² 'oo³oo mi yii³aa, tsu 'in Ña¹ñu¹u' gacwo¹o jna 'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna 'naa' 'e licwii¹naa' 'ii jon' wa'a 'e xée¹na 'e jai² lí²naa'.

11 Tsee²mo júu³ tyiia, tsaru¹u', joon mi³ñ tyani²ii¹ wa'a 'noo²oo' jii²¹³ 'e tyú²-u, joon nuu²uu' júu³ tyiia, canii²mo 'i¹-oo', joon cwoseen²¹moo¹ 'e tyú². Joon 'in Dios 'in 'iin²¹²in jna' joon jmoó¹o 'e tyú² síñ¹³-tsi¹ ingi¹ coon¹³ 'naa'. 12 'Aa²¹²moo¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ júu³ tyú². 13 Joon 'in tsá² jai² lí²i Cristo 'in néei¹ lo jin²in 'aa²¹²moo¹.

14 'E 'ii¹³naa' 'e cwa³ tya' Ña¹ñu¹u' Jesucristo. Cwoliñi¹ii¹ 'e 'iin²¹²in Dios 'naa' joon 'e ngi¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tí²i tsá² 'in néei¹ Galacia

Siin¹ in Poo² 'e jí² lo tí²i 'in jai² líi² Cristo néei¹ Galacia

¹ Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo. Joon líi¹na apóstol, joon jon¹ tsá² 'in nigatyiin¹³ jna la joongi jon¹ tsá² 'in nigasiin¹ in jna pe Jesucristo coon¹³ Dios Jmii²¹ nigatyiin¹³ jna joon 'ii nigasiin¹ in jna. Joon Dios Jmii²¹ gajmaa¹ a jiin¹ Jesucristo do jee²¹² líi²¹². ² Jna, Poo², coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² 'in taain²¹² coon¹³ jna lo, sii²¹ jna'a 'e jí² lo tya¹ 'in tsá² jai² líi² Cristo néei¹ coon²¹ li sii²¹ Galacia. ³ Cwauncwaa¹³ Dios Jmii²¹ 'naa' joon cwoseen²¹mo 'naa' tyá²-u tyaní¹i coon¹³ Ña'ñu¹u Jesucristo. ⁴ Joon Jesucristo do gajaan²¹mo 'ña'a ijuun¹in 'wii¹³ tsaa² tyijna 'e coon¹³ la joon lí² láa²mo jna' 'e juncwii²¹ gó² lo jiin¹³ la nigali¹in²¹² in Dios Ñu¹u' tyii¹ jmáa¹a. ⁵ i'cwoun'goo²¹o tsá² Dios coon²¹ tó²mol' Amén.

Jo 'e sá¹ júu³ xiia²¹ wa' lí² jmá¹ tiin¹³ tsá²

⁶ Tsa'goo²¹-tsii¹ áai¹ tsu jmoono nigatiui² 'naa' Dios 'in nitó² 'naa' coon¹³ 'e nigajmaa¹ a Cristo 'wii¹³ 'naa', joon nigaláa² 'wii²¹² jmaa²aa' náu¹³u' coon²¹ júu³ xiia²¹ wa' lí² jmá¹ tiin¹³ tsá². ⁷ Pe jo 'ee júu³ xiia²¹ sá² 'e la jai² wa' lí² jmáa¹ a tiin¹³ tsá². Pe seen²¹mo 'inlíi¹³ 'in untyii² 'naa' joon 'iin²¹²in 'in tsá² do unsi²i 'e júu³ tyá² tya' xiaala jmoo¹o Cristo tiin¹³ tsá². ⁸ Pe wana cwo¹ tsá² 'naa' coon²¹ júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisii²i lagi 'e júu³ tya' Cristo 'e gali¹'naa' 'e gacwó¹³o' 'naa', cwojmee²¹mo Dios 'ii xafin¹³ jna 'ñii¹ a si jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu¹fú² 'ee. ⁹ Joon la nigafó²oo la mo jée¹ joon nano fo²oo tún¹: wana cwo¹ 'inlíi¹³ tsá² 'naa' júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisii²i lagi 'e júu³ 'e ga'ii¹³ 'naa', cwojmee²¹mo Dios 'ii.

¹⁰ Mo fo²oo la joon, ζti líi²'naa' 'e 'iin²¹²na liseen²¹na tyá² coon¹³ tsá² si coon¹³ Dios 'ee? ζTi líi²'naa' 'e jmóo³o jmaai¹³ 'e tí²-tsi tsá²? Tsa wana jmóo³o jiin¹³ 'e tí²-tsi tsá² jo líi¹na tsá² 'in jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu² Cristo.

Xiiala gali² 'e líi²in Poo² apóstol

¹¹ Pe cwoliñi² 'naa', tsáru¹'u', jo gajooin²-tsi tsá² 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e cwóo³oo. ¹² Jo ga'ii¹³na 'e júu³ do wa' tya' jiin¹³ jaain²¹ tsá², jon'gi wa' tsá² ga'e² 'e jna, pe 'ña'a Jesucristo gajmaa¹ 'e líiñ³ii.

¹³ Joon niganuu² 'naa' xiiala nigajmaa³aa la mo jéei¹ mo gaun'góo³oo Dios coon¹³ la tísi² tya' tsá² Israel. Ñi³ 'naa' xiaala ga'ó²na coon¹³ 'e g'ó¹³ii tya' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in gatyiin¹³ Dios. Joon

gali¹iin²¹²na wa' 'in²na 'in jai² líi² Cristo coonti. ¹⁴ Joon cwáain¹ tya' 'e tísi² tya' tsá² Israel gacwán¹na líi¹gi lagi 'in tsá² góo³oo 'in coon²¹ ró²na coon¹³, tsu jna-a gajmaa³gii coon²¹ tún² la tísi² tya' tsacó¹³ii tyiia. ¹⁵ Pe Dios nigatyiin¹³ jna la ñu¹gi iliseen²¹na, joon gató²o jna coon¹³ 'e feei¹-tsi tyiia. Joon mo gali¹yaai¹-tsi, ¹⁶ gajmaa¹ 'e licwii¹na Jón¹on, 'e coon¹³ la joon ilijmaa¹³aa júu³ tsá² jo seen²¹ Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon mo gali² jilaa²¹ 'elo, jo 'iin gaunngii³ii jiin¹³ jaain²¹, ¹⁷ jon'gi wa' a gangó³oon Jerusalén wa' a ngajó²¹²na 'in tsá² do 'in líi¹ apóstoles la jéei¹gi lagi jna. Lí¹ chí¹³i gajmaa³aa, gangó³oon la jmoono fu coon²¹ li sii²¹ Arabia joon mo ngayuii¹³ joon gangó³oon fu Damasco tún¹.

¹⁸ Joon mo ningó¹ 'ni¹ jiin²¹ gangó³oon fu Jerusalén. Joon galicwii¹na Tú³ j gataan²¹²na dya'ná² jmii²¹² coon¹³on. ¹⁹ Pe jo 'in apóstoles catyaa² do gamáa¹na jiin¹³ Jacobo 'in ruui²¹ Ña'ñu¹'u'. ²⁰ Joon tyani Dios fuu²¹²uu 'naa' 'e la jai² 'e júu³ lo.

²¹ Mo galiicii²¹gi joon gangó³oon coon²¹ li sii²¹ Siria coon¹³ li sii²¹ Cilicia. ²² Joon 'in tsaru¹u' 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Judea jo mo gangaa¹ jna jiin¹³ coon²¹ naa¹³. ²³ Jiin¹³ nigajmaa¹ 'in tsá² do júu³ jin²in: “In tsá² 'in nigafó² jna' la mo jéei¹, nano ngii¹ to² cwo¹ 'e júu³ tyá² 'e jo² líi²'na' lo. Cwo¹ 'ido 'e júu³ tyá² 'e la mo jéei¹ gali¹iin²¹²in wa' 'in²mo.” ²⁴ Joon gacwo¹o 'in tsá² do 'maai¹³ Dios cwáain¹ tyiajna.

2

Ga'ii²¹ 'in apóstoles catyaa² do Poo²

¹ Joon mo gangii¹gi dyatyú² jiin²¹ joon gangó³oon tún¹ Jerusalén coon¹³ Bernabé. Joon gajée¹moo jon Tito. ² Gangó³oon tsu Dios gajma²a jna júu³ 'e ná¹ ní³ii. Joon fu Jerusalén do ga'e¹³ee 'in tsá² do 'e júu³ tyá² 'e nigacwo²oo 'in tsá² 'in jo seen²¹ Israel. Pe ga'e¹³ee lí¹ coon²¹ 'in líi¹ tsacó¹³ii jee²¹² 'ii tsu jo gali¹iin²¹²na wa' 'e to² 'e nigajmaa³aa si 'e to² ijmaa³aa 'ee líl² jo 'ee to² tí². ³ Joon 'in Tito do, xafin¹³ jo líi¹i tsá² seen²¹ Israel do, jo gali² wa' a 'ii²¹in 'ido 'e lí² circuncisión, ⁴ xafin¹³ 'inlíi¹³ tsá² do gali¹iin²¹²in wa' 'ii²¹in Tito do 'e lí² do. Joon 'in tsá² do, 'in gali¹iin²¹²in la joon, jo líi¹i tsaru¹'u' la jai², jiin¹³ ga'l² jee²¹² jna' a 'uun²¹mo. Ga'l² 'in tsá² do jee²¹² jna' a wa' a líl² joo²o xiaala galáai² Cristo Jesús jna' la to² tyu² ley do, joon 'iin²¹²in wa' a lí² ñuu¹i jna' a coon¹³ ley do tún¹. ⁵ Pe jiin¹³ catá² jo gacwó¹³o' wa' jée¹i jna' a, tsu gali¹iin²¹²mo'o 'e lí² 'e 'oo²gii¹ 'e júu³ jai² do tya' 'e tiin¹³ tsá².

⁶ Joon 'in tsacó¹³ii¹³ do jo gatsaa²¹ a jiin¹³ coon²¹ wa' a lí² un'láai² 'e júu³ tyiia. Pe

cwáain¹ tyiia jo 'ee tsa'goo¹-tsii tya' 'in tsacøø¹³ do tsu jo jmoø¹o Dios 'ii²¹ coon¹³ 'e ní² tsá². ⁷ Xu la wa'a tsa'láai² júu³ tyiia, galiñi² 'in tsá² do 'e nigacwo¹o Dios jna' e to² do wa'a cwo³oo 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Nigacwo¹o Dios jna' e to² do jiiin¹³ la nigacwo¹o Tú³ to² wa'a cwo¹o tsá² 'e júu³ tyú² do tya' tsá² Israel. ⁸ Tsu coon²¹ røø²¹ 'in Dios 'in nigasii¹in Tú³ líi¹ apóstol jee²¹² tsá² Israel, 'ii jon nigasii¹in jna líi¹na apóstol jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

⁹ Tsu 'wii¹³ joon, Jacobo, coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³, 'in líi¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii, mo galiñi¹i xiiala nigajmaa¹ a Dios coon¹³ jna, gason¹on cwóø³oo coon¹³ cwoø²¹ Bernabé lawa coon²¹ lí² 'e røø²¹ sí²¹i coon¹³on. Síi²¹i røø²¹ wa'a tsá² jna' a 'e tsajmoo²¹o' to² jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel la 'ii²¹² tsajmaa¹ a 'ido to² jee²¹² tsá² Israel do. ¹⁰ Gamii³o wa'a jiiin¹³ jo 'iin²-tsii¹ 'in tsá² tañi² do. Joon gacwo²-tsii nigajmá³aa' elo.

Mo gajii²in Poo² Tú³ fu Antioquia

¹¹ Pe mo gacwéi¹ Tú³ fu li taan²¹²na fuu²¹ Antioquia gajii²na 'ii tyani¹i tsu nigajmaa¹ a 'e jo tií² jmaa¹a. ¹² Tsu la nifu mo gatyii¹ a Antioquia do gagøø²¹o caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do. La joon gajmaa¹ a ca mo gatyaliin² 'inlii¹³ tsá² gasii¹in Jacobo. Mo ngayuu¹³ joon galáa² Tú³ 'wii²¹² jmaa¹ coon²¹ 'ña'a, jo gøø²¹gi caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do tsu 'goo²¹o Tú³ nei² líñi¹ 'in tsá² coon²¹ poo²¹² 'in jin²in 'e ná¹ 'ii²¹ tsá² 'e lí² circuncisión do joon jmáa¹ a jilaa²¹ tiisi² tya' tsá² Israel. ¹³ Joon 'in tsá² Israel catyaa² 'in jai² líi² Cristo néei¹ do gali² tún² 'i-tsi coon¹³ Tú³ do joon cagi Bernabé gasii² røø²¹ coon¹³ 'ido coon¹³ 'e gó² jmoø¹o. ¹⁴ Pe mo gamó³oo xiiala jo nijmoo¹o røø²¹ coon¹³ 'e jai² tya' 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² gafuu²¹²uu Tú³ tyani jileei²¹ tsá² do: "Nu-u, 'in líi¹ tsá² Israel, joon nigajmaa²¹ a la jmoø¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel, jon'on la jmoø¹o 'in tsá² Israel; ¿xiia lí¹ 'iin²¹²u' un tyu²¹ to² tsá² jo seein²¹ Israel wa'a jmáa¹ a la jmoø¹o tsá² Israel?"

Nijmaa¹ a Dios tiin¹³ tsá² Israel tsu 'wii¹³ jo' o líi²

¹⁵ Jna'a líi¹na'a tsá² Israel coon¹³ 'e seen²¹na'a, jo líi¹na'a tsá² 'noo¹o tsaa² lagi 'in tsá² catyaa². ¹⁶ Xuñin¹³ joon né⁶oo'o 'e jo mo gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tyani¹i jiiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ a 'ido jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés. Gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ ja²mo galiñi¹ Jesucristo. Tsu 'wii¹³ joon jo¹o galiñi² jna' a Jesucristo 'e coon¹³ la joon lí² jmeei¹ Dios tyú¹na' a tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²na' a jon' wa' tsu 'wii¹³ nigajmoo²¹o' o la

to² tyu² ley. Tsu jo untyú¹ Dios jiiin¹³ jaain²¹ tsá² tsu 'wii¹³ 'e nigajmaa¹ a la to² tyu² ley.

¹⁷ Joon jna'a, wa'a 'iin²¹²na'a 'e untyú¹ Dios jna'a 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo gali² 'e líi¹na'a tsá² 'in røø²¹ tsaa². Wana la joon, ¿ti lí² 'øø²¹-tsi tsá² 'e Cristo nigajmaa¹ a wa'a 'ná² jna'a tsaa²? ¿Esa la joon tsu jo lí² jmá¹ Cristo wa'a 'ná² jna'a tsaa²? ¹⁸ Tsu wana gajma³aa tún¹ 'e ni'ín¹na do pe jna-a nigarøø²¹na tsaa². ¹⁹ Tsu najúun²moo cwáain¹ tya' ley do, joon 'e ley do nigajngaa¹³mo jna. Najúun²moo cwáain¹ tya' ley do yu to² 'e liseen²¹na tya' Dios. ²⁰ Jna ni'lii²¹²moo tsu najúun²moo caan²¹mo coon¹³ Cristo tsaa¹ crúu¹³. Tsu 'wii¹³ joon jon' jna 'in seein²¹ nano pe Cristo seein²¹ coon¹³ jna. Joon xuñin¹³ 'e seen²¹mogii, seen²¹moo tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²na 'in Jóon¹ Dios, 'in nigali¹in²¹²in jna joon gajan²mo 'ña'a 'e júun²in 'wii²¹² tyiia. ²¹ Joon jo jmáa³aa 'e jo 'ee to² tí² 'e feei¹-tsi Dios tyiia tsu wana gajmeei¹ Dios xuñin¹³ jaain²¹ tsá² 'e tyú¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ a la to² tyu² ley jo 'ee to² 'i³ 'e nigajuuin² Cristo wa' la joon.

3

¿Noo 'e gajmaa¹ a tiin¹³ 'naa', 'e ley do si 'e júu³ jai² 'e galiñi²naa' ee?

¹ ¡Líi¹ bá¹ 'naa', tsaru¹u' néei¹ Galacia! ¿'iin nigacoon²¹ 'naa' tóo² 'e jo jmaa²gi¹ náu¹³ññ¹ 'e júu³ jai² do? Tsu coon¹³ 'e júu³ nigacwoø²¹o' o tyi'naa' gasii¹³i 'naa' coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ xiiala gajuin¹ Jesucristo tsaa¹ crúu¹³. ² Síi¹³duu' jna 'e 'iin²¹²na foo²oo': ¿Ti galiñi¹³naa' 'in Espiritu Tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ gajmaa²aa' jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés si 'wii¹³ gajai² galiñi²naa' 'e júu³ ganuu²ññ¹ 'ee? ³ ¿Ti caa²¹²naa' 'e lí² lín²naa' wa lí² tyé¹naa' coon¹³ waa²¹ pí³ tyii' yaanaa' 'e niga'láa² 'wii²¹² jmoø²oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu tya' Dios? ⁴ ¿Ti jo 'e nigali¹in³ to² jilaa²¹ wúu¹ 'e nigañi²ii? jjo cwo¹o Dios wa la joon! ⁵ Joon mo gacwei² Dios 'in Espiritu Tyú² tya' a tyi'naa' joon gajmaa¹ a milagros jee²¹² 'naa', ¿xiia lí¹ gajmaa¹ a la joon, tsu 'wii¹³ nigajmaa²aa' la to tyu² ley si tsu 'wii¹³ jai² galiñi²naa' 'e júu³ niganuu²ññ¹ do 'ee?

⁶ Joon ja²mo galiñi² Abraham Dios joon tsu 'wii¹³ joon ga'ii²¹mo Dios 'ii 'e tyú¹-i. ⁷ Joon tsu 'wii¹³ joon cwoliñi² 'naa', 'in jo² líi² Dios la jo² líi² Abraham do, 'i-i líi¹ la jai² jún³ tya' Abraham. ⁸ Joon Dios, ñii¹o jéel¹gi, iuntyú¹ tsá² 'in jo seein²¹ Israel coon¹³ 'e jai² líi² Cristo. Joon Dios gajma¹ a Abraham júu³ 'e júu³ tyú² lo, jin²in: "Iuncwaa³na jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tyi'i." ⁹ La joon iuncwaa³ Dios 'in jai² líi² 'ii caan²¹mo coon¹³ Abraham, 'in nigajai² líi².

¹⁰ Joon jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi wa ilí² jmáa¹a ley tya' Moisés ijímá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya'a tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jileei²¹ 'in jo untsiin¹ jilaa²¹ 'e toon¹on ni jí² tya' ley ijímá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' 'i." ¹¹ Joon tya² nee²¹e 'e jo untyú¹i Moisés jii¹³ jaain²¹ tsa² wii¹³ nigaj- maa¹a jii¹³ la to² tya² ley do; tsa ni jí² tya' Dios jin²in: "In nigauntyú¹i Dios 'ná² ngí¹ 'e jai² líi² Dios." ¹² Joon 'e gajmaa¹a tsá² 'e ley tya' Moisés do jo coon²¹ røø²¹ 'e jai² líi² Dios tsa jin² ni jí² do: "In jmoo¹o la to² tya² ley do, coon¹³ joon iseein²¹."

¹³ Joon Cristo nigaláa²mo jna' 'e jmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' wii¹³ cwáain¹ tya' ley do tsa Dios gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii²¹ tya' Cristo wii¹³ jna', tsa ni jí² tya' Dios jin²: "Ijmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' jileei²¹ tsá² 'in táain² tsa¹ crúu¹³."

¹⁴ La lo galí² 'e lí² uncwaa¹³ Dios tsá² jo seein²¹ Israel wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús jii¹³ la júu³ ga'ii¹ tya' Abraham. La joon lí² 'ii¹³na' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'in Espiritu tya' Dios 'in nigajin² Dios incwoi² jna'.

'E ley do coon¹³ 'e júu³ ga'ii¹ Dios tya' Abraham

¹⁵ Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ cwáain¹ la jmoo¹o tsá²: Mo sáii¹ tsá² coon²¹ júu³ tyiin² si 'ii¹ tsá² coon²¹ júu³ tyiin² 'ee joon tsa²¹ tsá² unnicwoo²¹o joon jii¹³ jaain²¹ jo lí² wa jo la jai² jon'gi lí² wa'a tsaláai²gi. ¹⁶ Joon ga'ii¹ Dios 'e júu³ do tya' Abraham coon¹³ júu² tya'a. Joon 'e júu³ tya' Dios do jo gajin²in: "jileei²¹ jún² tyi'i", wa' øøi²¹-tsi tsá² 'in fúu¹. Pe gajin²in: "jún² tyi'i"; 'e coon¹³ la joon øøi²¹-tsi tsá² jaan²¹mo, joon 'in jaain²¹ do líi¹ Cristo. ¹⁷ 'E fuu²¹²uu 'naa' lo: Gacwoo¹o Dios 'e ley tya' Moisés tyán² ciein¹³ jii²¹ tsi dyadya¹ jii²¹ mo gangáii¹ ga'ii¹ 'e júu³ tyiin² do tya' Abraham. Joon 'e ley do jo líl² wa'a jo tseein²¹gi 'e júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios tya' Abraham ca la mo jéei¹gi. ¹⁸ Joon wa mo'o gauntyú¹ Dios tsá² wii¹³ cwáain¹ tya' ley tya' Moisés, jo mo gauntyú¹ Dios 'in tsá² do 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e júu³ ga'ii¹ tya' Abraham do. Pe gacwo¹o Dios Abraham 'e júu³ tyiin² do 'e yaai¹-tsio tsa ja²mo galíi² Abraham 'ii.

¹⁹ Wa'a la joon, ¿'ee to² 'ii³ 'e ley tya' Moisés do? 'E ley do gajó² mo li ciiin²¹gi 'e júu³ tyiin² do i'e²e tsá² xiaala lí² tsa². Joon gataa²¹a 'e ley do ca gajó² 'in "jún²" do 'in gacwo¹o Dios 'e júu³ tyiin² do. Joon 'in ángeles gacwo¹o Moisés 'e ley do, joon Moisés do galíi¹ 'in ngii¹ júu³ tya' Dios. ²⁰ Joon wana 'ii¹ tsá² júu³ tyiin² jii¹³ la 'i¹-tsi 'ña'a jo 'néi² 'in ngii¹ júu³ tya'a. Joon 'in Dios líi¹ jaan²¹mo.

'Ya² to² tya' ley

²¹ ¿Ti lí² jin² tsá² 'e ley tya' Moisés 'e faa²¹a li cii¹³ lagi faa²¹a 'e júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios? ¡Esa lí² la joon! Tsa wa mo'o galisá² coon²¹

ley 'e lí² jmée¹i tsá² tyú¹ coon¹³ Dios joon 'ii²¹ Dios tsá² coon¹³ 'e gajmaa¹a 'e to² tya² ley lo. ²² Pe jii¹³ la gajin² jí² tya' Dios 'e jileei²¹mo líi¹ tsá² 'in jmoo¹o jii¹³ la to² tya² tsa². 'E coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² Jescuristo 'e júu³ tyiin² do 'e ga'ii¹ Dios.

²³ Joon la na'gi incwéi¹ Cristo ilí² 'e jai² líi²na' 'ii, la wa'a sijni¹³mo' coon¹³ 'e ley lo. La wa'a nisijni¹³mo jna' 'yiaa¹³ joon ca mo gacwéi¹ Cristo. ²⁴ Joon 'e ley do la wa'a niga'aa¹mo jna' ca mo gacwéi¹ Cristo joon ngajéi¹³mo jna' tyani Cristo do 'e coon¹³ la joon lí²-i untyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi²na'. ²⁵ Pe nano nicwéi¹mo Cristo 'e lí² jai² líi²na' 'ii joon la joon jo 'ná²gi' 'e ley no 'e 'ái¹gi jna'.

²⁶ Tsa coon¹³ 'e jai² líi²naa' Cristo Jesús líi²naa' jón¹ Dios. ²⁷ Joon jileei²¹ 'naa' 'in gasaa¹ jmi²¹ ilicaan²¹naa' coon¹³ Cristo nigalín¹naa' 'e líi¹naa' la líi¹ Cristo. ²⁸ Joon tyani Dios jo líi¹gi tsá² Israel jon'gi líi¹gi tsá² jo seein²¹ Israel; jo líi²gi tsá² 'in jmoo¹o to² tya² tsá² si tsá² 'in jmoo¹o to² la 'iin²¹²in yaai 'ee; jo líi¹gi tsañuu¹ si tsamí² 'ee, tsa jaan²¹mo líi¹naa' 'in nigauncaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús. ²⁹ Joon wana líi¹naa' tsá² tya' Cristo líi¹moo' jon jún² tya' líi²¹² tsafeei¹ Abraham. Joon 'ii¹³naa' lawa coon²¹ 'e tíi²moo' 'e júu³ tyiin² do 'e ga'ii¹ Dios tya' Abraham.

4

¹ 'E øøi²¹-tsi 'e fo³oo lo: la jee²¹² siján² jaain²¹ jón¹ tsá² 'ii²¹ tya' 'e itii² coon²¹ røø²¹ líi¹ la líi¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tya' tsá², xufiin¹³ 'ii-o líi¹ fii²¹² jilaa²¹ 'e sá². ² Tsa seen²¹mo tsá² 'in 'aa¹ 'ii joon tya² to² 'ii ca tsin¹ jii²¹ jii¹³ la gajin² jmi²¹. ³ La joon jon lí² coon¹³ jna', lawa 'e xuu²¹²mo', joon 'e ley do tya² to² jna' joon ga'ii¹-tsi jii¹³ 'e sá² juncwii²¹ lo. ⁴ Pe mo gatsín¹ jii²¹ jii¹³ la ga'ii¹-tsi Dios 'ña'a, gasiin¹in Dios Jón¹on 'in gantatyéin¹ jaain²¹ tsamí². Joon galíi¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in 'ná² jmá¹ la to² tya² ley. ⁵ Gajó² la joon, joon coon¹³ la joon líi² láai² jna' coon¹³ 'e ley 'e tya² to² jna' do. 'E coon¹³ la joon lí² 'ii²¹mo Dios jna' lawa jón¹o.

⁶ Joon, tsa wii¹³ líi¹naa' jón¹ Dios, gasii¹in Dios Espiritu tya' Jón¹on Jesús 'e tsa¹² alma tyi'naa'. Joon 'in Espiritu 'yuu² alma tyii¹ 'oo¹o, tø¹ø¹ Dios Jmii²¹ jin²in: "¡Nø²¹!" ⁷ Joon tsa wii¹³ joon jo líi¹gi la líi¹ tsá² 'in jmoo¹o la to² tya² tsá², pe líi¹naa' jón¹ Dios. Joon wa' líi¹naa' jón¹ Dios 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo 'ii¹³naa' la tíi² 'ii²¹ jón¹ Dios.

Cu²-tsi Poo² coon¹³ 'in jai² líi²; 'in néi¹ Galacia

⁸ Joon la mo jéei¹, mo jo mo galicwii¹naa¹ Dios Jmii²¹, líi¹naa¹ tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² dioses 'in gajmeei¹ tsá², 'in jo líi¹ Dios la jai². ⁹ Pe la no nigalicwii¹mo¹ Dios Jmii²¹ owa'a 'e tyú²gi fo²oo 'ee, nigalicwii¹mo¹ Dios 'naa'. Wa'a la joon, ¿'ee líi¹ cii¹¹³ yaanaa¹ jmoo²oo¹ tún¹ 'e jo 'oo¹o pí³ wa'a jmá¹ a tiin¹³ 'naa' joon jo 'ee to² 'íi? Líi¹naa¹ la líi¹ tsá² 'in 'iin²¹²in jmá¹ la to² tyu² 'e jooi¹-tsi tsá² yaai. ¹⁰ Jmoo²oo¹ jmii²¹² 'áai¹, mo tí² jmii²¹² tyu² sii²¹, si jmii²¹² tyu² jii²¹ 'ee, si doñi¹ee jmii²¹² 'ee 'e seen²¹naa¹ tyú² coon¹³ Dios. ¹¹ Cu²-tsii¹ 'e to² tyiia 'e gajmáa³aa jee²¹² 'naa' jo 'e galilíi¹³ 'ee.

¹² Tsaru¹u, mí³ii tyani²ii' ilin²'naa' tún¹ la líi¹ jna tsu nigalíi¹na la líi¹ 'naa'. Jo mo gajmee¹³naa¹ jna jii¹³xu la mo jéei¹ la joon jon nano. ¹³ Tsu ní² 'naa' 'e gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² tyu² 'e tiin¹³ tsá² mo 'wii²¹² tsu 'wii¹³ 'e tsaa¹³oo. ¹⁴ Joon jo gali¹'ee¹naa¹ jna tsu 'wii¹³ 'e jmoowúu¹ 'e tyaan¹ lo. Pe ga'ii¹³mo¹ jna lawa 'e líi¹na jaain²¹ ángel tyu² Dios si lawa 'e líi¹na 'ña'a 'ee Cristo Jesús. ¹⁵ ¿'Ee gali² coon¹³ 'e tyú² sáan²aan¹ coon¹³ jna? Lí²-i fo³oo 'wii²¹² tyi¹naa¹ wu xu'u ilí² 'wóo¹³oo mi² unni²ii' yaanaa¹ cwoo²¹oo¹ jna. ¹⁶ Pe nano, ¿ti nigalí¹'ee¹naa¹ jna tsu 'wii¹³ nigafuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ 'e la jai²?

¹⁷ 'In tsá² 'in 'e² 'naa' no 'áai¹ untyúu¹ 'naa' pe 'e gó² 'i¹-tsi. Jii¹³ 'e tyaa¹-oo¹ wa' ituu²naa¹ jna'a. 'E coon¹³ la joon ij-maa²aa' núu¹³uun¹ to² tyu² 'ii. ¹⁸ Joon tyú²-u wa'a untyúu¹ 'e tsá² tsá² xeei²¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² jii¹³ 'e tyú²-u, pe ná² jmá¹ a la joon coon²¹ tó²mo, jon' wa'a jii¹³ mo ngí³ii coon¹³ 'naa'. ¹⁹ Lawa xuui²¹² tyiia líi¹ 'naa', joon 'wii¹³ tyi¹naa¹ 'e móo³oo wúu¹ la wúu¹ ni² tsamí² mo ti lí² liseein²¹ yuun²¹ tyu². Joon la joon imóo³oo wúu¹ ca galíi¹naa¹ tsá² 'in jmoo¹o jii¹³ la to² tyu² Cristo. ²⁰ 'Áa¹mo 'iin²¹²na wa' mo tyiin¹³na coon¹³ 'naa' nano 'e lí² fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ xii²gi tsu jo ní³'ii 'ee 'i¹-tsii tyi¹naa¹.

Xii¹la galí¹ Agar coon¹³ Sara

²¹ Sii¹³du 'naa' jna jileei²¹ 'naa' 'in 'iin²¹² 'naa' 'e tyu² ley to² 'naa': ¿Tí jo mo ganúu¹³uun¹ la gajin² ley do? ²² Tsu 'e ley do jin² 'e galiseein²¹ gáí¹ yuun²¹ tsafuu¹ tyu² Abraham. Joon 'in yuun²¹ nifu do galiseein²¹ tyu² jaain²¹ tsamí² 'in jmoo¹o to² inuu¹ tyu². 'In tsamí² lo líi¹ esclava, 'e 'ó¹tsi¹-tsi tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² tsá² 'ii. Joon, 'in yuun²¹ jaain²¹ dogi galiseein²¹ tyu² tsamí² tyu² 'in lí² jmá¹ jii¹³ la 'iin²¹²in. ²³ Joon 'in yuun²¹ 'in galiseein²¹ tyu² 'in tsamí² líi¹ esclava do galiseein²¹ la liseein jileei²¹ yuun²¹ catyaaí². Pe mo galiseein²¹ Isaac, 'in yuun²¹ tyu² 'in tsamí² 'in lí² jmá¹

jii¹³ la 'iin²¹²in, gauntsiin¹mo 'e júu³ tyiin² 'e ga'ii¹ Dios tyu². ²⁴ 'E cwáain¹ lo lí¹ lawa coon²¹ cwáain¹ tyu² tsá². La je tún² júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios líi¹ 'in gáí¹ tsamí² no. 'In tsamí² galisii²¹ Agar, 'in líi¹ esclava do, líi¹ la li 'e júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios yu² moo²¹ Sinaí. Joon jileei²¹ 'in jóon¹on 'in tsamí² lo 'in líin² esclavos jon. ²⁵ Agar do líi¹ la li 'e moo²¹ sii²¹ Sinaí 'e si² coon²¹ li sii²¹ Arabia. La li 'e moo²¹ Sinaí la mo jéei¹ la joon li Jerusalén nano tsu jileei²¹ 'in tsagoo¹ 'e fuu²¹ do 'ná untsiin¹ jii¹³ la to² tyu² ley 'e ga'ii²¹ yu² moo²¹ Sinaí. ²⁶ Pe 'e Jerusalén ná¹ fu ñu²fú² jo tyu² to² ley do joon líi¹na¹ tsagoo¹ 'e fuu²¹ joon. ²⁷ Tsu la jin² jii² tyu² Dios:

Tsamí² jo 'in yuun²¹ tsatyéin¹, cwounjlooi¹³ 'wo'o. Unjlooi¹³ 'wo'o 'in jo 'in xuui²¹² seen²¹ tyu².

'Nu 'in jo mo gangó¹ wúu¹ tyu² tsamí² mo liseein²¹ jóon¹on, 'ó²oo 'e jloó¹³u.

Tsu 'in tsamí² 'in jo mo galiseein²¹ yuun²¹ tyu², 'ii-i 'in tsafúu¹gi jóon¹on lagi 'in tsamí² 'in seen²¹ ñuu¹ tyu².

²⁸ Tsaru¹u, jna líi¹na¹ la líi¹ Isaac tsu líi¹na¹ jóon¹on jii¹³ la júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios. ²⁹ 'In xuui²¹² tyu² Agar do galiseein²¹ la liseein²¹ jileei²¹ xuui²¹² catyaaí². Joon 'in xuui²¹² tyu² Agar do ga'ó¹ 'in xuui²¹² jaain²¹ do 'in galiseein²¹ coon¹³ 'ii²¹ tyu² Espíritu Tyú².

La joon jon lí² la no. 'In tsá² 'in jmoo¹o jii¹³ la to² tyu² ley i'ó¹mo jna' 'in jai² líi² Cristo. ³⁰ Pe ¿'ee jin² júu³ tyu² Dios? La joon jin²: "Wóoi caluu 'in tsamí² 'in líi¹ esclava coon¹³ jóon¹on tsu 'in yuun²¹ tyu² 'in esclava do jo lí² 'ii²¹ caain²¹ 'e gatí² coon¹³ 'in yuun²¹ tyu² 'in tsamí² 'in lí² tyu² to² do."

³¹ La joon, tsaru¹u, jo líi¹na¹ xuui²¹² tyu² 'in esclava do 'e tyu² to² ley jna' pe líi¹na¹ xuui²¹² tyu² Sara 'in tsamí² 'in lí² tyu² to².

5

Tá² téin¹-oo¹ tsu nigaláa²mo Cristo 'naa'

¹ Tsu 'wii¹³ joon tá² téin¹-oo¹ coon¹³ 'e galáai² Cristo jna' joon jo cwéi¹gi yaanaa¹ wa' a lín²naa¹ tsá² tún¹ 'in jo lí² tyu² to² yaai. Tsu 'e ley do lí², lawa coon²¹ 'mó² tsityi² tyu² tsá², 'e joon jo lí² cwó²o wa' tyu² tsá² to² yaai.

² Núu²duu¹, tsu jna, Poo², fuu²¹²uu¹ ná¹, jo 'ee to² 'i³ Cristo tyii¹ wa' 'ii¹³naa¹ 'e lí² circuncisión. ³ Tsu fuu²¹²uu¹ 'naa' tún¹ 'e doñi¹ 'in 'iin²¹²in 'ii²¹ 'e lí² do 'ná² untsiin¹ jilaa²¹ ley tyu² Moisés. ⁴ Joon jileei²¹ 'naa' 'in 'iin²¹²in wa' untyú¹ Dios 'naa' tsu 'wii¹³ nigaj-maa²aa' jii¹³ la to² tyu² ley do nigatú¹mo¹ Cristo, joon nigajmaa²oo¹ coon²¹ wa' 'e lí² feei¹gi-tsi Dios tyii¹. ⁵ Pe jna'gii¹ coon¹³ 'ii²¹ tyu² Espíritu sijaan²¹a'an wa' untyú¹ Dios jna'a tsu 'wii¹³ jai² líi²na'a Cristo. ⁶ Tsu wana

sicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús jo 'ee to² 'i³ wa líi¹na' 'e li² circuncisión do si jo líi¹na' 'ee. 'E 'i³ to² tyi' 'e li'in²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na' tsu' wii¹³ ja²mo gali²na' Dios.

⁷ 'Naa', cwollin²naa' røø²¹ la mo jéei¹. Pe nano, ç'iin gajmaa¹a gajni²¹ 'naa' wa jo jmaa²gii¹ náu¹³uun¹ 'e júu³ la jai² lo? ⁸ Jon'on Dios gajmaa¹a 'e joon, li' 'ii-o catø²ø' 'naa'. ⁹ La øøi²¹-oo' no, coon¹³ ca pi³ tyiian¹³ do ili² irøon² jilaa²¹ con² do; la joon jon jaain²¹ tsá² li² uncaain²¹ tsá² fúui¹ wa'a núu²uun júu³ tya'a. ¹⁰ Joon jo cu²-tsii coon¹³ ña'ñu¹u' 'wii¹³ 'naa' 'e jo unsi²¹naa' 'e 'i'-oo' jilaa²¹ 'e niga'e²ee 'naa'. Pe i'e² Dios wúu¹ 'in untyi²na' 'naa', jo 'ee cwáain¹ tya'gi doñi¹in.

¹¹ Joon 'inlíi¹³ cwo¹o jna tsaa² 'e 'ee¹ jna tsá² 'e 'ná² 'ii²¹ tsá² 'e li² circuncisión do. Pe jo i'øøi¹gi tsá² Israel jna wa mo'o 'ee²¹ee 'e 'ná¹ 'ii²¹ tsá² li² circuncisión. Pe øøi¹gi 'ido jna tsu' wii¹³ fúu²¹uu 'ido 'e gajuun²¹ Jesús tsaa² crúu¹³ 'wii¹ tya' tsaa² tya'a. Joon 'wii¹³ joon 'ee¹mo 'ido jna. ¹² Pe tya' 'in tsá² 'in ngi¹ to² untyi²na' 'naa' tsáai¹gi-tsii wa' wó¹mo yaa-i jee²¹² 'naa' coonti.

¹³ Tsaru¹u', gatø² Dios 'naa' 'e seen²¹naa' siláa²naa' 'e tyú²u' to² yaanaa'. Seen²¹naa' siláa²naa' pe jo cwéi¹ yaanaa' wa'a jmaa²aa' 'e gó² 'e 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'. Pe cwéi¹ yaanaa' wa'a uncøon¹³on' la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu' wii¹³ 'iin²¹²naa' yaanaa'. ¹⁴ Tsu' wana jmoø²oo' jii¹³ la jin² 'e júu³ lo: "Cwoli¹iin²¹²moø' tsaru²¹naa' jii¹³ la 'iin²¹²naa' yaanaa'", iuntsiin¹naa' jilaa²¹ ley catyiaa². ¹⁵ Pe wana 'eei¹ 'naa' joongi mi¹³ 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa', çxiiala iliseen²¹naa' tyú² la 'oo²¹ yaanaa' 'e la joon?

Xiiala líi¹ tsá² 'in jmoø¹o jii¹³ la yaai¹-tsi ngú¹ taan²¹²

¹⁶ Pe fúu²¹²uu 'naa': Ngí²ii' to² jmoø²oo' la to² tyu² Espiritu tya' Dios joon coon¹³ la joon jo jmaa²aa' 'e gó² jii¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'. ¹⁷ Tsu' 'e ngú¹ taan²¹²naa' no jo 'iin²¹²in jmá¹ 'e 'yaa¹-tsi Espiritu tya' Dios. La joon jon 'in Espiritu do jo 'iin²¹²in jmá¹ 'e 'yaa¹-tsi 'e ngú¹ taan²¹²naa'. 'Aa¹a ngú¹ taan²¹²naa' 'in Espiritu do, la joon jon Espiritu 'aa¹o ngú¹ taan²¹²naa'. Joon tsu' wii¹³ joon jo cwó¹i jmaa²aa' jii¹³ la 'iin²¹²naa'. ¹⁸ Tsu' wana cwéi¹ 'naa' yaanaa' 'e tyu² Espiritu to² 'naa' jo tyu²gi ley to² 'naa'.

¹⁹ Joon jo wúu¹ líi² tsá² 'e 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²naa' jmá¹, 'iin²¹²in fee²i tsami² tya' tsá² xeei²¹, 'iin²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e lee²¹ tsá², joon 'iin²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi 'naa'. ²⁰ Joon 'e ngú¹ taan²¹²naa' 'iin²¹²in un'goo¹o jileei²¹ dioses tya'a 'in gajmee¹i yaa¹ joon tí²-tsi jmáa¹a júu³loo¹, 'eei¹ ruu²¹i, 'noo¹o mi¹³ joon 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Joon jo wúu¹ tí² 'nii²¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoø¹o jii¹³ tya' 'e yaa¹. Joon

'iin²¹²in jmáa¹a poo²¹² la 'ii¹³ tsá², si jmáa¹a coon²¹ poo²¹² tya' 'ña'a 'ee. ²¹ Joongi 'oo¹o tsii²¹² wúu¹, joongi jngaai¹³ tsá², joongi ngi¹i to² 'iin¹ joongi to²o mi¹³ mo 'iin¹in joongi jmoø¹o jilaa²¹ 'e catyiaa² 'e li la lo. Joon fúu²¹²uu 'naa' tún¹ la nafo¹oo la mo jéei¹ do, 'in jmoø¹o la lo jo lí² wa' tsatáai¹ li tyu² Dios to² tsá².

Xiaala líi¹ tsá² 'in jmoø¹o jii¹³ la 'iin²¹²in Espiritu

²² Pe 'in Espiritu do jmoø¹o wa'a li'in²¹²mo tsaru²¹u' jii¹ joongi jmoø¹o wa'a jmá¹ tsá² jløø¹³i, joongi 'e seein²¹ tyú² coon¹³ Dios la joon jon la 'oo²¹ yaai. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyú² do lí² líin² tsá² tsá² feei¹-tsi, joongi tsá² 'wó²-tsi, joongi tsá² 'in uncoon¹³ tsá² xeei²¹, joongi tsá² 'in untiin¹³ júu³ tya'a. ²³ 'In Espiritu do uncoon¹³ tsá² 'e seein²¹ tyú²-tsi joon 'e lí² tyu² to² yaai. Joon jii¹³ coon²¹ ley jo sá² wa'a jmaa¹a 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in jmoø¹o jilaa²¹ 'elo.

²⁴ Joon jileei²¹ 'in líi¹ tsá² tya' Cristo Jesús lawa nigatáan¹in tsaa¹ crúu¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²in. ²⁵ Joon wa' seen²¹na' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyú² do, cwongi²i' jon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu do.

²⁶ Joon coon¹³ la joon jo lí² jmée¹na' jloo³ yiaa' tsu' wana jmoø²¹o' jloo³ untyi²na' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² joongi 'oo²¹²o' tsii²¹² wúu¹.

6

Uncøon¹³on' la jaain²¹ la jaain²¹

¹ Tsaru¹u', wana gajii²¹naa' jaain²¹ tsá² 'in nigatø¹² tsaa² tya'a, 'naa', 'in ngi¹gi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu, 'ná² uncøon¹³on' 'ido 'e jii¹³in coon¹³ Cristo. Joon 'ná² jmaa²aa' 'e 'wó²-oo' coon¹³on. Coon²¹ tún² 'ná² jmaa²aa' tsu' coon²¹ jo¹ ngá¹ la no wa 'naa'gi' gaxuu²¹ 'naa' tsaa² tyii'. ² Uncøon¹³on' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o fa¹³ joon coon¹³ la joon lí² untsiin¹naa' 'e ley tya' Cristo.

³ Tsu' coon²¹ tsá² tóo² yaai wa'a líi² tsá² 'e tsá² 'in tyiin² 'ii, pe jon'gi 'in tyiin² 'ii. ⁴ Ná¹-a tyá²a tsá² cwáain¹ tya'a la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala to² nigajmaa¹a wa'a cwo¹ii' 'e tyúu¹i cwáain¹ tya' 'ña'o, jon' wa' cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹. ⁵ 'E juncwii²¹ tya' tsá² li la lí¹áa¹ a joon la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹ cón² láa¹ 'ña'a.

⁶ Joon jileei²¹ 'in núu²un 'e júu¹ tyú² tya' Dios 'e 'e² 'e tsa tí²i uncoon¹³ 'in tsá² do 'in 'e² 'ii coon¹³ 'e tyú² tya'a.

⁷ Jo cøon¹³on' tóo² yaanaa': 'e lí²naa' 'e lí² unsi²¹ tsá² 'e to² nigatyú² Dios. Tsu' 'e jún² 'e jñi¹ tsá² la joon jon cón² tsá² mi tí² 'e garoo²¹. (Wa jñi¹ tsá² cwuu²¹ joon coon²¹ tsá² cwu¹ tya'a mo garoo²¹o.) ⁸ La joon jon wa' jmoø¹o tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²in, 'e gó² do jon ijmá¹ júuin² li gatséi¹. Pe wana

jmoo¹o tsá² jiiin¹³ la 'yaai¹-tsi Espíritu tya' Dios, 'in Espíritu do ijmáa¹a 'e seen²¹mo 'in tsá² do coon²¹ tøø²mo. ⁹ Jo cwo'woo²¹oo' 'e jmoo²oo' 'e tyú²; tsu wana jmoo²¹o' taa²¹gi' ca gati² 'ii²¹ 'e garoo²¹ 'e sá² 'e 'lee²¹e'. ¹⁰ Tsu 'wii¹³ joon cwojmoo²¹o' 'e tyú² tya' jileei²¹ tsá² mi lí². Cwojmóo²¹o' la joon 'e tyiim²gi nifu tya' tsaru¹u' 'in jai² líi²i Cristo.

Júu³ li tséi¹

¹¹ Ñí²duu' xiaala coo¹³ 'e júu³ lo 'e gatón³oon ni mo'jí² lo coon¹³ cwóo³oo. ¹² 'In tsá² do 'in 'iin²¹²in wa' 'ii¹³naa' 'e lí² circuncisión, 'iin²¹²in la joon jiiin¹³ wa' iliseen²¹in tyú² coon¹³ 'in tsá² Israel catyaa² do, 'e coon¹³ la joon jo 'e iní²i wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e júu³ tyú² do 'e gajuin¹ Cristo tsa¹ crúu¹³ 'wii¹³ tyi'. ¹³ Jon' wa' jiiin¹³ 'in tsá² líi¹ lí² circuncisión lí² jmáa¹a jilaa²¹ la jin² ley pe 'iin²¹²in 'e 'ii¹³naa' 'e lí² do 'e coon¹³ la joon ijmá¹ jloo³ 'e to² tyú² 'ii-o ga'ii¹³naa' 'e lí² do. ¹⁴ Pe wa jna, cwáain¹ tyiia 'ñii'a, jo 'e sá² wa' jmá³aa jloo³ 'ñii'a. Pe wa'a jmá³aa jloo³, jloo³ jmá³aa tsu 'wii¹³ nigajuin¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo tsa¹ crúu¹³ 'wii²¹² tyiia. Tsu 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e crúu¹³ do 'e fu juncwii²¹ lo jo tyú²gi to² jna, joon la wa' na'lii²¹²moo tya' 'e fu juncwii²¹ lo. ¹⁵ Tsu wana sicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús jo 'ee to² 'í³ tyi' wana 'ii¹³na' 'e lí² do si jo mo 'ii¹³na' 'ee. Jiiin¹³ 'e 'í³ to² tyi' wa' 'e líin³na' 'in 'múu²mo'. ¹⁶ Joon cwoliseein²¹ tyú² tyani Dios jileei²¹ 'in líi¹ la joon, joon cwolifee¹mo-tsi Dios tya'a, tsu líin² 'ido tsá² tya' Dios 'e la jai².

¹⁷ Nano tiin¹³ li ngóo¹gi do jo 'iin²¹²na wa'a untyíin² tsá² jna jiiin¹³ jáain¹. Tsu lí²-i liñ² tsá² 'e líi¹na tsá² tya' Ña'ñu¹u' Jesús coon¹³ 'e lí² li sicwuu²¹ tyiia lo.

¹⁸ Tsaru¹u', cwoseen²¹moo' 'e feei¹-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹oo'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tí²i tsá² 'in néei¹ Efeso

Siin¹ Poo² 'e jí² lo tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ Efeso

¹ Jna-a, Poo², sí³na 'e jí² lo. Joon líi¹na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo tsu 'wii¹³ gali²iin²¹² Dios la joon. Sí³na 'e jí² lo tyi'naa' 'in líi¹ tsá² tya' Dios 'in jai² líi² Cristo Jesús néei¹ Efeso. ² Mí³h tyani Dios 'e wa uncwaa³mo 'naa' joon wa cwo¹ Dios Ñu¹u' joongi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa' 'e seen²¹moo' tyá² tyani¹i.

'E gajmaa¹a Dios Jmii²¹ tyijna' 'wii²¹² tya' Cristo

³ Ungoo²¹o' Dios tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in líi¹ Jmii²¹, tsu 'wii¹³ sicaan²¹mo' coon¹³ Cristo gauncwaa¹³ Dios jna' coon¹³ jilaa²¹ 'e cwai³ 'e sá² ñu¹fú² 'e cwo²o Espíritu Tyá². ⁴ Joon Dios gatyii¹³in jna' 'wii²¹² tya' Cristo la na'gi garón² juncwii²¹. Dios gatyii¹³in jna' 'e saan²¹an' 'e cwaa³na' tya'a joon 'e jo tsaa² røø²¹gi'. ⁵ Joon tsu 'wii¹³ gali²iin²¹² Dios jna' jii¹³ la ga'i¹-tsi 'e jmáa¹ a tyi' la mo jéi¹, ga'ii²¹ Dios jna' 'wii¹³ tya' Cristo 'e líin²na' jóon¹on jii¹³ la gali² 'yaa¹-tsi 'ña'a. ⁶ Joon coon¹³ la joon lí² ñi²i jileei²¹ xiiala 'ya²gi 'e fo'fee¹ tya'a. Joon coon¹³ 'e fo'fee¹ tya'a do gajmaa¹a Dios ili² 'ii²¹in jna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyijna'. ⁷ Joon tsu 'wii¹³ gali²iin²¹² Dios jna' 'áai¹, gajmaa¹a Dios tiin¹³ jna' 'wii¹³ mo gajúin¹ Jóon¹on, galifée¹mo-tsi 'wii¹³ tsaa² tyijna'. ⁸ Joon Dios niga'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in jna' 'áai¹ mo gacwo¹o jna' 'e jmá¹-tsi joongi 'e 'øøi²¹-tsi 'áai¹. ⁹ Joon niga'e²e jna' 'ee 'e 'iin²¹²in jmáa¹ 'e la 'i¹-tsi 'ña'a 'e jo lí² 'øøi²¹-tsi tsá². ¹⁰ Joon ga'i¹-tsi 'ee ijmaa¹ a mo gacwá¹ jmá²¹² wa'a uncaain²¹ jilaa²¹ ili² tyu² Cristo to², la 'e sá² ñu¹fú², la joon jon 'e sá² ni cwo¹o¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon coon¹³ 'e sicaan²¹na' coon¹³ Cristo ga'ii²¹ Dios jna' la mo jéi¹ 'e 'ii¹³na' 'e tí²¹na' icwó²o 'ii. Joon jilaa²¹ 'elo røø²¹ galí² jii¹³ la 'i¹-tsi Dios joon jmoo¹o Dios jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi 'e 'i¹-tsi. ¹² Joon la joon, jna'a, 'in nigajai² líi² Cristo nifu, lí² lisaan²¹a'an jmoo²¹o' 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ 'e 'ya²gi tya'a. ¹³ La joon jon 'naa' nigajai² gali²naa' Cristo mo ganuu²uun¹ 'e jju³ jai² tya'a, 'e jju³ jai² do tya' xiiala lí² jmáa¹a Dios tiin¹³naa'. Joon galicaan²¹naa' coon¹³ Cristo, joon ga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios, 'in líi¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e líi¹naa' tsá² tya' Dios. Joon ga'ii² Dios jju³ la mo jéi¹ icwoo¹ 'in Espíritu Tyá² tya'a do. ¹⁴ Joon 'in Espíritu Tyá² do líi¹ lawa

coon²¹ jju³ tyiin² 'e cwó² Dios ca mi 'ii¹³naa' 'e tíi²¹naa'. Joon coon¹³ la joon iun'goo²¹o tsá² 'ii 'wii¹³ 'e 'ya²gi tya'a.

Mí¹i Poo² tyani Dios 'wii²¹² tya' 'in jai² líi²¹ Jesús

¹⁵ Joon tsu 'wii¹³ joon mo ganú³uun xiiala jai² líi²naa' Ña'ñu¹u' Jesús joongi xiiala 'iin²¹²naa' jileei²¹ tsá² tya' Dios catyaa¹², ¹⁶ jo¹ ga'iin²-tsii cwó³oo 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyi'naa' coon²¹ tøø²mo, joon mí³h tyani Dios 'wii²¹² tyi'naa'. ¹⁷ Mí³h tyani Dios tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in líi¹ Jmii²¹ tya' jilaa²¹ 'e 'ya²gi. Mí³h tyani¹ la wa'a cwo¹ 'naa' il-ijmii¹-oo'. 'E coon¹³ lí² joon lí² 'øøi²¹-oo' jilaa²¹ i'e² 'e 'naa' joon licwii¹moo' 'ii 'e tyá²gi. ¹⁸ Mí³h tyani Dios wa'a uncoon¹³on 'naa' i'øøi²¹-oo' jilaa²¹ 'e sijan² jileei²¹ 'in tø² Dios. Mí³h jon wa'a iliñi²ii' xiiala 'ya²gi joon xiiala fee¹ 'e sá² tya' Dios icwo¹o 'e tí²i jileei²¹ tsá² tya'a. ¹⁹ Mí³h jon wa'a iliñi²ii' xiiala fee¹ 'e wa'a pí³ tya' Dios 'e jo tyé¹. Joon 'e wa'a pí³ tya'a do jmoo¹o to² coon¹³ jna' 'in jai² líi² Cristo. Joon 'e wa'a pí³ tya' Dios do ga'e² Dios jna' ²⁰ mo gajii²¹ Dios Cristo jee²¹² líi²¹² joon gajmaa¹a cwó² 'ido lí¹ cwo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú². ²¹ Joon gacwo² 'ido lí¹ ñigi la jee²¹² jileei²¹ tsaa²to², coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to². Ñigi 'ii la jee²¹² jileei²¹ 'in lí² unsii¹ tsá² jee²¹² 'e juncwii²¹ lo si jee²¹² 'e juncwii²¹ ijó¹ 'ee. ²² Joon Dios gacwo¹o wa'a tyu² Cristo to² jilaa²¹ 'e sá². Joon gacwo¹o Dios Cristo wa'a iliin¹ mootyi² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. ²³ Joon 'in tsá² 'in jai² líi² Cristo líi¹ lawa cuerpo tya' Cristo. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo do lawa' la tøøi² cuerpo tya' Cristo. Joon Cristo cwáain¹ tya'a unrøø²¹i jileei²¹ 'ido.

2

'Tin²¹²mo Dios jna' 'wii¹³ joon gajmaa¹a tiin¹³ jna'

¹ Joon xafiin¹³ líi¹naa' lawa tsá² líi²¹² la mo jéi¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² røø²¹naa' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e nigala²¹² 'naa', pe Dios nigajmeei¹ 'naa' tsá² jii²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. ² Yiia¹³ joon gajmaa²aa' la jmoo¹o 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ catyaa¹², joon gajmaa²aa' jii¹³ la 'iin²¹²in 'in espíritu gó² 'in tyu² to² lí¹ tya'cwii²¹ la-caain²¹ juncwii²¹. Joon 'in espíritu gó² do tyaa¹-tsi jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³ to² tyu² Dios. ³ La joon líi¹ jna'a jon la mo jéi¹, ngii²¹i¹ to jmoo¹o jii¹³ la 'ii²¹i¹, jmoo²¹o jii¹³ la 'yaa¹-tsi ngu¹ taan²¹²na'a joongi joon jii¹³ la 'i¹-tsii¹. Joon gali¹ jna'a tsá² 'in tíi² 'ii²¹ 'e wúu¹ i'é² Dios, coon²¹ røø²¹ la 'in catyaa¹² 'in 'e² Dios wúu¹. ⁴ Pe jo tyé¹ 'e fúu² líi²i Dios jna' joon gali²iin²¹²mo

jna' áai¹, ⁵ joon xáfiin¹³ lawa 'líi²¹² jna' coon¹³ 'e tsaa² røø²¹na' gajmeei¹ Dios jna' tsá² jiiin²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. Tsu Dios gajmaa¹a 'e tiin¹³ 'naa' tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsio. ⁶ Joon Dios gajmaa¹a jiiin¹i caan²¹mo coon¹³ Cristo Jesús joon gajmaa¹a 'e 'yii²¹a' caain²¹ coon¹³ on fu ñu¹fú². ⁷ Joon gajmaa¹a Dios la joon 'e lí 'é²e jéi¹gi xiiala gali¹iin²¹²in jna' 'áai¹ joongi xiiala 'wo²-tsi 'áai¹ tyijna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo Jesús tyi'. ⁸ Joon Dios gajmaa¹a tiin¹³ 'naa' coon¹³ 'e jai² líi²naa' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo 'naa'. Joon jo gajmaa² 'naa' yaanaa' 'elo, pe Dios ni-gajmaa¹a tyi'naa' 'e jo 'ee 'laa¹³ tyiin¹. ⁹ Jo jmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e ni-gajmaa¹a tsá², tsu coon¹³ la joon jo lí² jme¹i tsá² jloo³ yaai. ¹⁰ Tsu Dios nigajmee¹i jna', gajmee¹i jna' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús yu to² 'e jmoo²¹o' jilaa²¹ to² 'e tyú² jiiin¹³ la niga¹i-tsi la mo jéi¹.

E tyú² 'e saan²¹an' 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Cristo

¹¹ Tsu 'wii¹³ joon cwotii¹³-'oo' xiiala líi¹naa' la mo jéi¹. Jo líi¹naa' tsá² Israel 'in niga¹i²¹ 'e lí² circuncisión 'e jmoo¹o tsá² do ngu¹ taain²¹² tsá². Joon 'in tsá² 'in líi¹ lí² do gaunsii¹ 'naa' tsá² 'in jo líi¹ lí² circuncisión. ¹² 'Yiia¹³ joon jo cwii¹naa' Cristo. Jo gali¹naa' tsá² Israel joon jo ñi²i' 'e júu³ ga¹ii²i Dios jon¹gi 'e júu³ tyiin² gajmaa¹a Dios coon¹³ 'in tsá² do. Taan²¹²naa' 'e juncwii²¹ lo jo 'e sá² wa' sijaan²aan' joon jo cwii¹naa' Dios. ¹³ Pe nano, sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³ Dios, xáfiin¹³ la mo jéi¹ wíin² taan²¹²naa' coon¹³ 'in nano. Coon¹³ 'e jmi¹ 'øø² Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³ Dios. ¹⁴ Joon tsu 'wii¹³ Cristo seen²¹na' tyú² tyani Dios. Joon Cristo do gajmaa¹a wa' iliin¹na' tsá² goo²¹o' la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo¹ seen²¹ Israel. Joon gauntyee¹ 'e gó² 'i¹-tsi' 'e lí la lí coon²¹ 'oo²¹ cwo¹³ 'e si² jee²¹² tsá² Israel coon¹³ tsá² 'in jo seen²¹ joon. ¹⁵ Joon mo gajúin¹ Cristo gatséi¹mo 'e ley do 'e lí¹ jmaai¹³ 'e 'ná¹ jmaa¹a tsá² joon coon¹³ la joon gajmaa¹a coon²¹ fuu²¹ 'múui² jee²¹² je tún² fuu²¹ do. Joon sicaan²¹mo coon¹³ 'ido 'e fuu²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Cristo 'e seen²¹ tsá² tyú²-u jee²¹² 'ii. ¹⁶ Joon mo gajúin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ gauntyee¹ 'e gó² do jee²¹² 'e tún² 'e fuu²¹ do joon gajmaa¹a 'e seen²¹ 'ido tyú² coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon gali¹i jaan²¹mo.

¹⁷ Joon Cristo gajó¹ joon gajma²a júu³ jileei²¹ 'e júu³ do tyá' xiiala seen²¹ tsá² tyú². Gajma²a 'naa' júu³ 'in seen²¹ wíin² la joon jon 'in seen²¹ tyan¹. ¹⁸ Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'e lí² tsatyéen¹na' coon¹³ Dios Jmii²¹ si líi¹na' tsá² Israel si jo¹ líi¹na' 'ee. Jaan²¹mo Espíritu 'in ngi¹ coon¹³ jna'. ¹⁹ Tsu 'wii¹³

joon jo liin¹gi¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ pe líi¹naa' tsá² goo²¹o' la líi¹ jileei²¹ 'in líi¹ tsá² tyá' Dios. Líi¹na' tsá² 'in taai²¹² inuu¹ tyá' Dios. ²⁰ Joon 'naa' líi¹naa' lawa coon²¹ 'ná¹ 'e si² ni coon²¹ tiifuu²¹. Joon 'in tsá² apóstoles coon¹³ 'in gacwoo¹o júu³ tyú² la mo jéi¹ líi¹i lawa 'e tiifuu²¹ do. Joon 'ña'a Jesucristo líi¹i lawa 'e cuun²¹² nifu tyá' 'e tiifuu²¹ do. ²¹ Joon ni Cristo do cwaain²¹ 'e 'ná¹ do tyú² sifúui¹³ ca ga'yeei²¹ coon²¹ cwo¹ nacwaa¹³ tyá' Ña¹ñu¹u'. ²² Joon 'naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo uncaan²¹naa' coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa² ca gali¹naa' coon²¹ ná¹ lí seen²¹ 'in Espíritu Tyú² tyá' Dios.

3

Dios gatyaa¹a cwo²¹ Poo² 'e júu³ tyú² tyá' wa' wa' cwó²o 'ido tyá' tsá² jo seen²¹ Israel

¹⁻² Tsu 'wii¹³ joon jna-a, Poo², 'e mi¹³ii 'wii²¹² tyi'naa', joon 'yuu²na 'ñuñ¹³ 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Cristo Jesús. Joon nanuu¹uu' 'e 'yuu²na 'ñuñ¹³ 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Cristo tsu Dios gatyaa¹a cwó³oo 'e júu³ tyú² tyá' wa' cwo³oo 'naa' 'in jo seen²¹ Israel. ³ Joon nanuu¹uu' xiiala ga'e² Dios jna 'e júu³ uuin²¹ tyá' jiiin¹³ la júu³ gatoon²xuu ni ji². ⁴ Joon mo jøø²øø¹ 'e jí² lo tsaa¹mo-'oo' 'e cwii³oo 'e júu³ 'uain²¹ tyá' Cristo. ⁵ Joon jo gacwó² Dios wa'a 'e licwii¹ 'e júu³ 'uain²¹ do jiiin¹³ jaain²¹ la mo jéi¹, pe nano niga'e² Dios 'e júu³ 'uain²¹ do tyá' 'in apóstoles 'in gatyii¹ 'in coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹o júu³ tyú² tyá'. 'In Espíritu Tyú² tyá' Dios ga'e² 'in tsá² do 'e júu³ 'uain²¹ do. ⁶ Joon 'e lo-o 'e júu³ 'uain²¹ do: 'e coon¹³ 'e júu³ tyú² tyá' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Cristo Jesús 'in tsá² 'in jo seen²¹ Israel i'ii²¹ 'e tíi² coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'in tsá² Israel. Joon iliin¹ coon²¹ cuerpo tyá' Cristo la líi¹ 'in tsá² do. Joon 'e júu³ ga'i¹i Dios cwáain¹ tyá' Cristo Jesús tyá' tsá² Israel, 'e júu³ do tyá' tsá² 'in jo seen²¹ Israel jon.

⁷ Joon xáfiin¹³ jo tíi²na 'e liin¹na tsá² tyá'a, Dios gatyii¹³in jna joon gatyaa¹a cwó³oo wa'a cwó³oo júu³ tyú² tyá'. Joon jmaai¹³ coon¹³ 'ii²¹ tyá'a gali¹ jilaa²¹ 'elo. ⁸ Joon jna-a líi¹na 'in xaai¹gi la jee²¹² jileei²¹ tsá² tyá' Dios; pe 'ii-o gacwo¹ jna 'e to² lo 'e 'ya²gi wa'a jmaa¹³aa júu³ 'in tsá² jo seen²¹ Israel 'e júu³ tyú² tyá' Cristo, joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'øø¹i²¹-tsi la tí¹ xiiala fee¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tyi'. ⁹ Joon gatyaa¹a Dios cwó³oo wa'a jmaa¹³aa jileei²¹ tsá² júu³ 'e júu³ 'uain²¹ ga'i¹-tsi Dios ca mo 'wiin²¹², joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². ¹⁰ Gali¹ la joon, 'e coon¹³ la joon lí² 'é²e Dios 'in tyu² to² coon¹³ 'in 'oo¹o to² fu ñu¹fú², xiiala gajmaa¹a tyá' 'in jai² líi² 'ii². Joon coon¹³ la joon lí² líi¹ 'ido xiiala jmu¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹

'e sá². 11 Joon jilaa²¹ 'elo jiiin¹³ la gai¹-tsi Dios ili² coon¹³ Ña'ñu¹'u' Jesucristo, joon gali¹iin²¹²in Dios la joon ca la mo 'wiin²¹² joongi coon²¹ tøø²mo. 12 Joon tsu 'wii¹³ jai² líi²na' Jesucristo lí²-i tsatyéen¹na' tyani Dios jo cu²-tsi' wa' jo 'ii²¹in jna'. 13 Tsu 'wii¹³ joon mi³hi tyani²ii' jo cwoliin¹naa' tsá² 'in jo tyaa¹-tsi cwáain¹ tyá' 'e móo³oo wúu¹ wii¹³ cwáain¹ tyi 'naa', tsu coon²¹ 'e 'yá³ júui³ 'naa' 'elo.

Tin²¹²in Cristo tsá²

14 Tsu 'wii¹³ joon si³hi wo²jii³ii tyani Jmii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo, 15 'in cwó²o nombre tyá' jileei²¹, lagi 'in taai² ñu'fú², lagi 'in taain²¹² juncwii²¹. 16 Mi³hi tyani Jmii²¹ 'e cwoó¹³i 'naa' 'in Espiritu Tyá² tyá'a 'e cwo² 'naa' wa'a pi³ tsi alma tyii'. 17 Mi³hi 'e 'wii¹³ 'e jai² líi²naa' i'cwó² Cristo alma tyii'. Mi³hi jon 'e tsu 'wii¹³ tá² taan²¹²oo' coon¹³ 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá². 18 Mi³hi 'e li'øøi²¹-'oo' tyú² coon¹³ 'in catyaa² 'in jai² líi² Dios xiiala fee¹ 'iin²¹²in Cristo tsá² 'áai¹. 'Iin²¹²na iliiñi²¹ii xiiala 'ú² joongi xiiala cwaa²¹ joongi xiiala 'o² joongi xiiala ñii¹ 'e 'iin²¹²in Cristo tsá². 19 Mi³hi jon iliiñi³ 'naa' xiiala 'iin²¹²in Cristo tsá² xafiin¹³ jo lí² ne²na' la tí¹. Mi³hi tyani Dios wa'a unrøø¹ Dios 'naa' coon¹³ 'ña'a.

20 Joon nano, cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tyá' Dios. Joon coon¹³ 'e 'ii²¹ tyá'o 'e taa² jna' lí² jma¹a Dios 'wii¹³ tyi' láai²gi 'áai¹ la la mi²'i, 'ii¹ jma¹a Dios tyi' láai²gi 'áai¹ ce jo lí² 'i¹-tsi' jilaa²¹ 'e lí² jma¹a Dios tyi'. 21 i'cwoun'goo¹o jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii' 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Cristo Jesús! i'cwoun'goo¹o 'ii' coon²¹ tøø²mol Amén.

4

Sicaain²¹ jna' coon¹³ Espiritu tyá' Dios

1 Joon tsu 'wii¹³ joon, jna-a, 'in 'yui² 'nañi³ 'wii¹³ cwáain¹ tyá' Ña'ñu¹'u', mi³hi tyani²ii' wa' jmaa²aa' la tii² jma¹a 'in nigatø² Dios. 2 Cwoseen²¹naa' 'e 'wo²-'oo' joongi feei¹-'oo' tyá' tsá² xeei²¹. Cwolifee¹mo-'oo' joongi 'ídu¹-'oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu 'wii¹³ 'nee¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'. 3 Cwoó¹³-'oo' wa' liseen²¹naa' tyú² la 'oo²¹ 'naa' coon¹³ 'ii²¹ tyá' 'in Espiritu Tyá². 4 Jaan²¹mo líi¹naa' 'in jai¹ líi² Cristo, joon jaan²¹mo Espiritu tyá' Dios seen²¹, joon gatø² Dios 'naa' 'wa'a canii²mo sijá²aan'. 5 Joon jaan²¹mo Ña'ñu¹'u' seen²¹, joon coon²¹ 'e jai² líi²naa', joon canii²mo jmi²¹ saa²¹naa', 6 joon seen²¹mo jaan²¹mo Dios 'in líi¹ Jmii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Joon 'in Dios do tyu²u² to² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon uncoon¹³on jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon ngi¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

7 Pe Cristo nigacwo²o jna' la jaan²¹na' coon²¹ to² jmoó²o' jiiin¹³ la nigali¹iin²¹²in 'ña'a. 8 Tsu 'wii¹³ joon jin²in ni jí² tyá'a: Mo gasoo¹o fu yu² juncwii²¹ gatøø¹o fúui¹ 'in gali¹i,

joon gacwo¹o tsá² 'e 'yaai¹-tσιο.

9 Joon, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² mo jin² 'e jí² do "gasoo¹o fu yu² juncwii²¹"? 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jin² 'e nifu 'ii-o gajgaai¹ fu ni cwoó¹³ juncwii²¹. 10 Joon 'in nigajngaa¹ do 'ii-i 'in nigasoo¹o lí ñii²gi fu ñu'fú² 'e coon¹³ la joon lí² unrøø¹i jilaa²¹ coon¹³ 'ña'a. 11 Joon gacwo¹o la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² coon²¹ to² 'e jma¹a. Inlíi¹³ gajmee¹i Cristo apóstoles, 'inlíi¹³gi gacwo¹o to² 'e jma²a tsá² júu³ tyá' Dios, joon seen²¹gi 'in gacwo¹o wa'a cwoó¹o 'e júu³ tyú² tyá' xiiala jma¹ Dios tiin¹³ tsá². Seen²¹mo joon tsacøø¹¹³ 'in 'e²e 'naa'. 12 Gajmaa¹o la joon 'e tyaa¹ tyú² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii ijmáa¹a 'ido to² tyá'a. Gajmaa¹o la joon jon 'e cwo¹o pi³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 13 Joon ijmáa¹a la joon ca liin¹na' jaain²¹na' coon¹³ 'e jai² líi²na' joongi coon¹³ 'e cwii¹na' 'in Joon¹³ Dios; ca liin¹na' tsá² 'in nicøø¹¹³ coon¹³ 'e jai² líi²naa', joon ca liin¹na' ce tí¹ la líi¹ Cristo. 14 Joon jo líi¹gi' la líi¹ xuui²¹² 'in unsi²i' 'e 'i¹-tsi jmoono tsu jo ñii¹ joon tsalín²mo coon¹³ 'ido jmoono mo jalín² tsá² 'in jmi¹-tsi 'e²e 'ido jilaa²¹ júu³ xiia²¹. Joon coon¹³ júu³ to² tyá'a coon²¹on tóo² tsá² 'in jo líi¹ tsá² 'in nicøø¹¹³ coon¹³ 'e jai² líi². 15 Pe jna'gi' síi¹³i' 'e júu³ jai² tsu 'wii¹³ 'iin²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹naa', icwaan²¹naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi' cwáain¹ tyá' Cristo. Joon Cristo do líi¹ mooty² tyá' cuerpo tyá'a, joon cuerpo tyá'a lí¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 16 Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'yuui² cuerpo tyá'a, 'wii¹³ 'ii tyú² sitai² jilaa²¹ cuerpo tyá'a, joon mo jmoó¹o to² tyú² jilaa²¹ 'e cuerpo do icwaan²¹mo joon ili¹iin²¹mo 'áai¹gi.

Ejuncwii²¹ 'múui² 'e sá² coon¹³ Cristo

17 Tsu 'wii¹³ joon cwo³oo 'naa' cwáain¹ joon mi³hi tyani²ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' 'e jo ngii¹gi' to² jmoó²oo' la jmoó¹o 'in tsá² jo cwii¹in Dios. 'In tsá² do ngii¹i 'i¹-tsi 'e jo 'e to² tí¹, 18 joon galinuu²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon tsu 'wii¹³ 'wa²-tσιο tsá² bán¹mo 'ii joon jo 'oo¹o 'e juncwii²¹ 'e cwo¹¹ Dios tsá². 19 Joon tsu 'wii¹³ jo lí²gi fa'ii²¹ canii² jmoó¹o jilaa²¹ 'e gó². Cwo¹-tsi jmoó¹o jilaa²¹ 'e leei²¹ tsá². 20 Pe 'naa', jo mo galitii²naa' jilaa²¹ 'elo 'e cwáain¹ tyá' Cristo, 21 wana la jai² niganuu²¹un¹ cwáain¹ tyá' 'ii, si wana ga'e²e Cristo 'naa' 'e jai² 'e sá² tyá' Jesús 'ee. 22 Pe 'naa', lawa tsá² 'in jai² líi² Cristo, 'ná¹ tuu²uu' 'e gó² 'e jmaa²aa' 'e najmaa¹a leei²¹ tsá² la mo jéei¹, tsu 'e gó² do 'e tí²-tsi tsá² jmoó¹o coon²¹on tsá² tóo². 23 Joon cwaun¹múu²mo Dios alma

tyii' coon¹³ 'e 'i'-oo'. ²⁴ Joon cwoliin²¹naa' tsá² 'in 'múui² 'in gajmeei¹ Dios. Joon Dios gajmeei¹ 'in tsá² 'múui² do 'e jmáa¹ 'e tyú² joon 'e liin¹ 'in tsá² tya' la jai².

²⁵ Tsu 'wii¹³ joon jo foo²¹gii' júu³ tajuu²¹ pe fáa¹³aa' a' la jai² la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu jile¹ 'e líi¹na' lawa jaan²¹na' coon¹³ cuerpo tya' Jesús.

²⁶ Joon wana gatsá² 'nii²¹-oo', jo 'noo²oo' tsaa²; jo cwoo²oo' 'e 'nii²¹-oo' la tøø² jmii²¹² 'e yuui² ñi¹. ²⁷ Jo cwoo²oo' jiiin¹³ xu wa lí² tya' 'in líi¹³.

²⁸ Joon 'in gajmoo¹o 'uun²¹ ná¹ tú²o jmáa¹ 'a 'uun²¹ joon láa² 'wii²¹² jmáa¹ to², 'ná¹ jmáa¹ to² tyú² coon¹³ 'cwoo²¹o' 'e coon¹³ la joon ilisá² 'e cwø²o 'in seen²¹ fa¹³.

²⁹ Joon jo foo²oo' jilaa²¹ júu³ 'e gó²; fáa¹³aa' jmaí² júu³ tyú² 'e lí² uncoon¹³ tsá² xeei²¹. Joon júu³ tyii' ityá¹-tsi tsá² 'e ngi¹ coon¹³ Dios. ³⁰ Joon jo cwoo²oo' fa¹³ 'in Espiritu Tyú² tya' Dios coon¹³ 'e jmoø²oo' tsu Dios gacwoø¹³ 'i' naa' 'in Espiritu Tyú² tya' 'e liin¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e liin¹naa' tsá² tya' ca jmii²¹² mi untiin¹³ 'in jmáa¹ 'e tiin¹³ 'naa'.

³¹ Tñu²uu' 'e 'láai² 'i'-oo' coon¹³ 'e 'yá²-oo', coon¹³ 'e 'nii²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'laa²¹ 'e 'oo¹o tó² tsá², coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e gó². Tñu²uu' jilaa²¹ 'e tsi¹²-wúu¹naa'. ³² Joon liin¹naa' tsá² tyú¹, 'in 'wo²-tsi tya' tsá² la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jmaa²aa' feei¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiiin¹³ la gajmaa¹ a Dios feei¹-tsi tyii' 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo.

5

¹ Tsu 'wii¹³ joon cwoliin¹naa' tsá² 'in líi¹ la líi¹ Dios. Cwoliin¹naa' lawa xuui²¹² tya' 'in 'iin²¹²in. ² Joon 'iin²¹²naa' 'in catyaaí² jiiin¹³ la gali¹iin²¹² 'in Cristo jna' joon gajaain¹² 'ña'a lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'in jngaai¹³ tsá² 'e cwø² tsá² Dios lawa coon²¹ fa¹ 'wii²¹² tyijna'. Joon 'yaaí¹-tsi Dios coon¹³ 'e fa¹ do.

³ Pe 'naa', tsu 'wii¹³ líi²naa' tsá² tya' Dios jo cwoo²oo' lí² jiiin¹³ coon²¹ naa¹³ 'e foo¹³naa' tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jon'gi sí¹³naa' la 'oo²¹ yaanaa' tya' 'in jmoø¹o la no. Jo jmoø²oo' doñi¹ 'e 'leei²¹ tsá². ⁴ Jo foo²oo' júu³ 'e un'leei²¹ tsá² yaai, si júu³ 'e jo 'ee to² tí¹ 'ee, si júu³ ngii¹ 'e gó² 'ee. Pe tyú²gi wa' a cwoo²oo' 'maai¹³ Dios. ⁵ Tsu nañ³ 'naa' 'e jo lí² tsa-taaí²¹² tsá² li tyu² Cristo coon¹³ Dios to² 'in tsá² 'in fee¹ 'i tsamí² jo mo cui² cwø²¹o, si jmoø¹o 'e 'leei²¹ tsá² 'ee, si 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹ 'ee (tsu lawa un'goo¹o tsá² dioses 'in gajmeei¹ tsá² mo 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹). ⁶ Jo cwoo²oo' wa' coon²¹ tsá² 'naa' tóo² coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² tí¹, tsu Dios i'e² 'e wúu¹ 'in tsá² 'in jmoø¹o jilaa²¹ 'e gó² lo, 'in jo nñu¹³. ⁷ Tsu 'wii¹³ joon jo uncaan²¹naa' coon¹³ on jiiin¹³ xu.

⁸ La mo jéei¹ jo mo galicwii¹naa' Dios joon lawa née¹naa' li nñu²¹, pe nano sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' joon lawa née¹naa' li tí¹ 'yiaa²¹. Tsu 'wii¹³ joon ngii²u' la tñi² ngi¹ tsá² 'in née¹ li tí¹ 'yiaa²¹. ⁹ Joon 'e 'yiaa²¹ do jmoø¹o wa' seen²¹ tsá² 'in tyú¹, joongi wa' jmá¹ tsá² tyú² coon¹³ ruu²¹ 'i joongi wa' jmá¹ tsá² 'e jai². ¹⁰ Cwoo¹³-oo' 'e cwoliin²¹ii' 'ee 'e 'yaaí¹-tsi Ña'ñu¹u'. ¹¹ Joon jo cwotaan²naa' coon¹³ on 'ido 'in néee¹ li nñu²¹ joon jmoø¹o 'e jo 'ee to² tí¹. Tyú²gi wa' a jmaa²aa' líiñi¹ tsá² 'e gó² jmoø¹o 'ido. ¹² Tsu 'e jmoø¹o 'in tsá² do li 'uui²¹ cwø¹o tsá² fa'ñi²¹ wa' faa²¹ tsá² 'ee 'e jmoø¹ 'ido. ¹³ Pe mo najøø² tsá² 'e gó² jmoø¹o 'in tsá² do coon¹³ 'e 'yiaa²¹ tya' Dios do, lí²-i líñi tsá² tyú² tsu 'e 'yiaa²¹ do jmoø¹o 'e ñi¹ i røø²¹ 'ee lí¹. ¹⁴ Tsu 'wii¹³ joon jin² in ni jii² tya'a:

'Nu, 'in cwúu², unjnaa²-o'o; joon ráan²un jee²¹² líi²¹² joon cwø¹ Cristo nñu iseen²¹u jee²¹² 'yiaa²¹ tya'a.

¹⁵ Jøø²øø¹ xiaala ngii²u' cataain²¹ cataain²¹ coon¹³ tún² joon jo seen²¹naa' la seen²¹ 'in tsá² 'in jo ñi²¹²-tsi, líi¹naa' tsá² jmii¹-tsi. ¹⁶ 'E cwøø¹³-oo' jmaa²aa' 'e sá² jmoø²¹o' jee²¹² jmii²¹² no tsu 'e gó² jmoø¹o 'in catyaaí². ¹⁷ Jo cwoliin¹naa' tsá² bøn¹! Cwoo¹³-oo' 'e líøø²¹-oo' 'ee 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' jmaa²aa'. ¹⁸ Jo ngii²u' to² 'iin¹ tsu caa²¹naa' jilaa²¹ 'e 'oo²oo' coon¹³ 'in tsá² ca juncwii²¹ tyii' 'in ngi¹ la joon. Pe cwøø²oo' wa' a unrøø²¹ Dios 'naa' coon¹³ 'in Espiritu Tyú² tya'a. ¹⁹ Sín¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ salmos, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e ø¹ tsá². Coon¹³ jilaa²¹ 'wa' pi³ tyii' øø²øø¹ 'e jløø¹³moo' joon un'goo²¹oo' Ña'ñu¹u'. ²⁰ Joon coon²¹ tøø²mo cwøø²oo' 'maai¹³ Dios tya' jilaa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

Xiiala jmoø¹o tsá² la 'oo²¹ ruui²¹ tsá²

²¹ Joon tsu 'wii¹³ un'goo²¹oo' Cristo jmee¹³naa' yaanaa' tsá² 'in nñu¹³ la 'oo²¹ yaanaa' no.

²² Joon 'in tsamí² tya' tsá² 'ná¹ jmáa¹ a nñu¹³u to² tyu² nñu¹ tya' 'wii¹³ 'iin²¹²in jmáa¹ 'e 'yaaí¹-tsi Ña'ñu¹u'. ²³ Tsu 'in nñu¹ tya' do líi¹ mootyí² tya' tsamí² tya' a tsu la joon líi¹ Cristo mootyí² tya' 'in jai² líi¹ 'ii. Joon Cristo do gajmaa¹ a tiin¹³ 'in tsá² jai² líi² 'ii. Joon 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii líi¹ la wa cuerpo tya'a. ²⁴ Joon la jmoø¹o 'in jai² líi² Cristo nñu¹³u to² tyu² Cristo la joon jon tsamí² 'ná¹ jmáa¹ a nñu¹³u jilaa²¹ to² tyu² nñu¹ tya'a.

²⁵ Joon 'in tsañu¹ 'ná¹ 'iin²¹²in 'oo²¹²o la gali¹iin²¹²in Cristo 'in tsá² 'in galijai² líi² 'ii, joon gacwo¹o Cristo juncwii²¹ tya' 'wii¹³ 'ii. ²⁶ La lo-o gajmaa¹ a Cristo 'e gauntyúu¹ 'in nijai¹ líi² 'ii tsaa² tya'a. 'E galitýúu²mo

coon¹³ jmi²¹ 'e gasaa¹ joongi coon¹³ júu³ tyá² tya' Dios. ²⁷ Joon coon¹³ la joon lí² jaain²¹ Cristo tyani 'ña'a' 'in jai² líi² 'ii' 'in 'ye'²gi 'áai¹; jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'e 'oo'¹gi jon'gi wa'a 'e gó² catyiaa²gi pe jmaai¹³ 'in tyúu¹mo jo 'ee si'naai²¹ tya'a. ²⁸ Joon la joon 'in tsañuu¹ 'ná¹ 'iin²¹²in tsañi² tya'a jiin¹³ la 'iin²¹²in cuerpo tya'a 'ña'a. Joon 'in 'iin²¹²in tsañi² tya'a la wa'a 'e 'iin²¹²mo 'ña'o. ²⁹ Jiin¹³ jaain²¹ wa' 'eei¹ cuerpo tya' 'ña'a li' jiin¹³ 'e unjii² joongi un'øøi¹ 'ña'a. La joon jmoo¹o Cristo tya' 'in jai² líi² 'ii, ³⁰ tsu lawa cuerpo tya'¹o 'ii. Joon jna'o' líi¹na' no³ tya' 'e cuerpo do, tsu 'wii¹³ ngu¹ taan²¹²in joongi moo¹ taa²¹² líi¹na' 'in líi¹ tsá² tya'a. ³¹ "Tsu 'wii¹³ joon ituu²mo tsañuu¹ 'sáa³ jmi²¹ joon iuncaain²¹ coon¹³ tsañi² tya'a joon 'in gáí¹ do iliin¹ lawa jaan²¹mo." ³² Coon²¹ júu³ 'uuin²¹ 'áai¹ 'elo pe fo³'oo' 'e faa²¹a 'e júu³ do cwáain¹ tya' xiiala líi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii. ³³ Pe fuu²¹²uu' naa' jon 'e 'ná¹ 'iin²¹²naa' jilee²¹naa' tsañi² tyii' la 'iin²¹²naa' yaanaa', joon 'in tsañi² do 'ná¹ un'goo¹o ñuu¹ tya'a.

6

¹ Joon 'in xuui²¹², tsu 'wii¹³ jai² líi², 'ná¹ jmaa¹a naa¹³u tsacøøi¹³ tya'a tsu la joon 'e tyá². ² Joon 'e ley nifu 'e jéei¹ coon²¹ júu³ tyiin² 'e jin² la lo: "Un'goo²¹o ñu²¹u coon¹³ saa²¹a ³'e coon¹³ la joon 'e seen²¹un jløø¹³mo'oo'oon wóo² in²¹i fu juncwii²¹ lo."

⁴ Joon 'naa', 'in líi¹naa' tsacøøi¹³ tya' xuui²¹² jo jmaa²aa' 'e tyá² 'nii²¹-tsi xuui²¹² tyii', pe 'e tyá²gi wa'a un'cwaan²¹naa' coon²¹ tún² joon 'ee²ee' cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u'.

⁵ Joon 'naa', 'in jmoo¹o to² tya' tsá², jmaa²aa' naa¹³u' ñi'fi¹i' 'in taain²¹² juncwii²¹ lo. Joon lawa jmoo²oo' to² tya' Cristo jmoo²oo' to² tya'a coon¹³ 'e un'goo²oo', canii²mo 'e 'i¹-oo'. ⁶ Jmaa²aa' to² tu²u la tsa'leei¹³ tya' Cristo jon' wa' jiin¹³ li' jøø²naa' 'e seen²¹naa' tyá² coon¹³on. Jmaa²aa' coon¹³ jilaa²¹ wa² pí³ tyii' 'e 'iin²¹²in Dios. ⁷ Jmaa²aa' to² tyii' 'e 'yaaí¹-oo' lawa to² tya' Ña'ñu¹u' jon' wa' to² tya' tsá². ⁸ Tsu ñi³ 'naa' 'e la jaain²¹ la jaain²¹ i'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' jiin¹³ la 'e tyá² 'e nigajmaa¹a si jmoo¹o to² tya' tsá² si jmoo¹o to² tya'a 'ee.

⁹ Joon 'naa', 'in líi¹ ñi'fi¹i²¹² tsá², coon²¹ røø²¹ jmaa²aa' la jmoo¹o 'ido, jo toon²oon' fo¹-tsi. Cwotii¹³-oo' 'e 'in Ña'ñu¹u' 'in tyiin¹ ñu'fú² 'in tyu² to² 'in tsá² do tyu²u to² 'naa' jon. Joon canii²mo líi¹ tsá² tyani¹i, jo 'ee sisi¹i tsá².

'E cwoo¹o 'in Espiritu Tyá² tya' 'in jai² líi² Dios

¹⁰ Joon nano tsaru¹u', tá² teen¹-oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' joon coon¹³

jilaa²¹ 'waa²¹ pí³ tya'a. ¹¹ Joon lawa tyi² 'láa² láai² nii² ñi³ 'e un'øøi²¹ yaai la joon jon 'naa' 'ná¹ çii²u' lawa ñi³ tya' 'láa² 'e cwø¹o Dios 'naa' 'e tá² táain¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ tya' 'in líi¹³. ¹² Tsu jo 'e tii²¹ jna' coon¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ pe tii²¹ jna' coon¹³ 'in espíritu gó² 'in tyu² to² tya'cwii²¹. Tii²¹ jna' coon¹³ 'in tyiin²gi, joongi 'in 'oo¹o to² wa'a tyu²u to² 'e juncwii²¹ lo 'e 'li¹ li' naa²¹. ¹³ Tsu 'wii¹³ joon çii²u' ñi³ tya' 'láa² icwo² Dios 'naa' 'e coon¹³ la joon tá² lí² táain¹-oo' mi tí¹ jmi²¹² 'e gó². Joon mo gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e ili², joon tá² taain¹-oo'. ¹⁴ Tá² téin¹-oo' coon¹³ 'e jai² si'ñuu¹u tuu¹u' lawa coon²¹ loo²¹ 'núu¹ tu²u tya' 'láa². Joon lawa coon²¹ ñi³ 'e toon¹on 'láa² ni tsí¹ jmaa²aa' 'e 'yaaí¹-tsi Dios coon²¹ tøø²mo. ¹⁵ Joon tyá²aa' tyá² tyii' 'e cwøø²oo' 'e júu³ tyá² xiiala seen²¹ tsá² tyá² coon¹³ Dios la tyá² 'láa² tyá² mo 'ø²ø mii¹. ¹⁶ La joon 'e jai² cwoliin¹naa' 'e lí¹ lawa coon²¹ 'mojmó² ú²xu 'e saan²¹ 'e 'láa² 'e 'ii¹ tyani¹i 'e coon¹³ 'e joon lí² dáu¹u jilaa²¹ sii² suun¹u tya' lí² 'e coo²¹ tya' 'in líi¹³. ¹⁷ Joon toon²oon' tyi²ii' lawa coon²¹ looty² tya' 'láa² 'e nigajmaa¹a Dios tiin¹³ 'naa'. Joon lawa coon²¹ ñi³ cwaa²¹ lí¹ 'e júu³ tyá² tya' Dios 'e cwø¹o 'in Espiritu Tyá² 'naa'; soon²oon' tá². ¹⁸ Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²oo' foo²oo' júu³ tyá², mi²ii' tyani Dios coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá². Joon la joon líi²ii' jmaa²aa' jo tá²oo'; foo²oo' júu³ tyá² tya' jilee²¹ 'in jai² líi² Dios. ¹⁹ Mi²ii' jon 'wii²¹² tyiajna 'e cwø¹o Dios jna jilaa²¹ júu³ 'e fo³'oo. Mi²ii' 'wii²¹² tyiajna 'e jo 'goo²¹oo ijmaa¹³ jna tsá² júu³ 'e júu³ 'uuin²¹ do tya' xiiala jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá². ²⁰ Joon Dios gasii¹ 'in jna wa'a jmaa¹³aa tsá² júu³ 'e júu³ tyá² lo; joon 'wii¹³ 'e júu³ tyá² lo 'yuu²na 'nañi³ nano. Mi²ii' tyani Dios wa'a cwø³ jna tsá² 'e júu³ tyá² lo jo 'goo²¹oo jiin¹³ la tii²na jmaa³aa.

Júu³ li gatséi¹

²¹⁻²² Sii³na 'in Tíquico lo jee²¹² 'naa' 'e jma²a 'naa' júu³ xiiala seen²¹na, 'e coon¹³ la joon lí² tyá²-oo'. Joon 'in Tíquico lo jaain²¹ tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na 'áai¹ joon nigajmaa¹a to² tya' Ña'ñu¹u' coon²¹ tún². 'Ii jma²a 'naa' júu³ xiiala tsangi³na joongi jilaa²¹ 'e jmoo³oo.

²³ Mi²ii' tyani Dios 'wii¹³ tya' jilee²¹ tsaru¹u' wa'a seen²¹ 'ido tyá² tyani Dios joon wa'a cwø² Dios Jmi²¹ coon¹³ Na'ñu¹u' Jesucristo 'ii 'e 'iin²¹²mo ruu²¹i coon¹³ 'e jai² líi². ²⁴ Cwaauncwaa¹³ Dios jilee²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in jo tyéi¹ 'e 'iin²¹²in 'ido. Amén.

**Jí² gasii¹ in San Pablo t^hí²í
tsá² 'in néei¹ Filipos**

Poo² taain²¹² 'nũñí³ joon sii¹ in jí² tya¹ 'in jai² líi² Cristo néei¹ fuu²¹ Filipos

1 Poo² coon¹³ Timoteo sii¹ in 'e jí² lo. Jna'oo'o líi²na'a tsá² jmoo¹o to² tyú² Jesu- cristo. Sii²na'a 'e jí² lo t^hí²í jilee²¹naa' in jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Filipos. Sii²moo¹o 'e jí² lo jon tya¹ 'in tyú² to² 'naa' coon¹³ tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyú² to² do. Tsá² tya¹ Dios 'naa' joon nisicaan²¹naa' coon¹³ Cristo Jesús. 2 Cwouncwaaí³ Dios 'naa' joon cwocwoo¹ Nũ¹'u' Dios Jmii²¹ coon¹³ Nã'añu¹'u' Jesucristo 'e seen²¹naa' tyú²-u.

Poo² faa^{21a} júu³ tyú² tya¹ 'in jai² líi² Nã'añu¹'u'

3 La coon²¹ naa¹³ mo t^hí¹³-tsii 'naa' cwo³oo 'maai¹³ Dios tyiia. 4 Mo fo³oo júu³ tyú² m³ii tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tyii' 'e jløø³moo. 5 Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'e ca jmi²¹² li ga'naai²¹² 'wii²¹² la joon jon ca li no nigajmoo²oo' to² caan²mo coon¹³ jna'a 'e cwoo²¹o júu³ tyú² tya¹ Dios. 6 Cwo³oo 'maai¹³ Dios joon ni³oo, jo cu²-tsii coon¹³ Dios 'in galáa² 'wii²¹² jmoo¹o coon²¹ to² tyú² jee²¹² 'naa', 'ii ijmaa¹gi la ngo¹ 'naai¹³ ca t² jmi²¹² mi cwéei¹ Nã'añu¹'u' Jesucristo. 7 Áa¹mo tyú² 'e 'i¹-tsii la no 'wii¹³ 'naa' tsu 'áa¹mo 'iin²¹²na 'naa' tsu 'wii¹³ niga¹'ii¹³mo' ca ni³mo fo'feei¹ tya¹ Dios. Joon xafiin¹³ 'úu³na 'nũñí³ joongi xafiin¹³ isiiin¹³na tyani tsaa²to² líi¹ un'øø¹moo¹ 'e júu³ tyú² tya¹ xiiala itiiin¹³ tsá². Siin³moo 'ñii'a 'e júu³ jai² 'e júu³ lo. 8 Ñi¹ Dios xiiala 'iin²¹²na jileei²¹ 'naa' la 'iin²¹²in Jesucristo 'naa'. 9-10 Mi fo³oo júu³ tyú² m³ii tyani Dios 'wii²¹² tyii' 'e ili¹'iin²¹²gii¹ Dios coon¹³ tsá². M³ii jon icwó² Dios 'e øøi²¹gi-oo' joon 'e lijmi¹gi-oo' 'e liñí²'ii' jmaai¹³ 'e tyú²gi. Tsu la joon jo 'leei²¹gii¹ tyani tsá². Joon jiiin¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² ñi²gii¹ mi cwéei¹ Cristo Jesús. 11 Joongi m³ii'gii¹ 'e coon¹³ 'ii²¹ tya¹ Jesucristo ijmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² joon coon¹³ 'e tyú² jmoo²oo' iun'goo¹ tsá² Dios Jmii²¹ joon ifaa^{21a} júu³ tyú² tya¹ Dios Jmii²¹.

Juncwii²¹ tyiia 'e tya¹ Jesucristo jon

12 Tsarú¹'u', 'iin²¹²na 'e liñí²'ii' 'e jilaa²¹ 'e ningii³na gauncoon¹³on tyiia joongi gaun- coon¹³on tya¹ 'in catyaaí² 'e cwoo²¹o 'e júu³ tyú² tya¹ xiiala itiiin¹³ tsá². 13 La joon ce jileei²¹ 'lãa² 'in néei¹ inũu tya¹ røøi¹³ joon jileei²¹ 'in catyaaí² ñi¹o 'e siin¹³na 'nũñí³ 'wiin¹³ 'iin²¹²na júu³ tya¹ Cristo. 14 Joon mo galiñi³ tsaru¹'u' 'e 'yúu³na 'nũñí³ xiia²¹ jo jilee²¹mo gatyaaí¹-tsi cwo² júu³ tyú² tya¹

Dios jo 'ee 'goo²¹o, jo 'ee-gi cu²-tsi coon¹³ Nã'añu¹'u'.

15 'E ja²mo, seen²¹mo 'in líi¹³ 'in cwó¹ júu³ tya¹ Cristo tsiwúu¹, 'noo¹o m^hii¹³ pe 'in líi¹³gi cwoo¹o júu³ tyú² 'e jløø³mo. 16-17 'In tsá² do cwoo¹o júu³ tyú² tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna. Ñi¹o 'ido 'e Dios gasii¹in jna lo 'e un'øø¹moo¹ 'e júu³ lo. 'In catyaaí²gi do cwoo¹o júu³ tyú² tya¹ Cristo la øøi²¹-tsi yaaí 'ya to² jmoo¹o móo³gii wúu¹ tsi 'nũñí³. Jon' jai² to² ngii¹. 18 Jo ñi³ii 'ee 'e lí² do, jna-a, jløø³moo ngóo¹ 'naai¹³ cwoo¹o júu³ tyú² tya¹ Cristo. Jløø³moo mo cwoo¹ tsá² júu³ tya¹ Cristo 'wii¹³ 'iin²¹²mo Nã'añu¹'u'. Jløø³moo jon mo cwoo¹ tsá² júu³ tya¹ Cristo xafiin¹³ jon' jo² 'iin²¹²in Cristo tsu coon¹³ la joon inúu²u tsá² júu³ tya¹ Cristo.

Joon ilijløø³moo 19 tsu ñi³oo 'e coon¹³ júu³ tyú² tyii' joongi coon¹³ 'e uncoon¹³ icwó² 'in Espíritu Tyú² tya¹ Dios jna ilaa²¹mo. 20-21 Jiiin¹³ 'e 'iin²¹²na ijaan¹gii jo cwoli¹'i líi²na, joon lí²-i fo³oo jo 'e cu²gi-tsii jiiin¹³ la nifo³oo la joon ifo³oo tún¹. Iin²¹²na un'góo³oo Jesucristo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo³oo. Jo 'e lí² xafiin¹³ wa'a jin³iiin si najúun³na 'ee. Tsu wana táan³na jiiin²¹in la jiiin²¹ Cristo si ni¹líi³na 'ee 'e nisáa¹mo joon tyiia. 22 Pe wana táa¹mogii juncwii²¹ jmáa³gii to² la ngóo¹ 'naai¹³ 'e cwóo³oo júu³ tyú² tya¹ Dios. Jo ñi³ii 'ee ijmaa³aa, 23 áai¹ tyáan² to² tyiia la ji tún² 'ii¹³. Coon²¹ líi²na 'e jmee²¹gi tyiia 'e júun³na joon nii¹³na nini²¹²ii coon¹³ Nã'añu¹'u'. 24 Pe coon²¹ 'elo jmee²¹gi tyii' 'e taan²¹² mogii juncwii²¹ lo. 25 Niliñi³mo-tsii itaan²¹² mogii juncwii²¹ coon¹³ 'naa' 'e uncoon¹³oon 'naa' 'e liñí²'gii' 'e taan²¹²naa' 'e jløø³moo' coon¹³ júu³ tyú² tya¹ Cristo. 26 Tsu icwaa¹³moo jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ingi²'ii' jløø³moo' coon¹³ Cristo joon unfeei¹'gii' Cristo.

27 Cwoo¹³-oo' 'e ngi²'ii' jiiin¹³ la t^hí² ngi² tsá² 'in jai² líi² Cristo tsu la joon xafiin¹³ yajøø³na 'naa' si wiin² taan²¹²na 'e inúu³oo xi- iala ngóo¹ 'naai¹³ seen²¹naa' tá² taain²¹²-oo'. Caan²mo ngi²'ii' cwoo¹oo' júu³ tya¹ 'e tiin¹³ tsá². 28 Joon jo fo³'naa' wana 'in 'iin²¹²in toon²¹ fo²-oo' 'in 'eei¹ 'naa'. Tsu coon¹³ la joon iliñi¹ 'in 'eei¹ 'naa' 'e tsalín¹ li 'ii²¹ pe 'naa'gii' cwoliin²naa' fu ñufú². Joon Dios gajmaa^{1a} jilaa²¹ 'elo. 29 Joon jon' wa'a jiiin¹³ 'e jo² líi²naa' Jesucristo pe Dios cwo¹o 'naa' 'e wúu¹ móo²oo' 'wii²¹² tya¹ Jesucristo. 30 Móo¹³-oo' ngii²¹'i' jmoo²¹o caan²mo. Ñi²oo' jilaa²¹ wúu¹ nimoo²¹²oo. Joon la no núu²oo' 'e wúu¹ móo³oo. Joon 'naa' itsangi²naa' la joon.

2

Xiiala líi¹ Jesucristo mo jó¹ juncwii²¹ joongi jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya¹

1 In caán²na' tsu 'wii'¹³ ja²mo líi²na' Jesucristo joon tsu 'wii'¹³ iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' cwóo¹³o' pi² yiaa', joongi cwóo¹³o' fo'fee¹ ru'^{1u}. Nigajmoo²¹o' to² caain²¹ coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyá² tya' Dios. Ningalii²¹i' e fúu² líi²na'. 2 'Wii'¹³ joon 'naa' jímoo²oo' e jløø¹³moo' e naseen²¹moo' e tyá². In caan²moo' tsu 'wii'¹³ iin²¹²moo' ruu'²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jløø¹³moo wana' e seen²¹naa' e coon²¹ e 'i'¹-oo'. 3 Jo jmaa²aa' wa 'iin²¹²naa' e saai² tyi' jon'gi e jmaa²aa' jloo³. Jméé¹³naa' yaanaa' tsá² coon²¹ tún². Tyiin²gi' e 'i'-oo' cwáain¹ tya' 'in catyaa² do lagi yaanaa'. 4 Jo jmaa²aa' wa'a jiin¹³ e tyá² tyi' yaanaa', 'ná²-a jmaa²aa' e tyá² tyi' ce jilee²¹mo.

5 Tyiin²mo' e 'i'¹-oo' la li' e ga'i¹-tsi Cristo Jesús. 6 Tsu xafin¹³ Dios 'ii' jo fúu² galíi² 'ná'a. Jo gajmaa¹a jiin¹³ e tíi² jmáa¹a tsu 'wii'¹³ Dios 'ii'. 7 Joon gatya¹a caa¹mo jilaa²¹ 'ii'²¹ 'ya'² tya'a, joon ga'i¹i' lawa jaain²¹ tsá² ti' tsá². Joon gaunjii²¹ tsá² seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. 8 Joon líi¹i' jaain²¹ tsañuu¹ joon ga'i¹i²¹mo' jo 'ee fa'i²¹ líi² e ijúuin² tsaa¹ crúu¹³. 9 'Wii'¹³ joon gacwo²o Dios Jmii²¹ 'ii' to² fee¹gi' la jee²¹² jilee²¹. Joon gacwo²o 'ii' e sii²¹ Cristo Jesús. Joon e sii²¹ do 'e joon' e tyiin²gi' la jee²¹² jilaa²¹. 10 Tsu jiin¹³ coon²¹ moojni² tsá² jo sá² wa'a jo juu¹³ tyani¹i' mo núu²uu' e sii²¹ 'in no Cristo Jesús, xafin¹³ 'in taain²¹² núu² si' 'in taain²¹² juncwii²¹ lo 'ee, si' 'in najóin¹ 'ee. 11 Joon coon¹³ la joon ijmá¹ jilee²¹ tsá² júu³ e Jesucristo líi¹i' Ná'ñu^{1u}. Coon¹³ e la joon iuntyú¹mo Dios Jmii²¹.

'In jai² líi² Jesucristo 'ná² uncoon¹³ 'in catyaa² ilicwii¹mo jon Jesús

12 Tsu 'wii'¹³ joon, tsaru^{1u}, 'in 'iin²¹²na, galinuu¹³oo' júu³ tya' Dios mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa'. Jmaa²gii' núu¹³uu¹ na ngóo¹ 'naa'¹³ xafin¹³ jo ngi³ii' jee²¹² 'naa'. Cwoo¹³-oo' untiin¹³naa' jilaa²¹ júu³ e 'iin²¹² Dios lí² jee²¹² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ ce tún². Jmaa²aa' cu²-oo' yaanaa'. 13 Tsu cwo²o Dios 'naa' e 'iin²¹²naa' jmaa²aa' joongi uncoon¹³o 'naa' ilf²ii' jmaa²aa' jiin¹³ la lí² e 'iin²¹² Dios.

14 Jmaa²aa' jilaa²¹ e 'ná² jmaa²aa' e tya³-oo' jon'gi wa'a e jo cwoo¹oo' júu³ ruu²¹naa'. 15 Coon¹³ la joon jo lí² cwo² tsá² 'naa' tsaa, jogi lí² wa'a jin² tsá² e jo untiin¹³naa' e jo²o líi²naa'. Li' la cii¹³i' e lí² nogi ilin¹naa' jóon¹ Dios Jmii²¹. Jo 'in 'leei²¹naa' xafin¹³ taan²¹naa' jee²¹² tsá² líi³ e tsá² 'in jo tsáa¹ ngi¹. Ijná² joo²¹ 'naa' jee²¹² 'ii' lawa jaain²¹ núu¹ 'ii'²¹ juncwii²¹ mo nuu²¹. 16 Ngí²ii' la ngóo¹ 'naa'¹³ cwoo¹oo' tsá² júu³ tyá² tya' Dios tsu joon cwoo¹o Dios juncwii²¹ tya' tsá² coon¹³ e júu³ no. Tsu la joon mi jó² Jesucristo joon jløø¹³moo

coon¹³ 'naa'. Jløø¹³moo tsu níi³oo' e jo ti² gagoo²¹²oo jee²¹² 'naa' jon'gi jo ti² to² gajmaa³aa jee²¹² 'naa'. 17 Joon xafin¹³ 'ná² júun¹na' e uncoon¹³oo 'naa' ijmáa³gii' jiin¹³ la to² tyu² Dios. Joon ilijløø¹³moo coon¹³ 'naa'. 18 Joon la joon 'iin²¹²na' e jløø¹³moo' coon¹³ jna.

Xiiala líi¹ Timoteo coon¹³ Epafrodito

19 'I'-tsii' wa'a icwó² Ná'ñu^{1u} Jesucristo isii²na Timoteo e jajóø² 'naa'. Tsu joon ilijløø¹³moo mi lin¹i'ii xiiala seen²¹naa'. 20 Jiin¹³ 'ii'-o 'i'-tsi la li' e 'i'-tsii cwáain¹ tyii'. Joon e la ja²'mo cu²-tsii'xiiala seen²¹naa' coon¹³ e tyá² tyii'. 21 Jilee²¹ catyaa² 'noo'²¹on jiin¹³ e tyá² tya'a yaamo, líi² e jo 'ee cwáain¹ tya'o e júu³ tya' Jesucristo. 22 Pe níi³oo xiiala líi¹i' Timoteo, tsá² tyá²-tsi 'ii'. Áa¹mo nigaucoon¹³ jna cwóo¹³o' júu³ tyá². Lawa'a yuu²¹ tyiia-oo 'ii'. 23 Joon 'i'-tsii isii³na Timoteo jajóø² 'naa' mi líi¹i'ii xiiala ngóo¹ seenna. 24 Líi²na' e Ná'ñu^{1u} icwó² wa'a yajóø²na 'naa' la jmoono.

25 Pe la joon jon líi²na 'ná² síi²na jon 'in tsaru^{1u} Epafrodito 'in gasiin¹ 'naa' iuncoon¹³ jna jilaa²¹ jmaa¹ to² tyiia. Nigajmoo²¹o to² caain²¹ coon¹³on coon¹³ jilaa²¹ fa'i³ e seen²na'a. 26 Áa¹mo gali'iin²¹²in jajóø¹ 'naa' tsu cu²-tsi tyii' tsu ní¹o e ní²ii' júu³ e tsaa¹³o. 27 'E ja²mo galitsaa¹³a Epafrodito do, la mo júun¹mo pe Dios galifee¹-tsi 'wii'²¹² tya'a. Joon jon'gi wa'a jiin¹³ tya' 'ii' pe cagi 'wii'²¹² tyiia e jo galifee¹gi' fa'i³-tsii' e seen²na. 28 Tsu 'wii'¹³ joon isii³na Epafrodito tsu joon lí² jløø¹³moo' mi máa¹naa' 'ii' tún¹. Coon¹³ la joon jo cu²-gi-tsii tyii' mi líi¹i'ii e taain²¹ jee²¹² 'naa'. 29 Mi tyí¹a no 'ii'¹³naa' 'ii' e jløø¹³naa' lawa jaain²¹ ruu²¹moo' 'in jai² líi² Ná'ñu^{1u} Jesucristo. Joon cwoli'iin²¹²naa' jilee²¹ catyaa² 'in líi¹ la líi¹ 'ino. 30 Coon²¹ xuu jo gajúun¹ 'in 'wii'¹³ jmoo¹o la to² tyu² Jesucristo. Ga'ii²¹ fu¹ ngóo¹ li' ii²¹ fo² 'ái' tya'a e jmáa¹a to² tyani³ii' e jo lí² jmáa² 'naa' yaanaa'.

3

'In la jai² jóon¹ Dios 'in un'goo²¹o Dios Jmii²¹

1 Tsaru^{1u}, cwoli²du' doñi¹ee lí² jløø¹³naa' jmaa²aa' tsu tsá² tya' Ná'ñu^{1u} 'naa'. Tya jna-a jo 'ee untyii² wa'a fo³oo tún¹ la lí² e nifo³oo ni jí² e nisi²na tsu 'áa¹mo tyiin² tyii'. 2 Unøø¹ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'in tsá² jmoo¹o e gó², 'in jmoo¹o lí² sii²¹ circuncisión tya' tsá². Jna-a unsii²¹ 'in tsá² do "tsi²¹". 3 'In tsá² do jin²'in e coon¹³ e lí² jmoo¹o no e lí¹na' jóon¹ Dios. Pe jo jo² la jin²'in. 'Elo-o e júu³ jo². 'In tsá² 'in un'goo²¹ Dios coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyá²

tya' Dios líi¹ jóon¹ Dios. Jna'o' 'in la jai² jóon¹ Dios Jmii²¹. Saan²¹an' 'e jløø³mo' tsu Cristo Jesús galáa²mo jna' joon cu²-u-tsi' coon¹³ 'e li² ngüi⁴ jma²i tsá². 4 Wa li² 'i¹-tsi tsá² 'e jóon¹ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ cwáain¹³ tya' 'e li² jmoon¹o tsá² 'e joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in li²gi la li³ii jna tsu tsai' tsá² Israel jna. 5 Mo gatí² jná² jmi²¹² 'e ngaa¹³ii joon gali¹na 'e li² circuncisión do. Coonti líi¹na jún² tsá² Israel tsu 'líi²¹² tsau¹áai¹ tyiia sii²¹ Benjamín joon jileei¹³ tsacøø¹³ tyiia 'in ngaa¹³i Israel 'i. Gaøøi²¹-tsii ley tya' Moisés la 'øøi²¹-tsi tsá² tya' fariseos. 6 Gajmáa³aa ce caain²¹-tsii 'e ley do. Joon gasaan²¹mo 'in jai² líi² Cristo taa²¹na 'ii nuñi³. Gajmáa³aa la to² tyu² ley tya' Moisés ce jiin¹³ jaain²¹ jo li² jmá¹ tsaa² tyiia. 7 Jilaa²¹ 'elo ca la jeei¹ áa²mo tyiin² tyiia pe la no 'jo ee tyiin²gi coonti tyiia 'wii¹³ tya' Jesucristo. 8 Pe jilaa²¹ 'e la mo i'óo³oo do gatá³u li' caa²¹mo tsu 'i¹-tsii 'jo ee tyiin² jiin¹³ xu mo gaunci¹ la tyiin² mo galicwii¹in tsá² Jesucristo lawa'a Ña'ñu¹u'. Joon 'wii¹³ Jesucristo ga'ín²moo jilaa²¹ 'elo joon jmoon³-oo cwáain¹³ lawa tyi-i tsu 'iin²¹²na 'ii¹³na jilaa²¹a 'e cwo² Cristo jna. 9 Joon 'iin²¹²na 'e tye¹ Dios jna 'e licaa²¹na coon¹³ Cristo jon wa' 'wii¹³ jmóo³oo 'e tyu² jiin¹³ la to² tyu² ley do pe tsu 'wii¹³ Dios gauntyú¹mo jna 'wii¹³ ja²mo líi²na Jesucristo. Tsu tyú¹mo tsá² tyani Dios jiin¹³ wii¹³ ja²mo líi² Cristo. 10 Cristo gajii¹in jee²¹² 'líi²¹² 'ii²¹ tyu' Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. Joon 'iin²¹²na 'e cwo²'o Dios Jmii²¹ jna jon 'e taan²¹²na juncwii²¹ coon¹³ 'ii²¹ do 'e gajmaa¹a jii¹in Cristo. 'Iin²¹²na móo³oo wúu¹ la gani²¹ 'ido wúu¹. 'Iin²¹²na 'e taan²¹²na juncwii²¹ 'e 'i-tsi la li 'e ga'i¹-tsi Jesucristo la mo gajúuin¹ cwáain¹³ tya' tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹. 11 'Iin²¹²na jmáa³aa jilaa²¹ 'elo wa'a li¹ii jon jin¹iiin jee²¹² 'líi²¹² la gajii²¹ 'ii-o.

Áa¹mo cwo²-tsi Poo² untiin¹³in jiin¹³ la to² tyu² Dios

12 Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e nigauntiin¹³mo Dios jmeei¹ jna jiin¹³ la 'iin²¹²in, jon'gi 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e seen²na jiin¹³ la 'e fo³oo nota. Pe jmáa³gi la ngóo¹ 'naai¹³ 'e ilín²na la joon. Tsu 'wii¹³ joon Jesucristo gatø²ø jna ilín²na tsá² tya'a nifu. 13 Tsaru¹u', jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a nigauntiin¹³na jilaa²¹, pe la no ngóo¹ 'no² jmóo³oo 'e 'ín²mo-tsii jilaa²¹ 'e nijmáa³aa la jeei¹ joon cwo³oo pi³ 'ñii¹a 'e untiin¹³na jilaa²¹ 'e 'ná² jmáa³aa nifu. 14 Iin²¹²na untiin¹³na joon coon¹³ la joon untiin¹³mo Dios Jmii²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in cwáain¹³ tyiia 'wii¹³ Jesucristo. Joon 'iin²¹²in Cristo cwo²o jna 'e nii¹³na nini²¹²ii coon¹³on ñu¹fú².

15 Joon tya' jileei²¹ tsá² 'in la jai² líi² júu³ tya' Dios joon jmoon¹-o tyiin² 'áa²mo 'e 'i¹-tsi

la no. Joon wana 'i¹-oo' 'e xiia²¹ joon Dios ijmaa¹a 'øøi²¹-oo' 'elo. 16 Pe 'elo 'áa²mo tyiin² jmoo²¹o'. 'Ná²-a 'i¹-tsi', la joon jon 'ná²-a ngüi²¹' tyani tsá² jiin¹³ la niga'øøi²¹-tsi' júu³ tya' Dios.

17 Tsaru¹u', jmáa²aa' la jmóo³oo, joon tyáan²aan' cwáain¹³ 'in jmoon¹o la jmoo²¹o'o. 18 Nifuu²¹²oo 'naa' láai² naa¹³ joongi ifo³oo tún² ca 'e la xuui²¹²-tsii 'e fúu¹mo 'in jin² 'e jo²o líi² júu³ tya' Jesucristo pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o la mo 'ee²¹mo júu³ tyú² do 'e jin²in 'e nijuun¹mo Jesucristo tsaa² crúu¹³ 'wii²¹² tyi'. 19 Joon li tséi¹ i'ín²mo 'in líi¹ la joon. Un'goo¹-o 'ido wa'a lisá² jiin¹³ 'e la 'iin²¹²mo 'e 'i¹³ lawa'a 'e un'goo²¹o Dios. Tsu joon 'e jløø¹³mo 'e 'i¹³ lawa' 'e fa'ii²¹ líi². Canii² 'e 'i-tsi jiin¹³ 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹. 20 Pe 'in 'i¹mo jna 'ñu¹fú² joon sjáan³o' 'e ñu¹fú² ijó² 'in jmá¹ tiin¹³ jna' 'in sii²¹o Ña'ñu¹u' Jesucristo. 21 Coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e 'oo²o iunsii²mo cuerpos tyi' ijmaa¹a lawa cuerpo tya'o 'e 'ya²gi 'áa¹mo. Coon¹³ 'ii²¹ joon tyu²o to² jilaa²¹ 'e sá² jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in.

4

Jløø³naa' jmáa²aa' tyani Ña'ñu¹u'

1 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, tá² siin²naa' yaanaa' tyani Ña'ñu¹u'. 'Áa¹mo 'iin²¹²na 'naa' joon 'áa¹mo 'iin²¹²na jøø²na 'naa'. 'Naa'oo' jmóo²oo' jløø¹³na. Joon 'naa' ilín²naa' lawa corona tyiia mi cwéei¹ Ña'ñu¹u'.

2 Mí³ii tyani Evodia, la joon jon tyani Síntique wa'a cwo¹³mo røø² lawa ruu²¹mo 'in jai² líi² Ña'ñu¹u'. 3 Joon 'ñu, tsaru¹u' 'in nijmáa³aa to² caain²¹ coon¹³ jilaa lawa cajmuui¹ joo²¹ 'iin¹ 'in 'ñúu¹³, mí³ii tyani'ii uncoon¹³on 'in tsami² ru¹u' do. 'Ii gauncoon¹³o jna cwo²¹o'o júu³ tyú² tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Coon¹³ caan²¹mo gacwo²¹o'o 'e júu³ tyú² do coon¹³ Clemente coon¹³ 'in catyaa¹ do. Joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a xiiala sii²¹ jileei²¹ 'ii.

4 Jmaa²aa' jløø¹³naa' tyani Ña'ñu¹u' coon²¹ tøø²mo. Fo³oo tún², jløø¹³naa' jmáa²aa'. 5 Cwo¹³lcwii¹mo tsá² 'naa' 'e 'wo²-oo'. Ti li cwéei¹mo Ña'ñu¹u'.

6 Jo jmaa²aa' cu²-oo' ce jiin¹³ xu, li' cü¹³i jmaa²aa', mí²ii tyani Dios Jmii²¹ tya' jilaa²¹. Fáa¹³aa' júu³ tyú², cwóo²oo' 'maai¹³ Dios jon. 7 Tsu joon icwo²o Dios 'naa' 'e seen²naa' tyú² la li 'e seen²¹ 'ña'a. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² wa ili² 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e tyú² seen²¹ Dios, tsu 'e tyú² do 'e fee¹gi 'e jo 'in cwéei¹ 'øøi²¹-tsi. Tsu 'e tyú² do iun'øøi¹ almas tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo' tsu 'wii¹³ jai² líi²naa' Cristo Jesús.

I²-oo' jmai² 'e tyú²

⁸Coon²¹gi iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', 'í²-oo' jilaa²¹ 'e jai², joongi jilaa²¹ 'e tyá², coon¹³ jilaa²¹ 'e róø². Jo 'i¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e un'leei² tsá² yaai. 'í²-oo' jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ ifaa²¹ tsá² 'e tyá². 'í²-oo' jii¹³ 'e tyá²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e cwóo²oo' 'maai¹³ Dios.

⁹Untii²naa' yaanaa' jilaa' ga'e³ee 'naa' joon jmaa²aa'. Jmaa²aa' jilaa²¹ jii¹³ la ganáa²uu' 'e nifo³oo coon¹³ jilaa²¹ 'e gañi²ii' jmóo³oo. La joon 'in Dios 'in cwo² 'naa' 'e tyá² seen²naa' ingí¹ caain²¹ coon¹³ 'naa'.

'E gacwo¹ 'in seein²¹ fuu²¹ Filipos gaun-coon¹³on Poo²

¹⁰Jløø¹³na 'áa¹mo tyani Ña'ñu¹u' mo galiñii² 'e gati²-oo' jna tún¹. Jo 'iin²¹²na fo³oo 'e ga'in¹-oo' jna pe jo mo gauntyi² fu wa'a 'e uncoon¹³ 'naa' jna. ¹¹Jo fuu²¹²uu 'naa' wa' mo 'in tyéen¹³na jmi²¹². Tsu niliti²¹moo xiiala itaan²¹na juncwii²¹ jløø¹³moo coon¹³ 'e xü 'e 'óo³oo. ¹²Niñi³oo xiiala li mo tañii² tsá² la joon jon ñi³oo wa'a mo 'óo³oo sáai²xü. Niliti²¹na xiiala taan²¹na 'e 'yaai²¹-tsii 'e róø² tu³uu si 'e un'áa³na 'ee. Jløø¹³moo coon²¹ tøø²mo wa'a mo 'óo³xü la joon jon wa'a mo jo 'ee sá² tyiia. ¹³Lí²-i jmáa³aa doñi²ee tsu Jesucristo cwo²o jna wa² pi² tyiia. ¹⁴Pe 'naa' 'e tyá² gajmáa²aa' tyiia mo gauncoon¹³oon' jna coon¹³ fa'í² 'e seen²na.

¹⁵Joon ñi²oo' 'e jii¹³ 'naa' tsá² seein²¹ fuu²¹ Filipos gauncoon¹³oon' jna mo gajú³uu Macedonia nifu, nicwó³oo júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá². Jii¹³ 'naa'oo' jee²¹² jileei²¹ 'in nijai² líi² Jesucristo gacwóo²oo' jna 'e jmaai¹ to² tyiia tsu 'wii¹³ nicwó³oo júu³ tyá² jee²¹² 'naa' 'e ni'ii¹³naa'. ¹⁶Tsu la 'ii²¹² 'e taan²¹na fuu²¹ Tesalónica gauncoon¹³oon' jna cafu líi¹gi tya' jilaa²¹ 'e tyé¹³na. ¹⁷Jon' wa'a 'i¹-tsii jii¹³ 'e 'ii¹³na, pe jii¹³ 'e 'iin²¹²na 'e li'óo²oo' líi¹gi cwáain¹ tyii' tyani Dios Jmii²¹. ¹⁸Ni'ii¹³moo jilaa²¹ ca gasaai²gi. Coon¹³ 'e gasii¹naa' coon¹³ Epafrodito 'óo³oo 'láai²gi. 'E gasii¹naa' do tyiia lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tyani Dios, lawa sán² jmafuu²¹ 'áai¹. Joon 'yaai²¹-tsi Dios 'wii¹³ 'e gauncoon¹³oon' jna. ¹⁹La joon jon Dios tyiia-oo icwo²o 'naa' jilaa²¹ 'e 'náa²aa'. Icwo²-o 'naa' 'e 'náa²aa' 'wii¹³ Jesucristo tsu 'áa¹mo sá² tya'a fu ñu'fú² li 'ya²gi 'áai¹. ²⁰¡Cwoun'goo²¹o jileei²¹ tsá² seein²¹ juncwii²¹ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo! Amén.

Júu³ li gatséi¹

²¹'Aa²¹²mo tsá² fu²¹u 'e fo³na coon¹³ la sii²¹ Jesucristo jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹. Jileei²¹ tsaru¹u' 'in taain²¹² coon¹³ jna lo sii¹mo jon 'aa²¹²moo'. ²²La joon jon sii¹mo 'aa²¹²moo' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios

Jmii²¹ 'in jmo¹o to² inuu tya' tsaa²to² nifu tyiin¹ Roma.

²³Cwouncwaa¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo t^hí² tsá² 'in néei¹ Colosas

*Sii¹ in Poo² 'e jí² lo tya' tsá² jai² líi² Cristo
'in néei¹ Colosas*

¹⁻² Jna-a, Poo², 'in s^hí³na 'e jí² lo tyii¹ 'in jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Colosas. Joon líi¹na apóstol tya' Jesucristo to² tyu² Dios Jmii²¹. Sii²¹na'a 'e jí² lo coon¹³ tsaru¹u' Timoteo tyi'naa 'in tsaru¹u' 'in jai² líi² Jesucristo. Cwotaan²¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'naa' cwa³ joongi cwocwo¹ 'naa' 'e seen²¹naa' 'e tyú².

*Faa²¹ Poo² júu³ tyú² 'wii²¹² tya' 'in jai²
líi² Jesucristo*

³ Coon²¹ t^ho²mo cwo²¹o'o 'maai¹³ Dios Jmii²¹, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, la coon²¹ naa¹³ mo faa²¹a'a júu³ tyú² 'wii²¹² tyii¹. ⁴ Niliné³e 'e júu³ 'e ja²mo líi²naa' Cristo Jesús, joongi xiiala 'iin²¹²mo' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹. ⁵ 'iin²¹²mo' 'ii tsu 'wii' injaan²oo' icwo² Dios 'naa' i'ii²¹ 'ido 'naa' fu ña'ñu² iní²ii' coon¹³ Jesús jl^ho³naa'. Ca la mo 'láa² 'wii²¹² ganá²uun' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² ga¹i¹-oo' la joon. ⁶ Joon 'e júu³ lo 'e cwo¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹. Joon 'ii²¹ mo tsá² 'e júu³ do la ga'ii¹³naa' la mo ganá²uun' joon ja²mo galii²naa' 'e jo¹o 'e 'iin²¹² Dios tsá². ⁷ La li 'e galitii²¹naa' 'e ga'e¹ ru¹u' Epafras, 'in 'iin²¹²na', 'in gajmaa¹a to² coon¹³ jna'. Joon 'ii jaain²¹ 'in jmo¹o to² tyu² Cristo 'in cwo² 'naa' júu³ tyú² joongi jo cuu¹³-oo' coon¹³on. ⁸ Joongi 'ii gajma²a jna'a júu³ xiiala seen²¹naa' joongi xiiala 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espiritu Tyú² tya' Dios.

⁹ Tsa 'wii¹³ joon 'e jmu²¹² mo galiné³e 'e xiiala jai² líi²naa' jo mo gatuu²¹u' 'e faa³a'a júu³ tyú² 'e mii²¹i' tyani Dios Jmii²¹ 'e cwocwo²o 'naa' 'e líi²ii' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'e jmaa²aa', joongi coon¹³ tya' Espiritu Tyú² tya'a 'e 'o^hii²¹-oo', ilii²ii' 'e tyú², jogi jmaa²aa' sóoin² jon'gi wa' jo untiin¹³naa'. ¹⁰ Joongi mii²¹i' 'e jmaa²aa' 'e tyú²-u jii¹³ la tii² la jmo¹o 'in jai² líi² Ña'ñu¹u' Jesucristo, jmaa²aa'gi' coon²¹ t^ho² jii¹³ la 'yaa¹-tsi, joon ilicwii²naa' 'áai¹gi Dios Jmii²¹. ¹¹ Mii²¹i' 'wii²¹² tyii¹ 'e cwojmaa¹a Dios Jmii²¹ 'e tá²gi taain²¹²-oo' coon¹³ 'ii²¹ tya'a 'e 'ya²gi, 'e coon¹³ la joon 'e taa²¹-oo' jmaa²aa' coon¹³ ce tún², joon 'e jl^ho³mo'. ¹² Cwo²oo' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' 'in nityá² tyú² tyi' i'ii¹³na' jilaa²¹ icwo² Dios jileei²¹ 'ii inje²¹ tyani Dios. ¹³ Joon Dios Jmii²¹ lawa'a ga'wooi¹ jna' 'e juncwii²¹ do li 'ii² nuu²¹ joon gat^ho³ jna' li jná² joo²¹ li tyu²u Jón¹, 'in 'iin²¹²in do to². ¹⁴ In Jón¹on do gajmaa¹a tiin¹³ jna',

gajúun¹in 'wii²¹² tyi' joon ga'ín² tsaa² 'wii²¹² tyi'.

*Seen²¹na' 'e tyú²-u coon¹³ Dios Jmii²¹ tsu
'wii¹³ gajúun²mo Jesucristo 'wii²¹² tyi'*

¹⁵ Jii¹³ jaain²¹ tsá² jo li² ni²in Dios Jmii²¹. Pe mo gacwéei² Jón¹on líi¹i tsá²-a joon ganii²¹mo tsá² 'ii. Joon 'ii-o 'in nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in seen²¹. ¹⁶ 'Wii¹³ 'ii-o gajmaa¹a Dios Jmii²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² yu' juncwii²¹. Joon gajmaa¹o jilaa²¹ 'e jo jnéei² la joon jon 'e jnéei². Jilee²¹mo ga'ii²¹ to² 'e tyu² 'ii xafii¹³ 'in tsaa²to² nifu si 'in t^hi² tún² 'ee si 'in t^hi² ni¹ 'ee. Tsa jilaa²¹ 'e galí² 'wii¹³ 'ii-o joongi 'e tya' 'ii-o. ¹⁷ Seen²¹mo Jesucristo ca la jee¹gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e sá². Joon 'wii¹³ 'ii²¹ tya' 'ii-o jo xeei². ¹⁸ Joongi Cristo líi¹i mootyi² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. La to² tyu² mootyi² tsá², tyu²o to² la t^ho² cuerpo tya' tsá², la joon jmo¹o Jesucristo. Joon 'ii-o cwo¹o juncwii²¹ tya' la jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 'ii-o 'in tyiin²gi nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in nigajii¹ jee²¹² líi²¹² 'e jo júuin² tún¹ tsa 'wii¹³ la joon 'ii-o nifu la jee²¹² jilaa²¹. ¹⁹ Tsa Dios Jmii²¹ nigali¹in²¹²in wa'a líi¹i Cristo ce t^hi² la líi¹i 'ii ña'a. ²⁰ Joon ga'í¹-tsi jon Dios Jmii²¹ 'e 'wii¹³ tya' Jesucristo 'e seen²¹ tsá² tyú² coon¹³on. Dios ga'ín² tsaa² tya' jileei²¹ 'wii¹³ jmi¹ 'o^hi² Jesucristo 'e gatuun²¹ mo júun¹in tsaa¹ crúu¹³. 'Wii¹³ coon¹³ 'e joon gajmaa¹a Dios 'e sii¹i r^ho² coon¹³on jileei²¹ 'in taain²¹² ña'fu² coon¹³ 'in taain²¹² juncwii²¹.

²¹ Joon 'naa' la mo jée¹ jo seen²¹naa' tyú² coon¹³ Dios. 'Ee¹mo' Dios 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmo²oo'. Pe la no Dios gajmaa¹a 'e seen²¹naa' r^ho² coon¹³on. ²² 'Wii¹³ tya' 'e gajúun¹in cuerpo tya' Cristo. 'E galí² 'elo 'e lawa'a sá² coon²¹ 'e cwo²o Dios Jmii²¹. Ijaain²¹ Dios Jmii²¹ 'naa' tyani ña'a 'e líi¹naa' tsá² jon'gi unleei²¹gi' yaanaa', jon'gi 'e r^ho²gi' tsaa². ²³ Pe 'elo lano 'ná¹ ngi²ii' canii²mo jii¹³ 'e jai² líi²naa'. Lawa coon²¹ jmo³ 'mó² 'e yu' o² 'áai¹ 'e jo tsajan² jii¹³na la joon jon jo xee²-oo' jii¹³ 'e 'o^hi²¹-oo' tsa 'wii¹³ 'e júu³ tyú² 'e nanuu²u' itiin¹³naa'. Joon nigacwo¹ tsá² 'e júu³ lo la 'uu²¹mo ni cwo¹³ juncwii²¹. Joon jna-o, Poo², gauncoon¹³oo cwóo³oo 'e júu³ tyú² do.

Xiiala jmo¹o Poo² tya' 'in jai² líi²

²⁴ Jl^ho³mo coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e móo³oo 'wii²¹² tyii' tsa coon¹³ la joon coon¹³ cuerpo tyii¹ li¹ii untiin¹³na jilaa²¹ wúu¹ 'e 'ná¹ ni²gi Cristo cwaáin¹ tya' 'in jai² líi² 'ii. ²⁵ Joon Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo icwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² do tya' 'e tyú² tyii'. Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo júu³ tya'a 'e cwóo³oo jii¹³ la t^hi². ²⁶ Ijma³aa líi²ii' 'e júu³ 'e la mo tá² 'ín³ mo² líi¹-i 'áai¹. Ce jii¹³ ángeles jo ñii¹i

la joon jon tsá² jo ñii¹. Pe la nano Dios gacwoó¹ 'e licwii¹naa' jiiin¹³ 'in líi¹ tsá² tya'a. 27 Dios ga'í¹-tsi cwo²'o jileei²¹ 'in jai² líii² 'ii 'e licwii¹ 'e júu³ la mo tá² 'ín³ 'mo². Joon 'ya²gi 'áa¹ joongi 'áa¹mo tyiin² tyii¹ jileei²¹ 'in jon' seen¹² Israel. Joon 'e júu³ 'ooin² do 'e jin² 'e 'yúu¹ i tsi Cristo 'in tsá² 'in jai² líii² 'ii. Joon 'wii¹³ 'ii do 'øøi²¹-'oo' i'ii¹³naa' li 'ya²gi icwo²'o 'naa'.

28 Cwoó²¹'o júu³ tyá² tya' Cristo. Joon cwoó²¹'o tsá² cwáain¹ jilee¹²¹mo. Joon 'ee¹'e jilee¹²¹mo tsá² joon cwo²øøi¹²¹-tsi tyá²-ü. Tsu joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii isaain²¹-tsi tyá²-ü jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tya'a. 29 'Wii¹³ joon jmóo³oo to² 'ii²¹ la joon jon jmóo³-oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii jiiin¹³ wa² pi² icwo²² Jesucristo jna.

2

1 Tsu 'iin²¹²na 'e líii²¹ii¹ 'e jmóo³oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii 'wii¹³ tyii¹ joongi 'wii¹³ 'in tsá² néei¹ Laodicea joongi 'wii¹³ jileei²¹ 'in jo mo níi² jna 'ñii¹a. 2 La joon 'iin²¹²na 'e táain¹ tá²-tsi alma tya'a joon gauncaain²¹ tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in la jaain²¹ la jaain²¹. 'Iin²¹²na jon 'e 'øøi¹²¹gi-'oo' 'e coon¹³ la joon jo cu²-'oo' coonti. 'Iin²¹²na jon 'e cwii²¹moo' Cristo. Joon jo lí² cwii¹in tsá² 'ii wa'a jo cwoó¹ Dios. 3 Tsu Dios gacwoó¹o Cristo jilaa²¹ 'e 'øøi¹²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmi¹¹-tsi. 4 'E la fuu²¹²uu 'naa' 'e jo 'in icwotyiaian²¹ 'naa' tóo² coon¹³ júu³ tajuu²¹. 5 Xufiin¹³ jo siin¹³na 'ñii¹a coon¹³ 'naa' 'áa¹mo líi²na 'naa'. Joongi 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'naa' 'e uuntiin¹³moo' joon 'e teen¹naa' taa²¹ jiiin¹³ 'e jai² líi²naa' Cristo.

6 La ni¹ii¹³naa' Jesucristo la joon jon 'ná¹ taan²¹²naa' juncwii²¹ 'in caan¹²naa' coon¹³on. 7 'In caan²¹naa' coon¹³o lawa'a coon²¹ mó² jéei¹ jmóo³ 'áa¹¹ 'e sa² tá² 'e ilí¹ cwii²¹naa' Cristo 'áa¹gi la coon²¹ jmi¹²¹². Jo cwoxeei¹-'oo' jiiin¹³ 'e jai² líi²naa' jiiin¹³ la ga'e² tsá² 'naa'. Coon²¹ tøø²mo cwoó²oo' 'maai²¹ Dios Jmii²¹.

'E mii²² 'e juncwii²¹ tya' tsá² mo jai² líi²² Cristo

8 Tii¹moo', jo cwóoi¹ yaanaa' 'e caain¹ 'naa' wíin² 'in tsá² tajuu²¹ 'in tii²¹ júu³ 'e jóoin²-tsi tsá². Joongi jo cwo²'o 'ido júu³ ruu²¹i coon¹³ 'e júu³ 'e jo jai². 'In tsá² do jo cwoó¹o júu³ tya' Cristo. Cwoó¹-o jmai²¹ júu³ 'e la tii¹²¹ tya' tsá², jiiin¹³ la 'e 'øøi¹²¹-tsi yaamo.

9 Tsu lawa'a Dios Jmii²¹ 'ña'a líi¹i Jesucristo. 10 Joon 'naa' sirøø¹naa' coon¹³ Dios tsu 'wii¹³ 'in caan²¹naa' coon¹³ Cristo. Joon 'ii tyu² to² jileei²¹ 'in 'oo¹o to² juncwii²¹ coon²¹gi. 11 Joon 'naa' ga'ii¹³naa' 'e lí² sii²¹ circuncisión, 'e jmaa¹a tsá² júu³ 'e tsá² tya' Dios 'naa'. Pe 'e lí² ga'ii¹³naa' jon' gajmaa¹a tsá². 'E lí² 'e nilíi¹naa' 'e Cristo gacoon²¹-o

jilaa²¹ tsaa² tyii¹. 12 Mo gasaa²¹naa' jmi¹²¹ lawa'a 'e gajún¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-'oo' la gajúin¹ Jesucristo. Joon mo gajmaa¹a Dios Jmii²¹ 'ii²¹ 'e gajiiin¹in Jesucristo jee²¹² líi²¹² la joon jon 'naa' gacwo¹o Dios Jmii²¹ 'naa' juncwii²¹ tyii¹ 'e mdui² 'wii¹³ jo¹o gali²naa' Jesucristo. 13 'Naa' la mo jéei¹ lawa'a 'e 'líi²¹²moo' coon¹³ tsaa² tyii² 'e røø²¹naa', jo lí² líi²naa'. Pe la nano nicwo¹o Dios 'naa' juncwii²¹ tyii¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. Ga'íin²mo 'ido jilaa²¹ tsaa² tyii¹. 14 Ga'íin² tsaa² tyi¹ 'e røø²¹na' tyaníi¹. Coon¹³ 'e tsaa² tyii² do 'e la mo tsaa²¹a li 'líi³. Mo gateein¹ tsá² Gato tsaa¹ crúu¹³ joon gajúun¹in. Joongi gatsé¹mo 'e tsaa² røø²¹na' do. 15 Mo gajúun¹ Jesucristo tsaa¹ crúu¹³ do ga'í¹o 'in 'líi³ coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to² tya' 'in 'líi³. Joon coon¹³ la joon Dios ga'e²o jileei²¹ 'e feei¹gi Cristo lagi 'in 'líi³ do.

Jmaa²aa' jiiin¹³ la to² tyu²² Dios

16 Tsu 'wii¹³ joon jo cwóoi¹ 'naa' wa'a jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyii¹ coon¹³ 'e 'uu²uu¹ cwoøøø¹. Jon'gi cwóoi¹ 'naa' wa'a jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyii¹ coon¹³ mo tí² jmi¹²¹ si jmi¹²¹ mo láa² 'wii²¹² la jaain²¹ sii²¹ 'ee, si jmi¹²¹ mo 'ii²¹ woo²¹ tsá² 'ee. 17 Tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'elo li lawa 'iin³ tya' Cristo, jmaa¹a tsá² júu³ xiiala ilíi¹ Cristo ijó¹ pe najó²-o joon la no lí²-i licwii¹in tsá² 'ña'a Cristo. 18 Jo cwoó²oo' 'e cón² 'in tsá² do 'naa' tóo² 'e jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e sá² tyii¹ coon¹³ Jesucristo. 'In tsá² do jmaai¹²¹ yaai lawa tsá² 'wéi¹ joon un'goo²¹o ángeles. Faa²¹a 'e jo 'øøi¹²¹-tsi. Joon jløø¹³ 'ña'a coon¹³ 'e 'i¹-tsi xufiin¹³ 'i¹-tsi jiiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² 'in jo cwii¹in Dios. 19 Jo ngii¹ 'in caain²¹ coon¹³ Cristo. Pe Cristo do líi¹i tsafeei¹ tya' jileei²¹ 'in jai² líi²² 'ii. Joon 'ii do cwoó¹o jilaa²¹ 'e ñi¹ tsá² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. 'Wii¹³ 'ii-o sicaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líi²² 'ii jiiin¹³ la 'i¹-tsi Dios.

20 Mi yuui¹³ gajúin¹ Cristo 'in tsá² taain²¹ juncwii²¹ jo lí² tyu²²gi to² 'ii. La joon jon jna' lawa'a jún¹mo' jon coon¹³ Cristo. Joon jo lí²gi tyu²² tsá² jna' to². 21 Jo 'ná¹ jmoó²¹o' 'ii²¹ 'e tyu²²u lagi jo gø²ø si jo 'uun²¹un 'ee si jo lí²gi coon¹³ cwoó²o 'ee. 22 Tsu jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ityé¹mo mi yuui¹³ ijméi¹ to² tya' tsá². Joon 'e 'ii²¹ 'e jmoó¹o 'in tsá² do lí² jiiin¹³ la to² tyu²² tsá², joon jiiin¹³ júu³ 'e 'e²e tsá². 23 'In tsá² jmoó¹o 'ii²¹ lo 'e la mo líi¹i la líi¹i tsá² 'in cwó¹-tsi jmoó¹o la to² tyu²² Dios. Pe jiiin¹³ jmaa²¹i yaai tsá² 'wéi¹ joon 'e¹e wúu¹ yaai. Jo 'ee to² 'i³ jilaa²¹ 'elo tsu 'in tsá² 'in jmoó¹o la joon jmoó¹-o jiiin¹³ la 'iin²¹²gi 'ña'a.

3

1 La gajúun²naa' coon¹³ Cristo la joon jon nigajiiin¹naa' tún¹ coon¹³on. 'Wii¹³ joon 'naa²¹aa' 'e sá² fu ñá'fú² li tyiin¹ Cristo lí² cwoó²¹o Dios Jmii²¹ tsáa¹. 2 Cwo¹²-'oo' 'e sá² fu ñá'fú² jon' 'e sá² ni cwoó¹³ juncwii²¹.

³ Gajúun²naa' coon¹³ Cristo joon nano un'òò²¹mo Dios juncwii²¹ tyii' coon¹³ Cristo. ⁴ Joon Cristo 'ña'a líi¹i juncwii²¹ tyi'. Joon mi jnéi¹ Cristo tún¹ la joon jon jna' injnéi¹mo' coon¹³on. Joon 'e' ya'²gi ty'a'a ilisá² tyi'.

E' Poo² tsá² xiiala teein²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ 'Wii¹³ joon 'ná¹ joon²¹on' jmaa²¹a' jilaa²¹ 'e' 'iin²¹²naa' 'e' gó² 'e' jmoo²¹o'. Jo foo¹³naa' 'e' tsamí²tya' tsá²xeei²¹, jon'gi' jmaa²aa' doñi¹ee 'e' gó². Jo jmaa²aa' 'e' gó² 'e' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' jon'gi' 'e' gó² 'e' 'i'-oo'. Jo 'iin²¹²gi' 'ái¹gi lagi' a 'oo'oo' no tsu lawa' a un'goo²oo' dioses jmaa¹i tsá² wa'a jmoo²oo' la joon. ⁶ Joon tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'e' gó² lo 'e'ee¹ Dios wúu¹ jileei²¹ 'in jo mo jmaa¹a nnu¹³. Joon 'áa'mo wúu¹ inii² 'ido. ⁷ Joon 'naa' gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e' gó² lo la mo seen²¹naa' la mo jééi¹. ⁸ Pe nano tuu²uu' jilaa²¹ 'e' gó² lo: tuu²uu' 'e' 'nii²¹-oo', jo jmaa²gi' 'e' 'nii²¹-oo'. Tuu²uu' jilaa²¹ 'e' gó² 'e' tí²-oo' joon jilaa²¹ júu³ gó² 'e' foo²¹oo' ty'a' tsá² xeei²¹. Tuu²uu' jilaa²¹ júu³ líi³ 'e' síi¹naa'. ⁹ Jo fu²uu' tsá² júu³ tajuu²¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu ni gatuu²oo' jilaa²¹ 'e' gó² seen²¹naa' la mo jééi¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e' gó² gajmaa²aa'. ¹⁰ Joon niga¹i' 'iin¹³naa' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Joon la coon²¹ jmi²¹² nigalicwii²ingii' Dios 'in gacwo¹ 'naa' 'e' juncwii²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon tí²xu-u 'e' juncwii²¹ tyii' do líi³i² ca li la li juncwii²¹ ty'a' Dios Jmii²¹. ¹¹ Mo ngii¹ tsá² coon¹³ 'e' juncwii²¹ 'múui² do ca nii²mo tsá² líi³i. Jo 'e' cwáain¹ ty'a' tsá² doñixiia' jalín², la joon sáa³ jmi²¹ tsá² doñixiia' jalín². Jo tyiin² joo²¹ jii²¹ gauntsáa¹ tsá² jí² si 'ee to² tíi² tsá² 'ee. Jii¹³ 'e' tyiin²mo 'e' cwii¹in 'ido Jesucristo tsu jii¹³ 'ii' 'in tyiin²gi.

¹² 'Iin²¹²mo Dios 'naa' joon gatyii¹³in 'naa' ilin²naa' tsá² ty'a'a, 'wii¹³ joon cwoli²naa' tsá² 'wo²-tsi, tsá² 'in jmoo¹o tyá² ty'a' tsá² xeei²¹. Jo jmaa²aa' jlóo³ pe cwoli²naa' tsá² coon²¹ tún¹ 'in feei¹-tsi. ¹³ Jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii¹³ ty'a' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Joon wana 'e' niga¹láa¹ tsá² tyii' jmaa²aa' feei¹-oo' ty'a' tsu jii¹³ la joon gajmaa¹a Cristo tyii'. ¹⁴ Pe 'e' tyiin²gi 'e' 'iin²¹²naa' tsaru¹u, tsu jii¹³ coon¹³ la joon incaan²¹naa' joon síi¹³ii' røø²¹. ¹⁵ 'Wii¹³ Cristo seen²¹naa' tyá² coon¹³ Dios Jmii²¹ tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa' jii¹³ la tíi² jímáa¹ 'in seen²¹ tyá² coon¹³ Dios Jmii²¹. Tsu 'yu to² joon gatø² Dios 'naa' 'e' canii²mo ilii²naa'. Joon cwoo²oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹.

¹⁶ Cwotii¹³-oo' jilaa²¹ júu³ ty'a' Cristo 'e' ganuu²uu'. Jmaa²aa' náu¹³uu¹ 'e' júu³ do. 'Ee'ee' 'e' júu³ do joongi tyá²-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e' 'øøi²¹-oo' 'e' gacwo² Dios. øøø² jilaa²¹ júu³ tyá² salmos coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyá² tíi²gi, cwoo²oo'

'maai¹³ coon¹³ 'e' øøø² do. ¹⁷ Joon jilaa²¹ 'e' jmoo²oo' si fô²oo' 'ee, jmaa²aa' jilaa²¹ 'wii²¹² ty'a' Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon cwoo²oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ 'ii-o.

Xiiala 'ná¹ jmaa¹a 'in jai² líi³i Jesucristo

¹⁸ Joon jileei²¹ 'naa' tsamí² 'in seen²¹ ñuu¹ ty'a'a jmaa²aa' náu¹³uu¹ coon¹³ ñuu¹ tyii'. Tsu coon¹³ la joon 'ná¹ jmaa¹a 'in jai² líi³i Ña'ñu¹u'. ¹⁹ Joon 'naa' tsañuu¹ 'in seen²¹ tsamí² ty'a'a cwoli²in²¹²mo' tsamí² tyii'. Jo jmaa²aa' 'eei¹ 'naa'. ²⁰ Jileei²¹ 'naa' 'in xuui²¹²gi' jmaa²aa' náu¹³uu¹ to² tyu² 'ñú²uu¹ coon¹³ saa²aa' tsu 'yaa¹-tsi Ña'ñu¹u' coon¹³ 'elo. ²¹ Joon 'naa' 'in líi³i tsacøøi¹³ jo untyii²naa' xuui²¹² tyii' ce tyá² 'nii²¹-tsi tsu joon jo tyuui¹²-tsi. ²² Jileei²¹ 'naa' 'in líi³i tsaleei¹³ jmaa²aa' náu¹³uu¹ to² tyu² ñifi²ii' 'in seen²¹ juncwii²¹ lo. Jmaa²aa' náu¹³uu¹ coon²¹ tøø²mo jon' wa'a jii¹³ mo jøø²i 'naa' coon²¹ liseen²¹naa' tyá² coon¹³on. Pe cwoseen²¹naa' canii²mo un'goo²¹oo' Dios Jmii²¹. ²³ Joon doñi¹ee 'e' jmaa²aa', jmaa²aa' 'e' jløø³mo' lawa to² ty'a' Ña'ñu¹u' jon' to² ty'a' tsá². ²⁴ Joon niñi²oo' 'e' Ña'ñu¹u' icwo² 'naa' lawa coon²¹ 'e' tsii²naa' 'e' i'ii¹³naa' ñu¹fú² tsu jmoo²oo' to² ty'a' Cristo 'in líi³i Ñi¹fii²ii' la jai². ²⁵ Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e' gó² i'ii²¹mo 'e' 'lee¹³i ty'a' 'e' gó² gajmaa¹a. Joon coon²¹ 'ii²¹ 'oo¹o Dios 'e' jmáa¹a ty'a' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá².

4

¹ La joon 'naa' 'in líi³naa' ñi¹fii²¹² tsá² 'ná¹ jmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ tsaleei¹³ tyii'. Cwotii¹³-oo' 'e' seen²¹ jaain²¹ Ñi¹fii²ii' ñu¹fú².

² Faa²aa' júu³ tyá² coon²¹ tøø²mo, líi²ii' jmaa²aa', cwoo²oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹.

³ Faa²aa' jon júu³ tyá² 'wii¹³ tyijna'a 'e' cwø² Ña'ñu¹u' 'e' cwøo²¹o júu³ tyá² ty'a'a. Joon 'wii¹³ 'e' júu³ do 'yuu²na' ñu¹ñi³. ⁴ Mí²ii' tyani Dios 'e' líi³ii tyá² xiiala ilí² cwøo³oo' 'e' júu³ do.

⁵ Ngí²ii' coon²¹ tsáa¹ tyani 'in jo cwii¹in Ña'ñu¹u' Jesucristo. Cwoo¹³-oo' jmaa²aa' 'e' sá² jmaa²aa'. ⁶ Síi¹naa' coon¹³ júu³ coon²¹ tún². Cwoli²ii' xiiala ngii²ii' ty'a' 'in unngii¹.

Júu³ li tsé¹

⁷ Joon 'in tsaru¹u' Tíquico, 'in 'iin²¹²na'a, ijma¹a 'naa' júu³ xiiala seen²¹na. Joon 'in Tíquico do nigauncoon¹³o jna 'ái¹ joon coon²¹ caan²¹mo gacwoo²¹o júu³ tyá² ty'a' Ña'ñu¹u'. ⁸ 'Wii¹³ joon síi²na 'ii' isii²¹ 'naa' xiiala seen²¹na'a joon wa lí² tyá²-oo'. ⁹ Joon tsagoo¹oo' Onésimo ingi¹ coon¹³ Tíquico. Tsaa¹³-tsi Onésimo Ña'ñu¹u' Jesucristo 'ái¹ joon 'áa¹mo 'iin²¹²mo' 'ii. Je waa¹ do ijma² 'naa' júu³ xiiala li lo.

¹⁰ Joon 'in Aristarco, 'in taai²¹² 'nañi³ coon¹³ jna sii¹i 'aa²¹²moo'. La joon jon sii¹i Marcos, 'in líi¹i ruu²¹i Bernabé sii¹i 'aa²¹²naa' jon. Niga'ii¹³moo' júu³ cwáain¹ tya'a joon wa jafee¹³i 'naa' 'ii¹³moo' 'ii' 'e tyá²-u. ¹¹ 'In Jesús do, 'in sii²¹o jon Justo, sii¹i 'naa' jon 'aa²¹²moo'. Jiin¹³ 'in gaai²¹ no, jee²¹² tsá² Israel 'in jai² líi² Cristo, gaun-coon¹³o jna cwoo²¹o' júu³ tyá² tya' Dios. Joon gacwo¹o jna fo'fee¹ 'áai¹. ¹² 'In tsagoo¹oo' Epafras sii¹i 'aa²¹²moo'. Tsá² jmaa¹a to² tyu² Cristo 'ii' joon 'áa¹mo mii¹i tyani Ña'ñu¹u' 'wii²¹² tyii'. Mii¹i tyani Dios 'e taan²¹²naa' tá² táain¹-oo' joon 'e ñii²¹oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'e jmaa²aa'. ¹³ Tsu jna-a jmóo³oo júu³ xiiala cu²-tsi Epafras tyii' joongi tya' 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea coon¹³ 'in néei¹ fuu²¹ Hierápolis. ¹⁴ 'In timí¹ Lucas, 'in 'iin²¹²na'a, sii¹i 'aa²¹²moo'. La joon jon Demas sii¹i 'aa²¹²moo'.

¹⁵ 'Aa²¹²mo fuu²¹uu' 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea. 'Aa²¹²mo'oo fuu²¹uu' fo¹³oo Ninfas coon¹³ 'in incaain²¹ inuu tya'a. ¹⁶ Mo ngayuui¹³ jøø²øø' 'e jí² lo jee²¹² 'naa' joon sii¹naa' tya' 'in jai² líi² Cristo néei¹ Laodicea. Jøø²oo' jon 'e jí² ga'ii²¹ 'in néei¹ Laodicea. ¹⁷ Sii¹³ii' Arquipo: "Tyán² cwáain¹ 'e untiin¹³mo'oo røø²¹ jilaa²¹ to² 'e gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'nu ijmaa²a."

¹⁸ Jna-a, Poo², jmóo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo. Untii¹³i-oo' 'e 'yuu²na 'nañi³. Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Pablo tí² tsá² 'in néei¹ Tesalónica

Poo² coon¹³ 'in ngi¹ coon¹³ sii¹ 'in 'e jí² lo

¹ Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmo²¹o'o 'e jí² lo 'e sii²¹na'a tyii¹ 'in jo¹ líi² Cristo 'in seen²¹ fuu²¹ Tesalónica, jileei²¹ 'naa' 'in sicaain²¹² coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Jesucristo. 'In²¹² moo'o 'e Dios, 'in Ñuu¹³o', cwouncwaa³ 'naa'. Joongi cwouncwaa³ 'Na'ñu¹u' Jesucristo 'naa' joongi 'e cwo¹ 'e seen²¹naa' 'e tyá² juncwii²¹ tyii¹.

*Xiiala niga'e²e Poo² tsá² seen²¹
Tesalónica 'e tsáai¹-tsi Dios coon²¹ tθ²mo*

² Coon²¹ tθ²mo cwo¹³o'o 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii¹. Joon mi faa¹³a'á júu³ tyá² mü²¹i'i 'wii²¹² tyii¹. ³ Tsi¹³i-tsi¹ tyani Dios Jmii²¹ xiiala gajmaa²naa' to² wii¹³ ja²mo galí²naa'; joongi xiiala gauncóon¹³oon¹³ tsá² 'wii¹³i 'iin²¹² moo' Dios; joongi xiiala nisijaan²¹²oo' tá taain²¹²-oo' 'e untsiin²¹mo Ña'ñu¹u' Jesucristo júu³ tya'a. ⁴ Tсару¹u', 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ 'naa' joon nee²o' 'e nigatyii¹³ in Dios 'naa'. ⁵ Jna'a mo gacwoo¹³o'o 'naa' júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon' wa'a jmaai² júu³ pe coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Espírítu Tyá² tya' Dios joon jo cu²-tsii¹ wa' líi²naa' 'e jo jo¹ 'e júu³ do. Tyá²-u ñi³oo' yaanaa' xiiala nigajmoo²¹o'o jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e tyá² tyii¹.

⁶ Joon 'naa' cwáain¹ tyii¹ gañi³ii' wúu¹ la gamo¹ jna wúu¹ la joon jon gani² Ña'ñu¹u' Jesucristo wúu¹ 'wii¹³ júu³ tya' Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹. Joon ga'ii¹³ moo' júu³ tya' Dios coon²¹ 'e jlθ¹³ moo' fiin¹³ líi¹ wúu¹ nigañii²ii'. 'In Espírítu Tyá² tya' Dios gauncóon¹³ 'naa' 'e li jlθ¹³ moo'. ⁷ Coon¹³ cwáain¹ la joon ga'ee¹³ee' tsá² 'in jai² líi² Cristo fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ fu li sii²¹ Acaya xiiala ingí². ⁸ Jon'gi jiiin¹³ joon niganú²un júu³ tya' Ña'ñu¹u' 'wii¹³ 'naa' pe la caan²¹mo galiñii¹o xiiala nugalitsáa¹mo-oo' Dios. Jo 'ná¹ jmó²gii¹ júu³. ⁹ Li' cii¹²i galí². Yaamo 'in tsá² do sii¹i xiiala ga'ii¹³naa' jna'a coon¹³ 'e tyá². Gatuu²¹oo' jilaa²¹ 'e gaun'goo²¹oo' 'e litsáa¹mo-oo' Dios 'in jiiin¹ joongi 'in jai². ¹⁰ Joongi tya¹o 'in tsá² do júu³ xiiala sijaan²aan' mi jó¹ fu ñu¹fú² 'in jóon¹ Dios 'in gajmaa¹ Dios gajiiin¹ in jee²¹² líi²¹². 'In Jesús do 'ii 'in niláa²mo jna' jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios ijó¹.

2

To² 'e gajmaa¹ Poo² fu Tesalónica

¹ Tyá²-u ñi² 'naa', tsaru¹u', jilaa²¹ to² gaj-moo²¹o'o jee²¹² 'naa' jo tí' galí². ² Ñi²oo' xiiala gaun'lii²i jna'a fu Filipos, joongi jilaa²¹ wúu¹ 'e niganee²¹e'e pe jo ni³ii 'ee lí² Dios tyii¹ gauncóon¹³on jna'a 'e nigac-woo²o'o 'naa' júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² jo 'ee cu²-tsii¹ fiin¹³ jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹ 'áai¹. ³ Tsu jilaa²¹a 'e faa¹³a'a jmaí² júu³ ja²mo. Jo ga'ee¹³e'e 'naa' 'e un'lee²¹naa' yaanaa' jon'gi tyiín²a'an 'naa' tóo². ⁴ Jon'on la joon tsu Dios nigatyii¹³ in jna'a joon gatyaa¹ cwo²¹o'o júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon jiiin¹³ la joon faa¹³a'a jon'gi wa'a joon¹on tyá² coon¹³ tsá² pe coon¹³ Dios 'in ñii¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi' si 'e tyá² si 'e gó² ee. ⁵ Tsu tyá²-u ñi²ii' xiiala gauntyú¹ jna'a 'naa' tyani²ii' jon'gi 'naa¹³a'a cwáain¹ wa'a xiiala jnaa²a'a cuu² tsu Dios tyan¹ cwáain¹ elo. ⁶ Jon'gi 'naa¹³a'a cwáain¹ wa'a un'goo²¹ tsá² jna'a jon' 'naa' tiin¹³ jon'gi tsá² xeei²¹ 'ee xafin¹³ 'in tyiín² jna'a coon¹³ to² 'e 'oo²o'o coon¹³ 'ii²¹ tya' Cristo. ⁷ Li' cii¹²i jmó² jna'a 'e 'wo²-tsii¹oo' 'wii¹³ tyii¹ lawa jaain²¹ tsamí² 'in jθ² jón¹on joon 'nee¹mo. ⁸ Líi¹ li'nee¹na'a 'naa'. Jilaa²¹ 'e cwo¹³o'o 'naa' jon'on jiiin¹³ júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² pe ca juncwii²¹ tyiioo'o nic-woo¹³o'o 'naa' tsu líi¹ nigali¹in²¹²naa' 'naa'. ⁹ 'Naa', tsaru¹u' niñii²¹oo' xiiala jmo²¹o'o. To²-o jmo²¹o'o la 'woo¹ tiin¹³ la jmi¹. Joon saan²¹ tyii¹ tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²naa' 'e un-tyii²na'a 'naa' jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' la 'ii²¹² cwo¹³o'o 'naa' júu³ tyá² tya' Dios.

¹⁰ 'Naa' jθ²θ² joongi jθ² Dios xiiala toon²¹o'on 'e tyá² joongi coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'naa' 'in jai² líi². Gatoon²¹o'on 'e jo lí² cwo¹ tsá² jna'a tsaa² ce jiiin¹³ coon²¹. ¹¹ Tyá²-u joongi ñii²¹oo' xiiala nigacwoo¹³o'o 'naa' pi² joongi nigacwoo¹³o'o 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' la jmo¹o jaain²¹ jmii²¹ tsá² coon¹³ jóon¹on. ¹² Niga'ee¹²e'e 'naa' xiiala 'ná¹ ngi³naa' tyani tsá² tsu tsá² tya' Dios 'naa' tsu Dios gat¹³θ¹³ 'naa' 'e ní²ii' jee²¹² jilaa²¹ 'e 'ya²gi li tyu² 'ii to². ¹³ 'Wii¹³ joon coon²¹ tθ²mo cwo¹³o'o 'maai¹³ Dios tsu 'naa' mo ganuu²un¹ júu³ tya' Dios 'e gafaa¹a'a gai¹³ moo' lawa júu³ tya' Dios jon'on ga'ii¹³naa' lawa júu³ tya' tsá². Joon 'e la ja²mo 'e júu³ do júu³ tya' Dios 'e cwo¹o pi² jee²¹² 'naa' 'in jai² líi². ¹⁴ Tсару¹u', mo gajmeei²¹ tsagoo²oo' 'naa' gahii²¹²naa' la ngangii¹ 'in tsá² Israel 'in jai² líi² Dios seen²¹ Judea tsu 'in tsá² Judea do 'in nigajai² líi² Cristo nigajmee²¹mo tsagoo¹o 'ii. ¹⁵ La joon jon 'in tsá² do nigajnga²mo Ña'ñu¹u' Jesús la nigajngaa¹²i tsagoo¹o 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios ca la mo jéei¹. Joon ga'θ¹mo jna'a. Jo gaun'goo²¹ ido Dios joon 'ee¹mo jileei²¹ tsá². ¹⁶ Jo cwo¹ faa¹³a'a júu³ tyá² tya' Dios tya' 'in jo seen²¹ Israel itiin¹³in. Cwáain¹ la joon galí² fee¹gi tsaa²

tya'a pe la ja²mo injó¹ wúu¹ tya' Dios jee²¹² 'ii.

'Iin²¹²in Poo² tsafee¹²ⁱ tsá² Tesalónica coon^{21gi} tún¹

¹⁷ Tсарu^{1u}, nigaxee^{21na} coon²¹ sii^{13xu} coon¹³ 'naa' pe fiin¹³ jo nee^{21na'a} 'naa' 'i¹-tsii¹ 'naa'. Pe líi¹ 'yaai¹-tsii¹ i jajø^{212na'a} 'naa' tún¹. ¹⁸ Ga¹²-tsii¹ i jaa^{21a'a}, joon jna-a, Poo², gali¹ⁱⁿ na yi^{3aa} 'láai² naa¹³ pe 'in 'lii³ Satanás gajni^{121mo}. ¹⁹ 'E taan^{212naa} coon¹³ jna'a ili² 'e tyá² tyii¹ mi jó¹ Ña¹ñu^{1u} Jesucristo. Najlø^{3na'a} joongi 'yaai¹-tsii¹ i tsu¹ 'wii¹³ 'naa' taan^{212naa} do. ²⁰ 'E ja²mo 'wii¹³ 'naa'oo' ilijlø³ moo¹o joon tyá^{2-u} si¹ii¹³-tsii¹.

3

¹ Joon tsu¹ 'wii¹³ 'i¹-tsi¹ 'áai¹ 'wii²¹² tyii¹ nisi¹i¹ wa'a joon^{21oo} 'ñii¹ jiin¹³ fu Atenas. ² Joon sii^{21na'a} tsaru^{1u} Timoteo jajø²¹²ⁱ 'naa' tsu¹ tsá² tya' Dios 'ii 'in nigajmaa^{1a} to² coon¹³ jna'a. 'Ii gauncoon^{13on} jna'a 'e cwoo¹ júu³ tyá² tya' xiála itiin¹³ Cristo tsá². Joon lí²-i cwo^{1o} 'naa' 'e øøi^{21gi}-oo' joongi 'e tsáai^{1gi}-oo' Jesús. ³ Joon la joon 'naa' jo cwo¹ⁱⁿ-oo² 'e cwáain¹ lo 'wii¹³ fa¹³ 'e sá² tyii¹ tsu¹ ñi^{3oo} 'e i'øø¹ mo tsá² jna' jile^{1e} 'e jiin¹³ 'in jaí² líi² Jesucristo. ⁴ 'Wii¹³ joon la mo gatoon^{21o'on} jee²¹² 'naa' ga¹ⁱii²¹ⁱ júu³ 'naa' 'e i'øøi¹ tsá² jna'. Joon la joon gali² la lí 'e ñi²ii'. ⁵ 'Wii¹³ joon cu¹²-tsii¹ 'wii²¹² tyii¹. Joon gasú² na Timoteo jaunngii²ⁱ 'naa' xiála seen^{21naa} ti tsáai^{1gi}-oo' Cristo. Cu²-tsii¹ líi² na wa'a 'in 'li³mo niga^{1ee}¹²ⁱ 'naa' 'e ti' nigangó¹ lí caa¹mo coon¹³ jilaa²¹ to² tyii¹.

⁶ Pe nano Timoteo nicwa² mo jaa¹²ⁱ fu Tesalónica. Joon tyian^{2o} júu³ tyá² 'e jo¹gi líi²naa' joon xiála 'iin^{212naa} tsá². Tyaa^{2o} júu³ 'e áa¹mo ti¹³-oo' 'e jløø³ moo'. Joongi 'yaai¹-oo' 'e jøø^{212naa} jna'a la joon jon jna'a 'iin²¹² moo^{1o} jøø^{212na'a} 'naa'. ⁷ 'Wii¹³ joon tsaru^{1u}, fiin¹³ taan^{212na'a} fa¹³ 'áai¹, mo ganuu^{21u'un} 'e tsáa¹ mogi¹-oo' Jesús gali^{1j}løø³ moo^{1o} 'áai¹. ⁸ Gali² lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² tyii¹ mo galinee^{2e} 'e 'e tsáa¹ mogi¹-oo' júu³ tya' Ña¹ñu^{1u}. ⁹ Liili¹ cwoo^{13o} 'e maai¹³ Dios tyi¹ tsu¹ líi¹ jløø^{3na'a} tyani Dios 'wii¹³ 'naa'. ¹⁰ La 'woo¹ jmi¹ fee^{13na'a} Dios ce caain¹-tsii¹ 'e cwocwoo¹ Dios jøø^{212na'a} 'naa'. Coon¹³ la joon untsiin^{1na'a} jilaa²¹ 'e ná¹gi litsáai¹-oo'.

¹¹ 'Yaa¹mo-tsii¹ 'e 'ña'a Dios Ñuu^{2o} coon¹³ Ña¹ñu^{1u} Jesucristo iuncoon^{13o} jna'a joon lí²-i jafee^{13na'a} 'naa'. ¹² Joon 'iin^{212na} 'e iuncoon¹³ Ña¹ñu^{1u} 'naa' 'e ili² 'nee¹gi¹ ruu^{21naa} la jaain²¹ la jaan^{21naa} coon¹³ jileei²¹ tsá² xeei²¹ la 'nee¹na'a 'naa'. ¹³ Coon¹³ la joon tá² taain^{212oo} jo tsaa² røøi^{21gi} tyani Dios, Ñu^{2o}, mi jó¹ Ña¹ñu^{1u} Jesucristo coon¹³ jileei²¹ tsá² tya'a.

4

Xiála jmo^{1o} tsá² 'e 'iin²¹²in Dios

¹ La no tsaru^{1u}, jmi²¹ⁱ tyani²ⁱⁱ joongi tyaa^{21a'a} cwoo^{2oo} 'elo coon¹³ 'e sii²¹ Ña¹ñu^{1u} Jesús. Jiin¹³ la cwáain¹ 'e niga^{1ee}^{21e} 'e jmaa^{2aa} la ngóo¹ naai¹³ no. Niga^{1ee}^{21e} 'e xiála ngí¹ tsá² 'e 'yaai¹-tsi Dios tya'a. Cwojmaa^{2gi} jiin¹³ la ga^{1ee}^{13e} 'e 'naa'.

² Ñii²¹² 'naa' jilaa²¹ cwáain¹ 'e gacwoo^{2o} 'e 'ii²¹ tya' Ña¹ñu^{1u} Jesús. ³ Jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios jmi²¹ 'e cwoseen^{21moo} 'e tyiia^{1oo} jiin¹³ 'ii-o joongi 'e jo 'noo^{3oo} tsaa². Jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo cwo^{1laa} jilaa²¹² 'naa' coon¹³ tsami² xeei²¹ jiin¹³ la coon¹³ tsami² tyii^{1oo}. ⁴ Jilee²¹ mo cwoli¹ⁱⁱ 'e lisee²¹ mo coon¹³ tsami² tya'a 'e tyá^{2-u} tyani Dios 'e jo faa²¹ tsá² laa²¹ tya'a. ⁵ Jo jmaa^{2aa} la lí 'e jmo^{1o} tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'in caa²¹ⁱ tsami² jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a. ⁶ Jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwofeei¹ 'oo^{212o} tsañuu²¹ ruu²¹ⁱ la lí 'e jmo^{1o} 'in jo tsáai¹-tsi Dios tsu¹ Ña¹ñu^{1u} 'e 'e 'e wúu¹ jileei²¹ 'in 'láa¹ la joon jiin¹³ la nigafaa^{13a'a}. ⁷ Tsu¹ Dios nigatø^{1j} jna' 'e toon^{212on} jmo^{21o} jmaai¹³ 'e tyá² 'e tyu² 'ido to² jon'on 'e laa^{212a}. ⁸ La joon jileei²¹ 'in jo tsáai¹-tsi 'e júu³ lo jon'on tsá² wa'a jo tsáai¹-tsi, Dios 'in jo tsáai¹-tsi 'ido tsu¹ Dios nigacwoo¹ jna' 'in Espíritu Tyá² tya'a.

⁹ Jo 'ná¹ jmaa^{3gi} júu³ 'e línee^{1naa} tsaru^{21naa} tsu¹ Dios niga^{1ee}^{2e} 'naa' la jaain²¹ la jaan^{21naa} 'e un'nee^{1naa} yaanaa'. ¹⁰ La joon jmaa^{2aa} jee²¹² jileei²¹ tsá² jo¹ líi² 'in seen²¹ Macedonia. Pe mi²¹ⁱ tyani²ⁱⁱ 'e 'áai¹gi un'iin^{212naa} tsaru^{21moo}. ¹¹ Cwoo^{13-o} cwoliseen^{21moo} tyá^{2-u} cwáain¹ tyii¹. Jmaa^{2aa} to² coon¹³ cwoo^{1oo} jiin¹³ la lí júu³ 'e niga¹ⁱⁱ²¹ⁱ. ¹² Cwoseen^{21naa} coon¹³ la joon tsu¹ joon iun'goo^{21o} tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'naa'. Joon la joon jo 'ee i'naai²¹ tyii¹.

Mi jó¹ Ña¹ñu^{1u} Jesús

¹³ Tсарu^{1u}, jo 'iin²¹² na wa'a jo liñii²ⁱⁱ xiála mi júuin² tsá². Jo 'ná¹ jmaa^{2aa} fa¹³ la jmo^{1o} 'in tsá² 'in jo ñii¹ 'e jiin¹ in tsá². ¹⁴ Jiin¹³ la mo lí^{2na} gajún¹ mo Jesucristo joongi gajjin¹ⁱⁿ tún'. Jiin¹³ la joon jon tsáai¹-tsi 'e Dios ijmáa^{1a} jiin¹ⁱⁿ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii mi júun²ⁱⁿ. Joon jalín^{2mo} coon¹³ Jesús mi jó¹ tún¹.

¹⁵ 'Wii¹³ joon sii¹³ⁱ 'naa' jiin¹³ cwáain¹ 'e ga^{1e}e^{1e} Ña¹ñu^{1u} jna' 'e jileei¹³ jna' 'in saan^{212an} ca mi jó¹ Ña¹ñu^{1u} Jesús jo saa^{13na} nífugi¹ lagi 'in níjún¹. ¹⁶ Joongi 'iin² lúu¹ trompeta tya' Dios tá² líli¹. Joon 'in Ña¹ñu^{1u} Jesús lo ixaa¹ fu ñu^{1fu}. Joon coon¹³ to² tyu² Jesús do i'oo^{212o} 'in arcángel. Joon jileei²¹ 'in níjún¹, 'in tsáai¹-tsi Jesús, 'ii nífu ijiin¹ⁱⁿ tún¹. ¹⁷ Mi yuu¹³ joongi jileei²¹ jna' 'e saan^{21o} tsaa^{21a} caan^{21mo}

jee²¹² jni¹. Joon licaan²¹na' coon¹³ Jesús tya'cwii²¹. Joon la joon tsaa²¹a' coon¹³ coon²¹ tøø²mo. ¹⁸ 'Wii¹³ joon cwoø²oo' pi² ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaain²¹ coon¹³ 'e jju³ lo.

5

¹ Tsaru¹u', jo tyiin²gi sii³na jí² cwáain¹ tya' jmü²¹² li gatséi¹ jatyéin¹ 'ii²¹. ² Tsü niñi³oo' 'e 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' ijó¹ 'uun²¹mo. Lawa jaain²¹ 'uun²¹ 'in jó¹ mi 'woo¹. ³ Mi jin² tsá² 'e jilaa²¹a nináa¹ røø²¹ jo 'e fo² sá²gi, jmü²¹² joon ijó¹ 'ii²¹ la jmoono 'e 'iin² jilaa²¹ 'e sá². Lawa jmoo²¹ wúu¹ tya' tsa¹ tyéin¹ yuu²¹ 'in 'ná¹ liseein²¹ joon'on, jo ñi² li liseein²¹ la joon jon jó¹ jmü²¹² joon 'e 'iin². Jo li² tsasuúin¹. La joon jon ili² jmü²¹² mi 'iin² jilaa²¹ do. ⁴ Pe 'naa', tsaru¹u', jo ngi³ 'naa' li nuu²¹ 'e 'ii¹³mo' 'e jmü²¹² no jii¹³ jo ñii²¹² 'oo' la li² mo saain²¹ 'uun²¹ tsá² jo ñii²¹²-tsi. ⁵ Tsü jilee²¹mo 'naa' see²¹naa' la tsá² 'in ngi¹ li' jmü¹. Jo seen²¹naa' la tsá² 'in ngi¹ li' woo¹ 'in jo tsáa¹-tsi. ⁶ 'Wii¹³ joon jo 'ná¹ cwuu²¹na' la cwuui²¹ 'in catyaa¹². Cwounjnaa¹-tsi' cwongii²¹ coon¹³ 'e tyú² mootyü²¹. ⁷ Jileei²¹ 'in cwuui²¹ li² 'woo¹ joongi 'in ngi¹ to² 'iin¹ li' woo¹ jon. ⁸ Pe jna' 'in 'e saan²¹²an' tsáai¹-tsi' cwoli²-tsi' coon²¹ tøø²mo. La toon²¹ láa² ñi³ nitsi¹ 'e un'øø¹mo 'ña'a la joon jon jna' un'øø¹mo' yia¹ mi li'ii²¹² tsá² joon jo¹o líi¹na'. Lawa po³ ñi³ taa¹³ tyi² 'láa² ná¹ tsáa¹mo-tsi' itiin¹³ Dios tsá². ⁹ Tsü Dios jo gajmaa¹a 'ii²¹ wa'a nee²¹e' wúu¹ pe gajmaa¹o 'e tiin¹³mo' li tyú² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo gajuun²in 'wii¹³ jna' 'e joon cwoseen²¹mo' coon¹³ jii¹³ saan²¹an' si najún¹na' 'ee mi cwéei¹ tún¹. ¹¹ 'Wii¹³ joon sii¹³naa' 'e cwáain¹ lo jee²¹² 'naa' 'e cwó²oo' pi² yaanaa' jii¹³ la jmoo²oo' nano.

Poo² cwo¹o cwáain¹ 'in jai² líi² Cristo

¹² Jilee²¹naa', tsaru¹u', mü²¹i' tyani²ii' 'e un'goo²oo' jileei²¹ 'in jmoo¹o to² tya' Dios jee²¹² 'naa'. 'Ii tsacóøi¹³ tyii' joon cwoø¹o 'naa' cwáain¹ xiiala jmaa²aa' coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u'. ¹³ Ná¹ un'goo²oo' 'ido joongi 'nee¹naa' coon¹³ jii¹³ to² 'e jmoo¹o. Cwoliseen²¹mo' canii²mo la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

¹⁴ Joon 'ii²¹i' 'naa' jju³, tsaru¹u' 'e cwosii¹³ii' 'e cwocwo³-tsi jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmaa¹a to². Cwocwoo²oo' pi² jileei²¹ 'in jo mo tya¹-tsi. Cwouncoon¹³oon' jileei²¹ 'in tóin¹ i¹-tsi. Joon cwolifee¹mo-'oo' tya' jilee²¹mo.

¹⁵ Tsáa¹mo-'oo' 'e jo jmaa²aa' 'e gó² tya' 'in nigajmaa¹a 'e gó² tyii'. Li' ch¹²i jmaa²aa' 'e gó², jmaa²aa' coon²¹ tøø²mo 'e tyú²-u la jaain²¹ la jaan²¹naa' joongi coon¹³ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

¹⁶ Coon²¹ tøø²mo cwolijløø¹³mo'. ¹⁷ Faa¹³aa' jju³ tyú² coon²¹ tøø²mo. ¹⁸ Coon¹³ jilaa²¹ 'e lí¹ cwoo²oo' 'maa¹³ Dios tsu la joon 'iin²¹²in Dios jmaa²naa' 'in tsáai¹-tsi Cristo Jesús.

¹⁹ Jo jñü¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. ²⁰ Nuü²uu' jilaa²¹ jju³ 'e faa²¹ tsá² tya' 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' 'e gacwo¹ Dios. ²¹ Í²du¹-oo' jilaa²¹ jju³ tya'a joon 'ii¹³naa' jii¹³ 'e tyú²-u do. ²² Jeen¹³naa' co' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². ²³ Mí²ii tyani Dios, 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹, 'e untyú¹mo 'naa' coonti. Joon mí³ii jon tyani¹i 'e 'aa²mo 'naa' la tøø², jilaa²¹ espíritu tyii', coon¹³ jilaa²¹ juncwii²¹ tyii', joongi coon¹³ jilaa²¹ cuerpo tyii'. Mí³ii 'e jaan²¹naa' coon¹³ jii¹³ coon²¹ tsaa² ca mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. ²⁴ Tsaa¹² 'in nigatyii¹³ 'naa' 'ii-i, jon iuntsiin¹ jju³ tya'a. Jo 'ná¹ jmaa²aa' cu²-oo' coon¹³on.

Ti² Poo² jju³

²⁵ Tsaru¹u', faa¹³aa' jju³ tyú² 'wii²¹² tyii'i.

²⁶ 'Aa²¹²mo' fú²uu' jileei²¹ ruu²¹naa' 'in jo¹ líi² jju³ tya' Dios.

²⁷ Tyii³aa cwoø¹oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' 'e untsáa¹oo' 'e jí² lo tyani jileei²¹ tsá² 'in jo¹ líi².

²⁸ Cwouncwa³mo Jesucristo 'naa'. Amén.

2

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tí²i tsá² 'in néei¹ Tesalónica

Jí² gasii¹ in Poo²

1 Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmoo²¹'o'o 'e jí² lo 'e sii²¹'na'a tyii¹ 'in jo¹ líi² Cristo 'in seen²¹ fu Tesalónica. Jileei²¹'naa¹ 'in sicaain²¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Ña'ñu¹'u Jesucristo. 2 Dios cwouncwaa³; 'naa¹ joon cwoseen²¹'naa¹ 'e tyú² coon¹³ 'ii²²¹ tya¹ Dios Jmii²¹ coon¹³ tya¹ Ña'ñu¹'u Jesucristo.

Dios íjmaa¹'o 'ii²²¹ tya¹ jileei²¹ 'in røøi²¹ tsa² mi jó¹ Cristo

3 Tсарu¹'u, 'ná¹ cwoo¹³'o'o 'maai¹³ Dios coon²¹ tøø²'mo 'wii²¹² tyii¹ jiin¹³ joon tí²¹'moo¹'o tsu líi¹ ngalifee¹ 'e jai² líi²'naa¹. Joongi líi¹'gi un'iin²¹²'naa¹ tsарu¹'u'naa¹ la jaain²¹ la jaan²¹'naa¹. 4 Cwáain¹ la joon faa¹³'a'a 'yaai¹-tsi¹'i 'wii²¹² tyii¹ jee²¹² 'in jai² líi² Dios. Faa¹³'a'a xiiala jmaa²'aa¹ taa²¹ 'e tsáai¹-'oo¹ Jesús fiin¹³ moo²'oo¹ wúu¹ 'áai¹ tya¹ tsagoo²'oo¹ joon seen²¹'naa¹ fa¹³. 5 Jilaa²¹ 'e la lo-o jmoo¹-o júu³ 'e røø²¹ jmaa¹'a Dios 'ii²²¹ tsu coon¹³ wúu¹ 'e moo²'oo¹ cwáain¹ tya¹ tyu² Dios to² 'e tyá² Dios 'naa¹ tyú² ingii²¹²'moo¹' fu ñu¹'fú².

6 Pe 'ii²²¹ røø²¹ jmaa¹'a Dios mi 'e²'e wúu¹ 'in niga'e² 'naa¹ wúu¹. 7 Joon jileei²¹ 'naa¹ 'in gangóo¹ wúu¹ i'ii²²¹ 'o coon¹³ jna¹'a mi jó¹ jmi²¹² ijnee¹²¹ Ña'ñu¹'u¹ Jesús jó¹ fu ñu¹'fú². 8 Jói¹ coon¹³ ángeles tya¹ 'in jmoo¹'o to² tyu²'u. Ijó¹ jee²¹² sii¹³ jí² jii¹ 'áai¹. 8 Ijó¹ i'e²'e wúu¹ jileei²¹ 'in jo cwii¹ in Dios joongi jileei²¹ 'in jo nuu¹¹²'uun¹ júu³ tya¹ 'e tiin¹³ tsá² tya¹ Ña'ñu¹'u¹ Jesús. 9 jileei²¹ 'inlo inii²¹ wúu¹ coon²¹ tøø²'mo. I'woo²¹'mo tyani Ña'ñu¹'u¹ joon wiin²¹ i'lee¹² 'ido 'ii. Jo jóø²'gi jilaa²¹ 'e 'ya²'gi 'ii²²¹ tya¹ Dios. 10 Jo jóø²' mi jó¹ Jesús jmi²¹² mi untyú¹ tsá² tya¹ 'ii joon mi un'goo²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Do-o itaan²¹²'naa¹ tsu 'wii¹³ nugalitsáa¹'mo-'oo¹ júu³ gacwoo²¹'o'o.

11 'Wii¹³ 'elo-o faa¹³'a'a júu³ tyú² 'wii²¹² tyii¹. Mii²¹'i tyani Dios 'e untyú¹'i Dios 'naa¹ tsu joon líi¹'naa¹ tsá² jiin¹³ la 'iin²¹²'in. Faa¹³'oo¹'o jon júu³ tyú² tyani Dios tyi¹ 'e cwountiin¹³'mo coon¹³ 'ii²²¹ tya¹ jilaa²¹ tyú² 'e 'iin²¹²'naa¹ jmaa²'aa¹ coon¹³ la to² 'e jmoo²'oo¹ 'e tsáa¹'mo-'oo¹. 12 Coon¹³ la joon iun'goo²¹'o tsá² Ña'ñu¹'u¹ Jesucristo 'wii¹³ to² fee¹ nigajmaa¹'a coon¹³ juncwii²¹ tyii¹. Joongi niun'goo²¹'o 'naa¹ 'wii¹³ Dios tyi¹ coon¹³ Ña'ñu¹'u¹ Jesucristo galifee¹¹'mo-tsi 'wii²¹² tyii¹.

Tsá² 'in røøi²¹ tsa²

1 La joon, tsарu¹'u¹, cwáain¹ tya¹ mi jó¹ Ña'ñu¹'u¹ Jesucristo jauncaain²¹ jna¹, 'e toon²¹²'on¹ coon¹³'on, mii²¹'i tyani²¹'i 2 jo unsi²¹'naa¹ 'e 'i¹-'oo¹ 'e jo to² tyan¹. Joon jo cwofee²¹'naa¹ wa sá² coon²¹ júu³ 'e jin² 'e gacwá² najó¹ jmi²¹² tya¹ Ña'ñu¹'u¹ xafiin¹³ jin² tsá² 'e júu³ do siin¹¹² in Espiritu Tyú² tya¹ Dios si júu³ 'e faa¹²'a tsá² 'e coon²¹ ganuu²'uun¹ 'ee. Jon'gi cwofee²¹'naa¹ fiin¹³ cwá² coon²¹ jí² 'e jin² tsá² 'e siin²¹²'naa¹. 3 Jo cwoo²'oo¹ 'in coon²¹ 'naa¹ too² jiin¹³ coon²¹ cwáain¹. Tsa¹ jee¹'gi jmi²¹² joon itiiu² tsá² Dios joongi ijné¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'in jo tiin¹³'gi. 4 'Inlo-o 'in unfee¹¹'mo 'ña¹ lagi Dios joon 'in 'aa¹ tya¹ jilaa²¹ 'e un'goo²¹ tsá². Joongi 'in tsá² do itsacwaa¹ cagi tsi inuu cwó¹ tya¹ Dios. Tsacwaa¹ lawa Dios. Joongi ijmeei²¹ 'ña¹ lawa Dios.

5 ¿Ti jo tí¹³-'oo¹ 'e gafuu²¹²'uun¹ 'naa¹ jilaa²¹ 'elo mo gataan²¹²'naa¹ jee²¹² 'naa¹? 6 Joon ñi¹'oo¹ 'ee jni¹²² tya¹ 'e joon jo lí² cwéi¹ 'ido. Joon jo lí² jnee¹¹ ce gatí² 'ii²²¹ tya¹. 7 Jilaa²¹ júu³ 'e gó² tya¹ nijmoo¹'o to² 'uuin²¹ nano. Joon jiin¹³ 'e 'ná¹'gi mi 'e cwéi¹ 'in gó² do 'e ityímo Dios 'in jni¹²² 'in jmoo¹'o 'e gó² no. 8-12 Mi yuui¹³ la tyii¹'i Dios 'in jni¹²² do lawa¹ ijné¹'mo 'in tsá² gó² do. Ijmaa¹'a lí² 'áai² joongi milagro 'láai² pe jmai² júu³ tajuu²¹. Ni'noo²¹'on jilaa²¹ 'e gó² icono²¹'on too² jileei²¹ 'in jo tiin¹³'gi. Tsa¹ jo gali¹'in²¹²'in 'in tsá² do nuu¹'un júu³ tyú² wa¹ 'e tiin¹²'in. 'Wii¹³ joon jmaa¹'a Dios 'e 'ii²²¹ 'in tsá² do júu³ gó² 'e lí² tsáai¹-tsi jilaa²¹ júu³ tajuu²¹. Joon tsaliin¹'mo li jo tiin¹³'gi tsu jo galitsáai¹-tsi júu³ tyú². Joon gatí²'gi-tsi jilaa²¹ 'e gó². Pe joon Ña'ñu¹'u¹ Jesús ijngaa¹²'mo 'in gó² do coon¹³ tyí² 'woo²¹ 'oo²'o. Joongi iduui¹ coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya¹'a mi jó¹.

Gatyii¹³'mo Dios 'naa¹ 'e tiin¹³'moo¹

13 Pe jna¹'a tí²¹'moo¹'o cwoo¹³'o'o 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii¹ tsарu¹'u¹ 'in 'iin²¹² in Ña'ñu¹'u¹ tsu Dios nigatyii¹³ 'in 'naa¹ ca la mo 'wiin²¹² 'e tiin¹³'moo¹. Joon gajmaa¹'o tiin¹³'naa¹ coon¹³ Espiritu Tyú² tya¹ 'in nigauntyú¹ 'naa¹ joongi coon¹³ júu³ tyú² 'e nugalitsáai¹-'oo¹. 14 Gatø¹ Dios 'naa¹ 'e ilii²'naa¹ tsá² tya¹. Coon¹³ júu³ 'e xiiala tiin¹³ tsá² 'e gacwoo¹³'o'o 'naa¹ gatø²¹ Dios 'naa¹ 'e i'ii¹³'xuu¹ 'e tyú² 'e cwoo¹'o Dios Jmii²¹ Ña'ñu¹'u¹ Jesucristo.

15 La joon 'naa¹, tsарu¹'u¹, taa²¹ jmaa²'aa¹ jo cwó¹'in²¹-'oo¹ jilaa²¹ cwáain¹ 'e nigacwoo¹³'o'o la mo gatoo²¹²'o'on coon¹³ 'naa¹ joongi mo gasiin²¹'naa¹ jí². 16-17 Joon mi²³'i tyani Ña'ñu¹'u¹ Jesucristo joongi tyani Dios Jmii²¹ 'e cwó¹'o 'naa¹ pí² 'e jmaa²'aa¹ jilaa²¹ 'e tyú². Tsa¹ 'wo²-tsi Dios nigali¹'in²¹'mo jna¹.

Joon gacwo¹o jna¹ 'e seen²¹na¹ tyú²-u coon²¹ tøø²mo. Joon gajma²a jna¹ júu³ 'e jmaa¹a 'e tiin¹³naa¹ 'wii²¹² feeli¹-tsio.

3

Faa¹³aa¹ júu³ tyú² 'wii²¹² tyii¹

¹ Coon²¹gi júu³ fuu²¹² 'naa', tsaru¹u', faa¹³aa¹ júu³ tyú² 'wii²¹² tyii¹ 'e la jmoonoo ityii¹a júu³ tya¹ Ña'ñu¹u' la caain²¹. Joon i'ii²¹mo tsá² 'e júu³ do 'yaa¹-tsi la galí² jee²¹² 'naa'. ² Faa¹³aa¹ jon júu³ tyú² 'e cwoláa²mo Dios jna'a jee²¹² tsá² 'lii¹³ joongi soo²¹-tsi tsu jo jileei²¹ tsá² tsáai¹-tsi Jesús. ³ Pe untiin¹³mo Ña'ñu¹u' júu³ tya'a. Joon 'ii icwo¹o 'naa' pí² joon un'øø¹³mo 'naa' jilaa²¹ 'e gó². ⁴ Joon tsáa¹mo-tsii¹ 'e Ña'ñu¹u' iuncoon¹³on 'naa' 'a jmoo²oo' joongi ijmaa²aa' jilaa²¹ to² 'e tyuu¹³u' 'naa'. ⁵ Cwouncoon¹³on Ña'ñu¹u' 'naa' 'e øø²¹mogi-'oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'naa' joongi xiiala gajmaa¹a Cristo taa²¹a 'wii²¹² tyii¹.

'Ná¹ jmaa¹a tsá² to²

⁶ Tsaru¹u', tyuu¹³u' 'naa' to² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo coon²¹ jmaa¹aa' yaanaa' jileei²¹ tsaru¹u' 'in jo 'iin²¹²in jma¹ to² joongi 'in jo jmoo¹o nuu¹³ júu³ 'e nigacwoo²¹o'o. ⁷ Tsu niñ¹³ 'naa' xiiala cwooi¹ taa²¹² tsá² 'e jmaa¹a la jmó² jna'a. Jo saan²¹na'a jee²¹² 'naa' wa'a jo jmoo²¹o'o to². ⁸ Jo gatyee²e 'e 'uunñi² tya' jiin¹³ jaain²¹ wa'a jo gatyii²¹'i 'laa¹³. Tsu jmoo²¹o'o to² 'woo¹ jmii¹ la coon²¹ jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwotyapa¹ jee²¹² 'naa'. ⁹ Fiin¹³ 'oo²o'o 'ii²¹ 'e mii²¹'i 'naa' jo gamii²¹'i 'naa'. Gajmoo²¹o'o to² 'e 'ee¹³e 'e 'naa' xiiala 'ná¹ jmaa²aa'. ¹⁰ Tsu mo gatoon²¹²o'on jee²¹² 'naa' joon gacwoo²¹o'o 'e 'ii²¹ lo: "Jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmaa¹a to² joon jo dø¹ø." ¹¹ Tsu nee²e 'e júu³ 'e 'inlii¹³ jee²¹² 'naa' sein²¹ jo 'ee to² jmoo¹o. Jøø²mo taain²¹² ngii¹ to² jmoo¹o 'at-saa²¹. ¹² Tya' tsá² 'in lii¹ la joon tyuu¹³u' to² tyaa²¹a'a cwoo²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo 'e cwojmaa¹o to² joon dø¹ø jilaa²¹ 'e jnaa²¹a.

¹³ Tsaru¹u', jo cwo'woo²oo' 'e jmaa²aa' 'e tyú². ¹⁴ Wana 'iin 'in jo jmoo¹o nuu¹³ jilaa²¹ 'e faa¹³a'a coon¹³ 'e jí² lo cón²duu' cwáain¹ 'iin 'i joon jo 'ee cwoliseen²¹naa' coon¹³on la coon²¹ 'e 'aa¹a fa'ii²¹. ¹⁵ Joon jo cwoli'ee¹naa' pe cwoo²oo' cwáain¹ lawa jaain²¹ ruu²¹moo'.

Júu³ tyú² li gatsé¹

¹⁶ Joon 'in Ña'ñu¹u' 'ña'a, 'in jmoo¹o 'e sein²¹ tsá² 'e tyú², cwocwo¹o 'naa' 'e si'ii¹³-'oo' 'e tyú²-u coon²¹ tøø²mo la joon jon coon¹³ jilaa²¹ itsangí²naa'. Joon cwotaan¹in Ña'ñu¹u' jee²¹² 'naa'.

¹⁷ Jna-a, Poo² jmoo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo. Fo³oo 'aa²¹²mo'. La joon tí²na jmoo³oo jilaa²¹ jí² 'e jmoo³oo. ¹⁸ Ña'ñu¹u' Jesucristo cwouncwaa¹³mo 'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi² i Timoteo

Sii¹ in Poo² jí² tya¹ Timoteo

¹ Jna-a, Poo², síi³ na 'e jí² lo. Líi¹ na tsá² tya' Jesús to² tyu² Dios Jmii²¹ 'in jmoo¹ o tiin¹³ na' joongi to² tyu² Ñá'ñu¹ u' Jesucristo. 'Ii-o uncono¹³ jna' la ngóo¹ 'naai¹³. ² Síi³ na 'e jí² lo tyi'i, Timoteo, joon lawa yuu²¹ tyiia 'nu tsu gali² a² mo líi² u Jesús 'wii¹³ jna. Cwocwo¹ o Dios Ñu¹ u' coon¹³ Ñá'ñu¹ u' Jesucristo 'e jmaa¹ a feei¹ tsi tyi'i coon¹³ fo'feei¹ tyi'i joon 'e seen²¹ mo' tyú².

Jo cwo³ o 'e² e tsá² xeei²¹ júu³ tajuu²¹

³ La jéi¹ gi gangóo³ o li síi²¹ Macedonia gamí³ i tyani¹ 'e jon¹ on fu Efeso, 'e tyuu¹³ u to² 'inlíi¹³ tsá² do 'e jo 'e² e tsá² xeei²¹ júu³ 'e jo jo¹. ⁴ Cwo³ o cwáain¹ 'in tsá² do 'e jmaa¹ a cu² tsi coon¹³ júu³ tya' tsau¹ áai¹ joongi coon¹³ jí² 'láai² tya' líi²¹² tsacoo¹³ tsu 'e júu³ lo jmoo¹ jmai² 'e jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹. Jo uncono¹³ 'e júu³ do wa'a lítsáai¹ gi tsi tsá² Dios.

⁵ 'E yu to² tya' júu³ tyú² tya' Dios 'e 'iin²¹² mo tsaruu²¹ coon¹³ 'e tyú² u, jo tóin¹ júu³ tya'a, joon joo¹ o líi². ⁶ Pe 'inlíi¹³ gatuu²¹ o 'e júu³ lo joon gali¹ in²¹² in nuu¹ un júu³ 'e jo tyiin². ⁷ 'Iin²¹² in líi¹ in tifo² pe jiiin¹³ yaai jo' oo¹ tsi 'ee 'e faa²¹ a jon'gi 'oo²¹ tsi 'ee 'ee' e xafiin¹³ 'ee¹ o cu² tsi.

⁸ Ne² o' 'e tyú² u 'e ley gacwo¹ o Dios tsá² wa'a lí¹ jmoo¹ o tsá² coon¹³ jiiin¹³ la 'iin²¹² Dios. ⁹ Ne² o' 'e ley do jon' tya' 'in jmoo¹ o 'e tyú², pe tya' jileei²¹ 'in jmoo¹ o 'e gó², tya' 'in jo 'ee tsaa²¹ gi tsi, tya' 'in jo nuu¹³ un, 'in jo un'goo²¹ Dios, 'in rōoi²¹ tsaa². 'E ley do tya' jileei²¹ 'in un'gōoi¹ Dios, 'in faa²¹ a 'laa²¹ tya' 'e tyú², 'in jngáai¹³ sáa³ jmi²¹ joongi jngaai¹³ ruu²¹. ¹⁰ Joongi 'e ley do tya' 'in feei¹ tsa¹ i² joongi tya' tsá² 'in tóin¹, 'in 'iin²¹² in tsañuu¹, joongi tya' tsá² 'in ngi¹ to² uun²¹ in tsá². 'E ley do tya' 'in jmoo¹ o júu³ tajuu²¹ tya' ni tsaa² to², joongi tya' doñi¹ in tajuu²¹. 'E ley do tya' jilaa²¹ 'e sá² 'e faa²¹ a 'laa²¹ tya' 'e júu³ tyú². ¹¹ Joon 'e júu³ tyú² lo júu³ tya' Dios 'in tyú¹ joon 'ii gatyaa¹ cwóo³ o.

Cwo¹ o Poo² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ fee¹ mo tsi Dios 'wii²¹² tya'a

¹² Joon cwo¹ o 'maai¹³ Ñá'ñu¹ u' Jesucristo, 'in cwo¹ jna pí². 'Ii-o nigacoo²¹ o cwáain¹ 'e tyú¹ na joon nigacwo¹ o jna to² tya'a 'e jmaa³ aa. ¹³ Nigacwo¹ o jna 'e to² lo fiin¹³ foo²¹ o 'laa²¹ tya'a la mo jéi¹ joon ga'oo² na tsá² tya'a joongi gajmee¹³ na pe Dios galifee¹ mo tsi tyiia tsu la mo jéi¹ jo tsáai¹ tsi júu³ tyú² joon jo ñi³ i jilaa²¹ 'e

jmoo³ oo. ¹⁴ Pe cwa³ tya' Ñá'ñu¹ u' 'áa¹ mo galifee¹ coon¹³ jna joon galii³ oo xiiala 'iin²¹² in Cristo Jesús jna 'e jo¹ o líi² na.

¹⁵ 'E júu³ lo 'e la ja² mo, joon la jilee²¹ mo 'ná¹ lítsáai¹ tsi Cristo Jesús nigajó² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e jmaa¹ a tiin¹³ jileei²¹ 'in rōoi²¹ tsaa² joon jna-a nifu gi jee²¹² 'ii. ¹⁶ 'Áa¹ mo garoo²¹ na tsaa². Joon Jesucristo ga'iin² mo tsaa² tyiia. Joon mo gajmaa¹ a Jesucristo feei¹ tsi tyiia ga'e² e Dios tsá² 'e lí² i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'in jalín² ciin²¹ gi 'in jai² líi¹² 'ii. Joon coon¹³ la joon itéin² tsá² coon²¹ tōo² mo fu lí tyiin¹ Dios Jmii²¹. ¹⁷ 'Wii¹³ joon cwofaa²¹ a coon²¹ tōo² mo júu³ tyú² tya' 'in Dios Jmii²¹, 'ii seen²¹ coon²¹ tōo² mo, jo júu² in jon'gi lí² jōoi² tsá² 'ii. 'Ii-o jaain²¹ Dios 'in jmi¹ tsi. 'Ná¹ a un'goo²¹ o' 'ii. Joon 'ná¹ cwoo²¹ o' jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya'a coon²¹ tōo² mo. Amén.

¹⁸ Yuu²¹ tyiia, Timoteo, tyi³ aa cwoo¹ o 'elo. Cwoo¹³ o' o' cwojmaa²¹ a la gafuu²¹² uu 'nu coon²¹ tūn² jiiin¹³ la gajin² tsaru¹ u' la mo jéi¹ 'ii²¹ tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² tyuu¹³ u jilaa²¹ júu³ 'e jo jai². ¹⁹ Cwotyán² pí² jilaa²¹ 'e jai² líi² u. Jmai² 'e tyú² u 'i¹ o' o' tsu 'inlíi¹³ nigaxee¹ mo tsi 'elo, gatuu²¹ o jilaa²¹ 'e jo¹ líi². ²⁰ La joon gangangii² Himeneo coon¹³ Alejandro. 'Wii¹³ joon gacwo² moo 'in líi³ Satanás 'ii la coon²¹ cwountsáa¹ 'e jo faa²¹ a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu² tya'a.

2

'Ee' e Poo² xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

¹ 'E júu³ 'íi³ i lo 'e tyiin² gi 'e mí¹ tsá² tyani Dios joon faa²¹ a tsá² júu³ tyú², mí¹ tsá² jmi²¹² 'aa²¹² joon cwo¹ o 'maai¹³ Dios tya' jileei²¹ tsá². ² 'Ná¹ a la joon tya' tsaa² to² joongi tya' jileei²¹ 'in oo¹ o to², la coon²¹ 'e jo untyiin² gi tsá² jna' joon seen²¹ na' tyú² u tyani Dios joongi tyani tsaruu²¹ na'. Tsaa² o' Dios, tyú¹ naa' coon¹³ tsá². ³ 'Elo-o 'e tyú² joon 'yaa¹ mo tsi Dios Jmii²¹, 'in jmoo¹ o tiin¹³ na'. ⁴ Tsu 'ii-o 'iin²¹² in tiin¹³ jilee²¹ mo joon wa'a cwoliñi¹ o 'e júu³ jai². ⁵ Jaan²¹ mo Dios 'in seen²¹, joon jiiin¹³ 'ña'a Jesucristo, 'in gali¹ i tsañuu¹, lí² jmaa¹ a 'ii²¹ coon¹³ Dios la joongi coon¹³ tsá². ⁶ Tsu 'ii-o gacwooi¹ 'ña'a 'e tyi² jilaa²¹ tsaa² tya' tsá². Joon mo tí² 'ii²¹ gajmaa¹ a Dios Jmii²¹ júu³. ⁷ 'E júu³ ja² mo lo, Dios gatyii¹³ in jna wa'a nicwóo³ oo 'e júu³ do. Gatyii¹³ in jna 'e 'e² ee jileei²¹ tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ xiiala gajmaa¹ a Dios 'ii²¹ 'e tiin¹³ tsá² mo jai² líi² tsá² 'e júu³ ja² mo 'e fo³ oo lo.

⁸ 'Iin²¹² na wa'a 'e faa²¹ a tsañuu¹ júu³ tyú² doñi¹ xii¹ téin². Joon mí faa²¹ a júu³ tyú² do cwoseein²¹ tyú², ca nii² mo alma tya'a jon'gi nii²¹ tsi, jon'gi to² tii¹. ⁹ La joon

tsami², iin^{21,22} na 'e ci¹ o siin¹³ in 'e jo suuin²¹ tsañuu¹ 'ii joon 'e ngi¹ coon²¹ tún², jon'gi coon¹³ jmi³ tyi¹ 'i in caai¹³ cwanáa¹³ si perla 'ee. Jon'gi ci¹ 'i siin¹³ in 'e 'moo³ lili¹.¹⁰ Pe jmoo¹ o jmai² 'e tyá² tya' jileei²¹ tsá² ta tñi² jmá¹ tsami² 'in jin² o 'e tsaa²-tsi Dios Jmi²¹.¹¹ Jileei²¹ tsami² ná¹-a jón² tii² jee^{21,22} li licaain²¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo joon 'ná¹ nuu¹³.¹² Jna-a jo cwo¹ oo lín² tsami² tifo² jon'gi tyu^{2u} to² tsañuu¹ jii¹³ 'e ján² tii².¹³ Tsu Dios gajmeei¹ Adán nifu joon mi yuu¹³ joon gajmeei¹ Eva. ¹⁴ 'In líi¹³ do jo gacon² on Adán too² pe gacon² on 'in tsami² do too² joon 'ii ga'aa¹ o tsaa² nifu. ¹⁵ Xufin¹³ ná¹ ni²¹ tsami² wúu¹ mi liseein²¹ jón¹ on 'wii¹³ tsaa² tya' Eva jileei²¹ tsami² lí²-i tiin¹³ in wana jo 'o líi² joon 'iin^{21,22} mo Dios joon un'ò¹ i yaai 'e ngi¹ coon²¹ ce tún² un.

3

Xiiala líi¹ 'in tyu² to² jee^{21,22} 'in jai² líi²

¹ Jo¹ o 'e júu³ lo: wa'a 'iin^{21,22} in tsá² 'e áa¹ a coon²¹ to² jee^{21,22} 'in jai² líi², 'iin^{21,22} in 'ido coon²¹ 'e tyá²-u. ² Jileei²¹ 'in lín² tsacøøi¹³ jee^{21,22} 'in jai² líi² ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹ o tsá² 'ido tsaa². Lí²-i liseein²¹ jii¹³ jaan²¹ mo 'oo^{21,2} o. 'Ná¹-a ngi¹ coon²¹ tún², 'ii ja² mo, jmoo¹ o jmai² 'e tyá²-u. Joon 'in tsá² do 'ná¹ jmáa¹ a feei¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tsafeei¹³ 'ii fu tya'a. 'Ná¹-a jón litii²¹ 'e¹ e tsá². ³ Jo lí² wa'a ngi to² 'iin¹ jon'gi wa'a tiin¹ in jon'gi wa'a 'iin^{21,22} in cuu² 'ái¹ 'e jo mo gajna² a. Lí¹ ci¹³ soo²¹-tsi ná¹ fee¹ mo-tsi tya' jileei²¹, jo 'noo¹ o mi¹³, jon'gi 'iin^{21,22} in cuu². ⁴ 'Ná¹-a jon líi¹ 'i o xiiala tyu^{2u} to² inuu¹ tya' a joongi tyu^{2u} to² jón¹ on cwolinuu¹³ an jo to² o mi¹³. ⁵ (Tsu wa'a jo ñi¹ tsá² xiiala tyu^{2u} to² 'inuu¹ tya'a xiiala lí² 'áa¹ 'in nigalijai² líi² Dios.) ⁶ Joon jo lí² lín² tsacøøi¹³ jaain²¹ tsá² 'in nijai² líi² catá². Jo cweei¹ tyu^{2u} to² tsifu tsu wa'a jmaa¹ a jloo³ joon i'láa¹ la galáa¹ Satanás. ⁷ Joon wa'a ilíin² jaain²¹ tsá² tsacøøi¹³ jee^{21,22} 'in jai² líi² ná¹-a líi¹ la líi¹ jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹ o tyu^{2u} to² jee^{21,22} tsagoo¹ 'in jo jai² líi² Jesucristo. Wana jo la joon icwo¹ tsá² 'ii tsaa² joon ifaa²¹ a tsá² 'laa²¹ tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios. Joon tee²¹ in ní² tya' 'in líi¹³.

Xiiala líi¹ 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ jee^{21,22} 'in jai² líi²

⁸ La joon jon 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tsacøøi¹³ jee^{21,22} 'in jai² líi², 'in sii²¹ diaconeses, ná¹-a ngi¹ coon²¹ tún². Jo ngi¹ cwaá²¹ sii¹³ i jon'gi wa'a ngi¹ to² 'iin¹ jon'gi wa'a 'iin^{21,22} in cuu² 'e jo mo jna² a. ⁹ Joon 'ná¹ ñi¹ o jo cu²-tsi jilaa²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna¹ 'e jo¹ lí² na. Joon jo 'i¹-tsi 'e gó². ¹⁰ La nu'gi lí² uncoon¹³ tsá² tsacøøi¹³

'ná¹ cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ 'ido joon wana jo 'ee tsaa² tya'a sá² lí²-i uncoon¹³ on. ¹¹ La joon jon 'oo^{21,2} o ná¹ ngi¹ coon²¹ tún². Jon'on tsami² 'in sii²¹ júu³ 'atsaa²¹. Ca nii² mo jmáa¹ a jo 'láa¹ a jilaa²¹ 'e jmoo¹ o. ¹² 'In tsá² 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ do jii¹³ Dios jaan²¹ mo 'oo^{21,2} o iliseein²¹ tya'o. 'Ná¹-a tyu^{2u} to² jón¹ on tyá²-u coon¹³ jilaa²¹ inuu¹ tya'a. ¹³ Tsu jileei²¹ 'in untsiin¹ tyá²-u 'e to² 'e uncoon¹³ on tsacøøi¹³ do jnaa²¹ a coon²¹ 'e tyá² tya'a joon lí² faa²¹ a jo cu²-tsi cwáain¹ tya' xiiala tsaa¹-tsi tsá² Cristo Jesús.

'Eja² mo lí² na'

¹⁴ Jilaa²¹ júu³ lo gatón³ on ni mo'jí² lo 'e sii³ na tyi¹ xufin¹³ 'i¹-tsii yi³ aa la jmoono. ¹⁵ Pe wa'a la 'ii^{21,22} na lí²-i líi¹³ 'i xiiala ná² jmaa¹ a tsá² jee^{21,22} 'in jai² líi² 'in lín² lawa cwo¹ tya' Dios 'in jii¹. Joon la cwaain²¹ 'oo²¹ ni tii²fu²¹ cwo¹ pí², la joon jon 'in jai² líi² Dios cwo¹ pí² tya' 'e jai² tya' Dios. ¹⁶ Joon ja² mo. Fee¹ 'áa¹ mo 'e júu³ 'uui²¹ 'e Dios ga'e^{1,2} e tsá² xiiala seen²¹ tsá² tyá² tyani¹ 'i 'e jin².

Gacwéi Dios líi¹ tsá², joon 'in Espíritu Tyá² ga^{1,2} júu³ 'e tyú¹ mo 'ii.

Nii² mo ángeles 'ii. Joon gacwo¹ tsá² jileei²¹ 'in taain^{21,2} nicwoo¹³ juncwii²¹ júu³ tyá² tya'a.

Joon jo¹ o galii² tsá² taain^{21,2} juncwii²¹ 'ii. Joon ga'ii²¹ mo Dios 'ii fu ña'fú² tún¹.

4

Xiiala líi¹ 'in tá² 'e júu³ jai² tya' Dios

¹ 'In Espíritu Tyá² gatya¹ júu³ 'a la ti 'e jee^{21,22} jmi²¹ li gatsé¹ inlíi¹³ ituu²¹ jii¹³ 'e tsáai¹-tsi. Joon iunji² o jilaa²¹ tsá² espíritu gó² incón² 'ii too² coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' 'in líi¹³. ² Inúu¹ u tsá² 'in faa²¹ a júu³ tajuu²¹ lawa júu³ ja² mo, tajuu²¹ mo 'in jo lí¹³ gi 'e gó². La jo lí¹³ gi tyú² mo suu²¹ tsá² ñi³ tyi² la joon jon 'in tsá² do jo lí¹³ gi 'e gó². ³ Untsaa¹³ mo 'in tsá² do wa'a cui² cwoo²¹ o tsá² joon tyu^{2u} to² 'e sá² 'láa² nii² 'uunñi² 'e jo lí² dø² tsá². Pe Dios gacwo¹ jilaa²¹ 'e lí²-i dø² tsá². Joon jileei²¹ 'in jo¹ o líi², 'in ñi¹ júu³ jai², lí²-i dø² 'yaa¹-tsi wa'a cwo¹ o 'maai¹³ Dios. ⁴ Tsu tyá²-u jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios joon lí²-i dø² tsá² wa'a 'ii²¹ coon¹³ 'maai¹³ Dios. ⁵ Tsu nicwaa³ mo coon¹³ júu³ tya' Dios joongi coon¹³ 'e júu³ tyá² 'e faa²¹ a tsá².

Xiiala líi¹ 'in jmoo¹ o to² tyu² Jesucristo

⁶ Joon wana 'e² 'e 'in jai² líi² Jesucristo jilaa²¹ 'elo joon tyá² jmoo² o, jmoo² o jii¹³ la tñi² jmá¹ tsá² 'in cwoo¹ júu³ tya' Jesucristo. 'I cwo¹ gi pí³ alma tyi¹ coon¹³ lín² júu³ 'e jai² líi² tsá² joon coon¹³ júu³ røø²¹ 'e nuu¹³ an coon²¹ tún². ⁷ Jo unji² 'i 'e cwáain¹ tsáai² coon¹³ cwáain¹ jo ñi² ti jo¹. Cwo¹³ 'o-o jmaa²¹ a jii¹³ la to² tyu² Dios. ⁸ 'E tyiin² moxu

wa'a 'e yeen²¹ fiin²¹ tsá² yaai pe tyiin²gi 'áai¹ 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ tyani Dios. Tsu 'e júu³ lo tyani¹ 'ii²¹ 'e sáan³an' tyú² nano joongi li ngó¹gi. ⁹ E júu³ lo 'e la ja²mo, joon la jilee²¹mo 'ná¹ litsáai¹-tsi. ¹⁰ Néé²o' 'e tyiin²gi 'wi¹³ joon jmoo²¹o' to² 'íi³ joon nee²¹e' wúu¹. Jmoo²¹o' la joon tsu nivalitsáa¹mo-tsi' Dios 'in jiiin¹. Ii-o un'øø²¹gi jilee²¹mo jiiin¹³ 'in tsáai¹-tsi 'ii nifu.

¹¹ Jilaa²¹ 'elo 'ná¹ tyuu¹³u to² joon 'e²¹e tsá². ¹² Jo ngi¹i wa'a jo ungo¹o tsá² 'nu 'wi¹³ xaai¹gi'i. Pe jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u tyani 'in jai² líi². Jmeei² 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u coon¹³ xiiala ngi³i, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya³a, joongi coon¹³ xiiala 'iin²¹²mo'o tsá², joongi coon¹³ xiiala jo¹o líi²u Dios, joongi coon¹³ xiiala jmaai¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o'o. Coon¹³ jilaa²¹ 'elo jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u. ¹³ Ca mi cwé¹na cwoo¹³o'o fo²¹o júu³ tyú² tya' Dios jiiin¹³ la faa²¹a ni jí² tya' Dios, faa¹³a cwónú² jileei²¹ tsá². Cwo'í² júu³ 'ee 'ná¹ jmaa¹a. Joon 'e³¹e tsá² 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Gacwo¹ Dios 'nu 'ii²¹ tya'a 'e jmaa²a to² tya'a. ¹⁴ Jo cuu¹³u jmaa²a 'e júu³ gacwo¹o Dios 'nu mo gataan¹³an tsacøø¹³ cwoo²¹o tyi¹i joongi gafaa²¹a 'ii²¹ tya' Dios.

¹⁵ 'Ídu¹-o'o jilaa²¹ 'elo. Cwoo¹³o'o 'e jmaa²a. Joon líi¹ tsá² 'e 'øøi²¹gi-o'o. ¹⁶ Jøø²¹ 'wo'o coon²¹ tún² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'e³re. Cwojmaa²gi'i tsu coon¹³ la joon itiiin¹³mo'o 'wo'o coon¹³ jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tyi¹.

5

Xiiala 'ná¹ jmaa¹a Timoteo tyani 'in jai² líi²

¹ Jo jii²u'u tsacøøi¹³ pe mí²i tyani¹ lawa 'e 'ñú²o'o. Joon cwo²¹o cwáain¹ simii²¹ lawa ruu²¹mo'o. ² La joon jon tsayuui¹³ lawa saa²o'o. Joon mi cwo²¹o cwáain¹ 'in simi² jiiin¹³ coon¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o'o.

³ Unjii²u'u 'in 'yiaa¹ñú² 'in jo 'in seein²¹ tya'a. ⁴ Pe wana seein²¹ jón¹on si tyii²¹a 'ee 'ii 'ná¹ untiin¹³in jilaa²¹ 'ee 'e 'ná¹ seein²¹ tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ la joon ityi¹ jilaa²¹ 'e røø²¹ tsacøøi¹³ tya'a tsu la joon 'e tyú² joongi la joon tí²-tsi Dios. ⁵ 'In 'yiaa¹ñú² 'in jo seein²¹ tya'a 'in tsáai¹-tsi Dios mi¹i tyani Dios joon faa²¹a júu³ tyú² la 'woo¹ jmi¹. ⁶ Pe 'in 'yiaa¹ñú² 'in seein²¹ jmai² unjløøi¹³ 'ña'a jo tsaa¹-tsi Dios, xufiin¹³ jiiin¹o pe líi¹i lawa jaain²¹ 'in najúun²mo. ⁷ Cwo¹i²i 'e júu³ lo 'in jai² líi² 'e jo lí² cwoo¹ tsá² tsaa². ⁸ Wa jo unjii²in tsá² tsaruu²¹i, joon tyiin²mo 'in taai² inuu¹ tya'a, líi¹i lawa jaain²¹ 'in jo untiin¹³in jilaa²¹ 'e jin²in 'e jo¹ líi². Joon gó²gi 'ii lagi 'in jo tsaa¹-tsi Dios.

⁹ Jo taan¹u'un ni mo'jí² 'in 'yiaa¹ñú¹ 'in jo mo tsin¹ sesenta jiiin²¹ joongi coon²¹ naa¹³ 'e gacui² cwoo²¹o. ¹⁰ Lí²-i litaan¹u'un mo'jí² wa'a cwii¹in tsá² 'ii jiiin¹³ 'e tyú² 'e niga-jmaa¹a. Wa'a nigaunji²in jón¹on joongi wa'a nigacwoo¹o 'nú¹ li joon¹ tsá². Joongi wa'a nigauncoon¹³o tsaru¹u'. Joongi wa'a nigauncoon¹³o 'in seein²¹ fa¹³i. Joon wa'a gacwoo²-tsi 'in 'yiaa¹ñú² do 'e jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² lí²-i taan¹u'un mo'jí².

¹¹ Pe jo taan¹u'un mo'jí² 'in 'yiaa¹ñú² 'in xuui²¹²gi tsu 'ii líi¹in²¹²in cui²-cwoo²¹o tún¹ joon tuu²¹o júu³ tya' Cristo. ¹² Joon ili² tsaa² tya'a tsu jo gauntiin¹³in júu³ gajin²in nifu. ¹³ Joon mi licíi²gi joon ilijøø²mo joon ingi¹ la tyi 'ná¹. Joon jiiin¹³ 'e jøø¹mo pe ngi¹ tyá² júu³ 'atsaa²¹ coon¹³ tsá². Coon²¹on cwáain¹ 'ee seein²¹ tsá² xeei²¹ sii¹ júu³ 'e jo tíi². ¹⁴ Tsu 'wi¹³ la joon 'iin²¹²na 'e cuu²¹i 'in 'yiaa¹ñú² xuui²¹²gi do cwoo²¹o. Joon liseein²¹ jón¹on. Joon 'ii-o inii²¹ 'nú¹ joon jo cwoo¹i faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya'a. ¹⁵ Tsu 'inlíi¹³ 'yiaa¹ñú² gatau²o júu³ tya' Cristo joon galii¹i tsá² tya' 'in líi¹³.

¹⁶ Joon wana tsañuu¹ si tsami² 'ee seein²¹ inuu¹ tya'a jaain²¹ 'yiaa¹ñú² 'ná¹-a unjii²in mo 'ido. Jo cwo³¹o unjii²in 'in jai² líi² tsu jiiin¹³ la joon lí²-i unjii²in 'in jai² líi² 'in 'yiaa¹ñú² 'in jo 'in seein²¹ tya'a.

¹⁷ Cwoun'goo²¹gi tsá² 'áai¹gi 'in tsacøøi¹³ 'in jmoo¹o to² tya'a tyú². Tyiin²gi 'in cwó² júu³ tyú² joon 'in 'e²e tsá². ¹⁸ Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jo toon²oon' noo¹³ moo²oo²o joo'tsaa² mo 'ø¹ø mi³ trigo mo untyú² tsá²." Joon jiiin²in: "In jmoo¹o to² tí²mo 'ii²¹i 'lee¹³."'

¹⁹ Jo unjii²in wana seein²¹ jaain²¹ tsá² cwo¹o tsaa² tsacøøi¹³ tyani¹in. Pe wana tí² gáí¹ gaai²¹ tsá² joon 'ná¹ nuu²¹un júu³ tya'a. ²⁰ Jileei²¹ 'in 'noo¹o tsaa² jii²nu'un tyani jileei²¹ 'e 'in catyaa² do itoon²¹on fo²-tsi cwoli'goo²¹o. ²¹ Tyi³aa cwoo¹o 'elo tyani Dios joongi tyani Jesucristo coon¹³ 'in ángeles tya'a 'in nigatyii¹³in: Cwojmaa²a jilaa²¹ 'elo júu³ røø²¹. 'Ná¹ jmaa²a coon²¹ røø²mo tsá². ²² Jo tyi¹u'u jaain²¹ tsañuu¹ ilii²in tsaa²to²jee²¹² 'in jai² líi² la jmoonoo, tsu wana galáa¹a lawa'a gai¹u'u tsaa² tya'a. Jo unlíi²u'un 'wo'o coon¹³ cwáain¹o lo.

²³ Lawa mo tsaa¹³ tuu¹u'u joon mo tí¹ coon²¹ naa¹ mo li tsaa¹²a 'wo'o jo 'uu¹²u jiiin¹³ jmi²¹ pe 'uu³xu'u vino ijma¹ mí¹ tyi¹.

²⁴ Jilaa²¹ tsaa² tya¹ 'inlíi¹³ lí²-i jná² nii² la nu'gi 'e lisá² 'ii²¹. Pe tsaa² tya' 'in catyaa² ijna² nii² çiiin²¹gi. ²⁵ La joon jon jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹o 'inlíi¹³ ilii¹i tsá² la jmoonoo. Joon 'e catyiaa²gi ilii¹i tsá² çiiin²¹gi.

6

¹ Jileei²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo 'in ni-taai² tya' ñi'fi²¹²; ná¹-a-un'goo²¹ ñi'fi²¹²; la coon²¹ jo cwofaa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e sii²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²¹e'. ² Joon wana jo¹ líi² ñi'fi²¹² do Cristo 'in nitaai² tya' do ná¹ un'goo²¹gi ñi'fi²¹²i. Joon 'ná¹ jmaa¹ a to² tyá² tya' ñi'fi²¹²; do tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Cristo. Joon mo jmoo¹o 'in taai² tya'a to² jmoo¹o to² tya' jaain² 'in jo¹o líi² Dios joon 'iin²¹²mo Dios 'ii. 'E²du'u joon cwotyaa¹-tsi tsá² 'e jmaa¹ a 'e júu³ lo.

In jai² líi² ná¹ jløø³mo

³ Joon wana 'e¹ e tsá² júu³ xii²¹ a jmoo¹ 'ido jløø³ 'na'a. Jo røø²¹ sñi¹ coon¹³ júu³ tyú² 'e ga'ee¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, jon'gi jo røø²¹ sñi¹ coon¹³ júu³ 'e 'e¹ e tsá² xiiala ngi¹ tsá² tyú²-u tyani Dios. ⁴ Tsá² 'in jo ñii¹ 'ii coonti. Jiin¹³ 'iin²¹²in 'ido jo cwo¹o júu³ ruu²¹; coon¹³ jilaa²¹ 'e sñi¹. Joon jiin¹³ coon¹³ 'elo-o lí²-i líi²¹² tsá² 'e tsiwúu¹, jo cwo¹o júu³ ruu²¹, faa²¹ a tsá² 'laa²¹ tya' tsá² xeei²¹, joon cu²-tsi tya'a. ⁵ Tsá² 'in gó² 'i¹-tsi 'in 'noo¹o mii¹³ coon²¹ tøø²mo. Tsá² jo ñi¹ la jai². 'In tsá² do 'i¹-tsi 'e ijnáa¹ a cuu² wa'a un'goo²¹o Dios. Jeen²¹mo'o coon¹³ 'in jmoo¹o la joon. ⁶ Pe wana ngii²¹ 'e tyú²-u tyani Dios sá² 'lee¹³na' wa ngii²¹ 'i' yaai¹-tsi'. ⁷ Tsu jo 'ee lee³e' coonti 'e juncwii²¹ lo, la joon jon jo 'ee lí² lee²¹e' jiin¹³ coon²¹ mi júnun²na'. ⁸ Joon wana 'oo²¹o 'sin¹ 'ii' joongi 'e tyé³e' cwojmoo²¹o' jløø³mo'. ⁹ Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lisá² cuu² tya'a jo itaa²¹ a tya'a joon 'ii²¹o lawa coon²¹ si² tya' 'in líi³. Jilaa²¹ 'e súnun²in ijmaa¹ a 'nii²¹ tya' 'in 'iin²¹²in joon ipiin² 'ña a li jo tiin¹³ tsá². ¹⁰ Suun²¹un tsá² cuu² 'wii¹³ joon jó¹ jilaa²¹ 'e gó² tya'a. Joon 'inlíi¹³ nigasuun²mo, nigatuu²¹o júu³ tyú² tya' Dios joon líi¹ wúu¹ niganii²¹ juncwii²¹ tya'a.

Cwojmaa²o'o la ngóo¹ 'naai¹³ 'e jai² líi²u

¹¹ Pe 'nu-u, tsu 'wii¹³ tsá² tya' Dios 'nu, tá² jilaa²¹ 'e gó² lo, joon cwocwoo¹³ 'o'o 'e jmaa²¹ a 'e tyú². Jmaa²¹ a to² tyú² Dios. Jo¹gi cwoli²un. Cwoli¹in²¹² mogi¹ Dios coon¹³ tsá². Jmaa²¹ a taa²¹ 'o'o. 'Wo² 'o'o jmaa²¹ a tya' tsá². ¹² Cwocwoo¹³ 'o'o ce caai²¹ 'o'o ngi²; la nangangi¹ 'in jai² líi² Cristo. Cwo¹³ 'o'o 'e ngi²; coon¹³ Dios 'e seen²¹mo'o coon¹³on coon²¹ tøø²mo, tsu la joon gatø¹ø Dios 'nu. Joon tyani tsá² fúu¹ niga¹¹ i júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Dios 'wii²¹² tyi¹. ¹³ Joon nano 'i³ñ 'nu júu³ tyani Dios 'in cwo¹ juncwii²¹ tya' jileei²¹ 'in seen²¹ joongi tyani Jesucristo 'in gajmaa¹ a júu³ jai² 'e tyú²-u tyani Poncio Pilato. ¹⁴ Jo cuu¹³u'un jmaa²¹ a jilaa²¹ to² gacwo¹o Dios 'nu 'e jo lí² faa²¹ a tsá² 'laa²¹ jiin¹³ coon²¹ ca mi tyu² Dios Jmii²¹ to² 'e neei¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. ¹⁵ Tsu mi tyiá¹ 'ii²¹ tya' Dios

Jmii²¹ ijmaa¹ a lí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ Dios Jmii²¹ lí² lí²in tsaa²to² 'in feei¹gi. Joon 'in cwaa³mo 'ii. Joon 'ii-o lí¹ røø¹³ 'in feei²gi la jee²¹² jileei²¹ røø¹³ catyaa²gi do. La joon jon 'ii-o tsaa²to² 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ tsaa²to². ¹⁶ Jiin¹³ 'ii-o lí² cwo¹ tsá² 'e seen²¹ tsá² coon²¹ tøø²mo tsu jo tyé¹ 'ii. Joon táan¹in li jná² joo²¹ líi¹. Joon jo lí² tsá² tsatyéén¹in. Joon jo mo nigalijøø² tsá² 'ii jon'gi lí² jøø² tsá² 'ii. Cwoun'goo²¹o tsá² 'ii ce jileei²¹. Cwolisá² 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

¹⁷ Cwotyá³¹-tsi 'in sá² cuu² juncwii²¹ lo 'e jo unjløø¹³ 'ña'a jon'gi ngi¹ cu²-tsi cúu¹u pe ngi¹o jo cu²-tsi tya' Dios 'in jiin¹. 'Ii-o cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e jløø³na'. ¹⁸ Cwotyá³¹-tsi 'ido 'e jmaa¹ a 'e tyú². Joon cwoliseein²¹ 'e tyú²-u coon¹³ jilaa²¹ tyú² 'e jmoo¹o. 'Ná¹-a tyaa¹ 'ido tyú² tya'a 'e cwo¹o tsá² 'e 'oo¹-o joon uncoon¹³on 'ii 'in tyééin¹³ jmii²¹². ¹⁹ 'E tyú² 'e jmoo¹o do 'e lí² lawa tsá² jñi¹ cwuu²¹, 'iin²in uncwu² mi jñi² do, pe joon mo roo²¹ joon coon²¹ tsá² 'láai²gi lagi ga'iin² mo gajñii¹ do. Coon¹³ la joon ilisá² juncwii²¹ tya'a 'e jo¹.

Tyaa¹ Poo² cwo²¹o Timoteo 'e cwo¹gi tsá² júu³ tyú²

²⁰ Timoteo, un'øø¹ jilaa²¹ 'e gatyaa¹ Dios cwo¹o. Jo núu³¹un júu³ 'e jo tseen²¹ jon'gi 'e jo to² 'ii³in coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e jin² tsá² 'e 'áai¹gi jo¹, pe jon' jo¹ 'e júu³ joon. ²¹ Joon 'inlíi¹³ niganúu² 'e júu³ do joon jo gaun-tiin¹³in 'e júu³ jo¹ tya' Dios.

Cwouncwaa¹³ Dios 'nu. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tí² i Timoteo

Sii'in Poo² 'e jí² lo tya' Timoteo

1 Jna-a, Poo², joon líi¹ na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo. Dios gasii¹ in jna yaai¹-tsi 'e jmaa³ aa júu³ 'e Dios cwoo¹ o juncwii²¹ 'múu² tya' tsá² 'wii¹³ Cristo Jesús. 2 Sii² na 'e jí² lo tyl'i, Timoteo. 'Iin²¹² na 'nũ lawa yaa²¹ tyiia. Cwocwo¹ o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹ u' Cristo Jesús 'e jmaa¹ a fo'feei¹ tyi'i coon¹³ feei¹-tsi tyi'i joon 'e seen²¹ mo' o tyá².

H'í Poo² Timoteo júu³ 'e cwo² júu³ tyá²

3 Untii¹³ oo 'nũ coon²¹ tɔθ² mo coon¹³ júu³ tyá² tyiia 'e fo³ oo la 'woo¹ la jmi¹. Cwo³ oo 'maai¹³ Dios 'in un'góo³ oo la gaun'goo² o 'li²¹² tsacɔθi¹³ tyiia joon jo con² jna tsá² tɔɔ². 4 Tii¹³-tsii jmi²¹ gatoo²¹ unni²¹ in joon líi¹ 'iin²¹² na jɔθ²¹² na 'nũ la coon²¹ lijłøθi¹³ xnu. 5 Tii¹³-tsii joon xiiala jai² líi² u' la jai² galíi² si'yíi¹² a Loida nifu la joon jon saa² a Eunice.

6 'Wii¹³ joon íi² júu³ 'nũ 'e cwojmaa² gí'i jii¹³ 'ii²¹ 'e 'oo² o 'e gacwo¹ Dios 'nũ mo gatóon³ oo cwóo³ oo tyi'i. 7 Tɔu 'in Espiritu 'in cwee¹³ Dios jna' jo jmo²¹ o' 'go¹ o' pe cwo¹ o jna' pi³ joon 'e 'iin²¹² mo' tsá² joon 'e 'θøi²¹-tsi tyá². 8 Tɔu 'wii¹³ joon jo fa'ii²¹ líi² u' 'e røθ²¹ u' u' cwáain¹ tya' Ña'ñu¹ u' jon'gí fa'ii²¹ líi² u' 'wii¹³ tyiia tsu siin¹³ na 'nũñi³ 'wii¹³ jmóo³ oo to² tyu² Jesús. Pe nee²¹ e' wúu¹ coon¹³ jna caáain¹ tya' júu³ tyá² tya' Dios coon¹³ pi³ cwoo¹ Dios. 9 'I-i'i' gaajmaa¹ a tiin¹³ jna' joon gatø² jna' 'e ngii²¹ i' tyá²-u tyani'í. Gatø² jna' jon' on 'wii¹³ jilaa²¹ tyá² 'e jmo²¹ o' pe gali²-i jii¹³ la 'iin²¹² mo coon¹³ jilaa²¹ 'e feei¹-tsi tyi' 'e gaajmaa¹ a cwáain¹ tya' Jesús 'wii²¹² tyi' la nu'gí garón¹ juncwii²¹. 10 Pe la no-o gaajmaa¹ a líi¹ tsá² jilaa²¹ 'elo mo gajnéi¹ Jesucristo, 'in jmaa¹ a tiin¹³ jna'. 'I-i-o gauntyee²¹ mo' 'e jün² in tsá². Joon coon¹³ júu³ tyá² tya' a gacwo¹ o tsá² juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

11 Joon Dios gatyii¹³ in jna lawa tsá² tya' a 'e nicwóo³ oo joon ni'e³ ee tsá² 'in jon' seen²¹ Israel 'e júu³ tyá² do. 12 Joon tsu 'wii¹³ joon móo³ oo wúu¹ pe jo 'óo³ oo fa'ii²¹ tsu cwii¹ moo 'iin 'in jai² líi² na joon jo¹ o líi² na 'e 'ii-o lí² 'má¹ ca mi tí² jmi²¹² joon jilaa²¹ 'e gatyaa¹ cwóo³ oo.

13 Cwosaain²¹ o'o jilaa²¹ júu³ røθ²¹ 'e ganuu²¹ un fo³ oo. Joon cwoseen²¹ mo' o jo¹ o líi² u' joon 'iin²¹² mo' o Dios coon¹³ tsá² 'wii¹³ sicaan²¹ mo' o coon¹³ Cristo Jesús. 14 Coon¹³ 'e uncoon¹³ Espiritu Tyá² 'in seen²¹ jee²¹² jna' un'θøi²¹ jilaa²¹ júu³ 'e tyiin² 'e gatyaa²¹² aa cwoo¹ o.

15 Niñii²¹² o' o jileei²¹ 'in néei¹ li sii²¹ Asia gatáú² mo jna. Joon Figelo coon¹³ Hermógenes jee²¹² 'ii. 16 Cwouncwaa¹³; Ña'ñu¹ u' tsá² inuu tya' Onesiforo tsu 'láa² mo naa' Onesiforo do nijacoon²¹ fo'feei¹ tyiia. Joon jo ga'aa¹ a fa'ii²¹ 'e 'yuu² na 'nũñi³. 17 Pe mo nateen¹ fu Roma ga'naa¹³ i' jna coon²¹ tún² ca gatsee²¹ jna. 18 Cwolifée¹ mo-tsi Ña'ñu¹ u' tya' 'ii mi tí² jmi²¹² joon. Tyá²-u nii²¹² o' o xiiala unjii² in jna mo taan²¹² na fu Efeso do.

2

Xiiala líi² i tsá² 'láa² tya' Jesucristo

1 Joon 'nũ-u, yaa²¹ tyiia, 'ii¹³ mo' o 'e uncoon¹³ Dios 'nũ 'wii¹³ sicaan²¹ un coon¹³ Cristo Jesús. 2 Joon jilaa²¹ júu³ 'e ganuu²¹ un 'e gafe³ oo fo²¹ o' tyani tsá² fúui¹, tya² a cwoo²¹ o 'in jo cu²-o' o coon¹³, tsañuu¹ 'in tii²¹ 'e' e' tsá² xeei²¹. Joon 'ii-o jon lí²-i 'e' e' tsá² xeei²¹ 'e júu³ do.

3 Joon 'nũ-u lawa jaain²¹ 'láa² 'in tyúí¹ 'in jmo¹ o' to² tyú² Jesucristo jmo²¹ o' taa²¹ a jilaa²¹ wúu¹ 'e mo² o'. 4 Tɔu 'in jmo¹ o' nui²¹ to² tyu² fi²¹²; jo ngii¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ jmaa²¹ i to² tya' a 'e coon¹³ la joon jløθ³ mo fi²¹²; 'in gatyii¹³ 'e líi¹ i 'láa²-tya. 5 Coon²¹ røθ²¹ jón waa¹ coo¹ o' la tsá². Cwo²-tsi pe jo lí² 'ii²¹ i 'e gali¹ i la jo røθ²¹ coo¹ o la to² tyu² u. 6 Joon 'in jmo¹ o' to² 'ii²¹ jee²¹² tyiia²¹ tí²; dø¹ θ' e lisá² nifu. 7 Cwo² 'ii²¹ du¹-o' o' e fo³ oo lo joon icwo² o Ña'ñu¹ u' 'e 'θøi²¹ o' o' jilaa²¹ a.

8 Cwo² tii¹³ gi- o' o' e Jesucristo jún² tya' líi²¹² David 'ii joon gaunjiin¹ in Dios 'ii jee²¹² líi²¹² jii¹³ la júu³ tyá² cwóo³ oo. 9 Joon 'wii¹³ tya' júu³ tyá² joon móo³ oo wúu¹ lawa tsá² gó² ca gatøn² ñi³ cadena cwóo³ oo. Pe júu³ tya' Dios jo lí² 'nũu¹ tsá² coon¹³ cadena. 10 Tɔu 'wii¹³ joon jmóo³ oo ta¹ oo coon¹² jilaa²¹ 'wii²¹² tya' 'in gatyii¹³ in Dios 'e 'ii-o lí² 'ii²¹ i tii¹³ mo' 'wii¹³ Cristo Jesús. Lí²-i 'ii²¹ o jon lí² 'ya² gi' e jo tyéi¹.

11 Tɔu júu³ ja² mo lo:

Gajúum² mo' coon¹³ Cristo la joon jon itoon²¹ on' coon¹³ 'ii.

12 Joon wana nee²¹ e' wúu¹ la joon jon ityuu²¹ to² coon¹³. Wana faa¹³ a' 'e jo cwii¹ na' 'ii la joon jon 'ii ijin² in 'e jo cwii¹ in jna'.

13 Wana cuu¹³ na' 'a jo¹ o líi² na' 'ii pe 'ii coonti jo cuu¹ i untiin¹³ mo júu³ tya' a.

Xiiala jmo¹ o tsá² 'e yaai¹-tsi Dios

14 Cwoontii¹³-tsi tsá² jilaa²¹ júu³ lo, cwoo¹² o cwáain¹ 'ii tyani Dios 'e jo cwo¹ o júu³ ruu²¹; coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² 'i³ in. 'E júu³ do 'iiin² mo 'in tsá² 'in ganúu² un. 15 Cwoo¹³ o' o' jmaa²¹ a jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi' i la joon líi¹ u' tsa'leei¹³ tya' a 'e jo fa'ii²¹ líi² u. Jmaa¹³ tsá² júu³ røθ²¹ jii¹³ la tí² 'e lí² júu³ tya' Dios. 16 Pe tnu²¹ júu³ 'e faa²¹

tsá² 'in jo ñi¹, júu³ 'e jo 'e to² 'íi³in. 'In tsá² tyaa¹ júu³ do un'láai²gi jiiñ¹³ 'e gó² jmoo¹o tyani Dios. 17 Joon júu³ tya'o inii² lawa jmoowúu¹. Joon Himeneo coon¹³ Fileto líi¹i la joon. 18 'Ii-o gajmaa¹a 'e gó² cwáain¹ tya' júu³ jo¹ tṣu jin²in 'e nasuun²mo 'e jiiñ¹in tsá². Joon 'wii¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'in tsá² do ga'in²mo-tsi 'inlíi¹³ 'e jo¹o líi². 19 Pe jo lí² lisíi² júu³ tya' Dios, 'e li lawa coon²¹ po'xá¹ 'e jo jøø²¹. Joon júu³ tya' Dios jin': "Cwii¹mo Ña'ñu¹'u' jileei²¹ tsá² tya'a." Jin²o jon: "Tuu²¹ jilaa²¹ 'e gó² jileei²¹ 'naa' 'in jin² 'e cwii¹mo Cristo."

20 Pe coon²¹ tsi inuu li sá² cuu² jon'on jmai² wúun¹ lí² cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee pe sá²-a jon wúun¹ lí² 'mó² coon¹³ cwoo¹³ jon. Sá²-a tya' mo tí² jmií²¹² joon sá²-a jon tya' li to² tsá² tyi¹. 21 La joon jon wana tuu²¹ tsá² 'e gó² ilii²in lawa coon²¹ wúun¹ tya' mo tí² jmií²¹², máa¹ coon²¹ jmaa²¹i to² tya' fií²¹². Nityaa¹ tyu² tya' doñi¹ee to² tyá².

22 Tuu²¹o jilaa²¹ 'e gó² tí²-tsi simii²¹ jmáa¹a pe 'nu-u coon¹³ jileei²¹ 'in mi¹ tyani Ña'ñu¹'u' jo¹o cwolin²naa¹. 'Ná¹-a cwoo¹³ 'oo' ngii²ii¹ tyani Dios 'e tyá²-u, cwoo¹³ 'oo' 'e jo¹o líin²naa¹ joon 'e 'iin²¹naa¹ Dios coon¹³ tsá² joon 'e taan²¹naa¹ tyá²-u. 23 Pe tú²u jilaa²¹ júu³ 'e jo tseen²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e unngii¹i tsá² 'in jo ñi¹ tṣu ñii²¹o 'e júu³ do jmoo¹o 'e jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. 24 Joon 'in jmoo¹o to² tyu² Ña'ñu¹'u' jo lí² ngi¹ to² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i pe 'ná¹ 'e tí²mo 'e 'e¹e tsá². Jmáa¹a jmai² 'e 'wo²-tsi tya' jileei²¹ tsá². 25 'Ná¹-a 'e¹¹e coon²¹ tún²-un 'in jo jai² líi² la jo¹o líi²u wa coon²¹ jo ngáa¹ mo icwoo¹o Dios ijaa²¹a-tsi joon 'i'ooi²¹-tsi ilicwii¹i 'e júu³ jai² do. 26 Joon iláa¹mo 'ña'a coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'inlíi¹³ 'in gacon² 'ii tóo² 'e jmoo¹o la 'iin²¹in.

3

Xiiala ilin² tsá² jee²¹² jmií²¹² li tséi¹

1 Cwolinii²¹o ca jmií²¹² li gatséi¹ ijó¹ jiiñ²¹ 'e 'íi¹ fo². 2 Tṣu tsá² jo 'iin²¹mo wa tsá² xeei²¹ jiiñ¹³ 'iin²¹²in cuu² joon jloo³ 'oo²¹o. Jmaai¹ jloo³ 'ña'a joon faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios. Joon jo nuu¹³un to² tyu² sáa³ jmií²¹, jo cwo¹o 'maai¹³ jiiñ¹³ jaain²¹ joon jo jmoo¹o 'e yaai¹-tsi Dios. 3 Waa²¹-tsi 'in tsá² do. Tsá² 'in jo cwéi¹-tsi joon 'in faa²¹a 'e gó² tya' tsá². Tyu²u to² yaai¹ 'ido jo un'goo²¹o tsá². Líi²in 'ido lawa joo²¹ 'líi¹³ joon 'ee¹mo jilaa²¹ 'e tyá². 4 Tsá² 'in 'iiii¹ tsá² 'ii joon jmoo¹o jiiñ¹³ la 'i¹-tsi, joon 'in tsá² do tsafeei¹¹ jmaai²¹ 'ña'a. Nitya¹-tsi coonti¹ noo¹o juncwii²¹ tya'a jo 'naai²¹gi Dios. 5 Líi¹i lawa tsá² 'in jai² líi² Dios pe jo cwó² tyu² Dios to² 'ii.

Cwotuu²¹ jileei²¹ 'in líi¹i la joon. 6 Tṣu 'in líi¹i la joon tsataai² waa²¹mo inuu tya' tsá²

joon icoon²¹ tóo² tsami² jøøi² 'in røøi²¹ tsaa² 'in gatuu²¹ júu³ tyá² 'wii¹³ tya' jilaa²¹ 'e suuin²¹. 7 Nuui¹o júu³ tya' doñi¹iin pe jo litoon¹ galiñii¹ la jai². 8 La gajmaa¹a tsaláai¹ 'in sii²¹ Janes coon¹³ Jambres mo ngauntyi²in Moisés, la joon jon jmoo¹o 'in tsá² 'in 'ee¹ 'e júu³ la jai² lo. Tsá² 'in jo gauntyiñ¹³ 'e júu³ tya' Dios 'ii. Joon cwáain¹ tya' júu³ tya' Dios 'e joon 'in xee²¹mo-tsi júu³ tya'a. 9 Pe jo linii¹¹² júu³ tya'a tsu coon¹³ 'e gó² jmoo¹o iliiñ¹¹ tsá² la gango¹ 'in tsá² gá¹ 'in ngauntyi²in Moisés do.

Tyaa¹ Poo² cwoo²¹o Timoteo 'ee 'ná¹ jmáa¹a

10 Ñii²¹o 'o jilaa²¹ 'e niga'ee²¹²ee joon nigajøø²¹ jiiñ¹³ la taan²¹²na juncwii²¹ tyiia. Nigacoon²¹on cwáain¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa. Nii²¹o 'o xiiala jai² líi²na Dios Jmií²¹. Ñii²¹o 'o jon 'e 'wo²-tsii joon xiiala 'iin²¹²na Dios coon¹³ tsá². Joon ñii²¹o 'o 'e fee¹mo-tsii. 11 Nañii²¹o 'o xiiala 'øøi¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gamó³oo fu Antioguía joon fu Iconio coon¹³ Listra. Ñii²¹o 'o jilaa²¹ wúu¹ 'e gali² tyiia pe Ña'ñu¹'u' gatiin¹³mo jna jee²¹² jilaa²¹. 12 Joon tsei²¹ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jmáa¹a la to² tyu² Cristo Jesús inee²¹ wúu¹ tya' tsá². 13 Pe tsá² gó² coon¹³ 'in tajuui²¹ do iun'láai¹gi jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o, coon²¹on tsá² tóo² joon icoon²¹on 'ii tsá² tóo².

14 Pe 'nu-u, jo tú²u jilaa²¹ 'e nigautsaa¹²¹a, jilaa²¹ 'e nivalitsáa¹mo-'o'o la jai², tṣu cwii¹mo 'iin 'e¹e 'nu 'elo. 15 Joon ca mo xuu²¹²mo'o galiñi³i júu³ tyá² 'e ga'e¹ 'e 'nu xiiala tiin¹³ Dios tsá² mo jo¹o líi²u Cristo Jesús. 16 Dios gacwo¹o tsá² jilaa²¹ júu³ tyá² tya'a. Gacwo¹o tsá² júu³ tyá² tya'a 'e jmaa²¹i to² 'e¹e joon 'e jmoo¹o júu³ xiiala 'noo²¹on tsá² tsaa² joon jmáa¹a røø²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² joon 'e¹e tsá² xiiala lí² jmáa¹a 'e tyá²-u tyani Dios. 17 Gacwo¹o Dios júu³ tya'a 'e jileei²¹ tsá² tya'a lí² tyá² tyá² tya'a jmáa¹a doñi¹ee 'e tyá².

4

1 Tyií³aa cwoo¹o tyani Dios joongi tyani Ña'ñu¹'u' Jesucristo 'in ijó¹ jajmaa¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiiñ¹¹ joongi tya' 'in njiñun¹ mi jo¹ tyu²u to². 2 Cwó³ júu³ tyá² tya' Dios. Cwo³-'o'o cwó²o júu³ wa'a 'iin²¹²in tsá² nuu¹un 'yaai¹-tsi si jo 'iin²¹²in 'ee. Cwojmaa¹³ tsá² júu³ 'e jo cwo'naa¹ tsá² tsaa². Mi²¹i tyani¹i cwojaa²¹a-tsi. Tyá²a-tsi 'in jai² líiñ. Cwolifeei¹-'o'o coon¹³ tsá² joon 'e³¹e coon²¹ tún²-un. 3 Tṣu ijoo²¹o coon²¹ sii¹³ mo jo 'ii²¹ tsá² júu³ røø²¹ joon 'iin²¹²in nuu¹un jiiñ¹³ júu³ 'e la tí²-tsi. Joon itøø¹¹ tifo²¹ tya'a 'in fúu¹ 'in unti² loocwóo¹o coon¹³ júu³ 'e 'iin²¹²in nuu¹un. 4 Joon ituu²¹o júu³ jai² nuu¹un joon inúu¹un jiiñ¹³ júu³ 'e tsaa²¹. 5 Pe jmaa²¹a coon²¹ tún². Taa²¹¹a jmaa²¹a

coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ mó²¹o. Cwojmá²¹a to² la jmoo¹o tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios. Cwountii¹u'u jilaa²¹ to² 'e cwo¹o Dios jmaa²¹a.

⁶ Tsu nanáa¹ tyá² tyiia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' júu³ tyá² tya' Dios. Ti li tí² 'ii²¹ 'e nii¹³ moo. ⁷ Joon gacwo³-tsii jmáa³aa to² cwo¹o Ña'ñu¹u' joon nano gatsée¹mo tyiia joon cwáain¹ tya' 'e jai² líi²na' jo ga'laa²¹aa. ⁸ Joon nano gasaa¹a Dios coon²¹ corona tyiia icwo²o jna tsu gajmáa³oo to² tyu²u,. Joon Ña'ñu¹u', 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹, icwo¹o jna mi tí² jmü²¹² joon. Jon'on jiiin¹³ jna icwo²o pe icwo²¹-o corona tya' jileei²¹ 'in ján¹ 'yaa¹-tsi mi cwée¹i.

Jmaa¹o Poo² júu³ xiiala ngóo¹ seein²¹

⁹ Cwó³-o'ona¹ la jmoono. ¹⁰ Tsu gatuu²¹mo Demas jna tsu gali'in²¹²gi 'e sá² juncwii²¹ joon gangóo¹o fu Tesalónica. Joon gangóo¹-o jon Crescente fu li sii²¹ Galacia. Tito-gi gangó¹ li sii²¹ Dalmacia. ¹¹ Jiiin¹³ Lucas taain²¹²gi coon¹³ jna lo. Cwo'nei²du' Marcos joon ñijee¹o. Tsu jmee¹³na 'ii to² tyiia 'e uncoon¹³on jna. ¹² Nigasi³na Tíquico fu Efeso. ¹³ Mi ñi³i no cón³on 'mü'jñá² yuu² lúu³uu 'e gasáa³aa fu inuu tya' Carpo 'in tyiin¹ Troas. 'Nó²¹on cón³on jon 'e jí² 'e gasáa³aa pe tyiin²gi 'e mo'jí² tyiia do, 'nó²¹on joon cón³on.

¹⁴ 'In tiñi³ 'in sii²¹ Alejandro nigajmaa¹a 'e gó² tyiia 'áai'. Intyii²¹o tya'a Ña'ñu¹u' jilaa²¹ 'e gó² nigajmaa¹a do. ¹⁵ Un'øø¹²¹ 'wo'o tya' 'ii tsu nigali'aa²¹o júu³ tyi'.

¹⁶ La mo nifu siin¹³na tyani tsaa'to² jiiin¹³ jaaain²¹ jo 'in gauncoon¹³o jna. Jilee²¹mo gatúui² jna. Mí³ii tyani Dios 'e jo cwo² Dios tsaa² tya' 'ido. ¹⁷ Pe joon Ña'ñu¹u' gauncoon¹³on jna joon gacwo¹o jna pí³ 'e coon¹³ la joon gacwó³ jna jilaa²¹ júu³ tyá² tya'a. Joon ganúu²um 'in tsá²jo seein²¹ Israel. Gatyíi²mo Ña'ñu¹u' jna 'e tóin¹ 'mó¹. ¹⁸ Joon ityi²mo Dios jna jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tsá² tyiia. Joon iun'øø¹²¹i jna ca tye²na ñu'fú² li tyu² 'ii to². ¡Cwoun'goo²¹o tsá² 'ii²¹ 'e jo tyéi¹ Amén.

Júu³ li tséi¹

¹⁹ 'Aa²¹²mo'o fu³uu fo²¹o Prisca coon¹³ Aquila coon¹³ tsá² taai² inuu tya' Onesíforo. ²⁰ Gajaan¹ta Erasto fu Corinto joon gasáa³na tsaa¹³a Tróximo fu Mileto. ²¹ Cwó³-o'ona¹ ñí²u'u la nu'gi ití² jiiin²¹ cwíi². Síi³na 'aa²¹²mo'o fu²u Eubulo coon¹³ Pudente coon¹³ Lino coon¹³ Claudia coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líii².

²² Cwocwoo¹o Ña'ñu¹u' Jesucristo wa²a pí³ tyi'i 'e siin¹³mo coon¹³ nu. Cwouncwaa¹³ Dios 'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo t^hi² Tito

Poo² sii¹ in 'e jí² lo tya¹ Tito

1-2 Jna-a, Poo², sii¹na 'e jí² lo. Joon jna jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹o jilaa²¹ to² tyu² Dios. Joon jna jaain²¹ apóstol 'in gatyii¹³ in Jesucristo 'in cwoo¹o júu³ tya'a 'e uncoon¹³on 'e jai²gi líi² 'in gatyii¹³ in Dios joon ilíi²¹o la jai² xii²ala ngi¹ tsá² tyú² tyani Dios ca mi 'ii²¹i coon²¹ juncwii²¹ icwo² Dios 'ii. Ga^hí² júu³ júu³ Dios, la n^hgi ga'láa² 'wii²¹² 'e juncwii²¹ toon²¹on' lo, icwoo¹o coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹. Joon Dios jo lí² faa^{21a} júu³ tajuu²¹.³ Joon mo gatyí¹ 'ii²¹ tya¹ júu³ tya'a gajmaa¹ 'e líi²¹i tsá² coon¹³ júu³ tyú² 'e gatyaa¹ cwóo³oo. Joon Dios 'ña'a, 'in jmoo¹o tiin¹³na', gatyu²u to² la joon. 4 Sii³na 'e jí² lo tyi¹i, Tito. Líi²un lawa yuu²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e tsáa¹-tsi. Cwouncwaa¹³ Dios 'nu joon cwocwoo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ N^hñu¹u' Jesucristo, 'in jmoo¹o tiin¹³na', 'e tyú²-u seen²¹un.

To² ná¹ jmaa¹ Tito fu Creta

5 Mo gatúu²na 'nu fu Creta, gatúu²na 'nu 'e unró²¹o 'e ná¹-a lí² rro²¹. Gaty³uu² 'nu to² 'e naa¹u'u tsacó¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Cristo la coon²¹ fuu²¹. 6 'In tsá² 'in ilíi² tsacó¹³ do ná¹-a seen²¹ jo lí² faa^{21a} tsá² 'laa²¹ tya'a joon jii¹³ jaan²¹mo 'oo²¹o iliseein²¹ tya'a. Joon wa'a jóon¹on tsaa¹-tsi Dios joongi wa'a jooon¹o nuu¹²u, jo to¹o jóon¹on do mii¹³, joon lí²-i líi²in 'in tsá² do tsacó¹³ jee²¹² 'in jai² líi². 7 Tsu 'in tsaa¹to² do lawa'a tsalee¹³ tya' Dios 'ii joon ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹o tsá² jii¹³ coon²¹ tsaa². Jo lí² líi²in tsaa¹to² 'in jmoo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in, jon'gi 'in 'ni²¹-tsi, jon'gi 'in ngi¹ to² 'iin¹, jon'gi 'in ngi¹ to² tii¹, jon'gi 'in 'iin²¹²in líi² tsaa¹to² 'e jna²a cuu². 8 Pe ná¹-a 'ii²¹mo tsá² inuu tya'a 'yaa¹-tsi, 'ná¹-a 'iin²¹²in jilaa²¹ 'e tyú². 'In tsaa¹to² do ná¹ 'o²¹-tsi 'áai¹, joon jmoo¹o jilaa²¹ 'ii²¹ rro²¹, joon ngi¹ tyú²-u tyani Dios. Joon 'in tsá² do ná¹ jmaa¹a jilaa²¹ to² tyu² Dios. Joon 'in tsá² do ná¹-a lí² tyu² to² juncwii²¹ tya'a yaa¹. 9 'In 'iin²¹²in líi²in tsaa¹to² ná¹-a saain²¹-tsi 'e júu³ 'e jo caai¹ 'e ga¹e tsá² tya' Dios 'ii. Joon coon¹³ júu³ tyú² la joon lí²-i tyia¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Joon lí²-i líi¹ 'in jo cwo¹o júu³ ruu²¹ coon¹³.

10 Líi¹ fúu¹ tsá² seen²¹ 'in jo nuu¹³un júu³ rro²¹. Joon 'in tsá² Israel nifu jee²¹² 'ii. Sii¹ 'in tsá² do jmai² júu³ 'e jo 'e to² tí² coon²¹on tsá² too². 11 'Ná¹-a tyuu¹²u 'e faa²¹ 'ido. Tsu 'ii-o siuin²¹ tsá² cuu² joon coon²¹on tsá² too² jileei²¹ 'in taai² inuu, 'e¹ 'e júu³ 'e jo tii² 'e¹e.

12 Tsú jaain²¹ tsagoo¹ 'in jmoo¹ júu³ jee²¹² 'ii gajin²in 'e tsá² néei¹ li sii²¹ Creta do coon²¹

tó²mo faa^{21a} júu³ tajuu²¹. Líi¹ lawa joo²¹ 'lii¹³. Tsá² jló² tu²u, 'iin²¹²in dó¹o 'áai¹ pe fu²mo jmaa¹a to². 13 Joon júu³ tya' 'in tsañuu¹ do júu³ ja²mo. 'Wii¹³ joon cwo²¹o cwáain¹mo 'in tsá² néei¹ Creta do coon¹³ júu³ 'gó¹i. Coon¹³ la joon ingi¹ coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'e jai² líi². 14 Jo ilinuu¹²un júu³ 'un'áai¹ 'e júuin²-tsi tsá² seen²¹ Israel 'e jo 'ee to² tí² jon'gi ilinuu¹²un to² tyu² tsá² 'in nigatuu²¹ júu³ jai² tya' Dios.

15 Tya' jileei²¹ 'in tyuí¹ tyani Dios 'e tyú²-u jilaa²¹. Pe tya' tsá² 'in síleei²¹, 'in jo jai² líi² Dios, jii¹³ coon²¹ 'e tyú²-u tya'a jo sá². Tsu ca-gi 'i¹-tsi joongi coon¹³ 'e 'o¹i²¹-tsi galí² síleei²¹. 16 Jii²in 'e tsei² cwii¹ in Dios pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jo rro²¹i. 'Ee¹mo Dios 'ii. Joon 'in tsá² do jo nuu¹²un joon jii¹³ coon²¹ to² tyú²-u tya'a jo 'ii²¹ Dios.

2

Júu³ rro²¹ 'e ná¹ 'e¹e

1 Pe 'nuu²¹un 'e³e tsá² júu³ tyú² tya' Dios jii¹³ la tí². 2 'E³e tsá² nicó¹³ 'e ngi¹ coon²¹ tún², 'e jo 'uun²¹un máa¹ 'áai¹, jon'gi 'e gó¹o 'áai¹. 'Ná¹ 'ii¹ ja²mo joon 'i¹-tsi 'e jmaa¹a coon²¹ tún². Joon cwo²¹o caáin¹ 'e 'o¹i²¹-tsi jilaa²¹ 'e jo 'i¹o líi², joon 'e³e cwoli¹o líi² la ngó¹ naai¹³ xufiin¹³ nii²¹ wúu¹ 'wii¹³ júu³ tyú². 3 La joon jon tsayuu¹ 'e³e 'e ngi¹ tyani tsá² la tii² ngi¹ 'in taain²¹² tyú² tyani Dios. 'E³e 'e jo jmaa¹a júu³ 'atsaa² jon'gi 'e ngi¹ to² 'iin¹. Pe 'i³o jilaa²¹ 'e tyú²-u. 4 Coon¹³ la joon i¹e¹ 'in tsamí² xuui²¹²gi 'e ngi¹ 'ido coon²¹ tún², joon ili¹in²¹²in nuu¹ tya'a coon¹³ jóon¹on. 5 Joon 'e³e jon 'in tsamí² xuui²¹²gi 'e 'ii¹ jai² joo jo sooin²¹ tsá². Pe unjii²¹ inuu tya'a, joon ilíin² tsamí² tyuí¹ 'in nuu¹³ to² tyú² nuu¹ tya'a. Coon¹³ la joon jo lí² faa^{21a} tsá² 'laa²¹ tya' júu³ tya' Dios.

6 La joon jon cwo²¹o cwáain¹ tsañuu¹ xuui²¹²gi 'e ngi¹ coon²¹ tún². 7 Jmei² 'wo'o lawa coon²¹ lí² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú²-u 'e jmoo²¹o. Jo caa¹u'u jilaa²¹ 'e 'e³e coon¹³ 'e gó². Pe 'e³e xiiala jo¹ cwoli²u nu. Jo¹o lí² jilaa²¹ 'e 'e³e. 8 Fo²o jmai² júu³ 'e tyú²-u 'e jo lí² cwo¹ tsá² nuu tsaa². Joon coon¹³ la joon lí² fa^hi²¹ líi² jileei²¹ 'in 'eei¹ nu tsu jii¹³ coon²¹ júu³ 'laa²¹ jo lí² faa^{21a} tyi¹.

9 Cwocwoo¹²o cwáain¹ 'in taai² coon²¹ li taai² 'e jmaa¹a nuu¹²un to² tyu² ní¹fi²¹²i 'e taain²¹² 'yaa¹-tsi. 'Ná¹-a cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ ní¹fi²¹² do. 10 Jo jmaa¹a 'uun²¹ pe coon¹³ jilaa²¹ lí²-i ngi¹ ní¹fi²¹²i jo cu²-tsi coon¹³on. Cwocwoo¹²o cwáain¹ 'e ngi¹ 'ido tyani tsá² isiuin²¹ tsá² júu³ tya' Dios 'in jmoo¹o tiin¹³na'.

11 Tsu Dios nigajma¹a júu³ jileei²¹ tsá² 'e feei¹-tsi tya' tsá² joon 'iin²¹²in jmaa¹a tiin¹³

tsá². ¹² 'E júu³ do 'e¹e jna' 'e 'ná¹ tú²u' jilaa²¹ 'e jo 'yaai¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e suun²¹na' 'e sá² juncwii²¹. 'Ná¹-a toon²¹on' coon²¹ tún², ngii²¹' coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon jmoo²¹o' 'e 'yaai¹-tsi Dios la 'ii²¹² toon²¹on' juncwii²¹ lo. ¹³ Sijaan²¹an' mi tyéi¹ júu³ 'ya²gi gaⁱⁱ² Dios. Gaⁱⁱ² Dios, 'in feei¹, ijnée¹i coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a, coon¹³ Jesucristo 'in jmoo¹o tiin¹³na'. ¹⁴ 'Li-o gacwóⁱ 'ña'a 'wii¹³ jna' 'e 'wóo¹i jna' jee²¹² jilaa²¹ 'e gó². Joon iuntyúu¹i jna' iliin²na' tsá² tya'a 'in 'iin²¹²in jma¹ jilaa²¹ 'e tyú² ce caain²¹-tsi.

¹⁵ Coon¹³ jilaa²¹ to² 'e 'oo²¹o' lawa tsá² tya' Dios cwo'e²e tsá² cwo'ii²¹ júu³ tya' tsá² joon jmaa¹³a júu³ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o. Jo cwo²o 'e 'joo² tsá² 'nu wó¹.

3

Jilaa²¹ to² 'ná¹ jma¹ 'in jai² líi²

¹ Cwountii¹³-tsi tsá² 'e jo cwo'naa¹ miⁱⁱ¹³ tya' tsaa² pe 'e cwolinuu¹³o júu³ tya' tsaa². Joon 'ná¹-a náa¹ tyú² tya'a jmaa¹a jmai² 'e tyú²-u. ² Joon jo cwofaa²¹a 'laa²¹ tya' jiiin¹³ jaain²¹. Cwosii¹²i tsá² 'e jo 'noo¹o miⁱⁱ¹³ pe cwotaan²¹mo 'wo²-tsio, jmaa¹a jmai² 'e tyú²-u tya' jileei²¹ tsá².

³ Tsu la joon jon jna' la mo jéei¹ jo née²e' seein²¹ Dios, jo jmoo²¹o' nuu¹³un'. Joon jo leein¹-tsi' 'e gó² jmoo²¹o', gapii²¹i' lí wíin² tí'xuu¹ fu¹ tya' Dios. Galisaan²¹an' 'e soo²¹-tsi'. Tsiwúu¹na' joon 'ee¹mo tsá² jna' joon jna'o' 'ee¹³mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'. ⁴ Líi¹ jna' la joon mo gajmaa¹a Dios, 'in jmaa¹a tiin¹³na', ilinée²e' jilaa²¹ 'e tyú²-tsi tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios tsá². ⁵ Joon gajmaa¹a Dios tiin¹³mo' tsu 'wii¹³ fee¹mo-tsi tyi' jon'on tsu 'wii¹³ 'e tyú²-u nigajmoo²¹o' tsu 'wii¹³ tyú²-umo'. Gajmaa¹a tiin¹³mo' mo gacwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'wii¹³ tya' Espíritu Tyú² tya'a 'in gacwo¹o jna' 'e juncwii²¹ 'múui² do. Joon mi 'ii¹³na' 'e juncwii²¹ 'múui² do Dios garuun¹³mo jna' ⁶ joon 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in jmaa¹ tiin¹³na', 'in sii²¹ Jesucristo, Dios gacwoo¹²i jna' líi¹gi 'in Espíritu Tyú² tya'a. ⁷ Coon¹³ la joon lí²-i 'ii² Dios, 'in feei¹-tsi, júu³ 'e tyú²-mo' joon 'ii¹³mo' juncwii²¹ 'e jo tyéi¹ 'e sijaan²¹an'.

⁸ Júu³ ja²mo 'e júu³ lo joon 'iin²¹²na' 'e jo cwo²o cuu²¹i jmaa¹a 'in jai² líi² Dios jilaa²¹ 'elo. Coon¹³ la joon icwó¹-tsi jmaa¹a 'e tyú²-u. Tyú²-u 'e júu³ lo joon jmaai¹ to² tya' jileei²¹ tsá². ⁹ Tu² jilaa²¹ júu³ 'e tyá¹ tsá² 'e jo 'e to² tí² coon¹³ jilaa²¹ cwáain¹ tsaai² tya' 'li²¹² tsacó¹³. Tu² jon jilaa²¹ júu³ 'e shí¹i tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i tya' ley tya' Moisés tsu jo 'ee to² 'i³in, jo jmaai¹ to² tya' jiiin¹³ jaain²¹.

¹⁰ Wa 'e¹e tsá² júu³ xiaa', joon jmoo¹³o poo²¹² jee²¹² 'in jai² líi², joon wana jo

nuu¹²un mi tí² tún² naa¹³ cwo²o cwáain¹ joon táu¹mo'o 'ido. ¹¹ Tsu cwoliñi²o'o 'e 'in tsá² do nigatuu¹ la jai² joon jmoo¹o 'ii²¹ 'ña'a coon¹³ tsaa² 'e 'noo¹o.

'E ná¹ jma¹ Títo

¹² Síi³na Artemas si Tíquico 'ee fu lí tyiin¹u'un. Mi cwaa¹i cwo²-o'o jiiin¹in' lí' fuu²¹ Nicópolis tsu nigaⁱ-tsii 'e taan²¹²na do la tó²i jiiin²¹ cwíi². ¹³ Cwouncoon¹³ Zenas, 'in tíi² ley, coon¹³ Apolos jilaa²¹ 'e 'ná¹ tya'í fu¹ 'e jo si'naai²¹. ¹⁴ La joon jon jileei²¹ tsá² tyi' 'ná¹ líi²i jmaa¹a to² tyú²-u ilisá² jilaa²¹ 'e jmee²¹i to² joon lí²-i uncoon¹³ tsá² xeei²¹.

Júu³ 'e tséi¹

¹⁵ Joon jileei²¹ 'in taain²¹² coon¹³ jna lo sii²¹²na'a 'aa²¹²mo'o. Joongi 'aa²¹²mo'o fu²¹u tsaruu²¹u 'in jai² líi² Jesucristo 'in 'iin²¹²in jna'a. Cwouncwaa¹³ Dios 'naa' jilee²¹naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo t^hí²i Filemón

S^hi¹i Poo² jí² tya' Filemón

¹ Jna-a, Poo², s^hi³na 'e jí² lo tyi'i, Filemón, 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'. S^hi¹mo jon ru¹u' Timoteo. Jna-a, Poo², 'yuu²na 'nañi³ 'wii¹³ cwóo³oo júu³ tyá² tya' Cristo Jesús. ² S^hi³na jon 'e jí² lo tya' 'in tsá² jai² líi² júu³ tya' Jesucristo 'in uncaain²¹ inuu tyi'i joongi tya' ru¹u' Yá² Apia coon¹³ Arquipo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'. ³ Cwocwo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo fo'fee¹ 'naa' joon 'e ñii²oo' 'e jløø³mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa'.

Xiiala 'iin²¹² in Filemón tsá²

⁴ Coon²¹ tøø²mo cwo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ joon mí³h tyani¹i 'wii²¹² tyi'i ⁵ tsu nanúu³oo xiiala 'iin²¹²mo' Ña'ñu¹u' Jesús joon xiiala tsáa¹mo-'o' 'ii joongi xiiala 'iin²¹²mo' jileei²¹ 'in tsáa¹-tsi Jesucristo. ⁶ Mí³h tyani Dios 'e jilaa²¹ 'e tyá² jmoo²o wii¹³ ja²mo líi²u Jesucristo ilí² 'e'e tsá² jilaa²¹ 'e tyá² ngóo¹ 'naai¹³ jmoo¹o Dios tyi', joon ⁷ fúu¹mo tsá² 'in jai² líi² nigatya²a-tsi joon 'iin²¹²mo' jileei²¹e' tsu 'wii¹³ joon 'áa¹mo jløø³na joon tyáa³-tsii 'wii¹³ 'nu tsaru¹u'.

Poo² mii¹i tyani Filemón 'wii²¹² tya' Onésimo

⁸ 'Wii¹³ joon jmaa²¹a feei²¹-'o' 'wii¹³ tyiia. Jo 'iin²¹²na tyu³uu to² tyi'i la tii²mo tyu³uu to² tsu líi¹na apóstol tya' Jesucristo. ⁹ Pe jna-a, Poo², 'iin²¹²na mí³h tyani'i 'e jmaa²¹a feei¹-'o' 'wii²¹² tyiia tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo' jna. Jna-a nayuu¹³na joon 'yuu²¹²na 'nañi³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús. ¹⁰ Mí³h tyani'i cwáain¹ tya' Onésimo 'in líi¹ lawa'a xuui²¹² tyiia tsu 'wii¹³ jo¹o galíi² Jesucristo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nañi³.

¹¹ Tsá² 'in galée¹³u'u 'ii joon jo 'ee to² gali'iin³ tyi'i tsu gacwiin¹o. Pe nano-o 'iin³ 'ido to² tyi'i la joon jon 'ii³mo to² tyiia. ¹² S^hi³na Onésimo fu tyi'i tún¹. 'Áa¹mo fúu² líi²na lawa'a 'ñiia¹o jmá²¹a feei¹-'o' 'wii²¹² tya'a, 'ii¹³mo'oo. Waxu'u li jo líi¹i tsá² tyi'i. ¹³ 'Iin²¹²na iján² Onésimo lo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nañi³ cwáain¹ tya' júu³ tyá² tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² unji²in jna cwáain¹ tyi'i. ¹⁴ Pe jo 'iin²¹²na jmáa³aa jiin¹³ coon²¹ wana jo cwo²o júu³ tyi'i. Tsu jo 'iin²¹²na ijmaa²¹a coon²¹ 'e tyá² tyiia tyitsáai¹ pe 'iin²¹²na 'e 'yaa¹-'o'oo. ¹⁵ Gacwo¹³o Onésimo tyi'i joon no gaa¹³mo tún¹ joon no 'ii¹³mo'oo jo cwo¹h'gi. ¹⁶ Pe la no jo lí² jmaa¹³gi'i

cwáain¹ 'e galée¹³u'u tsu ni ja³mo líi² Jesucristo. 'Ii¹³mo'oo 'ii lawa'a tsaruu²¹mo'oo 'in 'néé²mo'oo. 'Iin²¹²mo'oo 'ii 'áai¹ pe 'nu il'iin²¹²u'un 'i 'áai¹gi tsu tsá² tyi-'o' 'ii. Joongi ja²mo líi²i Ña'ñu¹u'.

¹⁷ Pe joon wana 'i¹-'o'oo la 'i¹-tsii la 'oo²¹² jna' tsá² cwoo²¹o' júu³ tyá² tya' Jesucristo 'ii¹³mo'oo 'ino lawa jna. ¹⁸ Joon wana na'laa¹a tyi'i si røø¹i tyi'i 'ee, jna-a ici³h cwáain¹ tya'a. ¹⁹ Júu³ tyiia 'e gataan¹ Onésimo ni jí². Jna-a, Poo², 'in gatóon³oon 'e la fo³oo ici³h tyi'i wana røø¹i tyi'i. Pe jo fuu²¹²uu 'nu xiiati røø²u tyiia xafiin¹³ jna-a cwoo¹³oo 'nu júu³ tyá² tya' Dios. ²⁰ Tsaru¹u', jmaa²¹a coon²¹ 'e tyá² tyiia tsu jo¹o líi²na' Ña'ñu¹u'. Cwo²o jna pi² tsu ru¹u' coon¹³ Cristo. Jmaa²¹a 'e fo³oo lo tsu 'wii¹³ ru¹o' coon¹³ Cristo coon¹³ la joon ijløø³na.

²¹ S^hi³na 'e jí² lo tsu tsáai¹-tsi 'e jo'on jmaa²¹a nuu¹³un pe ijmaa²¹a 'láai¹gi la gami³h. ²² Mí³h jon 'e tya²¹a tyá² li joon³oon. Líi²na icwo¹ Dios 'e yajøø³na 'naa' tsu 'wii¹³ júu³ tyá² 'e gafa²aa' 'wii²¹² tyiia.

Júu³ li tséi¹

²³ S^hi¹i jon Epafra 'aa²¹²mo'oo. 'Ii 'yuu¹ 'nañi³ coon¹³ jna jon 'wii¹³ tya' cwáain¹ tya' Cristo Jesús. 'Aa²¹²mo'oo jon jin² ²⁴ Marcos coon¹³ Aristarco coon¹³ Demas coon¹³ Lucas 'in taain²¹² jmoo¹o to² coon¹³oon.

²⁵ Cwouncwaa¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'. Amén.

Jí³ tí²i Tsá² faa²¹ Jmí¹ Hebreo

Li gatséi¹ gafee²¹i Jón¹ Dios tsá² cwáain¹ tya¹ Dios Jmí²¹

¹ Ca la jéei¹ Dios gafee²¹i líi²¹² tsacøøi¹³ tyi¹ 'láai² naa' joongi 'láai² 'ii¹³ jii¹³ la 'øøi²¹-tsi coon¹³ 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá² tya'a. ² Joon nano nagatséi¹ nigafee²¹i Dios jna' coon¹³ Jón¹on. Joon Dios gajmaa¹a juncwii²¹ coon¹³ Jón¹on. Joon nigatyaa¹a cwoo²¹o Jón¹on jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. ³ 'E 'ya²gi tya' Jón¹on li la li 'e 'ya²gi tya' Dios Jmí²¹ tsu la líi¹ Dios Jmí²¹ la joon jon líi¹ Jón¹on. Joon coon¹³ júu³ 'gøøi¹³ tya'a jmoo¹o 'e jo tyé¹ jilaa²¹ 'e sá². Joon mo ngayuu¹³ gauntyúu¹ jna' joon gacwo²o lí' caai²¹ Dios Jmí²¹ tsáa¹ 'in tyín¹ ñu¹fú².

Feei¹gi Jón¹ Dios lagi ángeles tya'a

⁴ Nigalí² 'e feei¹gi Jón¹ Dios lagi ángeles tya' Dios. Joon ga'ii²¹mo 'e gatíi² 'e tyiin²gi lagi 'in ángeles do. ⁵ Tsu jii¹³ cafu jo gasii²¹i Dios Jmí²¹ jii¹³ jaain²¹ ángel jin²in: 'Nu-u yáun²¹ tyiia;

joon nano nigacwo¹o 'nu juncwii²¹ tyi'i. Jon'gi gasii²¹i jii¹³ jaain²¹ ángel: Jna-a líiin²na Ñu²¹u,

joon 'nu-u líiin²un yáun²¹ tyiia. ⁶ Joon mo gacwo¹i Jón¹on 'in nifu ni cwoo¹³ juncwii²¹ gajin² Dios Jmí²¹.

Cwoun'goo²¹o jileei²¹ ángeles tyiia 'ii. ⁷ Cwáain¹ tya' ángeles do gajin²in:

Dios jmoo¹o líi¹ ángeles tya'a la lí² tyí², joon 'in jmoo¹o la to² tyu² líi¹ la lí¹ jí² 'e coo²¹.

⁸ Pe cwáain¹ tya' Jón¹on gajin²in: 'Nu-u, Dios, ityu²¹u to² coon²¹ tøø²mo. Joon coon²¹ tsáa² tyu²¹u to².

⁹ 'Nu-u, 'iin²¹²mo'o 'e jmoo¹ tsá² la to² tyu² Dios joon jo¹ tí²o'o² 'e gó².

Tsu 'wii¹³ joon Dios Jmí²¹, 'in líi¹ Dios tyi'i, nigajmaa¹ 'e jløø¹³mo'o lagi 'in catyaaí².

¹⁰ Jin²o jon Dios Jmí²¹ sii²¹i Jón¹on: 'Nu-u, mo ga'láa² 'wii²¹², Ña'ñu¹u, najmaa² 'a ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon coon¹³ cwoo¹o gajmaa² juncwii²¹.

¹¹ Ityee¹mo jilaa²¹ 'e sá² pe 'nu-u coon²¹ tøø²mo lseen²¹mo'o røø²¹.

Jilaa²¹ 'e sá² ilitsáai² lawa 'mi² 'e tsáai².

¹² Joon ijuu¹³u jilaa²¹ 'e sá² lawa siin¹³ tsá², joon ilisií²mo.

Pe, 'nu-u, jo lisií²u jii¹³xu, joongi juncwii²¹ tyi'i jo tyé¹.

¹³ Ce jii¹³ cafu jo gasii²¹i Dios Jmí²¹ jii¹³ jaain²¹ ángel tya'a:

Ni²i lí' cwóo³oo tsáa¹, ca mi tyé²na 'in 'eei¹ ñu.

¹⁴ Jileei²¹ ángeles líi¹ la líi¹ espíritus 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios Jmí²¹. Joon isii²¹in 'ii 'e tsauncoon¹³on jileei²¹ 'in jmaa¹a Dios tiin¹³.

2

'Ná¹ nuu²¹u' coon²¹ tún²gi júu³ tya' Dios

¹ Tsu 'wii¹³ joon 'ná² nuu²¹un' coon²¹ tún²gi jilaa²¹ 'e júu³ 'e niganuu²¹un' la coon²¹ jo li sii²¹na' fu¹ xiia²¹. ² Tsu wa gajaan¹ la joon jilaa²¹ júu³ tyu² 'e galisá² ca la mo jéei¹ 'e gacwo² ángel, joon jileei²¹ 'in ga'noo¹o tsaa² jo galinuu¹³un 'e júu³ tyu² do joon ganí²i wúu¹ jii¹³ la tíi². ³ ¿Xiiala ililaa²¹²na' yíia' wana jo jmoo²¹o núu¹³un' 'e júu³ 'gøøi¹³ 'áai¹ lo tya' 'e tiin¹³ tsá²? Tsu ga'láa² Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² 'íi² 'e júu³ lo tya' 'e tiin¹³ tsá² nifu joon 'in ganúu² júu³ tya'a galitsáa¹mo-tsi 'e la ja²mo 'e júu³ do joon 'ii gacwo¹o jna' 'e júu³ do. ⁴ Joon Dios Jmí²¹ gajmaa¹a júu³ 'e ja²mo 'e júu³ do coon¹³ líi² joongi coon¹³ milagros coo¹³ 'áai¹ 'e nigajmaa¹a. Joon jii¹³ la 'iin²¹²in gacwo¹o Espíritu Tyá² tya'a tya' tsá² 'e coon¹³ la joon líi¹ tsá² 'e ja²mo 'e júu³ do.

Galín¹in Jesucristo lawa tsá² taain²¹² juncwii²¹

⁵ Jo mo gajmaa¹ Dios Jmí²¹ wa'a ángeles tyu²¹u to² 'e juncwii²¹ ijó¹ 'e faa²a' nano. ⁶ Lí' cii¹³ gajmaa¹a tsu ni jí² tya' Dios seen²¹ jaain²¹ 'in gajin²in:

Dios Jmí²¹, ¿xiiala líi¹ tsá² taain²¹ juncwii²¹ 'e tí²-o'o 'ii?

¿Xiiala líi¹ tsá² icu¹-o'o coon¹³on? ⁷ Tsu gajmée¹mo'o 'ido 'wéei¹gi lagi ángeles coon²¹ sii¹³xu,

joon gacwo²o 'ii 'e 'ya²gi tyi'i. Joon gacwo²o 'ii 'e tyu²u to² jilaa²¹ 'e nigajmaa²1a.

⁸ Jilaa²¹a gasii²¹i 'wii²¹² tí²i. La joon jilaa²¹ 'e ganá¹ 'wii²¹² tí² tsá². Jii¹³xu 'e sá² 'e jo¹ tyu² tsá² to². Pe xuíin¹³ joon lé²du' cwáain¹ 'e jo jilaa²¹a jmoo¹o nuu¹³un. ⁹ Pe né²mo' Jesús 'in Dios Jmí²¹ gajmeei¹ 'wéei¹gi lagi ángeles coon²¹ sii¹³xu joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios Jmí²¹ jna' gajin²i Jesús 'wii²¹² tya' jileei²¹ tsá² joon nano Dios Jmí²¹ nigacwo¹o Jesús 'e jilaa²¹ 'ya²gi tya'a tsu 'wii¹³ 'e wúu¹ 'e nigangoo¹on 'e joon mo 'yu júu³.

¹⁰ Jilaa²¹ 'e sá² tya' Dios Jmí²¹ joon 'ii gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². Joon Dios 'iin²¹²in 'e jmaa¹a coon²¹ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a jee²¹² jileei²¹ jón¹on fúui¹. Tsu 'wii¹³ joon coon¹³ 'e wúu¹ gangoo¹on Jesucristo, 'in gajmaa¹a tiin¹³ tsá² do, gauntyiin¹in Dios Jmí²¹ jilaa²¹ 'e 'ná² jmaa¹a 'in Jesucristo do.

¹¹ 'Wii¹³ joon Jesucristo do lí²-i uncaain²¹ tsá² coon¹³ Dios Jmí²¹, joon 'ii Jmí²¹ 'in

Jesucristo do, 'i jon Jmii²¹ tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ Dios 'wii¹³ Jesús do. Tsu 'wii¹³ joon 'in Joon¹ Dios do jo 'oo¹o faⁱⁱ²¹ wa'a sii²¹ tsá², "ru¹u¹".¹² Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: Ifuu²¹²uu cwáain¹ tyi¹ tyani tsaruu²¹na, joon i'ó³θ³ coon¹³ 'in sicaain²¹ iun'goo²¹o 'Nú².

13 Jin 'e jí² lo jon: Tsáa⁴mo-tsii Dios.

Joon gajin²o jon:

Lo siin¹³na coon¹³ yuun²¹ 'in gacwo²i Dios jna.

14 'In jón¹ tsá² coon²¹ inuun¹ tya'a coon²¹gi ngú¹ taain¹ joon coon²¹gi jmi¹ 'ó⁰1i coon¹³ 'ido. La joon jon Jesús galí² ngú¹ taain¹ la lí¹ ngú¹ taain¹ tsá² la joon jon jmi¹ 'ó⁰1i 'e joon la joon iljúun²in la júin¹ tsá². Joon mo gájúun²in gatsé¹mo 'ii²¹ tya' 'in jngaai¹³ tsá², 'ó⁰1i²¹-tsi tsá² 'in 'lii³mo. 15 Joon coon¹³ la joon galáa²mo jileei²¹ 'in 'goo²¹ injúun²in la jee²¹² taan²¹²in juncwii²¹ lo tsu lawa 'in si'nuu¹mo 'in lí¹ la joon. 16 Tsu 'e la ja²mo jo gajó² Jesús iuncoon¹³ ángeles, gajó² jauncoon¹³ 'in jún² tya' 'lii²¹² Abraham. 17 Joon 'ná² líi²in Jesús la lí¹i ruu²¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jmaa⁴a to² lawa untsá² 'in tyiin²gi nifu tyani Dios, ilíin¹in untsá² 'in tyú¹i joongi 'in 'wó⁰1-tsi. Joon mo gajúin¹ Jesús 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e gatyí²i jilaa²¹ tsaa² tya' tsá². 18 Joon tsu 'wii¹³ gangoo¹ Jesús wúu¹ 'é²e 'in 'lii³, 'wii¹³ joon lí²-i uncoon¹³ Jesús jileei²¹ tsá² 'in 'e²e 'in 'lii³ wúu¹ nano.

3

Tyiin²gi Jesús lagi 'lii²¹² Moisés

1 La joon tsaru¹u 'in nicwaa¹³, 'in nigató¹ Dios 'e lí²in tsá² tya'a, tyaan¹duu¹ cwáain¹ coon²¹ tún² Cristo Jesús. Joon líi²na' 'e Dios gasii¹in Cristo Jesús do joon 'ii ilí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi'. 2 Joon Jesús, 'in gatyí¹³in Dios 'e jmáa¹a 'e to² no, galinuu¹³un jilaa²¹ la galí² nuu¹³un Moisés jilaa²¹ jee²¹² 'in tsaa¹-tsi Dios. 3 'In jmoo¹³o coon²¹ 'nú¹ 'ya²gi júu³i lagi 'e 'nú¹ do. La joon jon Jesucristo líi²i 'e 'ya²gi júu³i lagi Moisés. 4 La coon²¹ 'nú¹ tsá² 'nú¹ jma²a tsá²; pe Dios gajmaa⁴a jilaa²¹ 'e sá². 5 La joon Moisés lawa jaain²¹ tsaleei¹³ 'in tyú¹i gajmaa¹ nuu¹³un jee²¹² 'in tsaa¹-tsi Dios 'in lí¹i lawa coon²¹ 'nú¹. Joon 'e to² tya' Moisés 'e faa²¹a 'e 'noogi ijin²in Dios mi licíin²¹. 6 Pe Cristo, Jón¹ Dios Jmii²¹ 'ii, gajmaa⁴a nuu¹³un jee²¹² jna' 'in tsaa¹-tsi Dios. Joon líi¹na' 'nú¹ tya' Dios wana jmoo²¹o' taa²¹a' joongi tsáa⁴mo-tsi' ca lityé¹. Joon wa'a jmoo²¹o' la joon jló⁰³na' coon¹³ 'e 'ó⁰1²¹-tsi'.

Lí²-i 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² tya' Dios

7 Wii¹³ joon la gajin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios ni jí² tya' Dios:

Nano, wana nuu²uun¹ 'e jin² Dios.

8 Jo cwoli'waa²¹-'oo' la gali'waa²¹-tsi 'in gali'ee¹i Dios joon gacón² cwáain¹ xiiala líi¹i Dios coon²¹ li jo 'iin tsá² seein²¹.

9 Tsu do-o galítsái¹-tsi 'lii²¹² tsacó⁰i¹³ tyi' xiiala líi¹na.

Xufiin¹³ tunló¹ jün²¹gi ngó¹o 'e gani²¹i jilaa²¹ 'e ni gajmáa³aa.

10 Joon tsu 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya' 'in tsá² do.

Joon gafuu²¹²uu: "Tí²gi-tsi 'in tsá² do ngí¹ lí¹ caai²¹.

Jo 'iin²¹²in líi¹i fu¹ tyiia."

11 Joon tsu 'wii¹³ joon gatí² 'nii²¹-tsii tya'a joon gaⁱⁱ³ júu³ 'e jo lí² 'ii²¹ 'woo²¹o' coon¹³ jna.

12 Tsaru¹u, un'ó⁰1²¹naa' yaanaa' 'e coon²¹ jo ngáa¹mo jaain²¹ jee²¹² 'naa' jo tsái¹gi-tsi Dios joon coon¹³ 'e gó² do t' xuu¹itsawíin²mo caai²¹ Dios 'in jün¹. 13 Li cíi¹³i jmaa²aa'. Jmaa²aa' tyaa¹-'oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' la coon²¹ jmi²¹² la 'ii²¹² 'e lí² jin²gi tsá², "nano". 'E coon¹³ la joon jo 'e coon²¹ tsaa² 'naa' tó² jün¹³ jaain²¹ 'e lí¹'waa²¹-'oo'. 14 Tsu wana tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e tsái¹-tsi' ca la mo 'wiin²¹² ca li gatsé¹ joon¹³ la joon 'ii¹³na' caain²¹ coon¹³ Cristo jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a.

15 Tsu la joon jin²in:

Nano, wana nuu²uun¹ 'e jin² Dios, jo cwoli'waa²¹-'oo' la gali'waa²¹-tsi 'in gali'ee¹i Dios.

16 ¿'Iingi 'in niganúu²un júu³ tya¹ Dios joon mi yuu¹³ 'in joon gali'ee¹mo Dios? 'Ii 'i 'in niga'woo¹ Moisés fu li sii²¹ Egipto. 17 ¿'Iingi 'in gajmaa⁴a Dios 'nii²¹-tsi 'wii²¹² tya'a ce tséin¹ tunló¹ jün²¹? Gatsá² 'nii²¹-tsi Dios tya' 'in tsá² do 'in ga'noo¹o tsaa², 'in nigajün¹ jee²¹² cwoo¹³ tyuun²¹ do. 18 Joon, ¿'Iingi gaⁱⁱ²i Dios júu³ 'e jo 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³? Gaⁱⁱ²i Dios 'e júu³ do tya' 'in tsá² 'in jo gajmaa⁴a nuu¹³un júu³ tya'a. 19 Né²o' 'e 'in tsá² do jo gali²i gangatáa²i tsu 'wii¹³ jo gajo¹ gali²i.

4

1 La joon jon jna' 'nú¹ jmoo²¹o' coon²¹ tún² la 'ii²¹² sá²gi júu³ tya' Dios 'e lí² tsataai²¹² tsai¹'i 'woo²¹ coon¹³ Dios 'e coon²¹ jo ngaa¹mo 'inlíi¹³ jee²¹² jna' jo lí¹i 'e tsataai²¹². 2 Tsu la joon jon jna' niganúu³o' 'e júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la ganúu²un 'in tsá² do. Pe 'in tsá² do jo 'ee to² 'ii³in 'e ganúu²un 'e júu³ do tsu mo ganúu²un jo jo¹ gali²i. 3 Pe jna' 'in jai² nigali²na' itsató³o' li 'ii²¹ 'woo²¹o'. Gajin² Dios cwáain¹ tya' 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do:

Joon tsu 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya'a joon gaⁱⁱ³ júu³

'e jo 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ jna.

Xafiin¹³ ga'yée² mo to² tya' Dios ca mo ga-roon¹ on juncwii²¹. ⁴ T_{su} ni jí² tya' Dios 'e jín² in cwáain¹ tya' jmü²¹² li gati² dyía¹:

Jmü²¹² li gati² dyía¹ ga'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ to² tya'a.

⁵ La joon jon ni jí² tya' Dios jín² in:

Jo i'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² do coon¹³ jna.

⁶ Pe 'inlíi¹³ 'ná¹ gi itsataai² 'in 'ii²¹ 'woo²¹ do. Joon 'in tsá² 'in ganúu² un 'e júu³ tyá² do nifú² jo gangataai² li 'ii²¹ 'woo²¹ t_{su} jo galin^{uu} ¹³ un. ⁷ T_{su} 'wii¹³ joon ni-gafaa²¹ a Dios coon²¹ jmü²¹² jée¹ gi, 'e jmü²¹² no. T_{su} David gafaa²¹ a cwáain¹ tya' Dios mi liciin²¹ ga'weei²¹ tsá² Israel Egipto do. Joon gataan¹ an ni jí² tya' Dios: Nano, wana nuu² un¹ 'e jín² Dios, jo cwoli¹ waa²¹ 'oo'.

⁸ T_{su} wana gacwó¹ Josué 'e 'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² Israel do jo 'e faa²¹ gi Dios coon²¹ jmü²¹² jée¹ gi tún¹. ⁹ Sá² jon coon²¹ mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e nacwaa¹³ tya' tsá² tya' Dios; ¹⁰ t_{su} 'in 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ Dios, 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ to² tya'a jiiin¹³ lagi 'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ to² tya'a 'ña'a. ¹¹ Jna' jon ná¹ cwoo¹³ 'tsi' wa tsatoo³ 'e 'ii²¹ 'woo²¹ 'o' joon jo jmá¹ jiiin¹³ jaain²¹ lagi gajmaa¹ 'a 'in jo gajai² líi².

¹² T_{su} júu³ tya' Dios lí¹ lawa 'e jiiin¹ in joon 'áa¹ mo 'gøø¹³. Joon li la li coon²¹ ñi³ 'e 'má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹. Joon mo núu² un tsá² 'e júu³ lo lawa 'e jmoo¹ o júu³ 'in tsá² do 'e 'i¹ 'tsi joon 'e 'øøi²¹ 'tsi. Jo cwói¹ wa'a cón² on 'ña'a toon². ¹³ Jo 'e sá¹ jiiin¹³ coon²¹ 'e gajmaa¹ a Dios 'e lí² 'mé¹ i 'ña'a tyani Dios. T_{su} tyani¹ i jo sá² jiiin¹³ coon²¹ wa'a sijiíi¹³ wa'a jo jnee¹. Joon 'ii²¹ 'in jni¹ jilaa²¹ cwáain¹ tyi'.

Jesús líi¹ i untsá² 'in tyiin² gi nifu

¹⁴ Jesús, 'in Jón¹ Dios, líi¹ i untsá² 'in tyiin² gi nifu tyi' joon 'ii niga¹² i tyani Dios Jmü²¹. T_{su} 'wii¹³ joon ná¹ seen²¹ na' tá² taain²¹² 'tsi' coon¹³ 'e jai² líi² na'. ¹⁵ Joon 'in untsá² 'in tyiin² gi nifu tyi' lí² fee¹ 'tsi 'wii²¹² tyi' coon¹³ fa¹³ 'e sáan³ an' t_{su} la jilaa²¹ 'e gali¹ tyi' la joon gali¹ tya'a, pe jiiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee ga'noo¹ on. ¹⁶ T_{su} 'wii¹³ joon 'ná¹ tsatyéen¹ na' jo cu² 'tsi' tyani Dios 'in 'iin²¹² in jna' 'e 'ii¹³ na' 'e fee¹ 'tsi tyi' joon 'e uncoon¹³ on jna' coon¹³ fo'fee¹ tya'a mo siyéen¹ na' jmü²¹².

5

¹ Dios gatyii¹³ in jee²¹² tsá² jileei²¹ untsá² 'in tyiin² gi nifu joon gacwo¹ o to² 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' tsá² tyaniíi¹, joon icwo² o fa¹ joon jngaa¹³; joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' tsá². ² Joon t_{su} 'wii¹³ 'in untsá² do seen²¹ fa¹³ la seen²¹ jileei²¹ tsá² catyaa² lí² i jmaa¹ a 'wo² o 'tsi coon¹³ 'in jo ñi¹ i joongi coon¹³ 'in nigawíin². ³ Joon t_{su} 'wii¹³ seen²¹ fa¹³ 'in untsá² do la seen²¹ 'in catyaa², noo¹ o tsaa², joon 'ná¹ jngaa¹³; joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya'a

'ña'a jiiin¹³ la jngaa¹³; joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' 'in catyaa².

⁴ Jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² jmé² 'ña'a 'e líi² in untsá² 'in tyiin² gi nifu. Jiiin¹³ Dios lí² tøø²¹ tsá² 'e jmaa¹ a 'e to² joon. Jiiin¹³ Dios lí² cwoo¹ to² joon la gajmaa¹ a coon¹³ Aarón. ⁵ La joon gali² coon¹³ Cristo, jo gajmé¹ 'ña'a untsá² 'in tyiin² gi nifu do pe Dios Jmü²¹ gacwo¹ o 'ii²¹ 'e to² joon. Joon gajin² Dios sii²¹ i 'ii:

'Nu-u y^{uu} ²¹ tyiaa; joon nano nigacwo¹ o 'na juncwii²¹ tyi'.

⁶ Joon li xiiá¹ ni jí² tya' Dios 'e jín² in: 'Nu-u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø² mo,

lawa untsá² Melquisedec líi¹ u'u. ⁷ Joon mo gatein¹ Jesús ni cwoo¹³ juncwii²¹ gafaa²¹ a júu³ tyá² joon gamü¹ i tyani Dios Jmü²¹ coon¹³ júu³ tá² lí¹ joongi gatoo²¹ jmü²¹ unñi¹. Joon Dios, 'in lí² jmáa¹ a 'e jo júun² in, ganúu² o júu³ tyá² tya'a t_{su} 'wii¹³ tsaa¹ 'tsi. ⁸ Joon xafiin¹³ Jón¹ Dios Jesús galiíi² mo 'e jmáa¹ a nuu¹³ un to² tyu² Dios coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gangoo¹ o. ⁹ Joon mo ga'yeei²¹ røø²¹ jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmáa¹ a galií¹ i 'in jmá¹ a tiin¹³ tsá² coon²¹ tøø² mo jileei²¹ 'in jmá¹ a nuu¹³. ¹⁰ T_{su} Dios Jmü²¹ gajmé¹ 'ii untsá² 'in tyiin² gi nifu jiiin¹³ la galií¹ i Melquisedec.

Wúu¹ moxu¹ 'øøi²¹ 'tsi tsá²

¹¹ Sá² gi 'áai¹ 'e fuu²¹² uu 'e cwáain¹ tya' 'e júu³ lo pe wúu¹ mo lí¹ 'áai¹ t_{su} jo 'iin²¹² naa¹ 'e 'øøi²¹ 'oo'. ¹² Jiiin¹³ la wóo² ningóo¹ naa¹ tíi² naa¹ líi² naa¹ tifo² tya' 'e júu³ lo pe xu¹ naa¹ 'ná¹ naa¹ 'in sii²¹ naa¹ xiiá¹ gi tún² 'e júu³ jo wúu¹ tya' Dios 'e nuu² uu¹ nifu. Nigajmaa² aa¹ 'wo² si'ii¹ 'oo' coon¹³ 'e jai² líi² naa¹. Lawa y^{uu} ²¹ cuu²¹ t_{su} ²¹ naa¹ coon¹³ 'e jai² líi² naa¹ jo lí² cøø² øø¹ 'i¹ tyá². ¹³ Joon jileei²¹ 'in 'uun²¹ fi² líi¹ i lawa y^{uu} ²¹ joon jo ñi¹ xiiála 'øøi²¹ 'tsi 'e júu³ tya' 'in ngí¹ coon²¹ tsáá¹. ¹⁴ Pe 'uunñi² tyá² tya' tsacøø¹³ 'in nili³ t_{su} nigaliti² i 'e jmáa¹ a 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tyá², coon¹³ 'e gó².

6

¹ Moo²¹ o nifugi joon ilii² na' tsacøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi² na'. Mo jée¹ gixu¹ 'e júu³ nifu tya' 'e jai² líi² na'. Jo faa³ gi 'e joo²¹ 'tsi' jmoo²¹ o 'e to² do 'e jo 'ee to² 'ii³ in. Jo faa³ gi 'e 'ná¹ litsaa¹ 'tsi tsá² Dios. ² Jon'gi faa³ tya' 'e saai²¹ tsá² jmü²¹ si 'e toon¹ tsá² cwoo²¹ tya' tsá² 'ee. Jon'gi faa³ a tya' mi jiiin¹ in tsá² jee²¹² líi²¹² si mi lisá² 'ii²¹ li tyéi¹ 'ee. ³ Moo²¹ o nifugi wa'a cwó² o Dios la jon.

⁴ Jo lí² tsatyéein¹ gi tsá² tún¹ tyani Dios doñi¹ in 'in niga¹ ii²¹ 'e júu³ tya' Dios joon gatuu² o tún¹. T_{su} 'in nigati² 'tsi 'e tyá² 'e cwó² o Dios tsá² joon niga¹ ii²¹ mo Espiritu Tyá² tya' Dios joon gali¹ iin²¹² in 'e júu³ tyá² tya' Dios joon gangóo¹ o 'e 'ii²¹ tya' 'e

juncwii²¹ ijó¹ wana tñu^{2o} 'e júu³ do lawa'a 'e 'ña'a gataain¹ 'in Jóon¹ Dios tsaa¹ crúu¹³ do, ungow¹ni 'ido jee²¹² tsá² fúui¹. 7 'In 'ii'²¹ 'e júu³ do coon²¹ tún² líi¹ la lí¹ cwoo¹³ 'wó² mo tsáa¹ jmí¹ ni do tí² coon¹³ naa¹³. Joon cwo^{2xu} 'e jmaai¹ to² tya'a 'in gajíi²ⁱ do. Nacwaa^{3mo} 'e 'wó² do tya' Dios. 8 Pe wana gacwo^{1o} 'e 'wó² do jiin¹³ motóon¹ si toonñii¹ 'ee jo 'ee to² 'ii³in 'e 'wó² do joon tí² lijmaa¹ Dios 'ii'²¹ tya'a joon li tyéi¹ ijún^{1o} 'e 'wó² do la joon jon ili² tya' tsá² 'in jo 'ii'²¹ 'e júu³ ló².

Sijan³an' tá² taain¹-tsi' 'e 'ii'¹³na' 'e cwo^{2o} Dios jna'

9 Xufiin¹³ foo^{2na} la joon, tsaru^{1u}, pe líi^{2na} jo tsangíi²ⁱ 'naa' la joon. Tsáai¹gi-tsii itsangíi² 'naa' 'e tyú^{2-u} jiin¹³ la cwó² Dios tsangíi² 'in nigajmaa^{1a} tiin¹³. 10 Tsu 'in tyú¹mo Dios 'e jo 'iin²-tsi jilaa²¹ 'e nigajmaa^{2aa}'aa', jon'gi 'iin²-tsi xiiala gali'in²¹²naa' 'in tsaru^{1u} catyaaí² joon gauncoon¹³ 'naa' 'ii' wii²¹² tya'a. Joon jmoo^{2gii}'elo. 11 Pe 'iin²¹²na jmaa^{2aa}' la jaan²¹naa' ca lityéi¹ 'e cwó²-oo' 'e 'ii'¹³naa' 'e sján²aan' jiin¹³ la cwó²-oo' 'iin²¹²naa' 'in tsaru^{1u}. 12 Jo 'iin²¹²na wa' fu^{2uu} 'naa' pe 'iin²¹²na 'e jmaa^{2aa}'aa' jiin¹³ la jmoo^{1o} 'in tsá² 'in 'ii'²¹; 'e tíi²ⁱ jiin¹³ la júu³ ga'íi² Dios. 'In tsá² do 'ii'²¹; 'e tíi²ⁱ tsa' wii¹³ jo^{1o} líi²ⁱ joon tá² taain²¹²-tsi.

13 Joon mo ga'íi² Dios júu³ tya' Abraham ga'éi¹ 'ña'a coon¹³ 'ido tsu jo 'in seen²¹gi 'in feei¹gi lagi 'ii. 14 Gajin²¹ 'in sii²¹; Abraham: "E la ja²mo iuncwaa^{3na} 'na, joon líi¹ fúui¹ tyi'a incwwo^{13na} 'na." 15 Joon coon²¹ tún² gasijaan^{1an} Abraham 'e júu³ ga'íi² Dios tya'a joon coon¹³ la joon ga'ii²¹mo 'e júu³ ga'íi² Dios tya'a. 16 Mo 'éi¹ tsá² Dios tsu feei¹gi 'ido lagi 'ii. Pe jo ñi¹ tsá² 'e jin²gi mo 'éi¹ tsá² Dios. 17 Tsu 'wii'¹³ joon ga'éi¹ 'ña'a Dios 'e jai² 'e júu³ 'íi² do. Tsu gali'in²¹²in iliñi¹ tsá² 'e 'iin²¹²in untsín¹ 'e júu³ ga'íi² do jo sisíi² jiin^{13xu}. Joon ga'íi² Dios 'e júu³ do tya' tsá² 'in 'ii'²¹ 'e tíi²ⁱ tya' júu³ do. 18 Joon coon¹³ la joon nee^{21o} 'e tsá² tún² júu³ 'e jo lí² lasíi², 'e júu³ ga'íi² Dios jón 'e ga'éi¹ 'ña'a. Jee²¹² 'e tún² júu³ lo jo lí² jmaa^{1a} Dios júu³ tajuu²¹. Joon coon¹³ 'e tún² júu³ do Dios nigacwo^{1o} jna' coon²¹ fo'feei¹ tya'a. Dios nigacwoo¹ fo'feei¹ tya'a lo tyijná' 'in ningatoo^{3o} ja'cwwo^{21o} 'e tá² taain¹-tsi' 'e 'ii'¹³na' 'e júu³ ga'íi² tyi'. 19 Joon 'e júu³ ga'íi² Dios tyi' 'e sijaan^{2an} li la li coon²¹ ñi'loo¹³ tya' barco 'e pi² tsá² tsi jmí²¹ mo 'iin²¹² tsá² ján¹ tíi² 'e barco do. Tíi² si'íi¹ alma tyi' coon¹³ júu³ do jo lí² tsawín² la li 'e barco do. Joon 'e júu³ tyi' li la li ñi'loo¹³ do tyá² sityiin¹³ li' caluu 'mi² 'ii' inuu cwo¹ fee¹ si² ñu²fú². 20 Joon ga'í² Jesús li' caluu li 'ii'¹ 'e 'mi² do nifu 'e ná¹

'wii²¹² tyi' tsa galíi¹ⁱ untsá² 'in tyiin²gi nifu coon²¹ tóo² la galíi¹ⁱ Melquisedec.

7

Jesús líi¹ⁱ ca'ii¹³mo untsá² coon¹³ Melquisedec

1 Joon 'in Melquisedec do líi¹ⁱ róo¹³ tya' coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salem, joon galíi¹ⁱ untsá² tya' Dios 'in ñii¹gi. Joon mo gajai² Abraham fu li gali¹ⁱ 'in róo¹³ catyaaí² do gacwo¹ⁱ Melquisedec ngafee¹³ ni 'ido joon gauncwaa³ ni 'ido. 2 Joon Abraham do gacwo^{1o} 'ido ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali¹ⁱ coon¹³ 'nii²¹ do. 'In Melquisedec 'óo¹²¹-tsi tsá² 'e sii²¹ nifu, "róo¹³ 'in jmoo^{1o} 'ii'²¹ róo²¹"; pe joon 'e sii²¹ 'ii' jon, "róo¹³ tya' 'e jmoo^{1o} tyá² 'ii'-tsi tsá²". Tsu 'in Melquisedec do líi¹ⁱ róo¹³ tya' Salem, 'e 'óo¹²¹-tsi tsá², "e jmoo^{1o} tyá² 'ii'-tsi tsá²". 3 Joon jo 'in sáa³, jmii²¹ seen²¹ tya'a jon'gi tsacóo¹³ tya'a seen²¹. Jo 'e júu³ sá² mo galisee²¹ jon'gi tya' mo júun²in. Joon la joon 'e lí² líi¹ⁱ Jóon¹ Dios, untsá²-a 'ii' coon²¹ tóo²mo.

4 'Í²du¹-oo' xiiala galíi¹ⁱ Melquisedec do jaain²¹ tsafee¹ 'e gacwo¹ 'li²¹² tsafee¹ tyi' Abraham 'ii' ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali¹ⁱ tya' 'in róo¹³ catyaaí² do. 5 Joon 'in jún² tya' Leví, 'in galíi¹ⁱ untsá², ná¹ 'ii'²¹; ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' tsaruu²¹ⁱ do jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés xufiin¹³ jilee²¹ 'ido la 'oo²¹ jún² tya' Abraham 'ii. 6 Pe Melquisedec fiin¹³ jon' tyiaa²¹² Leví ga'ii²¹mo ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹gi jiin¹³ 'e nigajna^{2a} Abraham 'in ga'ii²¹; 'e júu³ ga'íi² Dios, joon mo ngayuu¹³ joon gacwaaí³ Melquisedec Abraham do. 7 Joon jilee²¹mo ñi¹ⁱ 'e feei¹gi 'ii' 'in uncwaaí³ tsá² lagi 'in nicwaaí³ do. 8 Joon la 'oo²¹ jna' 'in tsañuu¹ 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e cwó^{2o} tsá² jmai² tsañuu¹ 'in jún²mo 'i. Pe faa^{21a} ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Melquisedec 'e seen²¹mo 'i coon²¹ tóo²¹mo. 9 Abraham gacwó^{2o} Melquisedec ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e gajna^{2a} do. Joon xufiin¹³ jo mo galisee²¹gi Leví coon¹³ jilee²¹ untsá² 'in líi¹ⁱ jún² tya'a 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e ci¹ tsaruu²¹ⁱ lawa'a gacwo^{1o} jon Melquisedec 'e ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ do tsu 10 lí²-i 'óo¹²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² do táa¹ tsi cuerpo tya' 'líi²¹² tsafee¹ Abraham, jee²¹² jún² tya'a, mo gacwo¹ⁱ Melquisedec ngafee¹³ 'ii. Joon mo gatyí² Abraham gatyí²-i jon jún² tya'a.

11 Wana lí² líi²in tsá² Israel tsá² tyú¹ tyani Dios coon¹³ 'e to² jmoo^{1o} 'in untsá² 'in líi¹ⁱ jún² tya' Leví jo 'néi²gi jaain²¹ untsá² 'in líi¹ⁱ la líi¹ⁱ Melquisedec. ('Iin tsá² Israel do ga'ii²¹mo 'e ley do 'wii¹³ 'in untsá² do.)

Ilín² mo untsá² 'in líi¹ jún² tya' Aarón. ¹² Tsa wana gaunsi² tsá² 'in lí² lí² in untsá² tya' ná¹-a jon unsi² ley tya'a. ¹³ Joon Ña'ñu¹ Jesús líi¹ jún² tya' Judá. Joon jii¹³ jaain²¹ jee²¹² jún² tya' Judá do galíi¹ untsá² coon¹³ 'e ley do. ¹⁴ Joon ñi¹ tsá² 'e Ña'ñu¹ líi¹ jún² tya' Judá. Joon Moisés jo gajin² in jii¹³ x^u wa' iliseein²¹ untsá² jee²¹² jún² tya' Judá do.

¹⁵ Joon 'áai¹ gi líi¹ tsá² 'e galisi² 'e ley do tsa 'in untsá² múui² do-o líi¹ la galí¹ Melquisedec. ¹⁶ Joon jo galí¹ untsá² tsa 'wii¹³ coon²¹ ley gajin² 'e jii¹³ jún² tya' Leví lí² lí² in untsá². Pe galí¹ Jesús untsá² tsa 'wii¹³ 'ii²¹ tya' coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e jo yéi¹. ¹⁷ Tsa la lo-o jin² Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya'a:

Ñu-u líi² u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ t⁰ø² mo, coon²¹ untsá² líi² u'u la lí² 'e galí¹ Melquisedec.

¹⁸ Joon coon¹³ la joon 'e ley do 'e galisá² la mo jéi¹ ga'in¹ mo tsa jo 'gøøi¹³ joon jo 'ee to² gali'in³. ¹⁹ Tsa 'e ley tya' Moisés do jo lí² jmaa¹ 'e tyu² tyani Dios jii¹³ x^u. Joon cwáain¹³ tya' 'e ley do sá² coon²¹ 'e 'ii¹³-tsi' 'e tyú² gi, joon coon¹³ 'e joon itsatyéen¹ na' coon¹³ Dios.

²⁰ Joon Dios ga'eí¹ 'ña'a ilí² in 'ido untsá². ²¹ 'In untsá² catyaaí² gangatáa¹ to² untsá² pe jo ga'ée¹ Dios 'ña'a wa' jmá¹ 'ido untsá². Pe 'in untsá² do ga'i² to² tya' tsa 'wii¹³ ga'eí¹ Dios 'ña'a tsa ni jí² tya' Dios gajin¹ in: 'E ni ga'ée¹ Dios 'ña'a, joon jo gaunsi² gi 'e najin² in:

Ñu-u líi² u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ t⁰ø² mo, ca 'ii¹³ mo untsá² líi² u'u coon¹³ Melquisedec."

²² Joon mo ga'i² Jesús to² tya' untsá² gajmaa¹ a Dios júu³ 'e tyú² gi 'e júu³ múui² ga'í² do tya' xiiala ijmaa¹ a tiin¹³ tsá² lagi 'e júu³ ga'í² nifu. ²³ Gangafúu¹ mo 'in untsá² catyaaí² do tsa mo gajúun¹ in jo lí² jmá¹ gi to² tya'a. ²⁴ Pe Jesús do jo gajúun¹ in wa'a ná² cwo² o tsá² xeei²¹ to² tya'a 'e lí² in untsá². ²⁵ Tsa 'wii¹³ joon 'in Jesús do lí²-i jmáa¹ a tiin¹³ jileei²¹ 'in tsatyéin¹ coon¹³ Dios 'wii¹³ 'ii tsa seen²¹ mo Jesús coon²¹ t⁰ø² mo joon mii¹ tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya' tsá².

²⁶ Coon¹³ la joon Jesús galí¹ untsá² 'in tyiin² gi nifu 'in 'néi¹ na'. Joon jii¹³ la 'i¹-tsi Dios Jmii²¹ la joon jon 'i¹-tsi 'ii, jo jmoo¹ o 'e gó² jon'gi 'noo¹ o tsaa². Jo taain²¹² gi lagi coon¹³ 'in røøi²¹ tsaa² joon Dios gasaaí²¹ 'ii ñi¹ gi lagi tya'cwii²¹. ²⁷ Joon jo lí¹ la líi¹ 'in untsá² 'in tyiin² gi nifu catyaaí² do 'in ná¹ jngaai¹³ joo²¹ la coon²¹ jmii²¹² 'wii¹³ tsaa² tya' tsá². 'Ná¹ jngaai¹³ 'ido joo²¹ tya' tsaa² tya' 'ña'a nifu joon mo ngayui¹³ joon lí² jngaai¹³ joo²¹ tya' tsaa² tya' tsá² catyaaí². Pe mo gacwó¹ 'ña'a Jesús coon²¹ naa¹³ gacwó¹

'ña'a tya' tsaa² tya' jileei²¹ coonti. ²⁸ 'E ley tya' Moisés gatyii¹³ in tsá², 'in jo lí² cwo² pi³ yaai wa' jmaa¹ a la 'iin²¹² in Dios, ilí² in untsá² 'in tyiin² gi nifu pe mo ngayui¹³ 'e ley do Dios, coon¹³ 'e júu³ ga'eí¹ 'ña'a, gatyii¹³ in Joon¹ on ilí² in untsá² 'in tyiin² gi nifu. Joon la joon jii¹³ coon²¹ tsaa² jo lí² sá² tya'a coon²¹ t⁰ø² mo.

8

Jesús líi¹ 'in faa²¹ a 'wii²¹² tya' tsá² coon¹³ júu³ múui² ga'í² Dios

¹ Jílaa²¹ 'e tyiin² gi 'e sii¹³ 'i lo 'e 'in untsá² 'in tyiin² gi nifu tyi' líi¹ untsá² la galíi¹ Melquisedec do joon gacwó² o lí¹ cwo²¹ o Dios Jmii²¹ tsáa¹ 'in tyiin¹ ñu¹ fú². ² Joon do-o líi¹ to² untsá² tsi inéu cwo¹ fee¹ si² do 'e gajmaa¹³ Ña'ñu¹ o' jon' gajmaa¹³ a tsá². ³ Nigatyii¹³ in Dios Jmii²¹ jileei²¹ untsá² 'in tyiin² gi nifu wa icwo² o fa¹ joon jngaai¹³ joo²¹ 'wii²¹² tya' tsá² tsa 'wii¹³ joon ná¹ lisá² coon²¹ 'e cwo¹ Jesucristo Dios Jmii²¹. ⁴ Joon wana taain²¹² gi Jesús juncwii²¹ jo lí² wa'a ilí² in untsá² tsa seen²¹ mo untsá² fu juncwii²¹ 'in cwo¹ fa¹ Dios jii¹³ la ley tyu² Moisés. ⁵ Pe 'in untsá² do cwo² o fa¹ 'e lí¹ la lí¹ in¹³ tya' fa¹ la jai² 'e sá² ñu¹ fú². Nee²¹ o' 'e lí¹ la lí¹ jii¹³ 'e sá² ñu¹ fú² tsa mo gajin² in Dios sii²¹ Moisés xiiala 'ná jmaa¹ a 'e 'nú¹ mi² santuario do gajin² in: "Cón² du' cwáain¹ jii¹³ la niga'e² ee 'nu ni moo²¹ do joon la joon jmaa¹³ a." ⁶ Pe Cristo, 'in líi¹ untsá² tyi' ga'i² coon²¹ to² tyú² gi lagi 'e tsáaí² do tsa tyú² gi 'e júu³ ga'í² Dios tyi' joon coon¹³ 'e júu³ tyú² gi do faa²¹ a Cristo 'wii²¹² tyi'.

⁷ Tsa wa mo'o jo 'ee 'ná¹ gi 'e júu³ nifu 'e ga'í² Dios joon jo 'ee 'ná¹ gi 'e júu³ 'e ga'í² Dios lí¹ gatí² tún². ⁸ Pe Dios tsee¹ 'i 'in ga'ii²¹ 'e júu³ ga'í² nifu jo galí² tyúu¹ coon¹³ 'e joon tsa ni jí² tya'a gajin² in:

Jin² in Ña'ñu¹ u': Ijó² coon²¹ jmii²¹² mi sii¹³ na coon²¹ júu³ múui² coon¹³ tsá² Israel joongi coon¹³ tsá² tya' Judá.

⁹ Jo ilí¹ la lí¹ júu³ gasii¹³ na coon¹³ 'ii²¹² tsacøøi¹³ tya'a 'e jmii²¹² mo gason³ oon cwo²¹ o joon ga'wóo² na cwo¹³ lí¹ sii²¹ Egipto.

Tsa jo gauntsín¹ 'in tsá² do 'e júu³ tyiia.

Joon tsa 'wii¹³ joon jo gaunji² na 'in tsá² do, jin² Ña'ñu¹ u'.

¹⁰ 'E júu³ múui² isii¹³ na coon¹³ 'in tsá² Israel mo gangii¹ jmii²¹² joon 'e lí¹ la lí¹ 'elo, jin² Ña'ñu¹ u': 'E júu³ 'e sii¹³ na tya' 'in tsá² do 'e lí¹ lawa'a 'e 'i¹-tsi yaamo jii¹³ la 'i¹-tsii.

Lawa'a 'e tóon³ oon júu³ tyiia tsi alma tya'a. Joon jna-a ilí² na Dios tya'a joon 'ii-gi ilí² in tsá² tyiia.

11 Joon jo 'ná' e'²gi la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala licwii¹ in Ña'ñu¹'u'.

Jo 'ná' e'²gi tsagoo¹o jon'gi tsaruu²¹. Tsu jilee²¹ mo inlicwii¹ in jna. La 'in pi³ la 'in cøø¹¹³ jee²¹² 'ii inlicwii¹ in jna.

12 Joon ilifeei¹-tsii yta' jilaa²¹ e' gó² tya'a, Joon jo ti³gi-tsii tsaá² niga'noo¹o.

13 Joon mo fee²¹i Dios tsá² cwáain¹ tya' coon²¹ júu³ 'múui² ijmaa¹a tya'a lawa'a 'e jmoo¹o júu³ 'e nitsáa²mo 'e júu³ gajmaa¹a nifu do. Joon 'e júu³ nitsáai² nisiin¹¹³mo joon ti li tyé¹mo.

9

Cwáain¹ tya' 'e cwo¹ si² ni cwoo¹¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'e cwo¹ si² ñu'fú²

1 Joon júu³ 'e sá² nifu do gatyü²u to² xiiala iun'goo²¹o tsá² Dios pe tsi coon²¹ inuu cwo¹ si² ni cwoo¹¹³ juncwii²¹. 2 Joon 'e cwo¹ si² do li la li coon²¹ 'nú¹ 'mi² lí¹ tún² 'ii¹ tsi do. Joon gaunsi²¹ tsá² 'e tsi li tsataai² untsá² nifu do, li nacwaa¹³. Joon tsi do si² coon²¹ candelero coon¹³ coon²¹ mesa li náa¹ 'iñi¹ nacwaa¹³. 3 Joon li' caluu² 'e 'mi² 'ii¹ tsi do gaunsi²¹ tsá², li nacwaa¹³ 'áai'gi. 4 Joon tsi do-o si² coon²¹ altar li jun¹ untsá² fuu²¹² sán². Si²i jon inuu li tí² tún² do coon²¹ cwóo¹ toon²¹² cwanáa¹¹³ la caain²¹ tsaá¹ dó². Joon 'e cwóo¹ do gaunsi²¹ tsá², cwóo¹ tya' júu³ ga'ii² Dios. Joon tsi cwóo¹ do si²i coon²¹ tshu² si 'ó¹o maná. Tsi joon 'yu coon²¹ 'mo'ú² tya' Aarón 'e ganii¹¹³. Tsi joon jon taa¹¹³ 'e cuu²¹² 'e toon²¹² on júu³ tyaá¹¹³ júu³ 'e ga'ii² Dios mo nifu. 5 Joon ni cwóo¹ do téein² 'in gá¹ querubines tsi² cwáa¹ 'in lí¹i la lí¹ 'e 'ya²gi tya' Dios. Joon si'ii¹ cwáa¹a ni cwóo¹ do li cwó¹o untsá² fa¹ tya' tsaá² tya' tsá². Pe jo fuu²¹²gi 'naa' láai² 'e júu³ lo.

6 Joon mo ga'yee²¹i ganá¹ tyá² jilaa²¹ joon la joon gangataa²i untsá² la coon²¹ jmi¹¹² inuu cwo¹ 'nú¹ 'mi² nifu do 'e un'goo²¹o Dios jiin¹³ la tsi¹¹². 7 Pe jiin¹³ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu lí² tsa'í²i coon²¹ naa¹¹³ la coon²¹ jiin²¹ li tsi li gati² tún² do. Joon mi tsa'í¹i do 'ná¹ nityaan¹an jmi¹ tya' joo²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaá² tya' 'ña'a joongi tya' tsaá² tya' tsá² catyaa¹² do. 8 Joon coon¹³ 'ii¹² tya' 'in Espiritu Tyá² tya' Dios lí²-i 'øø¹¹²-tsi' 'e la 'ii¹² jmaa¹²gi to² 'e cwo¹ 'nú¹ 'mi² gasi² nifu do 'e un'goo²¹o tsá² Dios siñii¹¹³mo tsi do. Li cwaai¹³gi 'áai¹ do. 9 Joon jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ cwáan¹mo tya' nano. Tsu jilaa²¹ fa¹ 'e gacwó² tsá² 'yia¹¹³ joon coon¹³ jileei²¹ joo²¹ 'in gajngaai¹³ tsá² 'e cwoo¹¹³i Dios 'wii¹¹³ tsaá² tya' tsá² jo líl² 'e 'i¹-tsi tsá² 'e tyá² la joon. 10 Jilaa²¹ 'elo jmaa¹¹ to² jiin¹³ coon¹³ 'e gøø¹²ø tsá² joon coon¹³ 'e 'uun²¹un tsá² joongi coon¹³ xiiala lo² tsá². Jmaa¹² 'e sá² li caluu tsá² 'elo joon jmaa¹¹ to² jiin¹³ ca mi unsi²i Dios jilaa²¹ 'elo.

11 Pe nijó² Cristo joon nano lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' jilaa²¹ 'e tyá²gi 'e nigajó². Joon 'e cwo¹ li lí¹i untsá² 'e tyá²gi joon jo 'e si'ná²i. Jon' gajmaa¹¹³a tsá² 'e cwo¹ do. Joon 'øø¹¹²-tsi tsá² 'e jo si² ni cwoo¹¹³ juncwii²¹.

12 Cristo nigangii¹i li cwaai¹³ 'áai¹ joon jon' coon¹³ jmi¹ 'øø¹i joo'saa²²¹ si joo'xuui²¹² 'ee pe coon¹³ jmi¹ 'øø¹i 'ña'o. Joon coon¹³ la joon ga'í² Cristo li cwaai¹³ 'áai¹ ñu'fú² coon²¹ naa¹¹³ tya' jileei²¹ tsá² joon la joon gajmaa¹a itiin¹³ tsá² coon²¹ tøø²mo. 13 'E la ja²mo mo xee¹i untsá² 'e jmi¹ tya' joo'tsáa¹ coon¹³ jmi¹ tya' chivo joongi coon¹³ fó² tya' joo²¹ 'in júun²in ni altar tya' 'in si'leei²¹ lí²-i jmaa¹a tyú¹ 'ido pe jmaa¹² li caluu-u. 14 Joon wana la joon fee¹gi 'ii²¹ sá² tya' jmi¹ 'øø¹i Cristo 'in gacwó¹i 'ña'a Dios jo 'ee si'lee²¹i coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá² tya' Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon 'e jmi¹ 'øø¹i untyú¹ jna' coon¹³ 'e 'i¹-tsi'. Iuntyú¹ jna' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jo 'ee to² 'ii³in ili² jmoo²¹o' la to² tyü² Dios 'in jiin¹.

15 Tsu coon¹³ la joon 'in Jesucristo galii¹i 'in lí² faa²¹a 'wii²¹ tyi¹ coon¹³ 'e júu³ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ 'in nigató²ø Dios 'e gati²i 'e ta²a coon²¹ tøø²mo jiin¹³ la júu³ ga'ii² Dios. Tsu Cristo gajúun²in gatyí² jilaa²¹ tsaá² 'e ga'noo¹o tsá² 'in seein²¹ la jee²¹² tyü²gi to² 'e ley tya' Moisés do. 16 Tsu mo naroon¹on coon²¹ jí² tya' tyia¹³ tya' tsá² ce 'ná¹ júun²in 'in tsá² 'in gajmaa¹a 'e jí² do joongi ili² jmaa¹a coon²¹ 'e la jin² jí² do. 17 Jo 'ee to² 'ii³in 'e jí² do la jee²¹² seein²¹gi 'in gajmaa¹a 'e jí² do. 'Ii³mo to² 'e jí² do mi yuu¹¹³ júun²in 'in gajmaa¹a. 18 Tsu 'wii¹¹³ joon 'e júu³ nifu do gali'ii³mo to² mo ngayuu¹¹³ gatooñ¹on jmi¹ 'øø¹i joo'núu³. 19 Tsu Moisés do gajma²a júu³ jileei²¹ 'in tsá² do jilaa²¹ júu³ tya' ley joon mo ngayuu¹¹³ joon gauncwii¹i capoo²¹² jná² joo'saa²¹ yün² coon¹³ coon²¹ nii²¹² sii² sii² hisopo. Gauncwii¹i 'e do coon¹³ jmi¹ joo'xuui²¹ coon¹³ jmi¹ chivo sicaai²¹ jmi²¹ joon gaxee¹i 'e jmi¹ do ni jí² tya' ley do joongi jileei²¹ 'in tsá² do. 20 Joon gajin¹²in: "E jmi¹ lo jmoo¹o jai² 'e júu³ 'e ni'ii² Dios tyi'naa'." 21 Joon gaxee¹i Moisés 'e jmi¹ do ni 'e cwo¹ 'nú¹ 'mi² joongi ni jilaa²¹ 'e jmaa¹² to² inuu cwo¹ do. 22 Coon¹³ 'e ley do jilaa²¹ 'e 'ná¹ lityü² jiin¹³ coon¹³ jmi¹. Joon wa jo tshu²¹ jmi¹ jo lí¹ 'iin² tsaá² tya' tsá².

Mo gajúuin¹ Cristo gatyí²i tsaá² tya' tsá²

23 Tsu la joon 'e tyiin² 'e li tyá² coon²¹ jmi¹ 'øø¹² joo²¹ 'e cwo¹ 'e si² ni cwoo¹¹³ juncwii²¹ 'e li la li 'e cwo¹ si² ñu'fú². Pe 'e cwo¹ si² ñu'fú² 'ná¹ jmi¹ 'e tyiin²gi lagi jmi¹ tya' joo²¹. 24 Tsu Cristo jo ga'í²i 'e cwo¹ 'e gajmaa¹¹³ tsá² 'e jiin¹³ li la li 'e cwo¹ 'e jai². Pe Cristo ga'í²i fu ñu'fú² joon nano siin¹¹³ in mü¹i tyani Dios Jmi²¹ 'wii²¹ tyi¹. 25 Pe Cristo jo gacwó¹i 'ña'a

l'áai² naa¹³ la jmoo¹⁰ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyá' tsá² Israel tsataa²¹²; li nacwaai³ 'áai¹gi coon²¹ naa¹³ la coon²¹ jiin²¹ 'e cwo¹⁰ fa¹ 'e lí¹ jmi¹ pe jon¹ jmi¹ 'óø²i 'ñá'a 'e jmi¹ do. ²⁶ Wa gajmaa^{1a} Cristo la jmoo¹⁰ 'in untsá² do 'e ná² júun²in l'áai² naa¹³ ca la mo garoon¹ in juncwii²¹. Pe nano mi tí² lityéi¹ coon²¹ naa¹³ gajnéi¹ Cristo 'e cwoi¹ 'ñá'a lawa coon²¹ fa¹ 'e 'iin² jilaa²¹ 'ii²¹ tyá' tsaá². ²⁷ La joon jilee²¹ mo tsá² 'ná¹ júuin² coon²¹ naa¹³ joon mi yuui¹³ joon ilisá² 'ii²¹ tyá'a. ²⁸ La joon Cristo jon gacwói¹ 'ñá'a coon²¹ naa¹³ lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí²; tsaá² tyá' tsá² fúui¹. Joon ijnéi¹ tún¹ jon¹ wa' tyí²; tsaá² tyá' tsá² pe 'e jmaa^{1a} tiin¹³ jilee²¹ 'in sijéein¹ 'ii.

10

¹ E ley tyá' Moisés jo li la li 'e tyá² ijó¹, 'e líi¹ jiin¹³ la lí¹ 'iin³ tyá' 'e joon. ² Tsu 'e ley do coon¹³ 'e fa¹ 'e cwó²o tsa² la coon²¹ jiin²¹ jo lí² untyúu²i 'in tsá² 'in ningatyéein¹ coon¹³ Dios 'wii²¹² 'e fa¹ do. Tsu wana lí² untyúu²i 'e ley do tsá² 'e ján²an 'in tsá² do cwo¹⁰ 'e fa¹ do tsu jo lí³gi róø²i tsaá² mo ngayuui¹³ ga'ín² tsaá² tyá'a. ³ Pe 'e fa¹ 'e cwó¹⁰ 'in untsá² do 'e jmoo¹⁰ 'e tíi¹³-tsi tsá² 'e tsaá² niga'noo¹ on la coon²¹ jiin²¹. ⁴ Tsu 'e jmi¹ tyá' joo²¹ joongi tyá' chivo jo jmi²¹² wa' lí² 'iin² tsaá² tyá' tsá² coon¹³ 'e joon.

⁵ Tsu 'wii¹³ joon mo ga'í²i Cristo ni cwo¹³ juncwii²¹ gajin²in sii²¹i Dios Jmii²¹.

Jo 'iin²¹² u'un wa' jngaai¹³ tsá² joo²¹ 'e cwo¹ 'nua fa¹,

pe nigatyaa¹ 'nua tyá² coon²¹ cuerpo tyiajna 'e cwo³⁰ 'nua.

⁶ Jo tí¹-o'o 'in joo'núu³ 'in júuin² tsá² 'e lí¹ fa¹ jon'gi tí¹-o'o 'e fa¹ 'e cwo¹ tsá² 'nua wa' tyii¹ tsaá² tyá'a.

⁷ Joon gafuu²¹²uu: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa jiin¹³ la tí¹-o'o, Dios tyiia, jiin¹³ la jin² ni jí² cwáain¹ tyiia."

⁸ Nifu jin² 'e júu³ do 'e jo 'iin²¹² Dios jon'gi tí¹-tsi Dios jilee²¹ joo'núu³ jngaai¹³ tsá² 'e cwó² tsá² lawa coon²¹ fa¹ jon'gi 'e fa¹ 'e juun¹ do wa' tyí² tsaá² tyá' tsá² jiin¹³ la to² tyu² ley. ⁹ Joon mo ngayuui¹³ joon gajin²in: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa jiin¹³ la tí¹-o'o, Dios tyiia." 'E 'óøi²¹-tsi tsá² jin² 'e nисуun² mo 'e fa¹ 'e gacwó² tsá² nifu joon la joon i'í²i fa¹ lí gati² tún². ¹⁰ Joon Dios gajmee¹i jna' tsá² tyá'a tsu Jesucristo gajmaa^{1a} jiin¹³ la tí¹-tsi Dios mo gacwói¹ 'ñá'a lawa coon²¹ fa¹ coon²¹ naa¹³ tyá' jilee²¹.

¹¹ Jilee²¹ untsá² tyá' tsá² Israel jmoo¹⁰ to² tyá'a la coon²¹ jmii²¹² joon cwo¹⁰ l'áai² naa¹³ 'e fa¹ ruui²¹ 'e fa¹ gacwoo¹⁰ la mo jééi¹ xufin¹³ 'e fa¹ 'e cwo¹⁰ do jo lí² tyí² tsaá² tyá' tsá². ¹² Pe Jesucristo gacwoo¹⁰ coon²¹ fa¹ tyá' tsaá² tyá' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tóø²mo, joon mo ngayuui¹³ joon gacwó²o lí' cwo²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹. ¹³ Do-o tyiin¹in

sijáan¹³ an ca mi tyéi¹ Dios 'in 'ei¹ 'ii 'wii²¹² tíi². ¹⁴ Tsu coon¹³ 'e coon²¹ fa¹ do gauntyúu²i Cristo jilee²¹ 'in lí²in tsá² tyá' Dios coon²¹ tóø²mo. ¹⁵ Joon 'in Espiritu Tyá² tyá' Dios róø²¹ jon faa^{21a} tsu gajin²in nifu:

¹⁶ 'E júu³ 'múui² ijmáa³aa coon¹³ 'ido mi ngíi² jmii²¹² joon ilí la lí 'elo, jin² Ñá'ñu^{1u}:

Itóon³oon júu³ tyiia tsi alma tyá'a, joon i'í¹-tsi la 'i¹-tsii jna.

¹⁷ Joon mo ngayuui¹³ joon gajin² 'in Espiritu do:

Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ 'e tí¹gi-tsii tsaá² tyá'a jon'gi 'e gó² 'e nigajmaa^{1a}.

¹⁸ Joon coon¹³ la joon mo ga'ín² tsaá² tyá'a jo 'ná¹gi cwo¹⁰o tsá² fa¹ tyá' tsaá² tyá'a.

Ná¹-a tsatyéén¹na coon¹³ Dios

¹⁹ Tsu 'wii¹³ joon, tsaru^{1u}, lí²-i tsatóo³⁰' jo cu²-tsi lí' nacwaai³ 'áai¹gi 'wii¹³ cwáain¹ tyá' jmi¹ 'óø²i Jesucristo. Lí²-i tsaá^{21a} 'e fu¹ 'múui² joongi 'e jiin¹ 'e ganá¹ Jesucristo, coon²¹ fu¹ 'e ngó¹⁰o lí' caluu lí' 'ii¹ 'mi² do. ²⁰ Ganá¹ Jesucristo 'e fu¹ do mo ga'íi¹ 'e 'mi² 'ii¹ do 'e 'óøi²¹-tsi tsá² cuerpo tyá'o mo gajúun²in. ²¹ Joon Jesús líi¹ untsá² tsafeei¹ tyí' tsi inua cwo¹ tyá' Dios. ²² Joon tsu 'wii¹³ joon ná¹-a tsatyéén¹na coon¹³ Dios 'e jo tóin¹ 'óøi²¹-tsi joon jo cu²-tsi 'e tsáai¹-tsi tsu Jesús do nigauntyúu²i jna' coon¹³ 'e 'i¹-tsi' 'e coon¹³ joon lí³gi jna' 'e róø²na' tsaá², joon cuerpo tyí' sijii¹ coon¹³ jmii²¹ tyá². ²³ Cwoseen²¹mo' tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e jai² líi²na' tsu Dios Jmii²¹ iuntsiin²in 'e júu³ ga'íi²i tyijna'. ²⁴ Joon cwo'óøi²¹-tsi' xiiala lí² cwóo³⁰'o cwáain¹ la jaain²¹ la jaan^{21na} 'e 'ii²¹²mo ruu²¹i joon jmaa^{1a} 'e tyá². ²⁵ Jo jmoo²¹⁰ la jmoo¹⁰ 'inlíi¹³ 'in jo uncaain²¹ coon¹³ jna' 'e ungoo²¹⁰ Dios. Pe ná¹-a tyá²a'-tsi' la jaain²¹ la jaan^{21na}. Joon 'e tyiin²gi jmoo²¹⁰ la joon mi nee² 'e ni-jatyéein¹ jmii²¹² mi jó¹ Ñá'ñu^{1u}.

²⁶ Tsu wana 'naa¹gi' tsaá² jiin¹³ la 'yaaí¹-tsi' mi yuui¹³ licwii²¹'i 'e júu³ jai² do jo 'e fa¹ sá²gi wa' lí² tyí²gi tsaá² tyi'. ²⁷ Jiin¹³ 'e sá²gi tyi' 'e sijaan¹an' 'e jmaa^{1a} Dios 'ii²¹ tyi' joon 'e jí² ico¹ i'íin²in jilee²¹ 'in 'ei¹ Dios. ²⁸ Wa naseein²¹ jaain²¹ 'in jo jmoo¹⁰ nua¹³ un to² tyu² ley tyá' Moisés joon wana galiseein²¹ gáí¹ gaai²¹ 'in jmoo¹⁰ júu³ jai² xiiala niga'láa¹ 'in tsá² do ná² júun²in 'ido jo lí² fúu² líi²in tsá² 'ii. ²⁹ Wana lí² la joon coon¹³ 'in láa¹ coon¹³ ley tyá' Moisés, ¿'ee líi²naa' 'e tí²i líi² tyá' 'in 'óøi²¹ Joon¹ Dios joon jo tsáai¹-tsi jmi¹ 'óø²i 'e gatúun²un 'e jmoo¹⁰ jai² 'e júu³ ga'íi² Dios, tsu coon¹³ 'e jmi¹ do galityúu¹mo tsá²? ¿'Ee líi²naa' líi² tyá' 'in ungóø¹ 'in Espiritu Tyá² tyá' Dios 'in 'iin²¹²in 'ii? ³⁰ Tsu né²⁰ 'in nigajin²: "Jna-a icóon²oon tyiia; joongi jna joon incii³ii."

Gajin²o jon: “Ña’ñu¹u’ijmáa¹ a’ii²¹ tya’ tsá² tya’a.” ³¹ ¡Áa¹mo wúu¹ wa’a xuui²¹ tsá² jacwoo²¹o Dios ‘in jím¹!’

³² Pe cwotii¹³du¹’oo’ xiiala gañi²’ii’ wúu¹ la mo jée¹ mo ngayuui¹³ ga’ii¹³’naa¹’ e júu³ jai²’ e gajmaa²’aa’ taa¹’aa’ coon¹³’ jíláa²¹ fa¹³’ e galiseen²¹’naa¹’. ³³ Inlíi¹³’naa’ gajjím²in tsá²’naa’ joongi gajmeei²¹ tsá²’naa’ tyani tsá². Joon ‘inlíi¹³gi’naa’ líi¹’naa’ ‘in seein²¹ tyú² coon¹³’ ‘in ga’e² tsá² wúu¹ do. ³⁴ ‘Naa’, fúu² galíi¹’naa’ ‘in tsá² taai²’nañi³. Joon gajmaa²’aa’ jløø³’naa’ mo ga’wo² tsá²’ e sá² tyii¹, tsu¹ ñi²’naa’ ‘e fu ñu¹fú²’ e sá²’ e tyé²gi tyii¹’ e ta²a coon²¹ tøø²mo. ³⁵ Tsu ‘wii¹³’ joon jo tó²’naa’ ‘e jo goo²oo’ tsu ‘áai¹gi fee¹’ e jnaa¹ tsá² ‘in jo cu²-tsi. ³⁶ Tsu ‘naa’ ná¹-a taan²¹²’naa’ tá² táain²’oo’ ‘e jmaa²’aa’ la ‘iin²¹² Dios joon wa i’ii¹³’naa’ ‘e júu³ ni’íi²i. ³⁷ Tsu ni jí² tya’ Dios gajjím²in:

La jmoo no-o ijó¹ ‘in ná¹ ijó¹ joon jo ‘áai¹ líi¹³’²¹²gi.

³⁸ Pe ‘in seein²¹ tyú² coon¹³ Dios ‘ná¹ liseein²¹’ e jai²gi líi²i,

tsu ‘in tó²’ e jai² líi²i jo iti²gi-tsi Dios ‘ii.

³⁹ Pe jna’ jo líi¹’na’ la líi¹i tsá² ‘in tó²’ e jai² líi²i joon i’iin²mo. Tsu jna’o’ líi¹’na’ la líi¹i tsá² ‘in jai² líi²i, ‘in jmóo¹ tiin¹³ alma tya’a.

11

Xiiala nigajmaa¹ ‘in jai² galíi² Dios

¹ Wana jai² líi²’na’ jo cu²-tsi’ e ‘ii¹³’na’ ‘e sijáan³’an’ jogi cu²-tsi’ e la jai²’ e jo jøø²ø’. ² Ii²¹mo Dios ‘líi²¹² tsacøø¹³ tyi’ coon¹³’ e jai² galíi²i.

³ Coon¹³’ e jai² líi²’na’ né²o’ ‘e Dios gajmaa¹’ a juncwii²¹ coon¹³ júu³ tya’a joon ‘e jøø²ø’ lano jon’ gali² coon¹³’ e sá² la mo jée¹i.

⁴ Coon¹³’ e jai² galíi² Abel gacwoo¹o Dios coon²¹ fa¹ tyú²gi lagi ‘e fa¹ gacwoo¹o Caín. Joon gajmaa¹’ a Dios júu³’ e tyú²mo Abel joon ga’ii²¹mo Dios fa¹’ e gacwoo¹o. Joon xafiin¹³ niájún¹mo Abel fee²¹’mogi jna’ coon¹³’ e jai² galíi²i.

⁵ Coon¹³’ e jai² galíi²’ Enoc gangaa¹³i’ e juncwii²¹’ e sá² líi’ cataain²¹ jo gajjúun²in. Joon jo tyé¹gi tsá² ‘ii tsu gatøø²¹o Dios ‘ii. Joon jin²’ ni jí² tya’ Dios cwáain¹ tya’ ‘ido’ e la nu’gi gatøø²¹ Dios ‘ii jløø³mo Dios tya’ ‘ido. ⁶ Jo líi² Dios jløø³i tya’ tsá² wa jo jai² líi²i tsá² júu³ tya’a tsu wana ‘iin²¹²in tsá² tsatyéen¹in coon¹³ Dios ‘ná¹’ e jai² líi²i’ e seein²¹ Dios joon ity² Dios tya’ ‘in naai¹’ ii.

⁷ Coon¹³’ e jai² galíi²’ Noé gajmaa¹’ a nuu¹³’un tya’ Dios mo gajmaa¹’ a Dios ‘ii júu³’ ee ili²’ e jo mo gali² jøø²ø. Gajmaa¹’ a Noé nuu¹³’un joon gajmaa¹’ a coon²¹ barco’ e jmáa¹’ a tiin¹³ familia tya’a. Joon coon¹³’ la joon gajmaa¹’ a Noé júu³’ e gó²’in tsá² taain²¹²

juncwii²¹ joon ga’ii²¹mo Dios ‘ii coon¹³’ e jai²’ e galíi²i.

⁸ Coon¹³’ e jai² galíi²’ Abraham gajmaa¹’ a nuu¹³’un joon ga’woo²i goo¹o mo gatø² Dios ‘ii. Joon ngaliin² coon²¹ cwoo¹³ icwo² Dios ‘ii’ e líi¹’ lawa coon²¹’ e gati²i. Joon ga’woo²i goo¹o do jím¹’ jo ñi¹ xiiafu tsalín². ⁹ Tsu coon¹³’ e jai² galíi²’ Abraham gateein²’ e cwoo¹³ do’ e gajin² Dios ‘e cwó²o’ e cwoo¹³ do tya’a. Líi¹’ la líi¹i tsá² coon²¹ fúu²¹ gasii²¹’ coon²¹’ ná¹’ mi² gateein² do. La joon gajmaa¹’ a jóon¹on Isaac coon¹³ tyii²¹²’ a Jacob tsu ‘ii jon ga’ii²¹mo’ e júu³ ga’ii² Dios do. ¹⁰ Tsu Abraham gasijáan¹’an’ e fúu²¹ do’ e si²’ coon²¹ ni tí¹fúu²¹’ e gajmaa¹³’ a Dios.

¹¹ Coon¹³’ e jai² galíi²’ Sara, xafiin¹³’ nasuun²¹mo tsatyeein¹ yuun²¹, gacaan²¹mo yuun²¹. Joon galiseein²¹ yuun²¹ tsañuu¹ tya’a tsu ‘wii¹³’ jo¹o galíi²i iuntsiin¹in Dios ‘e júu³ ga’ii²i tya’ ‘ii. ¹² Joon coon¹³’ la joon Abraham xafiin¹³ tí² lijúun²mo galiseein²¹ jún² tya’a fúu¹’ ‘in tí² la tí² nuu¹’ ‘ii¹³in tsa²’ juncwii²¹ joongi la tí² too¹³ taa¹³ tí¹ jmi¹’ñi³ ‘in tí² jún² tya’a. Jo líi¹i tsá² un’íi²in.

¹³ Joon ‘in tsañuu¹’ no jo ga’ii²¹’ la nu’gi ijúun²in’ e júu³ ga’ii²i Dios tya’a. Pe tsu ‘wii¹³’ jai² galíi²i’ lawa sá² coon²¹’ e gangóo¹’ wíin² joon tsu ‘wii¹³’ ja²mo líi²i ga’i¹-tsi jløø³mo ‘áai¹. Joon coon¹³’ la joon gajmaa¹’ a ‘in tsá² do júu³’ e líi¹i tsá² coon²¹ fúu²¹ ti taan²¹²in’ e juncwii²¹ lo, la coon²¹ ingíi¹’ e juncwii²¹ lo. ¹⁴ Joon ‘in jmoo¹o la joon jmoo¹o júu³’ e ‘noo¹o coon²¹’ goo¹o líi’ xiia’. ¹⁵ Tsu wana ‘i¹-tsi tsá² tsalín²mo’ e fúu²¹ ga’woo²i do tún¹ lí¹o tsalín² tún¹. ¹⁶ Pe ‘in tsá² do gali²’iin²¹²in coon²¹’ goo¹o’ e tyé²gi, øø¹’-tsi tsá²’ e goo¹o’ e sá² ñu¹fú². Tsu ‘wii¹³’ joon jo fa’ii²¹ líi²i Dios wa unsii²¹’ ‘in tsá² do ‘ii: “Dios tyi.” Tsu Dios nigatyaa¹ tyú² coon²¹ fúu²¹ tya’ ‘in tsá² do.

¹⁷ Joon coon¹³’ e jai² galíi²’ Abraham, ngajée¹i jóon¹on, ‘in sii²¹’ Isaac, fu yu’ moo²¹ ijngaa¹³i icwo²o Dios fa¹’ mo gali²’iin²¹²in Dios líi¹i xiiala ‘i¹-tsi Abraham. Nigatyaa¹’ Abraham tyá²’ e cwóo¹’i ‘in jóon¹on camuui¹³ do fa¹’ a xafiin¹³ nigajin² Dios sii²¹’i Abraham: ¹⁸ “Coon¹³’ Isaac’ e tsafúu¹’ jún² tyi’ jím¹’ la júu³’ ga’ii²’ii.” ¹⁹ Tsu ñi¹’ Abraham lí² jmáa¹’ a Dios jím¹’in tsá² ‘in nijún¹’. Joon lí²-i øø¹’-tsi tsá²’ e lawa ‘ii²¹mo Abraham jóon¹on tún¹’ gajjím¹in jee²¹² líi²¹².

²⁰ Joon coon¹³’ e jai² galíi²’ Isaac ga’ii²i’ júu³ tya’ Jacob coon¹³’ Esaú’ e juncwaa¹³ Dios ‘ii. ²¹ Joon coon¹³’ e jai² galíi²’ Jacob mo tí² lijúun²in ga’ii²i’ júu³ tya’ xuui²¹² tya’ José ‘e iuncwaa¹³ Dios ‘ii. Joon ga’uu¹’ mootyíi¹’ yu’ mo’ú² tya’a joon gacwo¹o’ maai¹³ Dios. ²² Joon coon¹³’ e jai² galíi²’ José, mo tí² lijúun²in, gatyú²’u to² tsagoo¹o’ ee ná¹ jmáa¹’ a

coon¹³ 'moo¹ taa¹i, tsu jin²in José 'e tsá² Israel 'in wóo²mo Egipto mi licíin²gi.

²³ Coon¹³ 'e jai² galíi² saa² jmi²¹ Moisés ga'mée¹i gaai²¹ sii²¹ mo licíin² gangaa¹³i Moisés. Tsu galili²o 'e xuui²¹² 'yei²gi 'áai¹ do. Joon jo 'goo²¹o xufin¹³ nigatyú² róò¹³ to² wa'a júuin² jileei²¹ xuui²¹² tsañuu¹. ²⁴ Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés mo galíi¹i tsañuu¹ jo gali'in²¹²gi 'e líi¹gi jóon¹ jami²-i róò¹³ do. ²⁵ Gatí¹gi-tsi 'e ní¹i wúu¹ coon¹³ tsagoo¹o 'in líi¹i tsá² tya' Dios lagi wa'a ngí¹ 'e jløø¹³; coon¹³ tsaa² coon²¹ si²xh. ²⁶ Galíi²gi 'e tyá²gi wa'a coon²¹on fa'ii²¹ tya' Cristo lagi 'oo¹o jilaa²¹ 'e sá² fu Egipto, tsu 'iin²¹²gi 'e 'lee¹³i icwo² Dios 'ii. ²⁷ Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gacwo¹o cwooo¹³ Egipto do jo 'ee 'goo¹o xufin¹³ 'ni²¹-tsi róò¹³ tya'a. Gajmaa¹a ta²a coon¹³ 'e ga'i¹-tsi lawa gangaa¹ Dios 'in jo nee¹in tsá².

²⁸ Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gajmaa¹a 'e jmi²¹² pascua nifu joon gatyú²u to² wa'a xee¹i tsá² jmi¹ jii² taan¹an caai¹ 'ooca'ná¹. 'E coon¹³ la joon 'in ángel 'in gasii²¹in Dios ijngaa¹³i 'in jóon¹ tsá² nifu tya' tsá² Egipto jo jngaa¹³i 'in xuui²¹² tsañuu¹ liseein²¹ nifu tya' tsá² Israel. ²⁹ Joon coon¹³ 'e jai² galíi² 'in tsá² Israel do gangíi¹i ni cwooo¹³ tyuu²¹ li ná¹ 'e jmi¹ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joon mo gali'in²¹²in 'láa² Egipto jmaa¹a la joon gaj-goo²¹o jmi²¹.

³⁰ Joon coon¹³ 'e jai² galíi² tsá² Israel do gacii²¹mo 'e 'oo² 'e si²' cu' lí' Jericó. Mo ngayuui¹³ gangíi¹i tsá² Israel dya¹ jmi²¹² cu' lí' li lí² 'oo do gacii²¹mo 'edo. ³¹ Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Rahab, 'in yiiatsangó¹ do, jo gajuun²in coon¹³ 'in tsá² jo nuu¹³an do tsu ga'ii²¹mo tyá²-u Rahab 'in tsá² Israel 'in tyalín² 'e fuu²¹ do 'e jøø².

³² ¿'Ee' ná² fuu²¹²gi 'naa'? Tsu jo cwooi¹ wa'a 'e fuu²¹²gi 'áai¹ 'naa' cwáain¹ tya' Gedeón coon¹³ Barac, coon¹³ Sansón, coon¹³ Jéfté, coon¹³ David, coon¹³ Samuel, coon¹³ 'in tsá² 'in nigacwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios la mo jéei¹. ³³ Coon¹³ 'e jai² galíi² 'ino gali¹i róò¹³ catyaa² joon gatyú²u to² coon²¹ róò²¹. Joon gancoon¹³ Dios 'ii jii¹³ la júu³ niga'ii²i. Joon gajni¹i moo'oo²¹ 'yia¹ ³⁴ joon gadyuu¹u jí² 'e coo²¹ 'áai¹. Coon¹³ 'e jai² galíi² galáa²mo ijúun¹in coon¹³ ñi³. In jo píin³ galíi¹i tsá² pí³-tsi joongi gatyú²u to² 'láa² fúui¹ wa'a líi¹i 'in jmaa¹a 'ni²¹ coon¹³. ³⁵ 'In líi¹³ tsami² ga'ii²¹mo tún¹ jii¹ 'in nijúuin¹ tya'a coon¹³ 'e jai² galíi².

Joongi 'in catyaa²gi tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi² 'ido gajmee²¹mo tsá² 'ii. Jo ga'ii²¹i 'e láa²ni 'ido wa'a tá² 'ido 'e jai² líi²i. Jo gaunsi²i 'ido 'e jai² líi²i tsu 'iin²¹²in 'ii²¹i coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyá²gi ñu¹fú². ³⁶ Joon 'in catyaa²gi

gaungøø¹i tsá² 'ii, joongi gapoo²i 'ido. Joon cagi ñi³ gato²o luu²¹² tii² 'ido joongi gata² ni 'ido ñañi³. ³⁷ Joon gajngaa¹³ ni 'ido coon¹³ cuun²¹² joon seen²¹gi 'in gatuu²¹ coon¹³ sierra gajmaa¹a tún² no¹³ 'ido. Joon seen²¹gi 'in ga'e²e wúu¹ gajøø²ni 'ido xiiala líi² 'ido. Seen²¹ 'inlíi¹³ gajuúin¹ coon¹³ ñi³. Seen²¹mo 'inlíi¹³ gangíi¹i cataain²¹² cataain²¹² jíi¹i jii¹³ coon¹³ loo²¹ tya' joo'saa²¹ si loo²¹ chivo 'ee. Nitañii²mo 'ido 'áai¹ joon nigangoo¹on wúu¹ joon nigajmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a 'áai¹. ³⁸ 'In tsá² lo ngí²i la caain²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ joongi lí' moo²¹ joon tsataa²¹²i too²¹ xá¹ si too²¹ nu¹ 'wó² 'ee. Joon tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'ei¹ Dios jo tú²i licwii¹in 'in tsá² tyú¹i lo. ³⁹ Joon 'in tsá² lo xufin¹³ ga'ii²¹mo Dios 'ii tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi² jo ga'ii²¹i iuntsiin²¹ 'e júu³ ga'ii² Dios; ⁴⁰ tsu Dios nigani²i coon²¹ 'e tyá²gi tyi, 'e 'in tsá² lo jo i'ii²¹i 'e júu³ ga'ii² Dios tya'a ca mi toon²¹on sicaan²¹na' coon¹³ 'ii.

12

Jøø²na' Jesús

¹ Tsu 'wii¹³ joon mi nee²¹²na' 'in tsá² lo 'in 'e² jna' xiiala jai² galíi² taa²¹² jna' lí' caai²¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jín¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² 'e jmoo¹o jnúui¹³ jna' joon 'ná¹ cwooo¹³tsi' ngú²¹i 'e fu¹ cwo¹ Dios jna' ngii²¹i. ² Cwojøø²na' jii¹³ Jesús 'in cwo²o jna' 'e jai² líi²na', 'ii jon iuntsiin² 'e jai² líi²na'. Tsu 'ii-o, tsu 'wii¹³ ñi¹o 'e jløø¹³ 'e ilisá² tya'a mo gangíi¹ ganí²i wúu¹ tsaa¹ crúu¹³, jo 'ee cwáain¹ gacón² wa'a sá² fa'ii²¹ 'in júuin² la joon. Joon gacwaa²¹a lí' cwooo²¹o tsáa¹ lí tyín¹ Dios lí silií²¹² tya'a.

³ Untii¹³du¹-'oo' xiiala líi¹i Jesús mo ganí²i wúu¹ 'áai¹ jacwoo²¹o tsá² róò²i tsaa² joon jo 'wóo²oo', joon jo tyá¹a-'oo' líi¹naa'. ⁴ Tsu 'naa' jo mo gatiin²naa' coon¹³ tsaa² ca júun²mo'. ⁵ ¿Ti niga'ín²mo-'oo' 'e júu³ cwáain¹ nigacwo¹ Dios jileei²¹ jóon¹ 'in jai² líi²i 'ii? Gajin² Dios ni jí² tya'a:

Yuu²¹ tyiia, jo jmaa²a 'e jo tsáai¹gi-o'o mi 'e²e Ña'ñu¹'u' nuu¹ wúu¹ 'e ilijmaa²a nuu¹³un,

jon'gi wa jo tya¹-o'o mi tyu² Dios to² nu jmaa²a nuu¹³u.

⁶ Taa²¹ jmaa²aa' mo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu Ña'ñu¹'u' cwo²o cwáain¹³ jii¹³ 'in 'iin²¹²in.

Joon 'e²e wúu¹ jii¹³ 'in niga'ii²¹i ilíi²in jóon¹on.

⁷ Dios jmoo¹o lawa jóon¹on 'naa' mo 'e²e wúu¹ 'naa' 'e jmaa²aa' nuu¹³un to² tyu²u. Jo jóon¹ tsá² seen²¹ wa' jo tyu² jmi²¹ to² 'e jmaa¹a nuu¹³un. ⁸ Joon wana jo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ 'e jmaa²aa' núu¹³un la jmoo¹o Dios tya' jileei²¹ jóon¹ catyaa² do jo líi¹naa'

jóon¹ on 'in la jai², jii¹³ líi¹³naa' jóon¹ tsá².
 9 La joon jon mo líi¹na' xuui²¹² gatyú²u ñu¹u'
 to² jna' joon gaun'goo²¹o' ii. ǃTi jon tyú²gi
 wa jmoo²¹o' náú¹³un' to² tyú²u Ñu¹u' 'in
 tyín¹ ñu¹fú² 'e coon¹³ la joon liseein²¹mo'
 coon¹³on? 10 Mo toon²¹on' juncwii²¹ gatyú²u
 ñu¹u' to² tyi' coon²¹ catá² jii¹³ la líi²i 'e
 tyú²-u. Pe Dios tyú²u jna' to² jmaai¹³ 'e tyú²
 tyi' 'e líi²na' 'e tyú¹na' la tyú¹ 'ii. 11 'E la
 ja²mo jii¹³ coon²¹ wúu¹ 'e 'e²e Dios jna'
 jo tí²-tsi' mo nee²¹e' 'e wúu¹ do tsu wúu¹
 líi²na'. Pe mo gang¹gi joon tya' 'in galití²i
 coon¹³ 'e wúu¹ gangoo¹o do gali'in¹mo to²
 tya' juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ tya'a 'e seein²¹
 coontun.

*Tsaa¹³mo wa'a jo jmoo²¹o' náú¹³un' júu³
 tya' Dios*

12 Tsu 'wii¹³ joon sáa¹³aa' cwóo²oo' 'e
 'í¹ 'infá² 'e jmaa²aa' la to² tyu² Dios joon
 cwoo²oo' pí³ moojni²i' 'e ngi²ii' li 'iin²¹²in
 Dios. 13 'Naa²aa' 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e 'in tsá²
 'in 'í¹ túin²-tsi ili² coon²¹ 'e 'í¹-tsi 'e jo tsawin²
 coon¹³ Dios.

14 Cwoo¹³-'oo' 'e seen²¹naa' tyá² coon¹³
 jileei²¹ tsá². Cwoo¹³-'oo' 'e ngi²ii' jii¹³
 la 'iin²¹²in Dios tsu jii¹³ coon¹³ la joon
 lí² máa¹³naa' Dios. 15 Thí²moo' tsu 'nei²
 jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios jmáa¹
 tyii'. Thí²moo' wa'a líi¹naa' lawa coon²¹ 'mo²
 'ootyi¹ coon¹³ 'e 'i¹-oo' joon coon¹³ la joon
 fúu¹mo 'in'leei²¹. 16 Un'øø¹³naa' yaanaa'
 'e jo foo¹³naa' tsami² tya' tsá² xeei²¹ si jo
 tsáai¹-oo' 'e cwaai¹³ 'e la gjamaa¹ a Esaú. Tsu
 Esaú do ga'ni¹i 'e tí²i' 'wii¹³ 'e galiseein²¹
 nifu. Ga'ni²¹ jii¹³ coon²¹ wúun¹ 'uunni²
 tya' 'e tí²i do. 17 Joon ñi² 'naa' mo licíin²¹gi
 mo gali'in²¹²in Esaú 'e uncwaa¹³ jmi²¹ 'ii
 pe jo júu³ joongi wa'a uncwaa¹³gi jmi²¹ 'ii.
 Joon jo gatsaa²¹gi xiiala unshí²gi 'e nigaj-
 maa¹ do xafiin¹³ tyi¹gi 'áai¹.

18 Tsu 'naa' jo mo gangatyéen¹naa', la gaj-
 maa¹ 'in tsá² Israel do, coon²¹ moo²¹ 'e jo
 li líi²¹ tsá². 'E moo²¹ do gacóo¹o coon¹³
 jí², ga'ni²¹ nuu²¹ joongi ga'ni² tyi². 19 Joon jo
 ganuu²un' 'e lúu¹ gaxuu²u do si 'e júu³ tya'
 Dios 'e ganúu²un 'in tsá² do gafa² Dios 'ee.
 Joon 'in tsá² do 'in ganúu²un 'e júu³ tya' Dios
 do gamí¹i tyani Moisés 'e jo faa²¹gi 'e júu³
 do 'laai²gi. 20 (Tsu jo ta² 'in tsá² do 'e to²
 gatyú² 'e júu³ do: "Wana jaain²¹ joo'núu³
 soo¹o 'e moo²¹ do 'ná¹ jngaa¹³mo tsá² 'ii,
 tyuu¹ tsá² 'ii cuun²¹² si ya²a tsá² 'mosuu²¹
 tya'a 'ee." 21 Joon 'áai¹ fo² jnee¹i ca 'ña¹a
 Moisés gajin²¹in: "Jlee¹na 'goo²¹-oo.")

22 Pe 'naa'gi¹ lí¹ cíi¹i tyii'. Ningatyéen¹moo'
 coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sión lí¹ ná¹ fuu²¹ tya' Dios
 'in jii¹. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e fuu²¹ Jerusalén
 'e ná¹ ñu¹fú² lí¹ sicaain²¹ ángeles fúu¹ 23 'e
 un'goo²¹o Dios 'e jløø¹³mo. Ningatyéen¹naa'

lí¹ sicaain²¹ 'in jóon¹ Dios 'in toon¹on jí² 'e
 ná¹ ñu¹fú², joongi Dios 'in jmoo¹o 'ii²¹ tya'
 jileei²¹. Ningatyéen¹naa' almas tya' 'in tsá²
 'in gauntyú¹ Dios joongi 24 Jesús 'in faa²¹a
 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e júu³ 'múu² ga'ii² Dios
 tyi'. Ningatyéen¹naa' 'e jmi¹ tya' Jesús gaxé²e
 jna' 'e faa²¹a jmoo²o jna' júu³ tya' 'e tyú²gi lagi
 jmi¹ tya' Abel do.

25 Tsu 'wii¹³ joon 'aa²¹²naa' yaanaa' wa'a
 jo 'ii¹³gi¹ 'in fee²¹naa' no. Tsu wana jo
 galáai² 'in tsá² do 'in gafee²¹i Dios ni cwoo¹³
 juncwii²¹ lo, xafoo² jna'gi' 'e laa¹na' wa jo
 'ii¹³na' 'in gafee²¹i jna' fu ñu¹fú². 26 'E júu³
 tya' Dios do yia¹³ joon gajmaa¹a jle¹ 'e ni
 cwoo¹³ ni 'wó²; pe nana jin² Dios: "Coon²¹
 naa¹³gi ijmáa³aa jlé¹ jon' wa' jii¹³ ni 'wó²
 pe ijle² 'e jon ñu¹fú²." 27 Joon mo gajin²in,
 "coon²¹ naa¹³gi", øøi¹³-tsi tsá² ityi²i jilaa²¹
 'e sá² líl² jlé¹ 'e gajmaa¹a Dios joon jii¹³
 coon²¹ isaai¹gi 'e jo jlé¹gi. 28 Joon cwo²o Dios
 jna' 'e tsatoo²o' lí¹ tyu² to² joon jo 'ee sá² líl²
 jii¹³xu lí¹ tyu² 'ii to². Tsu 'wii¹³ joon cwoo³o'
 'maai¹³ jyon un'goo²¹o' Dios coon¹³ jilaa²¹
 'e tsáai¹-tsi' joongi ligøø¹mo' 'ii jii¹³ la tí²i.
 29 Tsu Dios tyi' líi² la lí¹ coon²¹ jí² 'e coo²¹
 jilaa²¹ 'e gó².

13

Xiiala jmoo¹o tsá² la tí²-tsi Dios

1 Jo taa²uu' 'e 'iin²¹²naa' la jaain²¹ la
 jaan²¹naa' lawa ruu²¹moo'. 2 Jo cwo¹in²-oo'
 'e 'ii¹³naa' tsá² xeei²¹ inuu tyii' tsu coon¹³
 la joon 'inlíi¹³ tsá² nigai²¹mo ángeles inuu
 tya'a xafiin¹³ jo ñi¹in.

3 Untii¹³du¹-oo' 'in tsá² taai²¹² 'nuñi³
 lawa'a taa²moo' coon¹³on jon. Un-
 tii¹³du¹-oo' 'in tsá² 'in gajmeei²¹ tsá² tsu
 'naa'oo' jon líi¹naa' tsá² sá² moo¹ taai².

4 Un'goo²¹oo' 'e cui² cwoo²¹ tsá² joon 'e
 tyú²-u 'e jmá²a tsá² 'ee jmáa¹a jii¹³ coon¹³
 'oo²¹²o tsu ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² wana
 'lá²a tsá² la jo mo cui² cwoo²¹o joongi tya' 'in
 'lá²a coon¹³ tsami² tya' tsá² xeei²¹.

5 Jo cwo¹ii²¹-oo' cuu² 'áai¹³ joon jmaa²aa'
 jløø¹³naa' coon¹³ 'e sá² tyii' tsu Dios gajin²in:
 "Jii¹³ coon²¹ naa¹³ icuu¹³na tyii' joon
 jii¹³ coon²¹ jmi²¹² wa'a taa²na 'naa'." 6 La
 joon jna', 'in jai² líi²i Cristo, lí¹-í¹ fáa³a' jo
 cu²-tsi':

Ña'ñu¹u' 'in uncoon¹³ jna.
 Jo 'goo²¹oo jii¹³xu 'e gó² lí² jmá²a tsá² tyiia.

7 Untii¹³du¹-oo' 'in tyu² to² jee²¹² 'naa', 'in
 cwo¹ 'naa' 'e júu³ tya' Dios. 'I²du¹-oo' xiiala
 ngi¹ 'in tsá² do joon tsáa²mo-'oo' la tsáai¹-tsi
 'ido.

8 'In Jesucristo do coon²¹ líi¹i tyiia² joongi
 jmi²¹² no joongi coon²¹ tøø²mo jo sisi¹i²
 coonti. 9 Jo cwo² 'naa' wa'a cón² tsá² 'naa'
 too² coon¹³ 'láai² nii² júu³ 'e sisi²i. Tsu tyú²gi
 wa'a pí²-tsi' tsu 'wii¹³ 'iin²¹mo Dios jna' lagi

tyu² 'in tsá² do to² 'e tyee³e', tsu 'e to² tyu² 'in tsá² do jo mo gauncoon¹³ jiiin¹³ jaain²¹ tsá².

¹⁰ Pe jna' 'oo²¹o' coon²¹ fa¹ 'e xiaa²¹ 'e jo tíi²i døø²¹ø 'in untsá² 'in gajmaa¹a to² tsi inuu cwo¹ tsáai² do. ¹¹ 'In untsá² 'in tyiín²gi nifu tya' tsá² Israel gacón² jmi¹ tya' joo²¹ 'in nijúin¹ inuu li nicwaaí³gi 'áai¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá². Pe moo¹ taai² 'in joo²¹ nijúin¹ do gajúun² li caluu li taai² tsá². ¹² La joon jon Jesús gajúun² mo li caluu jon ili² tyí² tsaa² tya' tsá² coon¹³ jmi¹ 'øø²i 'ña'a. ¹³ Moo²¹o' jon li caluu fuu²¹ tya' tsá²² Israel. Tsajøø²¹²na' Jesús, cwoli² cwofaa²¹a tsá² gó² tyi' la gafaa²¹a tsá² gó² tya'a. ¹⁴ Tšu juncwii²¹ lo jo 'oo²¹o' coon²¹ goo²¹o' 'e taa²¹a coon²¹ tøø² pe naa²¹a' coon²¹ fuu²¹ ijó¹ mi liciin²¹gi. ¹⁵ Tšu 'wii¹³ joon 'ná¹-a un'goo²¹o' Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø² mo 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyi'. Joon 'e fa¹ 'e 'ná¹ cwó²o' li la li 'e júu³ fáa¹³a' mo un'goo²¹o' 'ii. ¹⁶ Joon jo un'íin²-oo' 'e jmaa²aa' 'e tyú² jon'gi un'íin²-oo' 'e uncoon¹³oon' 'in tsá² sityéin¹ jmii²¹² coon²¹ 'e sá² tyii' tšu 'elo 'e fa¹ 'e tí²-tsi Dios.

¹⁷ Jmaa²aa' náu¹³uun' 'in tyu² to² 'naa', jmaa²aa' jiiin¹³ la jin²in. Tšu 'in tsá² no 'áai² almas tyii' joon ñi¹o 'e 'ná¹ joon¹²on cwáain¹ coon¹³ Dios. Cwóo²-oo' 'e jogi tyaan²¹ to² 'e to² tya' 'in tsá² do, joon lí² lí¹i to² jløø³mo. Tšu la joon ili² tyú²gi tyi'naa'.

¹⁸ Fáa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii' tšu ca ní³mo 'e saan²¹a'an, 'iin²¹²mo'o jmoo²¹o' 'e tyú² coon²¹ jilaa²¹. ¹⁹ Cwomi²ii' tyani Dios 'wii²¹² tyiia wa'a cwó² Dios 'e 'yaa¹³na la jmoono.

Júu³ li tséi¹

²⁰⁻²¹ Mii²¹²i 'wii²¹² tyii' tyani Dios, 'in jmaa¹a 'e tyú² seen²¹na', 'e uncoon¹³on 'naa' 'e naná² tyú² 'naa' 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² jiiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon 'in Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jiiin¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo jee²¹² 'lii²¹². Joon Ña'ñu¹u' Jesucristo líi¹i la líi¹ jaain²¹ 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in feei¹gi. Joon coon¹³ jmi¹ 'øø²i gajmaa¹a jai² 'e júu³ ga¹² Dios. Joon 'e júu³ do itaa²¹ coon²¹ tøø²mo. Mii²¹²i' jon wa'a jmá²a Dios jee²¹² 'naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesucristo. jCwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Cristo coon²¹ tøø²mo! Amén.

²² Tsaru¹u' mii³ii' tyani²ii' 'e nuu²uun' coontun 'e júu³ cwáain¹xu 'e nigafo²oo lo. ²³ Jmóo³oo júu³ 'e tsaru¹u' Timoteo nisiláa²mo joon wa jo li¹²i yatée³oo mi gó²oo yajøø²na 'naa'.

²⁴ 'Aa²¹²mo' fo²oo fú²uu' 'in tyu² to² 'naa' coon¹³ jileei²¹gi tsaru¹u' 'in jai² líi²i. 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Italia sii²i jon 'aa²¹²i 'naa'.

²⁵ Cwouncwaaí³ Dios Jmii²¹ jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in Santiago t^hi²i 'in jai² líi² Jesucristo

Sú¹i Santiago 'e jí² lo tya' tsá² Israel

1 Jna-a, Santiago, s^hí³na 'e jí² lo. Joon jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Dios joongi to² tyu² Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Sú³na 'e jí² lo tya' tsá² góo³oo 'in taa² jee²¹² tsá² seein²¹ li xiaa²¹. Joon jna'o' líi¹na' jún² tya' 'in dyatúin² jón¹on' líi²¹² Israel.

Uncoon¹³ Dios tsá² 'e líi^hi²¹²-tsi

2 Jilee²¹naa', tsaru¹'u', ná¹ jmaa²aa' jløø³naa' mi moo²oo' doñi¹'ee fa¹³. 3 Tsu nee²o' 'e ee¹e' tsá² 'e la ja²mo líi²na' jú³ tya' Dios wa lí² itaa²¹-tsi coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ 'e sá² tyi'. 4 'Wii¹³ joon cwolijai²gi líi²naa' wana 'ee fa¹³ seen²¹naa', jo cu²-oo'. Joon coon¹³ la joon icwo¹o Dios pi³ 'naa' itaa²¹-oo' doñi¹'ee fa¹³.

5 Wana seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jo ñi¹'i 'ee jmáa¹a seein²¹ fa¹³'i cwomú¹'i 'ido tyani Dios tsu cwo¹-o Dios tya' jilee²¹ tsá² 'in mí¹. Cwo²¹-o láai²gi lagi gam¹ do joon jo jí²-in-gi. 6 Pe tyiin²mo 'áai¹ 'e jo¹o líi² tsá² 'e cwo¹ Dios jilaa²¹ 'e mí¹ tsá², li mí¹ tsá² 'e jo cu²-tsio. Tsu wana mú¹'i tsá² cu²-tsi líi¹'i la lí² jmi¹ñi³ jno¹o coon²¹ tøø²mo. 7 Tsu jilee²¹ 'in líi¹'i la joon jo cwo¹-tsi wa'a i'ii²¹'i tya' Dios. 8 Tsu jaain²¹ tsá² 'in túin² 'i¹-tsi jo lí² jmaa¹a canii².

9 'In tsá² tañi² jee²¹² tsaru¹'u' ná¹-a un- jløø³mo yaai wa 'ee fa¹³ seein²¹ tsu Dios nigajmee¹'i 'ii 'e gali¹'i jón¹ Dios. 10 Joon 'in sá² cuu² jee²¹² tsaru¹'u' ná¹-a jmáa¹a jløø³'i tsu gali¹'i'gi jo cwee²¹ cu²-tsi coon¹³ cúu¹u tsu tsáa¹mo-tsi Dios. Tsu cuu²o tsá² li la lí¹, jo wó² taa²¹a. Mi 'yee²¹ ñi¹'i joon lityi² 'áai¹, 11 joon lityu²¹ 'mó² lí³ do joon xu²¹'u lí³ tya'a joon tyé¹mo 'e ya²'gi tya'a. La joon líi¹'i 'in sá² cuu² tsu joon ityé¹mo la 'ii²¹² ló¹ 'ñi¹'i.

Tyaa¹ Santiago jú³ xiiala taain²¹² tsá² juncwii²¹ jløø³mo fiin¹³ ní¹'i wú¹

12 Jløø³mo 'áai¹ 'in tsañu¹ 'in jmoo²o taa²¹a mo seein²¹ fa¹³ joon jo joo²¹-tsi. Tsu 'wii¹³ la joon jo gatuu¹ jú³ tya' Dios i'ii²¹mo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'e Dios Jmii²¹ ga^hi² jú³ icwo¹ tya' jilee²¹ 'in 'iin²¹² 'in 'ii. 13 Pe wa 'inlíi¹³ 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² wa mo seein²¹ fa¹³ jo cwo¹-tsi 'e Dios gajmaa¹a 'e 'i¹-tsi 'e gó² do. Tsu Dios jo 'i¹-tsi jmáa¹a 'e gó² jon'gi jmoo¹o 'e 'i¹-tsi tsá² 'e gó². 14 'i¹-tsi tsá² jmáa¹a 'e gó² tsu 'wii¹³ jün¹³ la joon tí²-tsi jmáa¹a. 15 Joon tsu 'wii¹³'i tí²-tsi jmáa¹a 'e gó² 'e joon 'e 'i¹-tsi jmáa¹a 'e gó² joon mi yuu¹'i joon 'noo¹o

tsaa². Joon 'e tsaa² do jmoo¹o 'e tuu²mo 'in tsá² do Dios joon tsalín² li 'iin²¹²mo.

16 Ru¹'u' 'in 'iin²¹²na, jo coon²¹oon' tóo² yaanaa'. 17 Jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'ii¹³na' jó² fu ñu¹fú². Dios cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e tyú², 'ii gajmee¹ ñi¹ coon¹³ sii²¹ coon¹³ jilee²¹ náu¹. Joon jo líi^hi² Dios la coon²¹ jmi²¹² la líi^hi² ñi¹ coon¹³ 'in catyaa². 18 Joon 'ii gacwo¹o jna' 'e líi²na' jón¹on tsu la joon 'iin²¹²in. La joon gajmaa¹a mo jo¹o gali²na' jú³ jai² tya'a. Joon jna' nifu la jee²¹² jilee²¹ 'in jai² líi² la jéi¹. Joon jløø³mo Dios 'wii²¹² jna'.

Cwáain¹ 'e tyú²-u 'e 'iin²¹²in Dios

19 'Wii¹³ joon, tsaru¹'u' 'in 'iin²¹²na, cwotyaa²aa' tyú² tyii' nuu²uu' la jmoono la jaain²¹ la jaan²¹naa' pe jo cwéi¹ fo²oo' jon'gi jmaa²aa' 'ni²¹-oo' ce tyi². 20 Tsu jo jmoo¹o tsá² jilaa²¹ tyú² 'e tí²-tsi Dios mo 'ni²¹-tsi. 21 'Wii¹³ joon tuu²uu' jilaa²¹ 'e leei²¹ tsá² coon²¹ jilaa²¹ 'e gó² joon cwo¹'ii¹³naa' coon²¹ ce tún¹ 'e jú³ ganuu²uun'. Tsu coon¹³ 'e jú³ do itiin¹³naa'.

22 Pe cwojmaa²aa' jon' wa' jiin¹³ nuu²uun' la to² tyu² jú³ do joon jo coon²¹ tóo² yaanaa'. 23 Tsu 'in tsá² 'in nuu¹'o 'e jú³ do pe jo nuu¹³un líi¹'i lawa jaain²¹ tsá² 'in jøø²'i ña'a tsi coon²¹ 'u'. 24 Coon²¹ cata jøø²'i ña'a joon cwo¹'ii¹ ngóo¹-o joon tsifu 'iin²mo-tsi xiiala 'ii¹ do. 25 Pe jilee²¹ 'in jo 'in¹-tsi jilaa²¹ 'e nuu¹un joon coon²¹o cwáain¹³ jiin¹³ la to² tyu² jú³ tya' Dios 'e jmoo¹o láai² tsá² joon jo tuu²u jmoo¹o to² tyú². 'A jløø³mo líi¹'i coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

26 Wana 'inlíi¹³ líi¹'i 'e jmoo¹o la to² tyu² Dios pe jo lí² tyu²u to² nisi¹²'i 'e faa²¹a, coon²¹ 'e ña'a tóo². Jo 'ee to² 'i³in jilaa²¹ 'e jo² líi². 27 Wa'a 'iin²¹²naa' jmáa²aa' jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi Dios Jmii²¹ 'e ná¹-a uncoon¹³oon' xuu¹² tsa^hi² coon¹³ 'yia¹ñi² jilaa²¹ fa¹³ 'e sá² tya'a. Joon jo un'laai¹ yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹o tsá².

2

Jo tseein²¹ wa'a jmoo¹o tsá² jmai² tyiin¹ jee²¹² tsá²

1 Ru¹'u', 'in tsáai¹-tsi Ña'ñu¹'u' Jesucristo 'in 'yee²gi 'áai¹, jo jmaa²aa' jmai² tyiin¹ tsá². 2 Wana taa²'i jee²¹² 'naa' li sicaan²¹naa' gá¹'i tsá², jaain²¹ tsá² 'yü ñi³ cwanáa¹ unni²¹² cwo²¹o joon tyi²'i siin¹³'in 'e tyú². Joon 'in jaain²¹gi tyi²'i siin¹³'in 'e gó². 3-4 Jo unjün²gi coon²¹ 'ii¹³gi 'in tyi²'i siin¹³ tyú² lagi 'in tyi²'i siin¹³ 'e gó². Wa fuu²uu' 'in tsá² sá² cuu² do: "Ní²ta'a lo li tyú²", joon wa fuu²uu' 'in tañi²'in do: "Jaan² lo", si fuu²uu' 'ee: "Ní², ni 'wó² lo", un'goo²gi 'in jaain²¹ do lagi 'in tañi²'in. Joon wa jmaa²aa' la joon jmaa²aa' jmai² tyiin¹ tsá². Joon jo jmaa²aa' 'ii²¹ røø².

5 Ru¹u¹ 'in 'iin^{21,na}, nuu²uu¹ 'e fo³oo lo: Dios nigatyil¹³in 'in tsá² tañi²in taain²¹² juncwii²¹ lo ilii²in lawa'a tsá² sá² cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo¹ i¹lii². Joon i'i²¹mo lawa coon²¹ 'e gati²i 'e tsataa² li tyu² Nã'ñu¹u¹ Dios Jmii²¹ to² la júu³ ga²ii² Dios Jmii²¹ ili² tya' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'ii. 6 Pe 'naa'gii¹ lawa'a 'ee¹mo¹ 'in tsá² tañi²in do pe tsáa¹mo¹'oo¹ 'in tsá² sá² cuu² 'in tyu²u to² 'naa'. 'In tsá² sá² cuu² do, 'ii 'in jée¹i 'naa' tyani tsaa¹to², ¿ja jo¹? 7 Joon 'ii 'in faa²¹ 'a laa²¹ tya' Jesucristo. Joon 'naa' jo¹o líi²naa¹ Jesucristo.

8 Wana la jai² iuntiin¹³naa¹ jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo ná¹-a un'nee²¹²naa¹ jileei²¹ tsá² coon²¹ røø²¹, la 'in 'oo¹o cuu² tiin¹³ lagi tsá² tañi²in. Tsu ni jí² tya' Dios jin², "Jmaa² 'iin²¹²u¹ tsaruu²¹u¹ lawa'a 'woo²¹o." 9 Pe wana jo tsáa¹'oo¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'e ga'naa²aa¹ tsaa² joon gaun'lee²¹mo yaanaa¹ tyani Dios. 10 Tsu wana gajmaa¹ tsá² jilaa²¹ to² 'e tyu² Dios pe fiin¹³ coon²¹ naa¹³ tsaa² ijmaa¹ 'lee²¹ ga'láa¹ 'a 'iil¹ lawa'a jo 'ee jmaa¹ a jiin¹³ coon²¹ to² tyu² Dios. 11 Tsu Dios gajin²in: "Jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹ pe wana gajnga¹u¹un tsá² ga'láa²¹² 'a tya' Dios, jo galinuu¹³un 'ii²¹ tya'a." 12 "Wii¹³ joon ngii²ii¹, fo²oo¹ la jmoo¹ tsá² 'in galáa² Dios 'e jo ngii¹gi 'noo¹o tsaa². Tsu coon¹³ la joon ijma¹ Dios 'ii²¹ tyii'. 13 Tsu jileei²¹ 'in jo mo jmaa¹ a fee¹-tsi 'wii²¹² tya' tsá² xeei²¹ la joon jon jo fee¹-tsi Dios tya'a mi jmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a. Pe 'in nigajmaa¹ a fee¹-tsi ijmaa²¹ jon Dios fee¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² no mi tí² 'ii²¹ tya'a.

'In jin² 'e ja²mo líi² Dios ná¹ jmaa¹ a jon 'e tyú²-u

14 Tsaru¹u¹, jo 'ee to² 'ii³in wa'a jin² tsá² 'e tsáa¹-tsi Dios joongi jiin¹³ coon²¹ 'e tyú² jo jmoo¹o. ¿Ti líi²naa¹ itiin¹³in 'in tsá² do? 15-16 'I¹du¹'oo'. Wa jaain²¹ tsá² sii²¹ tsaru¹u¹ 'in sityéin¹ jmii²¹² siin¹³in joongi 'í¹i, lí¹ jin²o: "Cøø²xu² tyú²-u joon jo lí²i cwii²." "Áai¹du¹ jmaa²." Pe joon jo 'ee gacwo¹o 'ido jin¹³xu. Coonti jo 'ee to² 'ii³in júu³ tya'a. 17 La joon lí² coon¹³ tsá² 'in jin² 'e ja²mo líi² júu³ tya' Dios joon jo jmoo¹o 'e tyú² la jmoo¹o 'in jai² líi². Jo 'ee to² 'ii³in 'e jin²in 'e jai² líi² júu³ tya' Dios.

18 La cun¹ jo ngáa¹mo isii²¹ tsá²: "Liin²mo jiin¹³ 'e jai² líi²na Dios, jo ná¹ jmaa³aa¹ 'e tyú² 'e tiin¹³na. Pe 'nu²-u fo²o 'e ná¹ jma¹ tsá² 'e tyú²-u² jon. Joon ifo²oo¹ 'in jaain²¹: 'E³du¹ jna 'e jai² líi²u xafin¹³ jo jmoo²o 'e tyú² joon jna-a i'e²oo¹ 'nu² 'e jai² líi²na coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² jmoo³oo. 19 'Nu²-u, ja²mo líi²u 'e jaan²¹mo Dios seen²¹ joon tyú²-u la joon pe ca jilee²¹ 'in 'lii¹³ líi² la joon, joon jlee¹in 'goo²¹o. 20 ¿Ti

jo 'øøi²¹-o'o 'e jo 'ee to² 'ii³in jilaa²¹ 'e jai² líi² tsá² wa mo jo tyaa¹-tsi 'ii 'e jmáa¹ 'e tyú²? La líi¹ tsá² caa²¹²mo líi¹. 21 Tyú² ñi²i 'e Dios ga²ii² júu³ 'e 'lii²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham jaain²¹ tsá² tyú¹mo. Joon Dios ga²ii²¹mo 'e gajmaa¹ 'a 'lii²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwo¹i¹ lawa coon²¹ fa¹ 'in jón'on do 'in sii²¹ Isaac. 22 Liñi²i 'e coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Abraham do ga'e¹o xiiala jai² líi². Joon coon¹³ la joon gauntsin¹ jilaa²¹ 'e jai² líi² coon¹³ 'e gajmaa¹ a do. 23 Coon¹³ la joon gatsin¹ la gajin² jí² tya' Dios: "Ja²mo galíi² Abraham ijmaa¹ a Dios jiin¹³ la gajin²in, joon tsu² 'wii¹³ ja²mo galíi²i, ga²ii² Dios júu³ 'e jo 'ee tsaa² røø²¹gi. Joon 'e jí² tya' Dios jin²in 'e Abraham do galiseein²¹ tyú² coon¹³ Dios."

24 Joon coon¹³ la joon líi²ii¹ 'e Dios 'ii² júu³ 'e tyú²mo tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jon'on jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi². 25 La joon gal² coon¹³ Rahab, jaain²¹ 'yiiatsangó¹, tsu² Dios ga²ii² júu³ 'e jo 'ee tsaa² røø²¹gi Rahab do coon¹³ 'e gajmaa¹ a cwáain¹ tya' 'in tsá² do 'in gasii¹in Josué. Gaunji²in Rahab do joon gauncoon¹³o gacwo¹ii¹ 'ido lí¹ la xii²¹a. 26 Ñi²oo¹ wa jo 'yugi alma tyi' cuerpo tyi' 'in 'lii²¹²mo', la joon jon wa jo jmoo¹o tsá² 'e tyú² jo 'ee to² 'ii³in jilaa²¹ 'e jai² líi². Jo tsacwaa¹ a coon¹³ Dios coon²¹ tøøi².

3

Jo moo¹ jéei¹ unnisi¹³ tsá²

1 Tsaru¹u¹, jo cwoo¹³'oo¹ 'e líi²in 'naa' tifo² fúu¹ 'e 'ee'ee¹ júu³ tyú² tya' Dios. Tsu ñi² 'naa' 'e jileei²¹ 'in 'e² tsá² fee¹gi tsaa² tya'a ilisá² wana jo untiin¹²in júu³ tya'a 'a 'ee¹ do. 2 Joon jile¹'e lí¹ un'lee²¹na¹ 'áai¹ joon wana jo un'laai³ tsá² yaai coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a jo un'lee¹³ 'ña'a coonti. Tsu wana lí² cwo¹ tsá² cwáain¹ yaai 'e faa²¹ a jmai² 'e tyú²-u, joon jmoo¹o jiin¹³ 'e tyú²-u jon. 3 Taan¹an¹ 'ni²¹² ní¹ cwa² 'e jmáa¹ a nuu¹²un joon coon¹³ la joon tyu¹u to² la tøøi² cwa² do. 4 Cón²duu¹ cwáain¹ xia la tyu² tsá² to² coon²¹ barco fee¹. Fiin¹³ fee¹ 'áai¹ 'e barco do joon 'gøøi¹³ 'áai¹ 'e tyi² 'e 'la² 'a 'in tyan¹ barco do tyaan¹ ngóo¹-o xiiali¹ 'iin²¹²in coon¹³ coon²¹ mó² pi³ lí¹ jin¹in. 5 La joon lí² jon unnisi¹³ tsá², pi³ 'áai¹ pe lí² jmáa¹ a coon²¹ 'e fee¹. Coon²¹ moo²¹ fee¹ lí² jún¹ tsá² coon¹³ coon²¹ jí² pi³. 6 Joon la lí² coon²¹ jí² pi³ lí² unnisi¹³ tsá². Unnisi¹³ tsá² jo moo¹ jéei¹, yia¹³ cataain²¹ cataan²¹mo joon coon¹³ la joon un'lee²¹ tsá² yaai. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' lí¹ 'in 'li³mo jmoo¹o unnisi¹³ tsá² 'e 'wii²¹² mii¹³ seen²¹ tsá² ngoo¹ la lí¹ ngóo¹ jí² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo to² tí². 7 Lí²-i un'wó¹ tsá² tsi jileei²¹ joo¹nuu²¹. Nigaun¹wo¹ tsá² tsi jileei²¹ joo²¹ tsi³ cwáa¹ coon¹³ mii²¹ coon¹³ joo²¹ taai²

jmí'ñi¹³. ⁸ Pe jiiñ¹³ jaain²¹ jo mo lí² tyú²u to² unnisi¹³. Jo tii² 'yu unnisi¹³ tsá² 'e jmoo¹o 'e gó². Joon 'e faa²¹a tsá² lí² lawa 'ootyí². ⁹ Coon¹³ unnisi¹³ 'un'goo²¹o 'Ñá'ñu¹u Dios Jmii²¹ joon coon¹³ unnisi¹³ 'do faa¹³a' jú³ 'laa²¹ tya' tsá². Joon lawa faa¹³a' 'laa²¹ tya' Dios tsu Dios gajmeei¹ tsá² 'e líi¹i la líi¹i 'ii-o. ¹⁰ Coon²¹ moo¹oo²¹ tsá² 'yeei²¹ jú³ tyú² joongi jú³ 'laa²¹. Tsaru¹u, jo tsein²¹ 'e faa²¹a tsá² jí tún² 'ii¹³. ¹¹ Cón²duu¹ cwáain¹. Jo ja lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² coon²¹ li 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹. ¹² Tsaru¹u, coon²¹ 'mó² cwaríi³ coon²¹ li lí²naa', ¿ti lí² 'í¹ poo²¹? Owa coon²¹ wuun-jøø³ 'ee, ¿ti lí² 'í¹ m¹i³ cwaríi³ 'ee? Coon¹³ la joon jo lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² li 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹.

Cwo'lo Dios tsá² jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'i'-tsi

¹³ Wana seen²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa', jaain²¹ 'in 'øøi²¹-tsi 'áai¹, 'ná¹ jmaa¹a 'ido 'e tyú² joon jo jmaa¹a jloo³. 'Ná¹ ngi¹ 'ido 'wo²-tsi la tíi² ngi¹ 'in jmii¹-tsi. Tsa¹ 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmoo¹o jloo³. ¹⁴ Pe jo foo²oo¹ 'e 'øøi²¹-oo¹ 'áai¹ wana tsiwúu¹naa' jon'gi wana 'iin²¹²naa' jmee²¹²naa' yaanaa' tsacøøi¹³. Tsa¹ 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmoo¹o la joon. ¹⁵ Dios jo gacwoo¹ wa'a 'áa¹a tsá² tsiwúu¹. Joon 'in 'øøi²¹-tsi la joon líi¹i lawa tsá² 'in jo cwii¹in Dios. Jmoo¹-o jiiñ¹³ la 'iin²¹²in. Jmoo¹o jiiñ¹³ la 'iin²¹²in 'in 'líi³mo. ¹⁶ Tsa¹ mo jmoo¹o tsá² feei¹ 'ña'a joon jmoo¹o tsá² mii¹³ jee²¹² yaai jo 'ii²¹ ilsá² jee²¹² 'ii joon ilsá² jilaa²¹ 'e gó². ¹⁷ Dios cwo¹o tsá² jiiñ¹³ 'e tyú²-u 'e 'øøi²¹-tsi. Joon jileei²¹ 'in 'øøi²¹-tsi la joon jo un'leei²¹ yaai jee²¹² tsá², joon jmáa¹a 'e jo to²o tsá² mii¹³. Jmáa¹a jon inuu¹un 'ee faa²¹a tsá² joon fee¹mo-tsi. Tyú²-u jmaa¹a tya' jileei²¹ tsá². Jo lí² tún² jú³, jmai² coon²¹ tún²-un jmoo¹o. ¹⁸ 'In jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹ jee²¹² tsá² iuncoon¹³ tsá² xeei²¹ 'e jmáa¹a 'e tyú².

4

'In jai² líi² Dios jo lí² jmáa¹a la jmoo¹o 'in jo cwii¹in Dios

¹ Ifuu²¹²uu 'naa' 'e lí¹ líi¹ 'ñii²¹ 'naa' joon jmoo²oo¹ mii¹³naa' jee²¹² yaanaa'. Jmoo²oo¹ la joon tsa¹ 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'iin²¹²naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmoo¹o lawa 'ñii²¹ jee²¹² yaai. ² 'Iin²¹²naa' coon²¹ 'e tyii¹ pe jo lí² 'e lí¹oo¹ joon 'wii¹³ joon 'iin²¹²naa' jn-gaa¹³naa' ruu²¹naa'. 'Wii¹³oo²oo¹ tsiwúu¹ tya' 'e 'oo¹o tsá² xeei²¹ tí¹³naa' joon 'noo²oo¹ mii¹³ tsa¹ jo líi²ii¹ tyaa²aa' tyú². Jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' tsa¹ jo m¹i²ii¹ tyani Dios. ³ Joon wa mo gami²ii¹ jo ñii²naa' tsa¹ mii¹³ii¹ jiiñ¹³ 'e 'yaai¹-oo¹. Mí²ii¹ jiiñ¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹naa'. ⁴ 'i'Naa' líi¹naa' tsá² 'in ngatiui² Dios! ¿Ti jo ñi² 'naa' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios? Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in

liseein²¹ tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios. ⁵ ¿Ti 'i'-oo¹ 'e jo 'ee to² tí² 'e jin² jí² tya' Dios mo jin²in: "Áai¹ súun²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹?" ⁶ Pe Dios gaun-coon¹³gi tsá² 'áai¹. La jin² jí² tya'a: 'Ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jmoo¹o jloo³ 'pe uncoon¹³o 'in tsá² 'wéi¹. ⁷ Cwoo¹³-oo¹ jon 'e tyú² Dios to² 'naa'. Jo jmaa²aa' núu¹³uun¹ jiiñ¹³ la 'iin²¹²in 'in 'líi³. Tyuu¹³naa¹ to² 'e tyú² 'in 'líi³, jo jmaa²aa'. Joon ijaan²o 'in 'líi³ do. ⁸ Mí²ii¹ 'e uncoon¹³ Dios 'naa' tsa¹ uncoon¹³o. Jo jmaa²gii¹ 'e gó² pe jmai² 'e tyú² jilee²¹ 'naa' 'in jmoo¹o 'e gó². Joon jileei²¹ 'naa' 'in jo 'iin²¹²in jmá¹ la to² tyú² Dios láa² 'wii²¹² jmáa¹a. ⁹ Cain² cwolli¹naa' 'wii¹³ tya' tsaa² tyii¹. Seen²¹naa' xuui²¹²-oo¹ joon cii²ii¹ 'wii²¹² tyii¹. Joon jilee²¹ 'naa' 'in ngii¹³ii¹ 'ná¹-a cii²ii¹. Joon 'e jløø³mo¹o cwolli² jiiñ¹³ 'e xuui²¹²-oo¹. ¹⁰ Cwo¹wo²-oo¹ yaanaa' tyani Ñá'ñu¹u joon isaa²¹ 'naa' jlløø³mo 'wii²¹² tyii¹.

Jo 'ñii¹³ 'naa' tsaru¹u'

¹¹ Tsaru¹u, jo foo²oo¹ 'laa²¹ tya' tsaru²¹naa' tsa¹ jileei²¹ 'in faa²¹a 'laa²¹ tya' ruu²¹i faa²¹a 'laa²¹ jon tya' to² tyú² Ñá'ñu¹u Jesucristo. Tsa¹ 'ii gatyú¹o to² 'e 'ná¹-a 'iin²¹²in tsá² ruu²¹. Jo cwéi¹ tyii¹ jiiñ¹³ 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa', 'ná¹ jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyú² Ñá'ñu¹u Jesucristo. ¹² Jiiñ¹³ Dios lí² tyú² to² tsá². Jiiñ¹³ 'ii-o jon ijmáa¹a 'ii²¹ tya' tsá². Jiiñ¹³ 'ii lí² jmáa¹a tiin¹³ tsá² si untyéé¹ 'ee. Joon, ¿iin²¹²naa' 'e 'ní¹³ 'naa' tsaru¹u'?

Jo ñi³ 'naa' 'ee lí² tsa¹oo²¹ yia¹

¹³ Nuú²duu¹ jileei²¹ 'naa' 'in jin² la lo: "Tsa¹oo²¹ yia¹ ní³ii 'e fuu²¹ náa¹ do joon taan²¹²na coon²¹ jiiñ¹³ loo²¹²xuu¹ 'e 'ñi³ii joon jnaa¹³xuu¹ cuu²." ¹⁴ Pe coonti jo ní²ii¹ 'ee lí² tsa¹oo²¹ yia¹. Tsa¹, ¿'ee lí² juncwii²¹ tya' tsá²? 'E juncwii²¹ tya' tsá² li la lí¹ coon²¹ jni¹ fu taa²¹ ní¹ 'wó². Taa²¹ catá² joon jeen²¹mo tún¹. ¹⁵ Tyú²gi wa'a foo²oo¹: "Wa cwoo¹ Ñá'ñu¹u toon²¹o lo joon jmoo²¹o 'e lo si 'edo 'ee." ¹⁶ Pe 'naa' jmoo²oo¹ jloo³ tsa¹lí²naa' 'e yaamoo¹ tyú²uun¹ to² juncwii²¹ tyii¹. Joon 'áai¹ gó² la jmoo²oo¹ do. ¹⁷ Tsa¹ jileei²¹ 'in ñi¹ 'e tyú² pe jo jmoo¹o, 'noo¹ 'ido tsaa² la joon.

5

Jo tiin¹³ tsá² sá² cuu² coon¹³ cuu²u

¹ jNuú²duu¹ coon²¹ tún¹ jileei²¹ 'naa' tsá² sá² cuu²! 'Ná¹ tyii²-oo¹ joongi 'ná¹oo²oo¹ li xuui²¹²-oo¹ tya' jilaa²¹ wúu¹ imoo²oo¹. ² Jo 'ee to² 'i³in jilaa²¹ 'e sá² tyii¹. Joon lawa'a 'e joo¹³ cuu²¹u siin¹³ tyú² tyii¹. ³ Lawa'a 'e 'yia²¹ soo³ tya' jilaa²¹ cwanáa¹ coon¹³ jilaa²¹ cwataa²¹ tyii¹. Joon tsa¹ 'wii¹³ jo líiñ²-tsi cuu² 'e gasáa¹naa' do joon ityéé¹mo¹ coon¹³ cuu²uu¹ tsa¹ jee²¹² catá² ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá². ⁴ Gati² loocwoo¹o Dios jú³ tya' tsá² 'in nijmaa¹a to² tya' tsá² sá² cuu². In tsa¹leei¹³

do gajmaa¹a to² jee²¹² tyiia²¹ pe 'in tsá² sá² cuu² jo gatyí¹ 'leei¹³ tya' 'in tsá² jmaa¹a to² tya'a. Joon Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ ijmáa¹ 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in 'oo¹o cuu² do. ⁵ Gateen¹in juncwii²¹ coon¹³ jmai² 'e tyá²-u 'in tsá² sá² cuu² do. Gagøø²¹o tyú²-u lawa joo²¹ núu³ 'e tí² li júuin². Joon gati² jmii²¹² tya'a. ⁶ Ni'ñii¹ 'in tsá² sá² cuu² do tsá² tyú¹ coon¹³ jmai² júu³ tajuu²¹. Joon nigajngaa¹²mo 'ido. Joon 'in tyú¹ do jo lí² un'øøi¹³ ña'a.

Taa²¹ jmaa²aa' ca mi jó¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo

⁷ Tsa 'wii¹³ joon, tsaru¹'u', tá² téein¹-oo' ca mi jó¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Ñí²oo' 'e jileei²¹ 'in jmoo¹o to² ni cwoo¹³ 'wó² 'ná¹-a sijaan¹an coon²¹ tún² ce garoo²¹o 'e gajñii²¹i. Sijaan¹o ca mi ngíi¹ jmi¹ jó¹ nifu. 'Ná¹-a sijaan¹o jon jmi¹ jó¹ li tséi¹. Ngíi² joongi roo²¹ 'e nijñii²¹i. ⁸ La joon 'ná¹-a sijaan²aan' coon²¹ ce tún² wa'a jo cwowiin²naa' tsu tí² lí² jó¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo. ⁹ Tsaru¹'u', jo jmaa¹aa' tsaa² tya' tsá² xeei²¹, joon jo i'náa¹ lisá² 'ii²¹ tyii', tsu Ña'ñu¹'u' Jesucristo, 'in jmoo¹o 'ii²¹ intí² lí² jó¹. ¹⁰ Tsaru¹'u', coon²¹duu' cwáain¹ xiiala ngóo¹ 'in gafaa²¹a cwáain¹ tya' Ña'ñu¹'u'. Gangóo¹-o wúu¹ tya'a pe tsá² 'in ngi¹ coon²¹ tún¹ 'ii. ¹¹ Joon ñí²oo' 'e jløø¹³mo 'in nigajmaa¹a taa²¹ do. Nanuu²oo' xiiala gajmaa¹a Job taa²¹a. Joon ñí²oo' 'e tyú² gajmaa¹a Ña'ñu¹'u' tya'a mi yuui¹³ ganii²¹ wúu¹. 'Áa¹mo feei¹-tsi Ña'ñu¹'u' tyi', 'wo²-tsi 'ii.

¹² Pe nifu, tsaru¹'u', jo 'éé¹³naa' Dios jon'gi 'éé¹³naa' ni 'wó². Tyú²gi tyii' wa jo 'éé¹³naa' coonti. Mo foo²oo': "Joon²", foo²oo' iliñi¹ tsá² 'e ja²mo júu³ tyii'. La joon jon mi foo²oo': "Ún²." Joon coon¹³ la joon jo ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tyii'.

¹³ Wa seein²¹ 'in 'oo¹o fa¹³ jee²¹² 'naa' cwofaa²¹a júu³ tyú². Wa seein²¹ 'in jløø¹³mo cwo'øø¹ coon²¹ júu³ tyú² 'e untyúu¹i Dios. ¹⁴ Wa seein²¹ 'inlíi¹³ tsatsaa¹³ jee²¹² 'naa' cwote²e 'in tsatsaa¹³ do 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'e faa²¹a 'ido 'wii²¹² tya'a joon 'e suun¹un aceite tya'a la lí² 'e gatyu² Ña'ñu¹'u' to². ¹⁵ Joon tsu 'wii¹³ ja²mo líi² i'láa²mo. Joon Ña'ñu¹'u' ijmá¹ isiin¹³mo. Joon wana niga'noo¹o tsaa² joon 'ii²mo Ña'ñu¹'u' tsaa² tya'a. ¹⁶ 'Wii¹³ joon jmaa²aa' 'naa' júu³ la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsaa² ga'noo²oo', joon foo²oo' júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Coon¹³ la joon iun'láa²moo'. 'E júu³ tyú² 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² 'in jo røøi²¹gi tsaa² tyani Dios lí² jmáa¹a coon²¹ 'e fee¹. ¹⁷ 'In 'líi²¹² tsagoo²¹o' Elías, 'in gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios cali, líi¹i la líi¹i jna' joon mo gamii¹i tyani Dios 'e jo tsá² jmi¹ jo gangó¹ jmi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no¹³.

¹⁸ Joon mo ngayuui¹³ joon gafaa²¹a júu³ tyú² joon gangó¹ jmi¹ tún¹ joon garoo²¹ 'e jñii²¹ tsá² tún¹.

¹⁹⁻²⁰ Tsaru¹'u', wana tuu²¹ la jai² jaain²¹ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei²¹gi uncoon¹³o 'e jaa²¹a-tsi cwoliñi² 'naa', 'in gajmaa¹a la joon galáa²mo jaain²¹ 'in røøi²¹ tsaa² fu¹ gó². Joon gauntiin¹³mo 'in tsá² røøi²¹ tsaa² do 'e jo tsaa¹a li 'líi¹³. Joon 'láa²mo tsaa² tya' tsá² ga'ín¹.

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Pedro t^hi² 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in T^u3 'e jí² lo tya¹ 'in taain²¹² li xíia²¹

1 Jna-a, T^u3, 'in líi¹ i apóstol tya¹ Jesucristo, síi³ na 'e jí² lo. Síi³ na 'e jí² lo tya¹ jileei²¹, 'in gatyii¹³ in Dios 'in taain²¹² li xíia²¹, 'in taain²¹² la caain²¹ li sii²¹ Ponto, Galacia, Capadocia, Asia coon¹³ Bitinia. 2 Síi³ na tya¹ 'in nigatyii¹³ in Dios Jmii²¹ jii¹³ la niga¹ i-tsi la mo jéi¹. Joon niga¹ i-tsi Dios 'e jmée¹ i 'naa' tsá² tya¹ a cwáain¹ tya¹ Espiritu tya¹ a 'e lináa¹³ un¹ joon 'e untyúu¹ 'naa' coon¹³ jmi¹ 'øø¹ i Jesucristo. Cwocwo² gi Dios 'naa' fo² feel¹ tyii¹ joon 'e seen²¹ naa' tyú²-u.

'In jai² líi² Cristo 'i¹-tsi icwaa¹ coon¹³ 'ii fu ñu¹ fú²

3 Cwocwo²¹ o' 'maai¹³ Dios Jmii²¹, 'ii Jmii²¹ Ña¹ ñu¹ u' Jesucristo. Joon tsu¹ 'wii¹³ feei¹-tsi tyi¹ 'áai¹ gacwo¹ 'e galiseen²¹ naa' tún¹ 'e sijaan²¹ an' 'e tyú² mo gajmaa¹ a jii¹ Jesucristo jee²¹² líi²¹². 4 Joon coon¹³ la joon 'ii¹³ moo' coon²¹ tyíia³ 'e jo tyéi¹ tyii¹ 'e niga'maa¹ Dios tyii¹ fu ñu¹ fú². Joon 'e tyíia³ do jo lí² li'leei²¹ jon'gi li tsáai². 5 Si¹ mo² o tya¹ jileei²¹ 'naa' 'in un'øø¹ i Dios tsu¹ 'wii¹³ ja² mo líi² naa'. Iun'øø¹ i Dios 'naa' ca mi 'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa'. Nanáa¹ tyú² joon i'ee¹ Dios mi t^hi² jii²¹ li tséi¹.

6 'Wii¹³ joon jmaa² aa' jløø¹³ naa' xafiin¹³ moo² oo' wúu¹ coon²¹ síi¹³ coon¹³ 'láai² nii² fa¹. 7 Joon 'e fa¹3 'e seen²¹ naa' nano li la li coon²¹ jí² 'e untyú² tsá² cwanáa¹ coon¹³. Joon 'e jai² 'e líi² naa' tyiin² gi lagi cwanáa¹ 'e tyéi¹. Pe coon¹³ 'e fa¹3 do untyú² Dios jilaa²¹ 'e jai² líi² naa'. Joon mi cwo¹ 'ii¹ naa' tyú²-u jilaa²¹ 'e fa¹3 do 'in Jesucristo, mi jó¹ tún¹, icwo² o 'naa' 'e tyú¹-unaa'. Joon 'ii¹³ naa' 'e ya² gi tya¹ a joon iun'goo²¹ o tsá² 'naa' la un'goo²¹ o tsá² ii.

8 Fiin¹³ jo mo ñii² 'naa' Jesucristo 'iin²¹² moo' 'ii joon jløø¹³ moo' 'e jii¹³ jo ñi² ii' xiiála foo² oo' jløø¹³ moo'. Joon róøi² jilaa²¹ 'e jløø¹³ naa' líi² naa' 'e ya² gi 'e sá² ñu¹ fú². 9 Joon jløø¹³ naa' tsu¹ 'wii¹³ i'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa' 'wii¹³ galijai² galii² naa'.

10 Joon 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya¹ Dios ca líi²¹² gafaa²¹ o tya¹ xiiála itiin¹³ naa' Dios. Joon gacwo²-tsi 'ido untsáa¹ a joon gamii¹ xiiála ilí². 11 Ga'naa²¹ 'iin tsá² si 'ee jii²¹ 'ee 'e faa²¹ a 'in Espiritu tya¹ Cristo mo gajmaa¹ a júu³ 'e 'ná¹ nii²¹² Cristo wúu¹ joon i'ii²¹ 'e ya² gi tya¹ a. 12 Pe Dios gajma² a júu³ 'in tsá² do 'e jon'on tya¹ 'ii 'e júu³ do pe tyijna'o'. Joon 'in cwo¹ júu³ tyú² nano

coon¹³ 'ii²¹ tya¹ Espiritu Tyú² 'in Dios gasii¹ in fu ñu¹ fú², 'ii-i jma² a 'naa' júu³ 'e cwáain¹ do. Joon 'in ángeles 'iin²¹² in 'áai¹ litsáai¹-tsi 'e cwáain¹ do.

Gatø¹ Dios 'e seein²¹ tyú¹-u mo 'in jai² líi² 'ii

13 'Wii¹³ joon tyaa¹ aa' tyú² tyii¹, 'i¹ du¹-oo'. Coon²¹ tún² seen²¹ naa'. Cwolií²¹ oo'. Cwoli-jløø¹³ moo' jilaa²¹ fo'feei¹-tsi i'ii¹³ naa' mi jnéi¹ Jesucristo. 14 Jmaa² aa' la jmoo¹ o xuui²¹² 'in nuu¹³. Jon'on seen²¹ naa' jmaa² aa' jilaa²¹ 'e gó² 'ii²¹² naa' la gajmaa² aa' la nu'gi il-icwii¹ naa' Dios. 15 Pe seen²¹ naa' la seein²¹ 'in nigatø² 'naa'. Joon tyú¹ mo 'ii coonti. 16 Tsu¹ ni jí² tya¹ 'e jin². "Cwoli'ee¹ moo' jilaa²¹ 'e gó² tsu¹ jna 'aa' oo' jilaa²¹ 'e gó²."

17 Joon 'ná¹ a ngii² ii' tsa'goo²¹ 'oo' la 'ii²¹² taan²¹² naa' juncwii²¹ lo wana foo² oo' Dios: "Ñu¹ u", tsu¹ 'ii jmoo¹ o 'ii²¹ róø² tya¹ tsá² la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². 18 Ñi² 'naa' 'e Dios gatyí² 'e láa² moo' jee²¹² coon²¹ juncwii²¹ 'e jo 'e to² 'i³ in 'e gacwo¹ tsacøø¹³ tyi'naa'. Joon jo gatyí¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e tyéi¹ 'e la lí² cwataa²¹ si cwanáa¹ ee. 19 Gatyii²¹ o coon¹³ jmi¹ 'øø¹ i Cristo 'e tyiin² 'áai'. Gatuun²¹ jmi¹ 'øø¹ i la tuun²¹ jmi¹ 'øø¹ i jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jo 'ee líi¹ coonti 'e cwoo¹ tsá² lawa coon²¹ fa¹. 20 Nigasi² mo Dios róø² coon¹³ Jesucristo 'ee ijmaa¹ a coon¹³ Jesucristo la nu'gi ijmaa¹ a juncwii²¹ joon 'wii²¹² tyi'naa' gajmaa¹ a líi² 'naa' jee²¹² jii²¹ li tséi¹. 21 Coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Cristo jo cu² gi-oo' coon¹³ Dios tsu¹ Dios do gajmaa¹ a jii¹ 'ido jee²¹² líi²¹² joon gacwo²¹ jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya¹ 'e jo cu²-oo' coon¹³ on coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi² naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e sijaan² aan' 'e cwo² o jna'.

22 Joon tsu¹ 'wii¹³ niganuu² un¹ 'e júu³ jai² tya¹ Dios nigalityú¹ naa' 'e li 'iin²¹² naa' 'in tsaru¹ u' la jai² cwoli 'iin²¹² naa' la jaain²¹ naa' ce caain²¹-oo' 'e gauntyú¹ Dios. 23 Galiseen²¹ naa' tún² 'ii²¹ tya¹ júu³ tyú² tya¹ Dios 'e li la lí² jún² 'e jo tyéi¹ nii¹³. Galiseen²¹ naa' tún² 'ii²¹ tya¹ Dios jon' tya¹ sáa³ jmi²¹ tsá² 'in jún¹. Joon coon¹³ júu³ tyú² tya¹ Dios do cwo¹ o Dios juncwii²¹ tyii¹ joon 'e juncwii²¹ do jo tyéi¹. 24 La gajin² jí² do:

Jileei²¹ tsá² líi¹ i la líi¹ i ñii²¹, joon jilaa²¹ 'ya² gi tya¹ a li la lí³ tya¹ ñii²¹ do. Lityuun²¹ ñii²¹ do joon xuui²¹ lí³ tya¹ a.

25 Pe júu³ tya¹ Ña¹ ñu¹ u' taa²¹ a coon²¹ tøø² mo. Joon nigacwo¹ tsá² 'naa' 'e júu³ tyú² do tya¹ xiiála jmaa¹ Dios tiin¹³ naa'.

2

1 'Wii¹³ joon t^hi² 'naa' jilaa²¹ nii² tsi²¹² wúu¹ 'naa' 'e líi² naa' joon jo cón² 'naa' tsá² tóo², jo cwoliin² naa' tajuu²¹ joon jo

suun²¹naa' e sá² tya' tsá² xeei²¹. Tú¹ naa' jilaa'²¹ jú³ 'atsaa'²¹. ² La líi¹ yuun²¹ 'in 'iin²¹²in cuu'²¹ tuu'²¹ 'e lí² cwaain²¹ coon'¹³ la joon joon 'naa' cwoli'iin²¹², moo' 'e jú³ tya' Dios 'e jo lí² caai'²¹ 'e coon'¹³ la joon 'e lí² ní³gíi' xiiala itiin¹³naa' Dios. ³ Tsu nígali²sáa¹mo-'oo' 'e la ja²mo jmoo'¹o Ña'ña'u' tyá² tyii'.

Líi¹ Cristo lawa coon²¹ cuun²¹² 'e jiin¹in

⁴ Nityéen¹naa' jon coon'¹³ Ña'ña'u' Jesús icwo² naa' juncwii²¹ tyii'. 'Ii líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e nigapii²¹ tsá² co' lawa 'e jo tsein²¹. Pe tyani Dios líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e gatyii¹² joon 'áa' mo tyiin². ⁵ Joon 'naa' cwoli²naa' lawa cuun²¹² 'e jiin¹ 'e lí²-i jmaa¹³a Dios coon²¹ cwo'¹ lí cwaá²¹ 'in Espíritu Tyá² tya'a. Joon coon'¹³ la joon lisein²¹ coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo'¹o jiin¹³ to² tyu'² Dios Jmii²¹. 'Ii²¹ tya' Jesucristo cwo'¹ ido fa¹ joon jiin¹³ 'ii-o lí² cwo'² Dios fa¹ jiin¹³ 'e lí² 'ii²¹in Dios. Joon 'e fa¹ do lawa'a 'e faa'²¹o jilaa'²¹ jú³ tyá² coon'¹³ jilaa'²¹ to² tyu'² 'e jmoo'²oo'. ⁶ Tsu ní jí² tyá² tya'a Dios 'e jin²;

Jna-a isáa¹³na fuu²¹ Sión jaain²¹ tsá² 'in nityii¹³na ilíin² lawa coon²¹ cuun²¹² tyá² 'e toon²¹ tsá² nifu mo jmoo'¹²o 'nú¹.

Joon tyiin²mo 'ii.

Joon jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'e i'oo¹o fa'ii²¹ tya'a, pe iun'goo²¹ tsá² 'ii.

⁷ Tsu joon tya' jilee²¹ 'naa' 'in jai² líi² 'ii 'áa¹ mo 'yei²gi 'ii tyii', pe tya' jilee²¹ 'in jo jai² líi² 'ii pe lí¹ 'ii²¹ tyu'² to² la mo ngóo¹ 'naa'¹³mo. Ingí²mo 'ii jmaa¹a la lí² 'e jin² ní jí²:

'E cuun²¹² 'e gapi² 'in tsá² jmoo'¹³ 'nú¹ lí co'² jo 'ee to² 'i³in joon galíi¹mo la lí 'e cuun²¹² nifu.

⁸ Galí² jiin¹³ la gajin² 'e jí² do:

Ilí² lawa cuun²¹² 'e tyuuiin¹³ tsá² 'e jmoo'¹o cii¹³ tsá².

Cii¹³mo 'in tsá² do tsu jo jmoo'¹o nuu¹²un jú³ tya' Dios. Tsu la joon gatyu'² Dios to² itsangíi² jilee²¹ 'in jo nuu¹³.

Xiiala líi¹ 'in gatyii¹³in Dios

⁹ Pe 'naa', Dios gatyii¹³in 'naa' 'e líi¹naa' tsá² tya'a. Gatyii¹³in 'naa' 'e líi¹naa' coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo'¹o jiin¹³ la to² tyu'² Dios. Líi¹naa' tsá² tya' Dios 'in lí² jmaa¹³aa' tsá² jú³ jilaa'²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios 'in nigatø¹ 'naa' 'e 'woo²¹naa' lí nuu²¹ 'e cwotaan²¹²naa' lí jná² joo²¹ tya'a. ¹⁰ 'Naa', la mo jéei¹ jo 'ee fuu²¹ lí goo²oo' pe nano líi¹naa' lawa'a tsagoo¹ 'in tyu'² Dios to². La mo jéei¹ jo mo galí² 'e 'ii¹³naa' fo'fee¹ tya' Dios pe nano niga¹ii¹³mo'.

Xiiala 'ná¹ jmoo'¹ 'in jai² líi² Dios

¹¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, líi¹naa' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in cwá² juncwii²¹ lo cata. Mí³ii tyani²ii' cwoján¹ caai²¹ jilaa'²¹ 'e go² 'e 'iin²¹²in tsá² jmaa¹a tsu jilaa'²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmaa¹a ixé¹mo alma tya' tsá². ¹² Ngí²ii' 'e tyu'² coon²¹ toø²mo tyani 'in jo cwii¹in Dios tsu wa mo faa²¹a 'ido 'laa²¹ tyii' 'e líi¹naa' tsá² go² inii²¹o jilaa'²¹ tyá² 'e gajmaa¹aa' joon ifaa²¹a tyá² tya' Dios mí tí jmi²¹² ifee²¹i Dios 'ii.

¹³ Cwojmaa²aa' núu¹³un 'in 'oo¹o to² 'e jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyu' Ña'ña'u'. Cwojmaa²aa' núu¹³un to² tyu'² 'in tsaa²to² tyii' 'in fee¹gi si jmoo²¹ joon jaain²¹ tsá² 'oo¹o to² 'ee ¹⁴ 'in tsaa²to² do gasi²in i'e¹ 'e wúu¹ jilee²¹ 'in jmoo'¹o 'e go² joon tyaa¹-tsi jilee²¹ 'in jmoo'¹o 'e tyá². ¹⁵ 'Iin²¹²mo Dios 'e coon'¹³ jilaa'²¹ tyá² 'e jmoo'²oo' ilí² jmoo'²oo' ján¹ tíi² jilee²¹ 'in tuuin²¹² jo 'øøi²¹-tsi.

¹⁶ Ngí²ii' lawa tsá² 'in galáai² Jesús, 'in jo 'ná¹-a jma¹ jilaa'²¹ tísi² tya' tsá² pe jo jmaa²aa' 'e go² joon mí yuui¹³ joon foo²oo': "Jmoo²oo' jiin¹³ to² tyu'² Dios tsu naláa²mo jna'." Jmaa²aa' la tíi² jma¹ tsá² 'in tyu'² Dios to². ¹⁷ Un'goo²¹oo' jilee²¹ tsá². Cwoli'iin²¹², moo' jilee²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo. Cwoli'gøø²¹mo' Dios, joon un'goo²¹oo' 'in tsaa²to² nifu.

'E¹ e Cristo jna' xiiala jmoo²¹o' taa²¹ mí moo²¹o' wúu¹

¹⁸ 'Naa', tsá² jmoo'¹o to² inuu tsá², cwojmaa²aa' núu¹³un to² tyu'² nífi¹i'ii' coon²¹ tún² 'e tsái¹-'oo'. Cwojmaa²aa' núu¹³un 'in tyú¹ la joon jon 'in soo¹-tsi. ¹⁹ 'Yaa¹-tsi Dios tya' tsá² 'in nii²¹² wúu¹ 'e jo tíi² jo 'nii²¹-tsi tsu 'iin²¹²in jmaa¹a la 'iin²¹²in Dios. ²⁰ Pe wana jmoo'¹o tsá² 'e go² joon 'e² tsá² 'ii wúu¹ tya' 'e go² gajmaa¹a, 'e'ee to² 'i³in wa nii²¹² wúu¹ joon jo 'nii²¹-tsi? Pe wana gajmaa¹a tsá² coon²¹ 'e tyu'²-u joon jo 'nii²¹-tsi mo 'e² tsá² 'ii wúu¹ tya' 'e tyá² gajmaa¹a, 'yaa¹-tsi Dios tya'a. ²¹ Tsu 'wii¹³ joon gatø¹ø Dios 'naa' tsu Cristo gajmaa¹a lawa coon²¹ lí² tyii' mo gani²¹² wúu¹ 'wii²¹² tyii' 'e 'ná¹-a jmaa²aa' la gajmaa¹a. ²² Jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo ga'noo¹o, jon'gi jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo gacon²on too². ²³ Joon mo gajii²in tsá² 'ii jo gañii¹in jiin¹³xu. Joon mo ga'e² tsá² 'ii wúu¹ jo gaton¹on fo¹-tsi 'in tsá² 'in ga'e² 'e 'ii wúu¹ pe 'e 'i³ la 'e níi¹i' gatyaa¹a cwoo²¹o Dios jilaa'²¹ tsu Dios 'in jmoo'¹o 'ii²¹ røø²¹. ²⁴ Cristo mo gateein¹ tsá² 'ii tsaa² crúu¹³ 'ña'o gatyí¹ tsaa² tyi' coon¹³ wúu¹ 'e gani²¹ do. Joon gajmaa¹a la joon 'e jo tyu'²gi tsaa² jna' to² pe 'e ilisáan³an' 'e tyá². Tsu naláa²mo' coon'¹³ jilaa'²¹ wúu¹ 'e gani²¹. ²⁵ Tsu galíi¹naa' lawa joo'saa²¹ 'in nigatuui¹ pe nano nigaci¹³oo' tya' 'in 'aa²¹ 'naa', tya' 'in un'øøi¹ 'naa' 'e itiin¹³naa'.

3

Xiiala 'ná'1 jmá'1 'in nicu'2 cwoo'21o

1 Coon¹³ la joon jon 'naa', tsami² 'in seen²¹ nuu¹ tya'a, 'ná'1-a jmaa²aa' nuu¹³ nuu¹ 'e coon¹³ la joon wa seen²¹ 'in líi¹³ nuu¹ tyii' 'in jo jo¹ líi² jú³ tya' Dios jo 'ná'1 foo²oo' pe jiin¹³ coon¹³ 'e tyú² jmaa²aa' ilítsáa¹mo-tsi 'in nuu¹ tyii' do. 2 Nuu¹ tyii' iconon²¹ cwáain¹ xiiala ngúú²h' coon²¹ tún² joongi xiiala un'goo²¹oo'. 3 Jo cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²aa' 'e 'yei²gii' lagi xiiala tyá² tsami² tyú² tyii¹ coon¹³ jilaa²¹ cwanáa¹ joongi coon¹³ mi² 'e tyi² tsá² 'ee. 4 Pe cwoseen²¹naa' coon²¹ tún² 'e tyú²naa' li tsi, 'e seen²¹naa' wo²-oo' joongi jo cu²-oo' tsu jo tyéi¹ jilaa²¹ 'elo. Joon tyani Dios 'áa' mo tyiin² 'e seen²¹ tsá² la joon. 5 Tsu la joon líi¹ 'in tsami² 'in seen²¹ cali², 'in líi¹ tsami² tya' tsacøø¹³ tyi', gatsaa¹-tsi Dios joon gajmaa¹a nuu¹²un to² tyu² nuu¹ tya'a 'e jmei¹ 'ná'a 'yei²gi. 6 La joon gajmaa¹a Sara, gajmaa¹a nuu¹²un nuu¹ tya'a Abraham, joon gajin² Sara: "Nu¹ tyiia no." Joon líin²naa' jamú¹i Sara wa'a jmoo¹oo' 'e tyú² joon jo jmaa²aa' 'goo²¹-oo'.

7 La joon jon 'naa' tsá² seen²¹ tsami² tya'a, cwotaan²¹²naa' coon¹³ tsami² tyii' lawa 'in øøi²¹-tsi. Tsáa¹mo-'oo' tsami² tyii' jiin¹³ la gatúú². Tsáai¹-oo' 'ido jon'on wa 'wii¹³ 'e tsaa¹³gi lagi 'naa' pe tsu 'wii¹³ niga¹i²¹; fo'feei¹ tya' Dios la ga'ii¹³naa'. Joon coon¹³ la joon jo sijnúú¹³ jú³ tyú² tyii'.

Xiiala 'ná'1 jmá'1 'in níi²¹ wúu¹

8 Coon²¹gi jú³ fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa'. Canii²mo 'i¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Fúu² cwolin²naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwo'iin²¹²moo' tsá² xeei²¹ lawa tsaruu²¹moo'. Cwoseen²¹naa' wo²-oo' la joongi tsá² jo jmoo¹o feei¹ 'ná'a. 9 Jo jmaa²aa' 'e gó² tya' tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² tyii', la joon jon jo jii²¹naa' tsá² 'in jii²in 'naa'. Li' cii¹²i jmaa¹aa' la jmaa¹a 'ido. Mí²h' tyani Dios 'wii²¹² tya'a joongi foo²oo' 'e tyú² tya'a, tsu Dios gatø¹ø 'naa' 'e 'ii¹³ 'naa' jilaa²¹ 'e tyú² tya'a. 10 Jin² jí² tya'a: Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in liseein²¹ 'yaai¹-tsi coon¹³ juncwii²¹ tya'a, joon táa¹i tyú²u la coon²¹ jmú¹²; 'ná'1-a cwoun^{øø}¹²i sii¹²i 'e jo cwofaa²¹ 'e gó², la joon jon loosi²¹²i 'e jo cwoo²¹ faa²¹a jú³ tajuu²¹.

11 'Ná'1-a cwotuu²¹ jilaa²¹ 'e gó², joon cwocwo²-tsi 'e seen²¹ tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá².

Joon cwocwo²gi-tsi.

12 Tsu un'øø²¹i Ná'nu¹h' 'in tsá² tyú¹, joon nuu¹o jú³ tyú² tya' 'in tsá² tyú¹ do, pe 'nii²¹-tsio tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó².

13 Jo 'in seen²¹ jiin¹³ jaain²¹ 'in lí² jmeei²¹ 'naa' wa cwo²-oo' jmoo²oo' 'e tyú². 14 Tsu xufiin¹³ 'e² tsá² 'naa' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' jløø¹³moo'. Jo foo¹³moo' coon¹³ jilaa²¹ fo² toon²¹-oo', jo cu²-oo' líi²naa'. 15 Caai¹ jeen¹³naa' jilaa²¹ 'e gó² tsu Jesucristo jo 'ee to² sá² jmeei¹ 'e gó² joon nanaa²¹ tyú² tyii' jmáa¹³aa' tsá² jú³ jileei²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in líni²¹ 'e li' 'e ijeen²naa' Jesucristo. Jo foo²oo' coon¹³ jú³ jloo³ pe sii¹³naa' coon¹³ 'e un'goo²¹oo' Dios Jmii²¹. 16 Cwoñ²i' 'e jmai² 'e tyú²-u 'e nigajmaa²aa' 'e 'áa¹a fa'ii²¹ jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tyii' lawa tsá² gó², 'in faa²¹a jú³ tajuu²¹ tya' 'e tyú² jmoo²oo' 'e líi¹naa' tsá² tya' Cristo. 17 Tsu tyú²gi tyii' wa'a 'iin²¹²in Dios la joon 'e moo²oo' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' lagi ñ²ii' wúu¹ tya' coon²¹ 'e gó² 'e nigajmaa²aa'.

18 La joon gali² tya' Cristo mo gajún¹ gatyii¹ tya' tsaa² tya' tsá² coonti. In tsá² tyú¹ do gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó² 'e lí² 'ii²¹ Dios jna'. Gajnga²mo tsá² ngú¹ taan¹in pe gajii¹o tún¹ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. 19 Joon alma tya'ogacwoo¹ jú³ tya' Dios tya' 'in alma tya' tsá² 'in taai²¹² sijnúú¹³. 20 'Ii cali¹ jo mo gajmaa¹a nuu¹³un la 'ii²¹² gajmaa¹a Noé 'e barco tya'a. Jee²¹² jiin²¹ joon fee¹mo-tsi Dios tya'a. Pe coon¹³ barco do xuu¹ gatiin¹³ coon¹³ jmú²¹ do, tí² jiin¹³ jñéei². 21 La joon jon jna' mo sáa¹na' jmii²¹ nano lawa'a 'e tiin¹³mo' coon¹³ jmú²¹ do. Mo saai²¹ tsá² jmii²¹ 'e jmii²¹ do jon'on wa' jan² 'la² toon²¹ caluu¹ pe lawa coon²¹ lí² 'e nigami² 'in tsá² do Dios 'e unsii² Dios 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'wii²¹² nigajii¹ Jesucristo. 22 Joon 'in Jesucristo do naganga² mo fu ñ¹fú² joon gacwoo²¹ li' caai¹ Dios Jmii²¹ li tsáa¹. Joon 'ii-o tyu²u to² jileei²¹ ángeles coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to² coon¹³ jilee²¹ 'in tyu² to².

4

Jmoo²oo' to² tyii' coon¹³ waa²¹ pí² 'e nic-woo¹ Dios Jmii²¹

1 'Wii¹³ joon, la mo gani³ Cristo wúu¹ 'wii²¹² tyii' coon¹³ moo¹ táa¹, la joon jon 'naa' 'ná'1 náa¹ tyú² tyii' moo²oo' wúu¹. Tsu jileei²¹ 'in nigani³ wúu¹ coon¹³ moo¹ táa¹ nigatuu²¹o jilaa²¹ tsaa². 2 Joon taan²¹²mo jon la tøø² 'e seen²¹ jiin¹³ la 'yaai¹-tsi Dios joon jo 'iin²¹²gi jmáa¹a jilaa²¹ 'e nigatyuu¹³ Dios 'e la jmoo¹ tsá² catyaa² seen²¹ juncwii²¹. 3 Tsu líin²mo jiin¹³ la nagajmaa²aa' la mo jéei¹ 'e jmaa²aa' la tí²-tsi tsá² jmoo¹o 'in jo cwii¹in Dios. Tsu 'ii yanii¹ jmáa¹a jilaa²¹ 'e gó². Suun¹in jilaa²¹ 'e gó², ngi¹ to² 'iin¹, tí²-tsi tsáa¹ li náa¹ jmú²¹² 'un²un máa¹. Joon un'goo²¹o tsá² jileei²¹ dioses 'in jo jai² 'e jo tii². 4 Joon tsagoo²¹-tsi 'áai¹ 'in tsá² do mo jo sicaan²¹naa' coon¹³ 'e jmaa²aa' 'e gó² do coon¹³on. Joon faa²¹a 'laa²¹ tyii'. 5 Pe

'in tsá² do ingí¹ coon²¹ tya'a tyani 'in niganáa¹ tyú² tya'a ijmaa¹ 'ai²¹ tya' 'in jiiin¹ lagi 'in najúuin². ⁶ Tsu 'wii¹³ joon ganúu² un 'in tsá² najúuin² júu³ tya' Dios 'e xafin¹³ najuun²¹ mo ngú¹ taan¹ 'in la júuin² jileei²¹ tsá², joon jiiin¹ o tún¹ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. Coon¹³ la joon jiiin¹ coon²¹ tøø² mo la jiiin¹ Dios.

⁷ Nijatyéen¹ mo 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e sá², 'wii¹³ joon cwongü² hii¹ coon²¹ tún² 'e cwo²-oo' foo²oo' júu³ tyú². ⁸ Joon tyiin² gi la jee²¹² jilaa²¹ jo tá² 'naa' 'e 'iin²¹² naa' la jaain²¹ la jaan²¹ naa' tsu coon¹³ la joon fee¹ mo-tsi' tya' 'e láa² mo tsaa² tya' tsá² xeei²¹. ⁹ 'ii¹³ naa' tsá² xeei²¹ inuu¹ tyii' yaai¹-oo'. ¹⁰ Joon la joon la jaain²¹ la jaan²¹ naa' uncoon¹³ ruu²¹ naa' jiiin¹³ la 'ii²¹ tya' Dios 'e gacwo²¹ Dios la jaain²¹ la jaain²¹. Cwoli² naa' lawa 'in náa¹ ni 'in tyú¹ tya' jilaa²¹ nii² 'e tyú²-u cwo² o Dios tsá². ¹¹ Mo cwo¹ tsá² júu³ tyú², cwo faa²¹ lawa jaain²¹ 'in faa²¹ júu³ tyú² tya' Dios. Joon wana unjiiin² tsá² tsá² xeei²¹ cwojmaa¹ a coon¹³ 'ii²¹ 'e cwo¹ Dios 'ii. Tsu coon¹³ la joon jilaa²¹ 'e jmaa² aa' 'ii²¹ tya' Jesucristo ijmaa¹ a feei¹ gi Dios. Joon tüi² mo Cristo jilaa²¹ 'ya² gi coon¹³ jilaa²¹ to² coon²¹ tøø² mo. Amén.

'In jai² líi² Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ coon²¹ ce tún²

¹² Tsa¹ru¹ 'in 'iin²¹² na, mo moo²oo' wúu¹ Dios jøø¹ du 'naa' wana taa²¹-oo', 'wii¹³ joon 'i¹-oo' wa'a 'e tsa¹goo²¹-oo' áai¹. ¹³ Li' jmaa² aa' jløø¹³ moo¹ tsu coon¹³ la joon moo²oo' coon²¹ sii¹³ wúu¹ la gani² Cristo wúu¹. La joon jon ijmaa² aa' jløø¹³ moo¹ áai¹ ni jne¹ 'e 'ya² gi tya' Cristo. ¹⁴ Wana faa²¹ tsá² laa²¹ tyii' 'wii¹³ jo 'o líi² naa' Cristo, tsá² jløø¹³ mo 'naa' tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'in 'yei² gi áa¹ mo 'ii la 'yei² gi Dios jii²¹ 'ña¹. 'In tsá² do faa²¹ 'laa' tya' 'in Espíritu Tyú² do pe 'naa' un'goo²¹oo' 'i. Joon jo 'iin²¹² na wa'a moo²oo' 'naa' wúu¹ jiiin¹³ jaan²¹ naa' coon¹³ 'e gó² nijmaa² aa'. ¹⁵ Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹² na 'e jo ngaa¹² naa' tsá², jon'gi jmaa² aa' uun²¹, jon'gi 'noo²oo' mii¹³, jon'gi jmaa² aa' doñi¹ ee 'e gó². ¹⁶ Pe wana ni³ tsá² wúu¹ tsu 'wii¹³ jo 'o líi² Cristo jo cwo¹ aa¹ a fa¹ 'ii²¹, pe cwo¹ 'o 'maai¹³ Dios tsu tsá² tya' Cristo 'ii.

¹⁷ Tsu gati² jiiin²¹ 'e láa² 'wii²¹² jmaa¹ a Dios 'ii²¹. Joon i'láa² 'wii²¹² coon¹³ 'in jai² líi² 'ii. Joon wa i'láa² 'wii²¹² coon¹³ jna' 'in jai² líi² 'ii, 'e lee ilí² coon¹³ 'in 'in jo mo galinuu¹² un júu³ tyú² tya' Dios? ¹⁸ Wana coon²¹ xu-u itiin¹³ 'in tsá² tyú¹ tyani Dios, 'ee ilí² coon¹³ 'in tsá² 'in jo tsaa¹-tsi Dios joon 'noo¹ o tsaa². ¹⁹ Tsu 'wii¹³ joon jileei²¹ 'in ni³ wúu¹ la gali¹ iin²¹² in Dios 'ná¹-a jmaa² gi 'e tyú² la ngóo¹ 'naai¹³ joon tyaa²¹ a cwo²¹ o Dios

alma tya'a. Dios gajmee¹ 'ii joon jo cuu²¹; Dios júu³ tya'a.

5

Cwo¹ Tú³ cwáain¹ 'in jai² líi² Jesucristo

¹ Tsu joon 'ii³ hii³ júu³ tya' tsacøø¹¹³ jee²¹² 'naa' joon jna-a jon jaain²¹ jee²¹² 'ii. Joon gamóo³-oo mo gangóo¹ Cristo wúu¹ joon sicaan²¹ na coon¹³ on 'e 'ii¹³ naa' 'e 'ya² gi tya'a 'e tí² li jnéi¹. ²⁻³ 'ii³ jna júu³ 'e áa¹ naa' 'in tsá² do 'in jai² líi² Dios 'in líi² naa' tsacøø¹¹³ tya'a lawa 'in áai¹ joo¹ saa²¹. 'ii¹³ naa' to² 'yaai¹-oo' tsu la joon 'iin²¹² in Dios. 'ii¹³ naa' to² do jon'on wa'a jnaa² aa' cuu² pe ce caain²¹-oo'. Jo tyuu² uu¹ 'i to² 'ii²¹ 'in líi¹ tsá² tyii' pe jmaa² aa' lawa coon²¹ li² tyú² tyani¹ i. ⁴ Joon mi jnéi¹ 'in tyu² to² nifu 'ii¹³ naa' coon²¹ corona 'ya² gi 'e jo lifin³ la li corona lí¹ mo³.

⁵ La joon jileei²¹ 'in xuui²¹² gi cwo¹ tyaa¹ yá² júu³ tya' tsacøø¹¹³. Joon ná¹ ungoo²oo' tsaru²¹ naa' la jaain²¹ la jaan²¹ naa' joon uncoon¹³oo'. tsu jiiin² ni jí² tya' Dios: 'Nii²¹-tsi Dios coon¹³ 'in jmo¹oo' jloo³ yaai, pe uncoon¹³o 'in 'wéi¹.

⁶ Cwo¹ i yaanaa¹ 'e tyu² Dios to² 'naa' tsu 'gøø¹³ mo 'áai¹ 'ii joon la joon mi tí² jiiin²¹ tya'a ijmeei¹ 'naa' tsafeei¹. ⁷ Tyaa² aa' cwo²¹ o Dios jilaa²¹ 'e ifee¹ naa' tsu 'ii-o cu²-tsi 'wii²¹² tyii'.

⁸ Cwongi² hii¹ coon²¹ tún², li² jmaa² aa' tsu 'in líi³ 'naa²¹ i tsá² 'e 'iin²¹² in unyee¹ mo. 'iin²¹² in jmaa¹ a 'e 'iin² mo-tsi tsá² Jesucristo. Joon lawa 'yia¹ tii³ 'in ngi¹ to² 'oo¹o, la joon jon 'in líi³ ngi¹ naa²¹ 'in tsá² do. ⁹ Tii¹ moo' coon¹³ on, taa²¹ jmaa² aa' coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi² naa'. Cwoli² 'ii²¹ 'e jileei²¹ 'in jai² líi² la caain²¹ juncwii²¹ nii²¹ wúu¹ la joon. ¹⁰ Pe mi li ciiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ coon²¹ sii¹³ Dios 'ña¹ a ijmeé¹ 'naa' múui². Ijmeé¹ 'naa' 'e tá² taain²¹²-oo' joon icwo² 'naa' pí². Joon seen²¹ naa' tá² coon¹³ 'e jai² líi² naa'. Joon Dios do cwo¹ 'naa' jilaa²¹ fo¹ feei¹ joon 'ii do gatø¹ø¹ naa' coon¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo tyii' 'e 'ii¹³ naa' 'e 'ya² gi tya'a 'e jo tyéi¹. ¹¹ Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya² gi joongi jilaa²¹ 'ii²¹ coon²¹ tøø² mo. Amén.

Júu³ li tséi¹

¹² 'In tsaru¹u' sii²¹ Silvano gatoon²¹² júu³ 'e jí² lo. Joon cwáain¹ tyiaa 'ii jaain²¹ tsá² 'in tsáa¹-tsi. Coon¹³ 'e jí² xu lo gami³ hii tyani² ii' joon jmoó³oo 'naa' júu³ 'e faa²¹ 'e jí² xu lo la jai² xiiala 'iin²¹² in Dios tsá². Tá² téein²-oo' 'e júu³ lo.

¹³ 'In tsá² catyaa² 'in jai² líi² Cristo 'in taain²¹² Babilonia lo, 'in gatyii¹³ in Dios jon, sii¹ 'aa²¹² moo'. La joon jon jin² Marcos 'in líi¹ lawa yuun²¹ tyiaa. ¹⁴ Fee¹³ naa' ruu²¹ naa'

la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ coon²¹ 'e
tyá²-h.

Cwoseen²¹naa' tyá² jileei²¹ 'naa' 'in jai²
líi² Cristo. Amén.

Jí² tì tún² 'e gasii¹ in San Pedro tí²i 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in Tá³ 'e jí² lo tya¹ 'in jai² líi² Jesús

1 Jna-a, Simón Pedro, síi³na 'e jí² lo. Joon jmóo³oo la to² tyu² Jesucristo joon 'ii gasii¹ in jna 'e líi¹na apóstol tya'a. Síi³na 'e jí² lo tyi'naa¹ 'in jai² líi² la jai² líi³na. Joon 'áa¹mo 'ya²gi 'e jai² líi²na'. Joon tsu¹ 'wii¹³ 'in tyú¹mo Dios coon¹³ Jesucristo, 'in jmoo¹o tiin¹³na', ga'ii¹³na¹ 'e júu³ 'e jai² líi²na'. Joon fee¹mo-tsi tya¹ jilee²¹ tsá². 2 Cwocwo²gi Dios 'naa' fo'fee¹ tya¹ joon cwoseen²¹naa' tyú² tsu nì-galicwii¹mo¹ Dios coon¹³ Ña'ñu¹'u' Jesús.

Xiiala 'ná¹ ngi¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo

3 Joon tsu¹ 'wii¹³ nì-galicwii¹mo¹ Dios, 'ii gacwo¹o jna' waa²¹ pí² tya'a jilaa²¹ 'e jmái¹ to² tyi' joongi 'e seen²¹mo¹ tyá² tyani jileei²¹ tsá² 'wii¹³ tya¹ 'in gatø¹ø jna' ga'ii¹³mo¹ jilaa²¹ 'elo. Joon gatø¹ø jna' coon¹³ jilaa²¹ 'ya²gi tya'a joon coon¹³ 'e tyú¹. 4 Joon coon¹³ la joon nigacwo¹o jna' júu³ 'e fee¹ joongi 'e tyiin². Joon coon¹³ júu³ ga'ii² do galií¹naa' la líi¹ Dios. Galáa²moo' jilaa²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹. Joon 'áai¹ sá² 'e gó² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e gó² 'i-tsi tsá². 5 'Wii¹³ joon cwo²-oo' 'e un'láa¹naa' 'e jai² líi²naa' coon¹³ 'e ngi²'ii tyú². La joon jon un'láa¹naa' 'e ngi²'ii tyú² coon¹³ 'e ñi³-oo'. 6 Un'láa¹naa' jon 'e ñi³-oo' coon¹³ 'e tyuu²uu¹ to² yaanaa'. La joon jon un'láa¹naa' 'e tyuu²uu¹ to² yaanaa' coon¹³ 'e jmoo²oo' taa²¹a. Un'láai¹gii¹ 'e jmoo²oo' taa²¹a coon¹³ 'e un'goo²¹gii¹ Dios. 7 Un'láai¹gii¹ 'e un'goo²¹gii¹ Dios coon¹³ 'e 'iin²¹²naa' tsaru¹u'. Un'láai¹gii¹ 'e 'iin²¹²naa' tsaru¹u' coon¹³ 'e 'iin²¹²gii¹ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá².

8 Wana jmoo²oo' jilaa²¹ 'elo joon un'láai¹gii¹ jmaa²aa' ili¹i³mo to² 'e galicwii²¹naa' Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Jo tsa¹íi¹ juncwii²¹ tyii'. 9 Joon 'in jo jmoo¹o la joon líi¹i lawa tsá² tiui² 'in jo jnaa²¹ wíin². Ga'ii²mo-tsi 'e Dios ga'ii²mo tsaá² tya'a la mo jéei¹. 10 'Wii¹³ joon, tsaru¹u', cwo¹³-oo' litsáai¹-oo' 'e gatø¹ø Dios 'naa' joon gatyii¹³ in 'naa'. Joon wana jmoo²oo' la joon jo jmii²¹² xuu²¹naa'. 11 Coon¹³ la joon icwo¹ Dios ingii¹naa' jløø³mo¹ li tyu² Ña'ñu¹'u' Jesucristo to² coon²¹ tøø²mo. 'Ii jmoo¹o tiin¹³na'.

12 'Wii¹³ joon xafiin¹³ ñi³oo' jilaa²¹ 'e jai² líi²naa' joon nasan²aan' tá² 'iin²¹² mogi un-tii¹³-oo' jilaa²¹ 'elo. 13 Laa¹³ líi²na 'e tyá²-u 'e untii¹³-oo' 'elo la jee²¹² seen²na 14 tsu

ñi³oo' 'e tí² li jó¹ 'mó¹ tyiia jiin¹³ la júu³ ga'ii² Ña'ñu¹'u' Jesucristo. 15 Pe cwo¹³-tsii jmaa³aa jilaa²¹ ili² itii²-oo' coon²¹ tøø²mo jilaa²¹ 'elo mi yuu¹i¹³ júun²na.

'In gani² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya¹ Jesucristo

16 Jo ga'e¹tee 'naa' júu³ 'e juuin¹-tsi tsá² 'e jo jó¹ mo gafo¹³oo cwáain¹ tya¹ 'ii²¹ tya¹ Ña'ñu¹'u' joon xiiala mi jó¹ tún¹ tsu coon¹³ unni³oo'oo ganée²na'a Ña'ñu¹'u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a. 17 Ganée²moo'oo mo gauntyúu¹ Dios Jmii²¹ 'ii coon¹³ 'e 'ya²gi mo gafaa²¹a coon júu³ jó¹ fu ñu¹fú² 'e jín². "In lo-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na. Joon jløø³mo 'wii²¹² tya'a." 18 Jna'a ganuu²¹oo' 'e júu³ do 'e jó¹ fu ñu¹fú² tsu toon²¹oo' coon¹³ Ña'ñu¹'u' yuu¹³ 'e moo²¹ 'e cwaai³ do.

19 Gamoo²¹oo'oo jilaa²¹ 'elo pe sá² goon²¹ 'e jmoo¹o 'e tsáai¹gi-tsi'. Tsáai¹gi-tsi' coon¹³ 'e jí² gajmaa¹ 'in gacwo¹ júu³ tya¹ Dios calii. Joon jmaa²aa' 'e tyú² wa'a nuu²uun' coon²¹ tún² 'e júu³ do tsu 'e júu³ do lí² lawa coon²¹ jí² jná² joo²¹ li nuu²¹. Coon²oon' cwáain¹ 'e júu³ do ca ga'øøi²¹-oo' tyú²-u. Joon jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-oo' ili²in lawa 'núu¹ 'áa³ 'in 'yeei²¹ mo 'aa²¹ jmoo¹ jná² joo²¹ tyii'. Tí¹ li 'yee²¹ ñi¹ 'e jmá¹ jnéé² tyú². 20 Cwoliñi³ 'naa' 'e wa'a 'ña'a tsá² jo lí² øøi²¹-tsi 'e jí² do 'e nigajmaa¹ 'in gacwo² júu³ tya¹ Dios calii. 21 Tsu 'in Espiritu Tyú² tya¹ Dios gacwo¹o 'in tsá² tya¹ Dios do 'ee 'e faa²¹a. Jo gafaa²¹a 'in tsá² do 'ña'a.

2

Seen²¹mo tsá² 'in tí²-tsi júu³ tajuu²¹

1 La galiseein²¹ tifo² tajuu²¹ jee²¹² 'in tsá² Israel calii la joon jon iliseein²¹ tifo² tajuu²¹ jee²¹² 'naa'. Joon 'uun²¹mo 'in tifo² do i'e² júu³ 'e tsaai¹³. Ca gali'e²mo Ña'ñu¹'u' 'in gatyí² tsaá² tya'a. Joon coon¹³ la joon 'e² wúu¹ yaai. La jmoono 'iin²mo coonti. 2 Joon fúu¹mo itsaliin² coon¹³ on la fu¹ gó² 'yuu¹i². Joon 'wii²¹² tya¹ 'ii-o ifaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya¹ 'e fu¹ la jai². 3 Joon tsu¹ 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tifo² do cuu² 'áai¹ coon²¹on 'naa' tóo² 'e jnaa¹a cuu². Pe ningóo¹xu¹ 'e náa¹ tyú² 'ii²¹ tya'a. Nisijaan²¹o fu taa¹i.

4 Tsu Dios jo ga'íin² tsaá² tya¹ 'in ángeles do 'in ga'láa¹ tya'a, gadyee¹²i li 'ii²¹. Gataa¹²i too²¹ li nuu²¹ ca gati² 'ii²¹ 'iin²mo. 5 Jon'gi ga'íin² Dios tsaá² tya¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ calii. Gasii¹ in jmí¹ joon gaunrøøi²¹ coon¹³ jmii²¹ 'e juncwii²¹ lo li taain²¹² tsá² 'in jo 'iin²¹²in un'goo²¹o 'ii. Jiin¹³ Noé do coon¹³ 'in dyáí¹ tsá² catyaaí² do jo gajuun²in. Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios líi¹i 'in Noé do. 6 Gatyú²o jon Dios to² 'a 'iin² fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra. Gasii¹ in coon²¹ jí² gacoo²o ca gali¹ fó² coonti. Galií¹ 'in tsá² do lawa coon²¹ lí² tya¹ 'in tsá² gó² 'in liseein²¹ ciin²¹gixu. 7 Pe

gatiin¹³ mo Dios jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot jee²¹² 'in tsá² gó² ga'in¹. Galí'a¹⁰ Lot do jilaa²¹ 'e gó² jmaa¹ 'in tsá² do. ⁸ Tsá² tyú¹ mo 'in Lot do. Joon gacwó² jee²¹² 'in tsá² fuu²¹ do galixuu²¹²-tsi 'wii¹³ tya' jilaa²¹ jòø^ø joon nuu¹ 'un 'e gó² jmoo¹⁰ 'in tsá² do. ⁹ Ñii¹ Dios xiiala láa¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii jee²¹² 'in gó². Ñii¹ o jon xiiala 'mée¹ 'in gó² ca tí² 'ii²¹ tya'a 'e nii²¹² wúu¹.

¹⁰ Te¹ e Dios wúu¹ nifugi 'in ngi¹ to² jmoo¹⁰ o jiiin¹³ 'e gó² 'e 'i-tsi coon¹³ 'in 'eei¹ 'in 'oo¹⁰ to² tya' Ña'ñu¹u'. 'In tsá² lo jo tsi¹ tsá² gó², jmoo¹⁰ o jiiin¹³ la to² tyu² 'u 'ña'a. Jo 'goo²¹⁰ coonti, faa²¹ 'a 'laa²¹ tya' 'in tí² i un'goo²¹⁰. ¹¹ Joon ca 'in ángeles jo cwoo¹⁰ o tsaa² tya' 'in 'oo¹⁰ to² do pe cøøi¹³ gi 'i lagi 'in tsá² gó² do joon 'oo¹⁰ gi 'ii²¹.

¹² 'In tsá² do líi² 'in lawa joo'nuu²¹ 'in jo 'øøi²¹-tsi. Jmaa²¹ to² jiiin¹³ 'e saan²¹ mo tsá² joon ngaa¹³ mo tsá² 'ii. Faa²¹ 'a 'in tsá² do 'laa²¹ tya' jilaa²¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹⁰ o ijúun² mo la júin¹ joo'nuu²¹. ¹³ I'i²¹ mo 'e gati² 'ii²¹ 'wii²¹² 'e gó² jmoo¹⁰. Tí²-tsi jmoo¹⁰ la 'woo¹ jmi¹ jiiin¹³ la 'iin²¹² in. Coon²¹ on 'naa' la 'ii²¹² taan²¹ 'naa' jmoo²⁰⁰ jmi²¹². Faa²¹ 'a tsá² láai² tyii¹ 'wii¹³ 'e líi³ jmoo¹⁰ 'ii.

¹⁴ 'In tsá² do jo lí² jòø² i tсам² jmai² 'iin²¹² in 'láa¹ a coon¹³ on. Jo 'ii²¹ 'woo²¹⁰ o jmai² 'noo¹⁰ o tsaa². Tii² mo caain² 'in tsá² tóin²-tsi. Jmai² 'i-tsi 'iin²¹² in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Tsá² líi³ mo 'ii joon 'ee¹ mo Dios 'ii. ¹⁵ Nigatuu²¹⁰ 'in tsá² do 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon ga'i² fu¹ gó². Jmoo¹⁰-o la gajmaa¹ a Balaam, joo¹⁰ o Beor. Tsu 'in Balaam do galí'iin²¹² in jmaa¹ 'a 'e gó² 'e jnaa²¹ xu cuu². ¹⁶ Pe jaain²¹ bu³ gajii² 'in 'ii coon¹³ jmi¹ tya' tsá² 'wii¹³ tsaa² tya'a. Joon gatyú² mo 'e gó² jmoo¹⁰.

¹⁷ 'In tsá² gó² do líi¹ i lawa li sá² jmi²¹ cwii²¹ 'e galituu²¹. Jmoo¹⁰-o 'e lawa'a faa²¹⁰ o júu³ tyú² tya' Dios pe jon' la joon. Lawa jni¹ tyuu²¹ líi¹ 'ido, roon¹ on coon¹³ tyi² 'e jni¹ do pe jo jmi¹ jeei¹. Joon Dios ga'mée¹ i coon²¹ li nuu²¹ gi 'áai³ tya'a. ¹⁸ 'In tsá² do faa²¹ 'a júu³ 'gøøi¹³ pe 'e jo 'ee to² 'in³ coonti 'e faa²¹ 'a do. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i-tsi tsá² coon²¹ on tóo² 'in tsá² nigaláai² no-o tá² jee²¹² 'in tsá² jo ñii¹ 'i la jai². ¹⁹ Jin² 'in tsá² do 'e lí² láai² tsá² xeei²¹ pe 'ii-o líi¹ i tsá² 'leei¹³ tya' 'in gó². Tsu doñi¹ ee ngi¹ tsá² to² jmoo¹⁰ 'e 'iin²¹² in coon¹³ 'e joon 'ii²¹ mo 'e tí². ²⁰ Wana galáai² jaain²¹ tsá² jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ tsu 'wii¹³ galicwii¹ mo Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in jmoo¹⁰ o iin¹³ tsá², joon mi yuui¹³ joon wa'a gatuu²¹⁰ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon 'i² o tún¹ fu¹ gó² joon xujoon gó² gi tya'a lagi mo 'wiin²¹². ²¹ Tyú² gi tya'a wa'a jo galicwii¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ wa' jee²¹² catá² cii¹² i joon

túu¹ u júu³ tya' Dios 'e naga'ii²¹. ²² Galí²-i tya'a la gajin² júu³ tya' tsá² 'e jin²: "No-o gacii¹² 'in tsi²¹ gagø¹⁰ 'e nañuu²¹ do tún¹. Joon 'in ñi¹ 'in nalaa²¹ tyú² gacii¹² i tún¹ jee²¹² jiiin¹."

3

Xiiala ilí² mi jó¹ Ña'ñu¹u' tún¹

¹⁻² Tsaru¹u' 'in 'iin²¹² na, tí² tún² 'e jí² lo 'e sá³ na tyi'naa'. Coon¹³ ji tún² jí² do galí'iin²¹² na tyáa³-oo' 'e 'i² du¹-oo' coon²¹ tún² jilaa²¹ júu³ gacwoo¹⁰ 'in gafaa²¹ a júu³ tya' Dios la mo jeei¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyii¹. Joon 'in Ña'ñu¹u' 'in jmaa¹ a tiin¹³ tsá² gasii¹ 'in jna'a tsacwoo²¹⁰⁰ o júu³ tyú² tya'a.

³ Cwoliñi² ii nifu 'e mo tí² li tyéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungi¹ i jilaa²¹ 'e cwaai³ joon ngi¹ to² jmoo¹⁰ o jiiin¹³ la 'iin²¹² in. ⁴ Iunngii¹ 'naa': "¿Ee lí¹ i jo mo cwéi¹ Cristo la lí 'e gajin² in? Tsu ca la mo júun¹ in tsacøø¹³ tyi¹ lí² gi ca la mo la lí² la mo garóon¹ juncwii²¹." ⁵ 'In tsá² do jo 'iin²¹² in coon²¹ cwáain¹ 'e gajmaa¹ a Dios 'e juncwii²¹ lo coon¹³ júu³ tya'a. La joon jon to² tyu² Dios ga'ye²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ jee²¹² jmi²¹ 'e roon¹ on tún² tsá² jmi²¹. ⁶ Joon 'e juncwii²¹ sá² yiaa¹³ joon ga'ín² mo Dios coon¹³ jmi²¹ 'e gajlí¹. Joon gajin²⁰ o Dios 'e la no jo ityéi¹ ce ijún² coon¹³ jí² jó¹. ⁷ Mi tí² jmi²¹² i 'iin² juncwii²¹ 'e jí² do icaa¹ 'in tsá² jo tsaa¹-tsi Dios.

⁸ Pe, tsaru¹u', jo cwo'ín²-oo' 'e coon²¹ jmi²¹² lí la lí coon²¹ mil jiiin²¹ tya' Ña'ñu¹u', la joon jon coon²¹ mil jiiin²¹ lí la lí coon²¹ jmi²¹². ⁹ Jo lí¹ 'ii²¹² Ña'ñu¹u' iuntsiin²¹ júu³ tya'a la 'i-tsi inlíi¹³. Jo mo jó² tsu 'wii¹³ feei¹-tsi Dios tyi'. Jo 'iin²¹² in Ña'ñu¹u' 'e i'ín² jiiin¹³ jaain²¹ pe 'iin²¹² in 'e ijaa²¹ a-tsi jilee²¹ mo.

¹⁰ La jó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹, la joon ijó¹ jmi²¹² tya' Ña'ñu¹u'. Joon coon¹³ coon²¹ i'ín² tá² lí¹ idyuu² mo la tøøi² juncwii²¹. Joon coon¹³ coon²¹ 'e tyi² 'áai¹ ilí² jmi²¹ jilaa²¹. Ijún¹ juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a tsá².

¹¹ Ñí²-i 'naa' xiiala ityéi¹ jilaa²¹ 'e sá² 'wii¹³ joon cwoo¹³-oo' cwoseen²¹ naa' tyú²-u tyani tsá² joongi tyani Dios. ¹² Sijaan² aan¹ 'e jmi²¹² do jløø¹³ moo'. Jmaa² aa¹ 'e lí² jó¹ jmi²¹² do la jmoon. Joon xufin¹³ idyuu²¹ mo juncwii²¹ coon¹³ jí² do joon jilaa²¹ ilí² jmi²¹ coon¹³ 'e tyi² 'áai¹, ¹³ jna'o' sijáan² o' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² coon¹³ coon²¹ po³ juncwii²¹ lí sá² jmai² 'e tyá²-u jiiin¹³ la ga'í² Dios júu³.

¹⁴ 'Wii¹³ sijaan² aan¹ jilaa²¹ 'elo fuu²¹² uu 'naa', 'in 'iin²¹² na: Cwoo¹³-oo' 'e seen²¹ naa' tyú²-u mi jiiin¹ in Dios 'naa' 'e jo sá² jiiin¹³ coon²¹ tsaa² cwo¹⁰ o Dios 'naa' joon 'yaai¹-tsi

'wii²¹² tyii'. ¹⁵ Joon cwtii¹³-'oo' wa jogi mo ijó¹ 'wii¹³ cwo²gi ilí² tiin¹³gi tsá². Jiin¹³ la gajin² jí² gasii¹in tsaru¹u' Poo² 'in 'iin²¹²na'. Tsu Dios gacwoo¹o 'e jmi¹-tsi 'áai¹. ¹⁶ Coon¹³ jilaa²¹ jí² tya'a faa²¹a 'e cwáain¹ lo fiin¹³ wúui¹ 'áai¹ 'øøi²¹-tsi tsá². Joon 'in jo mo gauntsáa¹ jí² caan²¹mo coon¹³ 'in tói¹-tsi 'e jai² líi² síi² 'e faa²¹a jí² tya' Poo² do la sisíi² 'e 'øøi²¹-tsi tsá² jí² tya' Dios 'e catyia². Joon coon¹³ la joon 'iin²mo 'ña'a.

¹⁷ 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, ñí² 'naa' jéei¹gi jilaa²¹ 'elo joon un'øø¹³naa' yaanaa' 'e jo coon²¹ 'in tsá² gó² do 'naa' tóo² coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya'a joon jo xuu²¹naa' 'e jai² líi²naa'. ¹⁸ Pe cwolicwii¹gii' Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in gajmaa¹a tiin¹³naa'. Joon cwoli'øøi²¹gi-'oo' fo'feei¹ tya'a. Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a ca nano la joon jon coon²¹ tøø²mo. Amén.

**Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹ in
San Juan tí² 'in jai² líi²
Jesucristo**

Júu³ tya¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá²

¹ Jmoo²¹ o'o 'e jí² lo cwáain¹ tya¹ 'in tyán¹ júu³ tya¹ Dios jacoón¹ jee²¹² jna¹ ca la jée¹ gi la mo 'wiin²¹² seen²¹ mo 'ii. Nanuu² oo'o júu³ tya¹ a joon nanee²¹² moo'o coon¹³ unnii²¹ i'í joon gajóo² moo'o, gasaan¹³ a' a tya'a coon¹³ cwoo²¹ o'o. ² Joon gajnéi¹ 'e juncwii²¹ no jee²¹² jna'a joon gaee²¹ e' e jmoo²¹ o'o júu³ joon 'ee¹³ e' naa' 'e juncwii²¹ no 'e jo tyéi¹ do. E juncwii²¹ no gateen¹ coon¹³ Nuu¹ u' joon gajnéi¹ jee²¹² jna'a. ³ Jmoo²¹ o'o 'naa' júu³ jilaa²¹ 'e gane²¹ e' e joongi ganuu²¹ u' u' 'e ilisicaan²¹ naa' coon¹³ jna'a. Joon jna'oo'o 'e la ja² mo sicaan²¹ moo'o coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ joon¹ on Jesucristo. ⁴ 'Wii¹³ joon siin²¹ jna'a 'e jí² lo tyii' itsin² mo 'e jløø¹³ moo'.

Dios jmoo¹ o jná² joo²¹ li taain²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ 'E júu³ lo ga'ee¹ Jesucristo jna'a, joon jmoo²¹ o'o 'naa' júu³. Dios 'in² tyúu¹ gi lílí¹ joon ñi¹ o jilaa²¹, ce jiin¹³ xu' 'e gó² jo sá² tya'a. ⁶ Wa jin² tsá² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios joon ngii¹ to² gó², tajuu²¹ mo 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹ o. ⁷ Pe wana ngii²¹ i' jmai² 'e tyú² u' la ngi¹ Dios 'in tyúu¹ sicaan²¹ na' la jaain²¹ la jaan²¹ na'. Joon iuntyúu¹ i' jna' jilaa²¹ tsaa² tyi' coon¹³ 'e jmi¹ øø²¹ i' 'e gatuun² un tya' Joon¹ Dios 'in sii²¹ Jesucristo.

⁸ Wa faa¹³ a' 'e jo 'e tsaa² 'oo³ o' tyiin² an' tóo² yíia, líi² na' tajuu²¹. ⁹ Pe wana røø²¹² na' tsaa² tyi' tyani Dios, i' in² mo Dios tsaa² tyi' jiin¹³ la nifo² o. Joon iuntyúu¹ i' jna' jilaa²¹ 'e laa²¹ a' tsu 'ii²¹ røø²¹ jmoo¹ Dios. ¹⁰ Wana faa¹³ a' 'e jo mo ga'naa²¹ a' tsaa² cwóo¹³ o' Dios tsaa² 'e tajuu²¹ mo 'i. Joon jo mo ga'ii¹³ na' júu³ tya' Dios 'e jai² to².

2

Jesucristo, 'in faa²¹ a 'wii²¹² tyi'

¹ Sii³ na 'e jí² lo tyi' naa' yuun²¹ tyiia 'e jo 'noo² oo' tsaa². Pe wana gatøøi¹ tsá² tsaa² tya'a seen²¹ jaain²¹ sii²¹ Jesucristo 'in lí² faa²¹ a 'wii²¹² tya'a tyani Dios Jmii²¹. ² Joon 'in Jesucristo jo ga'noo¹ o jiin¹³ coon²¹ tsaa². Joon coon¹³ la joon 'in Jesús do gatyí¹ jilaa²¹ tsaa² tyi' mo najúun² in. Joon coon¹³ la joon gauntyá²-tsi Dios 'wii²¹² tyi'. Joon jon' jiin¹³ tsaa² tyi' gatyí², gatyí² jon tsaa² tya' jilee²¹ tsá² 'in taain²¹² juncwii²¹.

³ Wana nuu²¹ u' júu³ tyú² tya' Dios nee²¹ o' 'e galicwii¹ mo' 'ii. ⁴ Pe wana jin² tsá²:

“Cwii³ moo 'ii”, joon jo jmoo¹ o nuu¹³ u, tajuu²¹ mo 'ii. ⁵ 'In jmoo¹ o nuu¹³ júu³ tya' Dios 'e la ja² mo 'iin²¹² in 'ido Dios jin¹³ la lí² 'e 'iin²¹² Dios. Joon coon¹³ la joon linee³ e' 'e licaan²¹ mo' coon¹³ Dios. ⁶ Joon 'in jin² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios tíi² ngi¹ la gangii¹ Jesucristo.

'E júu³ 'múu² tyu² u to²

⁷ Tsaru¹ u, jo 'múu² 'e to² tyu³ uu no. Ca la mo 'wiin²¹² ganuu² uu'. Coon²¹ røø²¹ lí¹ 'e to² tyu³ uu no la lí¹ 'e niganuu² uu' la mo jéei¹. ⁸ Pe Jesús gasii²¹ jna' 'e 'mú² mo 'e júu³ lo 'e to² tyu³ uu no. Jesús do galáa² 'wii²¹² jmaa¹ a 'elo joon ga'ii¹³ naa' 'e jmaa² aa'. La mo jéei¹ la jo mo licwii¹ na' Jesucristo lawa'a ngii²¹ i' li nuu²¹. Pe ti li ngii²¹ mo 'e nuu²¹ no. Na' láa² 'wii²¹² jná² joo²¹ li saan³ an' tsu 'wii¹³ galicwii¹ mo' Jesucristo.

⁹ Joon wana jin² tsá² 'e ngi¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon 'ee¹ mo ruu²¹ i' ngii¹ o li nuu²¹ gi. ¹⁰ Tsa 'in 'iin²¹² in ruu²¹ i' ngii¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon ce jin¹³ coon²¹ jo 'ee sòon³ in. ¹¹ Pe 'in tsá² 'in 'ee¹ ruu²¹ i' seen²¹ 'e ngi¹ li nuu²¹. Joon jo jnaa² jøø² ø xii¹ fu tsaa¹ a. Lawa'a tsá² tiuu² líi¹.

¹² Sii³ na 'e jí² lo tyii' yuun²¹ tyiia, tsu niga'in² mo Dios tsaa² tyii' 'wii¹³ tya' Jesucristo nityí² tya'a. ¹³ Sii³ na 'e jí² lo tyii' tsacøø¹³ tsu nigalicwii¹ moo' 'in gasein²¹ mo 'láa² 'wii²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Sii³ na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu nigali² oo' 'in 'líi³ do.

Joon gasii³ na 'e jí² lo tyii' yuun²¹ tyiia tsu nigalicwii¹ moo' Dios Jmii²¹. ¹⁴ Joon gasii³ na 'e jí² lo tyii' tsacøø¹³ tsu nigalicwii¹ moo' 'in seen²¹ mo 'láa² 'wii²¹² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Joon gasii³ na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu 'wii¹³ pii²¹ oo' joon ga'ii¹³ moo' júu³ tya' Dios. Joon gali² oo' 'in 'líi³ do.

¹⁵ Jo jmaa² aa' 'e 'iin²¹² naa' 'e juncwii²¹ lo jon' gi jmaa² aa' 'iin²¹² naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Tsa wana jmoo² oo' 'e 'iin²¹² naa' juncwii²¹ jo 'iin²¹² naa' Dios Jmii²¹. ¹⁶ Tsa jilaa²¹ 'e 'i-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹ in tsá² coon¹³ unnii¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o jløø³ tya'a jon' tya' Dios Jmii²¹ 'e la joon, 'e tya' juncwii²¹ jilaa²¹ 'e la joon. Jiin¹³ juncwii²¹ lo-o taain²¹ tsá² 'e la joon. Jo cwo² gi Dios Jmii²¹ 'e la joon. ¹⁷ Ti li tyé¹ mo juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹ o tsá² 'e jo 'e to² tí². Pe jilee¹ i' in jmoo¹ o la to² tyu² Dios seen² mo coon²¹ tøø² mo.

Xiiala lí¹ júu³ jai² joongi xiiala lí¹ júu³ tajuu²¹

¹⁸ Yuun²¹ tyiia, tyan² 'áa¹ mo nijó¹ i' in² juncwii²¹. Joon nanuu² oo' 'e ijó¹ 'in 'eei¹ Cristo joon seen² mo fúui¹ 'in 'eei¹ Cristo nano, 'wii¹³ joon nee²¹ e' 'e ti li tyéi¹ juncwii²¹. ¹⁹ 'In tsá² do ga'wóo² i' jee²¹² jna'

pe jon' tsá² tyi' 'ii. Tṣṣ wana galín² tsá² tyi' la jaí² jo ga'wóo² jee²¹² jna'. Pe la lo-o galí² ilíí¹ tsá² tyá² 'e jileei²¹ 'in ngi' coon¹³ jna' jon' jileei²¹ líí¹ tsá² tyi'.

²⁰ Pe Dios nigacwo¹o 'naa' 'in Espíritu tyá² tya'a 'wii¹³ joon níi²¹²oo' jilaa²¹. ²¹ E síí³na 'e jí² lo tyii' 'wii¹³ ní³ 'naa' jilaa²¹ 'e la jaí² jon' wa'a jo mo cwii¹ii'. Ní³oo' jon' 'e jiiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo 'ee la jaí².

²² Joon wana 'in jin² 'e jo jo² gatyii¹³in Dios Jmii²¹ Jesús 'in tyán¹ júu³ tya'a sii²¹ Cristo, tajuu²¹mo 'in jin² la joon. 'In no 'in 'eei¹ Cristo. jileei²¹ 'in la 'í jo røø²i Dios Jmii²¹ coon¹³ Jóon¹on. ²³ Jilee²¹ 'in jo røø²i Jóon¹ Dios jo cwii¹in jon Dios Jmii²¹. Pe wana jin² tsá² Jóon¹ Dios Jmii²¹ Jesús, 'in no cwii¹mo jon Dios Jmii²¹.

²⁴ 'Wii¹³ joon cwotii¹³oo' 'e ganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹². Joon wana jo tuu²uu' 'e júu³ do 'e ganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹² ijoon²oon' licaan²¹naa' coon¹³ Jóon¹ Dios joongi coon¹³ Dios Jmii²¹. ²⁵ Joon Jesucristo gaíí² jna' júu³ 'e icwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ itoon²¹on' coon²¹ Dios coon²¹ tøø²mo.

²⁶ Jmoo¹³oo'o 'naa' júu³ coon¹³ jí² lo cwáain¹ tya' 'in 'iin²¹²in cón² 'naa' tóo². ²⁷ Pe Jesucristo gacwo¹ 'naa' Espíritu Tyá² tya'a joon jo ná¹ jiiin¹³ jaain²¹ 'e 'e' 'naa' tṣṣ 'ña'o 'in Espíritu do 'e 'e' 'naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'e' 'naa' jmai² 'e ja²mo jiiin¹³ coon²¹ 'e tajuu²¹. Cwoseen²¹naa' sicaan²¹naa' coon¹³on la ga'e 'e 'in Espíritu Tyá² do 'naa'.

²⁸ Joon nano, yuu²¹ tyiia, cwoseen²mogii' sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo. Coon¹³ la joon jo cu²-tsi' mi jnéi¹ 'ido tún¹. Joon mi jó¹ jo faí²¹ líí²naa' tyanií¹. ²⁹ Tyá² 'e ní³oo' 'e jmai² 'e røø² jmoo¹o Jesucristo. Cwolií¹oo' jon 'e jilee²¹ 'in jmoo¹o røø² jóon¹ Dios 'ii.

3

'In líí¹ jóon¹ Dios

¹ Cwo'ii²du'-'oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ jna' 'e gaunsii²¹ jna' 'e jóon¹ Dios jna'. Joon la joon líí¹na'. 'Wii¹³ joon 'in jo cwii¹in Dios taain²¹² juncwii²¹ jo cwii¹in jna' jon tṣṣ jo mo galicwii¹in Dios. ² Tṣaru¹u' 'in 'iin²¹²na, la no líí¹na' jóon¹ Dios joon jo galinee²¹² 'e 'ee ilíin²na' pe nee²¹o' 'e mi jnéi¹ Jesucristo ilíin²mo' la líí¹ tṣṣ inee²¹mo' jiiin¹³ la líí¹i. ³ Joon jilee²¹ 'in jéein¹ 'ii untyú¹ yaai tṣṣ tyú¹mo Jesucristo.

⁴ Jileei²¹ 'in 'noo¹o tsaa² jo untiin¹³in júu³ tya' Dios. La joon líí¹ tsaa² mo jo untiin¹³ tsá² júu³ tya' Dios. ⁵ Ní³oo' 'e Jesucristo nicwee¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e tyii²¹ tsaa² tyi'. Joon jo mo ga'noo¹o 'ido jiiin¹³ coon²¹ tsaa². ⁶ La joon jon jilee²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³on, jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa². Tṣṣ jilee²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² jo mo ní² tiin¹³ jo mo licwii¹in Jesucristo. ⁷ Yuu²¹ tyiia, jo cwo²oo' 'e cón²

tsá² 'naa' tóo²: 'In jmoo¹o 'e tyá², 'in tyú¹mo 'i la tyú¹ Jesucristo. ⁸ La joon jon jileei²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² 'in líí³mo 'i. Tṣṣ la mo 'wiin²¹² ga'noo¹o 'in líí³ do tsaa². Joon najó¹ 'in Jóon¹ Dios jaxée¹i 'e nigajmaa¹ 'in líí³ do.

⁹ Jiiin¹³ jaain²¹ jóon¹ Dios jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² tṣṣ Dios nigacwo¹o 'in tsá² do coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Jo lí² 'noo¹gi tsaa² tṣṣ jóon¹ Dios 'ii. ¹⁰ Lí²-i licwii¹mo' 'iin jóon¹ Dios joongi 'iin jóon¹ 'in líí³ tṣṣ jilee²¹ 'in jo jmoo¹o 'e tyá² jon'gi 'iin²¹²in ruu²¹i jo líí¹i jóon¹ Dios.

líí²nee²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'

¹¹ Tṣṣ joon 'e júu³ niganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹² lí¹ 'elo: Cwoli¹in²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'. ¹² Jo jmoo²¹o' la gajmaa¹a Cain, 'in líí¹ jóon¹ 'in líí³ joon gajngaa¹²mo ruu²¹i. ¿'Ee 'wii²¹² gajngaa¹³? Gajnga²mo 'wii¹³ 'in ruu²¹i do gajmaa¹a 'e tyá² joon 'ii-gi gajmaa¹a 'e gó².

¹³ Tṣaru¹u', jo jmaa²aa' tsa'goo²¹oo' 'e 'eei¹ 'naa' 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios, 'in tí²-tsi jiiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. ¹⁴ Néee³o' 'e ca la mo jéei¹ jo 'in caan²¹na' coon¹³ Dios pe la no galicwaan²¹mo' coon¹³ Dios tṣṣ 'iin²¹²mo' 'in ru¹u' catyaa² do. 'In jo 'iin²¹²in ruu²¹i jo mo licaain²¹ coon¹³ Dios. ¹⁵ Jilee²¹ 'in 'ee¹ ruu²¹i lawa'a 'in jngaai¹² tsá² 'ii. Joon ní³oo' 'e jiiin¹³ jaain²¹ 'in jngaai¹² tsá² jo téen²in juncwii²¹ tya' Dios coon²¹ tøø². ¹⁶ Nee²¹o' 'e gacwo¹ Jesucristo juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon galitsáa¹-mo-tsi' xiiala 'ná¹ 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² xeei²¹. La gacwo¹ 'ii juncwii²¹ tya'a la joon jon jna' ná¹ cwoo²¹o' juncwii²¹ tyi' tya' tṣaru¹u'. ¹⁷ Wa jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o jilaa²¹ 'e jmaa²i to² tya'a jøø²i jaain²¹ tṣaru²¹i 'in sityéin¹ jmi²¹² joon jo jmoo¹o feel¹-tsi' 'wii²¹² tya' 'ido jo ní³ii xiiala cwéi¹ jin² 'in tsá² do: "In²¹²moo Dios." ¹⁸ Yuu²¹ tyiia, jo to² 'í³ wa'a jiiin¹³ fáa³a': "In²¹²mo' Dios coon¹³ tsá². Tyá²gi wa'a 'ee²e' tsá² 'e 'e la ja²mo 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'.

'E jo cu²-tsi' tyani Dios Jmii²¹

¹⁹ Joon wa ngii²¹i la joon cwoo¹³na' cwáain¹ tyiia' 'e jo nitajuui²¹ jna'. Joon cwoo¹³na' cwáain¹ tyiia' 'e jo nitajuui²¹ jna' tyani Dios. ²⁰ Wana cwóo¹³o' tsaa² tyiia' nee²¹o' 'e feel¹i' Dios lagi jna' joon ní¹ Dios jilaa²¹. ²¹ La jon, tṣaru¹u' 'in 'iin²¹²na, wa'a jo cwóo¹³o' tsaa² tyiia' lí²-i seen²na' jo cu²-tsi' tyani Dios. ²² Joon icwo¹o Dios jna' jilaa²¹ 'e mii²¹i' tṣṣ jmoo²¹o' náú¹³u' to² tyu²u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi tyi'. ²³ Joon to² tyu²u' 'e ja²mo líí²na' Jóon¹on Jesucristo joon tyu²u' jna' jon to² 'e 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' jiiin¹³ la nigajin²in. ²⁴ Jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu²u' téen¹in sicaain²¹ coon¹³ Dios la joon jon téen¹in Dios sicaain²¹ coon¹³ 'ii.

Joon linee²¹e' 'e téen¹in Dios sicaain¹ coon¹³ jna' wii¹³ 'in Esíritu Tyá² tya'a 'in gacwei² jna'.

4

Xiiala líi¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios joongi xiiala líi¹ 'in sii²¹ anticristo

¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo jai² cwólin²¹naa' jileei²¹ 'in jin² 'e faa²¹o cwáain¹ tya' Dios. Cón²oon' cwáain¹ coon¹³ ce tún² 'ee 'e faa²¹ 'a 'ido. Nuú²uu' wana faa²¹a cwáain¹ tya' Dios owa jo faa²¹a 'ee. Róó²mo cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in tsá² tajuui²¹ 'in jin² 'in 'e faa²¹o cwáain¹ tya' Dios pe jo jo². ² Pe 'naa' cwii¹moo' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon jilee²¹ 'in jin² 'e Jesucristo najó³ líi¹ tsá² faa²¹o 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² tya' Dios. ³ Joon jilee²¹ 'in jin² 'e jo mo jó¹ Jesucristo 'e líi¹ tsá² jo faa²¹a 'ii²¹ tya' Dios. Joon 'in jin² la joon 'ee¹mo Jesucristo. Joon 'in tsá² 'in jin² la joon seen²mo fu juncwii²¹ nano jiin¹³ la nanú²uu' ijalíin².

⁴ Yhán²¹ tyiia, líi¹naa' jóon¹ Dios joon gali²oo' 'in tajuui²¹ do tsu 'in feei¹gi 'in cwo¹ 'naa' pi³ lagi 'in cwo¹ pi³ 'in catyaa²¹ do xafiin¹³ tyu² 'ido to² juncwii²¹. ⁵ 'In tsá² tajuui²¹ do faa²¹o jmai² tya' 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu tii²¹ jmai' 'e sá² juncwii²¹ lo. Joon líi¹ tí²-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ nú²un jú³ tya'a. ⁶ Pe jileei²¹ jna' líin²na' jóon¹ Dios. Joon jileei²¹ 'in cwii¹in Dios nú²o 'e faa¹³a' joon 'in jo nú²un 'e faa¹³a' do jo líi¹ tsá² tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² tsáá¹mo-tsi' 'iin faa²¹ la jai² joongi' 'iin faa²¹ jú³ tajuu²¹.

'Iin²¹²mo Dios jna' áa¹mo

⁷ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, cwólin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Dios jmaa¹a 'ii²¹ 'e líi¹in²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios joon 'iin²¹²mo jon tsá² líi¹mo jóon¹ Dios joon cwii¹mo Dios. ⁸ 'In jo 'iin²¹²in Dios la joon jon jo 'iin²¹² tsá² jon'gi Dios mo licwii¹in tsá² tsu jilaa²¹ 'e jmoo¹o Dios Jmii²¹ 'e 'e²e tsá² 'e 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ tsá². ⁹ Jaan²¹mo Jóon¹ Dios 'in seen²¹ joon gasii¹in Dios 'i fu juncwii²¹ 'e 'wii²¹² 'ii lí² cwo¹ jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múu². Coon¹³ la joon ga'e²e Dios jna' xiiala 'iin²¹²in jna'. ¹⁰ Gali¹in²¹²mo Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e gaj-maa¹a. Joon gasii¹in Jóon¹on fu juncwii²¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e jatyi¹ jilaa²¹ tsaa² tyi' 'e jo jmaa¹gi Dios Jmii²¹ 'nii²¹-tsi tyi'. Gajmaa¹ Dios Jmii²¹ la joon 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna' jon' wa'a jna' ná¹ 'e líi¹in²¹²na' 'ii.

¹¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, wana nagali¹in²¹² Dios jna' la joon jon jna' ná¹-a li 'iin²¹²mo' tsaru¹u'. ¹² Jiin¹³ jaain²¹ jo mo ganii²in Dios pe wana 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' ngii¹ Dios coon¹³ jna' joon coon¹³ la joon untsiin²¹ jna' 'e 'iin²¹²mo Dios jna'. ¹³ Gacwo¹o Dios Jmii²¹ jna' 'in Espíritu

Tyá² tya'a, 'wii¹³ joon tsáá¹mo-tsi' 'e ngii²¹' sicaan²¹na' coon¹³ Dios 'e joon ngii¹ 'ido jon coon¹³ jna'. ¹⁴ Joon niganee²¹e' joon jmoo²¹o' jú³ 'e Dios Jmii²¹ gasii¹in Jóon¹on 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹. ¹⁵ Joon doñi¹in ijin² 'e Jesús líi¹ Jóon¹ Dios Jmii²¹ ngii¹ Dios caain²¹ coon¹³ 'i la joon jon ngi¹ 'ii caain²¹ coon¹³ Dios.

¹⁶ Galinee²o' joon galija²mo líi²na' 'e 'iin²¹² Dios Jmii²¹ jna'. Jilaa²¹ 'e jmoo¹o Dios 'e 'e²e tsá² 'e 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ tsá² joon jileei²¹ 'in ngii¹ 'néé²i tsaru²¹ ngii¹ 'i coon¹³ Dios joon Dios ngii¹o jon coon¹³ 'i. ¹⁷ Coon¹³ la joon unti¹³ jna' 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² 'e jo cu²-tsi' mi cwá¹ jmii²¹² li tséi¹ mi jmáa¹a Dios Jmii²¹ 'ii²¹ tsu la líi¹ Jesucristo líi¹na' toon²¹on' juncwii²¹ lo. ¹⁸ Jo 'goo²¹o tsá² mo 'iin²¹²in la jai² Dios coon¹³ tsá². Mo 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei²¹ la jai² jo cwoo¹ l'igoo²¹o. Tsu mo jmoo¹o tsá² 'goo²¹o ni³ tsá² wúu¹ coon¹³ 'e jmoo¹o 'goo²¹o. Joon 'in jmoo¹o 'goo²¹o jo mo gaun¹ yee²¹ 'e 'iin²¹²in Dios la jai².

¹⁹ Jna'o' 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² tsu 'wii¹³ nigali¹in²¹²mo Dios jna' jéei¹gi. ²⁰ Wana jin² tsá²: "Iin²¹²mo' Dios", pe joon 'ee¹mo ruu²¹i, tajuu²¹ 'mo 'ii. Tsu jo fi³ii xiiala cwoi¹ 'e jin² 'in 'e 'iin²¹²in Dios 'in jo mo nii¹ pe 'ee¹mo ruu²¹i 'in niganí². ²¹ Dios nigatyu²u jna' to²: jilee²¹ 'in 'iin²¹² Dios 'ná¹-a jon 'iin²¹²in ruu²¹i.

5

'E nili¹o' jilaa²¹ 'e gó²

¹ Jileei²¹ 'in jai² líi² 'e Jesús líi¹ i Cristo, (çøi¹-tsi tsá² jaain²¹ 'in Dios gasii¹in jamaa¹a tiin¹³ tsá²) jaain²¹ jóon¹ Dios 'ii. Joon wa'a 'iin²¹²in tsá² jmii²¹ xuui²¹² 'iin²¹²mo jon 'in xuui²¹² do. ² Wana 'iin²¹²na' Dios joon jmoo²¹o' jilaa²¹ to² tyu²u coon¹³ la joon tsáá¹mo-tsi' 'e 'iin²¹²mo' jon jileei²¹ 'in tsaru¹u' 'in líi¹ jóon¹ Dios. ³ 'Iin²¹²mo tsá² Dios jiin¹³ mo jmoo¹o tsá² nuu¹³an jilaa²¹ to² tyu²u joon jo 'áai¹ 'ii²¹ to² tyu²u, ⁴ tsu jilee²¹ 'in líi¹ jóon¹ Dios gali¹o 'naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon líi¹³o' 'naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹o tsá² 'in 'eei¹ jna' wii¹³ galija²mo líi²na' Jesús. ⁵ Joon jiin¹³ 'in nigaja²mo líi² 'e Jesús líi¹ Jóon¹ Dios lí²-i líi¹ 'naai²¹² 'e gó² 'e jmoo¹o tsá².

'E jú³ ja²mo ga'ii Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya' Jóon¹on

⁶ Gasaai¹ Wó³ 'in Jesús do jmii²¹. Joon coon¹³ jmii²¹ 'e gasaa¹ Wó³ do joon coon¹³ jmi¹ 'e tuun²¹ tya'a mo júun²in je tún² do gaj-maa¹a jú³ 'e la ja²mo najó³ Jesucristo. Jon' wa' jiin¹³ jmii²¹ do pe coon¹³ jmii²¹ joongi coon¹³ jmi¹ do. La joon jon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios jmaa¹a jú³ joon 'in ja²mo 'in

Espíritu Tyá² do. ⁷⁻⁸Joon ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ 'ii¹³ 'in 'elo jmoo¹³ júu³. Joon 'e 'láa² 'wii²¹² 'in Espiritu Tyá² tya' Dios Jmii²¹, joon tí² tún² jmii²¹ joon tí² 'ni¹ jmi¹ 'øø²i. Joon jee²¹² 'ni¹ do røø²¹ júu³ jmoo¹³. ⁹Wa 'ii¹³mo' lawa 'e jai² júu³ jmoo¹o tsá², 'e tyiin²gi 'e 'ii¹³mo' júu³ gajmaa¹a Dios tsu feer¹gi Dios lagi tsá². Joon 'e júu³ gajmaa¹a Dios jmo²o jna' júu³ cwáain¹ tya' Joon¹on. ¹⁰Joon jileei²¹ 'in jai² líi²i Joon¹ Dios ñi¹o yaai 'e ja²mo 'e júu³ ga¹ii² Dios cwáain¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in jo jai² líi²i Dios sáa¹i Dios lawa jaain²¹ tsá² tajuui²¹ tsu jo mo ga¹ii²¹i júu³ ga¹ii² Dios cwáain¹ tya' Joon¹on. ¹¹Joon 'e júu³ jai² ga¹ii² Dios cwáain¹ tya' Joon¹on jin² 'e Dios nigacwo¹ jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'Wii¹³ tya' Joon¹on gacwo¹ Dios jna' 'e juncwii²¹ 'múui² do. ¹²Joon jilee²¹ 'in ngi¹ sicaain²¹ coon¹³ Joon¹ Dios niga¹ii²¹mo 'e juncwii²¹ 'muui²¹ do. Pe jileei²¹ 'in jo jai² líi²i Joon¹ Dios jo mo ga¹ii²¹ 'e juncwii²¹ do.

Júu³ tyá² li gatséi¹

¹³Nigasii¹na 'e jí² lo tyii 'in jai² líi²i Joon¹ Dios 'e litsáa¹mo-'oo' 'e niga¹ii¹³mo' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e jo tyéi¹.

¹⁴Jo cu²-tsi' coon¹³ Dios tsu nee²o' wa mo mii²¹i' 'e 'yaai¹-tsi Dios iti² júu³ tyi'. ¹⁵Joon nee²o' wa ganúu²uun Dios júu³ tyá² tyi' nee²o' jon 'e ga¹ii¹³mo' 'e gamii²¹i'.

¹⁶Wa nali³i' 'e 'noo¹o jaain²¹ ru¹u' tsaa² 'e jmoo¹ jo júun²in tsá² 'ná¹-a faa¹³a' júu³ tyá² 'wii²¹² tya'a. Joon i'íin¹mo Dios tsaa² tya'a wa jo ga'noo¹o tsaa² 'e jmoo¹o júun²in tsá². Sá²-a tsaa² 'e jmá¹ júun²in tsá² joon jo 'ná¹ faa¹³a' júu³ tyá² tya'a 'e joon. ¹⁷Jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tsá² lí² tsaa² tyani Dios pe sá²-a coon²¹ tsaa² 'e jo júun²in tsá².

¹⁸'Nee²o' 'e jileei²¹ tsá² 'in líi¹i joon¹ Dios jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² tsu un'øø¹mo Joon¹ Dios 'ii. Joon jo líi²¹i 'in 'líi³ 'ii.

¹⁹Nee²o' 'e líin²na' joon¹ Dios joon tyu²u 'in 'líi³ to¹ jilee²¹ 'in catyaa², 'in jo cwii¹in Dios.

²⁰Nee²o' jon 'e najó³ Joon¹ Dios. Joon 'ii-o nagacwo¹ jna' 'e licwii¹mo' Dios 'in jai². Joon toon²¹on' sicaan²¹na' coon¹³ 'in jai² do. 'Iin 'in Joon¹ Dios Jesucristo. Joon Jesucristo Dios 'in jai² joon 'oo¹-o coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá² 'e jo tyéi¹. ²¹Yuan²¹ tyiia, un'øø¹ 'yaanaa' coon¹³ jilee²¹ dioses 'in gajmeei¹ tsá² 'in jo jai². Amén.

Jí² tí tún² 'e gasii¹ in San Juan

Ngó¹ tún² jí² sí¹ Wó³

¹ Tsá² fee¹ mo jna joon síi³ na 'e jí² lo tyi¹ Yá³ coon¹³ yuu²¹ tyi¹ 'in gatyii¹³ in Dios. 'E la ja² mo 'iin²¹² moo 'naa'. Joon jon' jna 'in 'iin²¹² na 'naa' pe jilee²¹ mo 'in ñi¹ 'e la ja² mo seen²¹ Dios. ² 'lin²¹² moo 'naa' wii²¹² 'e júu³ ja² mo 'e líi² na' joon ili² la joon coon²¹ tó² mo. ³ Cwojmaa¹ a Dios feei¹-tsi tyi'. Joon cwocwo¹ o Dios fo'feei¹ tyi' 'e saan²¹ an' tyú²-u. Wana mo li'in²¹² na' la jai² i'ii¹³ mo' jilaa²¹ 'elo tya' Dios Jmii²¹ joon tya' Ña'ñu¹ u' 'in Jóon¹ Dios.

⁴ Galijløø¹³ moo 'e tsee²¹ moo 'inlíi¹³ xuui²¹² tyi¹ 'in jmoo¹ o nuu¹³ u júu³ jai² tya' Dios jiin¹³ la gatyu² Dios Jmii²¹ jna' to². ⁵ Mí³ ii tyani¹, Yá³, 'e jmaa² a la to² tyu² Dios coon¹² júu³ tya'a. Joon jo 'múui² 'e júu³ do tsu ca la mo 'wiin²¹² ninee² jna' to² tyu² 'e 'iin²¹² mo' la jaain²¹ la jaan²¹ na'. ⁶ Joon 'iin²¹² mo' Dios coon¹³ tsá² mo jmoo²¹ o' la to² tyu². Joon 'e to² tyu² Dios do 'e ganuu² ca la mo 'wiin²¹² 'e un'iin²¹² u'un Dios coon¹³ tsaru¹ u'.

Xiiala líi¹ 'in con² tsá² tóo²

⁷ Tsu fúu¹ mo 'in con² tsá² tóo² ningaliin² la caain²¹ juncwii²¹. 'In tsá² do jo røø¹ 'e nigajó¹ Jesucristo juncwii²¹ líi¹ tsá². 'In jin² la joon con² on tsá² tóo² joon 'ee¹ mo Cristo Ña'ñu¹ u'. ⁸ Un'øø²¹ naa' yaanaa' 'e jo caa¹ naa' 'e nijmoo²¹ o' o' jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ la joon jo caa² naa' jiin¹³ xu icwo² Dios 'naa'.

⁹ Jilee²¹ 'in líi² 'e øøi²¹ gi-tsi la júu³ ga'e¹ Cristo joon jo jmoo¹ gi 'e júu³ do jo ngii¹ gi coon¹³ Dios. Pe 'in jmoo¹ o 'e júu³ do ngii¹ o coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Jóon¹ Dios Jmii²¹. ¹⁰ Wa jalíin² tsá² fu tyii' 'in jo 'e¹ 'e júu³ do jo 'ii¹³ naa' tsi inuu jon'gi fuu² uu': "Aa²¹² mo' o." ¹¹ Tsu wana jin² tsá²: "Aa²¹² mo' o", lawa'a røø² síi¹ tsá² coon¹³ 'e gó² jmoo¹ o 'ido.

Júu³ li tséi¹

¹² Sá² gi 'e fo³ oo pe jo 'iin²¹² na tóon³ oon ni mo'ji² coon¹³ 'in¹. Pe 'i¹-tsii yaa¹³ na yafoo¹³ na 'naa' ñii'a 'e coon¹³ la joon itsín¹ 'e jløø¹³ mo'.

¹³ 'In jóon¹ ruu²¹ u tsamí² no, 'in gatyii¹² in Dios jon síi¹: "Aa²¹² mo' o." Amén.

Jí² ti 'ni¹ 'e gasii¹ in San Juan

Faa²¹ a tsá² tyá² tya' Gayo

¹ Tsá² fee¹ mo jna joon síi³ na 'e jí² lo tyi¹, Gayo, 'in tyá² seen²¹ na coon¹³. 'E la ja² mo 'iin²¹² moo 'na.

² Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, mi³ i tyani Dios 'e 'yee¹ mo tyá² jilaa²¹ 'e jmoo²¹ o joon 'e tyá² liseen² un jiin¹³ la tyá² seen² un tyani Dios. ³ Galijløø¹³ mo mo gajaliin² 'inlii¹³ tsaru¹ u' joon gajmaa¹ a júu³ xiiala ngí²¹ i coon²¹ tsáa¹ joon xiiala jmaa²¹ a 'e la jai². ⁴ Jo 'e sá² gi 'e jløø¹³ na coon²¹ 'ii¹³ gi la mo ganúu³ uun 'e ngii¹ yaa²¹ tyiia coon¹³ 'e jo¹ líi².

⁵ Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, tyá² u jmoo²¹ o mo un-jii²¹ i 'in tsaru¹ u' jalíin² coon fuu²¹. ⁶ Joon 'in tsá² do nigamaa¹ júu³ tyani jilee²¹ 'in taai² sicaain²¹ xiiala nigali 'iin²¹² mo 'o 'ii. Jmaa² gi 'e tyá² uncoon¹³ on 'in tsá² do fu¹ taai² jiin¹³ la tíi² i 'in jmoo¹ o to² tyu² Dios. ⁷ In tsá² do ningalíin² mo to² tyu² Jesucristo joon jo 'ii²¹ i jiin¹³ xu tya' 'in jo cwii¹ in Dios. ⁸ 'Wii¹³ joon 'ná¹ a uncoon¹³ on 'in tsá² do joon coon¹³ la joon jmoo²¹ o' to² caan²¹ mo coon¹³ 'in cwo¹ júu³ tyá².

'E gó² jmoo¹ o Diótrefes

⁹ Gasii² na coon²¹ jí² tya' 'in catyaa¹ 'in jai² líi² taai² do. Pe jo 'ii²¹ i to² tyu³ uu 'in Diótrefes tsu 'iin²¹² in líin² tsafee¹ mo jee²¹² 'in tsá² do. ¹⁰ 'Wii¹³ joon mi yaa¹³ na iun-tii¹³ i-tsi Diótrefes do jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a joon jilaa²¹ júu³ 'atsaa²¹ 'e gafaa²¹ a tyii¹. Joon jo leein²¹ tsi 'in Diótrefes do 'e faa²¹ a pe jo ga'ii²¹ in 'in tsaru¹ u' cwolíin². Joon gatyuu¹² mo tya' 'in catyaa¹ 'in 'iin²¹² in 'ii²¹ in 'in tsá² do. Joon jilee²¹ 'in ga'ii²¹ in 'in tsá² do ga'wóo² mo Diótrefes 'ii jee²¹² 'in jai² líi².

¹¹ Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, jo jmaa²¹ a 'e gó², jmaa²¹ a jmai² 'e tyá² tsu 'in jmoo¹ o 'e tyá² líin² jóon¹ Dios joon 'in ngi¹ to² jmoo¹ o 'e gó² jo mo galicwii¹ in Dios.

'E tyá² jmoo¹ o Demetrio

¹² Jilee²¹ mo faa²¹ a tyá² tya' Demetrio. Joon jilaa²¹ 'e jmoo¹ o jmai² 'e tyá² la joon. Joon jna'oo' o sii²¹ i 'i 'naa' 'e jmai² 'e tyá² jmoo¹ o joon ñi³ oo' 'e ja² mo júu³ tyii¹.

Júu³ li tséi¹

¹³ Sá² 'láai² 'e 'iin²¹² na fo³ oo pe jo 'iin²¹² na tóon³ oon ni mo'jí² coon¹³ 'in¹. ¹⁴ 'i¹-tsii yaa¹³ na la jmoono joon mi cwaa¹ na síi¹³ i' coon²¹ caan²¹ mo.

¹⁵ Cwoseen² mo' o 'e tyá². Jilee²¹ 'in seen²¹ lo 'in seen² un tyá² coon¹³ sii¹ in: 'Aa²¹² mo' o. 'Aa²¹² mo' o jin² Wó³ fu²¹ u la jaain²¹ la jaain²¹ 'in seen²¹ tyá² coon¹³ jna'a.

Jí² gasii¹ in San Judas t^h₂² 'in jai² líi² Jesucristo

S^h₁¹ i Judas jí² tya' in gatø² Dios

1 Jna-a Judas s^h₃³ na 'e jí² lo. Jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹⁰ o jilaa²¹ to² tyu² Jesucristo, joon ruu²¹ na Jacobo. S^h₃³ na 'e jí² lo tyii' in gatø¹ Dios Jmii²¹ 'e nuu²uu' júu³ tya'a. 'In²¹² mo Dios 'naa' joon un'øø¹ i 'naa' 'wii¹³ Jesucristo. ² Cwocwo¹⁰ o Dios fo'feei¹-tsi tyii' joon 'e ñí²oo' 'e jløø¹³ mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa', joon 'iin²¹² mo Dios 'naa'.

La no-o jmoo¹⁰ o 'in ee¹ júu³ tajuu²¹

3 Tsaru¹u' in 'iin²¹² na, 'áa¹ mo gali¹ iin²¹² na s^h₃³ na coon²¹ jí² tyii' cwáain¹ tya' to² jmoo¹⁰ o Dios 'wii²¹² tyi'. Pe la no-o sityée¹ na jmii²¹² wa'a s^h₃³ na 'e jí² lo tyii' 'e mí³ii tyan²ii' 'e jmaa²aa' taa²¹ a 'wii²¹² tya' júu³ 'e tsáa¹ mo-'oo', júu³ gacwoo¹ Dios tsá² tya'a coonti. ⁴ Tsu 'inlíi¹³ tsá² jee²¹² 'naa' jin² 'e jai² líi² i Cristo pe tsá² tajuu²¹ mo 'ii. 'Uun²¹ mo 'e² e tsá² júu³ 'e jo jo¹. Tsá² gó² 'ino. 'In tsá² tajuu²¹ no jin² in 'e tsu' wii¹³ feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tya' tsaa² tya' tsá² lí²-i jmá¹ tsá² doñí¹ee 'e gó² 'e 'iin²¹² in. Joon coon¹³ la joon jmoo¹⁰ o jo tsáai¹-tsi 'in jaan²¹ mo Fii²¹ i Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña¹ñu¹u' Jesucristo. Joon gajin² jí² tya' Dios cali^h 'ee lí² tya' 'in tsá² tajuu²¹ no.

5 Xufiin¹³ tyá² ñí²oo' 'e gajmaa¹ a Ña¹ñu¹u' 'iin²¹² na untii¹³-oo' xiiala ga¹in¹ Ña¹ñu¹u' joon gauntyée¹ mo 'in jo jai² galíi² jee²¹² tsá² Israel xufiin¹³ gatyí¹³ mo jilee²¹ lí² i sii²¹ Egipto do. ⁶ Cwotii¹³-oo' jon xiiala gatain¹ Dios Jmii²¹ 'in ángeles do tya'a nuñí³ tsu 'wii¹³ gatuu¹u' án³ tya'o. Do-o taain²¹² lí² nuu²¹ si máa¹ i ca tí² jmii²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a. ⁷ La joon lí² coon¹³ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra coon¹³ fuu²¹ náa¹ co'. Gatuu¹⁰ o 'in tsá² do 'e tíi² jmáa¹ a tsá² coon¹³ tsamí² joon gajmaa¹ a coon¹³ 'in tún² mo. 'E joon lawa coon²¹ lí² tya' Dios Jmii²¹ líi¹ 'in tsá² do tya' jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Gajuun²¹ Dios fuu²¹ goo¹⁰ o 'ido joon ní² 'in tsá² do wúu¹ coon¹³ jí² 'e coo²¹ coon²¹ tøø² mo. ⁸ La joon líi¹ 'in tsá² tajuu²¹ no 'e tyaa¹ júu³ 'e gacii¹ 'e lí¹⁰ o jmaa¹ a 'e gó². Tyaa¹ 'in tsá² do júu³ 'e lí² un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ tsamí² si coon¹³ 'in túin¹ 'ee. Tyaa¹⁰ o júu³ 'e lí² ee¹ mo tsá² 'in 'oo¹⁰ to² joon faguu²¹ a 'laa' tya' ángeles tya' Dios. ⁹ Pe jii²¹² Miguel, 'in ángel 'in feei¹ gi tya' Dios, jo gajii² in 'in líi¹³ mo jo gacwo¹ júu³ ruu²¹² i coon¹³ 'in líi¹³ cwáain¹ tya' moo¹ taal² líi²¹² Moisés. Lí¹ jii¹³ 'e faa²¹⁰: "Cwo² e² e Ña¹ñu¹u' nu." Tsu

'in líi¹³ do líi¹ 'ii¹³ nifu tya' Dios la mo jéei¹. ¹⁰ Pe 'in tsá² tajuu²¹ no faa²¹ a 'laa²¹ tya' 'e jo ñí¹. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹⁰ o la jmoo¹⁰ o joo¹ nuu³ 'in jmoo¹⁰ o jii¹³ la 'iin²¹² in joon un'lee²¹ mo ti lí¹ líi¹³. Lí¹ líi¹³ tsalín².

¹¹ Fúu² 'áa¹ mo 'ido tsu ningalín² la fu¹ gangó¹ Caín 'in gajmaa¹ a jii¹³ la 'iin²¹² in. Joon gatuu²⁰ 'e fu¹ tyá² la gatuu²¹ Balaam 'e jnaa²¹ a cuu². Joon ityée¹ mo Dios 'ii la gatséi¹ Coré 'wii²¹² tya' ga¹noo¹⁰ mii¹³ tya' 'in tyu² to². ¹² Joon 'in tsá² tajuu²¹ no jalín² gø²ø² jo 'ee un'goo²¹ 'e cwø² Dios. Joon un'lii² lí¹ sicaan²¹ naa' cøø²øø² jmii²¹² mo untii¹³-tsi ruu²¹ i jio¹ Ña¹ñu¹u'. Líi¹ 'in tsá² do la lí¹ jni¹ tyuun²¹. Jmai² tyí² 'e jni¹ do jo jmi¹ jéei¹. La joon jon júu³ tya' 'ino, jmai² tyí² taa¹³ jo 'ee to² 'iin³ tya' jii¹³ jaain²¹. 'Ino líi¹ i la lí¹ mó² 'oofuu²¹ 'e mo tí² jii²¹ tya' a jo cwø¹ 'oofuu²¹. Joon gasø¹ tsá² la tyán¹ jmóo³ joon lityuun²¹ coonti. ¹³ Jmoo¹⁰ o 'ino la jmoo¹⁰ o jmi¹ ñí¹³ 'e jnoó¹ on tí² la ngóo¹ naai¹³ jo ján². Lí¹ jon¹ líi¹³ coonti. 'Inlíi¹³ tyaa¹ cwøo²¹⁰ o 'in tajuu²¹ do juncwii²¹ tya' 'e líi² coon¹³ la joon tiin¹³ in tyani Dios pe jon' la joon. Joon Dios ipii¹ in 'ii lí¹ nuu²¹ coonti.

¹⁴ La gajin² líi²¹² Enoc tya' 'in tsá² tajuu²¹ no. 'In Enoc do 'in galiseein²¹ (tí¹ dya²) cáin²¹ gi lagi líi²¹² Adán. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios gajin² in: "Gamáa¹ na Ña¹ñu¹u' joon ijó¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' fúui¹ 'áa¹ mo. ¹⁵ Joon ijmaa¹ a 'ii²¹ røø²¹ tya' jilee²¹ 'in nigajmaa¹ a 'e gó², jo tsaa²-tsi Dios, joon ni ga¹faa²¹ a 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹." Jii¹³ 'eno-o júu³ gatyaa¹ Enoc do. ¹⁶ Tsá² jo 'ee tí²-tsi 'in tsá² tajuu²¹ no, jmai² to² cwøo¹ tsaa². Jii¹³ ngi¹ to² 'noo¹⁰ o jii¹³ 'e 'iin²¹² in. Tyaa¹ júu³ 'e jmoo¹⁰ o jloo³ joon faa²¹ a 'e tyá² tya' tsá² 'iin²¹² in wa'a 'ee icwoø¹ tsá² 'ii.

'Fi¹ Judas júu³ 'e ná¹ jmáa¹ a 'in jai² líi²

¹⁷ Pe 'naa', tsaru¹u' 'in 'iin²¹² na, cwotii¹³-oo' la gajin² 'in apóstoles tya' Ña¹ñu¹u' Jesucristo ca la mo jéei¹. ¹⁸ "Mi tí² jii²¹ 'e tí¹ lityéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungøø¹ 'naa' jilaa²¹ 'e tsáai¹-oo' joon ingi¹ to² jmoo¹⁰ o jii¹³ 'e gó² 'e tí²-tsi. Jo jmoo¹⁰ o la to² tyu¹ Dios." Jin² apóstoles do. ¹⁹ 'In tsá² no jmoo¹³ poo²¹² jee²¹² 'naa', tí²-tsi 'e jmoo¹⁰ o jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ joon jo mo 'í² Espiritu Tyá² tya' Dios almas tya'a.

²⁰ Pe 'naa', tsaru¹u' 'in 'iin²¹² na, tá² táain¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e tsáai¹-oo' 'e gacwoo¹ Dios. Joon jmaai¹³ júu³ 'e tyá² tya' Dios. Fáa¹³ aa¹ júu³ tyá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyá² tya' Dios. ²¹ Cwoliseen² naa' 'e lí¹ iin²¹² mo Dios 'naa', joon sijaan²¹ oo' 'e jmii²¹² mi cwø² Ña¹ñu¹u' Jesucristo jna' coon¹³ 'e fee¹-tsi coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

²² 'In jo mo galitsáai¹-tsi tyá² cwotyáa² aa¹-tsi. ²³ 'Inlíi¹³ gi tyii¹ naa' jee²¹² jí²

'e itiin¹³mo. Jmaa²aa' feei¹-'oo' 'wii²¹² tya'
'inlíi¹³. Pe cwo'ee¹moo' 'e gó² 'e nigajmaa¹a
'ino.

H¹ Judas júu³ 'e un'goo²¹ tsá² Dios Jmii²¹

24-25 Pe Dios lí²-i un'øø²¹i 'naa' 'e jo
xuu²¹naa' tsaa² tyii'. 'Ii-o lí² tø¹ø 'naa' lí
tyiin¹in lí 'ya²gi tya'a jløø¹³moo' 'áai¹ coon¹³
jiin¹³ coon²¹ tsaa² tyii'. Cwoli² jilaa²¹ 'e
'ya²gi tya' 'in Dios 'in jmii¹-tsi. Jaan²¹mo
'ii. Cwoli² feei¹gi 'ii joon jiin¹³ 'ii tii² to²,
jiin¹³ 'ii-o lí² jmaa¹a 'ii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya'
Ña'ñu¹u' Jesucristo. Cwoli² tya'a jilaa²¹ ca
la mo 'wiin²¹², ca nano, ca la tøø²mo. Amén.

El Apocalipsis

Júu³ gajmaa^{13a} Jesucristo

¹ E jí² lo taa¹³ júu³ 'e gacwo¹ Dios Jmii²¹ Jesucristo 'e cwo^{2o} tsá² jmoo^{1o} to² tya'a iliñi¹ⁱ 'e ee ili² la jmoono. Joon coon¹³ jaain²¹ ángel tya'a Jesucristo gajmaa^{1a} 'e liñi¹ⁱ jaain²¹ tsá² 'in jmoo^{1o} to² tya'a sii²¹ Juan 'e júu³ lo. ² Joon 'in Wó³ do gajin^{2o} la jai² jilaa²¹ 'e ganii²¹² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ joongi júu³ tya' Jesucristo. ³ J̄³ j̄³ mo jileei²¹ 'in j̄³ j̄³ 'e jí² lo joon j̄³ mo jon jileei²¹ 'in núu^{2un} mo untsaa² tsá² 'e jí² lo 'e gacwó² Dios wa mo jmoo¹ tsá² náu^{13un} tsu ti li tí² ityéi¹ 'e júu³ lo.

Sii¹ⁱ Wó³ jí¹ tya' dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi²ⁱ Cristo

⁴ Jna-a, Wó³, jmoó^{3oo} 'e jí² lo tya' 'in dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi²ⁱ Cristo néei¹ li sii²¹ Asia. Cwouncwaa¹³ Dios Jmii²¹ 'naa' 'e seen²¹ naa' tyú² coon^{13on}. Tsa seen²¹ mo Dios nano, seen²¹ cali³ jon, joon ijó¹. 'Ii¹³ naa' cwa³ jon tya' dyá¹ espíritu 'in téein² tyani li sili²¹² li tyiin¹ Dios Jmii²¹. ⁵ 'Ii¹³ naa' cwa³ jon tya' Jesucristo 'in ga'ii¹ júu³ 'e jai². 'Ii nifu gajii¹ jee²¹² líi²¹² joon tyu^{2u} to² jileei²¹ r̄³ taain²¹² fu juncwii²¹. 'In²¹² mo Cristo jna' joon gatyii^{1o} tsaa² tyi' coon¹³ jmi¹ '̄³. ⁶ Cristo do nigajmee¹ⁱ jna' 'e líi^{1na} r̄³ joongi untsá² tya'a 'e jmoo^{21o} to² tyu² Dios Jmii²¹. Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya^{2gi} la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ t̄³ mo. Amén.

⁷ j̄³ j̄³, ijó¹ Cristo jee²¹² jni¹ⁱ! Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ij̄³ 'ii. Ca 'in gajmee²¹ⁱ 'ii ij̄³ 'ii. Joon jileei²¹ tsá² ityi²ⁱ xuui²¹² tsi mi nii¹ in. Ja^{2mo}, la joon ili².

⁸ "Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹. La lí¹ letras A coon¹³ Z líi^{1na}', jin¹³ Na'ñu^{1u} 'in seen²¹ nano, 'in seen²¹ la mo 'wiin²¹² joongi ijó¹. 'Ii 'in feei^{21gi} la jee²¹² jileei²¹.

Wó³ j̄³; Cristo

⁹ Jna-a, Wó³, 'in líi¹ⁱ ruu^{21naa}. Jna 'in caan²¹ moo coon¹³ 'naa' jilaa²¹ wúu¹ 'e nee^{21e}. Tyu² Dios to² jna' la 'oo²¹ tsaru^{1u} joon gauncoon¹³ 'on Jesucristo jna' 'e seen^{21na} 'e feei¹-tsi'. 'Yuu^{2na} 'nañi³ coon²¹ li sii²¹ Patmos. Patmos do coon²¹ cwoo¹³ tyú^{2un} roon¹ tún² tsa¹ 'ni jmi¹ⁱ. 'Uu^{212uu} 'nañi³ tsu 'wii¹³ nigacwó^{2oo} júu³ tyá² tya' Dios joon gafo^{1oo} 'wii¹³ tya' Jesucristo. ¹⁰ Galí² coon²¹ jmi²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² gatyu² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna to² joon ganu^{3uun} lí¹ caluu jna coon²¹ júu³ 'e faa^{21a} tá², 'e lí² la 'iin² coon²¹ trompeta, ¹¹ 'e jin² sii²¹ⁱ jna:

—Táan¹ ni jí² jilaa²¹ 'e j̄³ j̄³ joon sii^{21u} u tya' 'in tsá² dyá¹ poo²¹² 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Asia; ca fuu²¹ li sii²¹

Efeso, coon¹³ fuu²¹ Esmirna, coon¹³ fuu²¹ Pérgamo, coon¹³ fuu²¹ Tiatira, coon¹³ fuu²¹ Sardis, coon¹³ fuu²¹ Filadelfia, coon¹³ fuu²¹ Laodicea.

¹² Joon gajin^{13na} 'ñii^{1a} 'e j̄³ j̄³ 'in 'in gafee²¹ jna do joon gamoo^{21oo} dyá¹ candeleros 'e lí¹ cwanáa¹. ¹³ Joon tún² tsa¹ jee²¹² candeleros do siin¹³ jaain²¹ tsá² 'in líi¹ⁱ la líi¹ⁱ 'in Ruu²¹ⁱ Tsá². Joon tyi²ⁱ siin¹³ⁱⁿ 'in cwaa²¹ 'e 'ii¹ ca luuti²ⁱ. Joongi lawa coon²¹ loo²¹ lí¹ jmai² cwanáa¹ 'núu^{1u} nitsii¹ⁱ. ¹⁴ Joon jnutyii¹ⁱ taa²¹ la taa²¹ jin² joo'saa²¹ taai²¹ joongi la lí¹ 'moo²¹. Joon unnii¹ⁱ li la lí¹ jí² coo²¹. ¹⁵ Joon tii²ⁱ li la lí¹ ní³ bronce tyú² 'e coo²¹ ni jí². Joon jmi¹ tya' 'in² lawa lí¹ 'yu jmi²¹² láai¹ 'áai¹. ¹⁶ Joon seen¹³ⁱⁿ dyá¹ núu¹ cwoo^{21o} tsáa¹. Joon tsi nu' 'oo^{212o} 'yeei²¹ coon²¹ espada 'e má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹². Joon nii¹ⁱ jii¹ la jii¹ 'ñi¹ mo tyii² 'yia²¹.

¹⁷ Mo gaj̄³ 'ii tsifu gaci^{21na} 'wii²¹² tii²ⁱ lawa'a gajuun²¹ moo. Pe 'ii do tya^{1a} cwoo^{21o} tsáa¹ tyia joon jin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna:

—Jo foo^{13o}. Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹. ¹⁸ Jna-a 'in seen²¹ moo, gajúun^{1na} pe nano seen²¹ moo coon²¹ t̄³. Jna-a tyu^{2u} to² mi júun²ⁱⁿ tsá² joongi li tsaliin²ⁱⁿ mi yuu¹³ jún²ⁱⁿ. ¹⁹ Táan² ni jí² jilaa²¹ 'e niñii²ⁱ, jilaa²¹ 'e sá, coon¹³ⁱ 'e ilí² mi liciiin^{21gi}. ²⁰ 'Elo '̄³ tsi tsá² cwáain¹ tya' 'in dyá¹ núu¹ 'in gañi^{13u} u lí¹ cwó^{3oo} tsáa¹ joongi 'e dyá¹ candelero lí¹ cwanáa¹. 'In dyá¹ núu¹ do 'in líi¹ⁱ lawa 'in dyá¹ tsá² cwoo¹ júu³ tya' Dios jee²¹² 'e dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi²ⁱ Cristo do. Joon 'e dyá¹ candelero lí¹ lawa 'e dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi²ⁱ Cristo.

2

Júu³ tya' tsá² néei¹ Efeso

¹ Jin² in ángel do:

—Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii^{21u} u tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Efeso: "La joon jin² 'in seen¹³ⁱⁿ 'in dyá¹ núu¹ do coon¹³ cwoo^{21o} tsáa¹ joon ngii^{1o} jee²¹² 'e dyá¹ candelero lí¹ cwanáa¹ do. ² Ní^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}, coon¹³ jilaa²¹ to² wúu¹ 'e jmoo^{2oo} joongi xiiala feei¹-oo'. Ní^{3oo} 'e jo taa^{2aa} coon¹³ 'in gó². Ní^{3oo} xiiala nilatsáai¹-oo' 'in jin² 'e líi¹ apóstoles tya' Cristo pe jo líi¹ la joon. Joon gataan^{13moo} 'e tajúu^{3mo}. ³ Nigalifee¹ mo-'oo, joon gañi²ⁱ wúu¹ joongi gajmaa^{2aa} to² 'wii¹³ cwáain¹ tyia jii¹³ jo 'ee ga'ii²¹ 'woo^{2oo}'. ⁴ Pe ní^{3oo} coon²¹ 'e gó² tyii¹: jo 'iin^{212gi} jna la 'ii^{212naa} jna mo 'wiin²¹². ⁵ Tsa 'wii¹³ joon untii^{13oo} xiiala líi^{1naa} la mo jéei¹. Cwojaa^{21oo} joon jmaa^{2aa} la gajmaa^{2aa} mo 'wiin²¹² do. Wa'a jo jmaa^{2aa} incwéei^{1moo} la jmoono joon ityi^{3oo} candelero tyii¹ 'áa³ tya'. ⁶ Pe coon²¹ 'e tyú² sá² tyii¹, 'aa^{21oo} 'e jmoo^{1o}

'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ nicolaitas, joon 'aa¹oo jon to² jmoo^{1o}. 7 Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'ee 'e jin² 'in Espíritu tyá² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in líi¹ icwóo^{3oo} 'e cu^{2u} 'e 'oofuu²¹ tya' 'e 'mó² sí² tún² tsa² lí sá² 'mó² tya' Dios. Joon 'e 'mó² do sii²¹. 'mó² 'e cwoo^{1o} fu juncwii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Esmirna

⁸ 'Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Esmirna: “La joon jin² 'in seen²¹ mo ga'láa² 'wii²¹², seen²¹ mo lí tyéi¹ jon, 'in nigajúin¹ joon gajiiin^{1o} tún¹: ⁹ Ní^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}, coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ seen²¹naa', joongi 'e tañi²moo'. Pe coon¹³ fo'feei¹ tya' Dios 'e galitú¹moo' tyaní¹. Ní^{3oo} jon xiiala faa²¹ 'laa²¹ tyii' 'in tsá³ 'in jin^{2o} 'e tsá² Israel 'ii pe jo jí² tsu tsá² tya' Satanás 'ii. ¹⁰ Jo jmaa^{2aa} 'goo^{2oo} wúu¹ imoo^{2oo} tsu 'in líi¹³ itaa²¹ 'inlíi¹³ 'naa' 'nañi³, 'iin²¹² in litsáai¹-tsi xiiala líi²naa'. Joon imoo^{2oo} wúu¹ ce tséin¹ dyá² jmi²¹². Pe jmaa^{2aa} tá²-oo' 'e jai² líi²naa' ca mi júun²naa' joon icwo^{3oo} 'naa' lawa coon²¹ corona tyii' 'e seen²¹naa' coon¹³ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø^{2mo}. ¹¹ Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in líi¹ jo wúu¹ ini²ⁱ mi jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Pérgamo

¹² 'Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo: “La joon jin² 'in tsá² do 'in 'yeei²¹ 'oo^{212o} coon²¹ ní³ espada 'e 'má¹ la je tún² taain²¹². ¹³ Ní^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}. Joon fafiin¹³ née¹naa' lí tyu² Satanás to² jo mo taa^{2uu} cwáain¹ tyiia. Jo mo taa^{2uu} 'e jo^{1o} líi²naa' jna. Jogi gatuu^{2uu} júu³ tyiia mo gajúin¹ jaain²¹ tsá² tyiia jee²¹² 'naa' 'in sii²¹ Antipas. 'Ii gajúin¹ 'wii¹³ⁱ gafaa^{21a} júu³ tyiia. Fuu²¹ goo^{2oo} lí tyiin¹ Satanás gajún^{1mo} 'ido. ¹⁴ Pe sá^{2gi} coon²¹ tún² júu³ 'e gó² tyii': seen²¹ 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo do 'in jo 'iin²¹² in tó² jilaa²¹ júu³ 'e ga'ee¹ Balaam, 'in gacwo¹ cwáain¹ Balac. Coon¹³ júu³ ga'ee¹ Balaam do joon ga'noo^{1o} tsa² 'in tsá² Israel do mo gagøø^{21ø} 'uunñi² 'e gatya²¹ tsá² tyani tsá² cun^{1uu} joon ga'láa^{1a} coon¹³ tsami² tya' 'in xeei²¹. ¹⁵ Seen²¹ mo jon 'inlíi¹³ tsá² 'in jo 'iin²¹² in tó² júu³ 'ee¹ tsá² coon²¹ poo²¹² 'in sii²¹ nicolaitas. Joon 'aa^{1oo} 'e júu³ do 'e 'ee¹ 'in tsá² do. ¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon cwøjaa^{21o} 'oo' la jmoono tsu igoo^{3oo} jmáa^{3aa} 'nii²¹ coon¹³ 'in tsá² do coon¹³ 'e ní³ espada 'yeei²¹ moo^{2oo}oo. ¹⁷ Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹

'in líi¹ icwóo^{3oo} maná 'e dø^{2ø} 'e jó¹ fu ñu¹fú². Cwóo^{3oo} jon coon²¹ cuun²¹² taa²¹ 'e toon¹ coon²¹ nombre 'mii² tya'a. Joon jiiin¹³ 'in ga'ii²¹ 'e cuun²¹² do ilíi¹ⁱ xiiala sii²¹ do.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Tiatora

¹⁸ 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Tiatora: “La joon jin² 'in Jóon¹ Dios Jmii²¹, 'in 'oo^{212o} 'unni² 'e lí la lí jí² coo²¹ joon tii²ⁱ lí la lí ñi³ bronce 'e jii¹: ¹⁹ Ní^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}. Ní^{3oo} jon xiiala 'nee¹moo² tsá², xiiala tsáai¹-oo' jna joongi xiiala uncoon¹³naa' tsá² 'e fee¹mo-oo'. 'Áai¹gi nijmoo^{2oo}'e tyá² nano lagi mo 'wiiin²¹². ²⁰ Pe coon²¹ 'e gó² 'e sá² tyi'naa': 'Naa' jmoo^{2oo} taa²¹ coon¹³ 'in tsami² do sii²¹ Jezabel, 'in jin² 'e faa^{21a} cwáain¹ tya' Dios. Pe jmai² 'e coon²¹ on tsá² tyiia tó² coon¹³ júu³ 'e 'ee¹ do. Joon tsu 'wii¹³ 'e júu³ 'e^{2e} 'ido tsá² tyiia 'láa^{1o} coon¹³ tsami² tya' tsá² xeei²¹ joon cøø^{21ø} 'uunñi² tyaa¹ tsá² tyani dioses tya'a 'in gajmee¹ tsá². ²¹ Nigacwóo^{3oo} 'áai¹ wa'a jaa²¹-tsi 'in tsami² do 'e gó² jmoo^{1o} coon¹³ tsañuu¹ pe jo mo gali'iin²¹²in. ²² Jjó¹ coon²¹ jmoowúu¹ 'gii¹² tya'a isí³na 'e tyii^{1a} 'e jo lí² róon^{gi}. Joon wa jo jaa²¹-tsi tsá² 'in ga'láa¹ coon¹³ 'in joon wa jo taa² 'in tsá² do 'e gó² ga'e^{2e} 'in tsami² do 'ii 'e³ee wúu¹ 'áa^{1mo}. ²³ Joon ijngaa³moo jóon^{1on} 'in tsami² do. 'E coon¹³ la joon ilicón² cwáain¹ jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'e ní^{3oo} ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coonti coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon icwo^{3oo} 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiiin¹³ la 'e nigajmaa^{1a}. ²⁴ Pe tya' 'in catyaa² 'in néei¹ Tiatora 'in jo mo gali'i¹ 'e júu³ ga'é² 'in tsami² do jo cwo^{3gi} 'naa' to² jmaa^{2aa}. Jin² tsá² 'e júu³ 'é² 'in tsami² do 'e júu³ jmi¹-gi-tsi 'áai¹, pe 'e jo^{1o} 'e gajooin¹-tsi Satanás 'e júu³ do. ²⁵ Fuu^{21uu} 'naa' un'øø¹³naa' 'e ni^{2oo} ca mi cwéi¹na juncwii²¹. ²⁶ Joon 'in líi¹ joongi 'in jmoo^{1o} jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na 'e jmáa^{1a} icwo^{3oo} 'ii 'ii²¹ ityu^{2u} to² tsá² taain²¹² juncwii²¹ la gacwo¹ Nñ^{3uu} jna 'ii²¹ ityu^{3uu} to². ²⁷ Joon ityu^{2u} to² coon¹³ coon²¹ 'ii¹³ lí¹ ñi³ joon wa jo nuu¹³ tsá² ifiin¹ in tsá² lawa coon²¹ tsuu² cwoo¹³. ²⁸ Icwóo^{3oo} moo joon nuu¹ 'áa³ mo 'aa²¹. ²⁹ Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo.”

3

Júu³ tya' tsá² néei¹ Sardis

¹ 'Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Sardis: “La joon jin² 'in 'áa¹ 'in dyái¹ espíritus tya' Dios joongi 'in dyái¹ nuu¹: Ní^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}. 'Áai¹ taa¹³ júu³ 'naa' 'e seen²¹naa' 'e jiiin² pe jiiin¹³ 'e 'i¹-tsi tsá².”

2 'Wii'¹³ joon unjnaa²¹-oo'. Cwóo¹³oo' pí² yaanaa' jíláa'²¹ 'e jai'² líi²naa' tsu ti li tǘú³moo' naa'. Tsu nicón³oo cwáain¹ 'e jo mo 'yeei²¹ to² tyii' tyani Dios tyiia. 3 'Untii'¹³-oo' jíláa'²¹ júú³ tyú² 'e ga'e² tsá² 'naa', joon jmaa²aa', joon cwojaa²¹-oo'. Joon wana jo unjnaa²¹-oo', igóo³oo tyii' lawa jaain²¹ 'uun²¹ jün¹³ jo ñi²'ii' 'ee 'ii'²¹ igóo³oo. 4 Xafii¹³ la joon, seen²¹mo 'inlíi¹³ fúu²¹ Sardis do 'in jo mo gaun'lii³ siin¹³in. Joon 'ii ingi¹ coon¹³ jna tyi'²i siin³ taa²¹ tsu la joon gatii²¹i. 5 Joon jileei²¹ 'in líi¹i'ici'²i siin³ taa²¹ joon jo 'iin¹³na' 'e sii²¹ 'ii jee²¹³ 'e jí² tyá' juncwii²¹ tyá' tsá². Ifo³oo 'e cwii¹moo' 'in tsá² do tyani Dios Jmii²¹ coon¹³ ángeles tyá'a. 6 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espírítu Tyú² tyá' Dios tyá' 'in jai'² líi² Cristo."

Júu³ tyá' tsá² néei¹ Filadelfia

7 'Táan¹ ni jí² jon 'e júú³ lo 'e sii²¹u'u tyá' 'in cwoo¹o júú³ tyú² tyá' Dios jee²¹² 'in jai'² líi² Cristo néei¹ Filadelfia: "La joon jin² 'in tyú¹i', 'in jmoo¹o jmai² 'e la jai'². Joon jün¹³ 'ii-o 'oo¹o 'e jonñi³ tyá' 'líi²¹² róói¹³ David joon mi ná² jün¹³ jaain²¹ jo líi¹ 'e jni², joon la jón mi jni² jün¹³ jaain²¹ jo líi¹gi ná². 8 Ñi³oo jilaa²¹ 'e jmoo¹oo'. Joon gasii²¹ii tyani²ii coon²¹ 'ooca'ná¹ 'e sinó² 'e lí² cwó²oo' júú³ tyú² tyá' Dios joon jün¹³ jaain²¹ jo lí² jni². Joon xafii¹³ jo 'oo²oo' wa' pí³ 'áai¹ nigaunjii²¹oo' júú³ tyiia. Joon jo mo gafáa¹³aa' 'e jo cwii¹naa' jna. 9 La joon 'in tsá² tajúui³ 'in jin² tsá² Israel 'ii pe jo jo², ijuu²¹ moojni¹i tyani²ii to² tyú² jna. Joon coon¹³ la joon 'in tsá² do líi¹i tsá² tyá' Satanás ilifii¹ 'e galí¹iin²¹²na 'naa'. 10 Joon tsu 'wii'¹³ nigajmaa²aa' nnu¹³oo' to² tyu³uu 'e seen²¹naa' tá² taain²¹².oo', jna iun⁰oo¹na 'naa' mi jó¹ wúu¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ cwáain¹ xiiala líi¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. 11 Joon góo³oo la jmoono, un⁰ooi¹ 'e sá² tyii' joon jo 'in tyii¹ jün¹³ jaain²¹ corona tyii'. 12 Joon tyá' jileei²¹ 'in líi¹ ijmée³na lawa tsacóoi¹³ jee²¹² 'in jai'² líi² Dios tyiia. Joon jo jmi²¹² i'wool¹gi. Joon itóon³oon tyá'a xiiala sii²¹ Dios tyiia joon ilí²in tsagoo¹o coon²¹ fúu²¹ 'múui² tyá' Dios tyiia 'e sii²¹ Jerusalén ixaai¹ fu ñu¹fú². Itóon³oo jon tyá'a 'e 'múui² 'e sii²¹ jna. 13 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espírítu Tyú² tyá' Dios tyá' 'in jai'² líi² Cristo."

Júu³ tyá' tsá² néei¹ Laodicea

14 'Táan¹ ni jí² jon 'e júú³ lo 'e sii²¹u'u tyá' 'in cwoo¹o júú³ tyú² tyá' Dios jee²¹² 'in jai'² líi²i Cristo néei¹ Laodicea: "La joon jin² 'in jmoo¹o jmai² 'e la jai'², 'in jin²in júú³ la jai'², 'in gjamaa¹ jíláa'²¹ 'e sá² to² tyu² Dios Jmii²¹. 15 Ñi³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. Ñi³oo 'e jo tyá³-oo' 'áai¹ júú³ tyiia, jogi ni tǘ²uu'. 'Áai¹gi 'iin²¹²na wa'a 'e tyá³-oo' 'áai¹ si' 'e tǘ²uu'

coonti 'ee júú³ tyiia. 16 Pe tsu 'wii'¹³ líi¹naa' lawa jmi²¹ tyiia², tún¹mo 'e 'í¹-oo', jo tyá³-oo' júú³ tyiia jogi ni tǘ²uu', ijeen¹³na 'naa' lawa mo ñúu¹ tsá² mo jo jmá² ti nu' 'oo² tsá². 17 'Naa' 'e foo²oo' 'e tsá² sá² cuu² 'naa', jo 'e tyú² seen²¹naa' juncwii²¹. Jo mo 'e ee 'i'naai²¹ jíláa'²¹ 'e jmaa¹³ 'naa' to². 'e jo li líi²ii' 'e tsá² 'in nifúu² 'naa', fa'i²-i seen²¹naa', tañii²moo', joongi tǘu²moo' jo siin¹iin' tyii¹³ii'. 18 Tsu 'wii'¹³ joon wana 'iin²¹²naa liseein²¹naa' tyú² cwó³oo 'naa' cwáain¹ 'e coon¹³ jna-a ló²oo' cwanáa¹ 'e taa²¹ coon²¹ tǘ⁰mo 'e galí² tyú² coon¹³ jí² joon la joon ilíin²naa' 'in sá² cuu² la jai'². Cwoláa¹³aa' jon siin¹iin' taa²¹ cñi²ii' joon jo ti ringú¹gi 'naa'. Cwoláa¹³aa' jon 'oomí¹ tó²oo' unni²ii' joon lí² jǘ⁰oo' 'e tyú². 19 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²na cwó³oo cwáain¹, joon taa²¹na fu¹ rǘ⁰oo²¹ tsu 'wii'¹³ joon cwoo¹³-oo' jmaa²aa' júú³ tyiia joongi cwojaa²¹-oo'. 20 Nnú²duu', alma tyii' li lawa coon²¹ 'nñ¹, joon siin¹³na 'ooca'nñ¹ do tǘ⁰oo, joon wana seen²¹ 'in núu²un 'e tǘ⁰oo do, joon wana ná² 'e 'ooca'nñ¹ tyá'a do 'i'úu³uu fu inuu joon idóo¹³oo coon¹³ 'ii la joon jon 'ii idó²o coon¹³ jna. 21 Joon tyá' jileei²¹ 'in líi¹i' icwóo³oo cwaa¹ 'ido coon¹³ jna li tyu³uu to² jün¹³ la galí³ii joon gani³ii coon¹³ Nñ³naa li tyu² 'ido to². 22 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espírítu Tyú² tyá' Dios tyá' 'in jai'² líi² Cristo."

4

Gamóo³oo un'goo²o 'in néei¹ ñu¹fú² Dios

1 Mo gayuui¹³ galí² jíláa'²¹ 'elo gajǘ⁰oo joon gamóo³oo lawa coon²¹ 'ooca'nñ¹ 'e sinó² fu ñu¹fú². Joon 'e júú³ ganúu³un la mo 'wiin²¹² 'e 'iin² la 'iin² trompeta 'e gajin²in sii²¹i jna:

—Wúu² fu lo joon i'e³ee 'nñ jíláa'²¹ 'e ná² lí² mi yuui¹³ jíláa'²¹ 'elo.

2 Joon tsifu gasaa²¹i 'in Espírítu Tyú² tyá' Dios jna joon gamóo³oo si² fu ñu¹fú² coon²¹ li silii²¹². Joon tyiin¹mo jaain²¹ 'in tyiin¹ li tyiin¹ tsafeei¹ li silii²¹² do. 3 Joon 'in tyiin¹ do jii¹ la jii¹ cuun²¹² sii²¹ jaspe si cuun²¹² cornalina 'ee. Joon la caain²¹ co' li silii²¹² do si² coon²¹ cuuntuu²¹ 'e jii¹ la jii¹ cuun²¹² esmeralda. 4 Joon gamáa³na dyiiatyuu¹in tsacóoi¹³ co' li silii²¹² do. Joon 'in tsacóoi¹³ do née¹i yu¹ li silii²¹² tyá'a joon tyi²i 'mi² taa²¹ joon coronas lí¹ cwanáa¹ taa¹³ tyii¹i. 5 Joon li silii²¹² do 'yeei²¹ jí² cwaain¹ñá³ joon 'iin² líi¹i joon tyiia²¹ cwaain¹ñá³. Joon tyani li silii²¹² do coo¹o dyá¹ po³ jí². Joon 'e po³ jí² do líi¹i dyá¹ espíritus tyá' Dios do. 6 Joon tyani li silii²¹² do ná¹gon tyiia¹ 'e li la li sí³ 'e jii¹ 'áai¹.

Joon jee²¹² li silii²¹² do la joon jon lacaain²¹ caai²¹ taain²¹² tyúuin² joo²¹ jün¹. Joon unni² tyá' 'in joo²¹ do jnee¹ li lí¹ tyani¹ li la

joon jnee¹ i unní¹ i li' caluu jon. ⁷ In joo²¹ jiin¹ nifu do líi¹ la líi¹ i 'yia² león. Joon 'in li gatí² gáí¹ do líi¹ la líi¹ jaain²¹ joo'tsáa². Joon li gatí² gaai²¹ do joon tyaan¹ coon²¹ ni² la li ni² tsañuu¹. 'In gatí² tyúuin² do líi¹ la líi¹ mii²¹ 'in 'j²; yá' do. ⁸ Joon la jaain²¹ 'in joo²¹ jiin¹ do tsi² jnéu² cwáa¹a. Joon tsi² unní¹ i la 'uu²¹ mo li' caluu la joon jon li' nu' cwáa¹a. Joon 'in joo²¹ jiin¹ do jo joon¹ on faa²¹a la 'woo¹ jmií¹. Jin²¹in:

'In tyú¹ mo 'ii. 'In tyú¹ mo 'ii.

'In tyú¹ mo Na'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'in líi¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

'Ii-o 'in gatéein² la mo jéei¹, la joon jon seen²¹ mo nano, joon ijó¹-o tún¹.

⁹ Joon la cafu mo un'goo¹ 'in joo²¹ jiin¹ do Dios 'in seen²¹ coon²¹ tóø² mo 'in tyiin¹ li silii²¹² do, gaunfee¹ i joon gacwoo¹ o 'maai¹³ 'ii. ¹⁰ La cafu jmoo¹ 'in joo²¹ jiin¹ lo la joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹ wojni¹ tyani 'in tyiin¹ li silii²¹² do joon gaun'goo¹ 'in seen²¹ coon²¹ tóø² mo do. Joon gasii²¹ coronas tya'a tyani li silii²¹² do joon gajin²¹in: ¹¹ Na'ñu¹u' Dios tyii¹, jiiin¹³ 'na-u tii² u wa'a 'i² u'u 'e 'ya² gi,

joongi 'e un'goo¹ tsá² 'nu coon¹³ to² 'oo²¹ o'o. Tsa 'na-u gajmaa²¹ a jilaa²¹ 'e sá² joon tsa 'wii¹³ gali¹ 'iin²¹² mo'o la joon galisá² 'e sá², joon sá² gi ca nano.

5

'E jí² taa¹³ sellos lí¹ cera coon¹³ Cordero do

¹ Joon gamóo³ oo 'e san² 'in tyiin¹ li silii²¹² do li cwoo²¹ o tsáa¹ coon²¹ jí² 'e sipéi¹ siseen¹³ dya¹ sellos taa¹ coon¹³ cera. Joon 'e jí² do taa¹³ júu³ la ji tún² taain²¹². ² Joon gamáa¹ na jaain²¹ ángel 'in 'gøøi¹³ áai¹. Joon 'in ángel do gaunngii¹ coon¹³ júu³ tá²:

—¿'iin 'in tii² iná² 'e jí² lo joon ifiin¹ in 'e sellos tya'a?

³ Pe jo gatsee²¹ i jiiin¹³ jaain²¹ 'in lí² ná² jon'gi 'in lí² jóø² 'edo. Jo gatsee²¹ i fu ñu'fú² jon'gi fu juncwii²¹ jon'gi li nu' wó². ⁴ Joon gaci¹ oo 'áai¹ tsa 'wii¹³ jo gatsei² jiiin¹³ jaain²¹ 'in tii² iná² jon'gi 'in jóø² 'e jí² do. ⁵ Joon gajin² jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do sii²¹ i jna:

—Jo cii²¹ gi'i, tsa no-o siin¹³ jaain²¹ jún² tya' líi²¹² tsacøøi¹³ Judá, joon lawa jaain²¹ 'Yia² León 'ii. Jún² tya' líi²¹² róøi¹³ David 'ii joon tsa 'wii¹³ gali¹ o' gatíi² ná² 'e jí² do joon lí² ffin¹ in 'e dya¹ sellos tya'a.

⁶ Joon gajóø³ øø, joon gamáa¹ na sin² do Jesús 'in gatein² tsá² tsa¹ crúu¹ do 'in líi¹ la líi¹ jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jngaai¹³ tsá² tya' tsa² tya' tsá² 'in sii²¹ coon¹³ juuñi¹, Cordero. Joon Jesús do siin¹³ in jee²¹² li silii²¹² do joon jee²¹² 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do joon jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do. Tyaan¹ o lí²

li sicwuu¹ mo gajngaai¹³ tsá² 'ii líi¹ lawa coon²¹ fa². Joon tsi² dya¹ moofi³ tya'a joon sá² dya¹ unní¹ i. Joon 'e dya¹ unní¹ do 'e lí¹ dya¹ espíritu tya' Dios 'in gasii¹ in la 'úui¹ cwoo¹³ juncwii²¹. ⁷ Joon 'in Jesús do ngóo¹ son² 'e jí² 'e san² a 'in tyiin¹ li silii²¹² do cwoo²¹ o tsáa¹. ⁸ Joon mo gason² on 'e jí² do joon 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do coon¹³ 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹ i wojni¹ tyani li sin² Jesús do. Joon jileei²¹ 'in tsacøøi¹³ do san² an jmai² coon²¹ tuntuu²¹. Joon san² an jmai² coon²¹ tsa² pi³ li jmai² cwanáa¹ 'e taa¹³ fuusán². Joon lawa júu³ tyá² tya' tsá² jmoo¹ o la to² tyá² Dios 'e fuusán² do. ⁹ Joon ga'øø¹ ø 'in tsacøøi¹³ do coon²¹ canto 'mii² 'e jin²:

Tii² mo'o cón² on 'e jí² sipéi¹ do joon 'e fiin¹ u'u sellos tya'a,

tsa gajngaa¹² mo tsá² 'nu joon coon¹³ jmi¹ 'øø¹ u'u galee¹ u'u jna'a cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. Joon jna'oo'o líi¹ na'a jún² tya' jileei²¹ ni² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Foo¹³ oo'o jilaa²¹ jmi¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Tsá² 'in jalín² jilaa²¹ fuu²¹ pi² joongi jilaa²¹ naciones líi¹ jna'a.

¹⁰ Joon gajmee¹ u'u 'e líi² na'a lawa róøi¹ joongi untsá² tya' Dios tyi¹.

Joon itya² oo'o to² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon gajóø³ øø joon ganúu³ uun faa²¹ a ángeles fúui¹ 'in taain²¹² cu' li' li silii²¹² do joon li taain²¹² 'in joo²¹ jiin¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Fúui¹ 'áa¹ mo 'in taai² do, millones coon¹³ millones. ¹² Joon faa²¹ a coon¹³ júu³ tá² líi¹ jin²in:

Tii² mo 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'in gajngaai¹³ tsá² 'e 'ii²¹ jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyiin² líi¹.

Tii² mo 'øøi²¹ tsi jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi joongi wa' pi² tya'a.

Tii² mo jon 'e un'goo¹ o tsá² 'ii, cwo¹ o tsá² 'ii jilaa²¹ 'e 'ya² gi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá².

¹³ Joon ganúu³ oo faa²¹ a jileei²¹ 'in taain²¹² fu ñu'fú² coon¹³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² li' cwoo¹³ nu' coon¹³ 'in taain²¹² nu' jmi¹ ñi³ coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² do gajin²¹in:

Cwo¹² tya' 'in tyiin¹ li silii²¹² do jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e un'goo¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya² gi coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá². Cwo¹² jon tya' 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do jilaa²¹ a coon²¹ tóø² mo.

¹⁴ Joon 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do gajin²¹in:

—Amén, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² cwo¹² la joon.

Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹ i wojni¹ i joon gaun'goo¹ 'in seen²¹ coon²¹ tóøi² do.

6

Mo gafin¹ in 'e dyá¹ sellos do

¹ Joon gamó³oo mo gafin¹ in Jesús, 'in líi¹ in joo'saa²¹ xuui²¹² do, gafin¹ in 'e sello nifu jee²¹² dyá¹ do. Joon ganú³uun lawa'a ga'oon¹on cwáain¹ 'ñá³ faa²¹ jaain²¹ joo²¹ jün¹ do joon jin² in:

—iNa¹, ñijó²du!

² Joon gajó³oo joon gamáa¹³ na jaain²¹ cwa² taai²¹. Joon 'in tsá² tyín¹ cwa² do san¹an coon²¹ arco. Joon ga'ii²¹ coon corona joon cwo'í¹ gali¹o joon la joon líi¹gi.

³ Joon mo gana¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'e sello li tí² tún² ganú³uun jin² 'in joo²¹ jün¹ li tí² gáí¹:

—iNa¹, ñijó²du!

⁴ Joon gacwo'í¹ jaain²¹gi cwa² yúuin². Joon ga'ii²¹ 'in tyín¹ cwa² do coon²¹ ñi³ espada fee¹ joon ga'ii²¹ joon jú³ 'e jmá¹ tsá² 'eei¹ ruu²¹ joongi ca ijngai² ruu²¹ la jaain²¹ la jaain²¹.

⁵ Joon mo gafin¹ in Jesús, 'in líi¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do, 'e sello li tí² 'ni¹ ganú³uun jin² 'in joo²¹ jün¹ li tí² gaai²¹:

—iNa¹, ñijó²du!

Joon gajó³oo joon gamáa¹³ na jaain²¹gi cwa² laa²¹. Joon 'in tyín¹ cwa² do san¹an coon²¹ cwaa¹³ 'ii²¹. ⁶Joon ganú³uun coon²¹ jú³ jee²¹² 'in tyúu² joo²¹ jün¹ do 'e jin² in:

—Coon²¹ cwaa¹³ mi³ trigo tyín¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹² la joon jon 'ni¹ cwaa¹³ mi³ cebada tyín¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹². Pe aceite jo sá² jon'on jmi³ mi³ wuunjó³ jo sá².

⁷ Joon mo gafin¹ Jesús 'e sello li tí² tyán² nú³uun jin² 'in joo²¹ jün¹ li tí² tyúuin²:

—iNa¹, ñijó²du!

⁸ Joon gajó³oo joon gamáa¹³ na jaain²¹gi cwa² néei². Joon 'in tyín¹ cwa² do sii²¹ 'Mó¹, joon caluu-u jó² jaain²¹ 'in tyu² to² li taai² 'líi²¹². Joon ga'ii²¹ 'ido 'e tyu² to² catyuu¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijngaa¹³; coon¹³ 'ni²¹ joongi coon¹³ 'oo² joon coon¹³ jmoowú¹ joongi coon¹³ joo²¹ 'líi³ taain²¹² juncwii²¹.

⁹ Mo gafin¹ Jesús 'e sello li tí² 'ñá² gamáa¹³ na nu' altar 'in almas tya' tsá² 'in najún¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' jú³ tyé² tya' Dios Jmi²¹. Nigajngaa¹³ mo tsá² 'ii' 'wii¹³ jin² 'in 'e jai² líi² Jesús. ¹⁰ Joon jin² 'in almas do coon¹³ jú³ tá²:

—Ña'ñu¹u, ¿líi³gi ijmaa² 'ii²¹ tyii¹? Tsu jün¹ '13' cafu jo mo cuu¹³ 'u' jmoo²o jün¹ '13' jú³ 'ii². ¿Líi³gi ijmaa² 'ii²¹ tyii¹ icoon¹³ tyii¹ tya' 'in gajngaa¹² jna'a 'in taain²¹² juncwii²¹?

¹¹ Joon jilee²¹ mo 'ido ga'ii²¹ jmai² siin³ in taa²¹ joongi coon²¹ jú³ jin² in sii²¹ 'ii:

—Jaan¹duu¹ cata ce tsín² júuin² jileei²¹ tsaruu²¹naa¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Cristo la nigajún²naa¹.

¹² Joon mo gafin¹ Jesús 'e sello do li tí² jnú² gajó³oo joon gajó³ 'wó² líi¹. Joon ñi¹ coonti galiniuui²¹. Joon sii²¹ do galíi¹ lawa jmi¹ coonti. ¹³ Joon núu¹gi gaxuu²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ la xuu²¹ mi³ cwarí³ rø²¹ mo 'ii² tyí² tá². ¹⁴ Joon juncwii²¹ gatsu²u, galí² lawa mo 'jí² gapé¹mo. Joon jilaa²¹ moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹ ni jmi¹ galisi² mo 'aan² tya'a. ¹⁵ Joon 'in rø¹³ coon¹³ tsatyin² coon¹³ 'in sá² cuu² coon¹³ 'in tyu² to² láa² coon¹³ 'in 'oo¹o to² cáan²mo coon¹³ tsá² tañi² coon¹³ 'in jmoo¹ to³ tya' tsá² xeei²¹ ga'mee²¹ mo yaa¹ tsi too²¹ xá² joongi jee²¹² 'loo²¹² tsa¹ moo²¹. ¹⁶ Joon gajin² in sii²¹ 'e moo²¹ coon¹³ 'loo²¹² do:

—Jlíi²¹² jna'a, joon 'me¹u jna'a 'e jo nii¹ jna'a 'in tyín¹ li sii²¹² do. Un'øøi¹³ jna'a coon¹³ 'e wúu¹ i'e² Jesús jna'a.

¹⁷ Tsu nigacwaa²¹ 'e jmi²¹² i'e¹ Dios wúu¹ joon, ¿'iin lí² taa²¹?

7

Tyii¹³ in Dios 144,000 tsá² Israel

¹ Mi yuu¹³ lo gamáa¹³ na tyúuin² ángeles 'in téin² jí tyún² tyuui¹³ juncwii²¹. Joon 'in ángeles do jo cwó² wa'a 'i tyí² la caain²¹. Jo cwó² 'i tyí² jon'gi ni cwoo¹³ 'wó² jon'gi ni jmi¹ jon'gi jee²¹² jün¹³ coon²¹ 'mó². ² Gamáa¹³ na jaain²¹gi ángel 'in jó² li li 'yeei²¹ ñi¹ joon san¹ 'ido coon²¹ sello tya' Dios Jmi²¹ 'in jin¹. Joon 'in ángel do gatø² 'in ángeles tyúuin² do 'in lí² jmá¹ 'ni²¹ tya' cwoo¹³ 'wó² coon¹³ jmi¹. Gajin² in sii²¹ 'in ángeles tyúuin² do:

³ —Jo 'laa²¹²aa' tya' cwoo¹³ 'wó² jon'gi tya' jmi¹ jon'gi tya' 'mó² ca galí² tsaa²¹a'a sello tya'tyi² tya' tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios Ñu¹u.

⁴ Joon ganú³uun jøø¹ti seein²¹ 'in ga'ii²¹ 'e sello do tya'tyi¹. Joon gatí² coon²¹ ciein¹³ mil tsi tunló¹ tsigi tyán² mil tsá² la jee²¹² coon'tya. Jileei²¹ 'in tsá² do jún² tya' 'líi²¹² tsacøø¹³ tsá² Israel. ⁵ Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Judá ga'ii²¹ 'e sello do. Joon dyatun¹ milgi jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Rubén ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Gad ga'ii²¹ 'e sello do. ⁶ Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Aser ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Neftalí ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Manasés ga'ii²¹ 'e sello do. ⁷ Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Simeón ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Leví ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Isacar ga'ii²¹ 'e sello do. ⁸ Dyatun¹ mil jún²

tya' lhi²¹² tsafeei¹ Zabulón ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' lhi²¹² tsafeei¹ José ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' lhi²¹² tsafeei¹ Benjamín ga'ii²¹ 'e sello do.

Gamáa¹ na tsá² fúui¹ 'in tyi² 'mi² taa²¹

⁹ Mo ngayuui¹³ joon gamáa¹ na tsá² fúui¹ líi¹ 'in téein² tyani li sili²¹² do joongi tyani Jesús. 'In tsá² fúui¹ do jalín² la 'ui juncwii²¹. Líi¹ mo jilaa²¹ 'nii²¹ tsá², faa²¹ o jilaa²¹ 'nii²¹ jmi¹ 'e sá². Jalín² la caain²¹ fúu²¹. Joon 'áai¹ fúui¹ ca jo lí² un'í² in tsá² 'i. Joon 'in tsá² fúui¹ do tyi² 'mi² taa²¹ joon san² an jmai² coon²¹ nii²¹² moo²¹ untyia². ¹⁰ Joon 'in tsá² do 'oo¹ o tá² líi¹ joon jin² in:

Ñá'ñu¹ 'u' Dios Jmii²¹, 'in tyiin¹ li sili²¹², coon¹³ Jesús gacwoo¹ 'e gatiin¹³ na'a. ¹¹ Joon téein² 'in ángeles la caain²¹ co' li téein² 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyúuin² joo²¹ jii¹ li sili²¹² do. Joon 'in ángeles do gatsaa²¹ a ní¹ i niwó² tyani li sili²¹² do joon gaun'goo²¹ o Dios Jmii²¹. ¹² Joon gajin² in:

¡Amén! Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² tya' Dios Ñu¹ 'u'.

Cwoli² tya'a jon 'e 'ya² gi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹ -tsi tsá².

Cwocwo² tsá² 'maa¹³; coon¹³ jilaa²¹ 'e un'goo²¹ o tsá² 'i.

Cwoli² jilaa²¹ 'i²¹ 'e sá² coon¹³ jilaa²¹ wa' pí² tya'a coon²¹ tøø² mo. Amén.

¹³ Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do gaunngii¹ sii²¹ i jna:

—¿'lin 'in no 'in tyi² 'mi² taa²¹? ¿Xii¹ afu jalín²?

¹⁴ Joon gangii³ in:

—Ñi² o'o, tsañuu¹.
Joon gajin² in sii²¹ i jna:

—'In no 'in niganii²¹² wúu¹ 'áai¹ joon nigaruun¹ un siin¹³ in 'e lí² taa²¹ coon¹³ jmi¹ 'øøi² Jesús. ¹⁵ Tsa¹ wii¹³ joon táan¹ in tyani li sili²¹² tya' Dios Jmii²¹ joon jmoo¹ o la 'woo¹ jmi¹ la to² tyu² inuu² cwo¹ tya'a. Joon 'in tyiin¹ in li sili²¹² do 'áai¹ un'øøi¹³ 'i. ¹⁶ Joon jo inii²¹² gi wúu¹ wa'a tyá² un'áa¹ i jon'gi unjmúu² gi. Jon'gi nii²¹² gi wúu¹ tya' 'yiaa²¹ jon'gi li² gi tyi² 'yiaa²¹. ¹⁷ Tsa¹ Jesús, 'in siin¹² tuntsa¹ li sili²¹² do, 'in 'á¹ 'i lawa'a joo'saa²¹ tya'a. Joon itsajee¹ li náa¹ Jmii²¹ 'e cwó¹ o juncwii²¹ tya' tsá². Joon Dios Jmii²¹ iuntyuun²¹ jmi²¹ 'e gatoo²¹ unni¹ i.

8

Fiin¹ Jesús 'e sello li tí² dyá¹

¹ Joon mo gafin¹ Jesús 'e sello do li tí² dyá¹ ga'ii² tii² coon²¹ tsa² hora fu ñu¹ fú². ² Joon gamáa¹ na 'in dyái¹ ángeles 'in téein² in tyani Dios Jmii²¹ joon ga'ii²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ coon²¹ trompeta. ³ Joon gacwéi¹ jaain²¹ gi ángel joon gajmaa¹ a siin¹² in nu¹ altar do. San² 'ido coon²¹ ñi³ cwanáa¹

'e taa¹³ fúu²¹² sán². Joon ga'ii²¹ fúu²¹² sán² láai² 'e jún² tyani Dios Jmii²¹. Joon la jee²¹² gajún² 'e fúu²¹² sán² do ni altar lí¹ cwanáa¹ 'e si² tyani li sili²¹² do gajma² 'in ángel do júu³ Dios cwáain¹ tya' 'e júu³ tyú² 'e gafaa²¹ a 'in jmoo¹ o la to² tyu² Dios do. ⁴ Joon 'e júu³ tyú² do gasoo¹ o caan²¹ mo coon¹³ unñi² tya' fúu²¹² sán² do fu li tyiin¹ Dios Jmii²¹. ⁵ Joon 'in ángel do gaunrøøi¹ coon¹³ jii² coo¹ ni altar do 'e ñi³ tya' fúu²¹² sán² joon gapí² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon gani²¹ tá², ga'oon¹ on cwaainñá³, gali² jii² 'áai¹ joon gajøø²¹ 'wó² mo gatoo²¹ ñi³ do ni 'wó².

Mo ga'ii² trompeta do

⁶ Joon 'in dyái¹ ángeles do gatyaa¹ tyú² 'e xuu¹ u lúu¹ tya'a.

⁷ Joon 'in ángel nifu gaxuu¹ u lúu¹ tya'a joon tsifu gaxuu²¹ tsí¹ coon¹³ jii² sicaai¹³ jmi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon catyuui¹³ líi¹ gi cwoo¹³ juncwii²¹ gacoo² o caan²¹ mo gacoo² o coon¹³ catyuui¹³ líi¹ gi jilaa²¹ 'mo² la joon jon nuu²¹ røø²¹.

⁸ Joon 'in ángel li tí² gá¹ gaxuu¹ u lúu¹ tya'a joon gaxuu²¹ ni jmi¹ ñi¹³ lawa coon²¹ moo²¹ fee¹ 'e coo²¹ jii². Joon catyuui¹³ líi¹ gi 'e jmi¹ ñi¹³ gali² jmi¹. ⁹ Joon catyuui¹³ líi¹ gi jileei²¹ joo²¹ táai² nu¹ jmi¹ ñi¹³ gajúun² mo. La joon jon barco gafiin² mo.

¹⁰ Joon 'in ángel li tí² gaai²¹ gaxuu¹ u lúu¹ tya'a joon jaain²¹ núu¹ feei¹ líi¹ i lawa coon²¹ jii² taa²¹ gatøø²¹ i fu yu¹ juncwii²¹. Gatøø²¹ i jee²¹² catyuui¹³ líi¹ gi ni jmi²¹ coon¹³ li 'ya² jmi²¹. ¹¹ Joon 'in núu¹ do sii²¹ 'Oo²¹ Tyi¹. Joon catyuui¹³ líi¹ gi jmi²¹ galityi¹. Joon fúu¹ mo tsá² gajúin¹ wii¹³ galityi¹ jmi²¹ do.

¹² Joon 'in ángel li tí² tyúuin² gaxuu¹ u lúu¹ tya'a joon galiniuu¹ i catyuui¹³ líi¹ gi ñi¹ la joon jon catyuui¹³ líi¹ gi sii²¹ coon¹³ núu¹ galiniuu¹. Joon catyuui¹³ líi¹ gi jmi²¹² jo gatí² 'yiaa²¹ la joon jon li 'woo jo jná² joo²¹ gi sii²¹.

¹³ Joon gamáa¹ na jaain²¹ ángel 'in 'ii¹ i tuntsa¹ ñu¹ fú². Joon ganú³ uun jin² in:

—¡Áai¹ fúu² líi¹ na 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni xuu¹ u 'in gaai²¹ ángeles catyaa¹²¹² do lúu¹ tya'a!

9

¹ Joon 'in ángel li tí² 'ñeei² gaxuu¹ u lúu¹ tya'a. Joon gamáa¹ na jaain²¹ 'in líi¹ núu¹ 'in gatøø²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon ga'ii²¹; jonñi³ tya' too²¹ tyi² li sityá². ² Joon gana¹ 'ido 'e too²¹ tyi² li sityá² joon ga'yei²¹ unñi² lawa li 'yeei²¹ unñi² tya' too²¹ horno fee¹. Joon galinuu²¹ ñi¹ coon¹³ tyi² wii¹³ 'e unñi² do-o. ³ Joon jee²¹² unñi² do ga'weei¹ sini²¹ 'in gangi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon ga'ii²¹

to² i'ii²¹i tsá² la 'ii²¹ ticún³ taain²¹² juncwii²¹.
 4 Pe ga'ii²¹ to² 'e jo lí² 'láa² tya' nuu²¹ sá² juncwii²¹ jon'gi tya' jilaa²¹ 'e røø²¹ jon'gi 'mó² jii¹³ 'in tsá² 'in jo mo ga'ii²¹i 'e sello do to tya' Dios Jmii²¹ tya'tyi'i li² jmee²¹i 'i. 5 Pe jo cwéee¹ jngaa¹³i 'in tsá² do jii¹³ li' i'e¹ e tsá² wúu¹ la li mo 'ii²¹ ticún³ tya' tsá². I'e¹ e wúu¹ tsá² ce tsín¹ 'ñéee² sii²¹. 6 Joon jee²¹² 'e jmii²¹² joon ijúuin¹-tsi tsá² xiiala ijúun²in pe jo ityii²¹a. Joon xáflin¹³ 'iin²¹²in júun²in pe 'in 'mó¹ tya'a intsawíin²mo.

7 Joon 'in sinii²¹ do líi¹ la líi¹ cwa² 'in nigatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'niú²¹. Joon ya' tyíi¹ si² lawa coon²¹ corona lí¹ cwanáa¹. Joon níi¹ li la li ní² tsañuu¹. 8 Tyán² 'in sinii²¹ do jñtyi² tsami² joon tsi² moojóon¹on la li moojóon¹ 'yii² león. 9 Tyí² cuerpo tya' sinii²¹ do ñi³ joon mo 'ii¹ joon 'iin² cwáa¹ a la 'iin² mo cwíin¹in cwa² fúu¹ jñuu¹u care' tsalín²in li náa¹ 'niú²¹. 10 Joon 'in sinii²¹ do tyaan¹ moocúun¹ ticún³. Lí²-i 'i¹i coon¹³ moocúun¹ do. Joon nuu¹³un to² 'ñéee² sii²¹ wa'a jmee²¹i tsá². 11 Joon seen²¹ jaain²¹ 'in tyú² to² 'in sinii²¹ do, 'in ángel tya' li sityú² tyú² to² 'ii. Joon 'in ángel do sii²¹ Abadón coon¹³ jmii¹ tsá² Israel joon coon¹³ jmii¹ griego sii²¹ Apolión. 'E 'øøi²¹-tsi tsá² Apolión do 'in 'iin² jilaa²¹ 'e sá².

12 Coon¹³ la joon gangíi¹ coon²¹ fa¹³ pe tún²gi fa¹³ ijó¹.

13 Joon 'in ángel li tí² jnúui² gaxuu¹u lúu¹ tya'a. Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ni altar lí¹ cwanáa¹ 'e tsi³ tyán² moofi³, coon²¹ la coon²¹ tyuu¹³ altar do. 'E altar do si²i tyani Dios Jmii²¹. 14 Joon 'e júu³ ganúu³uun do tya' ángel li tí² jnúui² 'in san² lúu¹ joon jii²in 'e júu³ do:

—Láa²-i 'in ángeles tyúuin² 'in táai² si' núui¹³ tyan² jmii²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates.

15 La joon galáai² 'in ángeles tyúun² do 'e tsajngaa¹³i catyuu¹³ líi¹gi tsá². Joon tyi¹ jmii²¹² joon nigatyaa¹ 'in ángeles do tyú² tya'a 'e jngaa¹³i tsá². Joon sijáan¹an hora, jmii²¹², sii²¹, jii²¹ 'e laai²¹. 16 Joon ganúu³oo jøøi¹³ 'láa² tya'a seen²¹ 'in néee¹ cwa² joon tí² tún² ciein¹³ millones.

17 Gamáa¹na 'in cwa² do lawa'a 'e cí³oo joon 'in néee¹ cwa² do toon²¹²o ñi³ ni tsi¹ joon 'ya' in¹ yáun² coon¹³ røø²¹ coon¹³ náa². Joon po'tyi² cwa² do li la li po'tyi² león. Joon 'yeei²¹ jí² moo'oo²¹²o coon¹³ unñi¹ coon¹³ azufre. 18 Joon catyuu¹³ líi¹gi tsá² 'in gajúuin¹ coon¹³ 'e 'ni¹ 'ii¹³ 'e ga'yeei²¹ 'oo²¹² cwa² do. 19 'In cwa² do jmaa¹a 'niú²¹ tya' tsá² jii¹³ coon¹³ 'oo²¹²o joon coon¹³ moocúun¹un tsuu¹ moocúun¹un li la líi¹ mii²¹ tsi³ po'tyi¹i joon coon¹³ joon jmoo¹o 'niú²¹ tya' tsá².

20 Pe 'in tsá² catyáai² 'in jo mo júin¹ mo gangóo¹ wúu¹ tya' cwa² do jo gajoo²¹-tsi 'e

gó² jmoo¹o. Jo gajoo²¹-tsi un'goo²¹o jileei²¹ espíritu gó² jon'gi gajoo²¹-tsi 'e jo un'goo²¹o dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² 'e lí¹ cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si ñi³ yáun² 'ee si cuun²¹² 'ee si 'mó² 'ee. Tsá²-a gajmeei¹ 'i, joon jo lí² jøø²øø jon'gi lí² núu²un jon'gi lí² ngí¹ tíi¹. 21 La joon jon 'in tsá² do jo gatyui²-tsi 'e jo jngaa¹³i tsá², jo gatá²u 'e jmoo¹o 'e loo¹o la joon jo gatá²u fee²¹i tsami² tya' tsá² xeei²¹. Jo gatá²u jmoo¹o 'uun²¹.

10

Gamáa¹na ángel 'in san²an coon²¹ jí² pi³

1 Joon gamáa¹na jaain²¹gi ángel 'in 'gøøi¹³ 'in gajgáa¹ fu ñu¹fú². Tyíin¹³in jni¹ joon coon²¹ cuuntuu²¹ tsi³ ya' tyíi¹. Joon níi¹ jii¹ la jii¹ ñi¹. Joon tyúu¹u silí²-i jí². 2 Joon san²an coon²¹ jí² pi³ sinii¹³ joon gasi²i tíi² li' tsáa¹ ni jmi¹ñi³ joon tíi² li' tooin²¹² gasi²i cwoo¹³ tyuu²¹. 3 Joon ga'oo¹o tá² líi¹ la 'oon¹on 'yii² león. Joon mo ga'oo¹ 'in ángel do joon ga'oon¹on cwaain¹ñá³ dyía¹ naa¹³ lawa 'e gafaa²¹o. 4 Joon mo ngayuu¹13 ga'oon¹on cwaain¹ñá³ dyía¹ naa¹³ do itóon³oon ni mo'jí² júu³ tya'a pe ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ñu¹fú² jin²in sii²¹i jna:

—Ma² 'e júu³ 'uuin²¹ ganuu²un mo ga'oon¹on cwaain¹ñá³ dyía¹ naa¹³ do. Jo toon¹³on ni mo'jí².

5 Joon 'in ángel 'in gamáa¹na siin¹²in ni jmi¹ñi³ coon¹³ cwoo¹³ tyuu²¹ gasaa¹³a cwoo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú². 6 Joon ga'ée¹³mo Dios 'in seen²¹ coon²¹ tøø²mo 'in gajmaa¹ ñu¹fú² coon¹³ po³ juncwii²¹ coon¹³ jmi¹ñi³ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Ga'ée¹mo, gajin²in:

—Jo 'ee li'ii²¹²gi; 7 tsu mi tí² 'ii²¹ ixuu¹u ángel do li tí² dyáí¹ joon itse¹mo júu³ 'úuin² tya' Dios 'e gacwo²o Dios tsá² tya'a 'in gacwo¹o júu³ tyú² tya'a calií.

8 Joon 'e júu³ ganúu³uun jó² fu ñu¹fú² gajin²in gasii²¹i jna tún¹:

—Cwotyán² 'e jí² san² 'in ángel siin¹²in ni jmi¹ñi³ coon¹³ cwoo¹³ tyuu²¹.

9 Joon gangó³oo li siin¹²in 'in ángel do joon gamí³ii 'e jí² pi³ 'e san²an. Joon gacwo¹o jna. Joon jin²in sii²¹i jna:

—Jun³ 'e jí² lo, joon fiin¹³in joon nüi¹³in joon iliróo² nu¹'óo¹³o la róo² to² pe mi tisií¹³ nu¹ tuu¹u ilityi¹.

10 Joon gacón³oon 'e jí² pi³ san²an ángel do joon gaffin³iin, ganií²¹iin. Joon nu¹ 'óo³oo galiróo² la róo² to² pe mo ngayuu¹13 ganií²¹ii galityi¹i nu¹ tu³uu. 11 Tsi¹fu gajin²in sii²¹i jna:

—Ná¹ cwocwo²o júu³ tyú² tya' Dios cwáain¹ tya' tsá² fúu¹ la joon cwáain¹ tya' naciones xiiá²¹. Joon la caain²¹ li faa²¹ tsá² jmii¹ xiiá²¹ joon tyani røøi¹³ 'ná² cwo²o júu³ tya' Dios.

11

Gamóo^{3oo} 'ee ilí² *tya'* *gái*¹ *tsá*² 'in *cwo*^{1o} *ó*^o *júu*³ *tya'* *Dios*

¹ Joon gacwo^{1o} o jna ca'no' tó² 'e *tya*¹ *tsá*² 'ii²¹ joon jin² in sii²¹ i jna:

—Ráan^{2u}, *tya*¹ 'ii²¹ *tya'* inu^u cwo¹ fee¹ *tya'* *Dios* Jmii²¹ coon¹³ ni altar. Un'í² in jii¹ ti taai² un'goo^{21o} *Dios* inu^u cwo¹ do. ² Pe jo *tya*¹ 'ii²¹ 'in'yia² cwo¹ t² s² *tya'* tsá² seein²¹ li wín² 'in jo líi¹ tsá² Israel. Joon 'in tsá² seein²¹ wín² do o'láa¹ a *tya'* 'e fuu²¹ li cwai³ lo ce tsín¹ tunlá¹ si²¹ tsi *gái*¹. ³ Jna-a isi³ na *gái*¹ tsá² tyiaa 'in faa^{21a} cwáain¹ tyiaa ce tsín¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no'. Joon 'in tsá² *gái*¹ do ityí²ⁱ 'mi² lí¹ tyiaa²¹².

⁴ Joon 'in *gái*¹ tsá² tyiaa do líi¹ tún² 'mó² olivo joongi líi¹ tún² n̄i³ taa¹³ cera 'e táan² tyani *Dios* Jmii²¹ 'in tyu² to² juncwii²¹. ⁵ Joon wa 'iin²¹² in tsá² 'lá¹ *tya'* 'in *gái*¹ tsá² do i'yei² jí² moo² oo^{212o}, joon injúun¹ in coonti jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Joon coon¹³ la joon ijúun¹ in jileei²¹ 'in 'iin²¹² in 'lá¹ *tya'* a. ⁶ Joon 'in tsá² *gái*¹ do lí²-i tyu^{2u} to² wa'a jo jó² jmí¹ la 'ii²¹² ifaa^{21a} cwáain¹ *tya'* *Dios* la joon lí²-i tyu^{2u} to² lijmi¹ jmi²¹. Joon doñi¹ 'ii²¹ 'iin²¹² in lí²-i 'e¹ 'e tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'láai² 'ii¹³ jmoowú¹. ⁷ Pe mo gatsín¹ cwo^{1o} 'in *gái*¹ tsá² do júu³ *tya'* *Dios* 'in joo²¹ 'lii³ 'in gacwo¹ⁱ lí¹ li sityá² do itéen¹ in coon¹³ 'in *gái*¹ do joon ilii¹ 'ido ijngaa^{13mo} 'in 'lii³ 'in tsá² *gái*¹ do. ⁸ Joon 'in *gái*¹ 'lii²¹² do ityiaa²¹ jee²¹² 'nú¹ fuu²¹ fee²¹ li gateen¹ in Ña'ñu^{1u} 'Jesus tsaa¹ crúu¹³ *tya'* a. Mo líi¹³ unsii²¹ tsá² 'e fuu²¹ do Sodoma si Egipto 'ee mo 'iin²¹² in jmaa^{1a} júu³ 'e gó² gajmaa^{1a} 'in tsá² néee¹ do *tya'* *Jesús*. ⁹ Joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ 'in 'in tsá² seein²¹ la caain²¹ juncwii²¹, 'in faa^{21a} jilaa²¹ níi² jmi¹, 'in néee¹ la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ níi² tsá² ijó² 'in *gái*¹ 'lii²¹² do t² s² jo cwo^{1o} i wa'a tsa'áai¹³ tsá² 'ii. ¹⁰ Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijmaa^{1a} jló³ 'e gajúin¹ 'in tsá² *gái*¹ do 'in cwo^{1o} júu³ tyú² *tya'* *Dios* Jmii²¹. Jló³ mo 'áai¹ ca gacwo^{1o} ruu²¹ⁱ 'e 'yaa¹-tsi la jaain²¹ la jaain²¹. T² s² 'in *gái*¹ tsá² do gauntyí² in tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ júu³ tyú² gacwo^{1o}. ¹¹ Pe mo gatsín¹ 'ni¹ jmi²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ gaunjiin²¹ in *Dios* tún¹ 'in tsá² *gái*¹ nijúin¹ do joon jmaa^{1a} teen¹ in. Joon gafoo^{13mo} jileei²¹ 'in gango¹. ¹² Joon tsifu ganú² un 'in tsá² *gái*¹ do coon²¹ júu³ tá² jó² fu ñu² 'e jin² in:

—Ñilín² naa¹ fu yu¹ lo.

Joon gasó^{2o} jee²¹² coon²¹ jni¹ fu yu¹ ñu² 'e la nii²¹²ⁱ 'in 'eei¹ 'ii. ¹³ Tsifu joon gajó²¹ gon 'wó² lí¹ joon catyuui¹³ jee²¹² dyá² tsá² 'e fuu²¹ do ga'in² joon dya¹ mil tsá² gajúin¹ mo gajó²¹ 'wó² do. Joon 'in tsá² catyáai² do 'in gasáai¹ 'e fuu²¹ do

gafoo^{13mo} joongi gaun'goo^{21o} *Dios* Jmii²¹ 'in tyíin¹ ñu² fú².

¹⁴ Coon¹³ la joon gangii¹ faí³ li tí² tún² pe jo la 'ii²¹² jó¹ faí³ li tí² 'ni¹.

Xuu^{1u} ángel lúu¹ ty'a la tí² dyá¹-i

¹⁵ Joon gaxuu^{1u} 'in ángel li tí² dyá¹ lúu¹ *tya'* a. Joon gafaa^{21a} júu³ tá² jó² fu ñu² fú² 'e jin² in:

Jilaa²¹ to² sá² juncwii²¹ gali²-i lí² *tya'* Ña'ñu^{1u} 'Dios coon¹³ 'in gasii¹ in *Dios* 'in gajmaa^{1a} tii¹³ tsá² 'in sii²¹ Cristo; joon 'ii 'in tyu^{2u} to² coon²¹ tó² mo.

¹⁶ Joon 'in dyiiatyúuin² tsacó¹¹³ 'in néee¹ li silii²¹² *tya'* a tyani *Dios* Jmii²¹ gajmaa^{1a} 'in tuu²¹ⁱ jun² un ni 'wó² 'e un'goo^{21o} *Dios* Jmii²¹. ¹⁷ Joon gajin² in:

Cwóo^{13o} 'o 'nu má¹ u'u, Ña'ñu^{1u} 'Dios tyii¹, 'in lí² jmá¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in.

Seen^{21mo} 'o ca la mo jée¹, joon seen²¹ mo' o la no, joon iñi³¹.

Cwóo^{13o} 'o má¹ u'u t² s² niga'ú² u to² fee¹ tyi¹. Joon 'láa² wii²¹² tyu^{2u} to².

¹⁸ Tsá² taain²¹² juncwii²¹ nigajmaa^{1a} 'nii²¹-tsi tyi¹

pe la no gati² 'ii²¹ 'e jo ta² gi¹ 'e la jmoo^{1o} tsá². Nigati² 'ii²¹ ijmaa^{21a} 'ii²¹ *tya'* 'e gó² 'e nigajmaa^{1a} 'in nigajúin¹.

Joon icwo^{21o} tsá² tyi¹ 'in gafaa^{21a} cwáain¹ tyi¹ 'e tí².

Joon jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi 'nu, jileei²¹ 'in un'goo^{21o} 'nu 'ii²¹ⁱ 'e tíi² la tsá² feei¹ tii¹³ la tsá² wéi¹.

Joon i'jin^{1u} 'in 'láa¹ juncwii²¹.

¹⁹ Joon ganó¹ cwo¹ fee¹ *tya'* *Dios* Jmii²¹ 'e si' ñu² fú². Joon gamóo^{3oo} cwóo¹ taa¹³ júu³ ga¹ⁱ *Dios* coon¹³ tsá² *tya'* a tsi inu^u cwo¹ do. Joon gali² jí² cwaain¹³, gani²¹, gatyiaa²¹ cwáain¹³, joon gajó²¹ 'wó² joon gaxuu²¹ tsí¹ líi¹.

12

'In tsami² coon¹³ 'in mii²¹ 'lii³

¹ Joon gali² coon²¹ lí² 'e fee¹ 'áai¹ fu yu¹ ñu² fú²: lawa jaain²¹ tsami² tyi²ⁱ 'mi² 'e li la líi¹ ñi¹ joon 'wii²¹² tíi¹ 'í¹ sii²¹. Joon 'ú² tyí¹ si² coon²¹ corona taain²¹² dyatuuin¹ néu¹. ² Joon 'in tsami² do tyéen¹ in yuun²¹. Joon 'oo^{1o} coon¹³ wú¹ 'e nii²¹ mo galiseein²¹ yuun²¹ do. ³ Joon coon²¹ gi lí² gali² tún² fu yu¹ ñu² fú²: lawa jaain²¹ mii²¹ 'lii³ yúuin² 'in sá² dya¹ po'tyi². Joon tsi³ dyá² moofi³ joon jmai² coon²¹ corona taa¹³ tyí¹. ⁴ Joon gaunraan¹³ in catyuui¹³ líi³ gi núu¹ si¹³ ñu² fú² coon¹³ moocúun¹ un joon gadyee¹³ⁱ fu ni cwo¹³ juncwii²¹. Joon 'in mii²¹ 'lii³ do gajaan¹ an tyani 'in tsami² 'in ti lí² liseein²¹ yuun²¹ *tya'* a icuu²¹ⁱ tsifu mi liseein²¹ yuun²¹ *tya'* 'ido. ⁵ Joon galiseein²¹

jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya¹ 'in tsami² do. Joon 'in xuui²¹² do ityu^{2u} to² 'ii jilaa²¹ naciones sá² juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ 'ii¹³ 'e lí¹ ñ³. Joon tsifu-u gasaa²¹ⁱ Dios yuun²¹ tya¹ tsami² do fu li tyiin¹ in li silii²¹² do. ⁶ Joon 'in tsami² do gacwiin^{1o} fu coon²¹ li jo 'in tsá² taain²¹². Do-o nigatya¹ Dios tyú² tya¹ ilicwo¹ 'ido 'e dø^{1ø} ce tsín¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no'.

⁷ Mo ngayuui¹³ joon ganá¹ 'nii²¹ fu ñá² fú². Joon 'in ángel 'in tyiin^{2g} sii Miguel coon¹³ ángeles tya^a catyáa² gatéen¹ in coon¹³ 'in mü²¹ 'lii¹³. Joon 'in mü²¹ 'lii¹³ do coon¹³ 'ii¹³ tya^a gatéen¹ in coon¹³ 'in ángeles tyú¹ ⁸ pe jo gali² 'in 'lii¹³. Joon jo lisá² 'áan³ tya^a fu ñá² fú². ⁹ Joon coon¹³ la joon ga'wóo²ⁱ 'in mü²¹ 'lii¹³ do fu ñá² fú². 'In mü²¹ 'lii¹³ do sii^{21o} jon 'in 'lii¹³, sii^{21o} jon Satanás. Ca la mo 'wiin²¹² gacón² 'in mü²¹ 'lii¹³ do tsá² taain²¹² juncwii²¹ tóo². Joon gapi²ⁱ in Dios 'in mü²¹ 'lii¹³ do ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'ii¹³ tya'a.

¹⁰ Joon ganúu^{3uun} coon júu³ tá² jó² fu ñá² fú² 'e jin²ⁱin:

—Nigatí² 'ii²¹ ijmá² Dios tiin¹³ tsá². Ti li liñii¹ tsá² Dios 'in fee^{1mo} 'ii. Ityu^{2u} Dios tyi¹ to². Gatí² 'ii²¹ i'ii²¹ⁱ Cristo to² tya'a. Tsa Dios gatyii¹ fu ñá² fú² 'in niga'nii¹ la 'woo¹ jmi¹ tyani Dios 'in jai² líi¹³ Cristo. ¹¹ Joon gali²ⁱ 'ido coon¹³ jmi¹ gatún^{3un} tya¹ Jesús 'in líi¹ Cordero tya'a. Gali^{2o} joon 'wii¹³ júu³ tya'a 'e nigajin²ⁱⁿ xiala gajmaa^a Jesús tiin¹³ tsá². Joon jo 'goo^{21o} wa'a júuin² 'wii¹³ júu³ tyú² tya'a. ¹² 'Wii¹³ joon jmaa^a 'aa' jløø^{3naa'} jileei²¹ 'naa' 'in néei¹ ñá² fú². Pe fúu² 'naa' 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² nã jmi¹ tsa 'in 'lii¹³ gajgai¹ jee²¹² 'naa' joon tyí² in 'áai¹ tsa ñi^{1o} 'e jo wóo² lí² jmáa^a 'e 'iin²¹² in jmáa^a.

¹³ Joon mo galili²ⁱ 'in mü²¹ 'lii¹³ do 'e nigapi²ⁱ in Dios 'ii fu juncwii²¹ joon nga'øø^{13mo} 'in tsami² do 'in galiseein²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a. ¹⁴ Pe Dios gacwoo^{1o} ga'yá³ cwáa¹ mü²¹ feei¹ tya¹ 'in tsami² do joon ili'ii¹ fu li jo 'iin tsá² seein²¹ li sá² 'áan³ tya'a. Lí² cwó² Dios 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no' 'e dø^{1ø} 'in tsami² do. Do-o táain² wíin² li jo ngi¹ 'in mü²¹ 'lii¹³ do. ¹⁵ Joon 'in mü²¹ 'lii¹³ do gaxuu^{1u} gajmaa^a lawa coon²¹ jmi²¹ fee¹ 'yei²¹ 'oo^{212o} wa ilicaain²¹ 'in tsami² do coon¹³ jmi²¹ 'yei²¹ 'oo^{212o}. ¹⁶ Pe ni cwoo¹³ 'wó² gauncoon^{13o} 'in tsami² do joon ga'gii²¹ ni 'wó² do joon do-o gayuun²¹ jmi²¹ 'e gaxuu^{1u} 'in mü²¹ 'lii¹³ do. ¹⁷ Mo gali² la joon, joon 'in mü²¹ do líi¹gi tyii² in tya¹ 'in tsami² do joon gangóo¹ ngatín¹ in coon¹³ 'in jún² tya¹ 'in tsami² do 'in catyáai^{2g}. Joon 'in jún² tya¹ 'in tsami² do líi¹ tsá² jmoo^{1o} la to² tyu² Dios, 'in jmoo^{1o} júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa^a Jesucristo 'wii²¹² tya'a.

13

Máa^{1na} gáí¹ joo²¹ 'lii¹³

¹ Joon gajmaa^{3aa} siin¹³ na ni tsáa² ti² jmi¹ñi¹³ joon gamáa^{na} jaain²¹ joo²¹ 'lii¹³ 'in ga'yei²¹ jmi¹ñi¹³ do. Joon 'in joo²¹ 'lii¹³ do tí² dyá¹ mooty² joon tsi² dyá² moofi³. Taa¹³ jmai² coon²¹ corona la coon²¹ moofi³. Joon la coon²¹ mooty² do toon²¹² coon²¹ e gó² faa²¹ tya¹ Dios. ² Joon líi¹ la líi¹ 'yia² tí³ 'in joo²¹ 'lii¹³ do joon li tí¹ la li tí² oso. Joon 'oo^{212o} li la li 'oo²¹² 'yia² león. Joon 'in mü²¹ 'lii¹³ do gacwo¹ 'ido wa'a pí² tya'a coon¹³ 'áan³ tya'a. Gacwo² 'ido jon to² fee¹. ³ Joon coon²¹ mooty² tya¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ do sicwuu²¹ ca la lí¹ ijúun²ⁱⁿ. Pe 'e mooty² do li sicwuu²¹ do ga'loo^{1o}. Joon ganga'goo²¹-tsi jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. ⁴ Joon gaun'goo^{21o} tsá² 'in mü²¹ 'lii¹³ do tsa 'ii-o gacwo^{1o} 'in joo²¹ 'lii¹³ do to² 'e 'oo^{1o}. Un'goo²¹ tsá² jon 'in joo²¹ 'lii¹³ do jin²ⁱⁿ:

—Jo 'in seein²¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ no. Joon, ¿'iin lí² tün² coon¹³ 'ii?

⁵ Joon ga'yei²¹ 'oo^{212o} júu³ jloo³ joongi júu³ gó² tya¹ Dios. Joon jmi¹ tya'a ca tsín¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no'. ⁶ Joon 'in joo²¹ 'lii¹³ do gafaa^{21a} 'laa²¹ tya¹ Dios joongi faa^{21a} 'laa²¹ tya¹ 'e sii²¹ Dios. Faa^{21a} 'laa²¹ jon tya¹ li tyiin¹ Dios coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² ñá² fú². ⁷ Joon gacwóo¹ 'e jmá¹ 'nii²¹ tya¹ 'in jmoo^{1o} la to² tyu² Dios ca gali^{2o}. Ga'ii²¹ⁱ 'in joo²¹ 'lii¹³ do 'e lí² tyu^{2u} to² jilaa²¹ ni² tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in faa^{21a} jmi¹ xia^a fu la 'ú³ juncwii²¹. ⁸ Joon jileei²¹ tsá² 'in jo taain²¹² ni jí² tya¹ Jesús 'ii 'in gaun'goo^{21o} 'in joo²¹ 'lii¹³ do; ca la mo 'wiin²¹² garóon¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do ni jí² do li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo^{1o} Jesús juncwii²¹ múui² tya'a. Joon líi¹ 'in Jesús do Cordero 'in najún¹.

⁹ Joon wana tsi³ tsá² loocwóo^{1o}, cwonuu^{1un}. ¹⁰ Wana 'in tsá² tsajéei¹ tsá² 'nañi³, 'nañi³-i jon itsajéei¹ tsá² 'ii. La joon jon wana jngaai¹³ tsá² tsá² coon¹³ ñijlí²⁻ⁱ, coon¹³ ñijlí²⁻ⁱ joon ijngai² tsá² 'ii. Tsa 'wii¹³ joon 'in jmoo^{1o} la to² tyu² Dios ná² taain²¹² tá²-tsi joon jai² lí²ⁱ.

¹¹ Mo ngayuui¹³ joon gamáa^{1na} jaain^{21g} joo²¹ 'lii¹³ 'in ga'yei²¹ ni 'wó². Tsi³ tün² moofi³ la tsi³ moofi³ joo'saa²¹ xuui²¹². Pe faa^{21a} 'ido la faa²¹ 'in mü²¹ 'lii¹³ do. ¹² 'Oo^{212o} jilaa²¹ to² tya¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ nifu. Joon 'in joo²¹ 'lii¹³ li tí² gáí¹ gajmaa^a gaun'goo^{21o} tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ nifu 'in galoo¹ coon²¹ mootyí¹ li sicwuu²¹ la lí¹ ijúun²ⁱⁿ. ¹³ Joon 'in joo²¹ 'lii¹³ li tí² gáí¹ do gajmaa^a lí² fee¹ 'áai¹. Ca gajmaa^a jalí² jí² yu¹ juncwii²¹ joon gaxuu²¹ fu ni 'wó² la jøø² tsá² gajmaa^a 'in joo²¹ 'lii¹³ do. ¹⁴ Joon coon¹³ lí² 'e gajmaa^a 'in joo²¹

'lhi³ li t² gá¹ do tyani 'in joo²¹ 'lhi³ nifu gacón¹² on tsá² taain²¹² juncwii²¹ tóo². Joon 'in joo²¹ 'lhi³ li t² gá¹ do gaty^{2u} to² tsá² wa'a jmé² ido jaain²¹ 'in lhi¹ la lhi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ sicwuu²¹ coon¹³ ñ³ pe jiin^{21o}. 15 Joon 'in joo²¹ 'lhi³ li t² gá¹ do gajmaa¹ jiin¹ 'in gajmee¹ in tsá² 'in lhi¹ la lhi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ nifu. Ga'láa² 'wii²¹² gafaa^{21a} 'in joo²¹ 'lhi³ gajmee¹ in tsá². Joon gajngaa¹³ⁱ jileei²¹ 'in jo gaun'goo^{21o} 'ii. 16 Joon gaty^{2u} to² 'e llin² in tsá² li² cwoo^{21o} tsáa¹ si tya'tyi² 'ee. Jilee²¹ mo xufiin¹³ tsá² 'wéee¹ si tsá² tyiin² 'ee, si tsá² sá² cuu² si tsá² tañi² 'ee, si tsá² jmoo^{1o} to² 'ña'a si tsá² jmoo^{1o} to² tya' tsá² xeei²¹ 'ná² llin² in 'e li² do. 17 Tsu wana jo tyaan¹ tsá² 'e li² do si nombre tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do jo lí² ló³ tsá² 'ee 'ñii¹ in joon jo lí² 'ñii¹ in tsá² 'e 'ñii¹. 18 'E li² do li la li coon²¹ número. Jon wana jmi¹-tsi tsá² lí²-i un'í² tsá² 'e número tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do tsu número tya' tsafñu¹ do. 'E número do tí² seisciento sesenta y seis.

14

Núu³uun 'øø^{1ø} 'in 144,000 tsá²

1 Mo ngayuui¹³ joon gajóø^{3øø} joon gamáa¹ na Jesús, 'in lhi¹ Cordero, siin¹³ in ni moo²¹ sii²¹ Sión. Joon téein² coon¹³ on coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyán² mil tsá². Joon 'in tsá² tyaan¹ an tya'tyi¹ⁱ 'e sii²¹ Cordero coon¹³ 'e sii²¹ Jmii²¹. 2 Joon ganúu³uun 'e 'iin² 'e jó² fu ñu'fú², 'iin² la 'iin² li 'yu jmi¹ 'láai¹ li¹. 'Iin² lawa mo 'oon¹ on cwaain¹ ñá³ tá² lí¹. Fúu¹³ mo tí¹ téein² poo^{21o} tuntuu²¹ tya'a. 3 Joon øø^{1ø} coon²¹ canto 'múu² tyani li silii²¹² li tyiin¹ Dios joongi tyani 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² litii² 'e canto do jiin¹³ 'in coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyán² mil tsá² do lí² litii² 'e canto do. 'In tsá² do 'in nigajmaa¹ a Dios tiin¹³ in jee²¹² tsá² taain²¹² juncwii²¹. 4 'Ido 'in jo 'ee niga'láa¹ coon¹³ tsamí². Jmai² 'in tyún¹ mo 'ii, joon ngii^{1o} coon¹³ Jesús doñixia¹ fu tsalín² mo. Gauntiin¹³ Jesús 'ii jee²¹² tsá² 'e llin² in lawa coon²¹ fa¹ tya' Dios Jmii²¹ nifu joongi tya' 'in Cordero do. 5 Jiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo gasii¹ 'ido. Joon jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo røøi²¹ tyani Dios.

Júu³ ga'ii¹ gaai²¹ ángeles

6 Joon gamáa¹ na jaain²¹ gi ángel 'in ga'øøi² tuntsa¹ ñu'fú². Joon 'in ángel do tyaan¹ an júu³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø² mo tya' xiala tiin¹³ tsá² juncwii²¹. Jajmaa^{13a} tsá² júu³ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹; jilaa²¹ nii² tsá² 'in faa^{21a} jilaa²¹ nii² jmi¹, 'in néee¹ la coon²¹ fuu²¹. 7 Joon jin² 'in ángel do coon¹³ coon²¹ júu³ tá²:

—Cwo'gøø²¹ moo' Dios. Jøø^{2oo} 'in feei¹ 'áa¹ mo 'i-i joon nigatí² 'ii²¹ ijmáa^{1a} 'ii²¹ tya'

tsá². Cwoun'goo^{2oo} 'in nigajmaa^{1a} ñu'fú² coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ jmi¹ ñii³ coon¹³ li 'ya² jmi¹ 21.

8 Joon mo ngayuui¹³ gafaa^{21a} 'in ángel do jaain²¹ gi ángel gafaa^{21a} jin² in:

—Jøø^{2øø}, tyaan² aan' cwáain¹. 'In tsá² néee¹ Babilonia, 'e fuu²¹ fee¹ li¹, niga'aa^{1a} fa'ii²¹ 'áai¹ tsu niga'e² tsá² néee¹ la caain²¹ fuu²¹ 'e ungoo^{21o} dioses 'in jo la jai².

9-10 Joon jaain²¹ gi ángel gacwéee¹ joon gatí² gaai²¹. Joon gafaa^{21a} coon¹³ júu³ tá² jin² in:

—Jileei²¹ 'in un'goo^{21o} 'in joo²¹ 'lhi³ do i'e^{2e} Dios Jmii²¹ 'ii wúu¹ 'áai¹. La joon jon inii²¹ wúu¹ jileei²¹ 'in un'goo^{21o} 'in gajmeei¹ tsá² 'in lhi¹ la lhi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do si llin² in 'e li² do tya'tyi² si cwoo²¹ 'ee. Joon mi tí² joon jo feei¹ gi-tsi Dios coon¹³ 'in tsá² do, jmai² 'e 'nii²¹-tsi. Joon inii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ jí² coon¹³ azufre. Tyani ángeles tya' Dios joongi tyani Jesús, 'in sii^{21o} jon Cordero, inii²¹ 'ido wúu¹. 11 Joon 'e wúu¹ inii²¹ do 'e li la li coon²¹ unñi² 'e soo^{1o} coon²¹ tøø² mo. Jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo²¹ tya'a 'in gaun'goo^{21o} 'in joo²¹ 'lhi³ do si gaun'goo^{21o} 'in gajmeei¹ tsá² 'in lhi¹ la lhi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do 'ee. La 'woo¹ jmi¹ jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo^{21o} tya'a 'in lhi¹ li² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do. 12 Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a jmáa^{1a} taa^{21a} jileei²¹ 'in tsaa²-tsi Dios Jmii²¹, jileei²¹ 'in jmoo^{1o} la to² tyu² Dios joon ja mo lhi² Jesús.

13 Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ñu'fú² 'e jin² in sii²¹ i jna:

—Taan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo: "Jløø¹³ mo jileei²¹ 'in jai² lhi² Na'ñu^{1a} Jesús mi júnun² in. Jløø¹³ mo nano la joon li ngóo¹ gi. "Jo^{1o}, jin² in 'in Espiritu Tyá² tya' Dios tsu 'ii²¹ 'woo^{21o} tsá² to² tya'a joon jilaa²¹ to² tya'a 'e gajmaa^{1a} jo 'iin²-tsi Dios.

Mo gacóon¹ ángeles 'e garoo²¹ fu juncwii²¹

14 Joon gajóø^{3øø} joon gamóo^{3oo} coon²¹ jni¹ taa²¹ joon ni jni¹ do tyiin¹ jaain²¹ 'in lhi¹ la lhi¹ jón¹ tsafñu¹. 'Yu goon corona tyí¹ joon san² an coon²¹ ñijli²⁻ⁱ tuu²¹ 'e má¹. 15 Joon gacwo¹ jaain²¹ gi ángel inuu² fee¹ si² ñu'fú² do, joon 'in ángel do gajin² in coon¹³ júu³ tá² sii²¹; 'in ángel tyiin¹ ni jni¹ do:

—Tyiin¹³ ñijli²⁻ⁱ tuu²¹ tyi¹ joon cóon¹³ on 'e garoo²¹ tyi¹ tsu gatí² 'ii²¹ 'e galitýá^{2-á} 'e garoo²¹ juncwii²¹.

16 Joon 'in tyiin¹ ni jni¹ do 'e gatyiin²¹ in ñijli²⁻ⁱ tuu²¹ tya'a juncwii²¹ joon gacóon¹ on 'e garoo²¹ juncwii²¹.

17 Joon jaain²¹ gi ángel gacwo¹ 'ii¹ 'e cwo¹ si² ñu'fú² do. Saan²¹ an jon coon²¹ ñijli²⁻ⁱ tuu²¹ 'e má¹. 18 Joon gacwo¹ jaain²¹ gi ángel ni altar 'in tyu² to² jí². Joon gafaa^{21a} coon¹³

júu³ tá² gasií²¹ in ángel do in saan²¹ an ñijl²-i tuu²¹ e 'má¹ jin² in:

—Tyiin¹³ ñijl²-i tuu²¹ tyi¹ e 'má¹. Tyiin² an e cwaain²¹ mi³ wuunjøø¹³ e garoo²¹ tyi¹ e sá² juncwii²¹ tsu gafuu² u.

¹⁹ Joon in ángel do gatyiin²¹ in ñijl²-i tuu²¹ tya'a fu juncwii²¹. Joon gacoon²¹ o mi³ wuunjøø¹³ e sá² juncwii²¹ joon gato² o tsi coon²¹ liníui¹. E 'øøi²¹ tsi tsá² i'e² e Dios tsá² wúu¹ 'áai¹. ²⁰ Joon ganíui¹ e mi³ do li¹ co¹ fuu²¹ do. Joon lawa jmi¹ gatoon²¹ li ganíui¹ e mi³ do. Joon galí² jmi¹ do lawa'a li ngóo¹ jmi²¹ ti² cwó² ni¹ cién¹³ kilómeters gangóo¹ jmi¹ do li náa¹ fuu²¹ do. Joon 'o² e jmi¹ do jiiin¹³ la ñii² 'ii¹ oo²¹² cwa² mo 'yü freno 'oo²¹² o.

15

Lawa dyái¹ ángeles in tyán¹ fa¹³ li gatséi¹ tya¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹

¹ Joon gamóo³ oo coongi li² fee¹ fu ña'fú². 'Áai¹ tsa'goo²¹ tsi tsá² 'wii¹³ e li² do. Gamáa³ na dyái¹ ángeles in tyán¹ fa¹³ li gatséi¹ tya¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon coon¹³ e dyía¹ fa¹³ do gajeen²¹ mo 'nií²¹ tsi Dios.

² Joon gamóo³ oo lawa coon²¹ jmi¹ ñi¹³ la li sí³ sicaai¹³ jí². Joon téein² ni jmi¹ ñi³ do in jo gali¹ i in joo²¹ 'lii¹³ do tya'a. Jo gaun'goo²¹ o in tsá² téein² do in nigajmeei¹ tsá² in líi¹ la líi¹ in joo²¹ 'lii¹³ do jon'gi ga'ii²¹ li² tya¹ in joo²¹ 'lii¹³ do. Joon in tsá² do téein² ni jmi¹ ñi¹³ do san² an tuntuu²¹ e gacwo² Dios 'ii. ³ Joon ga'øø¹ ø in tsá² do coon²¹ canto tya¹ 'lii²¹² Moisés in gajmaa¹ a la to² tyu¹² Dios joongi ga'øø¹ ø canto tya¹ Jesús, in líi¹ Cordero, e jin² in:

Fee¹ joon 'ya² gi jilaa²¹ e gajmaa²¹ a, Ña'ñu¹ u¹ Dios.

Jiin¹³ 'nu-u li² jmaa²¹ a jilaa²¹ e 'iin²¹² u'un. Coon²¹ tsáa¹ joongi e la jai² e fu¹ tyi¹ i.

Røøi¹³ tya¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ nu.

⁴ Jiin¹³ jaain²¹ jo seen²¹ wa'a jo 'gii²¹ i nu, Ña'ñu¹ u¹,

jilee²¹ mo iunfee¹ i nu.

Jiin¹³ nu-u in tyú¹ mo.

Joon jilee¹²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jalíin² un'goo²¹ o nu.

Nigacón² o cwáain¹ e røø²¹ jilaa²¹ e jmoo²¹ o.

⁵ Mo ngayuu¹¹³ joon gajøø³ øø joon gamóo³ oo ganó² e cwo¹ si² ña'fú² li si¹ mó² e cuun²¹² toon²¹² ley do. ⁶ Joon ga'woo¹² dyái¹ ángeles e cwo¹ do. Joon in dyái¹ ángeles do tyaan¹ an dyía¹ nií² fa¹³. Joon tyi² i in ángeles do siin³ in taa²¹ jii¹ lí¹ mi¹² si²¹ lino. Joon si¹ ñuu¹ nitsi¹ e lí¹ jmai¹² cwanáa¹. ⁷ Joon jaain²¹ jee²¹² in joo²¹ jiiin¹³ do gacwo¹ o jmai¹² coon²¹ 'ú¹ pi³ lí¹ cwanáa¹ in ángeles dyái¹ do. Joon røøi²¹ tya¹ jilaa²¹

wúu¹ i'e² e Dios tsá² e 'ú¹ pi³ do. Joon Dios do seen²¹ coon²¹ tøø² mo. ⁸ Joon e cwo¹ do garø¹ coon¹³ e 'ya² gi la joon coon¹³ to² e 'oo¹ o Dios. Lawa unñi² e garø¹ e cwo¹ do. Joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² tsataai¹ in nu cwo¹ do ca mo gatséi¹ e dyía¹ fa¹³ tyaan¹ an in dyái¹ ángeles do.

16

Lawa 'ú¹ pi³ tyaan¹ an fa¹³

¹ Joon ganúu³ uun coon²¹ júu³ tá² jó² fu in nu cwo¹ joon gajin² in sii²¹ i in dyái¹ ángeles do:

—Cwolín² naa¹, cwo'íi¹ naa¹ e fa¹³ tya¹ Dios e taa¹³ 'ú¹ pi³ tyii¹ in cwo¹¹³ juncwii²¹.

² Joon in ángel nifu nga'íi¹ in 'ú¹ pi³ tya'a ni cwo¹¹³ juncwii²¹ joon ga'yee¹ i juu²¹ 'lii¹³ tya¹ jilee¹²¹ in niga'ii²¹ i li² tya¹ in joo²¹ 'lii¹³ do si¹ in nigaun'goo²¹ o 'ee in gajmee¹ i tsá² in líi¹ i la líi¹ i in joo²¹ 'lii¹³ do.

³ Joon in ángel li tí² gáii¹ nga'íi¹ in 'ú³ pi³ tya'a ni jmi¹ ñi¹³ joon jmi¹ ñi³ galí¹ la li jmi¹ tya¹ 'lii²¹². Joon gajún¹ mo jilee¹²¹ joo²¹ táai² jmi¹ ñi¹³.

⁴ Joon in ángel li tí² gaai²¹ nga'íi¹ in 'ú¹ pi³ tya'a ni jmi²¹ coon¹³ ni li 'yá² jmi²¹ joon galí¹ jmi¹. ⁵ Joon ganúu³ uun in ángel tya¹ jmi²¹ do jin² in:

—Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²¹ a, Ña'ñu¹ u¹ Dios, in tyú¹. Seen²¹ mo¹ o la mo'jéei¹, joon seen²¹ mo¹ o la no. Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²¹ a tya¹ tsá² ⁶ tsu in tsá² do nigatuu¹ un jmi¹ øø² in jai² líi² nu, in gafaa²¹ a 'wii²¹² tyi¹ i, tsu gatyü¹ u¹ to² e 'uun²¹ in tsá² do jmi¹ jiiin¹³ la gatií².

⁷ Ganúu³ oo jon júu³ jó² fu ni altar do e gajin² in:

—E ja¹ mo nigajmaa²¹ a 'ii²¹ røø²¹ joongi coon²¹ tsáa¹, Ña'ñu¹ u¹ Dios. Jiin¹³ nu-u li² jmaa²¹ a ce jilaa²¹ e 'iin²¹² u'un.

⁸ Joon in ángel li tí² tyúuin² nga'íi¹ in 'ú¹ pi³ tya'a li 'íi¹ in ñi¹. Joon gacwo¹ o ñi¹ do ilí² júun¹ in tsá² coon¹³ jí² tya'a. ⁹ Joon gacáa² mo tsá² coon¹³ jí² do. Pe in tsá² do jo gajoo²¹ tsi wa'a gatsaa¹ tsi Dios in tyu² to² fa¹³ do. Xu li¹ joon gafaa²¹ gi 'laa²¹ tya¹ Dios.

¹⁰ Joon in ángel li tí² 'ñeei² nga'íi¹ in 'ú¹ pi³ tya'a li tyiin¹ in in tyu² u¹ to² in joo²¹ 'lii¹³ do joon li tyu² 'ido to² galinuu²¹. Joon in tsá² taai²¹² do gacuu²¹ u niisii¹¹² i coon¹³ wúu¹ e ní² do. ¹¹ Pe coon¹³ 'elo jo gajoo²¹ tsi e unsii² i e jmoo¹ o e gó² tya'a, Xu joon faa²¹ gi 'laa²¹ tya¹ Dios Jmii²¹ tyiin¹ ña'fú² 'wii¹³ nigangoo¹ o wúu¹ 'yee²¹ i juu²¹ 'lii¹³ do.

¹² Joon in ángel li tí² jnúu² nga'íi¹ in 'ú¹ pi³ tya'a ni coon²¹ jmi²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates joon galityüan²¹ jmi²¹ do, gauntyi² fu¹ ijalíin² røøi¹³ in néei¹ li 'yeei²¹ ñi¹.

¹³ Joon gamáa³ na gaai²¹ espíritu gó² in líi¹ la líi¹ je'cwa² ga'wó² i moo'oo² mi²¹ 'lii¹³ coon¹³ moo'oo² in joo²¹ 'lii¹³ coon¹³

moo'oo² 'in jin'² 'e faa'²¹o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹. ¹⁴ Joon 'in espíritu do líi¹ 'ii¹³ tya' 'in 'líi³ joon lí²-i jmáa'a jilaa'²¹ lí² 'e tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsalín²mo tsauncaain²¹ jileei²¹ róò¹³ 'in néei¹ juncwii²¹. Iuncaain²¹ 'in róò¹³ do itéen¹ 'in 'e jmaa' 'nii²¹ mi tí² jmii²¹² fee'¹ tya' Dios Jmii²¹ 'in lí' jilaa'²¹ 'e 'iin²¹².in. ¹⁵ Joon jin'² Dios: "Janúu²uun', igó³oo 'e 'uui²¹ lawa jaain²¹ 'uun²¹. Joon jløø³mo 'in jo cwuu²¹ joon 'in tyi'²o siin³, 'in nanáa¹ tyá² tya'a. Tsá la joon jo tí² ringúu¹ ngí² 'e jøø² tsá² xeei²¹ 'ii, jo 'aa¹ fa'ii²¹." ¹⁶ Joon 'in espíritu gó² do iuncaain²¹ 'in róò¹³ do fu coon²¹ lí sii²¹ Armagedón coon¹³ jmí¹ hebreo.

¹⁷ Joon 'in ángel lí tí² dyáí¹ ga'íi¹ 'in 'ú¹ pi³ tya'a tya'cwii²¹. Joon gacwo'ii¹ inuu cwo¹ si'² ñu'fú² coon²¹ júu³ tá², jø² fu lí si'² lí silii²¹² do, 'e jin'².in:

—Nasi'yee²¹mo jilaa'²¹-a.

¹⁸ Joon galí² jí² cwaain'ña³ 'áai¹, ga'oon¹on cwaain'ña³ joon ga'íi² tá² líli¹. Joon gajøø²¹ 'wó² líli¹ jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gajøø²¹ 'wó² la do la jee²¹² taain²¹² tsá² juncwii²¹. ¹⁹ Joon 'e fuu²¹ fee'¹ do gajii², galí² 'ni¹ 'ii¹³. Joon ga'ín¹ lacaaín²¹ fuu²¹ catyíia². Joon gati'²-tsi Dios Jmii²¹ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Babilonia 'a 'e'e wúu¹ jii¹³ la nigatyu²u to² mo gati² 'nii²¹-tsi tya' 'in tsá² do. ²⁰ Joon jilaa'²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ roon²¹ ni jmii²¹ gayuun²mo joon jilaa'²¹ moo²¹ jo sá²gi. ²¹ Joon gaxuu²¹ tsi¹ coo¹³ 'áai¹ jee²¹² tsá². Ca tunló¹ kilos la ca mi³ 'ii²¹ 'e tsí² do xuu²¹ tya' yu'. Joon 'in tsá² do gafaa'²¹ 'aa'²¹ tya' Dios Jmii²¹ 'wii¹³ tya' tsi¹ gaxuu²¹ do tsu líi¹ gangoon¹ wúu¹ 'wii¹³ 'e tsi¹ do.

17

'In yíiatsangó¹ feei'¹

¹ Joon gamáa³na jaain²¹ jee²¹² 'in dyáí¹ ángeles do 'in san² 'ú¹ pi³ do. Joon 'ii gajin² 'in sii²¹; jna:

—Ná² fu lo, tsu i'e³ee 'nu xiiala i'e¹e Dios wúu¹ 'in 'yíiatsangó¹ feei'¹ 'in tyín¹ ni jmí¹'ni³. ² Joon 'in róò¹³ taain²¹² juncwii²¹ nigangii¹; nigajmaa¹ 'e gó² coon¹³ 'ido. Joon 'in taain²¹² juncwii²¹ lawa galí¹ 'in¹mo coon¹³ 'e gó² tya'a la mo 'un² tsá² vino.

³ Joon lawa'a 'e cí³oo 'in ángel do gatøø¹ø jna fu coon²¹ lí jo 'iin tsá² taain²¹². Joon gamáa³na jaain²¹ tsami² tyín¹ 'in jaain²¹ joo²¹ 'líi³ yúuin². Joon 'in joo²¹ 'líi³ do tsi³ dyáí¹ mootyí¹ joon tsi³ dyá² moofi³. Joon la tøø² 'in joo²¹ 'líi³ do toon²¹² 'e faa'²¹ 'aa'²¹ tya' Dios Jmii²¹. ⁴ Joon 'in tsami² 'in tyín¹ 'in 'in joo²¹ 'líi³ do tyi'² 'mi² 'nau² júuin² coon¹³ 'e yáun². Joon sixéi¹³ cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹ coon¹³ perlas. Joon san²an coon²¹ copa lí¹ cwanáa¹ sirøøi²¹

coon¹³ jilaa'²¹ 'e un'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa'²¹ 'e gó² jmoo¹ 'in 'yíiatsangó¹ do. ⁵ Joon toon¹on tyá'tyí¹ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e jin'²: "Babilonia 'in feei'¹. Saa³o jileei²¹ 'yíiatsangó¹ 'ino. Saa³o joon jilaa'²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹ 'ino." ⁶ Joon gacón³oon cwáain¹ 'e 'ín¹mo 'in tsami² do coon¹³ jmí¹ tya' tsá² tsaa¹-tsi Dios joon coon¹³ jmí¹ tya' 'in gajngai² tsá² tsu 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Jesús. Joon líi¹ nga'goo²¹-tsii mo gamáa³na 'in tsami² do. ⁷ Joon jin'² 'in 'in ángel do sii²¹; jna:

—'Ee lí' tsa'goo²¹-o'o 'áai¹? Jmaa¹³aa 'nu júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ 'uui²¹ tya' 'in tsami² do joongi 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'in joo²¹ 'líi³ lí tyín¹ 'in tsami² do. 'In joo²¹ 'líi³ do tsi³ dyáí¹ mootyí² coon²¹³ dya moofi³. ⁸ 'In joo²¹ 'líi³ do 'in gañí¹u'un 'in seein²¹ ca la jéi¹ pe jo seein²¹gi nano ti lí cwo'ii¹ too²¹ tyí² lí sá² tyá² 'e nu'gi 'in'ín² coonti. Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in tsa'goo²¹-tsi mi ní² 'in joo²¹ 'líi³ do 'in seein²¹ ca la jéi¹ pe jo seein²¹gi nano pe coon²¹ mi cwé¹mo tún¹ juncwii²¹. 'In tsá² 'in ninga'goo²¹-tsi do jo taain²¹² ní jí² lí taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múu¹ tya'a. Ca la mo rón¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do 'e jí² do.

⁹ 'Elo lí² wa 'in 'iin²¹² 'in 'øøi²¹-tsi: Tún² nii² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e dyáí¹ mootyí² 'in joo²¹ 'líi³ do. Lí la lí dyáí¹ po³ tíi²¹ lí tyín¹ 'in 'in tsami² do. ¹⁰ La joon jon lawa dyáí¹ róò¹³. Nigaxuu²¹mo 'ñéi² róò¹³ do, joon jaain²¹ tyu² to² nano, joon jaain²¹gi róò¹³ do ti lí² jó¹. Joon mi cwéé¹ coon²¹ sii¹³ xú itaa²¹a. ¹¹ Joon 'in joo²¹ 'líi³ do 'in seein²¹ ca la jéi¹ pe jo seein²¹gi nano 'ii lí tí² jñéi² róò¹³ xufiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in dyáí¹ róò¹³ 'ido. Joon itsaa²¹o fu lí 'ii²¹.

¹² Joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e dyá² moofi³ 'e gañí² lí la líi¹ dyéi² róò¹³ 'in jo mo ga'ii²¹gi to² tya'a. Pe i'ii²¹mo to² tya'a caan²¹mo coon¹³ 'in joo²¹ 'líi³ do. Jee²¹² coon²¹ hora ityu²u to². ¹³ Canii²mo 'øøi²¹-tsi 'in dyéi² róò¹³ do. Joon icwo¹o to² 'oo¹o coon¹³ 'ii²¹ tya'a 'in joo²¹ 'líi³ do. ¹⁴ Joon itéen¹ 'in coon¹³ Jesús, 'in líi¹ Cordero, pe Jesús do líi¹ tsu feei¹gi 'ii la jee²¹² jileei²¹. 'Ii líi¹ róò¹³ 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ róò¹³. Joon jileei²¹ 'in ngí¹ coon¹³on nigatø¹o joon gatyi¹² 'in Dios 'ii. Joon jo tiuu² 'ido 'ii.

¹⁵ Joon gajin² 'in ángel do sii²¹; jna:

—'E jmí¹'ni³ gañii² 'in lí tyín¹ 'in 'yíiatsangó¹ lí la lí jilaa'²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ tsá² coon¹³ jilaa'²¹ jmí¹ 'e sá² juncwii²¹ coon¹³ jilaa'²¹ nacíoon¹³. ¹⁶ Joon 'in dyéi² róò¹³ do 'in líi¹ la lí moofi³ tya' 'in joo²¹ 'líi³ do ili'ee²¹ 'in 'yíiatsangó¹ do. Joon itiuu²mo 'ido 'ii ti ringúu¹. Joon icuu¹mo 'ido 'ii joon ijúun² 'in coonti. ¹⁷ Tsu Dios gajmeei¹ 'in róò¹³ do 'e jmáa¹ jii¹³ la 'iin²¹².in.

Tsu 'wii¹³ joon røø²¹ gasii² jee²¹² 'ii joon gacwo¹⁰ 'in joo²¹ 'liii³ tya'a ca tsin¹ jilaa²¹ jüü³ ga'ii² Dios Jmii²¹. 18 Joon 'in tsami² 'in ni¹u'u liii¹ a li 'e fuu²¹ fee¹ 'in tyu² to² jileei²¹ røø¹³ taain²¹² juncwii²¹.

18

Mo ga'in¹ fuu²¹ Babilonia

1 Mo ngayuu¹³ joon gamaa³na jaain²¹gi ángel 'in gajngá¹ fu ñu¹fú² joon fee¹ to² 'oo¹⁰. Joon ni cwoo¹³ juncwii²¹ jná² joo²¹ coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a. 2 Joon coon¹³ coon²¹ jüü³ tá² líi¹ ga'oo¹⁰ jin²in:

—Niga'in²mo Babilonia 'e fuu²¹ fee¹ do. Niga'in²mo joon galí¹ coon²¹ li taain²¹² 'in 'liii³. Do-o itéen¹in jileei²¹ espíritu⁶. Lawa coon²¹ tyuu²¹ taain²¹² ton¹ 'liii³, 'in 'eei²¹ tsá² galí² 'e fuu²¹ to². 3 Joon lawa galí¹in¹mo tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ 'e gó² láa¹a 'in 'yiiatsangó¹ do. Joon 'in røø¹³ taain²¹² juncwii²¹ gati²-tsi ngi¹ coon¹³ 'ido. Joon 'in 'niii¹ 'e ló¹ tsá² galisá² cuu² tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² ti²-tsi.

4 Joon ganú³uu coongi jüü³ jó² fu ñu¹fú² 'e jin¹:

—'Woo²¹naa¹ 'e fuu²¹ lo jilee²¹naa¹ 'in líii¹ tsá² tyiia 'e jo 'ii¹³naa¹ tsaa² tya' 'ido jon'gi iliseein²¹naa¹ fa'i³ la fa'i³ iseein²¹ 'ido. 5 Tsu tsaa² tya'o galifee¹ 'áai¹ ca gatyalii²¹² tsaa² tya'a fu ñu¹fú² joon gati¹-tsi Dios jilaa²¹ 'e gó² nigajmaa¹a. 6 Cwóo¹³'oo' wúu¹ 'ido jiin¹³ la nigacwo¹⁰ 'in xeei²¹. Cwotyí²'ii¹ 'in tsami² do tún² 'iin¹³gi jiin¹³ la nigajmaa¹a. Cwó²'oo' 'e 'uu²¹u 'in tsami² do tún² 'iin¹³gi 'e gó² la gacwo¹⁰ 'ido tsá² xeei²¹. 7 'Áai¹mo fee¹'i gajmee¹ 'ña'a joon 'áa¹mo tyú² seein²¹ jin²in: "Lo-o tyiin¹na líi¹na 'yiia²¹² røø¹³. Jo líi¹na 'yiia²ni² joon jo 'ee wúu¹ imóo³'oo." 8 'Áai¹ tyú² galiseein²¹ pe joon 'ii²¹ la joon jon ini² wúu¹. Tsu 'wii¹³ joon coon²¹ jmii²¹ mi jó¹ fa'i³ tya'a ini² 'oo² ijó¹, ilixuu²¹²-tsi 'áai¹ joon ijuun²¹mo, joon caa¹i coonti ce lín²in fó² coonti. Tsu fee¹ 'áa¹mo Ña¹ñu¹'u' Dios Jmii²¹ 'in gajmaa¹a 'ii²¹ tya'a.

9 Joon jileei²¹ røø¹³ 'in gangi¹ jmoo¹ jløø³i coon¹³ 'ido ityi¹'o, ilixuu²¹²-tsi mi jøø² roon¹ on unñi² li caa²¹; 'in tsami² do. 10 Wíin² téein² tsu 'wii¹³ 'goo²¹-o ni² 'in tsami² do wúu¹ joon jin²in:

—i'Áai¹ tyafó² fúu² 'nu, Babilonia, coon²¹ fuu²¹ fee¹ joon coon²¹ fuu²¹ tyiin²! Pe jmii²¹² nano gacwá¹ imoo¹³'o wúu¹.

11 La joon jon 'in téein² 'ni¹i 'e ló¹ tsá² tyi¹'o jon ilixuu²¹²-tsi tsu jo 'in seein²¹ ló¹gi laa²¹² tya'a 'e ningatyaan¹an. 12 Ningatyaan¹o cwanáa¹ coon¹³ cwataa²¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹. Ningatyaan¹an 'mi² tyú² 'e lí¹ lino coon¹³ 'mi² wuu²¹ nuu¹ yúuin² coon¹³ yúun². Ningatyaan¹

'ido jilaa²¹ 'mó² jmafuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e lí¹ moojon² elefante coon¹³ 'mó² 'e tyiin² 'áai¹. Joongi ningatyaan¹an 'in tsá² 'ni¹i do ñiyúun² coon¹³ ñi³ coon¹³ cuun²¹² marmol. 13 Ningatyaan¹o jon canela coon¹³ 'oo²¹ tya' 'uunñi² tya' tsá² coon¹³ fuu²¹² sún¹ coon¹³ mirra coon¹³ jmii²¹ jmafuu²¹ coon¹³ vino coon¹³ aceite coon¹³ fuu²¹² 'iñi¹ 'e tyú² coon¹³ trigo. La joon jon jée¹i joo²¹ coon¹³ joo'saa²¹ coon¹³ cwa² coon¹³ care² jñé² cwa². Joon ca tsá² 'in si¹ni¹212 jmoo¹⁰ to² tya' tsá² jée¹i. 14 Joon ijin²in sii²¹'i 'e fuu²¹ do:

—Joon 'e 'oofuu¹ 'e gasiin¹u'un ca la mo jéei¹ gaaalii¹. Gaaalii¹ jon jilaa²¹ 'e tyú² 'e ti²-o'o coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi joon jo tyiia²¹gi.

15 Joon wíin² itéen¹in 'in ga'ni¹i jilaa²¹ 'e ló¹ 'ido joon galíi¹ tsá² sá² cuu² 'wii¹³ jilaa²¹ 'e galí² 'ido. Wíin² itéen¹in tsu 'wii¹³ 'goo²¹o coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ ni² 'in tsami² do. Itéen¹in cii²¹o xuui²¹²-tsi. 16 Jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fuu²¹ 'ya²gi do tsu galíi¹ la líi¹ jaain²¹ tsami² 'yei²gi 'in tyi² 'mi² tyú² lí¹ lino nuu² yúuin² joongi yúun². Sixée¹i cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² tyiin² coon¹³ perlas. 17 Joon jee²¹² catá² ga'in¹ jilaa²¹ 'e sá² tya'a.

Joon wíin² taain²¹² jileei²¹ tsá² tyu² to² barcos coon¹³ 'in táai² barcos coon¹³ 'in jmoo¹⁰ to² tsi barcos do. Jileei²¹ 'in jmoo¹⁰ to² ni jmí¹ni³ táan¹in wíin². 18 Joon mo gajøø² roon¹ unñi² có² 'e fuu²¹ do joon ga'oo¹⁰ tá² jin²in:

—Jo 'e fuu²¹ sá²gi 'e 'ya²gi lagi 'e fuu²¹ do.

19 Joon ga'ee¹ cwoo¹³ jee²¹² tyi¹'i gatyí² xuui²¹²-tsi 'áai¹ joon 'oo¹⁰ jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fuu²¹ 'ya²gi do. 'Áai¹ galisá² cuu² tya' 'in jmoo¹⁰ to² ni jmí¹ni³ coon¹³ cuu² ga'in²in 'e fuu²¹ do. Pe jee²¹² coon²¹ catá²-a ga'in¹ 'e fuu²¹ do.

20 Pe jmaa²aa' jløø³naa¹ 'in táai² ñu¹fú² coon¹³ 'naa¹ 'in líii¹ apóstoles coon¹³ jileei²¹ 'naa¹ 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii. Tsu mo gacóon¹⁰ tya'a, 'ii²¹ røø²¹ jmaa¹a Dios tyi¹naa¹.

21 Joon jaain²¹ ángel 'in plín² 'áai¹ gasaa¹³a coon²¹ cuun²¹² 'e lí¹ lawa coon²¹ too¹ fee¹ joon gapí² 'in ángel do 'e cuun²¹ do tsi jmí¹ni³ jin²in:

—La gapí² 'e cuun²¹² do tsi jmí¹ni³ la joon jon i'íin²in Babilonia, coon²¹ fuu²¹ 'ya²gi. Joon jo ni²gi tsá² 'ii. 22 Jo jmii²¹² núu²gi tsá² 'iin² sóoin¹ jee²¹² 'nú¹ tya'a. Jo núu²gi tsá² sóoin¹ tuntuu²¹ jon'gi tya' flauta si líu¹ xuui¹u tsá² 'ee. Jon'gi seein²¹gi tsá² tñi² láai² ni² to². Jon'gi itsii¹gi tsami² coon¹³ too¹. 23 Jo 'ee jí² coo¹gi, jiin¹³ coon²¹ jee²¹² 'nú¹ jon'gi inu²gi tsá² jüü³ 'e náa¹ 'goo²¹ li cuui² cwoo²¹ tsá². Ijon²on tii² xafiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsá² tyi¹ 'in 'ni¹ 'e ló¹ fee¹'i 'áai¹ 'ii la

jee²¹² jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon 'in salaa¹ tyi'i gacón²on too² 'in tsá² catyaa² do.

24 T_{SU} tsaa² tya 'e fuu²¹ do jilaa²¹ jmi¹ 'e gatúun²un tya 'in gafaa²¹ 'wii²¹² tya Dios coon¹³ 'in tsaa¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in najóin¹.

19

1 Mo ngayuui¹³ joon ganúu³uun júu³ tya tsá² fúui¹ 'in táai¹ ñu¹fú² 'e jin²in; ¡Aleluya! Nigajmaa¹a Dios tiin¹³ tsá². Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya Dios Jmii²¹ la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya Dios tyi'.

2 Nigajmaa¹ Dios 'ii²¹ røø²¹ joon coon²¹ tsáa¹ mo gajmaa¹ 'a 'ii²¹ 'ii²¹ tya 'in 'yiiat-sangó¹ 'in gajmaa¹ un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a.

T_{SU} Dios jmaa¹ a tyi² 'in 'yia²¹² do jilaa²¹ 'e røø²i tya 'e gó² gajmaa¹ a tya 'in tsaa¹-tsi Dios, 'in najngaa¹³i.

3 Joon gajin²o jon: —¡Aleluya! Jiin¹³ catá² jo jón²gi róon² unñi² tya fuu²¹ do.

4 Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøø¹³ coon¹³ 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do gatyia² ca ti ni 'wó² un'goo¹o Dios Jmii²¹ 'in tyiin¹ li sili²¹² tya'a, joon gajin²in:

—¡Amén! ¡Aleluya!
5 Joon coon²¹ júu³ gajó¹ li sili²¹² do 'e jin²in; Cwoun'goo²oo' Dios tyi' jileei²¹ 'naa' 'in jmoó¹o la to² tyu^{2u}, jileei²¹ 'naa' 'in 'gøøi²¹ 'ii la 'in 'wó²i tiin¹³ la 'in tyiin².

Coon²¹ mi tí² jmi²¹² fu ñu¹fú²

6 Joon ganúu³uun coon²¹ lawa 'e faa²¹ tsá² fúui¹ líli¹, joongi lawa li na'yú³ jmi²¹ láai² lí¹. Joongi lawa li ni'oon¹on cwaain¹ñá³. Gajin²o 'e júu³ do:

¡Aleluya! T_{SU} niga¹'ii²¹ 'i ña¹ñu^{1u} 'u' Dios tyi', 'in lí² má² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in, to² tya'a.

7 Cwojmaa²aa' jløø¹³naa' joon cwoun'goo²oo' 'ii t_{SU} nigatí² 'ii²¹ 'e iuncaain²¹ Jesús, 'in líi¹ Cordero, jileei²¹ tsá² 'in tsaa¹-tsi 'ii icwá² coon¹³on.

Joon ijmáa¹ 'a jmi²¹² lawa li cui² cwoo²¹ tsá². Joon jileei²¹ 'in iuncaain²¹ coon¹³on nigatya¹ tyú² tya'a la jmoó¹o tsamí² mo ti li cui² cwoo²¹o.

8 Nityi¹ 'i 'mi² taa²¹ li lino tyú², tyú² nasiin¹³in joon jii¹ siin¹³in. T_{SU} 'e 'mi² lino do 'e li la li jilaa²¹ 'e tyú² 'e nigajmaa¹ 'a 'in jmoó¹o la to² tyu² Dios.

9 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹ jna: —Taan¹ mo'jí² 'e júu³ lo: "Jløø¹³mo jileei²¹ 'in gatø²ø Dios itsalín² li gali² jmi²¹² icui² cwoo²¹ 'in sii²¹ Cordero do."

Gajin²o jon sii²¹ jna: —'E júu³ lo júu³ tya Dios 'e la jai².

10 Joon gasi³ii 'wojni³ii tyani ángel do iun'góo³oo 'ii²¹. Pe jin²o sii²¹ i jna:

—Jo jmoó²o la no, t_{SU} jmóo³oo jiin¹³ la to² tyu² Dios jiin¹³ la jmoó² 'nu coon¹³ 'in tsaruu²¹u' catyaa² 'in jo gatú² júu³ tya' Jesús. Ungoo²o jaan²¹mo, jiin¹³ Ña¹ñu^{1u} 'Dios Jmii²¹ ungoo²¹o.

T_{SU} 'in faa²¹ a cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ jmo²o tsá² júu³ jilaa²¹ júu³ gafaa²¹ a Jesús.

'In tsá² 'in tyiin¹in jaain²¹ cwa² taai²¹

11 Joon gamóo³oo sino² fu ñu¹fú². Joon gagnéi¹ jaain²¹ cwa² taai²¹ joon 'in tyiin¹ moo¹wó¹ sii²¹ 'in jo tú² júu³ tya'a, sii²¹o jon 'in Jai². Joon coon²¹ tsáa¹ jmaa¹ 'a 'ii²¹ mi jmáa¹ 'a 'ii²¹ la joon jon mi jmáa¹ 'a 'nii²¹. 12 Joon lawa jí² 'e coo²¹ lí¹ unní¹i. Joon tyii¹ i taa¹³ coronas láai². Joon toon¹on 'e sii²¹ 'ii pe jiin¹³ 'ña¹o ñii¹. 13 Joon tyi² 'mi² 'ya jmi¹ joon 'e sii²¹ 'ii: Júu³ tya' Dios. 14 Joon caluu ngalín² 'láa² tya' ñu¹fú² 'in tyi² 'mi² lí¹ lino tyú², joon néei¹ cwa² taai²¹. Joon taa²¹ siin¹³in jo téein² 'la². 15 Joon 'yeei²¹ 'oo²o 'in tsá² do coon²¹ ñí³ espada 'e 'má¹ 'áai¹. Joon coon¹³ 'e ñí³ do iuncwuu²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon ityu^{2u} to² tsá² coon¹³ sii²¹ lí¹ ñí³. Joon la niui² tsá² mi² wuunjøø¹³ tuun¹un jmi¹ tya'a, jiin¹³ coon²¹ wa'a jo ganiui², la joon jon jiin¹³ jaain²¹ jo láai² 'e wúu¹ tya' Dios jíó¹ t_{SU} 'nii²¹-tsi Dios, 'in jmoó¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Joon 'in tyiin¹ cwa² taai²¹ do ijmáa¹ 'a 'ii²¹ cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. 16 Joon toon²¹on sii¹³in 'e sii²¹ 'ii: Røø¹³ 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ røø¹³ joon 'in Tyiin²gi jee¹² jileei²¹ 'in seen²¹. Joon²¹ jon 'e sii²¹ do tsaa¹³ tyúu^{1u}.

17 Joon gamáa³na jaain²¹ ángel siin¹²in jee²¹² 'yia²¹ 'in ga'oo¹o jin²in sii²¹ i jileei²¹ joo²¹ tsí³ cwáa¹ 'in 'ii¹ 'u' juncwii²¹:

—Níliin¹naa'. Cwolicaan²¹naa' tya' coon²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa' 'e cøø²øø'. 18 Ti li lisá² ngú¹ cøø²øø', ngú¹ tya' røøi¹³, joon ngú¹ tya' fií²¹² 'láa² joon tya' tsá² 'gøø¹³. Sá² jon ngú¹ tya' cwa² joon tya' tsá² néei¹ cwa². Iliás² ngú¹ tya' jileei²¹ tsá² xafiin¹³ tsa'leei¹³ si tsá² fií²¹² 'ee, si tsá² 'wó¹ 'ee, si tsá² tyiin² 'ee.

19 Joon gamáa³na 'in joo²¹ líi¹³ caan²¹ coon¹³ røø¹³ taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ 'láa² tya'a sicaain²¹ itéen¹in coon¹³ 'in tyiin¹ cwa² taai²¹ do coon¹³ 'láa² tya'a. 20 Joon nigagataan¹³mo 'in joo²¹ líi¹³ do. Nigataan¹³mo jon 'in nijin² 'e faa²¹o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹. 'Ii nigajmaa¹ a milagros fee¹ jee²¹² tsá² joon gacón²o too² 'in niga¹'ii²¹ 'e lí² tya' 'in joo²¹ líi¹³ coon¹³ 'in gaun'goo²¹o 'in gajmee¹ tsá² 'in líi¹ la lí¹ 'in joo²¹ líi¹³ do coon¹³ milagro fee¹ do. Joon 'in tyiin¹ cwa² taai²¹ do gadyee¹³ je waa²¹mo do la jiin¹in tsi tyia¹ li jí² 'e coo²¹ coon¹³ azufre. 21 Joon gajngaa¹³mo 'in tsá² tyiin¹ cwa² taai²¹ do 'in catyaa² coon¹³ ñí³ 'yeei²¹ 'oo²o. Joon tyú^{2u}

gagøø²¹ 'in joo²¹ tsi³ cwáa¹ do ngú¹ tya¹ 'in najúin¹ do.

20

Sí'ñuu¹ mo Satanás

¹ Joon gamáa³ na jaain²¹ ángel gajgá¹ fu ñw¹ fú² joon saan²¹ coon²¹ joonñi³ tya¹ too²¹ tyí² li sityá². San² o jon coon²¹ cadena mí². ² Joon 'in ángel do gataan¹³ 'in 'in mií²¹ 'lii³ do, 'in mií²¹ seen²¹ calií 'in sii²¹ o jon 'in 'lii³, sii²¹ o jon Satanás. Joon ga'ñuu¹ 'in ce tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹. ³ Joon gapii¹ 'in 'ido tsi too²¹ tyí² li sityá² do. Joon gajni² mo 'ido tsi too²¹ do, gatsaa²¹ a sello lí¹ cera jni² 'oo² too²¹ do. Joon coon¹³ la joon jo lí² cón² gi tóo² tsá² taain²¹² juncwii²¹ ce tséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹. Pe mi tséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹ do joon iláa¹ mo 'ido coon²¹ sii¹³ xh.

⁴ Joon gamóo³ oo li silií²¹² li née¹ 'i 'in niga'lii²¹ to² 'e jmoo¹ o 'ii²¹ tya¹ tsá². Gamáa³ moo jon 'in almas tya¹ tsá² 'in najúin¹, 'in gata¹ luu²¹² u tsu 'wii¹³ jin² 'in 'e ja² mo lii² Jesús joongi 'wii¹³ júu³ tyá² tya¹ Dios Jmii²¹. 'In tsá² do jo mo gaun¹ goo²¹ o 'in joo²¹ 'lii³ do, jon'gi gaun¹ goo²¹ o 'in tsá² do 'in gajmee¹ tsá² 'in lii³ la líi¹ 'in joo²¹ 'lii³ do. Jo mo ga'ii²¹ 'in tsá² do 'e lí² tya'a tya'tyií¹ si cwoo²¹ o 'ee. Joon gamáa³ na 'in tsá² do jiiin¹ 'in joon tyu² u to² caan²¹ mo coon¹³ Jesús ce tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹. ⁵ Pe 'in 'lii²¹² najóin¹ catyaaí² do jo jiiin¹ 'in tún¹ ca mi tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹ do. Joon 'e no-o nifu 'e gajiiin¹ tsá² tún¹. ⁶ Joo¹ ñw¹ mo joon nicwa³ mo 'in nigajiiin¹ 'in nifugi do! Jo júun¹ 'in tún² naa¹³ pe iliiin² 'in unt² tsá² tya¹ Dios Jmii²¹ joongi tya¹ Cristo. Coon¹³ 'i ityu² u to² coon²¹ mil jiiin²¹.

⁷ Joon mo gatséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹ joon ilaa¹ mo Satanás li 'yuuí²¹² sijni¹. ⁸ Joon tsatyiin¹ an tsá² tóo² la caain²¹ juncwii²¹, tsatyiin¹ an tóo² Gog coon¹³ Magog joon iun-caain²¹ jileei²¹ 'láa² tya'a itéen¹ in. Joon ti la ti too¹³ sá² nu' jmi¹ ñi¹³. ⁹ Joon ngalín² in la 'ui juncwii²¹ joon ngataaí² cu'li li néei¹ 'in tsaai¹-tsi Dios Jmii²¹ joon cu'li 'e fuu²¹ do 'e 'iin²¹² in Dios 'áai¹. Pe Dios Jmii²¹ gadya² a jí² fu yu¹ juncwii²¹ 'e coon¹³ joon iuntyee¹ mo 'in tsá² do. ¹⁰ Joon 'in 'lii³, 'in gacon² on 'in tsá² do tóo², gangadyeei¹³ Dios 'ii tsi coon²¹ tyíaa¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre li niga'í² 'in joo²¹ 'lii³ coon¹³ 'in nigajin² 'in 'e faa²¹ a júu³ tyá² tya¹ Dios pe jo jo¹. Joon do-o inii²¹ wúu¹ la 'woo¹ jmi¹ coon²¹ tøø² mo.

Li taai²¹² tsá² tyani coon²¹ li silií²¹² taa²¹

¹¹ Joon gamóo³ oo coon²¹ li silií²¹² taa²¹ fee¹ 'áai¹. Gamáa³ na jon 'in tyiin¹ ni li silií²¹² do. Joon tyani 'in tyiin¹ ni li silií²¹² do jo ta² gi ni 'wó² jon'gi ñw¹ fú², yuun¹³ mo coonti tsu jo galisá² 'aan³ tya'a. ¹² Joon gamáa³ na 'in najúin¹ 'in cøøi¹³ tiin¹³ 'in pi³ teen¹ in tyani

Dios Jmii²¹. Joon 'e jí² do roon¹ on sinii¹³ joon ganá¹ coongi jí² li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon gajmaa¹ a 'ii²¹ tya¹ 'in najóin¹ do jiiin¹³ la nigajmaa¹ a jiiin¹³ la taa¹³ 'e jí² do. ¹³ Galisá² 'ii²¹ tya¹ jilee²¹ mo jiiin¹³ la nigajmaa¹ a. Galisá² 'ii²¹ tya¹ 'in najóin¹ tsi jmi¹ ñi¹³ la joon jon galisá² 'ii²¹ tya¹ 'in najóin¹ la mo jéei¹ coon¹³ taain²¹² li taai² 'lii²¹². ¹⁴ Joon 'mó¹ coon¹³ li taai² 'in najóin¹ ga'í² tsi tyíaa¹ lí¹ jí². Joon mi 'i² tsá² 'e tyíaa¹ do 'e lawa'a 'e najóin¹ tún² naa¹³. ¹⁵ Joon fu do-o ipii¹ in Dios jileei²¹ 'in jo taain²¹² 'e jí² do li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a.

21

Mi lisá² ñw¹ fú² 'múui² coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui²

¹ Joon gamóo³ oo coon²¹ ñw¹ fú² 'múui² coon¹³ coon²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui² tsu nitsé² mo 'e ñw¹ fú² nifu coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ nifu. Joon jo 'ee jmi¹ ñi¹³ sá² gi. ² Joon jna-a, Wó³, gamóo³ oo gajgo¹ coon²¹ fuu²¹ nicwaaí³ 'e sii²¹ Jerusalén 'múui². Gajgo¹ o fu ñw¹ fú² li tyiin¹ Dios Jmii²¹. 'Ya² gi 'áai¹ 'e fuu²¹ do lawa jaain²¹ simi² nináa¹ tyá² siin¹³ 'in 'ya² gi icui² cwoo²¹ o. ³ Joon ganúu³ uum coon²¹ júu³ tá² jø² fu ñw¹ fú² 'e jin².

—Jóø² du', taan¹ mo Dios Jmii²¹ jee²¹¹ tsá². Joon itéin¹ caan²¹ mo coon¹³. Joon ilii² in tsá² tya¹ Dios Jmii²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon Dios Jmii²¹ 'ña'a itéin¹ jee²¹² tsá², ilii² in Dios tya¹ 'in tsá² do. ⁴ Joon Dios Jmii²¹ iuntyuun¹ an jilaa²¹ jmi²¹ tuun²¹ un unni² tsá². Joon jo 'ee²¹ jiiin¹ gi tsá² jon'gi tyi² gi tsá² jon'gi xuu¹² gi-tsi jon'gi ni² gi wúu¹ tya'a 'e cuu¹ tya'a tsu jilaa²¹ 'e sá² la mo jéei¹³ ningii² mo.

⁵ Joon 'in tyiin¹ li silií²¹² do gajin² in: —Jøø² ø, jmóo³ oo 'e 'múui² jilaa²¹ 'e sá².

Jin² o jon sii²¹ jna: —Táan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo tsu 'e júu³ lo júu³ la ja² mo joon jo lí² náai².

⁶ Joongi jin² 'in sii²¹ jna: —Nasi'ye²¹ mo jilaa²¹ a. Jna-a 'in nifu la

joon jon li tyéi¹. Lawa letra A líi¹ na la joon jon letra Z. Joon wa seen²¹ tsá² 'in unjmuui², jna icwóo³ oo jmi²¹ tya¹ li 'ya² jmi²¹ icwo² juncwii²¹ tya¹ tsá² 'e jo 'ee ciiin¹ coonti. ⁷ Joon jileei²¹ 'in líi¹ 'i'ii²¹ jilaa²¹ 'elo lawa'a tya'o. Joon jna-a ilii² na Dios Jmii²¹ tya'a joon 'ii ilii² in yuun²¹ tyíaa. ⁸ Pe tsalín² 'in catyaaí² tsi tyíaa¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre. Tsalín² mo jileei²¹ 'in 'goo²¹ coon¹³ 'in jo jo² líi². Tsalín² mo jon jileei²¹ 'in nigali líi³ coon¹³ 'in nigajngaai¹³ tsá² coon¹³ 'in niga'láa¹ coon¹³ tsami² coon¹³ tsañu¹. Tsalín² mo jon jileei²¹ tsalaaí¹ coon¹³ jileei²¹ 'in nig-aun¹ goo²¹ o dioses 'in gajméei¹ tsá² coon¹³

jileei²¹ 'in cón² tsá² too². Jileei²¹ 'in líi¹ la líi¹ 'ino itsalím² 'e tyíá¹ do lí¹ jí² caai¹³ azufre. Joon li gati² tún² naa¹³ júun²in.

'E fuu²¹ Jerusalén 'múu²

⁹ Joon gacwéi¹ jaain²¹ ángel jee²¹² dyái¹ ángeles do 'in san¹ dyía¹ 'ú¹ pi¹³ røøi²¹ taa¹³ dyía¹ 'ii²¹ fa¹³ li gatséi¹. Joon jin²in sii²¹; jna:

—Na¹ coon¹³ jna. I'e¹³ee 'ñu¹ 'e fuu²¹ li icwá² jileei²¹ 'in nigatyíi¹³in Jesús, 'in líi¹ Cordero do.

¹⁰ Joon lawa 'e cíi³⁰o ngajéi¹ 'in ángel do jna coon²¹ yu¹ moo²¹ fee¹ ñíi¹ 'áai¹. Joon ga'e¹ 'e jna 'e fuu²¹ nicwaaí³ Jerusalén 'e gajgo² fu ñu¹fú² li tyíin¹ Dios Jmii²¹. ¹¹ Joon 'e fuu²¹ do jná² joo²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹. Jii¹ 'e fuu²¹ do la jii¹ cuun²¹² 'e 'moo³ 'áai¹. La jii¹ cuun²¹² jasje jii¹ joon jneeí¹ la jneeí¹ cuun²¹² jii¹ cristal. ¹² Joon ce cul¹ si²gon 'oo²¹ fee¹ ñíi¹. Joon 'e 'oo²¹ do jée¹ dyatun¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá². Joon teen¹in jmai² jaain²¹ ángel la coon²¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá². Joon 'e jni¹oo² do taa¹³ 'e sii²¹ ji dyatun¹ poo²¹² tsá² seen²¹ Israel. ¹³ Joon sá² 'ni¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá² li caai¹ li 'yéeei² ñíi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá² li caai¹ tooin²¹² li 'yéeei² ñíi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá² li caai¹ tsáa¹ li 'yéeei² ñíi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataa²¹² tsá² li caai¹ li yooiin¹³ ñíi¹. ¹⁴ Joon 'e 'oo²¹ tya' fuu²¹ do si² ni dyatun¹ po³ cuun²¹² 'e lí¹ lawa tífuu²¹. Joon 'e tífuu²¹ do taa¹³ 'e sii²¹ ji dyatuuin¹ apóstoles tya' Jesús.

¹⁵ Joon 'in ángel do 'in gafee²¹ jna san²an coon²¹ sii² lí¹ cwanáa¹ ityíaa²¹ 'ii²¹ tya' 'e fuu²¹ do. Ityíaa²¹ 'ii²¹ jilaa²¹ fuu²¹ do coon¹³ 'oo² li tsataa²¹² tsá² coon¹³ 'e 'oo²¹ do. ¹⁶ 'E fuu²¹ do lí¹ tyún² tyuui¹³ joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ li 'ú². Joon mo gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ gati² tún² mil tsi tún² cíein¹³ kilómetros. Joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ li 'ú² la coon¹³ li ñíi¹. ¹⁷ Joon gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ tya' 'e 'oo²¹ do lí¹ ñíi¹ joon gati² coon²¹ cíein¹³ tsi tunlo¹ tyán² lí². 'In ángel do gatyaa¹ 'ii²¹ coon¹³ lí² tya' cwaa¹ tsañuu¹.

¹⁸ Joon 'e 'oo²¹ do lí¹ jmai² jaspe. Joon 'e fuu²¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e li la li sí³ jii¹. ¹⁹ Joon tífuu²¹ do taa¹³ jilaa²¹ ni² cuun²¹² 'moo³. 'E tífuu²¹ nífu² taa¹³ cuun²¹² jaspe, 'e tífuu²¹ li t² tún² taa¹³ cuun²¹² zafiro, 'e t² 'ni¹ taa¹³ cuun²¹² ágate, 'e t² tyán² taa¹³ cuun²¹² esmeralda, ²⁰ 'e t² 'ná² taa¹³ cuun²¹² ónice, 'e t² jnúu² taa¹³ cuun²¹² cor-nalina, 'e t² dyía¹ taa¹³ cuun²¹² crisólito, 'e t² jná² taa¹³ cuun²¹² berilo, 'e t² 'nú² taa¹³ cuun²¹² topacio, 'e t² dyá² taa¹³ cuun²¹² crisoprasa, 'e t² dyacoon²¹ taa¹³ cuun²¹² jacinto, joon 'e t² dyatun¹ taa¹³ cuun²¹² amatista. La coon²¹ fúui¹ tífuu²¹ do taa¹³

cuun²¹² xiia²¹. ²¹ Joon 'e dyatun¹ jni¹oo² do lí¹ jmai² perla, coon²¹ perla la coon²¹ jni¹oo²¹ do. Joon 'e fu¹ tyiin²gi 'e ngó¹ jee²¹² 'nú¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e li la li sí³ jii¹.

²² Joon jii¹ coon²¹ cwo¹ jo gamó³oo si² tsi fuu²¹ do tsa Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹, 'in líi¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹², coon¹³ Jesús 'in líi¹ Cordero líi¹ lawa cwo¹ tya'a. ²³ Joon 'e fuu²¹ do jo 'néi²gi ñíi¹ 'e cwó² 'yiia²¹ jon'gi sii²¹ tsa jná² joo²¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero do cwoo¹o 'yiia²¹ tya'a. ²⁴ Joon ingi¹ jileei²¹ 'in nigateei¹³ jee²¹² li jná² joo²¹ 'e fuu²¹ do. Joon jileei²¹ røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ icwó² 'e fuu²¹ do jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a coon¹³ jilaa²¹ yujúui³. ²⁵ Joon 'e 'oo² li tsataa²¹² tsá² jo sijni¹ lí¹ jmii¹ joon jo 'ee nuu²¹ ilisá² tya' 'e fuu²¹ do. ²⁶ Joon 'e fuu²¹ do i'áa¹ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'yujúui³ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. ²⁷ Joon jii¹ jaain²¹ 'in røø²¹ tsaá¹ tsataa¹ 'e fuu²¹ do. Jon'gi it-sataa¹ 'in jmoo¹o 'e loo¹ owa 'in cón² tsá² too² 'ee. Jii¹ 'in taan²¹² in ni jí² tya' Cordero, 'e jí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múu² tya'a 'itsataa¹ 'e fuu²¹ do.

22

¹ Joon 'in ángel do ga'e² 'e jna coon²¹ jmii²¹ fee¹ pii¹, jmii²¹ ilicwó² juncwii²¹ tya' tsá² 'e 'yeei²¹ li silii²¹² tya' Dios coon¹³ 'in Cordero do. Pii¹ 'e jmii¹ do 'e li la li cuun²¹² jii¹ cristal. ² Joon 'e 'mó² 'e cwó² juncwii²¹ tya' tsá² gacwaa²¹ tuntsa' jee²¹² 'e fu¹ tyiin²gi tya' fuu²¹ do. La joon jon je tún² taain²¹ 'e jmii²¹ fee¹ do gacwaa²¹ 'e 'mó² do. Joon dyatun¹ naa¹³ la coon²¹ jii²¹ cwo¹ 'oofuu²¹ tya'a. Joon 'e mo³ tya' 'e 'mó² do 'i³mo to² tya' 'e 'láai² tsá² taain²¹² juncwii²¹. ³ Joon fuu²¹ 'e fuu²¹ do jo 'e sá²gi wa'a jo t²-tsi Dios, tsa do-o si² li silii²¹² tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero joon 'in jmoo¹o la to² tya' uun'goo²¹o 'ii. ⁴ Joon in² níi¹, joon tya'tyi² toon¹on 'e sii²¹ 'ii²¹. ⁵ Joon jo nuu²¹gi do. Joon 'in néee¹ do jo jí² 'ná¹ son²gi jon'gi 'yiia²¹ tya' ñíi¹ 'ná¹ tsa Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ icwó² jná² joo²¹ tya' 'in tsá² do. Joon ityu²u to² coon²¹ tøø²mo.

Ti li jó¹ Jesucristo

⁶ Joon 'in ángel do jin²in sii²¹; jna:

—'E ja²mo 'e júu³ lo joon jo 'náí². Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ gasii¹ 'in ángel tya'a ja'e² 'e tsá² tya'a jilaa²¹ ilí² la jmoono. 'I-i Dios tya' 'in tsá² 'in gacwó¹ júu³ tyú² tya' Dios calií.

⁷ —jmoono igó³oo! —jin² Jesús.

jløø¹³mo jileei²¹ 'in jmoo¹o nuu¹³ 'e júu³ tya' Dios Jmii²¹ taa¹³ 'e jí² lo!

⁸ Joon jna-a, Wó³, ganúu³uun joon gamó³oo jilaa²¹ 'elo. Joon mo ngayuu¹³ núu³uun joongi gamó³oo gasii²¹ii wojní³ii tyani 'in ángel 'in ga'e² 'e jna 'iin²¹²na iun'góo³oo 'ii. ⁹ Pe 'ii gajin²in sii²¹; jna:

—Jo jmoo²¹o la no. Tsəjmóo³oo jiin¹³ la to² tyá² Dios Jmii²¹ jiin¹³ la jmóo² nə coon¹³ 'in catyaa² tsaru¹u' 'in faa²¹ cwáain¹ tyá' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in jmoo¹o jiin¹³ la jin² ni jí² lo. Cwoun'goo²¹o jiin¹³ Dios.

¹⁰ Jin²o jon ši²¹i jna:

—Jo 'ma²¹a 'uuin²¹ 'e jú³ tyá' Dios Jmii²¹ 'e taa¹³ 'e jí² do tsə ti li tyé¹ mo jiin¹³ la jin² ni jí² do. ¹¹ La 'ii²¹² joon 'in jmoo¹o 'e gó² ijmá¹gi 'e gó². Joon 'in ni'leei²¹ joon li 'un'leei²¹gi 'ña'a joon 'in tyú¹ ijmá¹gi 'e tyú² joon 'in tsaa¹-tsi Dios ityia¹gi-tsi Dios.

¹² —Ja²mo —jin² Jesús—, igóo³oo la jmoono, joon tyáan³aan 'e cwo³oo tsá² jiin¹³ la nigajmaa¹a. ¹³ Jna-a 'in nifu jna-a jon li tyeei²¹. Jna-a li galáa² 'wii²¹² coon¹³ li gatséi¹. Líi¹na letra A, líi¹na jon letra Z —jin² Jesús.

¹⁴ 'Jløø¹³mo jileei²¹ 'in ron² šiin¹³in coon¹³ la joon 'e tíi² 'e cuu²¹u 'oofuu²¹ tyá' 'e mó² 'e cwó² juncwii²¹ tyá' tsá². La joon lí² tsatáa¹ 'e 'oo² li tsataai²¹² tsá² 'e fuu²¹ do. ¹⁵ Pe caluu ijan² 'in jo jo¹ líi² coon¹³ 'in tíi² jú³ loo¹. Ijan² caluu jon 'in laa¹a coon¹³ tsamí² coon¹³ tsañu¹. La joon jon 'in jngai¹³ tsá² coon¹³ 'in un'goo²¹o dioses tyá'a 'in gajmeei¹ tsá² jo lí² tsatáa¹. Jo lí² tsatáa¹ jon 'in tí²-tsi jú³ tajuu²¹ joon 'in cón² tsá² too² —gajin² Jesús.

Jin²o jon:

¹⁶ —Jna-a, Jesús, gasii²na ángeles tyiia ijmáa¹a júu³ jilaa²¹ 'elo tyá' 'in jai² líi² jna. Jna-a líi¹na jmóo³ tyá' 'líi²¹² røøi¹³ David, líi¹moo jon jún² tyá'a. Líi¹na jon 'in náu¹ 'in 'ii²i mo 'aa²¹.

¹⁷ 'In Espíritu Tyú² tyá' Dios Jmii²¹ jin²in, la joon jin²in 'in tsá² 'in líi¹ lawa'a tsamí² tyá' 'in Cordero do:

—iNa¹!

Joon jileei²¹ 'in núu²un júu³ tyá'a jin²in:

—iNa¹!

Ñilíin²naa' jilee²¹naa' 'in unjmíi¹. Ñilíin²naa' jilee²¹naa' 'in 'iin²¹²in 'uun²¹ jmíi²¹ 'e cwoo¹o juncwii²¹ tyá' tsá² 'e jo 'e 'laa¹³ tyíin¹.

¹⁸ Joon la joon fuu²¹²uu 'naa' jilee²¹naa' 'in ganúu²un júu³ taa¹³ 'e jí² lo: Wana seen²¹ 'in un'láai² 'e jí² lo iun'láai² Dios Jmii²¹ tyá'a jilaa²¹ fa¹³ 'e taa¹³ jí² lo. ¹⁹ Joon wana tyii² tsá² júu³ 'ee taa¹³ jí² lo Dios Jmii²¹ ityí¹ 'e sii²¹ 'ii 'e jí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tyá'a. Joon jo lí² tsatáai² 'e fuu²¹ do nicwaa¹³. Jo 'ii²¹i 'e tyú² taa¹³ 'e jí² lo tyá'a.

²⁰ Joon 'in jmá¹ júu³ la joon jin²in:

—'E la ja²mo, la jmoono igóo³oo —jin² Jesús.

—Amén. iNa¹, Ña'ñu¹u' Jesucristo! —jin² 'in catyaa².

²¹ Cwouncwaa¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo jilee²¹naa'. Amén.